

Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Arbejderen

Udgiver: De Samvirkende Fagforbund

Udgivelsesår: 1905-1906

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

[Besøg os på Arbejdermuseet](#)

[Søg i vores biblioteks- og arkivsamling](#)

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND
I DANMARK

ANDEN AARGANG

FRA DEN 1. JULI 1905 TIL DEN 30. JUNI 1906

KØBENHAVN

UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

REDIGERET AF C. M. OLSEN

TRYKT I J. HENRIKSENS BOGTRYKKERI, RØMERSGADE

1906

33. 125
Side 2
INDHOLDSFORTEGNELSE.

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adresser.

I. Danmark

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer 108. — Danske Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger 95.

II. Udlandet.

Landscentralerne i de enkelte Lande 196. — Skandinaviske Foreninger i Udlandet 164. — Tyske Fagforbund 199.

Agitation.

Agitationen paa Bornholm 132. — Sadelmagerne- og Tapetsererne 39.

»Arbejderen«.

»Arbejderen«, Meddelelsesblad for De samvirkende Fagforbund i Danmark 24, 64, 72, 212.

Arbejderbeskyttelse.

Arbejdsraadet 105. — Lærlingeloven 49. — Ulykkesforsikringen 174.

Arbejdsanvisning.

Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor 102.

Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden i Danmark, April 1905, 8; Maj, 28; Juni, 43; Juli, 56; August, 68; September, 91; Oktober, 104; November, 111; December, 130; Januar 1906, 148; Februar, 168; Marts, 184; April, 208. — I Norge 131. — I Tyskland 2. og 3. Kvart, 91; 4. Kvart, 167. — Andragende til Lovgivningsmagten om Statshjælp til Arbejdsløse 129. — Samfundshjælp til Arbejdsløse i Danmark 149. — I Norge 125.

Arbejdstiden.

Arbejdstiden i Kanada 128. — Arbejdstiden og Majdemonstrationen 157. — Butikslukningen 153. — International Undersøgelse angaaende Arbejds-

tiden 144. — Malerne i Tyskland 128. — Murerne i New-York 52. — Otte-Timersdagen i den tyske Rigsdag 144.

Cirkulærer.

Cirkulære Nr. ¹⁶/₀₅ angaaende Paaligning af Strejkebidrag til Tekstilarbejderne 5. — Cirkulære Nr. ⁸/₀₆ angaaende Paaligning af Strejkebidrag til Skræderne, Glasmagerne og Pianofortearbejderne 183.

Generalforsamlinger, Kongresser, Konferencer, Sammenkomster.

I. Danmark.

De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøder 93, 98, 132, 156, 169. — Arbejderforbund, Københavns kommunale 192. — Bagerforbundet 20. — Drejerforbundet 45. — Forgylderforbundet 31. — Formerforbund, Dansk 59. — Karetmagerforbund, Dansk 193. — Murerforbundet 188. — Mølleriarbejderforbund, Dansk 193. — Papirfabriksarbejdernes Forbund 194. — Rebslageriarbejderforbund, Dansk 211. — Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund 198. — Smede- og Maskinarbejderforbund, Dansk 26. — Snedkerforbundet 45. — Tekstilarbejderforbund, Dansk 211. — Typografforbund, Dansk 22. — Fagforbundenes Kongresser 168, 192. — Sammenkomst med Redaktør Neble, Nordamerika 110.

II. Udlandet.

Engelsk almindelig Fagforeningskongres (»Den parlamentarisk Komite«) 81. — Hattearbejderne i Østrig 107. — Landscentralerne: Holland 12; Norge 29; Svejts 168; Østrig 80, 107. — Slagtere, Tyskland 60. — Typografer, Holland 47; Nordamerika 69; Sydafrika 31; Tekstilarbejderne i Tyskland 195.

III. Internationale Kongresser.

Internationale Sammenlutninger.

Handskemagerne, 23. — 4. Internationale Fagforeningskonference 9. — Skandi-

navisk Arbejderkongres 69. — Tekstilarbejderne, Bryssel 168. — Træarbejderunion 23.

Ind- og Udmeldelser.

Pianofortearbejderne 12. — Sporvejs- og Omnibusfunktionærerne 73.

Indsamling og Understøttelse.

Kulstrejken i Westfalen 4. — Lock-out'en i Sverrig 4, 8, 16, 20, 24, 27, 32, 36, 40, 44, 48, 52, 56, 60, 64, 67, 72, 76, 80, 84, 88, 92, 104.

Kontrakter.

(Se Glasarbejderne paa »Fyns Glasværk« under Konflikter.)

Lønbevægelser og Konflikter.

I. Danmark.

Arbejderforbund, det kvindelige, Schønning & Arvø's Gummifabrik 144. — Arbejds-mænd, Cementfabrikerne ved Aalborg 73 127; Schønning & Arvø's Gummifabrik 144. — Bagere, København 3; Fyn 180, 210. — Bogbindere, København 65. — Børstenbindere, hele Landet 140, 147, 161. — Bødkere, Aalborg Cementfabriker 58; København 73, 185. — Elektrikere, København 121. — Førgyldere, hele Landet 161. — Formere, i Aarhus 7; hele Landet 154, 181, 185, 189. — Glasarbejdere, hele Landet 127, 155, 159, 161; »Fyns Glasværk« 141, 147, 198, 203. — Guld-, Sølv- og Elektroleterarbejdere, Randers 122; Guldarbejderne København 205. — Hattearbejdere, Brede 7, 17, 21, 35, 38, 41. — Herreskrædere, kvindelige, København 16, 39. — Jord- og Betonarbejdere, København 116, 120. — Karetmagere, Vejle 127; Hillerød, Maribo 26. — Keramikere, Malerinderne paa Alumina 73. — Kobbersmede, København 47, 89; Jylland 180. — Kuske, København 41, 57, 62, 65. — Malere, Østifterne 25, 101, 140; »Scandia« og »Vulcan« 94, 180, 185, 189, 195. — Murere, Provinserne 42, 122. — Mølleriarbejdere, Hadsten 131. — Nedbrydningsarbejderne, København 182, 186, 190. — Pianofortearbejdere, København 73, 159, 162, 205. — Pottemagere, hele Landet 180, 196. — Rebslagere, Provinserne 42, 106, 120, 160. — Remisearbejdere, København 166. — Sadelmagere og Tapetserere, Aarhus 36, 39; København 102, 155, 162. — Savværksarbejdere og Maskinsnedkere, Aarhus 106; Hillerød 12, 62; Køge 55, 57; Sorø 176; Varde 176. — Skibstømrere, Esbjerg 74. — Skotøjsarbejdere, København 89, 102, 111. — Skrædere, Provinserne 112, 147, 155, 160, 162, 167; Leveancearbejde 211. — Slagteriarbejdere, Nørresundby 127. — Smede- og Maskinarbejdere, hele Landet 77. — Snedkere, Aarhus 31; Jærindustrien 57; — Møbelsnedkere og Stølemagere, København 112, 163;

Skibssnedkere, København 210. — Sporvejsfunktionærer, København 117. — Stenarbejdere, Rønne 74. — Sukkervare-, Chokolade- og Biskuitarbejdere, Kolding 131. — Tekstilarbejdere, hele Landet 3, 21, 42, 47, 51, 55, 58, 61, 66, 70, 74, 78, 82, 86, 90, 94; Helsingør 180; Herning, Kastrup, Randers 131, 163; Svendborg 180; Tobaksarbejdere, København 127. — Trædrejere, København 66. Provinserne 7. — Typografer, København 122, 128, 131; ved Bladet »København« 206; Provinserne 8, 83. 122.

II. Udlandet.

Bomuldsspindere i Lancashire 43. — Bygningsfagene, Sverrig 32. — Elektrotekniske Storindustri i Berlin 63, 66. — Jærindustrien, Sverrig 1, 39, 53, 63, 67, 71, 75, 83, 85. — Murere, Basel 47. — Møbelsnedkere, Chicago 63. — Skibsbygningsarbejdere ved Clyde 211. — Snedkere, Bern 47. — Lønbevægelser i Tyskland 86. — Strejker i Finland 197.

Majdemonstrationen.

Arbejdstiden og Majdemonstrationen 157. — Beslutning paa Kongressen i Jena 71. — Opfordring til Deltagelse i Majdemonstrationen 173.

Meddelelser.

Administrationsbidrag 64, 72, 176, 200, 204. — Danske Fagbladets Fælleskorrespondance 88. — International Fagforeningsberetning 64. — Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark 92, 148. — Privat statistisk Laboratorium 152. — Rettelser 103. — Tidsskrift for Arbejderforsikring 72, 176. — Universitetets Prisspørgsmaal for Aaret 1905—06 124.

Overflytning af Medlemmer.

Gensidighedsreglernes Tiltrædelse 12, 132, 204.

Oversigter, faglige.

I. Danmark.

Oversigt over Lønbevægelser i 1905, Indsamling af Materiale 103. — International faglig Central, Beretning fra de tilsluttede Lande 48. — Smedene 1903—04 37.

II. Udlandet.

Norges Fagforeninger 1903—1905 109. — Rusland 133. — Svejsiske Fagforeninger 145. — Ungarske Fagforeninger 165.

Politik.

Fra Rusland 133. — Politisk Massestrejke i Østrig 209.

Rejseforeninger og Sygekasser.

Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger 120. — Naar de Unge rejser 163.

Retssager.

Ny Erstatningsdom (Glarjestersvendene) 115.

Statistik, Samfundsforhold.

Alderdomsunderstøttelse i 1903 87. — Arbejdsløn og Arbejdstid blandt Murerne i New-York 52. — Fængselshjælpen 87. — Ledige Lejligheder i København 51.

Grænsestridigheder.

Brolæggerne og Brolægningsarbejds-mændene 137. — Formere og Arbejds-mænd 154, 181. — Marmor- og Granit-sliberne og Stenhuggersvendene 177, 191, 201, 207.

Voldgift.

Dom af den permanente Voldgiftret (Hattearbejderne, Brede) 33; (Malerne i Odense) 113. — Skibstømmerne, København 22. — Valg af Medlemmer til den permanente Voldgiftsret 103, 124.

ARBEJDEREN

MEDDELELSSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1

KØBENHAVN DEN 1. JULI 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lock-out'en i Sverrig. — Lønbævæ-
gelsler og Konflikter (Bagerne i København; Tekst-
filarbejderne). — Lock-out'en i Sverrig. — Kulstrejken
i Westfalen.

Lock-out'en i Sverrig

De samv. Fagforbund
i Danmark.

København 24-6-05.

Cirkulære Nr. 12/05

Til Danmarks organiserede Arbejdere!

En Kæmpe-Lock-out, der i alt omfatter over **17,000 Arbejdere**, er af Arbejdskøberne bleven paaført vore Klassebrødre i Sverrig.

Foranlediget heraf har vore svenske Kammeraters Landsorganisation rettet en indstændig Opfordring til os, om at komme dem til Hjælp.

Idet vi henviser til Landsorganisationens Skrivelse til De samvirkende Fagforbund i Danmark, der vil findes offentliggjort i den socialdemokratiske Partipresse, samt i De samvirkende Fagforbunds Meddelelsesblad „Arbejderen“, giver vi her følgende Oversigt over denne Kæmpestrid og dens Aarsager.

Lige siden 1903, da Arbejdskøberne i Jærnindustrien, der ere organiserede i den saakaldte „Værkstedsforening“, foretog en pludselig Lock-out, har Forholdene indenfor dette Fag været meget spændt. Der har mellem Parterne været ført langvarige Forhandlinger, for at faa ordnede Forhold tilvejebragte, ved hvilke Arbejdernes Organisationer har søgt at faa gennemført faste Bestemmelser om Minimalløn m.m., men det er stadig lykkedes Værkstedsforeningen at gøre Forhandlingerne herom resultatløse.

De Forhandlinger, der har været ført i Aar, har Værkstedsforeningen brutalt

afbrudt. Arbejderne har derefter paa forskellige Arbejdspladser fremsat deres Fordringer, og da disse ikke ere blevne imødekomne, har de nedlagt Arbejdet, og denne Handling er nu af Arbejdskøberne blevet besvaret med *Lock-out*.

Fire af Sverrigs største Fagforbund, nemlig *Jærn- og Metalarbejdernes, Formernes, Træarbejdernes* samt *Arbejdsmændenes*, alle tilhørende Landsorganisationen, er indviklede i denne Lock-out med ialt 12,000 Medlemmer.

Det spændte Forhold, som raader mellem Værkstedsforeningen og Fagforbundene, lader formode, at Striden bliver baade haard og langvarig; men Arbejdernes Organisationer ere fast besluttede paa at sejre i denne Kæmpestrid.

I en Del andre Fag er Arbejderne ogsaa i Kamp med Arbejdskøberne. Blandt andet er dette saaledes Tilfældet i *Bygningsindustrien i Stockholm og Malmö*, hvor Arbejdskøberne ogsaa har foretaget Lock-out. Der er endnu en Del Stridigheder i forskellige andre Fag, og i disse Kampe udenfor Jærnindustrien er inddraget ca. 5000 Mand. **Ialt er saaledes for Tiden udelukket over 17,000 Arbejdere i Sverrig.**

Det er Arbejdskøbernes Hensigt brutalt at hindre Udviklingen af den Fremgang, som Fagforenings-Bevægelsen i Sverrig i de senere Aar har haft. Paa én Gang, og fra alle Sider, bliver Arbejderne nu angrebne af de organiserede Arbejdskøbere, for derved at tvinge Arbejderne til fuldstændig Underkastelse.

Den Maade, hvorpaa Arbejdskøberne her overfalder Arbejderne, maa hos ethvert rettænkende Menneske vække den dybeste Forbitrelse, og maa hos alle organiserede Arbejdere blive en Driv-

fjeder til at gøre Modstand i den stærkest mulige Grad.

Der er gjort flere Forsøg paa ved Mægling at gøre Ende paa Striden, men medens Forslagene herom er blevne antagne af Arbejderne, er de blevne brutalt forkastede af Arbejdskøberne.

Ved et brutalt Magtsprog vil Værkstedsföreningen saaledes fuldstændig undertrykke Arbejdernes Organisationer, være enebestemmende over Arbejdsvilkaarene og gøre Arbejderne til viljeløse Redskaber i Arbejdskøbernes Hænder.

Striden i Sverrig gælder nu, som i Danmark under Lock-out'en i 1899, om Organisationerne maa være eller ikke være.

En saa omfattende Strid kræver imidlertid store Midler. Lavt regnet skal der bruges 150,000 Kr. om Ugen i Understøttelse. Da Landsorganisationen i Sverrig ikke selv kan skaffe dette Beløb til Veje indenfor Landets egne Grænser, har man henvendt sig til De samvirkende Fagforbund i Danmark, med Anmodning om saa kraftig Støtte som mulig.

Forretningsudvalget har i Henhold hertil vedtaget straks at sende Landsorganisationen i Sverrig 10,000 Kr. Desuden har Forretningsudvalget vedtaget, at **anmode samtlige Arbejder-Organisationer i Danmark om at komme vore svenske Kammerater til Hjælp med ugentlige Bidrag.**

Bidraget bør være **mindst 25 Øre ugentlig** for heltbetalende og **12½ Øre** for halvtbetalende Medlemmer af vore Organisationer. Vi beder de Organisationer, som er i Stand dertil, om at **paaligne** deres Medlemmer dette Bidrag. Hvor en direkte Paaligning ikke kan finde Sted, beder vi Organisationerne drage Omsorg for, at Bidraget ydes saa **regelmæssigt** og saa **hurtigt** som muligt. Vore svenske Kammerater behøver ikke alene en **kraftig**, men ogsaa en **hurtig** og en **regelmæssig** Støtte.

Ydelsen af Bidragene bedes iværksat paa følgende Maade:

I Byer, hvor der er oprettet Fællesorganisationer, bedes de forskellige Fagforeninger indbetale deres Bidrag dertil. Fællesorganisationen indsender der-

efter hver Uge det indkomne Beløb til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal. Kbhvn. K.

Til Brug ved Indsamlingen bliver der tilsendt Fællesorganisationerne *Kvitteringsbøger*, hvori der kvitteres for de af Fagforeningerne indbetalte Bidrag.

Med Kvitteringen følger en Kontrolseddel, som de respektive Forbunds-Afdelinger anmodes om at indsende til deres Forbunds Forretningsfører, for at Forbundene paa den Maade kan faa et Overblik over, hvormeget deres Medlemmer yder til de Udelukkede.

Endvidere vil der blive tilsendt Fællesorganisationerne *almindelige Kuponbøger*, hvorpaa der kan foretages frivillige Indsamlinger hos saadanne Medborgere, som har Sympathi for de Udelukkede, men som ikke tilhører de faglige Organisationer, for paa den Maade at forøge de ugentlige Bidrag til det størst mulige Beløb.

Under Lock-out'en i Danmark i 1899 ydede Sverrig os en meget virksom Støtte; her er nu en Lejlighed, hvor vi kan yde Gengæld.

Vi bør under denne Kamp kunne sende vore svenske Brødre et Beløb hver Uge, som er betydelig større end det, som Forretningsudvalget forskudsvis har afsendt. Enhver maa derfor tage fat ved denne Indsamling, saaledes at det størst mulige Beløb hver Uge kan blive tilvejebragt og afsendt.

P. F. V.

(I Formandens Fraværelse)

P. KNUDSEN

Næstformand

C. F. MADSEN.

*

Landssekretariatet i Sverrig har tilsendt Forretningsudvalget følgende Skrivelse:

Med Glæde har vi modtaget Eders venlige Brev af den 23. ds. med Løfte om Hjælp i vore Stridigheder, og ligeledes har vi rigtig modtaget det storartede Bidrag paa 10,000 Kr.

For dette Bidrag samt for Løftet om fortsat kraftig Hjælp bringer vi Eder og alle danske Klassebrødre en varm Tak paa de Udelukkedes Vegne.

HERMANN LINDQUIST
Ordfører.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i København. Paa en Generalforsamling i Bagerforbundets Afdeling i København har man vedtaget at opsigde de nugældende Løn- og Arbejdsregulativer, saavel for Fint- som Rugbrødsbagerier og Rugbrødsfabriker i København, til Ophør den 1. Oktober d. A. Bagerforbundet har i den Anledning henvendt sig til De samvirkende Fagforbund med Anmodning om Sanktion til at opsigde Overenskomsten, og fremsætte Krav om kortere Arbejdstid og nogle andre Forandringer i Lønregulativet.

Forretningsudvalget har i den Anledning meddelt Forbundet, at man anser de ved Afdelingen i København opstillede Fordringer som i og for sig berettigede, men at man af Hensyn til Bagernes Stilling i Provinserne maa tilraade, at man først lægger an paa at faa tilvejebragt forbedrede Forhold for Provinzbagerne. Man opfordrer derfor Bagerforbundet til, i Lighed med hvad der er sket for det tyske Forbunds Vedkommende, at foranstalte en Undersøgelse vedrørende Bagernes Forhold i Almindelighed i Provinserne angaaende Lønninger, Kost og Logi hos Mestrene, Renligheden i Bagerierne osv., og paa Grundlag heraf foretage en Agitation blandt Provinzbagerne for Indmeldelse i Organisationen. Forretningsudvalget vil, naar en saadan Undersøgelse og Agitation heldig er foretaget, stille sig velvillig til Spørgsmaalet fra Bagerforbundets Side om at søge gennemført ordnede Forhold i Provinserne, saaledes at der tages nogle enkelte Byer eller Landsdele ad Gangen.

Tekstilarbejderne. Det fastsatte Møde mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og Tekstilarbejderforbundet samt Tekstiltfabrikantforeningen angaaende Konflikten i Tekstilindustrien, fandt Sted den 26. ds. Mødets Hensigt var at søge at rydde de Hindringer af Vejen, som var tilstede, for at Forhandlingerne kunne paabegyndes mellem Parterne. Vanskelighederne bestod bl. a. deri, at Fabrikantforeningen

forlangte, at Forbundet forinden Forhandlingerne paabegyndtes, skulde afgive Erklæring om, at Overenskomsten skulde afsluttes for et Tidsrum af mindst 5 Aar, og at der skulde fastlaas en Reduktion for 3- og 4-Væve-Systemet med henholdsvis $16\frac{2}{3}$ pCt. og 20 pCt. for alle Varer, som egner sig til dette System. Desuden havde Fabrikantforeningen forlangt, at Forbundets Repræsentanter efter hvert Forhandlingsmøde skulde underskrive Fabrikanternes Protokol. Dette havde Forbundets Repræsentanter modsat sig, fordi denne efter deres Mening var ført i Arbejdsgivernes Favør.

Spørgsmaalet om Protokollen kom man dog forholdsvis hurtig til Enighed om; dette blev ordnet saaledes, at Parterne kun underskriver de Punkter, som Fællesudvalget ved Forhandlingerne er blevet enige om at anbefale til Vedtagelse, derimod skal Udtalelser af Udvalgets Medlemmer ikke underskrives.

Mødet sluttede med en Vedtagelse om, at der skulde optages en fri Forhandling mellem Repræsentanter for de interesserede Parter, for at søge om det er muligt at finde et Grundlag for en ny Overenskomst.

Ved disse Forhandlinger skulde det forsøges, om der var Mulighed for at opnaa Enighed om Hovedpunkterne: 3- og 4-Væve-Systemet, Overenskomstens Varighed, Arbejdstid, Minnimal-løn m. m. Forhandlingerne skulde være saa langt fremskredne, at Resultatet kunde forelægges de respektive Organisationer den 30. Juni.

I to Dage har Parterne forhandlet, men det lykkedes ikke at opnaa Enighed.

Fabrikanterne fastholder deres Fordring om, at de bestaaende Løn- og Arbejdsforhold i det væsentligste bibeholdtes, og at Arbejderne ved 3- og 4-Væve-Systemet skal indgaa paa den fordrede Lønreduktion af henholdsvis $16\frac{2}{3}$ og 20 pCt., samt at den ny Overenskomst skal gælde i 5 Aar.

Ethvert Ønske, som fremsattes fra Arbejdernes Side, afviste Fabrikanterne, ligesom de nægtede at foreslaa deres Generalforsamling at forandre noget som helst i deres Forslag, og de ud-

talte, at Forslaget var at betragte som et Ultimatum. Da Arbejdernes Repræsentanter nægtede at godkende Fabrikanternes Forslag, afbrød disse Forhandlingerne.

Sagen har derefter været forelagt Forretningsudvalget, og man har her vedtaget, for ikke at lade noget Midde uforsøgt til denne Ordning, at anmode Arbejdsgiverforeningen om en Sammenkomst mellem Repræsentanter for Hovedorganisationen og de interesserede Parter. Et saadant Møde fandt Sted Torsdag den 29. Juni.

Vort Forretningsudvalg havde anmodet Tekstilarbejderforbundet om at udarbejde et kortfattet Forslag indeholdende de vigtigste Punkter, som kunde danne Grundlaget for Forhandlingerne. Et saadant Forslag blev forelagt straks ved Mødets Begyndelse og var saalydende:

Som Grundlag for Forhandlingen tjener følgende:

1. Arbejdsdagen er 9 Timer.
2. at der i Akkord garanteres mandlige Arbejdere, kvindelige Vævere, Kædeskærere, Passerere og Andrejere en Minimalløn af 18 Kr. pr. Uge.
For øvrige kvindelige Akkordarbejdere garanteres en Minimalløn af 12 Kr. pr. Uge.
3. Samme Akkordløn for Mand og Kvinde.
4. Løntarifferne i Bomulds-, Linned- og Møbelstoffsfabriker indføres med ensartet 2 Skud-Skala og for Klædevæverierne efter en 1 Skud-Skala.
Ved Regulering af Lønsatser maa Nedsættelser i bestaaende Lønninger ikke finde Sted,
5. Fastlønnede Arbejdere paa 18 Aar og derover skal have en Mindsteløn af 19 Kr. pr. Uge for Mænd og 15 Kr. for Kvinder.
6. Ved nye Varesorters Indførelse skal Arbejderne have Medbestemmelsesret ved Lønnens Fastsættelse.

Der tilbydes at forarbejde følgende Varer paa 3- a 4-Væve med nedenstaaende Procentafdrag, saafremt Materiale og Redskaber egner sig dertil:

Shirting, Dowlas, Platilles, ufarvet Twill, enkeltbredt kibr. Stout og Medium, med Kæde og Skudgarn af Nr. 12 og finere Garnsorter med et Procentafdrag af henholdsvis 10 og 15 pCt.
og Skoningstøj, Sukkerlærred, Demity, Oxford, Java, Kannivais, Angola og Molskin med Kæde og Skudgarn Nr. 12 og finere Garnsorter, med henholdsvis 8 og 12 pCt. Afdrag.

Dette Forslag blev oplæst af Arbejds-

giverforeningens Formand, Hr. Etatsraad N. ANDERSEN, som henstillede, at Fabrikterne trak sig tilbage for at overveje dette.

Fabrikantforeningens Formand, Hr. DAVERKOSEN, klappede imidlertid Forslaget brutalt sammen og erklærede, at man ingen Anledning fandt til at diskutere dette. Trods dette udæskende Standpunkt forsøgte Arbejdernes Repræsentanter dog at gøre Fabrikterne forstaaeligt, at de opstillede Punkter er i højeste Grad moderate. Alle Argumenter prellede imidlertid fuldstændig af paa Fabrikterne, og Mødet opløste sig fuldstændig efter 2½ Times Forløb, uden at der var opnaaet noget som helst Resultat.

Lock-out'en i Sverrig

Indkomne Bidrag til Bygningsarbejderne og de af »Værkstedforeningen« udelukkede Arbejdere:

Bødkerforbundet 165 Kr., Malerforbundet 1000 Kr., Snedkerforbundet 1000 Kr.

Kuponbøger til Indsamling af frivillige Bidrag til de Udelukkede vil, imod indsendt Rekvisition, blive tilsendt Organisationerne eller kunne afhentes hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN.

Kulstrejken i Westfalen

Indkomne Bidrag til de strejkende Grubearbejdere:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Holeyb 10 Kr., Odense F. 10 Kr., Odense S. 3 Kr. 75 Øre, Borstenbindernes Fagi. i Hadsten 20 Kr., Slagteriarbejderne i Randers 25 Kr.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2

KØBENHAVN DEN 8. JULI 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Tekstilarbejderstrejken. — Lønbevægelser og Konflikter (Drejerforbundet; Formere i Aarhus; Hattarbejderne; Typograferne). — Lock-out'en i Sverrig. — Arbejdsløsheden.

Tekstilarbejderstrejken

Paaligning af Strejkebidrag.

De samv. Fagforbund
i Danmark.

København 5-7-05.

Cirkulære Nr. 16/05

Til Organisationerne under De samvirkende Fagforbund!

Den 1. Juli d. A. erklærede Tekstilarbejderforbundet efter forudgaaet Sanktion fra De samvirkende Fagforbund Strejke paa følgende Tekstilfabriker:

I København: AUG. NEUBERT, GEISMAR & Co., *De forenede Linnedvarefabriker*, KLEM & KRÜGER, O. W. MÜLLER & Co. og C. H. RUBEN.

Sjælland udenfor København; FLENSBURG & SEBBELOV, Kastrup, MODEWEG & SØN, Brede, *Skodsborg Klædefabrik*, *Horsholm Klædefabrik* og *Helsingørs Væveri*.

Paa *Fyen*: MOGENSEN & DESSAU, Odense, GUSTAV KRYGER, Odense, H. MIKKELSEN, Odense og en Afdeling samme Sted af *Vejle Bomuldsspindier*.

I *Jylland*: *Fredericia Tæppefabrik*, *Vejle Bomuldsspindier*, *Vejle Dampvæveri*, WINDFELDT-HANSENS *Bomuldsspindier*, *Vejle*, F. C. MADSENS *Dampvæverier*, Horsens, CROME & GOLDSCHMIDTS *Fabriker*, Horsens, HOLM & VOIGT, Aarhus, Aarhus *Dampvæveri*, *Grenaa Dampvæveri*, *De forenede Linnedvarefabriker*, Randers, *Kjær Møllens Fabriker*, Aalborg, *De forenede Tekstilfabriker*, Aalborg og *Hjørring Dampvæveri*.

I Strejken deltager ifølge en foreløbig Opgørelse ca. 2600 Mænd og Kvinder.

I 1902 sluttede Tekstilarbejderforbundet med Tekstilfabrikantforeningen en Overenskomst, som for en Del Fabrikers Vedkommende medførte bety-

delige Lønnedsættelser. At Forbundet indgik paa en saa ugunstig Overenskomst skyldtes dels, at Forholdene i Faget var ret uheldige, og dels at der den Gang førtes omfattende Kampe i andre Fag. Blandt Medlemmerne har der været megen Misfornøjelse med Overenskomsten, og mange udtraadte af Organisationen. Der har derfor været afgjort Stemning for at faa en ny og bedre Overenskomst, saasnart Forholdene blot nogenlunde tillod det.

Da Stillingen i Faget i det sidste Aar syntes at have bedret sig, mente Forbundet, at man nu burde vove et Forsøg, for i det mindste at tilbageerobre det, som Arbejderne tabte i 1902. Forbundets Hovedbestyrelse vedtog derfor paa et Møde den 29. December f. A. at anmode De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsigte Overenskomsten til Ophør den 1. Juli d. A. Forretningsudvalget ønskede ikke allerede den Gang at tage endelig Stilling til Sagen, navnlig paa Grund af, at der var Røre i forskellige Fag; først paa et Møde den 14. Marts blev der givet Forbundet den ønskede Sanktion.

Tekstilfabrikantforeningen maa imidlertid have faaet Underretning om, at Forbundet havde besluttet at opsigte Overenskomsten, og den har formentlig troet at stille sig selv gunstigere ved at komme Forbundet i Forkøbet med en Opsigelse; den sendte i hvert Fald Forbundet en saadan i Slutningen af Marts Maaned.

Den 24. Maj modtog Forbundet et Forslag til Overenskomst fra Fabrikantforeningen, der bl. a. indeholdt Fordring om, at forinden Forhandlingerne om nye Overenskomster paabe-

gyndtes, skulde Forbundet indgaa paa, at Overenskomsten skulde gælde for et Tidsrum af mindst 5 Aar, og at 3- og 4-Vævesystemet kan indføres med en Reduktion af henholdsvis $16\frac{2}{3}$ og 20 pCt., samt at alle nugældende Lønsatser og bestaaende Forhold skulde bibeholdes uforandret. Der var dog tilføjet Forslaget en Bemærkning om, at Organisationerne havde Ret til at fremdrage enkelte Punkter til Forhandling for at rette mulige for høje eller for lave Lønsatser.

Tekstilarbejderforbundets Hovedbestyrelse vedtog endvidere paa et Møde den 29. Maj at meddele Fabrikantforeningen, at Forbundet ikke paa Forhaand kunde binde sig til visse Forpligtelser, forinden det vidste, hvorledes Overenskomsten iøvrigt kom til at se ud, hvorfor det henstillede, at man lod et Fællesudvalg træde sammen, for ved en fri Forhandling at søge opnaaet Overenskomst om de fremtidige Forhold.

Fabrikanternes Svar herpaa var meget undvigende, og dette i Forbindelse med den Omstændighed, at Produktionen paa Tekstilfabrikerne blev stærkt forceret, tydede paa, at Fabrikterne vilde hale Tiden ud, for derved yderligere at forøge deres Lager. Tekstilarbejderforbundet anmodede derfor i Skrivelse af 13. Juni Forretningsudvalget om Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at man vilde forelægge en kompetent Forsamling Forslag om at standse Arbejdet den 1. Juli paa samtlige under Tekstilfabrikantforeningen hørende Fabriker, saafremt der ikke til den Tid var opnaaet Enighed om Løn- og Arbejdsforhold for Faget. Til dette gav Forretningsudvalget sit Samtykke.

Meddelelsen til Arbejdsgiverforeningen om Arbejdsstandsning fremkaldte fra Arbejdsgiverforeningens Side et Forslag om Forhandling, og den 26. Juni kom en saadan i Stand. I Forhandlingen deltog Repræsentanter for de interesserede Parter saavel som for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.

Mødet sluttede med Vedtagelse om, at der skulde optages en *fri* Forhandling mellem Parterne selv, med det

Formaal, at søge opnaaet Enighed om Hovedpunkterne. Forhandlingerne sluttede dog uden et saadant Resultat. Fabrikterne afviste brat ethvert Forslag, der fremsattes fra Arbejdernes Side, medens de fuldtud fastholdt deres eget Forslag som Grundlag for Forhandlingerne.

Vort Forretningsudvalg fik dog etter Forhandlingerne i Gang, og et Fællesmøde blev afholdt i Arbejdsgiverforeningens Lokale den 29. Juni. Ved Mødets Begyndelse fremlagde Tekstilarbejdernes Repræsentanter et Forslag, indeholdende Hovedpunkterne i deres Fordringer, men Fabrikterne nægtede enhver Forhandling om disse Punkter, medens de uvægerlig fastholdt deres egne Fordringer. Ogsaa denne Forhandling forblev altsaa resultatløs.

Forretningsudvalget vedtog derefter enstemmig paa et Møde den 30. Juni at tiltræde Tekstilarbejderforbundets Ønske om Arbejdsstandsning den 1. Juli.

I Striden er, som nævnt, inddraget ca. 2600 af Forbundets Medlemmer, hvoraf ca. 1170 heltbetalende og ca. 1400 halvtbetalende. De skal støttes med ca. 16,000 Kr. om Ugen. Medlemsantallet i De samvirkende Fagforbund er for Tiden ca. 67,500; deraf maa der regnes med ca. 8000 Arbejdsløse og ca. 2600 Strejkende. Der vil saaledes ikke kunde paaregnes Støtte fra stort mere end ca. 57,000 Medlemmer, men desuden fragaar der Beløb for enkelte Fag, som selv har Konflikt at bære. For at skaffe 16,000 Kr. tilveje om Ugen, burde der maaske paalignes de arbejdende Medlemmer 35 Øre for heltbetalende og $17\frac{1}{2}$ Øre for halvtbetalende, men for ikke at svække Indsamlingen til de Udelukkede i Sverrig, har Forretningsudvalget ment at man *indtil videre* burde nøjes med et mindre Beløb, og har derfor vedtaget at paaligne Organisationerne ugentlige Strejkebidrag af 25 Øre for heltbetalende og $12\frac{1}{2}$ Øre for halvtbetalende Medlemmer. Det første Bidrag regnes for Ugen den 8.—15. Juli. Bidragene bedes indbetalt til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1. København K.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

C. F. MADSEN.

Lønbevægelser og Konflikter

Drejerforbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsigte alle Priskuranter i Provinserne til Ophør den 1. Juli 1906, fordi man ønsker en ensartet Overenskomst gennemført. Beslutning herom blev allerede vedtaget paa Drejerforbundets Kongres i Odense i August 1902, og et Ønske i samme Retning er bleven fremsat af Fabrikanter i Trætojsindustrien.

Forretningsudvalget har meddelt Forbundet Sanktion til den ønskede Opsigelse.

Formerne i Aarhus. Ved Forhandling mellem Repræsentanter for »Sammenslutningen indenfor Jærindustrien« og Formerforbundet, er der opnaaet Enighed om følgende:

Paa de Fabriker i Aarhus, hvor der ikke arbejdes i Akkord, er man enig om Ønskeligheden af, at Akkord efterhaanden indføres. De bestaaende Timelønninger paa til og med 37 Øre forhøjes med 2 Øre, Lønninger over 37 Øre forhøjes med 1 Øre.

Den mindste Timeløn var 35 Øre, den højeste 44 Øre.

Hattearbejderne paa Brede Hattefabrik, der tidligere har tilhørt Tekstilarbejderforbundet, indtraadte den 1. Juli 1904 i Hattearbejderforbundet. Forinden denne Overflytning fandt Sted forelagde Fabrikens Direktør Arbejderne en Kontrakt, som han, under Trusel om helt at standse Driften, fik dem til at underskrive.

I Følge denne Kontrakt har Hattearbejderne forpligtet sig til ikke i de første 5 Aar efter den da gældende Overenskomsts Udløb, at stille større Fordringer om Forhøjelse af de nugældende Arbejdspriser, end at dette samlet udgjorde 8 Øre pr. Dusin Herrehatte og 4 Øre pr. Dusin Damehatte. Den for Hattearbejderne tidligere gældende Overenskomst var oprettet mellem Tekstilarbejderforbundet og Tekstilfabrikantforeningen, den bortfaldt den 1. Juli

d. A. sammen med de øvrige Overenskomster i Tekstilindustrien.

Hattearbejderforbundet mente derfor, at Tiden var kommet til at søge oprettet en særlig Overenskomst for Hattemagerne paa Brede Hattefabrik, og anmode derfor De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at fremsætte Forslag til en Løntarif, indeholdende den Forhøjelse af de bestaaende Priser, som den nævnte Kontrakt hjemlede Arbejderne Ret til at stille Fordring om.

Forretningsudvalget imødekom Forbundets Anmodning, og der blev ved den Forhandling, som derefter blev indledet med Aktieselskabets Direktør, Hr. DAWERKOSEN, ret hurtig opnaaet Enighed om de fremtidige Lønninger.

Men den 1. Juli nedlagde Tekstilarbejderne paa Brede Arbejdet, fordi Hr. Dawerkosen, i sin Egenskab som Formand for Tekstilfabrikantforeningen, overfor Tekstilarbejderne var langt mindre forhandlingsvillig, end han var som Direktør for Aktieselskabet Modeweg og Søn overfor Hattearbejderne. Men da Hattefabriken er forbunden med Væveriet, maatte Hattearbejderne forlade Arbejdet samtidig med Væveriarbejderne, fordi Selskabet erklærede, at det ikke kunde betale sig for det at holde Maskinerne i Gang alene for Hattearbejderne. Disses Organisation henvendte sig i den Anledning til Fabriksledelsen, som da erklærede sig rede til atter at sætte Hattefabriken i Gang.

Paa senere Forespørgsel hos Tekstilarbejderforbundet, har dette imidlertid udtalt Ønske om, at Hattearbejderne ikke paabegyndte Arbejdet, da det, af Hensyn til de ikke faa uorganiserede Væveriarbejdere, som har nedlagt Arbejdet paa Brede sammen med Forbundsmedlemmerne, vilde være heldigst, om Fabriken stod fuldstændig stille. Fristelsen til at blive Skruetrækker var da betydeligt mindre, mente Forbundet. Hattearbejderne har respekteret dette Ønske.

Forretningsudvalget, hvem Spørgsmaalet har været forelagt, har meddelt de to Forbund, at det under de foreliggende Forhold ikke kan tilraade, at der gøres Skridt til at faa Arbejdet ved Hattefabriken optaget, samt at de

Hattearbejdere, der paa den Maade er afskedigede, vil blive understøttede af De samvirkende Fagforbund i Henhold til Loven.

Typograferne. Dansk Typografforbund har, i Henhold til Vedtagelse paa Kongressen i Aarhus, søgt Forretningsudvalgets Sanktion til Opsigelse af den bestaaende Tarif i Provinserne, til Op-hør den 1. Januar 1906. Anmodningen tiltraadtes.

Lock-out'en i Sverrig

Indkomne Bidrag til de Udelukkede i Sverrig:
 Belysningsarbejdernes Forbund 500 Kr.,
 Bladbudenes Organisation 25 Kr.,
 Forgyldeforbundet 25 Kr.,
 Fællesorganisationen i Herning 50 Kr.,
 do. i Skanderborg 25 Kr.,
 Glasmagernes Afdeling Frederiksberg 11 Kr. 87 Øre,
 Hattearbejderforbundet 50 Kr.,
 Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund 168 Kr. 75 Øre,
 Karetmagerforbundet 212 Kr.,
 Kurvemagernes Fagforening 25 Kr.,
 Lohgarverforbundet 45 Kr.,
 Metaltrykkernes Fagforening 25 Kr.,
 Mølleriarbejderforbundet 50 Kr.,
 Papirfabrikarbejdernes Afdeling Frederiksberg 26 Kr.,
 Dansk Rebslageriarbejderforbund 50 Kr.,
 Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund 200 Kr.,
 Toldbodarbejdernes Fagforening 50 Kr.

E. SVENDSEN.
Kasserer.

Arbejdsløsheden

i Danmark i April Maaned 1905.

For April Maaned foreligger Oplysninger fra 49 Organisationer med tilsammen 32,097 Medlemmer. Heraf havde 41 Organisationer med ialt 28,868 Medlemmer, den sidste Dag i Maaned den 3439 Arbejdsløse, eller 11,5 pCt. 8 Organisationer med ialt 3229 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse. For enkelte Fags Vedkommende er Arbejdsløsheden dog noget større.

Af Bygningsfag havde saaledes Bygnings-snedkerne 32,2 pCt., Murerne 14,3 pCt., Murarbejdsmændene 32,0 pCt. og Tømrerne 25,3 pCt.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsd. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsd. Dage	Sidste Dag
Arbejdsm., Rand.						80
Bagere	169	3738	155	91	1983	77
Barberer	28		15			
Billedskærere ...	16	223	8			
Brolæggere	40	880	40	15	330	15
Bryggeriarb. ...			6			4
Bygnings-snedk.	812	11022	470			
Elektrikere	18	312	13	1	22	1
Filehuggere	3	20	2			
Forgylde	2	14				
Formere	45	457	12	52	548	19
Frihavnsarb. ...						
Glasarbejdere ...	21	461	18	28	455	13
Gørtlere og Metalarb.	50	753	31	8	79	3
Handskemagere.	6	180	6			
Hattearbejdere..	4	84	4			
Hvidgarvere ...	3	63	1	5	130	6
Instrumentmag. mek. og opt.	2	44	1			
Jern- o. Metalslib.	1	7				
Karetmagere ...	25	395	14	18	512	12
Kedel- o. Maskin	26	524	21	6	132	6
Keramikere	6	142	6			
Korskærere ...	5	90	5	2	48	2
Kurvemagere...						
Litografer.....	18	339	13	5	98	3
Lohgarvere	2	36	1			
Marm-, Kalk- o. Sandstenschug.	23	326	5	1	22	1
Metaltrykkere ..	5	85	4			
Mineralvandsarb	2	22	2			
Murarbejdsm. ...	400	10000	400			
Murere			397			294
Møllere	9	126	3	5	70	4
Ovnsættere						
Papirfabrikarb. .				2	23	2
Pottemagere ...						
Rebslageriarb. ...				5	100	4
Sadelm. o Tapets	14	358	12	7	140	5
Skorstensfejere .	4	26	4			
Skibstømrere ...	35	440	25	50	396	27
Skotøjsarbejdere	59	753	10	25	403	14
Skræderforbund						
Skræd. Fagf. 1873						
Skraatobaksarb.	17	310	16	2	44	2
Snedkerforbund		2123	118		2084	116
Stenarbejdere...	5	80	3			
Stukkatører		220	10			
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.				5	130	5
Trælastarbejdere		2000				
Tømrere			513			357

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3

KØBENHAVN DEN 15. JULI 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den 4. internationale Fagforeningskonference). — Lønbevægelser og Konflikter (Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne). — Gensidighedsreglerne. — Ind- og Udmeldelser.

Kongresser

Den 4. internationale Fagforeningskonference afholdtes, som tidligere bebudet, den 23. og 24. Juni i *Amsterdam*.

Den første af disse Konferencer afholdtes i *København*, samtidig med den skandinaviske Arbejderkongres i August 1901, hvor der var Repræsentanter tilstede fra Belgien, England og Tyskland. Den næste fandt Sted i *Stuttgart* sammen med Tyskernes Fagforeningskongres i Juli 1902, og den tredje i Rækken afholdtes i *Dublin* i 1903 sammen med den engelske faglige Landsorganisations Aarsmøde. Paa Konferencen i Dublin vedtoges der nærmere Regler, for hvorledes de enkelte Landsorganisationer har at forholde sig, naar de, gennem det internationale Sekretariat, vil opfordre de Sekretariatet tilsluttede Lande til at yde dem Hjælp under en større Konflikt.

Ved Konferencen i *Amsterdam* var følgende 10 Lande repræsenterede:

Belgien ved A. OCTORS, *Danmark* ved C. M. OLSEN, *England* ved J. MITCHELL og MALLALIEU, *Holland* ved van ERKEL, BONNET og SPIERDIJK, *Norge* ved J. JOHNSEN, *Sverrig* ved E. SØDERBERG, *Spanien* ved V. BARRIO, *Tyskland* ved C. LEGIEN og JOH. SASSENBACH, *Ungarn* ved S. JASSAI, *Østerrig* ved A. HUEBER.

Frankrig havde gjort sin Deltagelse i Konferencen afhængig af, at de 3 Punkter: *Antimilitarisme*, *Generalstrejken*, *8-Timersdagen* blev optaget paa Dagsordenen. Den internationale Se-

kretær, LEGIEN, mente, at Punkterne ikke hørte hjemme paa Konferencens Dagsorden, men lod foretage en Afstemning blandt de tilsluttede Landsorganisationers Bestyrelser, med det Resultat, at det første Punkt blev afvist, medens de to andre Punkter blev antagne til Diskussion. Franskmandene undlod alligevel at sende en Repræsentation. *Italien* havde meddelt at ville sende en Delegeret, men han udeblev. *Svejts* undskyldte sin Ikke-Deltagelse med en Henviisning til de urolige Forhold, der for Tiden er herskende i dette Land.

Den bulgarske Landsorganisation havde anmodet LEGIEN, om at repræsentere sig, men dette lod sig ikke gøre, da det tidligere er udtrykkelig vedtaget, at der til Deltagere i de internationale Konferencer kun kan vælges saadanne Personer, som indtager en ledende Stilling i det paagældende Lands Fagforeningsbevægelse.

Landsorganisationen i Nordamerika, *American Federation of Labor*, meddelte ved sin Formand, SAM. GOMPERS, at den ikke saa sig i Stand til at deltage i Konferencen i *Amsterdam*. Den havde i de sidste 10 Aar sendt Delegerede til de af den parlamentariske Komité i England afholdte Fagforeningskongresser. Da man paa Grund af den meget store Afstand ikke kunde sende Repræsentanter til Europa to Gange om Aaret, henstillede man, at den næste internationale Conference blev holdt lidt før eller efter den engelske Kongres, da man i saa Fald vilde deltage i Konferencen ved de Repræsentanter, der blev sendt til England.

Den *bøhmiske* Fagforeningskommission i Prag havde sendt en Repræsentant, NEMEC, som anmodede om at faa

Sæde paa Konferencen. Ved Konferencen i Stuttgart er det imidlertid besluttet, at kun én Landsorganisation i hvert Land kan tilhøre det internationale Sekretariat, og der blev sammesteds, i fuld Forstaaelse med Bøhmen, slaæet fast, at Foreningskommissionen i *Wien* er Centralen for Østerrig. Det vedtoges derfor at give den bøhmiske Repræsentant Ret til at overvære Konferencen som Gæst, men uden Ret til at deltage i Forhandlinger eller Afstemninger.

Dagsordenen bestod af følgende Punkter.

1. Virksomheden.
2. Forslag fra Holland om en fælles Legitimation.
3. Forslag fra Holland om et internationalt Korrespondancesprog.
4. Forslag fra Danmark om en international Undersøgelse angaaende Arbejdstidens Længde.
5. Forespørgsel fra England angaaende offentlig Arbejdsanvisning.
6. Forslag fra Tyskland vedrørende de internationale Fagforeningskonferencers Op-gave.
7. Næste Conference.
8. Valg af international Sekretær.

v. ERKEL ledede Forhandlingerne.

I. Den internationale Sekretær, C. LE-GIEN, afgav Beretning. Det hidtilværende Kontingent af 45 Øre pr. Tusinde Medlemmer havde vist sig at være for lavt, hvorfor der var et Underskud af 738 Mk. 21 Pfg. Udgifterne var i Almindelighed smaa. Kun den udgivne internationale Beretning fra de faglige Landsorganisationer havde foraarsaget større Udgifter til Oversættelse og Trykning i de tre Hovedsprog. Hvis man vilde give Afkald paa aarlige Beretninger og indskrænke sig til toaarige, kunde man faa det nuværende Kontingent til at slaa til. Men da det af agitatoriske Hensyn vilde være ønskeligt, at den internationale Beretning kunde udgives hvert Aar, vilde han foreslaa en Forhøjelse af Kontingentet.

Forskellige Talere havde Ordet for at takke Sekretæren for hans Arbejde i Almindelighed og for hans Sammenstilling af den internationale Beretning i Særdeleshed. Paa Forslag af Holland vedtoges det enstemmigt at fastsætte Kontingentet til 90 Øre pr. 1000 Med-

lemmer pr. Aar, gældende fra 1. Juli 1905.

2. Holland havde stillet følgende Forslag:

Det internationale Fagforeningsbureau udgiver en Legitimation for alle Organisationer, som har sluttet sig til den internationale Fagforeningsbevægelse.

Forslaget blev fra alle Sider, med Undtagelse af Hollænderne, anset som uigennemførligt under de nuværende Forhold og upraktisk eller endog skadeligt, idet man gik ud fra, at den internationale Hjælp paa Rejse alene bør kunne opnaas ved internationale Sammenslutninger fagvis. Tanken om en international Legitimation var opstaaet hos Hollænderne af Hensyn til de hollandske Typografer, der har trukket sig ud af den internationale Forbindelse mellem de forskellige Landes typografiske Organisationer, men dog nok kunde ønske et Bevis for, at de tilhørte en Organisation (National Arbejds-Sekretariat in Nederland), der har international Føling. Under Diskussionen fremkom der Beklagelse over de engelske Fagforeningers Uvillighed til at optage fremmede tilrejsende Arbejdere. Hertil svarede de engelske Delegerede, at dette Spørgsmaal i Almindelighed bedst ordnes gennem Samarbejde mellem de enkelte Fags Organisationer i de forskellige Lande. Naar en Arbejder vil rejse til England, kunde han ofte faa den Sag i Orden ved forud at skrive til det paagældende Forbund i England. De lovede at bringe Sagen paa Tale i England.

Hollændernes Forslag forkastedes med 9 Stemmer mod 1.

3. Fra *Holland* forelaa der et saalydende Forslag:

Konferencen skal overveje, om det er muligt at indføre et internationalt Korrespondancesprog. Det overdrages det internationale Sekretariat at foretage en Undersøgelse angaaende denne Sag, og forelægge den næste internationale Conference et Forslag, saaledes at der kan blive taget endelig Beslutning paa den 5. internationale Conference.

Forslaget motiveredes med, at det internationale Samkvem vilde være lettere, naar man havde et fælles Sprog, muligvis det tyske. Fra tysk Side vilde man anse det engelske Sprog for lettere at indføre som Fællessprog. Flertallet

af Konferencens Deltagere ansaa Forslaget for uigennemførligt, allerede af den Grund, at et Personskifte i Ledelsen for en Landscentral straks vil bringe Forstyrrelse, hvorfor man endnu for en lang Fremtid vil være nødsaget til at benytte alle de tre Hovedsprog.

4. *Danmark* havde stillet følgende Forslag:

Konferencen beslutter, i Aaret 1905 at lade foretage en Undersøgelse gennem det internationale Sekretariat for de faglige Landsorganisationer, angaaende Arbejdstidens Længde i de forskellige Lande. Det ved Undersøgelsen indvundne Materiale tilstilles Landsorganisationerne i de tre Hovedsprog paa sædvanlig Maade i Begyndelsen af 1906.

Efter at de tilstedeværende Formænd eller Sekretærer i Landsorganisationerne havde erklæret sig villige til hver for sit Land at foretage Undersøgelsen saa godt, som det lod sig gøre, vedtoges Forslaget enstemmigt, dog med den Ændring, at Undersøgelsen foretages i 1906 og tilstilles Organisationerne i 1907.

Under Diskussionen fremhævedes Nyttens af, at man fik et Overblik over, hvor langt Arbejderne i de forskellige Lande havde nærmet sig Otte-Timersdagen. Der var Enighed om, at Undersøgelsen bør foretages efter et ensartet Grundlag, som den internationale Sekretær angiver i en Formular. I Beretningen fra hvert Land, skal der gives Oplysning om bestaaende Indskrænkninger ved Lov angaaende Arbejdstidens Omfang.

5. *England* stillede Forespørgsel om Maaden, hvorpaa de i de forskellige Lande, ved Stat eller Kommuner oprettede Arbejdsanvisningskontorer virker.

Efter Diskussionen, hvorunder der gaves forskellige Oplysninger om Fagorganisationers Stilling til de offentlige Arbejdsanvisningskontorer, vedtoges det, at Landsorganisationerne til den førstkommande internationale Beretning skal give Oplysning om, paa hvilken Maade den offentlige Arbejdsanvisning i deres Land er organiseret, og om den anvendte Maade er i Arbejdernes Interesse.

6. *Tyskland* foreslog følgende:

De internationale Konferencers Opgave er at føre Forhandlinger om den nærmere

Sammenslutning af Fagforeningerne i alle Lande, om en ensartet ført Fagforeningsstatistik, om gensidig Understøttelse i de økonomiske Kampe og om alle Spørgsmaal, der staar i umiddelbar Forbindelse med den faglige Organisering af Arbejderne.

Fra Forhandlingerne holdes ude, saavel alle theoretiske Spørgsmaal, som saadanne, der angaar Tendens og Taktik indenfor den faglige Bevægelse i de enkelte Lande.

Lederne af de Landscentraler, som har sluttet sig til det internationale Sekretariat, henholdsvis de af Landscentralerne udnævnte eller af de tilsluttede Fagorganisationer valgte Delegerede, samles hvert andet Aar til en Konference. Til disse Konferencer kan hver Landscentral kun sende højst 2 Delegerede.

Forslaget motiveredes med, at man maatte forebygge at Konferencerne blev til en Diskussionsklub, hvilket vilde blive Tilfældet, hvis man ikke begrænsede sig til de Spørgsmaal, der havde praktisk Betydning for Fagorganisationerne som saadanne. Det vedtoges med 7 Stemmer mod 3.

7. Paa Forslag af *Norge* vedtoges det at afholde den næste Konference i *Christiania* i 1907. For at gøre det muligt for den nordamerikanske Landscentral at deltage, vil Konferencen blive afholdt i Slutningen af August eller Begyndelsen af September. En Forudsætning for Vedtagelsen er dog, at den skandinaviske Kongres, som var tænkt afholdt i 1906, udskydes til 1907. Herom vil der være at forhandle mellem de politiske og faglige Centralorganisationer i de skandinaviske Lande.

8. Som Sæde for det internationale Sekretariat udpegedes Tyskland; og til Sekretær valgtes enstemmig C. LEGIEN.

Udenfor Dagsordenen rettede SØDERBERG, Sverrig, en Opfordring til de tilstedeværende Repræsentanter om, naar der gennem den internationale Sekretær kom til at foreligge skriftlig Anmodning, da at virke for god Støtte til de svenske Arbejdere i den Lock-out, der var blevet paaført dem. Hermed 20,000 Arbejdere stod i Kamp.

MITCHELL, England, lovede at forbedre Sagen, ved allerede paa den engelske Landsorganisations Aarsmøde den 6. Juli at gøre Organisationerne opmærksomme paa Lock-out'en i Sverrig.

Efter at SASSENACH havde takket van ERKEL for hans Ledelse af Forhandlingerne, udtalte denne Haabet om, at Arbejdernes Solidaritet var blevet

befæstet ved denne Konference. Han haabede, at de Delegerede vilde overvære Hollændernes Kongres den 25. Juni og følgende Dage. Til at holde Hilsningstalen paa Kongressen i de fremmede Delegeredes Navn valgtes C. M. OLSEN.

v. ERKEL erklærede dermed den 4. internationale Fagforeningskonference for sluttet.

Lønbevægelser og Konflikter

Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne paa »Hillerød Savværk« forlod Arbejdet den 14. Juni, i et Antal af 19 Mand, fordi de ikke ønskede at arbejde sammen med 2 Mand, der stod udenfor Fagforeningen og som stadig gav Anledning til Uro og Splid paa Savværket.

I Anledning af det passerede modtog vort Forretningsudvalg under 26. Juni en Skrivelse fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, hvori der bl.a. meddeles, at da Arbejdernes Fremfærd synes at staa i Modstrid med den for Fagets Udøvere gældende Overenskomst, har Fabrikens Direktion besluttet at gøre Tiltale gældende ved Domstolene imod Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund eller dets Afdeling i Hillerød, og navnlig gøre Paastand om Skadeserstatning for det Tab, der er paaført Fabriken, saafremt den iværksatte Strejke med paafølgende Blokade ikke maatte blive hævet inden Juni Maanedes Udgang. Arbejdsgiverforeningen henstillede, om vort Forretningsudvalg maatte finde Anledning til at øve nogen Indflydelse paa Sagens Gang.

Vort Forretningsudvalg sendte Skrivelsen i Afskrift til Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund, som under 1. Juli meddelte, at det ved sin Forretningsfører havde formaaet Arbejderne til at genoptage Arbejdet uden Forbehold. Savværkets Direktion, d'Hrr. KORNERUP og GEGNER, nægtede imidlertid at tage 8 af de 19 Mand i Arbejde, fordi de var »uroelige Hoveder«. Da de 11 Mand ikke vilde lade deres 8 Kammerater i Stikken, blev Forsøget

paa at faa en Ordning i Stand resultatløst. Det er nu Savværksejerne, der er Skyld i Konflikten Fortsættelse.

Gensidighedsreglerne

Bager- og Konditorforbundet har tiltraadt Gensidighedsreglerne for Medlemmers Overgang fra den ene Organisation til den anden. De er nu tiltraadt af 21 Organisationer med 15,544 Medlemmer.

Ind- og Udmeldelser

Pianofortearbejdernes Fagforening i København er atter indtraadt i Snedkerforbundet.

Sammenslutningen regnes fra den 1. Juli d. A., saaledes at Medlemmer af Pianofortearbejdernes Fagforening fra og med denne Dato er at betragte som i alle Maader fuldt berettigede Medlemmer af Snedkerforbundet, og saaledes at deres Medlems-Alder i Pianofortearbejdernes Fagforening regnes dem til gode i Snedkerforbundet under alle Forhold.

Fagforeningen betaler til Forbundets Strejkefond lige saa meget pr. Medlem, som Forbundets Strejkefond ejede pr. Medlem. Til Arbejdsløsheds-Understøttelsesfonden og Begravelsesfonden skal der derimod indbetales et Aars Kontingent. Til Gengæld skal Snedkerforbundet fra Indtrædelses-Datoen straks overfor Fagforeningens Medlemmer overtage Forpligtelsen til, jvfr. *Forbundets* Love, at understøtte ved forekommende Arbejdsløshed og Dødsfald.

Det til Forbundet indbetalte Beløb udgør 12,450 Kr. '63 Øre.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4

KØBENHAVN DEN 22. JULI 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den hollandske Fagforeningskongres). — Lønbevægelser og Konflikter (De kvindelige Herreskrædere). — Lock-out'en i Sverrig.

Kongresser

Den hollandske Fagforenings-Kongres.

De Fagforeninger i Holland, der har sluttet sig til og danner Landsorganisation under »*Nationaal Arbeids-Secretariaat in Nederland*«, afholdt deres Kongres den 25.—27. Juni i *Amsterdam*.

Det nævnte Sekretariat var tidligere den eneste Centralledelse for hollandske Fagorganisationer, men da Sekretariatet anser det som sin Opgave at skabe en saakaldt »*uafhængig*« Fagforeningsbevægelse, det er anarkistiske Fagorganisationer, der ikke samarbejder med noget som helst politisk Parti, altsaa heller ikke med Arbejderpartiet, det socialdemokratiske Parti i Holland, og afviser enhver Tanke om Deltagelse i parlamentarisk Virksomhed, er Ledelsen ikke i Stand til at samle de hollandske Fagforeninger.

Der er derfor ved at danne sig en *ny Fagforeningscentral paa socialdemokratisk Grundlag*, og da det kan have sin Interesse at betragte den nye Fremtoning i Forbindelse med den afholdte Kongres, indskyder vi her et sammentrængt Referat af en foreløbig Konference af Repræsentanter for socialdemokratisk, hollandsk Fagforbund, hvor Linierne for den nye Central blev dragne. Disse Forbund tæller et betydeligt større Antal Medlemmer end det, der findes under den gamle Central; alene Diamantarbejdernes Forbund tæller ca. 7000 Medlemmer.

*

I Februar Maaned afholdtes der i

Amsterdam en Konference af Hovedbestyrelser for hollandske Fagforbund, med det Formaal, at danne en Landscentral, som bedre end den bestaaende Landsorganisation »(Nationaal Arbeids-Secretariaat)« var i Stand til at virke i den moderne Fagforeningsbevægelses Aand.

I Konferencen deltog Repræsentanter for følgende Forbund: Diamantarbejdernes, Bagernes, Bogbindernes, Jærnbanefunktionærernes, de kommunale Arbejderes, Handels- og Kontormedhjælpernes, Malernes, Møbelsnedkernes, Mælkeriarbejdernes, Syerskernes og Skrædernes, Tobaksarbejdernes, Tapetserernes, Tekstilarbejdernes og Tømmerernes Forbund. Glasarbejderforbundet vilde ogsaa deltage i Kongressen, men dette blev nægtet, fordi Forbundet tilhørte Nationaal Arbeids-Secretariaat, man vilde ikke give det Skin af, at man søgte at fravriste Sekretariatet de Organisationer, som var tilsluttet dette. Naar den nye Centralorganisation var dannet, stod det Organisationerne frit for, om de vilde udtræde af Arbejds-Sekretariatet og slutte sig til den nye Central.

Efter at Formanden for Diamantarbejderforbundet, Hr. HENRI POLAK, havde budt Repræsentanterne Velkommen og gjort Rede for Sagen, vedtog 10 af de mødte Organisationer mod 4 (nemlig Bogbindernes, Handels- og Kontormedhjælpernes, Syerskernes og Skrædernes samt Tapetserernes Forbund), at de inden en given Frist vilde indsende deres Organisationers Erklæring vedrørende følgende Resolution og Grundlag:

Resolution.

Den af Fagforbundenes Hovedbe-

styrelser den 26. Februar 1905 i Diamantarbejdernes Forsamlingsbygning i Amsterdam afholdte Forsamling vedtager, efter at have hørt Forhandlingen om Spørgsmaalet om Oprettelsen af en »National Centralisation af Fagforbund og Foreninger«, paa Grundlag af en stadig organiseret Medvirkning i de industrielle og økonomiske Interesser, som de have fælles, ufortøvet at iværksætte de dertil nødvendige Foranstaltninger.

Grundlag.

Centralisationen har til Formaal, at sikre Fagforbundenes og Fagforeningernes Sammenhold og Samvirken til Værn og Fremme af de industrielle og økonomiske Interesser, som de have fælles, samt at sikre dette Formaal gennem enhver Organisation, der ikke ene eller kun i utilstrækkelig Grad kan magte dette.

Disse Interessers Varetagelse og Fremme kan ske igennem:

- a. Indsamling og Bearbejdelse af statistisk Opgivelse om Stillingen og Omfanget af Fagforeningsbevægelsen i Ind- og Udland, saavel som om alle økonomiske og sociale Anliggender, som kunne komme Fagforbundene til Nytte ved deres Agitation.
- b. Forbindelse med lignende Centralorganisationer i Udlandet.
- c. Fordring om gode Arbejderbeskyttelseslove, enten alene eller under Medvirkning af andre Organisationer.
- d. Oplysninger vedrørende industrielle, økonomiske eller sociale Anliggender, naar og hvor disse forlanges af Organisationer.
- e. Gensidige Understøttelser under Strejker eller Lock-out'er.
- f. Udvidelse af Grundlaget paa hvilket Centralorganisationen er baseret, og efter hvilket den arbejder.

Som man ser, vil den nye Central, i Modsætning til det nuværende Sekretariat, i Henhold til Formaalets bestemmelser, fordre »gode Arbejderbeskyttelseslove enten alene eller under Medvirkning af andre Organisationer«, altsaa paa samme Maade som Fagforeningerne i Tyskland og Skandi-

navien og flere andre Lande ogsaa søge Arbejdernes Interesse fremmede gennem *parlamentarisk* Virksomhed.

*

Vi gaar derefter over til at omtale Kongressen for de under det nationale Arbejdersekretariat hørende Organisationer.

Kongressen, som bestod af Repræsentanter for enkelte Fagforeninger og Forbundsafdelinger – Forbundsbestyrelserne havde vel en Ret til at være til Stede, men de havde ingen Stemmeret – var besøgt af 46 Delegerede, som repræsenterede 77 Foreninger med 4500 Medlemmer. Desuden var de udenlandske Delegerede, som havde deltaget i den internationale Fagforeningskonference (se Nr. 3) tilstede paa Kongressen.

Sekretæren, v. ERKEL, holdt en Aabningstale, hvori han meget stærkt polemiserede mod de socialdemokratiske Fagorganisationer. Uagtet Medlemsantallet var gaaet meget ned, troede han dog, at der var Kraft i det nationale Arbejdersekretariat.

C. M. OLSEN talte paa de udenlandske Repræsentanters Vegne. Han sluttede med et Ønske om, at Enigheden maatte sejre i den hollandske Fagbevægelse.

Kassereren forelagde Regnskaberne. Indtægten til Administrationskassen i de 2 Aar havde været 22,712 Kr., Udgiften 22,436 Kr. Strejkekassen havde i samme Tidsrum haft en Indtægt af 110,175 Kr. og en tilsvarende Udgift. Regnskaberne godkendtes.

v. ERKEL aflagde Beretning for de sidste to Aar. Han gaar derefter en Oversigt over Forskydningerne i Medlemstallet under Centralisationen for 1894 til 1905 incl. I 1894 var Medlemstallet 15,728, 1895 18,700, 96 12,700, 97 15,000, 98 12,950, 99 13,050, 1900 12,444, 1901 8,881, 02 10,526, 03 7,934, 04 6,000, 1905 ca. 5,000. Organisationen var ikke stor i Medlemstal, men den var stor i Kraft og Handling.

Kongressen tog derefter fat paa den egentlige Dagsorden. Som nævnt, var det Fagforeningerne som saadanne – ikke Forbundene – der var repræsenterede, men heller ikke denne direkte Repræsentation kunde tage endelige

Beslutninger. Disse fattes senere, efter Indstilling fra Kongressen, ved Urafstemning blandt Medlemmerne.

Paa Forslag af Sekretariatet udtalte Kongressen, Ønskeligheden af, at der oprettes et *Ugeblad* til en Pris af 2 Cent (3 Øre) pr. Nummer. Et Udvalg blev nedsat for at undersøge den finansielle Mulighed for et saadant Blads Bestaaen. Sagen gaar derefter til Urafstemning.

For et Par Aar siden fik man indført *Paaligning* af Bidrag under Strejker og Lock-out'er. Der paalignes ikke ensartede Bidrag, men saadanne, der svarer til den paagældende Arbejders Timeløn eller en Del deraf. En Møbelsnedkerforening i Amsterdam foreslog Gennemførelse af frivillige Bidrag, men Forslaget forkastedes.

Angaaende Valg af Sekretær og Kasserer udspandt der sig en meget lang Debat. Der findes for Tiden to lønnede Funktionærer, og Bestyrelsen mente, at de begge kunde beholdes, hvis man endelig vedtager at oprette Ugebladet, da man heraf forventer et Overskud. Debatten drejede sig i væsentlig Grad om, hvorvidt man af principielle Hensyn kunde genvælge den nu fungerende Sekretær og Kasserer. Kongressen vedtog dog til Slut at indstille den nuværende til Valg ved den almindelige Afstemning.

En Række mindre Sager afgjordes.

Endelig vedtoges, med 43 Stemmer mod 1, følgende Beslutning om »National Arbejds-Sekretariat«s principielle Standpunkt:

Idet det nationale Arbejdersekretariat erkender, at Arbejdets Frigørelse af Kapitalens Slaveaag maa være Arbejdernes eget Værk, stiller det sig paa Klassekampens Standpunkt.

Da Arbejderklassen staar overfor den besiddende Klasse, hvorunder forstaas Kapitalister, private Arbejdsgivere og Regeringsorganer som Haandlangere for Kapitalister og Arbejdsgivere,

udtaler det internationale Arbejdersekretariat som sin Overbevisning, at overfor den besiddende Klasse maa den arbejdende Klasse — da Fagbevægelsen er den eneste virkelige Arbejderbevægelse — organisere sig i Fagorganisationer, med det Formaal at blive de fremtidige Besiddere af Arbejdsmidlerne og faa Arbejdets Ordning i deres Haand.

Idet det nationale Arbejdersekretariat stiller sig paa dette Standpunkt, erklærer det, at det ikke tager Del i Fremme af Lovgivningsarbejdet. Dermed er det ikke sagt, at det na-

tionale Arbejdersekretariat ikke vil have Øjet henvendt paa Lovgivningen — vi har den Overbevisning, at Lovene opstaar ved et Tryk udefra — men at de Regerende, hvilken som helst Retning de end tilhører, intet gør af egen Drift for Arbejderne, uden at de tvinges dertil ved Arbejdernes egen Optræden. Denne Optræden maa dog ikke bestaa i, at man betror Personer Stillinger i Regeringsfaktorer, men den skal bestaa i Anvendelsen af *direkte Aktion*, i Handling ved Fagorganisationerne selv og i Anvendelse af de samme Midler, som benyttes imod andre Dele af det kapitalistiske Samfund. Alle Love, som opnaas gennem Personers Optræden i Regeringsfaktorer, kan ikke anses for andet end en Tilkendegivelse af Arbejdernes Organisationers Svaghed og vil ikke tjene til at styrke Organisationen, de vil derimod føre til Uvirksomhed og Læd.

Det nationale Arbejdersekretariat erklærer da ogsaa, at de to Klassers Samvirken til Løsning af Arbejderspørgsmaalet er umulig, og at Adskillelsen af disse to Klasser stedse maa blive skarpere.

Hvorfor det ikke tager Del i Lovgivningsbestræbelser, da disse medfører, at Arbejdere maa tage Sæde i Regeringsfaktorer, og der dermed fremmes et Samarbejde med vore Fjender, de Besiddende.

Vi har aftrykt den hele Resolution, fordi den afgiver et Spejlbillede af hele den Maade, hvorpaa man opfatter Fagorganisationernes Arbejde indenfor det nationale Arbejdersekretariat i Holland.

Men vi maa dog ærligt bekende, at vi ikke forstaar, hvorledes det nogensinde vil blive muligt for Arbejderne at komme i Besiddelse af Produktionsmidler og politisk Magt, naar de forment skal holde sig tilbage fra Kampen for en gradvis Forbedring i Lovgivningen, og den dermed stigende Indflydelse for Proletariatet. Resolutionen frygter for det, der kaldes »Samarbejde«. Vi kalder det *en Kamp*, men en Kamp, hvor Arbejderne søger at komme deres Modstandere saa nær ind paa Livet, som det er muligt.

Vil man naa et Maal, maa man ogsaa ville de praktisk anvendelige Midler hertil. Men at erklære, at man vil gøre sig til Herre over Produktionsmidlerne og over Arbejdets Ordning, medens man, ved at stille sig selv udenfor Lovgivningsarbejdet, forlænger Afstanden mellem Angriber og Maal, forekommer os at være som en Kamp med Sabler — paa 25 Skridts Afstand.

Lønbevægelser og Konflikter

De kvindelige Herreskrædere i København. Det vil erindres, at der i Februar i Aar opnaaedes Overenskomst mellem Dansk Skræderforbund og Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder om Løn- og Arbejdsforhold for De kvindelige Herreskrædere i København. Denne Overenskomst har Fabrikanterne paa enkelte Punkter fortolket paa en saadan Maade, at den, i Stedet for at give Syerskerne en Lønforhøjelse, giver dem en følelig Lønreduktion.

I den nye Priskurant blev Priserne for Benklæder og Veste, som før havde været tre, trængt sammen til to Priser.

Den tidligere mellemliggende Pris skulde gaa op i den højeste Pris; hvori der ingen Forandring blev foretaget. Fabrikanterne vil nu omgaa dette ved i Stedet for at rykke de mellemliggende Priser op i den højeste, da at rykke den ned i den laveste Pris, hvilket for Syerskerne betyder en Lønreduktion, der varierer fra 15 til 20 pCt.

Om denne Sag har der været afholdt en Række Møder i Fællesudvalg, men endskønt Fabrikanternes Repræsentanter ved det første Udvalgs møde indrømmede, at Overenskomsten skulde forstaaes som af Arbejderne opfattet, nægtede de dog senere at udføre det i Praksis og det har ikke senere været muligt at komme Sagen nærmere. For mulig at komme ud over Spørgsmaalet har Forbundets Repræsentanter foreslaaet at beholde tre Priser, imod at de forhøjedes som af Fabrikanterne tilbudt under de daværende Forhandlinger om Priskuranten, men ogsaa dette nægtede Fabrikanterne at gaa med til.

Forbundet har derefter forlangt Sagen henvist til Afgørelse ved Voldgift, for saaledes at faa afgjort om dets eller Fabrikanternes Opfattelse af Overenskomsten er den rigtige. Overenskomsten inneholder imidlertid en Bestemmelse om, at hver af Parterne kan forlange, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Striden i Følge sin Natur egner sig til Afgørelse ved Voldgift, kan forelægges »De samvirkende Fagforbund« og »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« til Erklæring. Denne Bestemmelse har Fabrikanterne forlangt bragt

i Anvendelse, da de ikke har ment, at Sagen egnede sig til Afgørelse ved Voldgiftsret.

Vort Forretningsudvalg har for sit Vedkommende erklæret, at det anser Sagen saa vel egnet til Afgørelse ved Voldgiftsret, og at man fuldt ud støtter Forbundets Bestræbelser i saa Henseende.

Lock-out'en i Sverrig

*Bidrag, indsamlede ved
de lokale Fællesorganisationer.*

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 230 Kr., do. Aarhus 345 Kr., Assens 33 Kr., Brønderslev 8 Kr., Esbjerg 165 Kr., Faxe 80 Kr., Glostrup 65 Kr., Hadsten 43 Kr. 70 Øre, Haslev 4 Kr. 30 Øre, Hedehusene, 21 Kr. 25 Øre, Helsingør 96 Kr., Herning 69 Kr., Hillerød 38 Kr. 50 Øre, Holstebro 53 Kr. 50 Øre, Holbæk 37 Kr. 72 Øre, Kallundborg 19 Kr. 90 Øre. Kolding 194 Kr. 48 Øre, Mariibo 50 Kr. 95 Øre, Nykøbing F. 147 Kr. 45 Øre, Nyborg 69 Kr. 30 Øre, Næstved 196 Kr. 20 Øre, Odense 188 Kr. 49 Øre, Odder 20 Kr., Randers 222 Kr. 16 Øre, Roskilde 95 Kr. 50 Øre, Ringkøbing 16 Kr. 50 Øre, Silkeborg 65 Kr. 65 Øre, Skive 61 Kr. 50 Øre, Sorø 31 Kr., Stege 32 Kr. 25 Øre, Svendborg 273 Kr. 50 Øre, Skanderborg 16 Kr. 35 Øre, Varde 35 Kr. 75 Øre, Vordingborg 7 Kr., Viborg 50 Kr. Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdeling, Kokes- og Saltværksarbejderne 25 Kr. 50 Øre, Brønderiarbejderne 156 Kr., Fabriksarbejderne 260 Kr., Jord- og Betonarbejderne 1000 Kr., Marmor- og Granitliberne 18 Kr. 50 Øre, Orlogsværftsarbejderne 25 Kr., Sandlosserne 28 Kr., Sukkerhusarbejderne 58 Kr., Petroleumsarbejderne 50 Kr. 75 Øre, Toldbodarbejderne 50 Kr., Faaborg Afdel. 20 Kr., Højslev Teglværksarb. 24 Kr., Tinning 20 Kr., Voldby 4 Kr. 50 Øre, Kastrup Afdeling 35 Kr., Frihavnsarbejdernes Fagf. 300 Kr., Murarbejdsmændenes Fagf 500 Kr., Bogbinderforbundet 200 Kr., Bryggeriarbejdernes Forb., Afdelingen i Aarhus 25 Kr., Holte 3 Kr. 50 Øre, København 120 Kr., Bodkerforeningen 65 Kr., Bøstenbindernes Fagf. 27 Kr.

(Fortsættes).

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5

KØBENHAVN DEN 29. JULI 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Hattearbejderne paa Brede Hattefabrik. — Kongresser (Bager- og Konditorforbundet). — Lock-out'en i Sverrig.

Lønbevægelser og Konflikter

Hattearbejderne paa Brede Hattefabrik. Aktieselskabet I. C. Modeweg & Søn, som foruden Tekstilvirksomhed ogsaa har Virksomhed for Hattefabrikation i Brede pr. Lyngby, standsede, som tidligere meddelt, saavel Tekstilfabrikerne som Hattefabriken den 1. Juli. Ved en Samtale mellem Fabrikens Direktør, Hr. DAWERKOSEN og Hattearbejderforbundets Forretningsfører, Hr. SUNDBY, erklærede Hr. Dawerkosen, at Fabriken, hvis den skulde gaa alene for Hattemagerne, vilde lide et saa stort Tab, at der slet ikke kunde blive Tale derom. Der kunde i bedste Tilfælde blive Tale om at sætte Fabrikens mindre Maskine i Gang, og Fabriken vilde af Hensyn til Raamaterialer endda kun kunne fortsætte Virksomheden i 8 à 14 Dage; af Fabrikens 34 Hattearbejdere vilde kun de 25 blive taget i Arbejde. Det var endda grumme nødigt, at Hr. Dawerkosen vilde sætte Fabrikens mindre Maskine i Gang, da dette, foruden det Tab, Fabriken lider ved at Tekstilarbejderne har standset Arbejdet, vilde paaføre Fabriken en yderligere Udgift af 40 Kr. om Ugen. Da det var uden Betydning for Arbejderne at arbejde 8 à 14 Dage, og da Fabriken ikke en Gang kunde antage alle Hattearbejderne, frafaldt de deres Anmodning om under disse Forhold at faa Fabriken sat i Gang.

Hr. Dawerkosens Forklaringer om de frygtelige Tab, som Fabriken vilde lide, hvis den kom i Gang for Hatte-

magerne alene, synes imidlertid kun at have været Forstillelse, thi nu vil han absolut have fat paa Hattearbejdere; han er i hvert Fald gaaet til Arbejdsgiverforeningen og har forklaret, at Hattearbejderne har gjort »Strejke«, og at denne støttes af De samvirkende Fagforbund. Sagen skulde derfor indankes for den permanente Voldgiftsret, og Arbejderne derigennem tvinges til at gaa i Arbejde. Skønt der efter vor Mening ikke kan være Tale om Strejke, har Hr. Dawerkosen dog faaet Arbejdsgiverforeningen til at sende vort Forretningsudvalg en den 7. Juli dateret saalydende Skrivelse:

*Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.*

Under den 5. ds. har vi fra Aktieselskabet J. C. MODEWEG & SØN, der ved Siden af anden Virksomhed ogsaa driver Hattefabrikation, modtaget Meddelelse om følgende:

Mellem Aktieselskabet og Hattearbejderforbundet er der under 1. ds. afsluttet en Overenskomst paa 5 Aar. Aktieselskabet har yderligere erklæret sig beredt til at holde Hattefabriken i Gang uanset Strejken paa Tekstilfabriken, ja, Fabrikanten har endog udtrykkelig erklæret at ville paatage sig Forpligtelse til at holde Hattefabriken i Gang, selv om dette paa Grund af de særlige Forhold ved Fabriken skulde medføre Tab. Men til Trods herfor og til Trods for den nys afsluttede Overenskomst har I den ganske særlige Arbejderorganisation, Hattearbejderforbundet, som formentlig intet har med Tekstilarbejderforbundet at gøre, gjort fælles Sag med dette, idet Hattearbejderne under Henvisning til Tekstilarbejderstrejken har nægtet at gaa i Arbejde.

Jeg skal i den Anledning tillade mig at forespørge, om det ærede Forretningsudvalg har godkendt eller agter at godkende den af Hattearbejderforbundet etablerede Strejke, og udbeder mig Deres Svar snarest belejligt.

P. F. V.

N. ANDERSEN.

Som Svar herpaa sendte vort For-

retningsudvalg den 15. Juli en saalydende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget

for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

I Skrivelse af 7. ds. meddeler det ærede Foretningsudvalg, at det fra A/S J. C. MODEWEG & SØN, har modtaget Meddelelse om, at Selskabet, som foruden anden Virksomhed driver Hattefabrikation, har erklæret sig beredt til at holde Hattefabriken i Gang, uanset Strejken paa Tekstilfabriken, og at Direktøren udtrykkelig har erklæret at ville paatage sig Forpligtelse til at holde Hattefabriken i Gang, selv om dette, paa Grund af de særlige Forhold ved Fabriken, skulde medføre Tab. Men til Trods herfor, og til Trods for en nys indgaaet Overenskomst, har Hattearbejderne nægtet at gaa i Arbejde under Henviisning til Tekstilarbejderstrejken.

Det ærede Forretningsudvalg spørger i den Anledning om De samvirkende Fagforbund har godkendt, eller agter at godkende den af Hattearbejderforbundet etablerede Strejke.

Vi skal hertil bemærke følgende:

Den af A/S J. C. Modeweg & Søn givne Fremstilling af den omhandlede Sag, er, i Følge en fra Hattearbejderforbundet modtagne skriftlig Fremstilling, ganske modstridende de faktiske Forhold.

Hattearbejderforbundet meddeler os saaledes, at da Tekstilarbejderstrejken proklameredes den 1. Juli, mødte Hattearbejderne paa Fabriken til sædvanlig Tid, men Hr. Direktør Dawerkosen modtog dem med den Betsked, at Hattearbejderne maatte dele Skæbne med Textilarbejderne, fordi det umuligt kunde betale sig at holde Hattefabriken i Gang.

Samme Dag henvendte Formanden for Hattearbejderforbundet sig tilligemed Formanden for Dawerkosernes Afdeling paa Brede til Hr. Dawerkosen. Direktøren erklærede da overfor de to Repræsentanter, som beklagede sig over, at Hattearbejderne vare blevne afskedigede, at der slet ikke kunde blive Tale om at sætte Fabriken store Maskine i Gang, forinden Bomuldsvæveriet var befolket, da dette vilde medføre alt for store Udgifter. Men naar den store Maskine ikke sættes i Gang, vilde 9 af Hattearbejderne ikke kunne komme i Arbejde. Hr. Dawerkosen meddelte endvidere, at selv om han vilde sætte Fabriken mindre Maskine i Gang, hvilket vilde medføre et Tab af 40 Kr. om Dagen, kunde Virksomheden dog kun fortsættes højst 14 Dage, da det forhaandenværende Materiale af »Stumper«, hvoraf Hattene laves, til den Tid vilde være opbrugt.

Under den fortsatte Samtale mellem de to Repræsentanter for Hattearbejderne og Hr. Dawerkosen, tilbød denne endelig at sætte den lille Maskine i Gang, den 4. Juli, men han gjorde det meget ugerne, og formentlig for at have et Bevis for at Hattearbejderne var bekendte med, at der blev bragt dem et Offer, forlangte og fik han nedenstaaende Erklæring, underskrevet af Hattearbejderforbundets Formand Hr. SUNDBY:

»Hr. Fabrikant Dawerkosen har paa min

Henvendelse om at sætte Hattefabriken paa Brede i Gang tiltrods for, at der som Følge af Strejken i Tekstilfaget ikke arbejdes i Klædefabriken og Bomuldsvæveriet, og Driften af Hattefabriken alene medfører store Ekstraudgifter for Firmaet, udvist stor Velvillie og Imødekommenhed

Brede, den 1. Juli 1906.

(Sign.) TH. SUNDBY.

Grundet paa indtrufne Forhold i Forbindelse med den Omstændighed, at i heldigste Tilfælde kun en Del af Hattearbejderne kunde komme i Arbejde, og disse endda kun for en kortere Tid, vedtog Hattearbejderforbundets Hovedbestyrelse at frafalde det af dets Forretningsfører den 1. Juli fremsatte, af Fabrikken med saa megen Modvillie modtagne Ønske.

At man frafaldt dette Ønske fik Fabriken telefonisk Underretning om den 3. Juli, og efter alt hvad der var passeret i Sagen, maatte Hattearbejderne selvfølgelig gaa ud fra, at Firmaet Modeweg & Søn vilde være særdeles tilfreds med, at man fra Arbejdernes Side havde frafaldet noget, der, — se den af Hr. Dawerkosen foredrede Erklæring — foredre »store Ekstraudgifter«, stor Velvilje og Imødekommen fra Firmaets Side.

Som vi har refereret, er Sagen bleven fremsat for os, og vi har ikke den ringeste Anledning til at tvivle om Fremstillingens Korrekthed.

Under disse Forhold maa det derfor i høj Grad forundre, at det ærede Forretningsudvalg i sin Skrivelse af 7. Juli kan tale om »Strejke« fra Hattearbejdernes Side. Hvis der overhovedet skal være Tale om »Arbejdsstandsstandning« i almindelig Forstand i denne Sag, maa det være Hr. Direktør Dawerkosen, der har foretaget en saadan, og Standsningen maatte da kaldes en Lock-out. Herpaa skal vi dog ikke nu komme nærmere ind.

Af det fremførte vil det ærede Forretningsudvalg sikkert erkende, at det passerede ikke paa nogen som helst Maade berettiger A/S J. C. Modeweg & Søn eller andre til at tale om Strejke i den foreliggende Sag, hvorfor der formentlig ogsaa kan være Enighed om, at Spørgsmaalet om vort Forretningsudvalgs Stilling til den ikke eksisterende »Strejke« med det samme maa være bortfaldet.

I Anledning af den Form, hvorunder det ærede Forretningsudvalg har rejst den her omhandlede Sag, skal jeg paa Forretningsudvalgets Vegne tillade mig at forespørge, om Aktieselskabet Modeweg & Søn tilhører Arbejdsgiverforeningen som Enkeltvirksomhed, eller om den kun tilhører Arbejdsgiverforeningen som Medlem af Tekstilfabrikantforeningen. Hvis det sidste er Tilfældet, kan vi ikke forstaa, hvorfor Klagen ikke er fremkommen gennem Tekstilfabrikantforeningen. Vi har ogsaa tænkt os den Mulighed, at Modeweg & Søn for Hattefabrikens Vedkommende var Medlem af Hattefabrikanternes Organisation, men i saa Fald maatte Klagen vel være fremkommen gennem denne Organisation.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

Allerede den 17. Juli modtog vi en saalydende Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen:

*Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.*

I Skrivelse af 15. ds. besvarer det ærede Forretningsudvalg vor Skrivelse af 7. ds., hvori vi forespurgte, om De samvirkende Fagforbund har godkendt eller agtede at godkende den af Hattearbejderforbundet hos A/S J. C. Modeweg & Søn etablerede Arbejdsstandsning.

Det ærede Forretningsudvalg giver i den Anledning en Fremstilling af Sagen, baseret paa Hattearbejderforbundets Meddelelser. Denne Fremstillings Rigtighed kan vi ikke anerkende, og vi støtter os i saa Henseende ikke i første Række til Meddelelser fra den ene Part, men til de i Sagen udvekslede Skrivelser, hvorved Forholdet efter vor Mening faar et noget andet Udseende.

Den 1ste Juli blev det meddelt Hattearbejderne, at Aktieselskabet ikke kunde sætte Maskinen i Gang, men det tilføjedes samtidig, at man tilbød Folkene Arbejde med det samme. Dertil bemærkede Formanden for Hattearbejdernes Afdeling paa Brede, at det var bedst at vente, indtil Formanden for Hattearbejderforbundet, som havde anmeldt sin Ankomst til samme Dag, kom til Stede. Da han var kommen til Stede, forhandlede der mellem de to nævnte Arbejderrepræsentanter og Fabrikant Dawerkosen, og der blev da truffen den Aftale, som ej heller benægtes, saavidt vi kan se, at Hattearbejderne skulde gaa i Arbejde den 4. Juli om Morgenen.

Det ærede Forretningsudvalg hævder, at Hr. Dawerkosen kun »med megen Modvilje« gik ind paa det af Hattearbejderforbundet fremsatte Ønske, og at Hattearbejderne derfor »selvfølgelig maatte gaa ud fra, at Firmaet Modeweg & Søn vilde være særdeles tilfreds med, at man fra Arbejdernes Side havde frafaldet noget, der fordrede »store Ekstraudgifter«, »stor Velvilje og Imødekommenhed« fra Firmaets Side.»

Rent bortset fra, om det ærede Forretningsudvalg har Ret i Paastanden om, at det kun var med stor Modvilje, Fabriken imødekom Arbejderne, hvilket vi straks skal komme tilbage til, forekommer det os, at det ovennævnte Ræsonnement er noget mærkeligt. Det er indrømmet, at der er sluttet en ganske bestemt Aftale om, at Arbejdet skal genoptages den 4. Juli, og vi indser ikke, at den ene Part kan være berettiget til, ud fra den ene eller den anden Forudsætning om, hvad den anden Part maatte mene, at gøre Brud paa denne Aftale.

Det ærede Forretningsudvalg omtaler en Erklæring, som Hr. Dawerkosen »forlangte og fik« af Hattearbejderforbundets Forretningsfører, Hr. Sundby. Vi antager ikke, at Hr. Sundby, selv om Hr. Dawerkosen forlanger en Erklæring, vil gaa ind paa at afgive en saadan, naar han ikke anerkender dens Rigtighed. Men dertil kommer yderligere, at Hr. Sundby i en Skrivelse af 4. ds. gentager sine

Udtalelser af Anerkendelse overfor Fabrikant Dawerkosen, og denne Skrivelse har Hr. Dawerkosen dog vel ikke dikteret eller forlangt.

Men under alle Omstændigheder maa vi fastholde, at Hattearbejderforbundet har truffen Omtale med Fabrikant Dawerkosen om, at Hattearbejderne skulde optage Arbejdet den 4. Juli, og at Fabriken var parat til at modtage dem den nævnte Dag, og naar de udebliver, er det os ganske umuligt heri at se andet end en Strejke. Naar det ærede Forretningsudvalg udtaler, at Virksomheden kun kunde fortsættes i højst 14 Dage, er dette ikke rigtigt. Hr. Fabrikant Dawerkosen har overfor Hr. Sundby erklæret at ville sørge for, at Hattefabriken ikke kom til at lide nogen Afbrydelse i Driiten, og denne Udtalelse gentager han i en Skrivelse af 8. ds. til Hattearbejderforbundet, samtidig med at han forlanger, at Forbundet skal efterkomme den trufne Aftale.

Der foreligger altsaa efter vor Mening en Strejke, og vi kan ikke se andet, end at De samvirkende Fagforbund i et og alt billiger, hvad der er sket fra Hattearbejderforbundets Side. Vi agter derfor at indbringe Sagen for den permanente Voldgiftsret og henstiller, at der afholdes et Møde om Sagen — i Henhold til Overenskomsten af 5. September 1899, Punkt 10 — i Arbejdsgiverforeningens Lokaler i Morgen, Tirsdag den 18 ds. Kl. 2. Naar vi foreslaar Mødet afholdt allerede i Morgen, er det, fordi det er os bekendt, at fra førstkommende Fredag vil det i længere Tid ikke være muligt at faa nogen Sag ind for Retten, da saavel Formanden som Næstformanden vil være bortrejste.

P. F. V.

N. ANDERSEN.

Den 18. Juli afsendte vi følgende Skrivelse til Arbejdsgiverforeningen:

*Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.*

I Besvarelse af æret Skrivelse af G. D. — fra hvis Indhold vi paa flere Punkter maa tage Afstand — tillader jeg mig at meddele, at det ikke har været muligt for Forretningsudvalget at efterkomme den i Skrivelserne fremsatte Anmodning om Afholdelse af et Møde allerede i Dag. Vi modtager Indbydelsen til Mødet, men da vor Formand skal afrejse i Dag og først kommer hjem om en halv Snes Dage, tillader jeg mig paa Forretningsudvalgets Vegne at foreslaa, at Mødet udsættes saalænge.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

Ved Udveksling af senere Skrivelser er der til den 28. Juli fastsat et Møde mellem Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.

Kongresser

Bager- og Konditorforbundet afholdt sin 6. Kongres den 22.—24. Juni i København. Der var mødt 28 Delegerede foruden Hovedbestyrelsen Medlemmer. Fra Sverrig var mødt Forretningsføreren for det svenske Bagerforbund, Hr. SJØSTEDT.

Forbundets Forretningsfører, I. FRIIS, aflagde Beretning om Virksomheden. Den 1. April 1905 var der 44 Afdelinger med 1670 Medlemmer. Der har siden sidste Kongres været en Fremgang af 7 Afdelinger med 174 Medlemmer.

Hovedbestyrelsen har givet Sanktion til 27 Afdelinger og 16 enkelte Bagerier til Forhandling om bedre Arbejdsforhold. 92 Medlemmer har været i Lønbevægelse. 76 uden Konflikt.

Virksomheden godkendtes enstemmigt. Regnskabet ligeledes.

I Lovene blev der foretaget enkelte Ændringer. Det blev vedtaget, at Medlemmerne den første Uge i December Maaned hvert Aar skal indbetale 5 pCt. af deres Ugeløn til Hovedkassen, som derefter udbetaler disse Penge til de Arbejdsløse Dagen før Juleaften.

Kongressen vedtog følgende Resolutioner:

Den ordinære 6. Kongres i Dansk Bager- og Konditorforbund vedtager,

at opfordre samtlige Medlemmer til at melde sig ind i det socialdemokratiske Parti og derigennem virke for, at Arbejderklassens Repræsentanter i Rigsdagen og Kommunestyret vil føre vore Krav frem: Indførelsen af 8-Timers Arbejdsdag, Afskaffelse af Nat-arbejdet og Indførelsen af en ugentlig Fridag for alle Fagets Arbejdere.

Kongressen udtaler endvidere en kraftig Opfordring til Tillidsmændene i de smaa Afdelinger ude i Landet, at disse — med de af Kongressen vedtagne Love som Grundlag — foranstalter en kraftig Agitation for Tilgangen af nye Medlemmer.

Udgifter i Partiøjemed henvistes til de forskellige Afdelingers velvillige Overvejelse.

Til Forretningsfører genvalgte I. FRIIS og til Hovedkasserer, CHR. JAKOBSEN.

Næste Kongres afholdes i Aarhus i 1908.

Lock-out'en i Sverrig

Indsamlede Bidrag.

Cigarsorteringerne 200 Kr., Elektrikerforbundet 37 Kr. 75 Øre, Filehuggernes Fagf. 9 Kr., Gørtler- og Metalarbejderforbundet 135 Kr., Guld-, Sølv- og Elektropletarb. Forb. 200 Kr., Dansk Glasarbejder Forbunds Afdl. Frederiksberg 23 Kr. 74 Øre, Hellerup 26 Kr., Kastrup 23 Kr. 75 Øre, Hattearbejderforbundet 50 Kr., Afdelingen i København 20 Kr., Hvidgarverforbundet 26 Kr., Jern- og Metalslibernes Forbund 12 Kr. 25 Øre, Kæremagernes Fagf. København 28 Kr., do. Nykøbing J. 1 Kr. 25 Øre, Kedel- og Maskinpasserforbundets Kbhvns Afdl. 187 Kr. 50 Øre, Kommunale Kedel- og Maskinpassere 50 Kr., Lohgarverforbundet 90 Kr., Papirfabrikarb. Afdl. Nørrebro 15 Kr., Malernes Fagf. i København 250 Kr., do. i Hørsholm 20 Kr., Metaltrykkernes Fagf. 12 Kr., Murerforbundets Afdelinger i Assens 12 Kr., Brønderslev 16 Kr., Frederikssund 16 Kr. 50 Øre, Frederikshavn 13 Kr., Grenaa 23 Kr., Hillerød 40 Kr., Kerteminde 15 Kr., Køge 20 Kr., Mariager 32 Kr., Odense 100 Kr., Ringsted 14 Kr., Skelskør 11 Kr., Silkeborg 34 Kr., Vejen 20 Kr., Vordingborg 23 Kr., Taastrup 40 Kr., Savværksarb.- og Maskinsnedkernes Forb. Afdeling i Braband 10 Kr. 75 Øre, Hinnerup 10 Kr. 25 Øre, Mallings 10 Kr., Viborg 8 Kr., Maskinsnedkerne, København 500 Kr., Pakkesearbejderne 13 Kr. 25 Øre, Trævarearb. 2 Kr., Afdl. Skanderborg 4 Kr. 75 Øre, Snedkerforbundets Afdl. i Bogense 3 Kr. 50 Øre, Modelarbejderne, København 50 Kr., Pianofortearbejderne 112 Kr. 75 Øre, Snedkernes og Stolemagernes Fagf. 500 Kr., Stukkatorernes Fagf. 35 Kr., Skraatobaksarb. Forbund, Afdeling i Aalborg 25 Kr., Køge 1 Kr. 25 Øre, København 217 Kr. 75 Øre, Skotøjsarbejderforbundets Afdeling, Esbjerg, 3 Kr. 75 Øre, København 650 Kr., Mørke 10 Kr., 76 Øre, Ordrup 10 Kr., Rudkøbing 4 Kr. 50 Øre, Saksøbing 1 Kr., Vejle 10 Kr., Slagteriarbejderforbundets Afdeling, Æbeltoft 5 Kr., Rønne 4 Kr., Viborg 15 Kr., Skræderforbundet 303 Kr., Afdel. i Thisted 3 Kr. De kvindelige Herreskrædere, København, 9 Kr. 25 Øre, Skrædernes Fagf. af 1873 300 Kr., Københavns Tilskærerforening 10 Kr. 25 Øre, Træarbejdernes fagl. Klub paa Jernbanen 15 Kr., Tobaksarbejderforbundet Enigheden 1500 Kr., Dansk Typograf Forb. 233 Kr.

E. SVENDSEN.
Kasserer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6

KØBENHAVN DEN 5. AUGUST 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Hattearbejderne paa Brede Hattfabrik; Tekstilarbejderne). — Voldgift (Skibstømmerne i København). — Kongresser (Dansk Typograf-Forbund). — Internationale Sammenslutninger (Det internationale Håndskemagersekretariat; Den internationale Træarbejderunion). — Arbejderen. — Lock-out'en i Sverrig.

Lønbevægelser og Konflikter

Hattearbejderne paa Brede Hattfabrik. Som meddelt i sidste Nr. af »Arbejderen« var der fatsat et Fællesmøde af Forretningsudvalgene for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening og De samvirkende Fagforbund den 28. Juli.

Mødet blev kun af kort Varighed. Arbejdsgiverforeningen hævdede for sit Vedkommende, at Arbejdsstandsningen maatte være en Strejke, og fra De samvirkende Fagforbunds Side benægtede man, at der forelaa en saadan; Standsningen maatte i Følge det oplyste nærmere kaldes Lock-out.

Mødet sluttede med, at Arbejdsgiverforeningen, paa Fabrikant Dawerkosens Forlangende, bebudede Sagsanlæg mod De samvirkende Fagforbund ved den permanente Voldgiftsret. Fra vor Side blev i saa Fald bebudet Kontraktlage.

Tekstilarbejderne. Forinden Strejken i Tekstilindustrien udbrød, henvendte Tekstilarbejderforbundet sig til »De forenede Tekstilfabriker« i Aalborg, som ikke tilhører Tekstilfabrikantforeningen, med Anmodning om Forhandling. Selskabet udtalte et Ønske om at blive stillet paa lige Fod med Fabrikantforeningens Medlemmer, og at Forhandlingerne med Selskabet om en ny Overenskomst derfor udsattes, indtil Forhandlingerne med Fabrikantforeningen var ført til en Afslutning eller dog saa nær Afslutning, at man kunde have et Overblik over samme.

Forbundet var villigt til at indgaa paa Aktieselskabets Ønsker, forsaavidt dette senere vilde indgaa paa lignende Forhold, som dem der gennemførtes hos Tekstilfabrikantforeningens Medlemmer, og at en eventuel Lønforhøjelse fik tilbagevirkende Kraft fra 1. Juli d. A., samt at Aktieselskabet ikke støttede Fabrikantforeningen under Konflikten.

Det lykkedes dog ikke, trods flere Forsøg fra Forbundets Side, at opnaa de ønskede Forhandlinger med Selskabet, og Arbejdet blev derfor nedlagt den 1. Juli d. A. Senere forlød det imidlertid, at Selskabet følte sig forurettet ved Arbejdsstandsningen, og at det ønskede en Forhandling. Tekstilarbejderforbundets Forretningsfører telegraferede da den 19. Juli til Selskabets Direktør, Hr. LANGER, og spurgte, om der kunde forhandles om en foreløbig Ordning. Hr. Langer svarede Dagen efter: »Anser Forhandling for Tiden unyttig, men forelægger Spørgsmaalet for en Generalforsamling.« Den 29. Juli sendte Selskabet Tekstilarbejderforbundet følgende Svar: »Tekstilfabrikernes Generalforsamling afslog enstemmig Forhandling med Forbundet under de foreliggende Forhold.« Konflikten fortsættes altsaa paa »De forenede Tekstilfabriker« i Aalborg, saavel som paa de under Fabrikantforeningen hørende Virksomheder.

Stillingen er efter Forbundets Meddelelse overalt tilfredsstillende. Paa Steder, hvor man ikke turde have ventet det, har de uorganiserede Arbejdere gjort fælles Sag med de organiserede, og alle Fabrikanternes Forsøg paa at svække Arbejdernes Sammenhold har intet frugtet. De Skruebrækkere, der findes enkelte Steder, er uden Betydning, og der synes heller

ikke i Øjeblikket at være nogen Fare for, at de kan komme til at spille nogen større Rolle i denne Kamp. Fabrikerne er derimod ude af Stand til at effektuere deres Ordre for Efteraaret.

Voldgift.

Skibstømmerne i København har i et læn- gere Tidsrum ført en stille Kamp, dels med »Burmeister & Wain« og dels med »Københavns Flydedok og Skibsværft.«

Hos Burmeister & Wain var afskediget nogle Skibstømrere sidst paa Aaret 1904; de blev dog genantaget senere, men de fik ved Genantagelsen 1 Øre mindre i Timeløn end de før havde haft. Firmaet gjorde gældende, at det var en Ordning, som Skibstømmerne var gaaet med til ved de saakaldte »fri Lørdags-Timers« Inddragning. (Arbejdet stoppede Kl. 4, Lørdag, men der blev betalt til Kl. 6.)

Skibstømmerne henholdt sig til Overenskomsten af Maj 1903, som indeholder følgende:

»Skibstømrere, som tidligere har arbejdet hos »Burmeister & Wain« til en vis Timeløn, og som genantages, uden at deres Arbejdsevne er forringet, skal ved Genantagelse have samme Timeløn, som tidligere.«

Skibstømmerne fastholdt, at den ene Øre, som var givet Arbejderne i Erstatning for de fri Lørdagstimer, var gaaet med ind under Timelønnen, og at alle andre tidligere bestaaende Overenskomster maatte være bortfaldne.

Spørgsmaalet gik saa, ifølge de bestaaende Regler for Behandling af faglig Strid, til Mæglingssmøde paa Værftet, men da hver af Parterne fastholdt deres Opfattelse af Sagen, blev der ingen Ordning, hvorfor man enedes om at lade det gaa til anden Instans, Timandsudvalget. Heller ikke her opnaaedes der Enighed, hvorfor man gik over til 3. Instans, Voldgiftsretten. Da Stemmerne i Voldgiftsretten stod lige, maatte Opmanden afgive Kendelse. Denne faldt i Skibstømmernes Favør.

Kendelsens sidste Stykke var saalydende:

»De Skibstømrere, der den 13. Marts 1903 var beskæftigede paa Aktieselskabet »Burmeister & Wain«s Værksteder paa Refshaleøen, og da, som Vederlag for de bortfaldne fri Lørdagstimer erholdt 1 Øres Tillæg til Time-

lønnen, beholder dette Tillæg, naar de efter en Afskedigelse genantages.«

Sagen med Københavns Flydedok og Skibsværft var noget anderledes. Her lød Klagen paa, at Prislisterne ikke blev overholdt, idet alle Akkorderne blev blandede sammen, hvorved det, der kunde tjenes paa én Akkord, blev sat til paa en anden, saaledes at der i Reglen blev lidet eller intet Overskud, naar Opgørelsen kom.

Sagen indankedes for Jernindustriens Fællesudvalg, og der kom et Mæglingssmøde i Stand, hvor Skibstømmerne paaviste bestemte Eksempler paa den nævnte Praksis, nemlig Nedlægning af et Dæk, Afpudsning af samme samt Dækket kalfatret. Dette er et Arbejde, som staar med faste Priser hver for sig, og skulde saaledes udføres i enkelte Akkorder; men Arbejdsledelsen havde slaaet dem sammen til et. Der var Underskud paa første Del, medens det øvrige gav over 50 pCt. i Overskud, men ved Udbetalingen fik Arbejderne ialt kun noget over 20 pCt. Ved Mæglingssudvalget opnaaedes ikke Enighed, hvorfor Sagen gik til et Timandsudvalg, hvor Skibstømmerne i Realiteten fik Ret, idet man blev enig om følgende:

Parterne er enige om, at flere Partier i Priskuranten for Skibstømrerarbejde kan slaas sammen til en Akkord, for saa vidt der paa Forhaand er opnaaet Enighed herom og udarbejdet en Akkordseddel vedrørende Arbejdet. Hvis der ikke opnaas Enighed om at slaa Posterne sammen, udføres de enkelte Poster som særskilte Akkorder.

Kongresser

Dansk Typograf-Forbund afholdt i Dagene den 2.—5. Juni d. A. sin 3. Kongres i Aarhus.

Til Kongressen var der mødt 115 Repræsentanter. Desuden var der mødt Repræsentanter for Typograf-Organisationerne i Sverrig og Norge, ligesom Dansk typografisk Forenings Stiftere, Folkethingsmand HARALD JENSEN, Aarhus, og Redaktør F. H. ANDERSEN, »Ærø Folkeblad«, var til Stede. Provincesforeningens 25-aarige Stiftelsesfest fejredes nemlig samtidig med Kongressen.

De samvirkende Fagforbund var repræsenteret ved Kasserer E. SVENDSEN.

Formanden, Hr. VICTOR PETERSEN, af lagde Beretning for de 3 forløbne Aar siden sidst afholdte Delegeretmøde. Han meddelte, at Arbejdsløsheden i 1903 og 1904 havde været saa stor, at Arbejdsløshedskassen havde haft et Underskud paa 27,332 Kr. Dette Resultat manede til stærk Eftertanke. I Forbindelse hermed omtalte han det store Antal Lærlinge, som Aar efter Aar uddannedes i Trykkerierne. At Dansk Typograf-Forbund tilhørte De samvirkende Fagforbund havde været i høj Grad støttende i vor Bevægelse overfor Bogtrykkernes Organisation; men derfor var det ikke udelukket, at Organisationerne kunde blive tvunget ud i Kamp. Med Hensyn til den Udvikling, der foregik med Sættemaskinen, vilde Organisationen uvægerlig fastholde Kravet om, at kun faglært Arbejdskraft kunde beskæftiges ved Maskinerne.

Efter en kort Diskussion godkendtes Beretningen enstemmig.

Kongressen gik derefter over til at behandle Forbundets Stilling til De samvirkende Fagforbund og det internationale Sekretariat. Efter Diskussionens Slutning vedtoges følgende Resolution med 77 Stemmer mod 11.

»I Erkendelsen af, at De samvirkende Fagforbund er et fuldgyldigt Udtryk for den organiserede Arbejderklasse, og da Dansk Typograf-Forbunds Udmeldelse som Følge heraf vil være et Brud paa det Solidaritetsprincip, hvorpaa Fagforeningerne enkeltvis er bygget op, vedtager Delegeretmødet, at Dansk Typograf-Forbund vedblivende skal tilhøre De samvirkende Fagforbund.

Den vedtagne Resolution var foreslaaet af Forbundsstyrelsen, med Undtagelse af to af dens Medlemmer, der er imod Tilslutningen til De samvirkende Fagforbund. Disse to Medlemmer fremsatte følgende Udtalelse:

Naar vi har indtaget et Mindretalsstandpunkt, har Aarsagen været den:

At vi ikke paa nærværende Tidspunkt anser det for heldigt at foretage noget Skridt for at iværksætte en Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund, idet vi ikke lige foran en Tarifrevision staar os ved at spille Tid paa et saa stort Spørgsmaal, men bør have hele vor Opmærksomhed henvendt paa den forestaaende Tarifrevision, hvorimod vi forbeholder os vor en Gang indtagne Stilling til et senere Tidspunkt.

Det vedtoges enstemmigt at bibe-

holde Tilslutning til det internationale Sekretariat.

Angaaende Spørgsmaalet om Stillingen til »Ny typografisk Forening« blev det vedtaget, at Overenskomsten med denne Forening bortfalder den 1. Juli 1906, saafremt den ikke til den Tid har tiltraadt Forbundets Arbejdsløshedskasse.

Om Sanatoriet førtes en lang Forhandling, som resulterede i, at Sagen blev overladt til de københavnske Afdelingers Afgørelse.

En stor Del af Kongressens Tid optoges af Forhandlingen om Ændringer i Forbundslovene.

Kongressen vedtog at opsigte den for Faget bestaaende Løntarif i Provinserne til Ophør den 1. Januar 1906.

Til Formand for Forbundsstyrelsen og Foretningsfører for Provinsafdelingerne indstilledes henholdsvis V. PETERSEN og P. HVIDTFELDT. Valget foretages ved almindelig Afstemning i Afdelingerne.

Den 4. Juni fandt en Række Festligheder Sted i Anledning af Provinsforeningens Jubilæum. Under Fællesspisningen, der var et Led i Festlighederne, indløb der bl. a. et Lykønskningstelegram fra Indenrigsministeren, SIGURD BERG, der jo er Bladudgiver i større Stil.

Internationale Sammen- slutninger

Det internationale Handskemagersekretariat, som fra 1. Juli 1904 har haft Sæde i *Berlin*, har Tilslutning fra 10 Landsorganisationer med 5635 Medlemmer. Deraf er 3000 Medlemmer i Tyskland, 700 i Belgien, 120 i Danmark, 45 i Norge, 180 i Sverrig, 170 i Luxemburg og 120 i Ungarn. Af Frankrigs henved 5000 mandlige Handskemagere er der kun ca. 500 i Organisationen. Italien møder kun med 40 Medlemmer.

De tilsluttede Organisationer betaler et halvaarligt Bidrag af ca. 7 Øre pr. Medl.

Den internationale Træarbejderunion har Tilslutning fra 10 Lande, nemlig Belgien, Danmark, England, Frankrig, Serbien, Svejts, Sverrig, Tyskland, Ungarn og Østerrig. Unionen bestaar af 16 Forbund med 166,000 Medlemmer.

„Arbejderen“

Med »Arbejderen« Nr. 4, 2. Aargang, fulgte Titelblad og Indholdsfortegnelse til »Arbejderen«s 1. Aargang. Idet vi gør opmærksom paa dette, opfordrer vi Organisationerne til at lade Aargangen *indbinde*.

Bladet har i det forløbne Aar indeholdt et ikke ringe Antal Beretninger om Organisationer i Ind- og Udland, saavel som Kongresreferater og Oplysninger om faglige Forhold, navnlig om Lønbevægelser og Konflikter i Danmark; specielt findes der i Bladet en Del Overenskomster og Skrivelser, udvekslede mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, som det kan være nyttigt for de enkelte Organisationer at have den lettest mulige Adgang til. Bekostningen ved Indbindingen er jo kun ringe.

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 668 Kr., Aarhus 625 Kr., Assens, Mariager 229 Kr. 75 Øre, Assens, Fyen 35 Kr. 25 Øre, Brønderslev 21 Kr. 25 Øre, Esbjerg 330 Kr., Fredericia 97 Kr. 25 Øre, Frederikshavn 8 Kr. 75 Øre, Frederikssund 52 Kr. 75 Øre, Frederiksværk 3 Kr. 30 Øre, Grenaa 25 Kr. 25 Øre, Hadsten 21 Kr. 35 Øre, Hedehusene 42 Kr. 50 Øre, Herning 60 Kr. 25 Øre, Helsingør 111 Kr. 65 Øre, Hillerød 31 Kr. 75 Øre, Holbæk 58 Kr. 87 Øre, Holstebro 38 Kr. 8 Øre, Horsens 179 Kr. 60 Øre, Hjørring 89 Kr., Kallundborg 39 Kr. 70 Øre, Kolding 251 Kr. 23 Øre, Korsør 68 Kr. 65 Øre, Køge 75 Kr., Lemvig 14 Kr. 90 Øre, Maribo 26 Kr. 35 Øre, Middelfart 17 Kr. 25 Øre, Naksov 53 Kr. 25 Øre, Nyborg 35 Kr. 75 Øre, Nykøbing F. 70 Kr. 50 Øre, Nykøbing M. 57 Kr. 50 Øre, Næstved 117 Kr. 30 Øre, Odense 165 Kr. 50 Øre, Odder 73 Kr. 45 Øre, Randers 449 Kr. 95 Øre, Ringkøbing 30 Kr. 25 Øre, Ringsted 50 Kr., Roskilde 139 Kr., Ronne 83 Kr., Skanderborg 59 Kr. 85 Øre, Skelskør 14 Kr. 50 Øre, Silkeborg 153 Kr. 85 Øre, Slagelse 104 Kr. 72 Øre, Stege 9 Kr. 75 Øre, Svendborg 129 Kr. 95 Øre, Varde 65 Kr. 13 Øre, Vejle 77 Kr. 50 Øre, Viborg 145 Kr. 35 Øre, Vordingborg 7 Kr. 11 Øre.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger, Brabrand 15 Kr., Faaborg 10 Kr., Fredensborg 14 Kr. 25 Øre, Frederiksværk 50 Kr., Hasle, Jyll. 4 Kr., Haslev 3 Kr. 25 Øre, Hellebæk 17 Kr. 20 Øre, Holeby 30 Kr., Højslev T. 11 Kr. 25 Øre, Kastrup 37 Kr. 50 Øre, Laurberg 4 Kr., Lysbro 32 Kr. 75 Øre, Nykøbing, Jyll. F. 35 Kr., Malling 11 Kr. 50 Øre, Ribe 6 Kr., Raarup 3 Kr. 75 Øre, Slagelse 35 Kr. 45 Øre, Tilst 50 Kr., Vejen 13 Kr. 25 Øre, Ørting 9 Kr. 50 Øre. Københavnske Afdelinger Bagerkuskene 96 Kr., Brænderiarbejderne 34 Kr., Cokes- og Saltværksarbejderne 25 Kr. 50 Øre, Fabrikarbejderne 130 Kr., Garveri-, Hud- og Skindarbejderne 32 Kr. 50 Øre, Jord- og Betonarbejderne 1500 Kr., Jernbanearbejdernes

Afdl. M. 22 Kr. 85 Øre, Kuskene 275 Kr., Kularbejderne 200 Kr., Lager- og Pakhusarbejderne 130 Kr. 25 Øre, Marmor- og Granitliberne 19 Kr., Mælkeriarbejderne 188 Kr., Oilmøllerne 23 Kr., Orlogsværftsarbejderne 50 Kr., Petroleumsarbejderne 79 Kr., Renovationsarbejderne 58 Kr., Sandlosserne 14 Kr., Sukkerhusarbejderne 130 Kr., Tagpap-, Asfalt- og Isoleringarbejderne 18 Kr. 75 Øre, Teglværksarbejderne 50 Kr., Trælagerarbejderne 200 Kr., Toldbodarbejdernes Afdeling 50 Kr., Arbejdsmændenes Forbund i Hørsholm 50 Kr., do. i Søllerød 100 Kr., Murarbejdsmændenes Fagforening 500 Kr., Mineralvandsarbejdernes Fagforening 10 Kr., Barber- og Frisørsvendenes Fagf. 21 Kr. 25 Øre, Barnevognsarbejderne 25 Kr., Bogbinderne 80 Kr., Bødkerne 65 Kr., do. i Odense 8 Kr. 50 Øre, Børstebinderne 50 Kr., Belysningsvæsenets Handværkerforening 50 Kr., Drejerforbundet 25 Kr., Elektrikerforbundet 116 Kr. 50 Øre, Filehuggernes Fagf. 8 Kr. 25 Øre, Gartnerforbundet 25 Kr., Glasarbejderforbundets Afdeling Frederiksberg 12 Kr., Hellerup 13 Kr., Kastrup 12 Kr. 25 Øre, Granitstenhuggernes Fagf. 13 Kr. 50 Øre, Gortler- og Metalarbejderforb. 133 Kr. 50 Øre, Hattemagernes Fagf. 20 Kr., Hvidgarverne 7 Kr. 25 Øre, Jærn- og Metalsliberne 11 Kr. 75 Øre, Karetmagerforbundets Afdel. Nykøbing J. 1 Kr. 25 Øre, Karetmagernes Fagf. København 56 Kr., Sporvejs-Afdel. 8 Kr. 50 Øre, fagl. Klub paa Jernbanen 19 Kr. 50 Øre, Trævarearbejderne 4 Kr., Kedel- og Maskinpasserne, Kbhvns. Afdel. 187 Kr. 50 Øre, Korkskærernes og Sortererskernes Fagf. 70 Kr., Kurvemagerne 26 Kr., Lohgarverforbundet 90 Kr., Malernes Fagf. Kbhvn. 250 Kr., do. i Sorø 1 Kr. 75 Øre, Metaltrykkerne 25 Kr., Murerforbundets Afdelinger, Frederikssund 8 Kr. 75 Øre, Frederiksværk 6 Kr., Hobro 22 Kr., København 1886 Kr., Saxkøbing 14 Kr., Skelskør 1 Kr., Søllerød 50 Kr., Papirfabriksarbejdernes Forbund, Afdel. Haraldskjær 29 Kr. 32 Øre, Ørholm 100 Kr., Pottemagernes Fagf. 17 Kr. 50 Øre, Porcellæns- og Fajancearbejderne 500 Kr., Savværksarb. og Maskinsnedkernes Fagf. 400 Kr., Pakkassarbejderne 26 Kr. 50 Øre, Ligkistesnedkerne 7 Kr., Skibstømmerforbundets Afdel. Esbjerg 28 Kr. 50 Øre, Frederikshavn 18 Kr. 75 Øre, Helsingør 44 Kr., København 150 Kr., Svendborg 15 Kr. 75 Øre, Skræderforbundets Kbhvns. Afdel. 34 Kr. 30 Øre, do. kvindelige Herreskrædere 11 Kr. 25 Øre, Tilskærerforeningen 7 Kr. 75 Øre, Skrædernes Fagforening af 1873 150 Kr., Skotøjarbejdernes Fagf. i Vejle 10 Kr., do. i Mørke 5 Kr. 12 Øre, Stenarbejderforbundet 8 Kr. 5 Øre, Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation 300 Kr.

Bidraglisten er afsluttet den 31. Juli.

E. SVENDSEN.
Kasserer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7

KØBENHAVN DEN 12. AUGUST 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Malerne i Østifterne; Dansk Kæremagerforbund). — Kongresser (Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund). — Lock-out'en i Sverrig. — Arbejdsløsheden i Danmark i Maj Maaned 1905.

Lønbevægelser og Konflikter

Malerne i Østifterne. I »Arbejderen« for 17. Juni (Nr. 51, 1. Aargang) aftrykte vi en Skrivelse, hvori vort Forretningsudvalg forespørger Arbejdsgiverforeningen angaaende Odense Malermesterforenings Udtrædelse af Centralforeningen. Det Svar, der indkom herpaa, gik ud paa, at Centralforeningens Love ikke foreskrev noget Varsel ved Udtrædelse, og at Odenseforeningens Udtrædelse derfor havde været fuldt lovlig. Hr. HAUPTMANN havde paa Centralforeningens Bestyrelses Opfordring indvilget i at fungere som Formand for Centralforeningen indtil dennes Generalforsamling i August, og havde, for at opfylde de formelle Betingelser, indmeldt sig som Medlem i Centralforeningens Afdeling i Svendborg.

Men Forholdene i Malerfaget i Odense har atter givet Forretningsudvalget Anledning til, efter Opfordring af Malerforbundet, at rette Henvendelse til Arbejdsgiverforeningen. Denne Gang angik Sagen Hr. HAUPTMANN, hvis Begreber om, hvad en Organisation og en Organisations Formand kan tillade sig, synes i den allerhøjeste Grad forvirede.

Den 18. Juli tilseridte vi Arbejdsgiverforeningen følgende:

*Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.*

Fra Malerforbundet har vi modtaget Meddelelse om, at Formanden for Centralforeningen af Malermestre i Østifterne, Hr. Hauptmann i Odense, ikke betaler en hos ham arbej-

dende Svend efter den mellem Malerforbundet og Centralforeningen indgaaede Overenskomst af 8. April d. A.

Vi tillader os derfor at spørge det ærede Forretningsudvalg, om det vil foranledige, at Hr. Malermester Hauptmann i Odense retter sig efter den for Centralforeningens Medlemmer indgaaede Overenskomst.

Forventende svarligt Svar, tegner

P. F. V.

C. M. OLSEN.

Vi modtog, som Svar herpaa, følgende Skrivelse af 27. Juli:

*Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.*

I Skrivelse af 18. ds. meddeler det ærede Forretningsudvalg, at Malerforbundet har klaget over, at Hr. Malermester Hauptmann i Odense ikke betaler en hos ham arbejdende Svend efter den mellem Malerforbundet og Centralforeningen under 8. April d. A. afsluttede Overenskomst, og det ærede Forretningsudvalg forespørger, om vi vil foranledige, at Hr. Hauptmann retter sig efter den nævnte Overenskomst.

Vi har i den Anledning konfereret med Hr. Hauptmann om Sagen. Hr. Hauptmann har ikke ment at skulle betale vedkommende Svend efter Overenskomsten, da Svenden ikke er Medlem af Malerforbundet. Vi har dog for vort Vedkommende udtalt Ønske om, at den omhandlede Overenskomst respekteres af samtlige de Malermestre, der henhører under Centralforeningen, hvad enten de har Bopæl i Odense eller andetsteds, og hvad enten de benytter organiserede Arbejdere eller ej, og man har i Henhold dertil opfordret Hr. Hauptmann til enten at betale vedkommende Svend efter Overenskomsten eller give ham sin Afsked, og Hr. Hauptmann vil, saasart han kommer tilbage til Odense, træffe et Valg mellem disse to Alternativer.

P. F. V.

N. ANDERSEN

Men Malermester Hauptmann er en meget sammensat Natur. Han maatte selvfølgelig her, saa vel som tidligere, bevæge sig i Bugter, for at ende netop der, hvor han ikke skulde ende, og da

han endnu ikke til den 5. August havde efterkommet det Paalæg, der indeholdes i Arbejdsgiverforeningens Skrivelse, afsendte vort Forretningsudvalg den 5. August en saalydende Skrivelse til Arbejdsgiverforeningen:

*Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.*

Idet jeg paa Forretningsudvalgets Vegne takker for det ærede Forretningsudvalgs Meddelelse af 27. f. M., hvorefter Hr. Malermester Hauptmann i Odense er blevet opfordret til enten at betale vedkommende Svend efter Overenskomsten af 8. April d. A. eller give ham sin Afsked, tillader jeg mig at gøre det ærede Forretningsudvalg opmærksom paa, at Hr. Hauptmann **ikke** endnu betaler den Svend, hvormod der var Tale, efter den nævnte Overenskomst.

Foruden den omhandlede Svend beskæftigede Hr. Hauptmann et ungt Menneske, som Malerforbundet har anset for at være saakaldt »Forbundt«. Ham har Hr. Hauptmann afskediget, men derimod ikke den anden Mand, om hvem det vides, at han **er** Svend. Denne Svend, har paa derom rettet Forespørgsel erklæret, at han fremdeles arbejder under de samme Vilkaar som tidligere.

Om Hr. Hauptmann mener, at han i Formen har efterkommet det ham af det ærede Forretningsudvalg givne Paalæg, ved vi ikke, men vi kan forøvrigt heller ikke erkende dette. Og da vi har Grund til at tro, at det ærede Forretningsudvalg, lige som vort Forretningsudvalg, vil forlange, at der kommer **Alvor** i denne Sag, tillader jeg mig atter at bede det ærede Forretningsudvalg foranledige, at Hr. Hauptmann efterkommer den paa Centralforeningens Medlemmers Vegne den 8. April d. A. indgaaede Overenskomst.

Vort Forretningsudvalg tillader sig at stille følgende Spørgsmaal, som det ærede Forretningsudvalg, saavidt det er muligt, bedes besvare til førstkommende Tirsdag Formiddag.

Erklærer Formanden for Malermestrenes Centralforening i Østifterne, Hr. Malermester Hauptmann i Odense, sig villig til, uden Forbehold, saavel formelt som reelt, at ville rette sig efter den nævnte Overenskomst af 8. April d. A. eller gør han det ikke?

P. F. V.

C. M. OLSEN

Til Tirsdag den 8. August, kunde Arbejdsgiverforeningen ikke fremskaffe Svaret. Hr. Hauptmann sidder mærkværdig nok fremdeles i Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse, men dette turde vel nok være en Grund mere for Arbejdsgiverforeningen til snarest muligt at bringe den ufrivilligt komiske Malermester i Odense til Fornuft.

Dansk Karetmagerforbund har under 31. f. M. anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at søge gennemført en Minimalløn af 37 Øre pr. Time for Træarbejderne paa P. NIELSENS og I. HANSENS Maskinfabriker i Hillerød, samt til at søge en Minimal-løn af 33 Øre gennemført paa »Vulkan« i Maribo.

Forretningsudvalget har imødekommet Forbundets Anmodning, under den Forudsætning, at der, hvad de to Fabriker i Hillerød angaar, ved Forelæg-gelsen af Fordringerne og under de eventuelle Forhandlinger og disses Afslutning finder et Samarbejde Sted med Snedkerforbundet. Dette Forbund har Medlemmer i Arbejde paa de samme Fabriker.

Kongresser

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund afholdt sin 10. Kongres den 21.—24. Juni i København. Til Kongressen var der mødt 106 Delegerede. Desuden var der sendt Repræsentanter fra Sverrig, Norge, Tyskland og England.

Formanden, J. A. HANSEN, aflagde Beretning over Virksomheden i de forløbne 2 Aar, idet han dog med Hensyn til Enkelthederne henviste til den trykte Beretning.

Der har været jævn Fremgang i Medlemsantallet. De allerfleste Konflikter var løst ved fredelig Forhandling. Minimallønnen var forhøjet med 1 Øre, og der var gennemført flere gode Overenskomster. I det hele maatte Resultaterne kaldes tilfredsstillende, naar Hensyn toges til de slette Konjunkturer. I de sidste 2 Aar havde der været holdt 38 Medlemsmøder, og en Mængde Sager var henvist til Voldgift.

Bidragene til den svenske Lock-out havde indtil Kongressen andraget 17,935 Kr.

Efter en indgaaende Diskussion, som særlig koncentrerede sig om Overenskomsterne med Fabrikkerne, om Minimalløn og Lærlingeforhold, vedtog Kongressen nogle Resolutioner, som bemyndiger Hovedbestyrelsen til at foretage en Revision af Reglerne for

gensidig Støtte under Strejker og Lock-out'er, som ere indgaaede med Sverrig og Norge. Kongressen opfordrede endvidere Hovedbestyrelsen, saasnart den maatte finde det nødvendigt, at forhøje Bidragene til de Udelukkede i Sverrig til 1 Kr. om Ugen pr. arbejdende Medlem. Angaaende et nøjere Samarbejde mellem de forskellige Organisationer indenfor Jern- og Metalindustrien, bemyndiges Hovedbestyrelsen til, naar Lejlighed gives, overfor de andre Organisationer indenfor Jern- og Metalindustrien at fremsætte Forslag til en Centralisation af Jern- og Metalindustriens Arbejders Organisationer.

Viksomheden godkendtes derefter enstemmig.

Regnskaberne godkendtes ligeledes enstemmig.

Kongressen vedtog med 61 Stemmer mod 40 Stemmer at oprette en Begravelseskasse. Begravelseshjælpen retter sig efter det afdøde Medlems Anciennitet, men er ikke mindre end 50 Kr. og ikke over 100 Kr.

Et Forslag om at oprette en Sygekasse indenfor Forbundet blev forkastet med 80 Stemmer mod 17.

Lovene underkastedes en Revision. Paa Forslag af Københavns Afdeling vedtoges med 44 St. mod 31 St. at stryge følgende Passus i Forbundslovene: »Strejkekassens Midler maa kun anvendes som udtrykkelig tilladt paa sidste Kongres.«

Et Forslag fra Københavns Afdeling i angaaende en forandret Repræsentation til Kongresser, der vilde give de større Afdelinger forøget Indflydelse, forkastedes. Forslag om at vælge Provsdelegerede ind i Hovedbestyrelsen forkastedes ligeledes. Et Forslag om at gaa bort fra de aarlige Repræsentantskabsmøder og kun indkalde Møde, naar det skønnedes fornødent, forkastedes.

Paa Hovedbestyrelsens Forslag vedtoges det at stryge Bestemmelsen om, at Hovedbestyrelsen ikke uden Repræsentantskabets Samtykke kan behæfte Forbundet med Gæld. Det vedtoges, at Halvdelen af Medlemsindskuddene ved Optagelse tilfalder Hovedkassen, den anden Halvdel gaar til vedkommende Afdelings Administration.

Angaaende Arbejdstiden vedtoges følgende Resolution:

»Kongressen beslutter m. H. t. Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse — særlig med Henblik paa de sidste 4 Aars permanente og omfattende Arbejdsloshed indenfor Smede- og Maskinfaget — at Forbundsledelsen saa snart som muligt bør tage fat paa Gennemførelsen af en Forkortelse af Arbejdstiden.

Kongressen er af den Mening, at vi først maa koncentrere Kræfterne paa en effektiv Indskrænkning af Arbejdstiden om Vinteren, samt paa Gennemførelsen af en 9-Timers Maksimalarbejdsdag.

Af Hensyn til alle andre Fagorganisationer indenfor Jern- og Metalindustrien vedtager Kongressen at anmode De samvirkende Fagforbund om en kraftig Bistand til Gennemførelsen af dette Program for en gradvis Indskrænkning i den nuværende — under Hensyn til den mere og mere gennemførte Arbejdsdeling og Intensivitet ved Arbejdets Udførelse — altfor lange Arbejdstid.«

Til Forbundets Formand genvalgtes med Akklamation J. A. HANSEN; som Hovedkasserer A. JOHANSEN, og som Sekretær N. LUNDBY.

Næste Kongres afholdes i København 1908.

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 342,00. Aarhus 235,00. Brønderslev 9,75. Fakse 58,75. Fredericia 82,50. Frederikssund 23,00. Glostrup 25,00. Grenaa 41,50. Helsingør 79,00. Hadsten 16,30. Holstebro 22,00. Horsens 157,70. Holbæk 61,12. Hillerød 48,50. Kolding 60,32. Korsør 55,00. Maribo 120,40. Nykøbing, F. 74,75. Nykøbing, J. 32,00. Nyborg 71,00. Næstved 158,75. Middelfart 124,00. Odense 198,10. Odder 91,30. Randers 272,00. Roskilde 122,00. Ringsted 60,00. Ringkøbing 20,50. Rønne 50,00. Skanderborg 48,50. Sorø 25,00. Silkeborg 67,32. Struer 19,00. Storeheddinge 11,00. Slagelse 101,63. Svendborg 142,38. Varde 26,50. Viborg 110,05. Vejle 140,20.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Beder og Malling 5,00. Brabrand 10,00. Faaborg 10,00. Hasle J. 4,00. Hasselager pr. Jegstrup 17,50. Holeby 10,00. Hedehusene 19,00. Høigslev Teglværksarb. 25,50. Kastrup og Omegn 55,00. Kerteminde 8,00. Langaa 12,00. Lysbro 18,00. Nørresundby Havnearb. 7,00. Slagelse 53,20. Københavnske Afdelinger, Bagerkuskene 48,00. Banegaardsarbejderne pr. 68,25. Brænderiarbejderne 29,00. Cokes- og Saltværksarbejderne 25,50. Fabriksarbej- 130,00. Garveri-, Hud- og Skindarb. 32,50. Jernbanearbejderne M. 21,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Lager- og Pakhusar-

bejderne 104,00. Marmor- og Granitsliberne 9,50. Oliemøllerne 50,00. Petroleumarbejderne 25,00. Orlogsværtsarbejderne 25,00. Renovationsarbejderne 32,00. Sandlosserne 26,00. Sukkerhusarbejderne 70,00. Tagpap-, Asfalt- og Isoleringsarbejderne 37,50. Teglværksarbejd. 100,00. Toldbodarbejd. 50,00.

Murarbejdsmandenes Fagf. 75,00. Belysningsfunktionærernes Organisation 100,00. Billedskærernes Fagf. 26,75. Bogbindernes 40,00. Bødkernes 130,00. Bryggeriarbejdernes Forb.s Afdeling i Aarhus 55,00. Esbjerg 6,00. København 70,00. Filehuggernes Fagf. 4,50. Forgylderforbundet 14,35. Glasarbejderforbundets Afdeling, Hellerup 26,00. Frederiksberg 12,00. Kastrup 23,00. Guldarbejdernes Fagf. 50,00. Gørtler- og Metalarbejderforbundet 66,75. Hattemagernes Fagf. 20,00. Hvidgarverforbundet 25,75. Jern- og Metalslibernes Forb. 23,50. Karetmagerforbundets Afdelinger, Aalborg 7,00. København, Karetmagernes Fagf. 28,00. Do. Klub paa Jernbanen 9,00. Do. paa Sporvejsselskabet 8,50. Trævarearbejdernes Klub 1,75. Kedel- og Maskinpasserne, Kbhvn.s Afd. 93,75. Kommun. Kedel- og Maskinpassere 80,00. Keramisk Fagf. 200,00. Korkskærer- og Sortererersklub 70,00. Kurvemagernes 25,00. Lohgarverforbundet 45,00. Litografisk Forbund 80,00. Malernes Fagf. 500,00. Malernes Klub D. S. B. 6,00. Metaltrykkernes 12,75. Mølleriarbejdernes, Købhvn. 50,00. Horsens 6,50. Ovn sætterne 11,25. Papirfabriksarb. Afd., Nørrebro 50,00. Pottemagerne 17,50. Savværks- og Maskinsnedkernes Forb., Afdel. i Brabrand 22,50. Mallings 10,00. Viborg 16,00. København, Pakkassarbejderne 13,50. Savværks og Maskinsnedkernes Fagf. 300,00. Træsko- og Læstefabrikken 10,00. Skibstømrerforbundets Afd., Esbjerg 10,50. Frederikshavn 12,50. København 50,00. Svendborg 13,25. Skotøjsarbejdernes Fagf., Købhvn 975,00. Do. Rudkøbing 4,50. Skraatobaksarb. Fagf., Købhvn. 26,95. Do. Køge 3,75. Skræderforbundets, Købhvns Afd. 30,00. Tilskærerforeningen 9,50. Slagteriarbejderforbundets Afdelinger, Horsens 9,00. Rønne 8,00. Thisted 3,25. Snedkerforbundets Afdl., Thisted 2,25. Pianofortearbejdernes Fagf. 56,50. Stukkatorernes Fagf. 35,00. Dansk Typografiforbund 326,95.

Bidragslisten er afsluttet den 9. August.

E. SVENDSEN.
Kasserer.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Maj Maaned 1905.

Der foreligger Oplysninger fra 47 Organisationer med tilsammen 29,542 Medlemmer. Heraf havde 32 Organisationer med ialt 25,010 Medlemmer den 31. Maj 2063 Arbejdsløse eller 12,1 pCt. — 15 Organisationer med ialt 4532 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den 31. Maj.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsmand, Rand.						75
Bagere o. Kondit.		3743	151	83	1790	68
Barberer	24		10			
Billedskærere . . .	8	113	8	2	62	2
Brolæggere	20			8		
Bryggeriarb.			2			
Bygningsnedk. . . .	718	9360	412			
Elektrikere	18	262	14	2	46	2
Farmaceuter	6	186	6	5	155	5
Filehuggere	3	12				
Formere	28	259	18	27	342	26
Forgyldere						
Frihavnsarb.						
Glasarbejdere . . .	15	372	13	23	552	23
Gørtlere	44	703	20	8	81	4
Hattearbejdere . . .	4	91	3			
Hvidgarvere	3	62	2	8	216	8
Instrumentmag. mek. og opt.	1	26	1			
Karetmagere	2	54	1	11	168	3
Kedel-o. Maskinp.	28	530	20	9	196	8
Keramikere	2	35	2			
Korkskærere						
Kurvemagere						
Litografer	16	399	7	5	71	3
Lohgarvere						
Marm.-, Kalk- o. Sandstenshug.	2	12				
Metaltrykkere . . .	7	96	6			
Mineralvandsarb	3	26	3			
Murere			268			78
Møllere	5	100	4	3	42	3
Ovn sættere						
Papirfabrikarb. . . .				18		2
Pottemagere						
Rebslagere						4
Sadelm. o. Tapets Savværksarb. og Maskinsnedker	33	614	18	14		10
Sejlmagere	2	40	2			
Skibstømrere	48	283		35	383	20
Skifferdækkere . . .	4	108	4			
Skotøjsarbejdere	21	168	2	19	192	8
Skræderfb. Dansk Skræd. Fagf. 1873						
Snedkernes og Tømr. Fgf, Rønne Stenarbejdere . . .						
Stukkatorer		540	20			
Trælastarbejdere		1800				
Tømrere			442			211

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8

KØBENHAVN DEN 19. AUGUST 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den norske Fagforeningskongres; Forgylderforbundet i Danmark; Typograferne i Sydafrika). — Lønbevægelser og Konflikter (Snedker-Lock-out i Aarhus; Bygningskonflikten i Stockholm). — Lock-out'en i Sverrig.

Kongresser

Den norske Fagforeningskongres afholdtes i *Kristiania* i Dagene den 20.—23. Juli. Der var mødt 150 Delegerede; Sverrig var repræsenteret ved HERM. LINDQVIST, Danmark ved MARTIN OLSEN.

Efter Indledningstaler af Formanden, I. JOHNSEN, m. Fl., hvori den daværende politiske Situation i Norge ikke kunde lades uomtalt, vedtoges under stormende Bifald følgende Resolution:

Samlede til Kongres bevidner Norges organiserede Arbejdere deres Kærlighed til Ret, Frihed og Fred gennem en inderlig Tak til vore svenske Klassefæller for deres store Indsats i Rettens og Fredens Gærning.

Til Ordstyrere valgtes Jærnbearbejder KARLEGRÈN og Jærn- og Metalarbejder-Forbundets Formand, ORMESTAD.

Der forelaa en trykt Beretning, som diskuteredes meget indgaaende af Kongressen.*)

Vi nævner i det følgende de væsentligste Sager, som blev behandlede paa Kongressen.

Fra Jern- og Metalarbejder-Forbundet forelaa der Forslag til nye Love, hvorefter det nuværende Grundlag for Landsorganisationens Virksomhed vilde blive forandret i væsentlig Grad. Forslaget gik ud paa at indføre et fast ugenligt Kontingent til en Strejkefond af 5 Øre for heltbetalende og 3 Øre for halvtbetalende Medlemmer. Det nuværende Administrationskontingent af 10 Øre pr. Kvartal og Medlem skulde foran-

dres til et maanedligt Kontingent af 3 Øre pr. Medlem. De nuværende Kongresser skulde ophæves. I Stedet for skulde der træde et Repræsentantskab, hvortil Forbund med indtil 1000 Medlemmer skulde vælge 2 Repræsentanter og 1 mere for hver 500 Medlemmer. Strejkeunderstøttelsen skulde nedsættes til 7 eller 6 Kr. for heltbetalende og 4 eller 3 Kr. 50 Øre om Ugen for halvtbetalende Medlemmer. I Stedet for den nuværende Ordning, hvor enhver Lønbevægelse skal være godkendt af Landsorganisationen, foresloges, at saadan Godkendelse kun skulde være nødvendig, hvor Landsorganisationens Støtte paakræves.

Efter en meget lang og indholdsrig Debat, hvorunder Repræsentanterne fra Sverrig og Danmark gjorde Rede for Grundtrækkene i deres Landes Centralorganisationer, vedtoges det ved Navneopraab med 84 Stemmer mod 57 at udsætte Spørgsmaalet om en Revision af Lovene. Det vedtoges dog at nedsætte et Udvalg, bestaaende af et Medlem fra hvert af Forbundene, to Repræsentanter for de enkeltvis indmeldte Foreninger og et Medlem af Landssekretariatet, med det Formaal at udarbejde Forslag til nye Love for Landsorganisationen.

I Anledning af, at Bagermestrenes Organisation i Norge har anmodet Storting og Regering om at indføre Forandringer, hvorved Natarbejdet atter begunstiges, i den nugældende Bagerilov, vedtog Kongressen som Repræsentation for talrige Konsumenter, en Udtalelse, hvori der protesteres mod en Genindførelse af Natarbejde i Bagerier i Norge.

Snedker D. JENSEN indledede angaaende et Forslag om en *Fællesforsik-*

*) Vi vil senere her i Bladet bringe et Uddrag af Beretningen.

ring for Arbejdsløse. Gennem den fælles Arbejdsløshedsforsikring kunde der ydes Medlemmerne en mindre Understøttelse, som saa kunde suppleres af særlige Understøttelseskasser i de enkelte Organisationer.

ORMESTAD fremsatte en Del Oplysninger om de foreløbige Resultater, som den af den norske Regering nedsatte Arbejdsløshedskommission — hvoraf han er Medlem — var kommen til. Kommissionen byggede sit Forslag over de nu bestaaende faglige Understøttelseskasser for Arbejdsløse, og søgte at fremkalde Dannelsen af nye Kasser; det gik iøvrigt ud paa, at Staten skulde tilskyde en Tredjedel af den udbetalte Understøttelse. Ormestad troede, at man burde afvente Kommissionsforslagets endelige Fremkomst og dets Behandling i Storthinget, hvorfor han stillede Forslag herom med den Tilføjelse, at Landssekretariatet nøje skal følge Sagens Gang og eventuelt fremkomme med Forslag til næste Kongres. Efter en livlig Diskussion vedtoges hans Forslag med alle Stemmer mod 2.

Kongressen vedtog at paalægge Landssekretariatet at nedsatte et Udvalg, der har at prøve Muligheden af at tilvejebringe en Ordning, hvorved *Medlemmer af en Organisation kan overgaa til en anden* med Bibeholdelse af de i den tidligere Organisation erhvervede Rettigheder.

Træarbejderforbundet foreslog Oprettelse af et fagligt Centralorgan, for dermed, under et, at udfylde de nu bestaaende Fagblades Plads. Forslaget vandt ingen Tilslutning, hvorimod det overdroges Sekretariatet at udgive et Meddelelsesblad — som De samvirkende Fagforbunds »Arbejderen« — efter Hovedbestyrelsens nærmere Bestemmelse.

Uden Debat vedtoges det at be- myndige Sekretariatet til, under Forbehold af Hovedbestyrelsens Sanktion, at træffe Overenskomst med Norsk Arbejdsgiverforening om Forligsraad og Voldgiftsretter.

Kongressen vedtog at henstille til de faglige og politiske Centralorganisationer i Skandinavien, at den skandinaviske Arbejderkongres afholdes i Kristiania i August 1907.

Til Formand valgtes A. PEDERSEN.

Forinden Afslutningen havde HERM. LINDQVIST, MARTIN OLSEN, og JOH. JOHNSEN samt den socialdemokratiske Stortingsmand, Pastor ERIKSEN, Ordet for afsluttende Udtalelser.

Næste Kongres afholdes i Kristiania 1907.

Forgylderforbundet i Danmark afholdt sin 8. Kongres den 4. Juni i København. Foruden Hovedbestyrelsen var der mødt Repræsentanter for Nakskov og Københavns Afdelinger, samt for det tyske og det svenske Forgylderforbund.

Formanden aflagde Beretning. Forbundet havde indført det nye Regnskabssystem med Mærker i Stedet for den tidligere Afstempling, og dette havde vist sig at virke til alles Tilfredshed. I Slagelse havde der været et mindre Stridsspørgsmaal, men dette var ved Forbundets Hjælp blevet ordnet, men Arbejderne havde senere annulleret den truffe Overenskomst. Til Strejken i Berlin var der af Forbundskassen udbetalt 700 Kr. og i frivillige Bidrag 33 Kr. Strejken endte med Sejr for Arbejderne. Formanden havde været i Stockholm til Kongres, og Resultatet var blevet en Overenskomst om fri Overgang fra det ene Forbund til det andet, samt gensidig Rejseunderstøttelse. Der var gjort flere Forsøg paa at faa Arbejderne i Rungsted og Snekkersten til at indmelde sig som Afdelinger under Forbundet, uden at dette dog var lykkedes.

Hos Hr. Fabrikant Jeppesen, København, havde været et Stridsspørgsmaal, som dog ved De samvirkende Fagforbunds Mellekomst blev ordnet uden Arbejdsstandsning. Beretningen godkendtes enstemmig.

Kassereren oplæste Regnskabet, som for sidste Halvaar udviste en Indtægt af 1256 Kr. 36 Øre og en Udgift af 245 Kr. 36 Øre. Regnskabet godkendtes.

Et Forslag til Love vedtoges med enkelte Ændringer. Ligeledes vedtoges et Forslag om at oprette en Syge- og Arbejdsløsheds - Understøttelseskasse, men dog saaledes, at Forretningsudvalget i Løbet af 1 à 2 Aar enten kan ophæve samme eller stille Forslag

om Forandringer, hvis det viser sig, at Kassen ikke kan bestaa i den vedtagne Form.

Forretningsudvalget stillede Forslag om, ved given Lejlighed, at søge gennemført 9 Timers Arbejdsdag, hvilket vedtoges.

Et Forslag til Overenskomst med Sverrig angaaende Rejseunderstøttelse vedtoges. For Tysklands Vedkommende sluttede man sig til de paa Münchenerkongressen vedtagne Regler for Rejseunderstøttelse. Det vedtoges at agitere kraftigt, for at faa Forgylderne i Norge til at organisere sig. Det svenske Forbund betaler det halve af Udgifterne hertil, mod at Forbundet paa-tager sig Arbejdet hermed.

Dirigenten udtalte en Tak til Forretningsudvalget for dets Arbejde, hvorefter dette genvalgtes med Akklamation.

Kongressen vedtog at agitere energisk for at samle alle Forgyldere og Listearbejdere her i Landet under Forbundet, særlig i København, Ringsted, Snekkersten, Holbæk, Næstved, Viborg og Odder.

Typograferne i Sydafrika har afholdt deres 5. Kongres den 1.—10. Marts i *Prætoria*. Organisationens Medlemstal var 865 ved Slutningen af 1904.

Fra Juli 1903 til 31. December 1904 havde Indtægten været 38,784 Kr. Udgiften 39,967 Kr. Til Arbejdsløse var der udbetalt 16,180 Kr.; til Rejsende 13,413 Kr. og i Begravelseshjælp 1,492 Kr., Beholdningen var 10,228 Kr.

Kongressen udtalte sig for en Beskyttelsestold paa Tryksager, der indføres til Britisk Sydafrika; den beskæftigede sig ogsaa med Spørgsmaalet om Organisationens Stilling til Indvandrere. Der forhandlede i flere Dage om nye Love for Forbundet. Kongressen krævede Indførelse af en Fabriklov, som ganske mangler i de engelske Besiddelser i Sydafrika.

Lønbevægelser og Konflikter

Snedker-Lock-out i Aarhus. Paa Grund af, at Snedkersvendene hos Snedkerm. JOH. NIELSEN i Aarhus ophørte med Arbejdet, fordi de ikke vilde arbejde

sammen med en saakaldt »kristelig« Snedker, foretog Snedkermesterforeningen i Aarhus Fredag den 11. August om Middagen Lock-out af samtlige hos dem beskæftigede Medlemmer af Snedkerforbundet. Lock-out'en var i fuldkommen Strid med den bestaaende Overenskomst, og den var ikke godkendt af Snedkermestrenes Centralforening.

Det synes ogsaa mindre vel overvejet fra Arbejdernes Side at standse Arbejdet for en Person, der dog næppe kan være saa meget værd, at man af den Grund skulde udsætte sig selv og andre Arbejdere i Faget for Tab.

Formentlig ud fra dette Synspunkt stillede Snedkerforbundets Forretningsfører, CARL GRAN, ved en Sammenkomst med Mestrenes Repræsentanter i Aarhus, følgende Forslag:

Bestyrelsen for Snedkermestrenes Forening i Aarhus antager fra den 11. August de udelukkede Svende, da Fagforeningens Repræsentanter erklærer, at der *ikke* fra Fagforeningens Side foreligger hverken nogen Strejkebeslutning eller Boykottingsvedtagelse angaaende Hr. Johan Nielsens Virksomhed.

Fagforeningens Bestyrelse lover at udvirke, at de Svende, der hos Hr. Nielsen har ophørt med Arbejdet, samtidig paabegynder dette.

Fra begge Organisationers Side er disse Konflikter hermed ganske afgjorte.

Men Snedkermestrene i Aarhus *forkastede* Forslaget.

Samme Dag henvendte Formanden for Centralforeningen af Snedkermestre i Jylland, O. MØRCH, Aalborg, sig dog til Snedkerforbundets Forretningsfører, med Forespørgsel om Arbejderne vedstod deres Forslag til Mandag den 14. August, hvilket besvaredes bekræftende.

Paa Generalforsamlingen i Mestrenes og Svendenes Foreninger, henholdsvis Fredag Eftermiddag og Fredag Aften, vedtog nu begge Parter Forslaget, Svendene dog under den Forudsætning, at De samvirkende Fagforbund godkendte Ordningen.

Den 12. August kunde Centralforeningens og Snedkerforbundets Formænd, efter at de havde forhandlet nærmere om Sagen saavel indbyrdes som med de respektive Hovedorganisationer, sende enslydende Telegrammer til deres Organisationers Medlemmer i Aarhus, at baade Arbejdsgiverfore-

ningen og De samvirkende Fagforbund tiltraadte den af Arbejderne foreslaaede Ordning, og at Arbejdet kunde paa-begyndes.

Bygningskonflikten i Stockholm. I Maj Maaned d. A. foretog Arbejdsgiverne i Stockholm Lock-out mod Bygningsarbejderne, hvorved mellem 4000 og 5000 Arbejdere kastedes paa Gaden. Grunden til denne Strid maa vel nærmest søges i, at Arbejderne vilde søge at hæve Lønnen med nogle faa Øre pr. Time, for derved at blive i Stand til ogsaa at kunne skaffe sig det nødvendige til Livets Ophold i de Maaneder, som de paa Grund af Arbejdets Beskafenhed, mod deres Vilje, maa gaa arbejdsløse. I den forløbne Tid, siden Lock-out'ens Udbrud, er der gjort flere Forsøg paa at faa denne Konflikt bilagt, og senest har Overdirektøren i Patent- og Registreringsbureauet i Stockholm, Hr. GYNTHER, stillet Mæglingforslag til vedkommende Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer, og i Følge et fra Stockholm den 17. ds. modtaget Telegram, skal det være lykkedes at opnaa Overenskomst mellem Parterne, hvorved Lock-out'en er bragt til Afslutning.

Vi skal senere gøre Rede for de Fordele, som Arbejderne har opnaaet ved denne Kamp.

Tilbage er nu Lock-out'en i Jernindustrien, der omfatter ca. 12,000 Arbejdere, samt en Del Konflikter i andre Fag. Det gælder nu, da Bygningskonflikten er afsluttet med et gunstigt Resultat for Arbejderne, om at sætte forøget Kraft ind paa Indsamlingen til de Udelukkede i Jernindustrien, for at ogsaa Jernfabrikanternes brutale Overgreb paa Arbejderne kan blive ligesaa grundigt tilbageslaet.

Bidragene til de udelukkede i Sverrig bedes som hidtil tilsendt De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 47.

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 265,00. Aarhus 220,00. Brønderslev 7,25. Esbjerg 120,00. Fredericia 81,50. Frederikssund 21,75. Frederiksværk 3,30. Glostrup 20,00.

Hadsten 9,25. Haslev 7,50. Helsingør 240,41. Herning 50,25. Holbæk 54,75. Hillerød 35,00. Kolding 94,85. Køge 85,00. Lemvig 10,90. Mariager 149,45. Maribo 52,05. Middelfart 108,75. Nakskov 202,00 og 100,00. Næstved 259,25. Nykøbing F. 59,25. Nyborg 37,50. Odder 35,65. Randers 244,75. Ringsted 40,00. Ringkøbing 15,00. Roskilde 36,25. Silkeborg 50,00. Skive 23,50. Sorø 18,00. Stege 29,25. Svendborg 101,25. Varde 20,75. Vejle 95,25. Viborg 42,80. Vordingborg 8,88.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Frederiksværk 20,00. Hasle 25,00. Hedehusene 19,00. Holeby 20,00. Højslev Teglværksarb. 9,50. Lyngaa 7,50. Lysbro 10,60. Moselund 8,50. Møen 25,00. Ribe 13,50. Slagelse 27,40. Tinning 20,00. Tranbjerg 17,50. Værløse 10,00. Københavnske Afdelinger: Banegaardsarb. 17,25. Bagerkuskene 48,00. Brænderiarbejderne 60,00. Fabriksarbejderne 130,00. Garveri-, Hud- og Skindarb. 48,75. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Lager- og Pakhusarbejderne 117,50. Marmor- og Granit-sliberne 10,00. Orlogsværftsarbejderne 25,00. Oliemøllernes Fagforening 25,00. Petroleumsarbejderne 22,00. Renovationsarbejderne 32,00. Sukkerhusarbejderne 70,00. Tagpap-, Asfalt- og Isoleringsarb. 18,75. Toldbodarb. 50,00.

Arbejdsmandenes Forbund for Gentofte og Lyngby 500,00. Murarbejdsmandenes Fagforening 80,00.

Billedskærernes Fagforening 13,00. Bogbindernes 40,00. Bryggerarbejdernes Kbhvn. 50,00. Do. i Faaborg 5,00. Bødkernes 65,00. Brandfolkenes Organisation 100,00. Elektrikerne 41,50. Filehuggernes Fagf. 4,50. Glasarbejderforbundets Afdeling, Frederiksborg 11,75. Hellerup 13,00. Kastrup 15,00. Gørtler- og Metalarbejderforbundet 66,75. Hvidgarverforbundet 7,75. Jern- og Metalsliberne 11,25. Karetmagerforbundets Afdelinger, Trævarearbejderne 1,75. Træarbejdernes Klub paa Jernb. 8,75. Karetmagerne Fagf. 25,00. Kedel- og Maskinpasserne, Kbhvn.s Afdeling 93,75. Lohgarverforbundet 45,00. Malernes Fagf. 250,00. Malerne D. S. B. 6,00. Savværks- og Maskinsnedkernes Forb., Afdel. i Brabrand 11,25. Hinnerup 23,25. Malling 10,00. Skanderborg 4,50. København, Pakkassarb. 14,75. Træsko- og Læstarbejderne 18,00. Skibstømmerforbundets Afd., Esbjerg 10,50. København 50,00. Svendborg 13,00. Skræderforbundets Kbhvn.s Afd. 51,55. Kvindelige Herreskrædere 14,50. Løgstør 6,00. Skotøjsarbejderforbundets Afd., Mørke 10,24. Saxkøbing 4,00. Vejle 30,00. Snedkerforbundets Afd. Kbhvn., Ligkistesnedkerne 20,25. Pianoortearbejderne 56,50. Snedkernes og Stolemagerne Fagf. 250,00. Afdelingen i Tarm 13,00. Trædrejernes Fagforening 50,00. Tobaksarbejderforb. Afd., Thisted 10,00.

Bidraglisten er afsluttet den 16. August.
E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9

KØBENHAVN DEN 26. AUGUST 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Dom af Den permanente Voldgiftsret. — Lønbevægelser og Konflikter (Hattearbejderne paa Brede Hattefabrik; Sadelmagerne og Tapetsererne). — Lock-out'en i Sverrig.

Dom

af

Den permanente Voldgiftsret

Den 18. August d. A. har »Den permanente Voldgiftsret« afsagt Kendelse i den Sag, som Arbejdsgiverforeningen har anlagt mod De samvirkende Fagforbund og i Kontrasagen, som De samvirkende Fagforbund har anlagt mod Arbejdsgiverforeningen for Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899 i Anledning af Arbejdsstandsningen i I. C. Modewegs & Søns Hattevirksomhed paa Brede.

Kendelsen er saalydende:

Lørdag den 1. Juli d. A. blev Arbejdet nedlagt paa Aktieselskabet I. C. Modeweg & Søns Tekstilfabrik i Brede efter et forud, i behørig Tid, af Dansk Tekstilarbejderforbund givet Strejkevarsel. Samme Dags Morgen ophørte ogsaa Arbejdet paa den af Aktieselskabet samme Sted drevne Hattefabrik — der er Uenighed om, hvorvidt denne Arbejdsstandsning maa tilskrives Direktøren eller Arbejderne —, men allerede samme Aften kom det til en Overenskomst mellem Fabrikens Direktør og Formanden for Hattearbejderforbundet om de fremtidige Lønvilkaar og om, at Arbejdet paa Hattefabriken Tirsdag den 4. Juli atter skulde sættes i Gang, idet en Kedellækage var til Hinder for at sætte en tidligere Frist. Paa Direktørens — Hr. Dawerkosens — Anmodning afgav Forretningsføreren følgende skriftlige Erklæring:

»Hr. Fabrikant Dawerkosen har paa

min Henvendelse om at sætte Hattefabriken paa Brede i Gang tiltrøds for, at der som Følge af Strejken i Tekstiltaget ikke arbejdes i Klædefabriken og Bomuldsvæveriet og Driften af Hattefabriken alene medfører store Ekstraudgifter for Firmaet, udvist stor Velvilje og Imødekommenhed.«

Den 3. Juli underrettede imidlertid Hattearbejderforbundets Formand Direktøren telefonisk om, at Arbejderne trods den skete Aftale ikke vilde give Møde paa Fabriken den næste Dag, hvad der heller ikke skete.

Efter fra Aktieselskabet at have modtaget Indberetning om Sagen, forespurgte Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund, om disse havde godkendt eller agtede at godkende Hattearbejderstrejken, hvilket under 15. Juli besvaredes af Forbundet i det væsentlige derhen, at Forbundet ikke kunde erkende, at det, der var sket, kunde kaldes en Strejke, men at det godkendte Hattearbejderforbundets Fremgangsmaade, og Arbejdsgiverforeningen har derefter indbragt Sagen for den permanente Voldgiftsret med Paastand paa, at De samvirkende Fagforbund idømmes Mulkt og Sagsomkostninger for Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899 § 2, idet der den 4. Juli formentlig var paabegyndt en Arbejdsstandsning, og denne var etableret uden det i nævnte Paragraf paalagte Varsel.

De samvirkende Fagforbund har paastaaet sig frifundne, idet de vel ikke har benægtet, at Hattearbejderforbundets Formand havde faaet Bemyndigelse til med bindende Virkning for Hattearbejderne at træffe Aftale om Arbejdets Genoptagelse den 4. Juli, og heller ikke har benægtet, at

der virkelig af Formanden var truffen saadan Aftale; men de har gjort gældende, at Formanden under de Forhandlinger, som gik forud for Aftalen, af Direktør Dawerkosens Udtalelser havde faaet det Indtryk, at Fabrikens Direktør, alene for at gøre Arbejderne en Tjeneste, var gaaet med til at sætte Fabriken i Gang igen, hvad, saalænge Tekstilarbejderstrejken stod paa, vilde være forbunden med betydelige Omkostninger, og Forbundet har i saa Henseende henvist til den ovenciterede skriftlige Erklæring fra Hattearbejderforbundets Formand af 1. Juli, som efter det oplyste blev afgiven af Formanden efter Direktør Dawerkosens udtrykkelige Anmodning, og de har derfor ment, at Hattearbejderforbundet ikke kan siges at have etableret Strejke ved paa Arbejdernes Vegne at give Afkald paa den udviste »Velvilje og Imødekommenhed.«

Og endvidere har de som Kontraktklagere gjort gældende, at det Ophør med Arbejde, som den 1. Juli fandt Sted paa Hattefabriken, samtidig med, at Tekstilarbejderstrejken tog sin Begyndelse, skyldtes en Lock-out fra Fabrikens Side, og de har paastaet Arbejdsgiverforeningen dømt for Overtrædelse af Overenskomstens § 2 i Anledning af denne Lock-out, for hvilken der ikke var givet det i Paragrafen paabudte Varsel.

Til Oplysning om, hvorvidt Arbejdsstandsningen paa Hattefabriken den 1. Juli maa tilskrives Direktøren eller Arbejderne, har Parterne, angaaende hvad der forefaldt om Morgenen den nævnte Dag, givet Fremstillinger, der til dels afviger fra hinanden, og enhver af Parterne har forbeholdt sig til Støtte for Rigtigheden af sin Fremstilling at føre Vidner i Sagen, saafremt det for Afgørelsen skønnes af Betydning, om den ene eller anden Fremstilling er den rette.

En saadan Betydning kan Retten imidlertid ikke tillægge de nævnte Uoverensstemmelser, thi selv om Arbejdsstandsningen den 1. Juli maa tilskrives Fabrikens Direktør, — hvad Arbejdsgiverforeningen benægter, men De samvirkende Fagforbund paastaar — maa det dog efter samtlige Omstæn-

digheder — se nedenfor — statueres, at Hr. Dawerkosen med Rette i det af Tekstilarbejderforbundet givne Strejkevarsel har kunnet sé en Hjemmel til den skete Arbejdsstandsning uden yderligere Varsel fra hans Side.

I saa Henseende bemærkes, at Hattearbejderne oprindeligt stod i Tekstilarbejderforbundet, at deres Løntariffer hvilede paa en Overenskomst med dette Forbund og var udløbne den 1. Juli 1905 — som af Hattearbejderforbundet hævded — efter en Opsigelse fra Tekstilfabrikantforeningen, at Hattearbejderne vel i nogen Tid havde staaet i Hattearbejderforbundet, og at denne Forandring vel ikke var Hr. Dawerkosen ubekendt, men at Hattearbejderforbundet dog ikke overfor Hr. Dawerkosen var traadt i Virksomhed paa Hattearbejdernes Vegne for faa Dage forinden den 1. Juli, og at Hattefabrikens Drift paa Brede stod i saa nøje Forbindelse med Tekstilfabriken, at en Standsning af den førstnævnte maatte ansés som en naturlig eller rimelig Følge af den sidstnævnte Fabriks Standsning. De foreliggende Oplysninger gaar da ogsaa ud paa, at Hattearbejderne har opfattet Standsningen af Hattefabriken som en naturlig Følge af den foreliggende Situation, ligesom ogsaa Hattearbejderforbundets Formand saa langt fra at have opfattet Standsningen af Hattefabriken som et ulovligt Skridt fra Direktørens Side, snarere — ifølge den citerede Skrivelse — synes at have opfattet Fabrikens Genoptagelse af Virksomheden som et særlig velvilligt Skridt fra dennes Side.

Herefter findes den skete Standsning af Hattefabriken den 1. Juli ikke at være i Strid med Reglerne i Overenskomstens § 2, og forsaavidt Arbejdsgiverforeningen sigtes for Brud paa denne Bestemmelse, maa den derfor være at frifinde.

Spørgsmaalet bliver derefter, om der ved Arbejdernes Unluden af at give Møde paa Fabriken den 4. Juli, trods den af Forbundets Formand med Hr. Dawerkosen truffene Aftale, er sket et Brud paa Overenskomsten, og herimod er af De samvirkende Fagforbund anført, at Fagforbundets Formand af Hr.

Dawerkosens Optræden — jfr. det oven citerede Brev — havde faaet den bestemte Opfattelse, at Fabriken ikke lagde særlig Vægt paa, at Arbejdet blev optaget paa Hattefabriken, og at Fabriken kun var gaaet ind paa den trufne Aftale, af Hensyn til Arbejderne og ikke i egen Interesse; og det maa erkendes, at Formanden i Hr. Dawerkosens Optræden har haft Grund til denne Opfattelse. Dette, at Formanden ved at bryde Aftalen med Hr. Dawerkosen ikke mente at træde Aktieselskabets Interesse for nær, kan nu vel gøre Bruddet paa Aftalen undskyldeligt, men det kan ikke berettigede Formanden til ensidigt at ophæve den trufne Aftale. Det maa statueres, at Arbejderne efter den med deres Organisations Formand trufne Overenskomst var pligtig til at møde til Arbejde den 4. Juli, og Spørgsmaalet bliver, om Ikke-opfyldelsen af denne Pligt, hvilken efter det oplyste skyldtes en forandret Taktik fra Organisationens Side, er at betragte som en Strejke i den Betydning, hvori Overenskomsten i § 2 bruger dette Ord.

I saa Henseende er der gjort gældende, at der til Strejke kræves en *Arbejdsstandsning*, Standsning af et i Gang værende Arbejde, og at Undladen af at optage Arbejdet til et vist Tidspunkt, skønt man dertil har forpligtet sig, ikke er Arbejdsstandsning og derfor ikke Strejke. Men en saa snæver Forstaaelse af Ordet Strejke, kan Retten, hverken naar den ser paa almindelig Sprogbrug eller paa Hensigten med Overenskomsten, slutte sig til. Strejke og Lock-out er i Overenskomsten opstillet som parallelle Begreber, overfor hvilke der ydes den samme Beskyttelse. Om der forud for Arbejdsgiverens Nægtelse af at ville tage i Arbejde eller Arbejdernes Nægtelse af at ville gaa i Arbejde har været en kortere eller længere Afbrydelse af Arbejdet, synes ofte at maatte være en ganske tilfældig og uvæsentlig Omstændighed, der ikke i og for sig kan betage en uberettiget Vægning ved at tage i Arbejde Karakteren af en Lock-out, og en uberettiget Vægning ved at gaa i Arbejde Karakteren af en Strejke. Ligesom der i daglig Tale ofte tales

om, at en Strejke paa Grund af Parternes senere Holdning er gaaet over til en Lock-out eller en Lock-out til en Strejke, uagtet der for det sidstnævnte Forholds Vedkommende ikke kan tales om Standsning af Arbejde, men kun om Ikkeoptagelse af alt standset Arbejde, saaledes kan det ikke antages, at Septemberforliget har villet bruge disse Ord i en mere indskrænket Betydning og derved villet unddrage fra sin Beskyttelse netop de for rolige Arbejdsforhold saa vigtige Overenskomster, der sluttes til Ophævelsen af en i Øjeblikket verserende Arbejdskonflikt.

Retten mener derfor, at De samvirkende Fagforbund ved at godkende det saaledes skete, har begaaet Brud paa Overenskomstens § 2, men da hverken De samvirkende Fagforbund eller Hattearbejderforbundet kan antages at have været sig dette klart, og da, som anført, Hattearbejderforbundets Formand har haft god Grund til at tro, at Hattefabriken ikke satte synderlig Pris paa den Ret, de havde erhvervet til, at Arbejderne skulde optage Arbejdet, og navnlig god Grund til at tro, at Fabriken intet Tab vilde lide ved, at dette ikke skete, findes der ingen Anledning til at idømme de Indklagede Bøde, ligesom Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

I Henhold til ovenstaaende afsiges følgende

Kendelse:

At Hattearbejderforbundet har i Strid med den mellem dets Formand og Direktøren paa Aktieselskabet J. C. Modeweg & Søns Fabrik paa Brede trufne Aftale afholdt Arbejderne fra at gaa i Arbejde paa Fabriken den 4. Juli, og De samvirkende Fagforbunds Godkendelse af denne Adfærd er i Strid med § 2 i Overenskomsten af 5. September 1899.

Fra Arbejdsgiverforeningens og Fabrikens Side ses intet Brud paa denne Bestemmelse at foreligge.

Sagens Omkostninger ophæves

Lønbevægelser og Konflikter

Hattearbejderne paa Brede Hattefabrik.
Efter at den permanente Voldgiftsret havde afsagt sin Kendelse vedrørende

Konflikten paa Brede, vedtog vort Forretningsudvalg at maatte tilraade Hattearbejderforbundet at lade Arbejdet genoptage paa Brede Fabriker, da man jo nu, ifølge Overenskomsten af 5. September 1899, var afskaaret fra at understøtte de strejkende Hattearbejdere og samtidig tilraadede man Forbundet, at lade Arbejdsgiverforeningen tilflyde Meddelelse om, at Arbejdetatter vilde blive nedlagt om 14 Dage, under lagttagelse af Bestemmelsen i Overenskomsten af 1899.

Denne Anmodning har Hattearbejderforbundets Hovedbestyrelse og de strejkende Hattearbejdere tiltraadt, og Arbejdet genoptoges den 20. ds. Samtidig er der tilsendt Arbejdsgiverforeningen en anbefalet Skrivelse, hvori meddeles, at Hattearbejderforbundet agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om atter at standse Arbejdet paa I. C. Modewegs & Søns Fabriker i Brede den 5. September, forsaavidt der ikke til den Tid er opnaaet Enighed mellem det nævnte Firma og de organiserede Tekstilarbejdere om disses fremtidige Løn- og Arbejdsforhold.

Sadelmagerne og Tapetsererne. Ved Forhandling er Minimallønnen i Aarhus blevet hævet fra 36 til 38 Øre pr. Time hos Sadelmagermestre og hos Snedkermestrene til 40 Øre pr. Time.

Akkordarbejde skal betales efter Københavns Priskurant med 5 pCt. Fradrag.

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

Aarhus 395,00. Aalborg 134,00. Assens 52,00. Esbjerg 350,00. Frederikssund 24,25. Hadsten 20,45. Holbæk 57,00. Holstebro 38,12. Horsens 239,71. Kallundborg 29,20. Korsør 33,65. Maribo 53,40. Middelfart 64,50. Nakskov 68,00. Nyborg 34,00. Nykøbing F. 125,65. Nykøbing M. 73,25. Odder 37,30. Odense 291,84. Randers 282,65. Ringkøbing 15,00. Silkeborg 108,25. Skanderborg 34,50. Skelskør 18,50. Slagelse 157,21. Sorø 20,00. Stege 12,50. Svendborg 80,75. Thisted 13,25. Vejle 152,40. Viborg 53,70.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Brabrand 10,00. Frederiksværk 40,00. Gadevang 30,00. Hasselager 17,50. Hasle (Bornholm) 25,00. Hasle (Jyll.) 4,00. Hedehusene 19,00. Hellebæk 25,80. Høleby 20,00. Kastrup 55,00. Moen 97,50. Raarup 4,00. Ribe 11,00. Slagelse 20,80. Vejle (Lager- og Fabriksarb.) 50,00. Voldby 9,25. Københavnske Afdelinger: Bagerkuskene 48,00. Brønderiarbejderne 32,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Jærnbanearbejdernes Afdel. M. 20,00. Koks- og Saltværksarbejderne 75,00. Kularbejderne 200,00. Lager- og Pakhusarbejderne 107,00. Mælkeriarbejderne 188,00. Oliemøllerne 25,00. Petroleumsarbejderne 32,00. Sandlosserne 12,50. Sukkerhusarbejderne 70,00. Fagpap-, Asfalt- og Isoleringsarbejderne 18,75. Teglværksarbejderne 100,00. Toldbodarbejderne 50,00. Trælagerarbejderne 75,00.

Frihavnsarbejderne 300,00. Murarbejdsmændene 80,00.

Billedskærernes Fagforening 13,50. Brolæggerforb. 50,00. Bodkerforeningen 65,00. Børstenbinderforb. 25,00. Elektrikerforbundet 41,50. Elektropletarbejdernes Fagf. 35,00. Filehuggerens Fagf. 4,50. Glasarbejderforbundets Afdel. Frederiksberg 11,87. Hellerup 13,00. Kastrup 11,00. Hattemagerens Fagf. 20,00. Karetmagerforbundet, Københavns Afd. 25,00. Træarbejdernes fagl. Klub paa Jærnbane 8,15. Træarbejdernes fagl. Klub ved Sporvejene 8,50. Trævarearbejderne 175. Kædel- og Maskinpasserforbundets Københavns Afdel. 93,75. Kørskærernes- og Sortererernes Forbund 70,00. Kurvemagerens Fagf. 25,00. Lohgarvernes Forbund 45,00. Malernes Fagforening, Kbhvn. 250,00. Malernes Fagforening D. S. B. 6,00. Metaltrykkernes Fagf. 25,50. Murereforbundets Afdel. i Frederikssund 25,75. Grenaa 25,00. Odense 100,00. Stubbekøbing 10,00. Pottemagerens Fagf. 17,50. Savværksarb. og Maskinsnedkernes Forb. Afd. Kbhvn. 300,00. Pakkesearb. Fagf. 13,25. Skibstømmerforbundets Afdel. Esbjerg 11,00. Helsingør 33,75. København 50,00. Svendborg 10,50. Skotøjsarbejderforbundets Afdel. Kbhvn. 650,00. Morke 10,24. Slagteriarbejdernes Fagf. 25,00. Snedkerforbundets Afdel. Kbhvn. Pianoforte- arbejderne 56,50. Snedkernes og Stolemagerens Fagf. 250,00. Sporvejs- og Omnibusfunkt. Org. 400,00. Stukkatorernes Fagf. 35,00. Tilskærerforeningen 9,50.

Bidragslisten er afsluttet den 23. August.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, I. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10

*

KØBENHAVN DEN 2. SEPTEMBER 1905

*

2. AARGANG

INDHOLD: Smedene 1903—1904. — Lønbevægelser og Konflikter (Hattearbejderne paa Brede; De kvindelige Herreskrædere i København). — Agitation (Sadelmager- og Tapetsererforbundet). — Lock-out'en i Sverrig. — Bidrag til de Udelukkede.

Smedene 1903—1904

»Dansk Smede og Maskinarbejderforbund« har udgivet Beretning om Virksomheden i Aaret 1903—1904, samt nogle statistiske Oplysninger om Arbejdsløshed, Lønforhold, Anvendelse af Lærlinge m. m. I Beretningen udtales bl. a., at der i 1903 var en betydelig Nedgang i Arbejdsløsheden, men at denne i 1904 atter var af større Omfang, hvilket navnlig var begrundet i Mangel paa Bestillinger ved Skibsværfterne, særlig Burmeister & Wain.

Af nedenstaaende Tabel vil det ses, hvormeget Forbundet har udbetalt i Understøttelse til Rejsende og Arbejdsløse i de sidste 10 Aar, og hvormeget disse har modtaget i Form af Ekstra-understøttelse til Julen i de sidste 4 Aar.

Aarstal	Medl.-Antal	Udbetalt		Hertil betalt Kontg.	
		Rejse- og Arbejdsløshedsunderst.	Juleunderstøttelse	Uge pr. Mdl.	pr. Aar pr. Mdl.
1894	1883	7,155,56		10	5,20
1895	2955	10,778,22		12	6,24
1896	4657	11,107,97		12	6,24
1897	5028	12,249,90		15	7,80
1898	6728	23,854,00		15	7,80
1899	7342	30,128,00		15	7,80
1900	7444	97,086,00		15	7,80
1901	7225	137,308,50	11,998,00	20	10,40
1902	7243	161,807,00	10,050,00	20	10,40
1903	7471	132,738,50	9,583,00	40	20,80
1904	7576	139,836,00	9,191,00	40	20,80
Ialt		764,049,65	40,822,00		

I disse 10 Aar har Forbundet saaledes udbetalt i Rejse- og Arbejdsløshedsunderstøttelse 764,049 Kr. 65 Øre, og i Juleunderstøttelse for de sidste 4 Aar 40,822 Kr., ialt 804,871 Kr. 65 Øre.

Til Strejker og Lock-out'er i Udlandet har Forbundet i Aarene 1901 og 1903 udbetalt 41,121 Kr. 47 Øre. Derimod udbetaltes der i 1902 intet Beløb til Udlandet.

Summen fordeler sig paa følgende Maade.

1901 til Svejts	Kr.	500,00
— - Hamburg	-	300,00
— - Røraas	-	360,00
1903 - Holland	-	200,00
— - Norge	-	18,961,47
— - Sverrig	-	20,800,00

Summa Kr. 41,121,47

I den sidste Halvdel af Aaret 1903 var der nogen Uro. Sidst i Juni samt i Juli Maaned var der nogle Smaakonflikter paa Skibsbyggeriet paa Refshaleøen i København; en af disse førte til en Dags Arbejdsstandsning for Maskinarbejderne. Striden, som drejede sig om en Kollega, der ikke vilde ind i Forbundet, blev dog bilagt ved Forhandling. Desuden har der været Stridigheder hos Fabrikant Buaas, Aalborg, og hos Firmaet Paasch, Larsen & Petersen i Horsens. Konflikten det sidste Sted affødte en Trusel om almindelig Lock-out i Jærindustrien.

Forbundet har gennemført en forbedret Overenskomst for Opstilling og Montering af Damp- og Varmtvandsapparater.

Paa Maglemølle Papirfabrik har Arbejderne faaet deres Løn hævet fra 38 til 40 à 45 Øre pr. Time. Paa Hesteskofabriken i København er Lønnen hævet med 2 Øre pr. Time.

Den største Begivenhed i Aaret 1903 var Overenskomsten med Sammenslutningen indenfor Jærnindustrien, hvorved Overenskomsten blev forlænget til Februar 1906, paa Basis af Minimallønnens Forhøjelse med 1 Øre pr. Time fra 1. Februar 1904.

Ogsaa i 1904 har Forbundet udfoldet en livlig Virksomhed til Gavn for Medlemmerne.

Beretningen siger om De samvirkende Fagforbund, at denne Centralisation er en nødvendig Regulator for vort Lands samlede Fagforeningsbevægelse.

Angaaende Arbejdsløsheden i Faget indeholder Beretningen en meget udførlig Statistik, der omfatter Tiden fra 1. Juli 1902 til 30. Juni 1904. Forbundet oplyser, at naar Hensyn tages til, at Forbundets gennemsnitlige Medlemsantal er steget fra 7200 til 7600, er der indtraadt en ringe Nedgang i Arbejdsløsheden. Medens der paa hvert Medlem fra Midten af Aaret 1900 til Midten af 1902, i Gennemsnit faldt 72 ledige Dage, er det kun 64 i de sidste to Aar, eller hvis man kan gaa ud fra, at Arbejdsløsheden har været ligelig fordelt, udgør den aarlig 36 Dage pr. Medlem i Aarene 1900—1902 og 32 Dage pr. Medlem i 1902—1904. Der har i de sidste to Aar gaaet gennemsnitlig 700 Mand ledige hele Aaret.

Arbejdsløsheden rammer særlig de yngste, de ny udlærte Svende.

For de yngre Arbejdsløse har den ledige Periode været kortere end de to forrige Aar, medens de gamle Medlemmer over 45 Aar er blevet stillet værre end tidligere. Der er 161 Arbejdere, som har været ledige i over 1 Aar, medens der i den tidligere Periode kun var 133. Denne Stigning er udelukkende foregaaet i de ældste Aldersklasser.

Angaaende Lærlingenes Antal oplyser Beretningen, at der ikke heri er sket nogen stor Forandring. De daarlige Tider synes dog at have bevirket nogen Nedgang, dog kun i Provinserne, og den nedadgaende Bevægelse er foregaaet samtidig med at Svendenes Antal udenfor København er taget til.

Medens der for 2 Aar siden var 62 Lærlinge for hver 100 Svende hele

Landet over, er der nu kun henimod 58. Men for Københavns Vedkommende er Svendenes Antal taget af, samtidig med at Lærlingenes er taget til, saa her har Forholdet ændret sig fra 42 Lærlinge pr. 100 Svende til 50 Lærlinge, medens det i 8 større Byer har skiftet fra 64 til 53 Lærlinge pr. 100 Svende; i de mindre Byer fra 102 Lærlinge til 77 — eller i samtlige Byer udenfor København fra 84 til 64 Lærlinge pr. 100 Svende.

Siden Undersøgelsen i 1902 er Minimallønnen steget med 1 Øre, til 33 Øre. Gennemsnitslønnen Landet over viste sig i 1904 at være 36,11, medens den i 1902, 1901 og 1898 var henholdsvis 36,22, 35,88 og 33,11 Øre.

Gennemsnitslønnens Forhøjelse skyldes mere, at de mindste Lønninger forsvinder, end at de højere stiger.

Af nedenstaaende Tabel vil det ses hvorledes Lønnen fordeler sig i de forskellige Brancher i Faget.

Timeløn	København						Pro- vins. Svende og Ma- skinarb.
	Klejnsmede	Grovsmede	Maskinfabr. og Maskinværkst.	Skibssmede	Indust. Virks. m. eget Rep.værkst.	Forskellige Virksomheder	
31 Øre og derunder	9	3	78			3	
32 Øre ..	5	5	77	26		4	394
33 — ..	14	6	182	260	5	10	796
34—35 Ø.	30	17	471			33	33
36—39 —	15	5	391	144	10	31	365
40—44 —	52	53	316	121	63	74	175
45 Øre og derover.	22	52	192	56	23	63	57
Ialt ..	147	141	1707	607	101	218	2356

Lønbevægelser og Konflikter

Hattearbejderne paa Brede har ved en Generalforsamling, hvor samtlige Medlemmer af Afdelingen var tilstede, enstemmig vedtaget at standse Arbejdet den 5. September.

Direktør DAVERKOSEN har sendt et Par Klager til Arbejdsgiverforeningen angaaende Hattearbejdernes Genoptagelse af Arbejdet; vi skal omtale disse Klager i det kommende Numer.

De kvindelige Herreskrædere i København. I »Arbejderen« for 22. Juli d. A. omtalte vi en mellem Dansk Skræderforbund og Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder opstaaet Uenighed om Forstaaelsen af et Par væsentlige Punkter i de kvindelige Herreskræderes Priskurant af 9. Februar d. A. De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg mente, som Dansk Skræderforbunds Hovedbestyrelse, at Spørgsmaalet burde forelægges en Voldgift, saaledes som Overenskomsten anviser, hvorimod Fabrikantforeningen, og med den Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg, ikke vilde lade Uenigheden underkaste voldgiftsretslig Afgørelse.

I den Anledning havde vort Forretningsudvalg foreslaaet afholdt et Fællesmøde, og et saadant fandt Sted den 30. August.

Mødets Resultat blev nedenstaaende Overenskomst:

Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund, Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder og Dansk Skræderforbund enedes man efter nogen Forhandling om følgende:

Uenighed om Klassifikationen af Stoffer, som ikke er nævnt i Priskuranten, og Stoffer, med Hensyn til hvilke der kan være Tvivl, om de skal henregnes til den ene eller den anden Post i Priskuranten, skal behandles overensstemmende med Bestemmelserne i Overenskomsten, og bliver derfor i Mangel af Overensstemmelse mellem Parterne, eventuelt at afgøre ved Voldgift.

København den 30. August 1905.

N. ANDERSEN. C. M. OLSEN. CARL HOLTEN.
VILLIAM P. ARUP.

I Henhold til denne Overenskomst vil Stridsspørgsmaal om, hvorvidt et Stof skal betales efter den højere eller den lavere Pris af Priskurantens to Poster for Benklæder og Veste, kunne forlanges afgjort ved Voldgift, saaledes som Arbejderne har ønsket.

Agitation

Sadelmager- og Tapetsererforbundet har udsendt en lille Agitationspjece til »Sadelmager-og-Tapetserersvendene, som arbejder paa Landet«. I Skriftet angiv-

ves, at der er spredt et ikke ringe Antal Fagfæller, navnlig Sadelmagere, omkring paa Landet, og at det ikke vil være muligt for Forbundet at komme alle disse personlig i Tale. Der gøres opmærksom paa, at Lønnen er betydelig lavere end i Byerne, og der henvises til, at omend Forbundet, af praktiske Grunde, ikke kan afskaffe Kost og Logi hos Arbejdsgiveren, vil det dog kunne gennemføre en Forhøjelse af Ugelønnen og en Forkortelse af Arbejdstiden.

Der siges herom:

Vi har jo nu allerede mange Medlemmer, der arbejder paa Landet, og en Lønbevægelse dér vil meget godt kunne lade sig iscenesætte. Lad os gaa ud fra, at der i en Landsby arbejder to Sadelmagersvende, hver hos sin Mester. De bliver enige om at forlange, at Forbundet skal gennemføre en noget højere Løn og kortere Arbejdstid; Forretningfører vil da udarbejde et lille Lønregulativ og tilsende Mestrene dette, med Anmodning om deres Underskrift til en nærmere fastsat Dato. Faar han intet Svar, vil han meddele Svendene, at de kan nedlægge Arbejdet, og paa den Maade vil vi være i Stand til at gavne ogsaa de Kolleger, der arbejder paa Landet.

I Skriftet nævnes derefter Rettigheder og Pligter for Forbundets Medlemmer. En Adresse-Portegnelse over samtlige Formænd i Afdelingerne er vedføjet.

Lock-out'en i Sverrig

Fra Landssekretariatet i Sverrig har vi under 19. August modtaget en saalydende Skrivelse:

»Samtidig med, at vi paa de udelukkede Arbejders Vegne bringer en fornyet Tak for de kærkomne Bidrag, vi hidtil har modtaget fra Eder, vil vi om de paagældende Stridigheder meddele følgende:

Angaaende den store Lock-out indenfor den mekaniske Værkstedindustri, er der intet som helst sket, som kan give Haab om en Løsning i den nærmeste Tid. Vi tror at vide, at Forsøg paa Mægling har været paa Bane, endda oppe i de højeste Regeringskredse, men ikke engang fra dette Sted synes man at vove Forsøget paa at foranledige en Opgørelse mellem Parterne.

Værkstedsforeningen synes saaledes at have foresat sig at ville føre denne Strid til det yderste, for at Sultepisken skal bringe Arbejderne til Underkastelse og for om mulig at lamslaa den nu saa stærke Fagforeningsbevægelse, som Arbejderne har til Beskyttelse og Støtte.

Striden føres bittert og hensynsløst fra Arbejdsgivernes Side. Efter at de nu i over to Maaneder har holdt Tusinder af Familieforsørgere udelukkede fra Arbejdet, har de vedtaget at foranledige, at de Arbejdere, som bo i Arbejdsgivernes Huse, skal sættes paa Gaden med Hustruer og Børn. Dette uhyggelige Kampmiddel anvendes nu uden Naade og Barmhjærtighed, og Værkstedsejerne ved altfor vel, hvilke Besværligheder de derved foraarsager de Udelukkede, særlig for Arbejderne i Stockholm med Omegn, hvor der næppe er andre Boliger at finde. De Udelukkede svigter dog ingenlunde i Striden, og for saa vidt den nødvendige Understøttelse ikke udebliver, skal Arbejderne, trods alt, gaa af med Sejren.

Den Konflikt, som udbrod i Begyndelsen af Maj Maaned blandt Bygningsarbejderne i Stockholm, er afsluttet med udmærket Resultat. Arbejderne har opnaaet en Forhøjelse paa 5 à 10 Øre pr. Time samt Forhøjelse af Akkordtariffen. Omkring 1000 Mand, som endnu var ude i denne Konflikt, er i Dag gaaet i Arbejde.

I Malmø fortsættes derimod vedblivende Konflikten indenfor samtlige Hovedgrupper af Bygningsindustrien, og samtidig udkæmpes en hel Del mindre Stridigheder, hvorfor vi fremdeles har al den Hjælp nødvendig, som kan gives, og vi haaber derfor fremdeles paa fortsat Bistand fra Eder, under Forsikring om, at vi skal gøre Gengæld, saafremt det skulde blive nødvendigt.

Med broderlig Hilsen

For Landssekretariatet:
HERM. LINDQVIST.

Organisationerne opfordres til, i Henhold til ovenstaaende, fremdeles at virke for, at Medlemmerne yder det mest mulige til de Udelukkede i Sverrig.

Bidragene bedes fremdeles hver Uge indsendt til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 264,00. Aarhus 360,00. Esbjerg 200,00. Fredericia 82,55. Frederikshavn 16,75. Frederikssund 21,50. Grenaa 56,50. Hadsten 19,35. Helsingør 83,90. Hjørring 86,00. Holbæk 52,50. Hillerød 94,50. Holstebro 25,00. Kerteminde 6,00. Kolding 197,37. Maribo 44,53. Middelfart 72,75. Nyborg 28,15. Næstved 113,35. Randers 198,00. Ringsted 50,00. Roskilde 106,50. Ringkøbing 16,50. Skive 90,00. Svendborg 27,00. Varde 37,09. Viborg 108,30. Vejle 81,00. Vordingborg 12,88.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Fredensborg 11,50. Frederiksværk 3,30. Haslev 6,50. Hedehusene 19,00. Hinnerup 20,00. Høgslev Teglværksarb. 12,00. Malling 5,95. Morsholdt pr. Odder 8,00. Slagelse 24,55.

Københavnske Afdelinger: Brænderiarbejderne 32,00. Fabriksarbejderne 130,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Kuskene 300,00. Lager- og Pakhusarbejderne 100,00. Marmor- og Granitlisterne 20,00. Oliemøllerne 25,00. Orlogsværftsarbejderne 25,00. Petroleumsarb. 27,00. Renovationsarb. 60,00. Sukkerhusarb. 70,00.

Arrestfunktionærerne 100,00. Belysningsvæsenets Haandværkerforening 50,00. Bogbindernes Fagf. 45,00. Brostenshuggerne i Sandvig 25,00. Elektrikerforb. 41,75. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne Frederiksberg 11,87. Hellerup 13,00. Kastrup 11,75. Granithuggerne 18,00. Gørtler- og Metalarbejderforb. 66,75. Hattemagerne 20,00. Hvidgarverne 15,75. Jærn- og Metalslisterne 11,25. Karetmagernes Fagf. 25,00. Trævarearbejderne 1,75. do.s Klub paa Jærnbanen 7,75. Kedel- og Maskinpasserne Kbhvn.s Afdl. 93,75. Lohgarverne 45,00. Malernes Fagf. 250,00. do. Klub D. S. B. 6,00. Metaltrykkerne 12,75. Murerforbundets Afdl. Frederikssund 16,75. Nørresundby 14,00. Skanderborg 29,00. Thisted 6,00. Pakkasearbejderne 10,75. Piano-ortearbejderne 56,50. Snedkernes og Stolemagernes Fagf. 250,00. Skraatobaksarbejderne Kbhvn. Afdl. 25,50. Skibstømmerforb. Afdl. Esbjerg 11,25. Frederikshavn 12,50. København 50,00. Svendborg 9,50. Slagteriarbejderforb. Afd. Horsens 37,00. Thisted 16,25. Skræderforbundets Kbhvn. Afdl. 25,50. do. kvindel. Herreskrædere 9,25. Nykøbing Sjælland 5,25. Skrædernes Fagf. af 1873 150,00. do. Klubben F. P. 10,00. Tobaksarbejderforbundet Enigheden 900,00. Dansk Typografiforbund 828,94.

Endvidere er indkommen paa Kuponbøger Kbhvn.s Banegaards priv. Arbejdere Bog 5027, 5,75. 5029, 4,75. 5030, 5,05. Trælagerarbejderne Bog 5140, 1,50. Brandfolkene Frederiksberg Bog 5127, 15,30. Brænderiarb. Bog 5210, 3,00. Bog 5129 ved Kontoret 7,75.

Bidraglisten er afsluttet den 30. August.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K Tel: 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11

KØBENHAVN DEN 9. SEPTEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Hattearbejderne paa Brede; Kuskene i København; Murerforbundet; Rebslagerforbundet; Tekstilarbejderne; Bomuldsspinderne i Lancashire). — Arbejdsløsheden i Danmark i Juni Maaned 1905. — Lock-out'en i Sverrig.

Lønbevægelser og Konflikter

Hattearbejderne paa Brede. Hattearbejderne optog, som meddelt, den 22. August Arbejdet paa J. C. Modeweg & Søns Fabriker paa Brede, og bøjede sig saaledes loyalt for den af den permanente Voldgiftsret afsagte Kendelse. Ikke desmindre mødte Hr. Direktør DAVERKOSEN samme Dag, som Arbejdet blev optaget, med en Klage til Arbejdsgiverforeningen over, at ikke alle Arbejdere var mødt til Arbejde, og at Fagforeningen havde forbudt 2 Kvinder at udføre et bestemt Arbejde.

Arbejdsgiverforeningen klagede videre til De samvirkende Fagforbund, og mente, at der forelaa en Misligholdelse af den af den permanente Voldgiftsret afsagte Kendelse, da der lagdes Fabriken Hindringer i Vejen for at udføre det Arbejde, der var nødvendigt for Hattefabrikationen.

Paa Forespørgsel svarede Hattearbejderforbundet, at Flertallet af de 18 Arbejdere, der ikke var mødt til Arbejde den 22. August, var unge Kvinder, som under Arbejdsstandsningen havde taget Plads som Tjenestepiger forskellige Steder rundt om i Landet, og derfor var lovlig undskyldt. Af de øvrige udeblevne arbejdede 3 i Sverrig og 1 i Tyskland. Nogle, som havde Arbejde i København, kunde ikke forlade deres Arbejde om Mandagen, men mødte om Onsdagen. Angaaende en Gasmand og en Kultriller, som heller ikke var mødt, oplyste Forbundet, at

ingen af disse var Medlemmer af Hattearbejderforbundet. At man havde forbudt to Kvinder at forberede Ulden til Hattespindingen var begrundet i, at dette Arbejde før Strejken var bleven udført af Tekstilarbejdere, der nu strejkede, hvorfor Hattearbejderne ikke kunde udføre dette Arbejde uden at blive stemplet som Skruebrækker, og dette vilde de ikke udsætte sig for.

Vort Forretningsudvalg har, efter Modtagelsen af disse Oplysninger, sendt Arbejdsgiverforeningen Afskrift af Hattearbejderforbundets Redegørelse med Tilføjende, at man maatte afvise de af Arbejdsgiverforeningen fremsatte Sigtelser om Misligholdelse af Voldgiftens Kendelse som ubeføjede.

At Direktør Daverkosen i det hele har villet gøre sig Ulejlighed med Klager for Voldgiftsretten og igen med at sætte Hattefabriken i Gang, uagtet det forud var meddelt ham, at Hattearbejderne vilde give Strejkevarsel og ophøre med Arbejdet 14 Dage efter dettes Genoptagelse, stiller Hr. Daverkosens, af ham selv saa ofte paabe-raabte Fordragelighed i det rette Lys. Det er muligt, at han har tænkt sig, at Tekstilarbejderne vilde komme løbende, saa snart Dampfløjten lød om Morgen for Hattearbejderne, men der er han bleven skuffet.

Den 5. September nedlagde Hattearbejderne paa Brede Arbejdet i Henhold til det givne Varsel.

Kuskene i København. I Foraaret 1904 udløb Kuskenes Overenskomst med Vognmændene, og det er ikke ved de senere Forhandlinger lykkedes at opnaa en ny. Kuskenes Løn er 19 Kr. pr. Uge i de fire Vintermaaneder og 21 Kr. pr. Uge den øvrige Tid af

Aaret. Denne Løn har man fordret forhøjet med 2 Kr. pr. Uge, hvilket Vognmændene hidtil har modsat sig. Kuskenes Bestyrelse mener, at der er mere at bestille i Faget nu end de sidst foregaaende Aar, og at Betingelserne er ret gode for at gennemføre deres Krav.

Forretningsudvalget har, efter Anmodning fra Dansk Arbejdsmandsforbund, sanktioneret, at Kuskene i København paany indleder Forhandling med Vognmandsforeningen om den ønskede Lønforhøjelse og en Overenskomst for Faget.

Murerforbundet har ønsket at opsigte Overenskomsterne i 17 Provinsbyer for ca. 1000 Medlemmer. Forbundet vil dels søge den bestaaende Timeløn forhøjet og dels søge gennemført, at Arbejde, som kan beregnes efter Akkordtariffen, bliver betalt efter denne. Opsigelsen har, med vort Forretningsudvalgs Tilslutning, funden Sted den 1. September. Overenskomsterne udløber den 1. Februar 1906.

Rebslugerarbejderforbundet har faaet Sanktion til fra 1. Januar at søge Minimallønnen i Provinserne forhøjet fra 30 til 33 Øre pr. Time. Lønbevægelsen vil omfatte ca. 40 Mand.

Tekstilarbejderne. Under Vævernes Konflikt har det saakaldte »kristelige« Fællesforbund været i travl Virksomhed, for at hjælpe Fabrikkerne med at skaffe dem Skruetrækkere. For Ruben i København har Forbundet gennem Avertissementer i Smaabladene søgt at skaffe Lærlinge, og i Horsens havde i Lørdags — den 2. ds. — noget over 50 Arbejdere optaget Arbejdet paa Crome & Goldschmidts Fabriker i denne By. De fleste af de kristelige fortrød dog atter deres Handlemaade et Par Dage efter, og meldte sig ind i Tekstilarbejderforbundet, men en kristelig Væver, der var særlig stærk i Troen, fik et Antal af 12—14 ligesindede til at blive. Ogsaa dette varede kun kort, idet disse allerede i Tirsdags Formiddags Kl. 10 opførte med Arbejdet. Om dette er sket paa Grund af, at de kristelige har skammet sig, eller paa Grund af den tru-

ende Holdning, Befolkningen i Horsens havde indtaget overfor dem, ved vi ikke.

Iøvrigt er der i Tekstilarbejderkonflikten sket noget, som forhaabentlig kan danne Indledningen til videregaaende Forhandlinger om de mellem Fabrikanten og Arbejdere bestaaende Uoverensstemmelser om de fremtidige Lønnings- og Arbejdsforhold, og, hvis disse Forhandlinger lykkes, til Konfliktens endelige Afslutning.

I Anledning af Hattearbejderkonflikten henvendte De samvirkende Fagforbunds Formand sig til Direktøren paa Brede, Hr. DAVERKOSEN, der jo er Formand for Tekstilfabrikantforeningen.

Samtalen, der fandt Sted, angik Hattearbejdernes Genoptagelse af Arbejdet efter at den permanente Voldgiftsret havde afsagt sin Kendelse. Men man kom let ind paa Tekstilarbejdernes Forhold, og da Hr. DAVERKOSEN ytrede, at det var Tekstilfabrikanternes Ønske, at Tekstilarbejderne ikke skulde arbejde for lavere Lønninger end Arbejderne i andre Fag, svarede MARTIN OLSEN, at han, naar dette *nu* var Tilfældet, vilde antage, at en Forhandling maatte kunne føre til et Resultat. Man aftalte da, at Olsen skulde foranledige, at Tekstilarbejderforbundets Forretningsfører, I. I. MØLLER, kom hen til Daverkosen, for at de to Herrer kunde prøve, om det nu var muligt at komme hinanden nærmere.

En saadan Sammenkomst fandt da Sted, men uden at der fra Fabrikantformandens Side skete saadanne Tilbud, at der kunde siges at foreligge en væsentlig Tilnærmelse.

Tekstilarbejderforbundets Hovedbestyrelse, som holdt Møde d. 31. Aug. for at diskutere Stillingen, vedtog dog at erklære sig villig til videre Forhandling, hvorefter et nyt Møde, denne Gang med 3 Repræsentanter paa hver Side, har fundet Sted i København den 5. Sept.

Paa dette Møde blev der fra begge Sider formuleret Udkast til Grundlag for den fortsatte Forhandling, men Udkastene var saa afvigende, at der ikke endnu kunde være Tale om en frugtbar Forhandling. Man enedes dog om at fortsætte Forhandlingerne den 7. Sept.

Ved Forhandlingerne den 7. ds. opnaaede man heller ikke nogen Enig-

hed, men hver af Parterne forelagde atter Forslag til Grundlag for de senere Forhandlinger om Enkeltheder.

Arbejdernes Forslag:

1. Arbejdstidens Regulering tages op til Revision.

2. Naar Materiale, Redskaber etc. er mindre godt, sikres Arbejderne sin Gennemsnitsløn, og saaledes at Akkordlønnen ikke gaar under den gangse Timeløn.

3., 4., 5. og 6.*) uforandrede.

Procentafdrag paa 3- à 4-Væve optages til Forhandling, saavel for Procentafdragets Størrelse som for Varesorternes Vedkommende.

Iøvrigt føres Forhandlingerne paa Grundlag af de bestaaende Løntarifer og almindelige Bestemmelser, der tages op til Revision.

Forinden Forhandling optages, skal Grundlaget for denne godkendes af de to Organisationers Bestyrelser.

Fabrikanternes Forslag:

Forhandlingerne optages med de bestaaende Forhold og Lønsatser som Grundlag. De Lønsatser, som bevislig ikke staar i passende Forhold til Gennemsnitslønnen i Faget, kan dog forlanges optagne til Revision.

Den tidligere Overenskomst's almindelige Bestemmelser skal ogsaa i alt væsentligt bibeholdes, dog saaledes, at saadanne Punkter, der har givet Anledning til Divergens, søges reviderede.

3- og 4-Væve-Systemet med Fradrag af henholdsvis 16²/₃ og 20 pCt. kan indføres for alle Varer, som egner sig for Systemet, dog saaledes at Arbejderne herved faar en forholdsvis større Fortjeneste end ved 2-Væve-Systemet.

Fabrikanternes Forslag, der i det væsentlige er en-Fastholden ved deres Standpunkt før Strejken, kunde Arbejderne ikke tiltræde. Fabrikanterne skal nu forelægge Arbejdernes Forslag for en Generalforsamling i Fabrikantforeningen, som formentlig vil blive afholdt i Begyndelsen af næste Uge. Derefter skal Parternes Repræsentanter atter samles i København.

De foreløbige Forhandlinger føres af følgende:

For Fabrikanterne: E. DAVERKOSEN, TH. NEUBERT og J. C. MØLLER.

For Tekstilarbejderforbundet: Forretningsfører I. I. MØLLER, A. ANDERSEN, Fredericia, og N. NIELSEN, Hjørring.

Bomuldsspinderne i Lancashire havde forlangt gennemført en Lønforhøjelse af 5 pCt. fra den 19. August; i mod-

sat Fald vilde de nedlægge Arbejdet i et Antal af ca. 80,000.

I Aarene 1903—04 havde Bomuldsindustrien gennemgaaet en svær Krise, hvorunder Arbejdsgiverne opfordrede Arbejderne til at tage deres Del af Byrden, ved at indskrænke Arbejdsdagens Længde til det halve eller endog en Fjerdedel. Krisen benyttedes af Fabrikanterne til i udstrakt Grad at ombygge Fabrikerne og montere dem med de nyeste, mest arbejdsbesparende Maskiner. Men da der nu var indtraadt bedre Forhold, nægtede Arbejdsgiverne enhver Forhandling med deres Arbejdere om Lønforhøjelse. Fabrikantforeningens Bestyrelse sagde endog i et Cirkulære til Fabrikanterne, at en fuldstændig Standsning blot for en Maaned, vilde være i Stand til atter at hæve Industrien til dens tidligere Højde.

I den elvte Time lykkedes det dog Borgmesteren i *Manchester* at faa en Overenskomst i Stand, hvorved Strejken blev undgaaet. Arbejderne lod deres Fordring om Lønforhøjelse falde, men Arbejdsgiverne forpligtede sig til hvert Aar fra 1. September til 1. Januar at betale Arbejderne en *Bonus* af 5 pCt. af Lønnen. Fra Januar til Marts gælder de gamle Lønninger.

Da Bomuldsspinderierne i Lancashire forsyner en stor Del Bomuldsvæverier, ogsaa udenfor England, med Garn, vilde en Strejke der have haft meget vidtrækkende Følger. Det er ret sandsynligt, at de *danske* Tekstilfabrikanter i deres stille Sind gik og ønskede, at Strejken maatte komme til Udbrud.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Juni Maaned 1905.

Der foreligger Oplysninger om Arbejdsløshedens Omfang fra 51 Organisationer med tilsammen 32,615 Medlemmer. Heraf havde 37 Organisationer med ialt 30,835 Medlemmer 2230 Arbejdsløse eller 7,2 pCt. den 30. Juni; 14 Organisationer med ialt 1780 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned. Arbejdsløshedsprocenten var dog større i en

*) Se »Arbejderen» Nr. 1 for 1. Juli d. A.

Række Fag, saaledes havde af større Fag Bagerne 12,4 pCt., Glasarbejderne 24 pCt., Murarbejdsmændene 15,1 pCt., Sadelmagere og Tapetsererne 35 pCt.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maanedn	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maanedn	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsmd., Rand.						75
Barberer	18	323	11			
Bagere	167	3807	151	77	1398	55
Billedskærere . . .	13	229	5			2
Bogbindere	80	1274	38	20	410	16
Brolæggere	20			10		
Bryggeriarb. . . .			3			
Elektrikere	21	357	11	2	56	2
Farmaceuter	5	150	5	5	150	5
Filehuggere	4	32				
Forgyldere						
Formere	33	301	31	42	487	36
Glasarbejdere . . .	8	20		69	1190	65
Glarimestre			25			
Guld-, Sølv- og Elektropletarb.	6	144	6	1	26	1
Gørtl. o. Metalarb.	35	504	20	17	154	5
Handskemagere . .	15	310	15			
Hattearbejdere . .	5	144		8	96	
Hvidgarvere	4	96	4	6	146	6
Instrumentmag., kirurgiske						
Jærn- o. Metalslib	3	70	2			
Kærtmagere	4	49	4	9	95	8
Kedel- o. Maskinp	29	552	20	8	215	7
Keramisk Forb.	3	68	3			
Korsetsyere						
Kurvmagere						
Litografer	10	205	7	5	59	3
Lohgarvere	2	30	1	7	82	
Marm-, Kalk- o. Sandstenshug.	3	18				
Metaltrykkere . . .	3	67	3			
Mineralvandsarb						
Murarbejdsmd. . .	200	4800	200			
Mølleriarbejdere . .	6	84	4	3	67	3
Papirfabrikarb. . .						
Pottemagere						
Rebsslageriarb. . .				16		15
Sadelm o Tapets	165	785	159	105	540	95
Savværksarb. og Maskinsnedker	22	365	14	71	545	30
Sejlmagere	13	153	4			
Skibstømrere	20	330	5	23	278	20
Skifferdækkere . .	10	80	10			
Skotøjarbejdere . .	20	227	9	8	117	2
Skræderfb Dansk			75			75
Skraatobaksarb. .	8	168	6			
Smede- o. Maskin.			359			83
Snedkere paa Bornholm		2				
Stenarbejdere . . .						
Stukkatorer		100	10			
Trælastarbejdere .		800				
Tømrere			271			130

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 457,00. Aarhus 280,00. Brønderslev 6,00. Esbjerg 60,00. Frederiksværk 40,00. Frederikssund 25,25. Fredericia 104,50. Hadsten 12,80. Helsingør 126,75. Holbæk 51,25. Horsens 213,80. Kallundborg 20,00. Mariager 162,50. Maribo 75,30. Middelfart 52,75. Næstved 114,65. Nykøbing F. 50,50. Nykøbing J. 73,25. Odder 28,25. Randers 228,15. Ringsted 40,00. Roskilde 30,75. Rønne 60,00. Skanderborg 28,75. Skive 80,00. Silkeborg 50,75. Stege 12,00. Svendborg 66,00. Viborg 49,45. Vejle 74,50.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger Hasle pr. Aarhus 3,75. Hasle, Bornholm 25,00. Hasselager 17,00. Hedehusene 19,00. Hellebæk 24,60. Holeby 10,00. Høyslev Teglværksarbejdere 23,25. Kastrup 55,00. Slagelse 20,90. Københavnske Afdelinger: Bagerkuskene 48,00. Banegaardens prv. Arbejdere 16,50. Brænderiarbejdere 28,00. Fabrikarbejderne 130,00. Garveri-, Hud- og Skindarbejderne 33,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Jærnbaneanarbejdernes Afd. B. 77,50. do. Afdeling M. 16,40. Marmor- og Granitsliberne 10,00. Oliemøllerne 25,00. Petroleumsarbejderne 27,00. Sandlosserne 13,00. Sukkerhusarbejderne 55,00. Teglværksarbejderne 50,00. Toldbodarbejderne 50,00. Trælagerarbejderne 75,00.

Billedskærernes Fagforening 28,00. Bryggeriarbejdernes 60,00. Bødkerens 130,00. Cigar-sorterernes 93,60. Elektrikerforbundet 41,75. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne, Hellerup 13,00. do. Frederiksberg 11,87. do. Kastrup 11,75. Hvidgarverne 8,00. Jærn- og Metalsliberne 11,75. Kærtmagernes Fagforening 25,00. do. paa Sporvejselskabet 8,50. do. paa Jærnbanen 6,25. Trævarearbejdernes Klub 1,75. Kedel- og Maskinpasserne Kbhvns. Afdeling 93,75. Korkskærer- og Sortererkerne 63,75. Kurvmagerne 20,00. Lohgarverforbundet 45,00. Malernes Fagforening 250,00. do. Klub D. S. B. 6,00. Metaltrykkerne 12,75. Murerforbundets Afdeling, Frederikssund 8,00. Ordrup 131,00. Ovn sætterne 15,00. Pakkesearbejdere 11,75. Pianofortearbejderne 55,00. Pottemagerne 17,50. Savværks- og Maskinsnedkernes Fagforening 300,00. Snedkernes og Stolemagerens 250,00. Stukkatorernes 35,00. Skotøjarbejdernes Afdeling, Mørke 10,49. Saks-købing 4,00. Skibstømrerforbundets Afdeling, Esbjerg 11,25. Helsingør 14,75. København 50,00. Svendborg 9,50.

Bidragslisten er afsluttet den 6. September.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København-K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12

KØBENHAVN DEN 16. SEPTEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Drejerforbundet; Snedkerforbundet i Danmark; Det hollandske Typografforbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Kobbersmedenes Forbund; Tekstilarbejderne; Murerne i Basel; Snedkerne i Bern). — Det internationale faglige Sekretariat. — Lock-out'en i Sverrig.

Kongresser

Drejerforbundet afholdt sin 6. Kongres den 13. og 14. August i København.

Forretningsfører N. P. V. LARSEN aflagde Beretning, hvorunder han kom ind paa en Omtale af Fabrikant Springborgs Fabrik i Aalborg. I Horsens havde Fabrikanterne opsagt Priskuranten til Udløb den 1. April 1905, og der var endnu ingen ny bleven vedtaget, men der arbejdedes hen til at faa den gamle fornyet. I København havde Forbundet haft flere Konflikter, hvoraf en Del endnu ikke var sluttede. Beretningen godkendtes.

Efter nogen Diskussion godkendtes Regnskabet enstemmigt.

Der forelaa Forslag om at indmelde Forbundet under Dansk Træarbejdersekretariat. Forretningsføreren udtalte, at der kun var 2 Træarbejderorganisationer, nemlig Drejerforbundet og Tømmerforbundet, som stod udenfor, og han anbefalede meget at indmelde Forbundet, da den lille Udgift, som skulde betales, vilde være godt anvendt. Efter nogen Diskussion vedtoges det at indmelde Drejerforbundet under Dansk Træarbejdersekretariat.

Forretningsføreren oplyste om Grunden til Indmeldelsen i den internationale Træarbejder-Union, som derefter godkendtes.

Et Forslag om at opsigte samtlige Priskuranter i Provinserne til Ophør den 1. Juli 1906 forelaa. Forretningsføreren meddelte, at Forslaget var frem-

kommet fra Formanden for »Foreningen af Savværker og Høvlerier i Jylland«, under et Møde, som var afholdt i Horsens, angaaende en ny Priskurant. Forslaget forkastedes.

Fra Københavns Afdeling var der stillet Forslag om i Lovene at stryge Ordene »ingen Forbundsmedlemmer maa arbejde sammen med Ikke-Medlemmer«. Forslaget vedtoges.

Odense Afdeling foreslog, at Hovedbestyrelsen blev fordelt hele Landet over, nemlig 2 i Jylland, 1 paa Fyen og Resten i København. Forslaget blev forkastet.

Københavns Afdeling stillede Forslag om at vælge en fastlønnet Forretningsfører, som tillige skulde være Hovedkasserer for Forbundet samt Formand og Kasserer for Københavns Afdeling af Trædrejere, med en fast Løn af 1200 Kr. om Aaret. Københavns Afdeling skulde heraf betale de 200 Kr. Larson, København, anbefalede Forslaget. Efter en meget lang Diskussion blev Forslaget forkastet med stor Majoritet.

Til Forretningsfører genvalgtes N. P. Larsen. Den næste Kongres afholdes i August 1908 i København.

Snedkerforbundet i Danmark har i Dagene den 17.—20. August d. A. afholdt sin 13. Kongres i København. Der var mødt 88 Delegerede fra 56 Afdelinger. Svensk Træarbejderforbund var repræsenteret ved sin Forretningsfører ARVID THORNBERG.

Forbundets Formand, CARL GRAN, aflagde Beretning. De Forhandlinger, der havde været ført med Bygnings-snedkernes Fagforening i København angaaende dennes Genindtrædelse i Snedkerforbundet, havde været resul-

atløse, skønt Fagforeningen i Følge den foretagne Afstemning var forpligtet til at indmelde sig i Forbundet.

Der var dannet et dansk Træarbejdersekretariat, som har skaffet sig udmærkede Forbindelser gennem den internationale Træarbejder-Union. Denne omfatter nu saa godt som alle organiserede Træarbejdere i den civiliserede Verden. Bygnings-snedkernes Fagforening er dog ikke optaget i Unionen; dennes Bestyrelse har ment, at man ikke kan paatage sig internationale Forpligtelser, saalænge man ikke opfylder de nationale Forpligtelser.

Skønt Forholdet var dette, at der i Provinserne er 1996 Snedkersvende, (hvoraf 1905 er Medlemmer af Forbundet) og 1384 Lærlinge, har Mesterforeningerne dog ikke villet gaa med til at indskrænke Lærlingenes Antal. Der var oprettet forskellige nye Afdelinger. Pianofortearbejdernes Afdeling var atter indtraadt i Forbundet. Medlemsantallet var nu 3,200.

Forbundet havde skaffet Medlemmerne en almindelig Lønforbedring saavel i Hovedstaden som i Provinserne. To Trediedele af Medlemmerne i København lønnes nu med 45 Øre pr. Time. Ligkistesnedkerne har faaet Lønnen forhøjet med 30 pCt.; ogsaa i andre Afdelinger havde der været Fremgang.

Forbundet har til arbejdsløse Snedkere i Aaret 1902 udbetalt 40,704 Kr. 75 Øre, i 1903 er der udbetalt 20,805 Kr., i 1904 29,262 Kr. 25 Øre og i de to Kvartaler i 1905 26,004 Kr. 50 Øre.

Efter en indgaaende Diskussion godkendtes Beretningen enstemmig.

Angaaende Spørgsmaalet om *Lønordningen i Fremtiden* vedtog Kongressen følgende:

Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen at lægge Vægt paa, at vore fremtidige Lønordninger kommer til at indeholde de samme Lønningsprinciper, som de med Snedkermeistrene nu gældende, saaledes at der er Lejlighed til for de enkelte Medlemmer at løfte Arbejdsfortjenesten i Forhold til hver Enkelts Arbejdsydelse, og vedtager, at Forbundet med alle Midler vil modsætte sig, at disse retfærdige Lønningsprinciper udtages af de gældende Overenskomster.

Kongressen opfordrer samtlige Medlemmer til af al Kraft at arbejde for, at de gældende Lønordninger respekteres, og at der

paa Pladser, hvor der, grundet paa Maskinernes Anvendelse, ikke kan arbejdes efter Prislisten, kræves en Timeløn, der staar i Forhold til, hvad der formentlig kan tjenes efter Prislisten.

Det vedtoges, at forinden et Medlem kan tage Arbejde hos en Arbejdsgiver, skal han henvende sig til Afdelingsformanden og faa udstedt et Arbejdskort.

De reviderede *Regnskaber* for de to Aar fremlagdes og godkendtes enstemmig.

Vedrørende det aktuelle Spørgsmaal om *Statshjælp til Understøttelseskasser* for Arbejdsløse, vedtoges følgende:

Idet Kongressen gør opmærksom paa det til Forbundets arbejdsløse Medlemmer udbetalte Beløb, retter den en indtrængende Opfordring til Lovgivningsmagten om snarest at yde passende Tilskud til Arbejder-Organisationernes Understøttelseskasser for arbejdsløse Medlemmer.

Som Tilskud fra Statskassen til andre Klasser gives direkte til disses Sammenslutninger, saaledes bør Statens Støtte til Arbejderklassens Understøttelsesbestræbelser gives til og administreres af Arbejdernes Organisationer.

Kongressen opfordrer Snedkerforbundets Medlemmer til ved forestaaende Valg til Rigsdagen *kun* at stemme paa saadanne Kandidater, der klart og utvetydigt lover at arbejde ihærdigt for denne Sags Gennemførelse.

Som Ændring til Lovene vedtoges det, at de Midler, der ere henlagte til Understøttelse af Arbejdsløse, ikke maa benyttes til andre Formaal. Et Medlem, som er fyldt 60 Aar og har været Medlem i 25 Aar, kan fritages for Kontingent.

Et Forslag til Overenskomst mellem Snedkerforbundet og Bygnings-snedkernes Fagforening, angaaende Understøttelse af Arbejdsløse, der er gaaet over fra den ene Branche i Faget til en anden, forkastedes med 47 Stemmer mod 38 Stemmer.

Vedrørende *Rejse- og Understøttelseskassen* vedtoges det bl. a. at fastsætte Understøttelsen for rejsende Medlemmer til 1 Kr. 50 Øre pr. Dag; Understøttelsen kan ydes 3 Dage i hver Afdeling i Provinserne og 6 Dage i København. Vil et Medlem, efter at have gaaet ledig i 6 Dage, forlade Landet, faar han udbetalt 2 Ugers Understøttelse. Han har da intet Krav paa Understøttelse i de efterfølgende 6 Uger.

I *Begravelseshjælp* vedtoges det at yde en Understøttelse af 130 Kr. til de paagældendes Efterladte, naar der er betalt Kontingent i 52 Uger til Forbundet. *Enker* efter afdøde Medlemmer kan vedblive at være Medlemmer af Begravelseskassen.

Et Forslag om Ansættelse af en særlig Hovedkasserer forkastedes ved Navneopraab, idet 75 stemte imod og knn 16 for.

Pianofortearbejdernes Fagforening foreslog Udtrædelse af De samvirkende Fagforbund. Efter en Diskussion, hvorunder Forbundets Formand advarede imod at foretage et saadant Skridt, toges Forslaget tilbage.

Til Formand genvalgtes CARL GRAN. Næste Kongres afholdes i Aarhus i 1907.

Det hollandske Typografforbund afholdt sit 39. Aarsmøde den 11. og 12. Juni i *Amsterdam*. 32 Afdelinger var repræsenterede.

Ved Begyndelsen af Aaret 1904 talte Forbundet 1300 Medlemmer, ved Aarets Slutning 1500 Medlemmer. Indtægten havde været 13,500 Kr., Udgiften 10,173 Kr.; Beholdning ved Aarets Slutning 7,580 Kr. Til Arbejdsløse og Rejsende var der udbetalt henholdsvis 1,900 Kr. og 410 Kr. Det vedtoges at gaa med til en Sammenlutning af de forskellige grafiske Fag i et Forbund under Navn af »Algemeen Nederlandsche Typografenbond« (Almindeligt hollandsk Typografforbund). Fagbladet, som tidligere udkom hver fjortende Dag, udvidedes til Ugeblad. Der vedtoges et nyt Reglement for Sygekassen, hvori efter Inddelingen i Klasser ophæves.

Lønbevægelser og Konflikter

Kobbersmedenes Forbund har erhvervet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at indlede Forhandling med Kobbersmedemestrene i København om en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold i Faget.

Tekstilarbejderne. Vi meddelte i sidste

Numer, at Tekstilfabrikanterne skulde forelægge en Generalforsamling det af Tekstilarbejderne stillede Forslag, der var aftrykt i samme Numer, og at der derefter skulde finde nyt Møde Sted i København.

Fabrikanterne afholdt Generalforsamling den 12. ds., og vedtog da enstemmig følgende Resolution:

Da det fra Dansk Tekstilarbejderforbund foreliggende nye Forslag i det væsentlige indeholder de samme uantagelige Fordringer, som Forbundets Forslag for Strejkens Udbrud, kan Tekstilfabrikantforeningen ikke forhandle paa Grundlag af dette.

Beslutningen er bleven tilsendt Tekstilarbejderforbundet med den mærkelige Tilføjelse, at man ikke ved, om Forbundet efter denne Beslutning ønsker en Forhandling.

Det var en bestemt Aftale, at de forhandlende Repræsentanter skulde mødes efter Generalforsamlingen, og Sammenkomst var ikke gjort afhængig af, at den ene eller den anden af Parterne skulde udtale Ønske derom.

Vedtagelsen og Skrivelsen kan se ud, som om Fabrikantforeningen *ikke* ønsker Forhandlingerne fortsat. Men hvis saa er, havde det været rigtigere, om den havde sagt det rent ud. Tekstilarbejderforbundet vil nu rette Henvendelse til Fabrikantforeningens Formand, for at faa at vide, hvad Meningen er med den nævnte Skrivelse. Der siges, at den trufne Vedtagelse er »enstemmig«, men saavidt os bekendt, er der Medlemmer af Fabrikantforeningen, som ønsker en Afslutning, og disse Fabrikanter maa vel da ogsaa nære Ønske om at se Forhandlingerne fortsat.

Murerne i Basel har fra 1. Marts 1906 opnaaet 9½ Times Arbejdstid tilligemed en Minimaltimeløn af 38 Øre for Svende, der har været tre Aar i Lære og har været Svend i et Aar.

Snedkerne i Bern har efter ca. 4 Maaneders Strejke gennemført en for 3 Aar gældende Overenskomst, hvorved Arbejdstiden fastsættes til 9½ Time daglig og en Minimalløn af 35 Øre pr. Time.

Det internationale faglige Sekretariat

De samvirkende Fagforbund har fra det internationale Sekretariat, der har Sæde i Berlin, modtaget Anmodning om at indsende Beretning om den faglige Bevægelse i Danmark for Aaret 1904. Beretningen skal benyttes til en Oversigt over den internationale Fagbevægelse i 1904, i Lighed med den, som Sekretariatet har udgivet for Aaret 1903, og som af vore Organisationer er blevet meget rosede omtalt. Foruden en almindelig Beretning om Fagforeningernes Virksomhed, ønsker Sekretariatet Oplysning om de forskellige Organisationers Medlemsantal, Antal Afdelinger, Medlemskontingenter, Samlet Indtægt og Udgift for Aaret 1904 (heri indbefattes Kassebeholdning for 1904) m. m. En Del af de Oplysninger, som Sekretariatet ønsker — Medlemstal, Udgifterne til Rejsende og Arbejdsløse — kan vi tage af Beretningen til De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i April Maaned i Aar; derimod maa vi søge en Del af de ønskede Oplysninger hos Organisationerne. Dette gælder saaledes for disses samlede Indtægt for Aaret 1904, samt de specielle Udgiftsposter til Fagblade, Syge, Administrationsudgifter m. m., samt Kassebeholdningen den 31. December 1904.

Forretningsudvalget har tilsendt samtlige Fagforbund og de Foreninger, der ikke tilhører noget Forbund, et Spørgeskema med de forskellige Spørgsmaal, og Organisationerne er anmodede om at tilbagesende Skemaet i udfyldt Stand senest den 15. September d. A.

Beretningen skal desuden indeholde Oplysning om de her i Landet bestaaende sociale Love, forsaavidt de berører Arbejderne, samt Oplysning om offentlig og privat Arbejdsanvisning m. m. Da den sidstnævnte Del af Beretningen skal bearbejdes senere og i et særligt Afsnit, har vi indtil videre ladet de herhen hørende Spørgsmaal ligge; angaaende disse vil der senere blive udsendt Skemaer til Organisationerne.

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

Aalborg 293,25. Aarhus 205,00. Frederiksbund 27,25. Hadsten 16,40. Holbæk 46,75. Holstebro 34,50. Maribo 47,15. Nakskov 153,00. Næstved 113,75. Nyborg 48,30. Nykøbing F. 62,50. Odder 44,50. Randers 186,31. Roskilde 53,00. Ringkøbing 13,20. Silkeborg 48,75. Skanderborg 17,75. Slagelse 188,09. Sorø 15,25. Stubbekøbing 25,80. Svendborg 92,50. Varde 31,50. Vejle 159,75. Viborg 107,65. Vordingbørg 10,58.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Brabrand 15,00. Frederiksværk 3,05. Hedehusene 19,00. Kastrup 55,00. Moselund 7,00. Slagelse 20,00. Voldby 4,50. Københavnske Afdelinger: Bagerkuskene 48,00. Belysningsarbejdernes Forbund 500,00. Banegaardens private Arbejdere 17,00. Kokes- og Saltværksarbejderne 75,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Lager- og Pakhusarbejderne 130,00. Oliemøllerne 25,00. Petroleumsarbejd. 27,00. Renovationsarbejd. 60,00. Sukkerhusarbejderne 60,00. Tolddodarbejderne 50,00. Murarbejds-mænd 100,00.

Bryggeriarbejderne, København 50,00. do. Esbjerg 10,25. Bødkerforeningen 65,00. Cigar-sortererne 75,00. Drejerne i Slagelse 6,00. Elektrikerforbundet 34,75. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne, Kastrup 13,75. Gørtler- og Metalarbejderforb. 135,00. Hvidgarverne 8,00. Jærn- og Metalsliberne 22,50. Karetmagernes Fagf. 25,00. do. faglige Klub, Jærnbanen 8,00. do. Trævarearbejderne 1,75. Kvindel. Herreskrædere 9,39. Kurvemagerne 15,00. Københavns komm. Arbejderforbund 500,00. Opsynsmændenes Organisation 40,75. Kedel- og Maskinpasserne, Købhvns Afd. 93,75. Kommunale Kedel- og Maskinpassere 130,00. Lohgarverforb. 45,00. Papirfabriksarb. paa Haraldskjær 52,04. Pakkassarbejderne 13,25. Piano-fortearbejderne 55,00. Malernes Fagf. 250,00. do. paa D. S. B. 6,00. Savværks- og Maskinsnedkernes Forb. Afdeling i Brabrand 32,00. Hinnerup 24,50. Malling 10,00. Viby 24,00. Træsko- og Læstearb. 18,00. Skibstomrerforb. Afdeling, Frederikshavn 12,50. Helsingør 5,00. København 50,00. Skotøjsarbejdernes Fagf. 325,00. Snedkernes og Stolemageres Fagf. 500,00. Tobaksarbejderforb.s Afdeling, Thisted 4,75. Dansk Typografiforbund 759,77.

Bidraglisten er afsluttet den 13. September.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13

KØBENHAVN DEN 23. SEPTEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lærlingeloven. — Lønbevægelser og Konflikter (Tekstilarbejderne). — Statistik, Samfundsforhold (Ledige Lejligheder i København; Arbejdsløn og Arbejdstid blandt Murerne i New-York). — Lock-out'en i Sværrig.

Lærlingeloven

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund modtog i sin Tid fra *Arbejdsraadet* en Anmodning om at udtale sig om en eventuel Revision af den nu bestaaende Lærlingelov af 30. Marts 1889. Initiativet til, at Arbejdsraadet kom til at beskæftige sig med denne Sag, var ikke taget af Arbejdsraadet selv, men derimod af *Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk*, som paa Arbejdsgivernes Vegne har anmodet Indenrigsministeriet om en Revision af Lærlingeloven i arbejdsgivervenlig Aand.

Vort Forretningsudvalg lod Sagen behandle i et Underudvalg, efter hvis Indstilling der under 23. Juni d. A. er tilsendt Arbejdsraadet følgende Skrivelse:

Under 28. Januar 1904 modtog vi fra det ærede Arbejdsraad Aftryk af en Skrivelse, som Fællesrepræsentationen for Dansk Industri og Haandværk havde sendt til Indenrigsministeriet og som tillige indeholdt et Forslag til Ændring i den bestaaende Lærlingelov, samt Aftryk af en Skrivelse, som Arbejdsraadet har tilsendt Fællesrepræsentationen og hvori Raadet gør sine Bemærkninger til de stillede Ændringer og samtidig fremsætter Forslag til Ændring i Loven. Arbejdsraadet ønskede en Udtalelse af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund om de berørte Spørgsmaal.

Saaledes foranlediget tillader jeg mig at meddele Raadet, at Forretningsudvalget, efter at have beskæftiget sig med Sagen, er kommet til det Resultat, at der ved en Revision af Loven, naar det nuværende Grundlag skal bibeholdes, ikke kan opnaas meget, men har dog ikke villet undlade at imødekomme Raadets Anmodning om at udtale sig om Sagen, ligesom man tillader sig at foreslaa enkelte Ændringer i Loven til Beskyttelse for Lærlingene.

I det efterfølgende nævnes de af Arbejdsraadet og Fællesrepræsentationen for Dansk Industri og Haandværk foreslaede Ændringer, som Forretningsudvalget har kunnet give sin Tilslutning, hvorefter det fremgaar, at vi kun delvis har givet saavel de af Raadet som de af Fællesrepræsentationen stillede Forslag vor Tilslutning.

I Forbindelse hermed nævner vi de af De samvirkende Fagforbund stillede Forslag til Ændring i Loven:

§ 1. Arbejdsraadets foreslaede Ændring til Lovens Paragraf kan tiltrædes.*)

§ 2. Arbejdsraadets og Fællesrepræsentationens henholdsvis foreslaede Ændring og Tilføjelse til Paragrafen kan tiltrædes.**)

§ 4. Arbejdsraadets Forslag om en ny Tilføjelse til Paragrafen kan tiltrædes, hvorimod man ikke kan tiltræde Fællesrepræsentationens Ændring.***)

Forretningsudvalget foreslaar, at der efter første Punktum indsættes følgende nye Stykke:

»Det kan i intet Tilfælde forlanges, at Lærlingenes Forældre eller Værger skal yde Betingelse for Lærlingenes Oplæring.»

(Udviklingen i Retning af, at Lærlingen skal betale Mesteren Vederlag i Læretiden, er en Udartning af Forholdene, som er i høj Grad uheldig, fordi den i mange Tilfælde afskræmmer Børn af fattige Forældre fra at lære et Haandværk, hvortil de maaske havde baade Lyst og Evne. Vi mener, at den bedste Ordning af Sagen vil være, at det forbydes Mestrene at modtage Vederlag for Lærlingens Oplæring.)

*) § 1. Arbejdsraadet foreslaar at stryge følgende Sætning i 3. Linie: for saa vidt hans Bedrift hører til bunden Næring.

I Linie 4 mellem Ordene der og oprettes indsættes: inden Lærlingen træder i Arbejde.

Der tilføjes Paragrafen følgende nye Stykke: »Ingen kan indtræde i Lærlingeforhold, forinden han er udskreven af Skolen.»

**) § 2. Arbejdsraadets Forslag: I Litra 2 foreslaas: (jfr. § 14, Nr. 2) ombyttet med — Lock-out, Strejker eller tvungende Naturforhold dog undtagne —; efter Ordet Lærlingekontrakter indsættes: (jfr. § 14, Nr. 2)

Fællesrepræsentationens Forslag: Den Haandværker eller Fabrikant, som ikke selv er fagligt oplært i det Fag, hvori han antager Lærlingen til Oplæring, med mindre hans Virksomhed (henholdsvis den Gren af Virksomheden, hvori Lærlingen antages til Oplæring) ledes af en faglig uddannet Mand.

***) § 4. Arbejdsraadets Forslag: I Kontrakten maa ikke optages en Bestemmelse om, at Lærlingen efter udstaaet Læretid ikke maa tage Arbejde i det paa-gældende Fag eller drive Forretning i samme.

§ 7. Forretningsudvalget foreslaar Paragrafens 2. og 3. Stykke affattet, saaledes:

2. Stykke:

For Haandværkslærlinge og unge Fabrikarbejdere under 18 Aar maa Arbejdstiden ikke overstige 10 Timer daglig, heri beregnet 2 Timer til Spise- og Hviletid.

(Udviklingen af Industrien har medført betydeligt iorandrede Forhold for Lærlingene; medens disse tidligere lærte alle Enkeltsteder ved et Arbejde, er Forholdet nu dette, at Lærlingene som oftest kun oplæres ved en bestemt Branche eller Specialitet. Denne Ensidighed i Arbejdet medfører, at enkelte Muskler overanstrenges, medens andre faar en for ringe Udvikling, og Tanken, som hele Dagen, og Dag paa Dag, maa være henvendt paa en saare ringe Del af det samlede Arbejde, sløves til Skade for Personens senere Udvikling.

For at der kan blive Adgang for den opvoksende Slægt til at udvikle Aand og Legeme, er det nødvendigt, at der gives den den nødvendige Frihed hertil.

Vedtagelsen af denne Bestemmelse vil formentlig nødvendiggøre en Forandring af de i »Lov om Arbejde i Fabriker« § 10 nævnte Bestemmelser om en Arbejdstid af 10 Timer for unge Mennesker af begge Køn, saaledes at den bringes i Overensstemmelse med nærværende Paragraf.)

3. Stykke:

Lærlinge og unge Fabrikarbejdere maa ikke uden særlig Lovhjemmel anvendes til Arbejde i Tiden mellem Kl. 8 Aften og 6 Morgen.

Forretningsudvalget foreslaar følgende nyt Stykke til § 7:

Naar der gives Lærlingen Arbejde i Akkord, maa dette ikke ske paa ringere Vilkaar end de, der er gældende for voksne Arbejdere.

(Det burde paahvile Læremesteren som Pligt at give sine Lærlinge en saadan Uddannelse, at de efter udstaaet Lære kan udføre et hvilket som helst Arbejde ved Faget. Desværre er Forholdene saaledes, at mange Arbejdsgivere i Fabrikindustrien kun antager Lærlinge alene i den Hensigt at udbytte disse. I alle de Aar, Lærlingen staa i Lære, er han kun beskæftiget med at passe en Specialmaskine, og for at faa det mest mulige Udbytte af Lærlingen, gives der ham Akkord paa Arbejdet. Efter udstaaet Lære kan de saa vandre over i Arbejdsmandenes Rækker.

For at hæmme denne Udbygning, der er til ubodelig Skade for Lærlingens forsvarlige Uddannelse, er det, vi foreslaar ovennævnte Bestemmelse, som formentlig vil medføre, at Akkordsystemet, som Betaling for Lærlingens Arbejdsydelse, helt bortfalder.)

§ 8. Forretningsudvalget foreslaar, at Paragrafen affattes saaledes:

»Paa Folkekirkens Son- og Helligdage maa ingen Lærling eller Fabrikarbejder under 18 Aar anvendes til Arbejde i Mesterens Tjeneste.

§ 9. Forretningsudvalget foreslaar Paragrafens 1. Stykke affattet saaledes:

Læremesteren skal i den Del af Læretiden, hvori Lærlingen har Ophold hos ham, og

saavidt muligt det staa i hans Magt, tillige udenfor denne vaage over Lærlingens Opførsel og sædelige Forhold og værne ham mod umoralsk Paavirkning.

Arbejdsraadets og Fællesrepræsentationens foreslaaede Ændringer kan tiltrædes.*)

Forretningsudvalget foreslaar, at lade udgaa Ordet i 6. Linie, »ordentligvis«, samt at lade udgaa hele sidste Stykke af Paragrafen, »Kvindelige Lærlinge er ikke Hustugt undergivne. Mandlige Lærlinge er Hustugt undergivne indtil det 18. Aar.

§ 10. Arbejdsraadets foreslaaede Tilføjelse til Paragrafen kan tiltrædes.**)

§ 14. Forretningsudvalget foreslaar følgende Tilføjelse til Paragrafens 2det Stykke: Saaledes at Lærlingen savner Beskæftigelse i over 14 Dage, samt at lade 3. Stykke i Paragrafen udgaa. Det lyder: Naar Mesteren ved Dom findes skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling.

§ 16. Arbejdsraadets foreslaaede Affattelse af Paragrafens 2. Stykke kan tiltrædes.***)

En nærmere Præcisering af vore Grunde til ikke at kunne tiltræde nogle af de af Raadet og Fællesrepræsentationen foreslaaede Ændringer skal vi ikke her komme ind paa.

Vi tror, som nævnt, ikke, at det vil være muligt i større Grad at højne Lærlingenes Stilling, naar det nuværende Grundlag, privat Oplæring af Lærlinge skal bibeholdes. Haandværkets og Industriens Udvikling til Stordrift gør en virkelig Uddannelse af Lærlingen mere og mere vanskelig. Storindustrien, paa enkelte Undtagelser nær, har i ringe Grad Brug for Lærlinge. Hvor de anvendes i Haandværk og Industri sker det, vistnok som oftest, for bedre at kunne staa sig i Konkurrencen ved Hjælp af den billigere Arbejdskraft, som Lærlingen afgiver.

Hvis man skulde tænke sig en gennemgribende og virkelig Forbedring paa Lærlingeområdet, maatte dette vistnok ske ved, at det Offentlige, i saa høj Grad som muligt, oprettede Fagskoler.

*) § 9. Fællesrepræsentationens foreslaaede Affattelse af Paragrafens 1. Punktum: Læremesteren skal i den Del af Læretiden, hvori Lærlingen har Ophold hos ham, og saa vidt det staa i hans Magt tillige udenfor denne, vaage over Lærlingens Opførsel og sædelige Forhold og værne ham mod umoralsk Paavirkning.

Arbejdsraadets foreslaar efter Paragrafens 2. Punktum indført: Læremesteren skal, saa vidt det staa i hans Magt, værne Lærlingen mod Mishandling fra de øvrige i Forretningen arbejdende.

**) § 10. Arbejdsraadets foreslaar efter Paragrafens næstsidste Punktum indført et saalydende nyt Punktum: Fores Lærlingeforholdet ikke til Ende, er Lærlingen berettiget til af Mesteren at fordrø en skriftlig Bevidnelse af, i hvor lang Tid Lærlingeforholdet har vedværet; Bevidnelsen bliver at udfærdige i Overensstemmelse med en af Indenrigsministeriet fastsat Formular.

Som nyt Stykke føjes til Paragrafen: Bestemmelsen om, at der skal gives Lærlingen fornøden Tid til Besøg af Handels- og Tekniske Skoler, skal ogsaa finde Anvendelse paa Personer under 18 Aar, der uden at staa i Læreforhold have Arbejde hos en Næringsdrivende og som ønskes at besøge de paagældende Skoler.

***) § 16. Arbejdsraadets foreslaar Paragrafens 2. Stykke affattet saaledes: I Tilfælde af, at Mesteren flytter til en anden Kommune, dog saaledes at Københavns og Frederiksbergs Kommuner i denne Henseende regnes for en Kommune.

Lærlingelovens Ændring er en Sag, der egentlig ligger udenfor De samvirkende Fagforbunds Virkeomraade, men, som nævnt i Skrivelsen til Arbejdsraadet, har Forretningsudvalget dog ikke villet udlade at inødekomme Anmodningen om at udtale sig. Da vi formoder, at det vil interessere vore Læsere at blive bekendt med de foreslaaede Ændringer, har vi optaget Skrivelsen til Arbejdsraadet i sin Helhed. Desuden findes som Noter de Ændringer, der er foreslaaede af saavel Arbejdsraadet som Fællesrepræsentationen, og hvortil der er hentydet i Forretningsudvalgets Skrivelse. Hvis man under Læsningen holder Lærlingeloven ved Siden, vil man bedre være i Stand til at foretage en Sammenligning mellem den nuværende Tilstand og de paatænkte Forandringer.

Arbejdsraadet har spurgt forskellige andre Organisationer om deres Mening om Sagen, bl. a. *Centralorganisationen af danske Handels- og Kontor-medhjælperforeninger*. Organisationen har tilsendt Arbejdsraadet en Betænkning, hvori den, som Grundlag for en beskyttende Lov for Handels- og Kontorlærlinge, opstiller følgende Punkter:

1. At Kontraktvangen opretholdes og gøres effektiv.

2. At der indføres 1 Aars Prøvetid.

3 a. At der oprettes permanente Kommissioner af Principaler og Medhjælpere, overfor hvem Lærlingen efter Prøveaaret skal alægge Prøve, for at erhverve sig Ret til fortsat Uddannelse.

b. For Lærlinge, der har bestaaet Prøven, bor den øvrige Læretid ikke overstige 3 Aar, ejheller være under 2 Aars Varighed.

4. At der indføres Lærebrev, som udfærdiges efter endt Læretid, uden hvilket ingen kan anses for at være faglært Medhjælp.

5. At al Medhjælp, der ikke har 3 Aars praktisk Uddannelse i Faget, regnes for Lærlingehjælp.

6. At Antallet af Lærlinge begrænses i Forhold til Antallet af faglærte Medhjælpere, saaledes at ingen Læremester maa beskæftige mere end én Lærling ad Gangen, med mindre der tillige benyttes faglig uddannet Medhjælp, i hvilket Tilfælde Læremesteren er berettiget til at have en Lærling ud over Antallet af Medhjælpere.

7. At det forbydes Principaler, der ikke er oplært i det Fag, hvori de drive Næring, at uddanne Lærlinge, med mindre Principalen beskæftiger faglig uddannet Medhjælp.

8. At det paalægges Læremesteren at drage

Omsorg for og bekoste Lærlingens teoretiske Uddannelse.

9. At der sikres Lærlingen, hvor Aftenundervisning benyttes, mindst 1 Times Frihed for saadan Undervisnings Begyndelse (foruden sædvanlig Spise- og Hviletid).

10. At Arbejdstiden for Lærlinge begrænses til 10 Timer daglig (incl. 2 Timers Spise- og Hviletid). Alt Arbejde mellem Kl. 7 Aften og 7 Morgen forbydes. Herfra undtages dog Dage for Folkekirkens Helligdage, da 12 Timer bør være Maksimum.

11. At Overtrædelser med Hensyn til Arbejdstiden paatales af det Offentlige og behandles som almindelig Politisag.

12. At alt Helligdagsarbejde forbydes.

13. At det forbydes Læremesteren at anvende Lærlinge til Trækvognskørsel, Op- og Nedbæring af Korn- og Foderstoffer, Brændselsmaterialier o. l., samt ethvert andet fysisk Arbejde, herunder ogsaa Ombæring af Varer til Kunderne, som ikke er nødvendig for deres Uddannelse til Handels- eller Kontormand.

14. At al Hustugt bortfalder.

15. At der ansættes Inspektører, hvem det paahviler at føre Tilsyn med saadanne Bestemmelers Overholdelse.

Lønbevægelser og Konflikter

Tekstilarbejderne. Tekstilarbejderforbundet har, som antydte i forrige Nummer, henvendt sig til Fabrikantforeningens Formand, for at faa at vide, hvad Meningen var med hans Spørgsmaal til Forbundet, vedrørende en fortsat Forhandling.

Ved Henvendelsen blev man imidlertid enig om, at der skulde afholdes nyt Møde den 19. ds., ikke med 3 Medlemmer fra hver Side, men mellem *Bestyrelserne* for Fabrikantforeningen og Forbundet.

Ved dette Møde opnaaedes der dog heller ingen Enighed, da Fabrikanterne erklærede, at de ikke vilde forhandle om det af Arbejderne sidst fremsatte Forslag.

Statistik, Samfundsforhold

Ledige Lejligheder i København. I Københavns Kommune foretages der hvert Aar, gennem Rodemestrene, ved April Flyttedag en Optælling af ledige Lejligheder. Resultaterne af denne Optælling kan i Reglen anses som et Baro-

meter for Arbejdsudsigterne i Byggeindustrien i København og paa Frederiksberg, og det maa desværre siges, at Tallene for i Aar er ret betænkelige.

Af de meddelte Oplysninger fremgaar det, at der efter April Flyttedag fandtes ialt 10,331 Lejligheder, som stod ledige paa Grund af Mangel paa Lejere; deraf var 644 Butiker, 455 var Lagere. Der bliver saaledes tilbage 9232 Beboelseslejligheder.

Af disse 9232 var:

5198	Lejligheder	paa	1 à 2	Værelser
3444	do.	-	3 à 4	—
513	do.	-	5 à 6	—
77	do.	-	over 6	—

Sammenlignet med tidligere Aar, ser Forholdet saaledes ud:

	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
Ialt.....	859	1196	3066	4294	6701	8989	10331
Butiker ..	228	309	468	504	636	685	644
Lag., Kont.	153	168	316	291	316	378	455
1 à 2 Vær.	124	198	953	1915	3429	4409	5198
3 à 4 —	187	385	1104	1260	1936	2968	3444
5 à 6 —	115	102	157	249	317	471	513
ov. 6 —	52	34	68	75	67	78	77
Beboelse.	478	719	2282	3499	5749	7926	9232

Arbejdsløn og Arbejdstid blandt Murerne i New-York. De amerikanske Mureres Fagblad giver Meddelelse om Minimumlønninger og Arbejdstid i Murerfaget i New-York fra 1884. Fremgangen har været følgende:

	Minimalion pr. Time	Ugentlig Arbejdstid
1884—86.....	155 Øre	53 Timer
1887—89.....	166 -	53 —
1890—99.....	185 -	48 —
1900—01.....	203 -	44 —
1902.....	222 -	44 —
1903—05.....	240 -	44 —
Fra Marts 1905.	259 -	44 —

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 284,25. Aarhus 395,00. Esbjerg 130,00. Faxe 117,00. Fredericia 150,85. Hadsten 13,95. Hel-

singør 100,34. Herning 50,00. Hillerød 58,25. Kolding 200,03. Korsør 31,00. Næstved 61,70. Nyborg 21,95. Nykøbing F. 69,00. Nykøbing Jyll. 90,75. Maribo 47,40. Middelfart 110,00. Odense 450,88. Odde 66,05. Randers 126,25. Ringkøbing 12,25. Skive 46,00. Skjelskør 19,25. Silkeborg 51,75. Stege 9,00. Svendborg 32,88. Vejle 68,25. Viborg 25,40.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Hasle, Bornholm 25,00. Hasselager 15,00. Hedehusene 19,00. Holeby 20,00. Høyslev Teglværksarb. 18,00. Lyngaa 6,00. Lysbro 14,00. Slagelse 20,00. Tinning 20,00. Københavnske Afdl.: Bagerkuskene 48,00. Brønderiarbejderne 33,00. Fabriksarbejderne 260,00. Havnearbejderne 38,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Jærnbearbejderne M. 19,85. Kuskene 300,00. Marmor- og Granitsliberne 30,00. Oliemøllerne 25,00. Petroleumsarbejderne 27,00. Lager- og Pakhusarbejderne 125,00. Sandlosserne 12,00. Sukkerhusarbejderne 60,00. Teglværksarbejderne 100,00. Trælagerarbejderne 125,00. Billedskærernes Fagf. 22,50. Bogbinderne 60,00. Bryggeriarbejderne 40,00. Bødkerforeningen 65,00. Brostenshuggerne i Sandvig 15,00. Elektrikerforbundet 34,75. Filehuggerne 4,00. Glas-magerne, Frederiksberg 12,00. Kastrup Afdl. 5,25. Hattemagerne 40,00. Jærn- og Metalsliberne 11,75. Karetmagernes Fagf. 25,00. do. Spørvejs-Afdl. 8,50. do. Klub paa Jærnbane 8,50. Træværbearbejderne 1,75. Keramik Fagf. 100,00. Kedel- og Maskinpasserne Kbhv. Afdl. 93,75. Lohgarverforb. 43,00. Litograferne 75,00. Malernes Fagf. Kbhvn. 250,00. do. paa D. S. B. 6,00. Malernes Fagf. Fredericia 29,50. Metaltrykkerne 26,00. Murerforbundets Afdeling Grenaa 25,00. Frederikssund 14,50. Skjelskør 11,00. Struer 15,00. Pakkassarbejderne 10,25. Pottemagerne 17,50. Pianofortearb. 52,50. Snedkernes og Stolemageres Fagf. 250,00. Savværks- og Maskinsnedkerne 350,00. Slagteriarbejderne 75,00. Skolebetjentenes Organisation 50,00. Skotojarbejdernes Fagf. Kbhvn. 975,00. do. i Morke 5,12. do. i Vejle 10,00. Skræderforbundet Kbhvn.s Afdl. 39,75. Skibstømmerforb. Afdelinger Esbjerg 22,50. Frederikshavn 11,00. Helsingør 6,50. København 50,00. Svendborg 20,00. Tobaksarbejderforb. Enigheden 600,00. Dansk Typografiforbund 451,98.

Endvidere er indkommen paa Kuponbøger fra Brandfolkenes Organisation, Frederiksberg Bog 5127 10,60. Bryggeriarb. i Faaborg Bog 5492 9,80. Fabriksarbejdernes Forb. Bog 5126 5,25. Bog 5184 5,25.

Bidraglisten er afsluttet den 20. September.

E. SVENDSEN.

REDAKTOR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14

KØBENHAVN DEN 30. SEPTEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lock-out'en i Sverrig. — Lønbevægelser og Konflikter (Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Tekstilarbejderne). — Arbejdsløsheden i Danmark i Juli Maaned 1905. — Bidrag til de Udelukkede.

Lock-out'en i Sverrig.

Den omfattende Lock-out i Jærnindustrien i hele Sverrig og i Bygningsindustrien i nogle Byer vedvarer, og der er, som Sagerne staar, ingen Udsigt foreløbig til en Afslutning.

Den 13. September talte Formanden for Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig, HERMANN LINDQVIST, om Lock-out'en for en talrig Forsamling i Arbejdernes Forsamlingsbygning paa Enghavevej i København.

Da Mødet har været refereret i Partipressen, ser vi her bort fra et Referat af samme, men anfører kun den af Formanden for De samvirkende Fagforbund paa Mødet foreslaaede Resolution, som enstemmig vedtoges.

Resolutionen er saalydende:

Fagorganiserede Arbejdere i København, samlede til Møde i Arbejdernes Forsamlingsbygning paa Enghavevej den 13. September 1905, udtaler deres Sympati for de svenske Arbejdere i den Kamp, som de fører mod deres Udbyttere om Medbestemmelsesret over Lønnings- og Arbejderforhold og om bedre Arbejdsvilkaar.

Forsamlingen tilsiger de Udelukkede fortsat moralsk og finansiell Støtte, eventuelt ved at forhøje den nuværende ugentlige Bidragssum, og den opfordrer samtlige Fagorganisationer i Danmark til paa samme Maade at støtte vore svenske Klassefæller, saa længe Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig anser saadan Hjælp fornøden.

*

De svenske Jærnfabrikanters Forening, »Værkstedsforeningen«, har, efter nogle langvarige Møder i Stockholm, vedtaget en Mængde »Regler«, som det formodentlig er Fabrikanternes

Mening, at Arbejderne uden videre skal rette sig efter; de har i hvert Fald ikke sendt dem som Forhandlingsforslag til Arbejdernes Organisation, men derimod blot udsendt deres selvlavede Regler gennem Bladene.

Der findes Regler for Orden paa Værkstederne, for Behandling af Arbejdsstridigheder, for Uddannelse af Lærlinge og for Minimallønninger.

Ordensreglerne indeholder bl. a. følgende Bestemmelser:

Opsigelsesfristen mellem Arbejder og Arbejdsgiver er 6 Dage; den gælder dog ikke de første 4 Uger, og heller ikke senere, hvis en Arbejder gør sig skyldig i Overtrædelse af Ordensreglerne, hvor en Arbejder straks kan afskediges.

Ved Antagelse i Arbejde afleverer Arbejderen sine Papirer til Arbejdsgiveren. Ved Bortrejse faar Arbejderen, naar han har afleveret alt, hvad der tilhører Værkstedet, atter sine Papirer, samt erholder et Afskedsbevis, indeholdende Vidnesbyrd om Arbejdsduelighed og *Opførsel* for hele den Tid, han har været paa Værkstedet.

Arbejderen maa ikke i Arbejdstiden uden Nødvendighed forlade sin Plads, og ikke uden gyldig Grund samtale med andre. Al Agitation samt Avis- og anden Læsning i Arbejdstiden er forbudt.

I en Straffeparagraf bestemmes følgende:

Værkstedet har Ret til straks at afskedige den, der er opsætsig eller som ved grov Skødesløshed skader andre Personer; ligeledes den, som ikke iagttager Ærlighed, Ædruelighed og god Opførsel, eller som viser Trods imod Formandens under Arbejdet givne Ordre, paa samme Maade forholdes overfor den, der skader Maskiner, færdigt eller paabegyndt Arbejde, eller som indfører eller fortærer beruende Drikke i Værkstedet eller dens Omraade, eller som to paa hinanden følgende Gange har været fraværende uden gyldig anmeldt Forfald, den der driver Agitation paa Værkstedet osv.

Bestemmelserne om Minimallønningerne ser saaledes ud:

Ved hvert Værksted, Støberi eller Skibsværft tilhørende Medlemmer af Sverrigs Værkstedsförening, skal der for alle dér fast ansatte Arbejdere — saavel Haandværkere som Medhjælpere og Arbejdsmand — fastsættes en Minimalløn.

Minimallønningernes Størrelse fastsættes ved Overenskomst mellem hver Arbejdsgiver og Arbejder og retter sig saavel efter Forholdene i de forskellige Byer, som paa de forskellige Værksteder.

Berettiget til Minimalløn er enhver Arbejder, som er fyldt 21 Aar og som er anerkendt at være i Besiddelse af Faguddannelse, samt har arbejdet ved Faget i mindst 4 Aar, ligeledes Arbejdsmand, der er fyldt 21 Aar.

Haandværkere, som ikke har 4-aarig Uddannelse i Faget, men er fyldt 21 Aar, opnaar først Minimalløn, naar de har arbejdet ved Faget i 4 Aar.

Alt efter Dygtighed og Flid kan Arbejderne erholde højere Løn, og duelige Arbejdere, som har arbejdet ved Faget i flere Aar, skal i Reglen have højere Løn end Minimallønnen.

Arbejdsgiveren har Ret til at afskedige saadanne Arbejdere, om hvem han mener, at de ikke har gjort sig fortjent til Minimalløn.

Bestemmelserne om Minimalløn gælder ikke for Arbejdere paa over 60 Aar eller for Arbejdere, hvis Arbejdsævne er forringet paa Grund af Sygdom eller Invaliditet.

Fabrikanterne har desuden udarbejdet et Forslag til Lærlingekontrakt.

Svensk «Social-Demokraten» siger om disse Bestemmelser, at »de synes kun at indeholde Pligter for Arbejderne uden nogen som helst tilsvarende Skyldigheder for Arbejdsgiverne, eller Retigheder for Arbejderne. Det skulde smage BERGSTRÖM*) og Konsorter at faa Arbejderne under disse Tvangsbestemmelser. Men det lykkes ikke.«

Af det gengivne Uddrag af de svenske Jærnfabrikanters Regler for alt muligt, vil man se, at Fabrikanterne endnu tror, at de alene formaar at skrive Fredsbetingelserne, og de haardhændede Regler viser tillige, at de Herrer er meget strænge.

Det er her som andre Steder, hvor Arbejderne kæmper, navnlig Lønnen det drejer sig om. Fabrikanterne vil fastsætte den alene, hvilket Arbejderen ikke vil finde sig i. Under de langvarige Forhandlinger, der førtes efter den sidste Lock-out i 1903 til Begyndelsen af indeværende Aar, blev man i et mindre Udvalg enig om at foreslaa Parterne at inddele Arbejdspladserne i Jærnindustrien i fire Grupper med for-

skellig Minimalløn, men det var om dennes Størrelse at Striden opstod.

Stockholm med Omegn var sat i højeste, Malmö i tredje Lonklasse.

For de forskellige Fag stillede Arbejderne Fordring om følgende Minimallønninger, henholdsvis for 4. og 1. Lonklasse:

For Jærn- og Metalarbejdere i Almindelighed 30—38 Øre, for særligt dygtige Arbejdere i Faget 33—45 Øre, Formere 36—40 Øre, Træarbejdere i Almindelighed 36—42 Øre, Modelsnedkere 38—48 Øre, Arbejdsmand 27—35 Øre.

Arbejdsgiverne vilde for alle Haandværksgrupperne kun give 26—33 Øre, til Arbejdsmandene kun 24—28 Øre.

Kortere udtrykt staar Striden om Arbejdernes Fordring af en Minimalløn paa 30 Øre for Jærn- og Metalarbejdere og 27 Øre for Arbejdsmand.

Efter de af Fabrikanterne sidst udsendte Regler for Minimalløn skal denne fastsættes for hver enkelt Arbejder af den enkelte Arbejdsgiver. De har hermed, saa stærkt som det er muligt, tilkendegivet, at de nægter *Arbejdernes Organisation* Medbestemmelsesret om Lønningerne, men efter det ypperlige Sammenhold, som de svenske Arbejdere har lagt for Dagen under den hele Kamp, maa de kunne sige sig selv, at Arbejderne *ikke* opgiver deres Krav om Medbestemmelsesret og om hæderlige Arbejdsvilkår.

Kampen fortsættes altsaa, og de danske Arbejdere maa vedblive at støtte de Udelukkede.

Paa det omtalte Møde paa Enghavevej udtalte LINDQVIST, at Skruebrækerspørgsmaalet ikke spillede nogen Rolle under denne Lock-out, og at Jærnindustriens Arbejdere nok skulde holde sammen og bære Sejren hjem, naar de vedblivende kunde faa den nødvendige materielle Støtte. Der er med den sidste Bidragsliste, gennem De samvirkende Fagforbund indkommen 86,824 Kr. 64 Øre, medens der med indeværende Uge er afsendt til Landsorganisationen i Sverrig 87,500 Kr. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og Dansk Formerforbund, der har Gensidighedsforpligtelser overfor de tilsvarende svenske Forbund, har

*) Værkstedsföreningens ildelidte Formand.

tilsammen afsendt et endnu større Beløb, og nogle Organisationer, som har sendt deres Penge direkte til Sverrig, har ogsaa bidraget gode Summer.

Men Lock-out'en kræver ca. 100,000 Kr. om Ugen. Dertil kommer, at Fabrikkerne foretager almindelig Udsmidning af deres Arbejdere af Fabrikboligerne, hvorfor der, for at skaffe de Udsmidte Tag over Hovedet samt for at hjælpe andre Udelukkede udover Huslejevanskeligheder ved Kvar-talsskiftet, ekstraordinært skal bruges mange Penge nu omkring den 1. Oktober. Der er Kampiver og Begejst-ring nok blandt de svenske Arbejdere, og de anstrænger sig af yderste Ævne for at skaffe Midler til Kampens Fø-relse, men det er indlysende, at de ikke alene formaar hver Uge at tilveje-bringe det fornødne Beløb.

Derfor gælder det om, at vi her i Danmark, hvor Lønbevægelser i Jærn-industrien i de nærmest kommende Aar vil blive i høj Grad paavirket af Re-sultatet i Sverrig, hver Uge yder vort Bidrag.

Vort Forretningsudvalg har i Cirku-lære af 24. Juni d. A. henstillet til samtlige Organisationer hver Uge at yde et Bidrag af mindst 25 Øre for helt-betalende og 12½ Øre for halvtbeta-lende Medlemmer. Naar der ydes et saadant Bidrag hver Uge, vil de danske Arbejdere have lagt et meget tungt Lod i Vægtskaalen paa den Dag, da den bitre Strid i Sverrig skal endelig opgøres.

Ved den for De samvirkende Fag-forbunds Indsamling trufne Ordning, er man i Stand til, ved det endelige Regnskabs Opstilling at se, hvilke Fag-foreninger der har ydet Bidrag, samt hvormeget hver enkelt Forening har ydet.

I det lange Løb vil de svenske Ar-bejdere sejre, naar vi hver Uge giver dem vort Bidrag.

Lønbevægelser og Konflikter

Savværksarbejdernes og Maskinsned-kernes Forbund har faaet Sanktion til at standse Arbejdet paa Køge Træva-refabrik.

Forbundet har i længere Tid for-

handlet med Fabrikens Ledelse om en Akkordtarif for Træsko, og en Mi-nimalløn af 30 Øre pr. Time for de paa Fabrikken beskæftigede Arbejds-mænd, uden at det er lykkedes at op-naa Overenskomst. Der er dog Udsigt til, at Sagen kan bringes i Orden uden Konflikt.

Tekstilarbejderne. Som meddelt erklærede Tekstilfabrikanternes Bestyrelse ved Mødet den 19. ds. med Tekstil-arbejderforbundets Hovedbestyrelse, at den ikke vilde forhandle om det af Arbejderne sidst opstillede Forslag, og deres Formand, Hr. DAVERKOSEN, har til et københavnsk Dagblad erklæ-ret, at der nu ikke fra Fabrikanternes Side vilde blive foretaget noget som helst for Optagelsen af nye Forhand-linger.

Forskellige Fabrikker har efter Mø-det henvendt sig til deres Arbejdere med Tilbud om Genoptagelse af Ar-bejdet uden nærmere Betingelser, men, som man turde forudsætte, har Arbej-derne ikke følt sig fristede af disse Tilbud.

Tekstilarbejderforbundet har foran-lediget afholdt Møder i de Byer, hvor der strejkes. Et af disse Møder — det paa Frederiksberg — formedes som et Protestmøde mod Straffedommeren paa Frederiksberg, VAN WYLIICH, der er faret meget haardt frem mod nogle Arbejdere, som af Skruerækkere hos Ruben var beskyldt for Forulempelser. Antallet af Skruerækkere paa Fabri-kerne er forholdsvis ringe. Til Eks. i Aarhus er der gjort Forsøg med Ar-bejdsvillige fra Sverrig og Rusland, men uden Held, da Svenskerne er rejst, og Russerne nok staar i Begreb dermed.

Sammenholdet blandt de strejkende er fremdeles godt.

Repræsentantskabet i De samvirkende Fagforbund vil i de nærmeste Dage ved skriftlig Votering træffe Afgørelse vedrørende en Anmodning fra Tekstil-arbejderforbundet om fortsat Under-støttelse udover de i Lovens § 13 fastsatte 3 Maaneder.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Juli Maaned 1905.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsmd., Rand.						70
Bagere	193	4336	175	63	1026	39
Barberer	20	304	14			
Barnevognsarb. . .	1	14	1			
Billedskærere . . .	11	197	5			
Brolæggere	25	650		6	156	
Bryggeriarb. . . .						
Elektrikere	12	196	2	2	52	2
Farmaceuter	6	186	6	7	211	7
Filehuggere	7	74	1			
Forgyldere						
Formere	32	752	27	22	614	21
Glasarbejdere . .	27	432		51	1340	49
Gørtl. o. Metalar. .	28	374	21	7	88	4
Handskemagere . .	19	467	16	6	73	4
Hattearbejdere . .	6	93	1	6	136	6
Hvidgarvere . . .	5	132	3	4	83	3
Instrumentmag., mek. og opt.						
Jærn-o. Metalslib .	3	60	1			
Kærtmagere . . .	13	305	11	4	37	3
Kedel-o.Maskinp .	31	478	22	6	172	6
Keramikere	4	81	4			
Korkskærere . . .						
Kurvemagere . . .						
Litografer	14	301	7	5	73	3
Lohgarvere	2	28		1	26	1
Metaltrykkere . .	2	20	1			
Mnrere			110			43
Murararbejdsmd. .	150	3900	150			
Mølleriarbejdere .	8	160	6	2	30	2
Ovnsetttere						
Papirfabrikarb. . .						
Pottemagere . . .						
Sadelm. o Tapets .	186	1285	175	55	306	50
Savværksarb. og Maskinsnedker	20	300	10	15	349	14
Sejlmagere	10	141	8			
Skibstømrere . . .	40	294	33	10	62	5
Skifferdækkere . .	3	78	4			
Skotøjsarbejdere .	42	410	12	4	30	2
Skræderfb.Dansk .			115			100
Skraatobaksarb. .	4	101	3			
Smede-o.Maskin. .			346			104
Snedkere*)			155			86
Snedkere o.Tømrere, Bornholm						
Stenarbejdere . . .						
Stukkører	5	100	5			
Sukker-, Choccol. Biskuitarbejd.				4	26	4
Trælstarbejdere .		1600				
Tømrere			194			119

*) Bygningssnedkerne i København ikke medregnet.

Der foreligger Oplysninger fra 49 Organisationer med tilsammen 39,032

Medlemmer. Heraf havde 39 Organisationer med ialt 35,924 Medlemmer 2391 eller 6,12 pCt. Arbejdsløse den 31. Juli. 10 Organisationer med ialt 3108 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 287,30. Aarhus 310,00. Assens 60,00. Assens Mariager 129,00. Esbjerg 65,00. Fredericia 68,25. Frederiksværk 40,00. Glostrup 20,00. Grenaa 60,00. Hadsten 14,90. Horsens 144,20. Holbæk 84,00. Køge 150,00. Maribo 17,40. Næstved 116,50. Randers 276,75. Ringsted 35,00. Ringkøbing 15,00. Rønne 45,00. Roskilde 32,50. Silkeborg 46,62. Skanderborg 19,65. Svendborg 52,75. Vejle 159,25. Viborg 99,15. Vordingborg 10,62.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Brabrand 10,00. Herfølge 22,40. Hedehusene 19,00. Hellebæk 29,80. Laurberg 2,00. Stege, Møen 95,50. Ribe 5,00. Slagelse 15,00. Voldby 4,75. Værløse, lille 10,00. Tinning 20,00. Ørting 4,50.

Københavnske Afdelinger: Banegaardens private Arbejdere 17,00. Brænderiarbejdere 58,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Lager- og Pakhusarbejderne 100,00. Petroleumsarbejderne 27,00. Renovationsarbejderne 60,00. Sukkerhusarbejderne 55,00. Tagpap- Asfalt- og Isoleringsarbejderne 18,75.

Billedskærernes Fagf. 11,50. Bogbindernes 50,00. Børstenbindernes 25,00. Cigarsorterernes 115,00. Elektrikerforb. 34,75. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne, Kastrup 15,25. Guldarbejderne 50,00. Gørtler- og Metalarbejderforb. 68,75. Hvidgarverforb. 15,75. Kærtmagernes Fagf. 25,00. do. Klub paa Jærnbanen 8,50. do. Trævarearbejderne 1,75. Kedel- og Maskinpasserne Kbhvn. Afdl. 93,75. Kurvemagerne 20,00. Lohgarverforb. 43,00. Malernes Fagf. Kbhvn. 250,00. do. paa D. S. B. 6,00. Mekaniske og optiske Instrumentmagere 25,00. Pakkesearbejderne 12,25. Slagteriarbejdernes Afdl., Horsens 36,00. Thisted 9,50. Skibstømrerforb.s Afdl., Esbjerg 11,25. Helsingør 7,50. Svendborg 10,00. Snedker og Stølemagernes Fagf. 250,00. Snedkernes Fagf. i Tarm 12,25. Stukkørernes Fagf. 35,00.

Bidraglisten er afsluttet den 27. September.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15

KØBENHAVN DEN 7. OKTOBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerne paa Aalborg Portlands Cementfabriker; Kuskene i København; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Snedkerne i Jærindustrien; Tekstilarbejderne). — Kongresser (Dansk Formerforbund; Det tyske Slagterforbund). — Lock-out'en i Sverrig

Lønbevægelser og Konflikter

Bødkerne paa Aalborg Portlands Cementfabriker. Ved en Forhandling mellem Delegerede for Bødkerforbundet og Cementfabrikerne i Aalborg den 23. August d. A. er der opnaaet Overenskomst om forskellige Ændringer og Tilføjelser i den med Cementfabrikerne bestaaende Overenskomst, forsaavidt angaar Aalborg Portlands Cementfabrik.

De for Arbejderne opnaaede Fordele ved det paagældende Arbejde er ret betydelige, og varierer med en Merfortjeneste om Aaret fra 65 Kr. til 150 Kr. pr. Mand.

Kuskene i København. Vognmandsforeningen i København har, som Svar paa Kuskenes fornyede Anmodning om Lønforhøjelse, givet et Afslag.

Det eneste, de vil gaa med til, er at forny den tidligere Overenskomst for et Tidsrum af 3 Aar.

Kuskene anser Tiden som værende gunstig til, om fornødent ved Strejke, at formaa Vognmændene til at stille sig mere imødekommende overfor deres Krav, og Dansk Arbejdsmandsforbund har derfor, med vort Forretningsudvalgs Billigelse, meddelt Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om at standse Arbejdet hos Vognmandsforeningens Medlemmer, tidligst den 14. Oktober, forsaavidt det

ikke lykkes at opnaa en for Kuskene antagelig Overenskomst.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund har nu sluttet Overenskomst med Køge Trævarefabrik gældende til 1. April 1908. Mindstelønnen for øvede Haandarbejdere og Maskinpassere er ansat til 35 Øre pr. Time og for Arbejds mænd til 30 Øre pr. Time. Overarbejde betales i Tiden fra 6 til 8 Aften, med et Tillæg af 33 $\frac{1}{3}$ pCt., og for Helligdags- og Natarbejde betales 100 pCt. Tillæg. Desuden er der gennemført en Akkordpriskurant, som dog skal revideres inden 1. April 1906.

Det kom altsaa ikke til Konflikt.

Snedkerne i Jærindustrien. Der har i nogen Tid været Udsigt til Strid mellem Jærnfabrikterne og Snedkerne; en saadan er dog nu afværget.

For ca. 4 Maaneder siden indledede Snedkerforbundet Forhandling med Sammenslutningen af Fabrikanten i Jærindustrien om en Løn-Overenskomst for Modelsnedkere og andre Snedkere i Jærindustrien, saavel i København som Provinserne. Men Fabrikanten nægtede at gaa med til en anstændig *Minimalion*; de tilbød saaledes kun 33 Øre pr. Time for Provinserne og 36 Øre for Københavns Vedkommende, endskøndt Lønnen i København er betydeligt højere. For at fremkalde en hurtigere Afgørelse end sædvanligt indenfor Jærindustrien, opsagde Snedkerforbundet de vedtagne »Regler for Behandling af faglig Strid« til Ophør den 24. September, men man erklærede samtidig, at Opsigelsen bortfaldt, saafremt der opnaedes Overenskomst om Lønnen og øvrige Forhold, og senere føjede Forbundet til, at det endda

vilde gaa med til at lade Spørgsmaalet om Lønninger osv. afgøre i Henhold til Reglerne, selv om den 24. September blev overskredet.

Der blev imidlertid ingen Enighed, hvorfor Snedkerforbundet meddelte Sammenslutningen, at Arbejdet vilde blive nedlagt i *Aarhus, Aalborg, Horsens, Odense, Svendborg, Hillerød* og (eventuelt) i *Nakskov* den 28. eller 29. September, saafremt der ikke til den Tid var opnaaet Overenskomst.

Arbejdet blev ogsaa standset, men da det var Forretningsudvalget bekendt, at Snedkernes Formaal med Strejken kun var at sætte nogen Fart paa, for at faa en Afgørelse, blev der, ved De samvirkende Fagforbunds Formands Mellemskomst, allerede den 29. September optaget en Forhandling mellem Snedkerforbundets Formand og Formændene for Sammenslutningen og for Provinsfabrikanternes Forening. Forhandlingerne fortsattes den 30. September.

Karetmagerforbundet var ogsaa inddraget i Striden, da det ligesom Snedkerne havde fremsat Krav for Fabrikant P. Nielsen i Hillerød, om en Minimalløn af 37 Øre pr. Time for sine Medlemmer. Ved Forhandlingen den 30. September var da ogsaa baade Snedkerforbundet og Karetmagerforbundet repræsenteret ved deres Formænd, og der var bleven afsluttet følgende Overenskomst mellem Jærindustriens Sammenslutning og de to Forbund:

Strejkerne aflyses. Arbejdet genoptages Mandag Morgen den 2. Oktober i samme Omfang som før Strejkerne. Regler for Behandling af faglig Strid sættes i Kraft med 3 Maaneders Opsigelse til en 1. Februar. Samtlige Lønkrav, som Snedkerne maatte rejse paa de enkelte Arbejdspladser, henvises til fredelig Forhandling i Henhold til ovennævnte Overenskomst.

Det betones særligt, at Jærindustriens Sammenslutning anerkender: at de dygtigere og mere betroede Arbejdere skal have Adgang til højere Timefortjeneste, bl. a. derved, at Akkord bør indføres i saa stort Omfang, som muligt.

København, 30. September 1905.

For Dansk Karetmagerforbund:

EM. OLSEN.

For Snedkerforbundet i Danmark:

CARL GRAN.

For Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærindustrien:

ALEX. FOSS.

Umiddelbart efter, at de to Forbund havde tiltraadt denne Overenskomst, tilstillede Jærindustriens Sammenslutning Snedkerforbundet følgende Skrivelse:

Hr. CARL GRAN,

Formand for Snedkerforbundet i Danmark.

Paa Foranledning undlader jeg ikke paa Sammenslutningens Vegne at bekræfte, at vi i Tilfælde af Mæglingssager om Lønkrav i Provinsbyerne vil instruere vore Mæglingmænd om, at der ved Forhandlingen om Lønforhold tages Hensyn til den gennemsnitlige Løn for Snedkere i andre Brancher i den paa-gældende By. Det er en Selvfølge, at Sagerne fra vor Side vil blive fremmede med al mulig Kraft.

Paa Forretningsudvalgets Vegne:

ALEX. FOSS.

Arbejdet genoptoges Mandag den 2. Oktober.

Tekstilarbejderne. Efter at de sidste Forhandlinger mellem Bestyrelserne for Fabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet var strandede, fordi man ikke kunde enes om det Grundlag, hvorpaa Forhandlingerne skulde føres videre om Enkelthederne i en Overenskomst, har, af forskellige Grunde, Spørgsmaalet om en Genoptagelse af Forhandlingerne været drøftet i vort Forretningsudvalg. Formanden har i Henhold hertil konfereret med Formanden for Arbejdsgiverforeningen, og de to Formænd er da enedes om at foreslaa Parterne, at der optages en *fri* Forhandling, altsaa uden at der i Forvejen opstilles nogen Grænse for hvilke Forhold, Forhandlingerne skal omfatte.

De har den 4. ds. tilstillet Parterne ligegyldende Skrivelser, hvori en saadan Forhandling foreslaas paabegyndt Lørdag den 7. ds.

Skrivelsen til Forbundet aftrykkes her:

København den 4. Oktober 1905.

Til Dansk Tekstilarbejderforbund.

Da det ikke, til Trods for gentagne Forhandlinger, er lykkedes at opnaa Enighed om Betingelserne for en Afslutning af Strejkerne indenfor Tekstilstaget og paa Hattefabriken paa Brede, og da det synes, at det negative Resultat hidrører fra, at det ikke har været muligt at opnaa Enighed om et Forhandlingsgrundlag, tillader vi Undertegnede os at henstille til Parterne, om det ikke vil være hensigtsmæssigt at gøre et nyt Forsøg derved, at der under Tiltrædelse af Repræsentanter

for de to Hovedorganisationer optages en Forhandling mellem Parterne uden noget forud formuleret Forhandlingsgrundlag, men saaledes, at man straks tager fat paa Forhandlingen om de enkelte Divergenspunkter. Antallet af Deltagere foreslaas sat til højest 6 fra hver Side.

Saafremt vort Forslag tages til Følge, indbydes De til Møde i Arbejdsgiverforeningens Lokaler, Ved Stranden 6, Lørdag den 7. ds. Kl. 10 Formiddag.

En ligelydende Skrivelse er i Dag tilstillet Tekstilfabrikantforeningen.

N. ANDERSEN. C. M. OLSEN.

Parterne har svaret, at de modtager Indbydelsen, hvorfor et første Møde afholdes den 7. ds.

Kongresser

Dansk Formerforbund afholdt sin 9. Kongres den 27.—30. August paa »Gimle« i København. Foruden 46 danske Delegerede havde Formanden for »Norsk Formerforbund«, M. NYGAARD, givet Møde.

Formanden, I. C. SUHR, aflagde Beretning.

Forbundet havde i Oktober 1904 1248 Medlemmer, hvoraf 15 var fritagne for at betale Kontingent.

1. Oktober 1902 begyndte Understøttelseskassen sin nuværende Virkemaade, og fra 1. Oktober 1902 til 30. September 1903 understøttedes 557 Medlemmer med 13,127 Kr. 75 Øre; fra 1. Oktober 1903 til 30. September 1904 416 Medlemmer med 20,550 Kr. 95 Øre; fra 1. Oktober 1904 og til 1. Juli 1905 var udbetalt 15,620 Kr. 20 Øre, hvilket tilsammen udgør en Sum af 49,298 Kr. 90 Øre.

I Begravelseshjælp er siden forrige Kongres udbetalt 3400 Kr., og til samme Kasse er indkommen 3212 Kr. 50 Øre, hvilket giver et Underskud af 187 Kr. 50 Øre. Begravelseskassen i sin nuværende Form var uheldig, og Kongressen maatte søge at komme bort herfra. I Aaret 1903 var til Lock-out'en i Sverrig indbetalt til Sverrigs Formerforbund 1500 Kr. og til Lock-out'en i Holland samme Aar 100 Kr. Af Forbundets bogførte Kassebeholdning var et større Beløb stedse udestaaende i Afdelingerne som Driftskapital.

Forbundets Virksomhed godkendtes. En Resolution, der fordrer ensartet Regnskabsførelse i alle Forbundets Afdelinger, samt at Forbundets Regnskaber føres efter Reglerne for enkelt Bogholderi, vedtoges.

Regnskabet godkendtes.

Følgende Forandringer og Tilføjelser af væsentlig Betydning i Lovene vedtoges:

1) Der udsendes en Gang aarlig en kortfattet trykt Beretning over Forretningsudvalgets og den samlede Hovedbestyrelses Møder.

2) Det ugentlige Kontingent pr. Medlem forhøjes fra 1. Oktober 1905 fra 50 til 75 Øre. Afdelingernes Regnskab skal senest 14 Dage efter en forløbet Maaned være Forretningsføreren i Hænde.

3) Medlemmer, som arbejder paa et Sted, hvor ingen Afdeling findes, sorterer direkte under Forbundet, ikke som forhen under nærmeste Afdeling.

4) Medlemmer, der bevislig forfølges for deres Virken i Organisationens Tjeneste, understøttes med 3 Kr. pr. Dag samt 50 Øre ugentlig pr. ukonfirmeret Barn. Under partielle Konflikter er Understøttelsen 2 Kr. 25 Øre pr. Dag, samt 50 Øre ugentlig pr. ukonfirmeret Barn.

5) Kongres afholdes hvert 3. Aar.

6) Kun 2 af de i Forretningsudvalget værende Medlemmer maa have Sæde i Kbhvn.s Afd.s Bestyrelse. Kbhvn.s Afd.s Kasserer maa ikke være Medlem af Forretningsudvalget.

7) Forbundet maa ikke dele Kontor med Kbhvn.s Afd., og Forretningsføreren maa ikke udføre noget Arbejde for Afdelingen.

Forretningsføreren lønnes med 2000 Kr. aarlig.

Svage Medlemmer kunne, efter derom indgivet Begæring, erholde Ret til at betale halvt Kontingent, men dog at beholde fuld Medlemsret.

Vedrørende *Arbejdstidens Forkortelse* vedtoges enstemmig den paa Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Kongres 21.—24. Juni vedtagne Resolution med en mindre Ændring.*)

I Anledning af et fra »Norsk Formerforbund« fremsat Forslag om skandinavisk, obligatorisk Understøttelse under Konfliktforhold, vedtoges følgende Resolution:

Kongressen vedtager at tiltræde en Overenskomst mellem de skandinaviske Forbund om obligatorisk Understøttelse under Konfliktforhold, men overlader Hovedbestyrelsen at træffe Ordning med de andre Landes Forbund om Ordlyden.

Inden en saadan Overenskomst underskrives, skal den sanktioneres af Forbundets Afdelinger.

*) Se Arbejderen: Nr. 7, 2. Aargang.

Det vedtoges at ophæve den nuværende frivillige Begravelseskasse. Efter en stærk Debat vedtoges følgende:

Den nuværende Begravelseskasse ophæves. Der indgaar i Forbundets Love en Bestemmelse om, at hvert Medlem eller hans Hustru ved Dødsfald tilkommer en Begravelseshjælp, der udredes af Forbundets Midler. Ved Fastsettelsen af Kontingentet til Forbundet, tages det tilbørlige Hensyn til, hvad denne Merudgift betyder for Forbundets Kasse. Regler for denne Art af Understøttelse udarbejdes af Forretningsudvalget, men skal, for at have Gyldighed, sanktioneres ved en Urafstemning blandt Medlemmerne.

Vedrørende Forbundets Understøttelseskasse vedtoges følgende:

1. Ny Udlærte kunne i de første 3 Aar kun nyde Understøttelse som Rejsende.
2. Eiter at et Medlem har optaget sin Understøttelse, udbetales der ham paa Rejsen Penge til Overfart ved Færgestede, dog kun med $\frac{1}{2}$ Aars Mellemlum ved hver Udbetaling.
3. Til Jul udbetales hvert arbejdsløst Medlem, hvis Bog er i Orden, en Understøttelse af 10 Kr., udredet af Forbundets Kasse.

Til Forretningsfører genvalgtes med Akklamation I. C. Suhr.

Næste Kongres afholdes i Odense i Aaret 1908.

Det tyske Slagterforbund har holdt sin Kongres den 3.—5. September i Leipzig. Der var 24 Delegerede, foruden en Repræsentant for »Dansk Slagteriarbejderforbund.«

Af den paa Kongressen aflagte Beretning fremhæves: I 5 Byer har Forbundet, tildels ved Strejke, forsøgt at hæve Lønnen, men Resultatet har for en Del været uheldigt, paa Grund af den Lethed, hvormed Arbejdsgiverne har kunnet skaffe sig Skruebrækkere. Medlemstallet den 1. Juni var 2296. Den paa den sidste Kongres indførte Sygeunderstøttelse i Forbundet havde vist sig som et godt Bindemiddel. Fra 1. Januar 1904 til 1. Juni 1905 havde Indtægten været 42,306 Mark, Udgiften 35,485 Mark.

Der blev vedtaget Beslutninger vedrørende den nuværende Kødmandel i Tyskland, angaaende Kost og Logitvang, Lærlingeforholdene, m. m. Næste Kongres afholdes om 2 Aar i Frankfurt a. M.

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 200,00. Aarhus 305,00. Faxe 45,75. Frederikshavn 12,05. Frederikssund 31,25. Glostrup 25,00. Haslev 7,00. Hadsten 17,50. Helsingør 202,70. Hillerød 88,50. Kolding 90,90. Køge 60,00. Maribo 18,50. Middelfart 53,75. Nyborg 12,40. Nykøbing F. 87,50. Næstved 112,00. Odense 139,20. Odder 28,25. Roskilde 51,25. Ringsted 30,00. Skanderborg 27,75. Silkeborg 66,62. Slagelse 132,39. Stege 9,00. Svendborg 70,75. Viborg 49,20.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Brabrand 5,00. Ebeltoft 15,32. Hasle, Bornholm 25,00. Hasselager 15,00. Hedehusene 19,00. Holeby 20,00. Høyslev Teglværksarb. 19,00. Kastrup 55,00. Kerteminde 7,00. Slagelse 17,85. Københavnske Afdelinger: Bagerkuskene 48,00. Banegaardens private Arbejdere 16,50. Brønderiarbejderne 28,00. Garveri-, Hud- og Skindarb. 66,00. Jord- og Betonarb. 500,00. Koks- og Saltværksarb. 75,00. Lager- og Pakhusarbejderne 100,00. Olieømlerne 50,00. Petroleumsarbejderne 27,00. Mælkeriarbejderne 235,00. Sukkerhusarbejderne 45,00. Sandløserne 20,00. Teglværksarbejderne 50,00.

Frihansarbejderne 350,00. Murarbejdsmandene 600,00.

Bager- og Konditorforbundet 1. og 2. Bidrag 500,00. do. Afdelingen i Birkerød 1,20. Belysningsvæsenets Haandværkerforen. 50,00. Bryggeriarbejdernes Forb. Kbhvn. 140,00. Bødkerforeningen 130,00. Elektrikerforb. 37,00. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne, Frederiksborg 12,00. do. Kastrup 10,00. Granithuggerne 18,00. Hvidgarverne 7,75. Jærn- og Metalsliberne 24,50. Karetmagerens Fagf. 25,00. do. paa Sporvejsselskabet 7,50. do. paa Jærnbane 6,75. do. Trævarearbejderne 1,75. Kedel- og Maskinpassernes Kbhvn. Afdl. 93,75. Lohgarverne 43,00. Malernes Fagf. 250,00. do. paa D. S. B. 6,00. Metaltrykkerne 26,00. Murerne, Frederikssund 6,25. Ovnsætterne 23,75. Pakkesearbejderne 11,00. Pottemagerne 17,50. Savværks- og Maskinsnedkernes Afdel. i Brabrand 32,50. København 300,00. Viby 8,00. Skotojsarbejdernes Forb.s Afdl. Kbhvn. 650,00. Mørke 9,25. Ordруп 10,00. Saksøbing 4,00. Vejle 20,00. Skibstømmerforb.s Afdl. i Esbjerg 11,25. Helsingør 15,00. København 25,00. Svendborg 8,50. Skraatobaksarbejdernes Forb.s Afdl. i Kbhvn. 27,15. Køge 6,25. Skræderforb. Kbhvn.s Afdl. 25,00. Slagteriarbejdernes Fagf. 25,00. Stukkatørernes 35,00.

Bidragslisten er afsluttet den 4. Oktober.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3544

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16

KØBENHAVN DEN 14. OKTOBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Væverstrejken. — Lønbewægelser og Konflikter (Kuskene i København; Savværksarbejdere og Maskinsnedkerne; Striden i den elektrotekniske Støtindustri i Berlin; Møbelsnedkerstrejke i Chicago). — Lock-out'en i Sverrig. — Bidrag til de Udelukkede. — Meddelelser (Administrationsbidraget; Arbejderen; International Fagforeningsberetning).

Væverstrejken

I Henhold til den Opfordring, Formændene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund havde rettet til Parterne*), har der den 7. og 9. ds. fundet Møder Sted mellem Repræsentanter for Tekstilfabrikanter og Tekstilarbejdere og for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, men uden at der endnu har kunnet naas et Resultat; det kan end ikke siges, at der under Forhandlingerne har vist sig nogen *Sandsynlighed* for en Overenskomst.

Straks ved det første Møde forelagde Formanden for De samvirkende Fagforbund, MARTIN OLSEN, — for at faa Diskussionen bort fra de Baner, hvorpaa den havde bevæget sig under de tidligere Forhandlinger mellem Parterne alene — Forslag med Hensyn til

1. Akkordberegningen,
2. Løngaranti og
3. Flervævesystemet.

Med Hensyn til det første Punkt foreslog han, at man gik til en *ensartet Priskurant*, maaske med nogle Procents Tillæg, for Fabriker, hvor Produktionsforholdene var vanskeligere, eller nogle Procents Fradrag, hvor Fabriken lagde Arbejdet bedre tilrette. I Stedet for den nuværende, for Arbejderne meget ufordelagtige 6-Skuds Skala, skulde der indføres en 2-Skuds Skala. I Henhold til Fabrikanternes Erklæring, at de vilde betale deres Ar-

bejdere Lønninger som i andre beslægtede Fag, kunde der, paa Grundlag af en Mands Normalløn, hvorom man maatte blive enig, udarbejdes *Akkordpriser, ens for Kvinder og Mænd*.

Da Tekstilarbejderne ikke har fordret en garanteret Minimalløn for Principets Skyld, men for at være nogenlunde sikrede mod Anvendelse af daarligt Materiale, foreslog Olsen, at man gik bort fra den garanterede Løn, men indførte *Bedømmelsesudvalg*, som hurtigt kunde træde til, naar der fra Arbejdernes Side blev ført Klage over daarligt Materiale. Hidtil havde Arbejderne maattet finde sig i de Løntab, som daarligt Garn, i Reglen ogsaa daarlige Kæder, havde medført, da Fabrikkerne altid nægtede, at deres Materiale var daarligt, og Vejen til Voldgiftsretten i Reglen vilde være for lang. Bedømmelsesudvalgene kunde hvile paa *Tillidsmands-Systemet*, t. Eks. saaledes som det fandtes i Jærindustrien.

For at komme bort fra Fabrikanternes Fordring om $16\frac{2}{3}$ pCt. Fradrag af den hele Arbejds løn, naar der arbejdes med 3 Væve, og 20 pCt. Fradrag, naar der arbejdes med 4 Væve, foreslog Olsen, at der, naar der arbejdes med flere end to Væve, betales fuld Betaling for de første to Væve, f. Eks. 25 pCt. mindre for den 3die Væv, og 50 pCt. mindre for den 4de Væv. Disse Procentafdrag var vilkaarlig valgte, om deres Størrelse maatte der forhandles.

Men Tekstilfabrikanterne vilde *intet* gaa med til at det foreslaaede. De holdt fast ved det Bestaaende og hævdede med vanlig Frimodighed, at Lønningerne i Tekstilindustrien i Almindelighed var *gode*; hvis der undtagelsesvis kunde paapeges Lønninger, som

*) Se Arbejderen Nr. 15.

bevislig er for lave i Forhold til Gen-nemsnitsfortjenesten i Tekstiltaget, vilde de forhøje saadanne enkelte Lønninger, men derudover vilde de intet.

Forhandlingerne i de to Dage gik paa Kryds og Tværs imellem hinanden om alle Forhold indenfor Tekstilindus-trien, men det var ikke muligt at komme til positive Resultater om be-stemte Punkter.

I den senere Tid har enkelte Tekst-tilfabrikanter gennem Dagspressen op-givet Lønninger for Arbejdere paa de-res Fabriker; det har dog været let at se, at de fremdragne Lønninger ikke har været de almindeligt gældende.

De samme Oplysninger drog de frem under de sidste Forhandlinger, tilligemed en Del, mest løse, Opgørel-ser over Kvindelønninger i Virksom-heder udenfor Tekstilindustrien, men disse Opgivelser fremviste *lave* Løn-ninger.

Tekstilarbejderforbundet — saavel som mange andre Fag — savner des-værre en egen Lønstatistik til at stille op mod Arbejdsgivernes Eksempler, og da der, som nævnt, ikke var nogen som helst Udsigt til Enighed paa et eneste Punkt, kom et Forslag fra Ar-bejdsgiverforeningens Formand, N. AN-DERSEN, om at henvise alle de indkomne Oplysninger om Lønninger til et Underudvalg, godt tilpas, da det afpare-rede en Sprængning af Forhandlingerne.

Forslaget om Underudvalg vedtoges, ligesom det blev fastslaaet, at der til Udvalget skulde indleveres Lønnings-liste fra samtlige Tekstiltfabrikanter under Fabrikantforeningen, og at Ud-valget kunde søge Oplysninger om Lønninger i andre lignende Virksom-heder. Under Forhandlingerne gav Fa-brikanterne det Udseende af, at de havde alle deres Lønliste i Orden, men da disse nu skulde forelægges Udvalget, erklærede Fabrikantforenin-gens Formand, E. DAVERKOSEN, at naar man nu skulde have Lister, skulde de være »rigtige«, og at der til Tilvejbrin-gelsen af saadanne vilde medgaa en fjorten Dages Tid; en anden af Fa-brikanterne mente dog, at det kunde gøres hurtigere.

Det er ogsaa muligt at de fjorten Dage var en Manøvre fra Fabrikanternes

Side, for at se, hvilken Virkning den vilde gøre.

Vi tror for øvrigt, at det vil være af mindre Betydning for en Afslut-ning af Tekstilarbejderstrejken, om Tilvejbringelsen af Listerne varer en Uge mere eller mindre; thi saalænge Fabrikanterne stiller sig paa den Maade, som de har gjort under de sidste For-handlinger, vil Tekstilarbejderne være nødsagede til at strejke videre og De samvirkende Fagforbunds Medlemmer vil støtte dem.

*

Repræsentantskabet i De samvirkende Fagforbund har med 93 Ja mod 1 Nej vedtaget at yde Tekstilarbejderne fortsat Strejkeunderstøttelse.

Organisationerne anmodes derfor om vedblivende at indbetale ugentlige Bi-drag af 25 Øre for heltbetalende og 12½ Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Organisationerne bedes, saavidt mu-ligt, indbetale Bidraget for den for-løbne Uge senest hver *Fredag Middag inden Kl. 2.*

Lønbevægelser og Konflikter

Kuskene i København. Den 6. ds. af-holdt Kuskenes Fællesforbund i Kø-benhavn Generalforsamling, paa hvil-ken det enstemmig vedtoges at standse Arbejdet den 16. ds., hvis Vognmæn-dene fremdeles nægter at imødekomme Arbejdernes Krav, og man gav Besty-relsen Bemyndigelse til at bestemme Dagen for Arbejdsstandsningens Ikraft-træden. Efter at Vognmændene havde modtaget Meddelelse om den tagne Beslutning, har de svaret, at de er vil-lig til at optage en Forhandling, men at denne maa føres paa et andet Grund-lag end det, der tidligere har været forelagt. Kuskenes Fællesforbund har derefter foreslaet en fri Forhandling, og dette Forslag er antaget af Vogn-mandsforeningen. Ved Forhandlingerne vil det forhaabentlig lykkes Parterne at komme til Forstaelse.

Savværksarbejderne og Maskinsned-kerne. Vi meddelte i »Arbejderen« Nr. 3, at Savværksarbejderne og Maskin-snedkerne paa «Hillerød Savværk» den

14. Juni i et Antal af 19 Mand havde forladt Arbejdet for et Par daarlige Kollegers Skyld, samt at Forbundets Formand havde formaaet Arbejderne til at gaa i Arbejde igen, men at Fabriksledelsen da havde nægtet at tage 8 af de 19 Mand i Arbejde, fordi de var »uroelige Hoveder«.

Denne Strid er nu afsluttet ved Indgaaelse af nedenstaaende Ordning:

I Følge Overenskomst mellem Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund og Foreningen for Provins-savværker i Østlisterne, skal den, i Anledning af den i Sommer indtraadte Konflikt paa Hillerød Savværk stedfundne Blokering eller Boykotting, ophøre fra begge Sider fra Dags Dato at regne.

København den 7. Oktober 1905.

ADOLPH GEGNER,

p. T. Formand for Foreningen for Provins-Savværker i Østlisterne.

O. MADSEN,

p. T. Formand for Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund.

I den elektrotekniske Storindustri i Berlin er der udbrudt en Strid, der omfatter ca. 40,000 Arbejdere.

Paa Grund af Uoverensstemmelser om Timeløn og Akkorder nedlagde nogle Arbejdere i Skruedrejeriet i »Wernerværket« hos SIEMENS & HALSKE samt nogle Arbejdergrupper i Elektricitetsselskabets Kabelværk Arbejdet. Under Forhandlinger i den Anledning nedlagde nogle Arbejdere paa SIEMENS & SCHUCKERTS Dynamoværk ligeledes Arbejdet.

I Anledning af disse mindre Standsninger truede de forbundne Elektricitetsfirmaer med at lukke en Række Værksteder, hvis Arbejderne ikke uden Betingelser optog Arbejdet inden 24 Timers Forløb.

Da Arbejderne nægtede dette, blev ca. 9000 andre Arbejdere lukket ud.

Nye Forhandlinger medførte et Tilbud om 7½ Procents Lønforhøjelse i Stedet for de af Arbejderne forlangte 15 Procent.

Organisationsledelsen anbefalede at vedtage dette Tilbud, men de Udelukkede overlod Afgørelsen til de Strejkende, og disse *forkastede* Tilbudet, under Henviisning til, at Tilstanden i Almindelighed var bleven uholdbar ved gentagne Sammensættelser og slet Behandling, og at en Kamp derfor var uundgaaelig.

Derefter har der funden yderligere Udelukkelse Sted, saaledes at Antallet nu er ca. 40,000, og der er al Udsigt til, at Striden vil blive udvidet endnu yderligere.

Møbelsnedkerstrejke i Chicago. Den 22. August afsluttedes en 7 Ugers Strejke af Snedkere, Maskinfolk og Polerere i Møbelfabriker i Chicago. Den gamle Overenskomst, som hjemlede Snedkerne og Maskinfolkene en Minimal-Timeløn af 104 Øre, og 92 Øre for Polererne, fornyedes for 2 Aar, hvorefter der for det 3. Aar indtræder en Timeløn af henholdsvis 108 Øre og 98 Øre. Ca. 2000 Arbejdere deltog i Strejken.

Lock-out'en i Sverrig

Der er kommen Nervøsitet blandt Jernfabrikanterne i Sverrig. Særlig gøres der i de Virksomheder, hvori der tilvirkes Landbrugsmaskiner, store Anstrængelser for at faa fat i de gamle Arbejdere og atter at faa Driften i Gang.

Fabrikanterne anvender de mest hensynsløse Midler, for at sprænge Arbejdernes Sammenhold, men hidtil er ethvert Forsøg strandet. De udelukkede Arbejdere har imidlertid, uden at vakle, trofast baaret alle de Byrder som Kapitalisterne har paalagt dem; de haaber derfor ogsaa, at Sejren til sidst skal blive deres. For at dette Haab ikke skal blive gjort til Skamme, er det nødvendigt, at der sikres Arbejderne den nødvendige Støtte, og vi opfordrer derfor Organisationerne til vedblivende af al Kraft at virke for, at der ydes de Udelukkede den størst mulige Hjælp.

Der er flere Organisationer, der har indbetalt deres regelmæssige Bidrag *hver Uge*, og for deres Vedkommende er der allerede ydet ca. 4 Kr. pr. Medlem; andre staar længere, nogle endog *betydeligt* længere tilbage.

For os i Danmark er det af allerstørste Vigtighed, at de svenske Arbejdere vinder. Hvis de skulde tabe, vil vi komme til at føle det, naar Arbejderorganisationer indenfor Jærindustrien i Danmark skal til at røre paa

sig i de kommende Aar, og det vilde endda faa videre Følger.

Bidragene bedes, som hidtil, sendt til Kassereren i de samvirkende Fagforbund, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1.*)

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 327,00. Aarhus 300,00. Assens Mariager 86,50. Esbjerg 60,00. Fredericia 95,80. Hadsten 11,95. Maribo 26,05. Nakskov 96,00. Næstved 117,75. Nyborg 37,60. Nykøbing Jyll. 93,75. Odense 98,05. Odder 30,35. Randers 388,05. Ringkøbing 14,25. Rønne 35,00. Silkeborg 46,50. Svendborg 24,25. Vejle 75,35. Viborg 117,40. Vordingborg 6,62.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Bandholm 10,00. Brabrand 5,00. Farum 10,00. Frederiksværk 40,00. Fredensborg 12,50. Hasle pr. Aarhus 8,75. Hedehusene 19,00. Kastrup 50,00. Seest 12,50. Slagelse 16,50. Voldby 4,50. Københavnske Afdelinger: Banegaardens priv. Arb. 32,25. Brænderiarbejderne 35,00. Fabrikarbejderne 200,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Jærnbanearbejderne M. 20,60. Kuskene 150,00. Petroleumsarbejderne 30,00. Renovationsarbejderne 50,00. Teglværksarbejderne 50,00. Toldbodarbejderne 100,00. Trælagerarbejderne 110,00.

Elektrikertorb. 37,00. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne Kastrup 9,50. Gørtler- og Metalarbejderforbundet 143,00. Hvidgarverne 8,00. Kedel- og Maskinpasserne Kbhvn. 93,75. Karretmagertorb. Afd. Præsto 10,00. do. Træarb. paa Jærnbanen 7,50. do. Trævarearbejdernes Fagf. 1,75. Kurvemagerne 20,00. Lohgarverforbund. 43,00. Malernes Fagf. D. S. B. 6,00. Mølleriarbejderforb. Afdl. Kbhvn. 25,00. Pakkassarbejderne 13,00. Skræderforb. Afd. Frederikssund 4,45. Nykøbing S 3,75. Skibstømmerforb. Afd. Esbjerg 11,25. Frederikshavn 9,00. Helsingør 8,00. København 25,00. Svendborg 10,50. Snedkerforbundets Afdeling Helsingør 56,20. Snedkernes og Stolemagerens Faktoren. 250,00. Dansk Typograf-Forbund 130,40.

Endvidere er indkommen paa Kuponbøger fra Konditorforbundet: Bog 5081, 14,30. Bog 5246, 18,10. Træsko- og Læstarbejderne: Bog 5224, 12,95. Bog 5225, 12,50.

Bidraglisten er afsluttet den 11. Oktober.

E. SVENDSEN.

Meddelelser

Administrationsbidraget. Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger gøres

*) Efter at ovenstaaende var sat, meddeles det fra Stockholm, at der er kommet nogle Forhandlinger i Gang. Men Hjælpen er jo derfor lige nødvendig, saalænge Konflikten varer.

opmærksom paa, at Administrationsbidraget for 2det Halvaar 1905 skal være indbetalt inden Udgangen af Oktober Maaned.

»Arbejderen«. Repræsentanterne for Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger, Hovedbestyrelsesmedlemmerne, Afdelingsformændene samt Formændene for de lokale Fællesorganisationer bedes erindre, naar de skifter Bopæl, da at sende Meddelelse derom til »Arbejderen«s Ekspedition, Nørre Farimagsgade 47, 1., for at undgaa Standsninger i Bladets Forsendelse.

International Fagforeningsberetning. I Marts d. A. tilsendte De samvirkende Fagforbund Forbundene og de Fagforeninger, der ikke tilhører noget Forbund hver et Eksemplar i det tyske Sprog af den af den internationale faglige Sekretær udarbejdede Beretning for 1903, indeholdende Oplysning om den faglige Bevægelse i et stort Antal Lande.

Denne Beretning har den faglige Landsorganisation i Norge senere ladet oversætte paa Norsk, og et Eksemplar af den norske Udgave er ligeledes tilsendt de nævnte Organisationer. Men da vi tør forudsætte, at flere af vore Fagorganisationer, saa vel som enkelte Medlemmer, kunde ønske at være i Besiddelse af Beretningen i et lettere tilgængeligt Sprog end Tysk, har vi, ved Forespørgsel i Norge, faaet Løfte om et Antal Eksemplarer af Beretningen paa Norsk, for den meget billige Pris af 60 Øre pr. Stk.

Organisationerne bedes indsende deres eventuelle Bestillinger til De samvirkende Fagforbunds Kasserer snarest muligt, hvorefter de kan afhente eller faa tilsendt de bestilte Eksemplarer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELESESBLAG FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17

KØBENHAVN DEN 21. OKTOBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bogbinderne i København; Kuskene i København; Tekstilarbejderne; Trædrejere i København; Lock-out'en i den elektriske Størdindustri i Berlin). — Lock-out'en i Sverrig. — Bidrag til de Udelukkede. — Arbejdsløsheden i Danmark i August Maaned 1905.

Lønbevægelser og Konflikter

Bogbinderne i København. Fra Bogbinderforbundet har Forretningsudvalget modtaget Meddelelse om, at Fællesudvalget, som siden Strejkens Afslutning i Fjor har forhandlet om en Akkordtarif for København, nu har tilendebragt sit Arbejde, og at det, med Undtagelse af 3 Punkter, er lykkedes at opnaa Enighed. De Punkter, Udvalget ikke har kunnet blive enige om, skal afgøres af Fagets Voldgiftsret, og forsaavidt er alt godt.

Der er imidlertid opstaaet en anden Vanskelighed. Forbundets Repræsentanter har nemlig ønsket, at Priskuranten fik en Tilføjelse om, at alt Arbejde, som kan udføres i Akkord, skal beregnes efter Akkordtariffen; men dette modsætter Mestrene sig, og de gør gældende, at Overenskomsten af 22. Juli 1904, angaaende Strejkens Afslutning, intet indeholder i den nævnte Retning. Dette er imidlertid urigtigt; den nævnte Overenskomst har en saalydende Bestemmelse:

De i Priskuranten anførte Priser er gensidig bindende for Arbejder og Arbejdsgiver.

Denne Bestemmelse blev indsat i Overenskomsten i Stedet for en anden, først foreslaaet, der lød saaledes:

De i Priskuranten anførte Priser skal benyttes, naar en af Parterne forlanger det.

Bestemmelsen ændredes, fordi Bogbinderlaugets Oldermann ønskede Formen mildnet, for bedre at faa den til at »glide« paa Laugets Generalforsam-

ling, og alle Deltagerne i Forhandlingen var fuldkommen paa det rene med, at begge Affattelser var Udtryk for den samme Tanke: at Priskuranten *skulde* benyttes, hvor det forlangtes af en af Parterne.

Bogbinderforbundet har nu ment, at en Bestemmelse herom maa indføres i Priskuranten, men Forretningsudvalget har hertil svaret, at den i Overenskomsten indeholdte Bestemmelse maa være tilstrækkelig. Endvidere, at Forbundet, naar Priskuranten er traadt i Kraft, kan paaregne De samvirkende Fagforbunds Støtte til Hævdelse og Gennemførelse af Priskuranten i de Tilfælde, hvor Mestre maatte nægte at betale efter samme.

Kuskene i København. Ved Forhandling mellem Vognmandsforeningen og Dansk Arbejdsmandsforbund er der indgaaet følgende

OVERENSKOMST

om
midlertidig Ordning angaaende de københavnske Kuskes Løn- og Arbejdsforhold.

1.
Overenskomsten af 17. Juni 1901 mellem Vognmandsforeningen og Kuskenes Fællesforbund for København og Omegn sættes i Kraft paa ny fra og med den 1. November d. A. og til 15. August 1906 med følgende Ændringer:

2.
Den nuværende Vinterløn forhøjes til 20 Kr. og Sommerlønnen til 22 Kr. ugenlig.

3.
»Daglønsskorsel« betales i Sommermaanederne med 3 Kr. 90 Øre pr. Dag og i Vintermaanederne med 3 Kr. 60 Øre pr. Dag.

4.
Hvor Arbejdstiden systematisk er fra Kl. 6 til 6 hele Aaret, betales Sommerlønnen ogsaa hele Tiden.

5.
Senest 3 Maaneder inden den 15. August n. A. paabegyndes Forhandling mellem

Vognmændenes og Kuskenes respektive Organisationer om en ny og endelig Overenskomst; er en saadan ikke tilvejebragt til den 15. August 1906, staar Parterne frit overfor hinanden.

Overenskomsten var til Behandling og tiltraadtes paa samtidige Generalforsamlinger i Vognmandsforeningen og Kuskenes Fællesforbund d. 16. ds. om Aftenen. Den af Kuskene til d. 17. ds. bebudede Strejke bortfalder dermed.

Tekstilarbejderne. Den 18. ds. har Tekstilfabrikantforeningen atter holdt ekstraordinær Generalforsamling. Efter Ritzaus Bureau blev de den 7. og 9. ds. førte Forhandlinger refererede, hvorefter der enstemning vedtoges følgende Resolution:

Generalforsamlingen udtaler sin fulde Tilslutning til Bestyrelsens Stilling.

Hvis den »fulde Tilslutning« gælder Fabrikanternes komplet afvisende Stilling under *de sidste Forhandlinger*, er der lange Udsigter med en Afslutning af Strejken. Tilslutningen kan nu ogsaa gælde Fabrikantforeningens Stilling paa *Generalforsamlingen*, og da vi kan tænke os, at Stillingen dér har været et Par Streger længere mod en Tilnærmelse, kan Resolutionen sige baade det ene og det andet.

Væsentligere er det, at Fabrikantforeningens Formand d. 19. ds. har meddelt Tekstilarbejderforbundet, at Fabrikerne næsten alle har indsendt deres Oplysninger vedrørende Lønningerne, og Parterne har derefter aftalt Møde til den 23. ds., Kl. 10¹/₂ Form., af det nedsatte Fællesudvalg paa 4 Medlemmer fra hver Side. Naar dette Fællesudvalg har gennemgaaet det indkomne Materiale, og det, der endnu er ivente, træder det større Fællesudvalg, hvori ogsaa Repræsentanter for Hovedorganisationerne har Sæde, sammen til en fortsat Forhandling om Stridspunkterne.

Trædrejerne i København har ved Forhandling med Drejerlauget gennemført en forbedret Priskurant med tilhørende Regulativ. Den ny Overenskomst er traadt i Kraft den 9. Oktbr.

Lock-out'en i den elektriske Storindustri i Berlin er endt paa Grundlag af

de af Firmaerne, paa et tidligere Tidspunkt tilbødte Lønforhøjelser for ca. 500 Lagerarbejdere paa »Allgemeine Elektrizitätsgesellschafts« Kabelværk ved Oberschöneweide og ca. 250 Skruedrejerne paa »Wernerwerk«, tilhørende Siemens & Halske.

Foreningen af Arbejdsgivere i Metalindustrien i Berlin havde erklæret sig solidarisk med Elektricitetsfirmaerne og bebudet Lock-out i deres Fabriker den 14. Oktober, hvorved Lock-out'en vilde være vokset til over 50,000 Arbejdere.

Efter en Protokol, som *Arbejdsgiverne* har offentliggjort og som er undertegnet den 14. Oktober af de tre nedennævnte Firmaer, er Afslutningen sket under følgende Forhold og Vilkaar:

Efter at Arbejderforsamlingerne i Gaar og i Dag har erklæret sig for Genoptagelse af Arbejdet, fandt der i Dag en Slutningssammenkomst Sted mellem Repræsentanter for Firmaet Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft, Siemens & Halske, Siemens-Schuckertwerke og Formændene for Arbejdernes Udvalg. Formændene meddelte, at Skruedrejerne og Lagerarbejderne var beredt til at optage Arbejdet paa de for Strejken tilbudte Betingelser. Der blev derpaa, med Hensyn til Arbejdets Genoptagelse fastsat følgende:

1. De mandlige Skruedrejerne faar de i Arbejdsraadets Protokol af 16. September omtalte, forhøjede Akkordlønninger.

2. Lagerarbejderne ved Kabelværket ved Oberspreewald og ved Automobilfabrikken faar fra den Dag, de atter indtræder i Arbejde, de ligeledes for Strejkens Udbrud bevilgede Løn-satser.

3. De tre Firmaer begynder der 16. Oktb. 1905 om Morgenen Genaabningen af deres Virksomheder og Antagelsen af Arbejdere.

4. De hidtil beskæftigede Arbejdere genantages efter Driftsforholdenes Tarv, saaledes at Antagelsen af nye Arbejdere, saavidt muligt, først finder Sted efter at de hidtil beskæftigede er genantaget. Deltagelse i Arbejdsnedlæggelse eller Arbejdsvægning skal ikke være hindrende for Genantagelse. Forulæmpelse af de Arbejdere, der blev staaende eller senere antoges under Lock-out'en, er utilstedelig og gælder som Afskedigelsesgrund.

5. De mødte Repræsentanter for Arbejderudvalgene hos de to Firmaer erklærede, at Arbejderne genoptager Arbejdet under de foranførte Betingelser.

Det maa vistnok anses for at være klogt handlet af det tyske Matalarbejderforbund og de andre Organisationer, som havde Medlemmer indviklede i denne Jættekamp, hvis videre Forløb vistnok maatte ende med Tab for Arbejderne, da mange af disse var uor-

ganiserede. Det maa derfor ogsaa vække nogen Forundring, at »Vorwärts« omtaler Afslutningen i følgende stærke Vendinger:

Arbejdsgiverne har gjort en ubetydelig Indrømmelse; men det vilde være Daarskab af den Grund at tale om endog blot et lille Resultat for Arbejderne. — Nej! Det skal roligt tilstaa: Arbejderne vender tilbage til Fabrikkerne som de *Slagne!* I den bestandigt rasede Kamp mellem Kapital og Arbejde har de tabt et Slag.

Forholdenes, d. e. Kapitalisternes Magt, har atter været stærkere end Arbejdernes, og det er kun rigtigt at indrømme dette for at undgaa Fejl i Fremtiden, men en saadan Indrømmelse kan fremsættes saaledes, at Arbejdsgiverne ikke i altfor høj Grad kan benytte den til at forhaane Arbejderne med.

Lock-out'en i Sverrig

I sidste Uge har der, paa Foranledning af Indenrigs- og Finansministrene og under Forsæde af Landshøvding HUGO HAMILTON, fundet Forhandlinger Sted mellem Værkstedsforeningens Formand, Direktør JOHAN BERNSTRØM og Ingeniør JOHAN SJØHOLM paa den ene Side, og Formanden for Landssekretariatet, HERM. LINDQUIST og Formanden for Jern- og Metalarbejderforbundet, ERNST BLOMBERG, paa den anden Side, om en Løsning af Striden indenfor Jernindustrien. Under disse Forhandlinger er der skabt en, omend kun svag, Mulighed for, at den langvarige Strid kan bringes til Afslutning.

Forhandlingerne blev indledet med Spørgsmaalet om Minimallønningerne; angaaende disse er Udvalget blevet enig om de principielle Bestemmelser, som skal mere grundlæggende for Minimallønningerne, men angaaende deres Størrelse har Udvalget derimod ikke kunnet opnaa Enighed. Man har dog fundet en Maade, hvorpaa man mener ogsaa at kunne komme ud over den Vanskelighed. Udvalget har saaledes foreslaaet Værkstedsforeninger og de fire Fagforbund, som ere inddragne i Striden, at der med *hvert enkelt Værksted* straks maa blive indledet Forhandling mellem de respektive Arbejds-

givere og Arbejderne, for at søge opnaaet Overenskomst om Minimallønningernes Størrelse, i Henhold til den af Fællesudvalget anviste Maade. Resultatet af disse Forhandlinger skal indsendes til Fællesudvalget senest den 24. ds. og med særlig Angivelse af de Steder, hvor det har vist sig, at det ikke har været muligt at opnaa Enighed, samt Opgivelse af saavel de Minimal-lønninger, Arbejderne har forlangt, som de, Arbejdsgiverne er fremkomne med.

Fællesudvalget udtaler i en Skrivelse til de Vedkommende, at forsaavidt det kan lykkes at opnaa Enighed om Minimallønningerne, haaber man at kunne fremsætte Forslag om Lock-out'ens Afslutning og hvad dertil henhører.

Medens der saaledes nu forhandles mellem Fabrikanten og Arbejderne om Minimallønnen, fortsætter Fællesudvalget sine Forhandlinger om alle de mange andre Spørgsmaal, som staar i Forbindelse med hele denne store Strid. Hvorlænge disse Forhandlinger vil vare, og om det overhovedet med disse vil lykkes at opnaa en Afslutning af Striden, kan man i dette Øjeblik ikke have nogen begrundet Mening om. Af Erfaring ved vi imidlertid, at der for at bringe en saa omfattende Strid til Afslutning, kræves et ikke ringe Arbejde og at dette vil tage Tid. Vi maa derfor ikke paa nogen som helst Maade mene, at det nu er unødvendigt at indsamle Bidrag til de Udelukkede. Kampen varer fremdeles, og efter de ca. 4 Maanedes Strid trænger de udelukkede Arbejdere i højere Grad end nogensinde til vor Støtte. Konflikten er nu i Opløbet, og det bør ikke siges, at de danske Arbejdere sløjede af; det gjælder at vise den samme Begejstring og Offervillighed, som ved Stridens Begyndelse.

Bidragene bedes derfor som hidtil indbetalt til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal, København K.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 283,65. Aarhus 305,00. Fredericia 103,50. Had-

sten 14,25. Hjørring 74,25. Kolding 143,10. Køge 50,00. Maribo 67,00. Næstved 110,90. Randers 164,75. Ringsted 30,00. Rønne 20,00. Skanderborg 17,00. Silkeborg 77,95. Stege 9,25. Vejle 130,30. Viborg 71,60.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Hasle, Bornholm 25,00. Hedehusene 19,00. Holeby 10,00. Slagelse 15,00. Københavnske Afdelinger, Jord- og Betonarbejderne 500,00. Kuskene 150,00. Lager- og Pakhusarbejderne 150,00. Marmor- og Granitliverne 20,00. Oliemøllerne 25,00. Petroleumsarbejderne 30,00. Sukkerhusarbejderne 40,00. Tagpap-, Asfalt- og Isoleringarb. 25,00. Teglværksarbejderne 50,00. Toldbodarbejderne 50,00.

Billedskærernes Fagf. 11,25. Brostenshuggerne i Sandvig 25,00. Bryggeriarbejderne i Kbhvn. 100,00. do. i Esbjerg 7,75. Bødkerforeningen 130,00. Cigarsorteringerne 76,50. Elektropletarbejderne 30,00. Elektrikerforbundet 37,00. Filehuggerne 4,25. Glasmagerne, Frederiksberg 24,25. do. Kastrup 12,00. Hvidgarverne 7,75. Jærn- og Metallsliberne 24,00. Karetmagerens Fagf. 50,00 do. ved Sporvejene 7,50. do. Klub paa Jærnbanen 6,75. do. Trævarearbejderne 1,75. Kedel- og Maskinpasserne Kbhvn.s Afdl. 93,75. Kommunale Arbejderforbund 200,00. Kurvemagerne 20,00. Lohgarverforb. 43,00. Malernes Fagf. Kbhvn. 500,00. do. p. D.S.B. 6,00. do. Fredericia 15,50. Metaltrykkerne 26,00. Modelarbejderne 50,00. Møllerne 6,00. Murerforbundets Afdeling i Frederikssund 19,50. Frederiksværk 1,00. Grenaa 24,00. Mariager 25,00. Skjelskør 10,00. Murarbejdsmandenes Fagf. Kbhvn. 100,00. Pakkasearbejderne 11,25. Pottemagerne 17,50. Skomagerne, Mørke 8,50. Skræderforb. Afdl. Kbhvn. 41,25. Snedkerforbundets Afdl., Bogense 9,25. Snedkernes og Stolemagerens Fagf. 250,00. Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation 800,00. Skibstømmerforb.s Afdl. Esbjerg 11,25. Helsingør 8,00. Svendborg 15,00. Savværks og Maskinsnedkernes Forb.s Afdl. i Brabrand 38,50. Hinnerup 28,00. København 200,00. Mallng 15,00. Tobaksarbejderforb. Afdl. Thisted 7,50.

Bidragslisten er afsluttet den 18. Oktober.

I forrige Numer (Nr. 16) staar Renovationsarbejderne opført med 50,00, skal være 90,00.

E. SVENDSEN.

Arbejdsløsheden

i Danmark i August Maaned 1905.

Der foreligger Oplysninger fra 50 Organisationer med et samlet Medlemsantal af 27,451.

Heraf havde 38 Organisationer med tilsammen 26,289 Medlemmer 1282 Arbejdsløse eller 4,71 pCt. den 31. August. 12 Organisationer, med ialt 1162 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejdsmand, Rand.						150
Barberer o. Frisør	19	272	10			
Barnevognsarb. . .	2	52	2			
Billedskærere . . .	13	135	2			
Blikkenslagere . .	40	1040		15	390	
Broløggere		900			200	
Bryggeriarb.			2			
Bødkere	5	98	3	34	434	16
Elektrikere	8	103	1	2	28	2
Farmaceuter	8	248	8	5	155	5
Filehuggere	5	20	1			
Formere	34	787	31	34	739	26
Frihavnsarbejd. . .						
Gas- og Vandarb.	8	180	6			
Glasarbejdere . . .				48	1246	48
Gørtl. o. Metalarb.	27	397	18	8	99	3
Handskemagere . .	19	497	15	5	42	
Hattearbejdere . .				6	136	6
Hvidgarvere	5	105	5	6	125	6
Instrumentmag., kirurgiske						
do. mek. og opt. . .	1	27	1			
Karetmagere	16	322	14	16	116	4
Kedel-o. Maskinp.	24	440	20	4	121	4
Keramikere	5	135	5			
Korkskærere						
Kurvemagere						
Litografer	14	307	9	6	27	3
Lohgarvere	2	40	1			
Metaltrykkere . . .	4	36	1			
Mineralvandsarb.	4	27	4			
Murararbejdsmd. .	125	3375	125			
Møllere	6	89	5	3	44	3
Ovnsættere						
Murere			109			43
Papirfabrikarb. . .						
Pottemagere						
Rebsslagere						30
Sadelm. o. Tapets	75	2325	75	25	750	25
Savværksarb. og Maskinsnedker	27	454	18	19	260	19
Sejlmagere	10	109				
Skibstømre	43	1032	43	20	480	20
Skorstensfejere . .	9	270	9			
Skotøjsarbejdere .	31	413	19	6	56	2
Skraatobaksarb. .	1	17	1	2	37	2
Snedkere o. Tømrere, Bornholm						
Stenarbejdere . . .						
Stukkatører	5	100				
Sukker-, Chokol. Biskuitarbejd.				4	27	4
Trælastarbejdere		1500				
Tømrere			173			137

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18

KØBENHAVN DEN 28. OKTOBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den næste skandinaviske Arbejderkongres; Det nordamerikanske Typografforbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Tekstilarbejderstrejken). — Majdemonstrationen. — Lock-out'en i Sverrig. — Bidrag til de Udelukkede. — Meddelelser (Spørvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation; Tidsskrift for Arbejderforsikring; Administrationsbidraget; Arbejderen.).

Kongresser

Den næste skandinaviske Arbejderkongres. For at gøre det muligt for den faglige Landsorganisation i Nordamerika (American Federation of Labor) at lade sig repræsentere ved den næste internationale Fagforeningskonference, vedtoges det paa den sidst afholdte Konference i Amsterdam *) i Juni d. A. at søge udvirket, at den næste skandinaviske Arbejderkongres, som var tænkt afholdt i 1906, bliver udsat til 1907, og at den bliver afholdt i *Kristiania*, for at Konferencen kan finde Sted i Forbindelse dermed.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge, som afholdt Kongres i Kristiania i Juli d. A. har vedtaget at tiltræde Forslaget, og har nu tilstillet De samvirkende Fagforbund den paa Kongressen derom vedtagne Resolution, der er saalydende:

»I Anledning af, at det paa den 4. internationale Fagforeningskonference er besluttet, at afholde den 5. internationale Konference i Kristiania i Eftersommeren 1907, under Forudsætning af, at den skandinaviske Arbejderkongres afholdes paa samme Tid, og da denne Beslutning er taget for at gøre det muligt for Landsorganisationen i Nordamerika at kunne deltage i Konferencen, hvilket maa anses for at være af stor Betydning for den internationale Forbindelse, vedtager Kongressen for sit Vedkommende at tiltræde Konferencens Beslutning samt at foreslaa for de

faglige og politiske Centralorganisationer i Skandinavien, at den skandinaviske Kongres afholdes i Kristiania i August 1907.«

Beslutningen er tiltraadt af Styret for »Det norske Arbejderparti«.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund behandlede Sagen paa sit Møde den 17. Oktober, og vedtog ligeledes for sit Vedkommende at tiltræde Forslaget, idet man gaar ud fra, at det ogsaa tiltrædes af Socialdemokratisk Forbund«.

Det nordamerikanske Typografforbund afholdt sit 51. Aarsmøde den 14.—19. August i *Toronto*.

Af Beretningen gengives følgende: Forretningsaaret 1904—05 udviser et gennemsnitligt Medlemstal af 46,734, hvoraf 45,435 Sættere, 1047 Avissekspedienter, 98 Skriftstøbere og 154 Journalister. For 10 Aar siden var Medlemsantallet 29,295, hvorunder Maskinmestre og Trykkere, som nu har et særligt Forbund med ca. 16,000 Medlemmer. Typografforbundets Indtægter var 244,689 Dollars, Udgifterne 205,822 Dollars, deraf 39,603 Dollars til Strejker og 39,690 Dollars til Begravelseshjælp. Anden Understøttelse er ikke centraliseret.

Hele den første Dag medgik til Aabningsformaliteter, hvorunder ogsaa en Præst, som det endnu er Skik i enkelte nordamerikanske Fagorganisationer, uddelte sin Velsignelse over Mødet.

Der forhandlede en Del om Understøttelsesforhold, men Dagsordenens vigtigste Punkt var Spørgsmaal om Gennemførelse af 8-Timersdagen i Trykkerier, hvor Arbejdstiden endnu er længere; det handler sig mest om Værk- og Akcidenstrykkerier. Forman-

*) Se »Arbejderen« Nr. 3., 2. Aargang.

den for Bogtrykkernes Organisation, der var til Stede under Behandlingen, erklærede udtrykkeligt, at Arbejdsgiverne under ingen Omstændighed vilde gaa ind paa denne Fordring, og at de vilde optage en Kamp med Typograferne, forsaavidt disse vilde søge Fordringen gennemført ved Strejke. Det vedtoges at nedlægge Arbejdet overalt fra 1. Januar 1906 paa de Trykkerier, hvor man ikke vil gaa med til 8-Timersdagens Gennemførelse. SAMUEL GOMPERS, Formanden for Nordamerikas samvirkende Fagforbund (American Federation of Labor), var tilstede og afgav paa Centralisationens Vegne Tilsegn om Understøttelse i den Kamp, der vistnok stunder til.

Lønbevægelser og Konflikter

Tekstilarbejderstrejken. I Henhold til en Aftale mellem Hr. Fabrikant DAVERKOSEN og Forretningsfører I. I. MØLLER afholdt Underudvalget Fællesmøde den 23. ds. Fabrikanterne fremlagde ved Mødet Resultatet af deres Undersøgelser om Lønnen paa de forskellige Tekstiltfabriker og fra de beslægtede Fabriksfag. Det kan imidlertid ikke siges, at disse Oplysninger var særlig værdifulde. I det store Fællesudvalg gik man ud fra, at Fabrikanterne vilde indhente Oplysning om de enkelte Arbejders Lønninger i de forskellige Brancher i Faget; Mands- og Kvindelønninger adskilt hver for sig. Lønningerne skulde da opstilles i Grupper saaledes, at man kunde se, hvormange Arbejdere, der tjente til Eksempel under 8 Kr., 8—10, 10—12 Kr. pr. Uge osv. Meningen med at samle disse Oplysninger havde to Formaal; dels at sammenligne Lønningerne i Tekstilfaget med Lønninger i andre Fag, dels at faa et Grundlag for en Revision af Akkordlønningerne. Fabrikanterne havde imidlertid ikke fulgt den Fremgangsmaade; de fleste havde kun opgivet den aritmetiske Gennemsnitsløn for samtlige Arbejdere, og nævnet den højeste og laveste Løn, der tjentes paa Fabriken.

Hele Mandagen gik med at fremlægge og oplæse dette Materiale, men man blev dog enig om at lade de to Formænd for de interesserede Parter forsøge at faa noget brugbart ud af Materialet. Efter at have arbejdet paa dette hele Tirsdagen og lidt om Onsdagen, gav Møller op, han indsaa, det var umuligt at bringe noget, der blot tilnærmelsesvis vilde give et Billede af Lønforholdene paa Tekstiltfabrikerne ud af Materialet. I største Hast besluttede Daverkosen og Møller at sammenkalde Fællesudvalget til Møde, og til dette indbyde Formændene for de to Hovedorganisationer. Mødet blev afholdt i Arbejdsgiverforeningens Lokale Kl. 11 samme Dag, og efter en lang og bevæget Diskussion, henstillede Mødet at tage kyndig Assistance — en faglig uddannet Statistiker — til sammen med Daverkosen og Møller at gennemgaa Materialet.

Fabrikanterne maa dog have haft en Følelse af, at deres Lønopgivelser ikke kunde staa for en sagkyndig Kritik. Fabrikantforeningens Formand sammenkaldte nemlig senere Underudvalgets Medlemmer, og her er man blevet enig om, indtil videre, at undlade at bearbejde Materialet, og i Stedet for optage en lokal Forhandling om Lønnen. Man har derefter vedtaget at udsende enslydende Skrivelser til Fabrikanterne og til Bestyrelserne for Forbundets Afdelinger, indeholdende Forslag om, at der optages en lokal Forhandling mellem hver enkelt Fabrikant og Repræsentanter for Arbejderne om de fremtidige Lønninger. Svar om man tiltræder Forslaget skal foreligge for Udvalget senest Mandag den 30. ds. Saafremt Henstillingen tiltrædes, skal Forhandlinger straks paabegyndes. Skulde det vise sig, at man nogle Steder ikke for alle Punkter kan komme til Forstaaelse om Lønnen, skal saadanne Uoverensstemmelser henvises til Behandling af Bestyrelserne for Fabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet. Naar Forhandlingerne om Lønnen er tilendebragt, skal de nævnte Bestyrelser forhandle om de almindelige Bestemmelser. Overenskomsten skal godkendes af det samlede Fællesudvalg, ligesom mulige Uoverensstem-

melser ogsaa kan gøres til Genstand for Forhandling i Udvalget.

Majdemonstrationen

Paa den tyske Partikongres i Jena i September, gav Spørgsmaalet om Majdemonstrationen Anledning til et Par Dages Debat.

Fagforeningskongressen i Köln i Maj diskuterede ogsaa Sagen ret indgaaende, dog ikke saa grundigt. Den vedtog iøvrigt ingen særlig Beslutning, men henholdt sig til den paa den internationale Kongres i Amsterdam vedtagne Majresolution*) og henskød Sagen til den næste internationale Kongres i Stuttgart 1908, dog saaledes, at Majdemonstrationen blev et *Hovedpunkt* paa Kongressen

Den paa Jena-Kongressen vedtagne Beslutning, der var tiltraadt af Fagforeningernes Hovedledelse, har følgende Ordlyd:

Majdemonstrationen er en af de internationale Arbejderkongresser besluttet Demonstration til støtte for Proletariatets Klassefordringer og dets Klassekamp, og til Fremme af den almindelige Verdensfred, hvorfor det er *alle politisk og fagligt organiserede Arbejderes fælles Opgave*, at give den et virksomt og værdigt Udtryk. Som en saadan Klasse-demonstration, bliver den bekæmpet af Arbejdsgiverne og de borgerlige Regeringer, *men denne Modstand kan ikke være Anledning for Arbejderklassen til at se bort fra Gennemførelsen af Majdemonstrationen*

I Overensstemmelse med de internationale Arbejderkongresser i Paris 1889, Bryssel 1891, Zürich 1893, London 1896, Paris 1900 og Amsterdam 1904, betragter det tyske Socialdemokrati den almindelige Arbejdshvile som den værdigste Form for Demonstrationen. Partikongressen gør det derfor til Pligt for Arbejderne og Arbejderorganisationerne, foruden deres andre Tilkendegivelser at træde i Skranken for *den almindelige Arbejdshvile* den 1. Maj, og at lade Arbejdet hvile overalt, hvor Muligheden for Arbejdshvile er tilstede.

Lock-out'en i Sverrig

Senest den 24. ds. skulde Resultatet af Forhandlingerne mellem de enkelte Værkstedsejere og deres Arbejdere foreligge for Fællesudvalget. Efter de hid-

til indkomne Meddelelser synes det at være meget vanskeligt at naa noget ved disse Forhandlinger. Udsigterne for en snarlig Afslutning er derfor ikke gode.

*

I Arbejds mændenes Fagblad for Oktober opfordrer Dansk Arbejdsmandsforbunds Hovedbestyrelse i et Opraab Forbundets Afdelinger til fremdeles at støtte de Udelukkede i Sverrig, og i samme Blad findes en Fortegnelse over de af Forbundets Afdelinger hidtil ydede Bidrag. Opraabet indeholder bl. a. følgende:

Indsamlingen her i Landet til vore svenske Kammerater er for saa vidt et glædeligt Tidens Tegn, og det er med nogen Stolthed, at vi Arbejds mænd kan henvise til den andet Steds i Bladet averterede Fortegnelse over de af vore Afdelinger indsamlede Bidrag.

Det er dog ogsaa kun med *noget* Stolthed, at vi kan henvise til vor Bidragsliste; thi vel har vi Afdelinger, hvis Medlemmer helt ud har imødekommet Anmodningen, der er udsendt dels fra os og dels fra De samvirkende Fagforbund, og til Dato indbetalt indtil 16 Bidrag à 25 Øre (halvtbetalende Medlemmer 12 Øre), og vi har ogsaa Afdelinger, der ved Bevillinger af deres Kasse har ydet Bidrag, der pr. Medlem svarer til ovennævnte Beløb; *men vi har ogsaa Afdelinger, der til Dato ikke har ydet en eneste rød Øre til vore kæmpende Klassefæller.*

Til disse Medlemmer og i Særdeleshed til disse Afdelingsledelser vil vi gøre en alvorlig Henstilling om at forlade dette sløje Standpunkt og om at de sammen med os andre tager et Tag med i, saadan at det ikke, om Svenskerne taber denne Kamp, skal kunne siges, at det var vor Skyld, thi vi stod ikke solidarisk med dem, saadan som de tidligere har staaet med os, naar vi blev overfaldne og kastede paa Gaden.

Et maa de Medlemmer og de Afdelinger, der nu lader haant om Solidaritetsforpligtelsen, vide, og det er, *at den Alen, hvormed de nu udmaaler deres Kammeratskabsfølelse overfor de svenske Klassefæller, den kan de ikke selv være tjent med at blive støttet efter, hvis de engang skulde blive kastede ud i en langvarig Kamp.*

*

De samvirkende Fagforbund har i de senere Uger afsendt 8000 Kr. hver Uge, og med dette Ugebidrag bør der fortsættes.

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og nogle andre Organisationer, som sender deres Penge direkte til Sverrig, sender tilsammen formentlig et lignende Beløb, men det maa erindres, at der hver Uge skal bruges

*) Se Arbejderen Nr. 12, 1. Aargang.

100,000 Kr., for at de Udelukkede kan faa det allernødvendigste.

Bidragene bedes derfor som hidtil indbetalt *hver Uge* til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørrefarimagsgade 47, 1.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 230,00 Aarhus 200,00. Fredericia 94,00. Glostrup 35,00 Haslev 10,00. Helsingør 103,40. Herning 59,52. Hadsten 11,25, Holbæk 76,25. Hillerød 95,75. Kallundborg 28,00. Maribo 62,50. Middelfart 88,75. Nyborg 22,00. Nykøbing F. 72,50. Næstved 86,25. Odder 60,75. Randers 164,93. Roskilde 113,50. Ringkøbing 10,25. Skive 24,75. Silkeborg 41,25. Svendborg 61,25. Thisted 16,00. Viborg 88,15.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Herfølge 11,00. Hedehusene 19,00. Hasselager 20,00. Stege 15,00. Tilst 50,00. Københavnske Afdelinger, Bagerkuskene 48,00. Brænderiarbejderne 61,00. Fabriksarbejderne 130,00. Havnearbejderne 75,00. Jærnbanearbejderne M. 16,90. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Kbhv. Banegaards private Arbejdere 16,50. Marmor- og Granitliberne 10,00. Mælkeriarbejderne 200,00. Natvægterne 25,00. Oliemøllerne 25,00. Petroleumsarbejderne 30,00. Renovationsarbejderne 60,00. Sandlosserne 19,50. Sukkerhusarbejderne 80,00. Tagpap-, Asfalt- og Isoleringarbejderne 50,00. Teglværksarbejderne 50,00. Toldbodarbejderne 50,00. Trælagerarbejderne 100,00.

Bager- og Konditorforbundet 500,00. Billedskæerne 10,25. Borstenbinderne 25,00. Elektrikerforbundet 37,00. Filehuggerne 4,00. Forgylderf af 1887 50,00. Glasarbejderforb. Afdl. Frederiksberg 12,12. Kastrup 14,00. Gørtler- og Metalarbejderforb. 142,00. Kedel- og Maskinpasser Kbhvn. Afdl. 93,75. Korkskærer og Sortererkerne 50,00. Lithografisk Forbund 100,00. Lohgaverforb. 43,00. Malernes Fagf. 250,00. do. paa D. S. B. 6,00. Murerforbundets Afdl. Struer 15,00. Pakkassarbejderne 12,50. Papirfabriksarb. Haraldskjær 11,66. Skræderforb. Kbhvn. Afdl. 74,30. Skrædernes Fagf. af 1873 400,00. Skibstomerforb. Afdl. Esbjerg 11,25. Frederikshavn 9,00. Helsingør 8,25. København 50,00. Slagteriarb. 25,00. Snedkerne Faaborg 14,50. Stukkatorerne 35,00. Trævarearbejderne 1,75.

Bidraglisten er afsluttet den 25. Oktober.

E. SVENDSEN.

Meddelelser

Spørvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation har under 12. ds. anmodet om Optagelse i De samvirkende Fagforbund. Organisationen har 1230 Medlemmer. I Henhold til Loven henvises Sagen til førstkommende Repræsentantskabsmøde.

Tidsskrift for Arbejderforsikring. Fuldmægtig ved Arbejdertforsikrings-Raadet, cand. mag. V. L. FABER, udgiver et Maanedsskrift under Navn af «Tidsskrift for Arbejderforsikring. Organ for social Forsikring og Forsørgelse».

Tidsskriftet indeholder alle vigtigere officielle Afgørelser og Tilkendegivelser vedrørende de danske, sociale Forsikrings- og Forsørgelseslove, Meddelelser om Forsikringsorganisationernes Virksomhed, Afhandlinger om Arbejdertforsikringssspørgsmaal. Meddelelser om social Lovgivning i Ind- og Udland etc.

Af Skriftet er der hidtil udkommet 6 Numre, hvori er omtalt en Række sociale Foranstaltninger og Spørgsmaal. Vi nævner deraf følgende: Det nyeste Forslag om tvungen Alderdomsforsikring, Lov om Søfolks Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde i Søfartsvirksomheden, Arbejds- og Fabriktilsynet i Finansåret 1904 - 05, Lov om Tilsyn med Begravelseskasser af 1. April 1905, Den lovordnede Syge- og Ulykkesforsikring i Svejtis, Forsikring mod Arbejdsløshed i Danmark, Lov om Foranstaltninger til Tuberkulosens Bekæmpelse af 14. April 1905, Arbejderforsikring i Rusland, Alderdomspensionering i Australien, Regeringsforslaget om en Udvidelse af en Reform af Arbejderforsikringen i Østrig, m. m.

Abonnementsprisen er 2 Kr. halvårlig, heri indbefattet Postpenge. Abonnement modtages i alle Boglader, gennem Postvæsenet samt paa Tidsskriftets Kontor: Holsteinsgade 49, 4. Sal. København Ø.

Administrationsbidraget Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger gøres opmærksom paa, at Administrationsbidraget for 2det Halvaar 1905 skal være indbetalt inden Udgangen af Oktober Maaned.

Arbejderen. Repræsentanterne for Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger, Hovedbestyrelsesmedlemmerne, Afdelingsformændene samt Formændene for de lokale Fællesorganisationer bedes erindre, naar de skifter Bopæl, da at sende Meddelelse derom til »Arbejderen«s Ekspedition, Nørre Farimagsgade 47, 1., for at undgaa Standsninger i Bladets Forsendelse.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19

KØBENHAVN DEN 4. NOVEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Arbejds mændene paa Cementfabrikerne; Bødkerforbundet; Keramisk Forbund; Pianofortearbejderne hos Hornung & Møller; Dansk Skibstømmerforbund; Dansk Stenarbejderforbund; Tekstilarbejderne). — Lock-out'en i Sverrig. — Bidrag til de Udelukkede.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejds mændene paa Cementfabrikerne. I Fjor opsagde Dansk Arbejdsmandsforbund Overenskomsten med Cementfabrikerne til Ophør den 1. Februar d. A., og dette gav Anledning til at Arbejdsgiverforeningen, efter Anmodning fra Cementfabrikerne, truede med at udelukke Arbejds mændene paa Cementfabrikerne, forsaavidt de fastholdt deres Fordringer. For at undgaa Lock-out bøjede Dansk Arbejdsmandsforbund af, og med nogle faa Ændringer i Akkordtariffen fornyede det Overenskomsten for et Aar.

Dansk Arbejdsmandsforbund har nu anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsiges Overenskomsten til Ophør den 1. Februar 1906, og til at stille Krav om, at Timelønnen paa Aalborg-Fabrikerne, der nu er 28 Øre, forhøjes til 31 Øre, og at Timelønningerne paa Fabrikerne ved Mariager Fjord, der nu er 26 Øre, hæves til 30 Øre. Lønbevægelsen vil omfatte op imod 800 Mand.

Forretningsudvalget har givet Sanktion til at Overenskomsten opsiges, og at de nævnte Fordringer fremsættes.

Bødkerforbundet agter at søge forskellige Ændringer foretagne i Overenskomsten med de københavnske Bødtermestre, og har derfor, med De samvirkende Fagforbunds Billigelse, opsagt Overenskomsten til Ophør den

1. Maj 1906. Bødkerforeningen i København har ca. 300 Medlemmer; knapt Halvdelen arbejder hos Bødtermestrene, medens den større Halvdel arbejder paa Bryggerier og Fabriker, med hvem der er særlig Overenskomst, som ikke berøres af Opsigelsen.

Keramisk Forbund. Faa Forretningsudvalgets sidste Møde forelaa der Anmodning fra Keramisk Forbund om Sanktion til at indlede Forhandling med Aktieselskabet »Alumina« om en Forhøjelse af Blaa-Malerindernes Priskurant paa Fabriken »Alumina« og Den kgl. Porcellænsfabrik, saaledes at disse, efter udstaaet Lære, som er beregnet til 4 Aar, kan være garanteret en Løn af mindst 15 Kr. pr. Uge. Lønbevægelsen omfatter 135 Malerinder. Anmodningen er tiltraadt af Forretningsudvalget.

Pianofortearbejderne hos Hornung & Møller. Den 29. September nedlagde samtlige Arbejdere hos Hornung & Møller (Frederik Møller) Arbejdet. Grunden hertil var, at Fabrikanten afskedigede de Arbejdere, der paatalte deres Ret; endvidere var Arbejderne utilfredse saavel med det bestaaende Værkstedstreglement som med den Behandling, de var Genstand for fra Værkførerens Side. Angaaende en af Fabriken oprettet Pensionskasse, hvortil Fabrikanten ikke længere ydede det fastsatte Tilskud, ønskede man en tilfredsstillende Ordning.

Paa Foranledning af Arbejdsgiverforeningen samledes Repræsentanter for Snedkerforbundet, Pianofortefabrikantforeningen, Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund den 6. Oktober til et Møde, for at forhandle

om Sagen, men der opnaaedes ikke Enighed om en Afslutning, hvorimod man vedtog at nedsætte et mindre Udvalg til at forhandle videre.

Dette Udvalg blev den 20. Oktober enig om følgende Forslag, som senere er tiltraadt af de Strejkende:

Paa et Dags Dato afholdt Møde af det af Pianofortearbejdernes Fagforening af 1873 og Dansk Pianofortefabrikantforening nedsatte Udvalg, angaaende Arbejdsstandsningen hos Hornung & Møller, er indgaaet følgende Overenskomst:

Arbejdet genoptages paa Hornung & Møllers Fabrik Mandag den 23. ds. Samtlige Arbejdere ansættes igen. Herfra undtages dog de, hvorom der er truffen nærmere Aftale.

Hornung & Møllers Fabriksreglement og Arbejdsorden affattes som det foreliggende, af Organisationernes Formænd underskrevne Forslag.

København, den 20. Okt. 1905.

Dansk Pianofortefabrikantforening,

SØREN JENSEN

Pianofortearbejdernes Fagforening,

H. MUNCK.

Fabriksreglementet er blevet affattet som Arbejderne ønskede, hvilket bekræftedes som det væsentligste. Pensionskassens Regnskab skal gennemgaaes af to, af og blandt Arbejderne valgte Revisorer. Under Forhandlingerne er det oplyst, at Fabrikanten ikke siden 1882 har ydet det i Statutterne bestemte Tilskud til den saakaldte Pensionskasse, men Fabrikanten henholder sig til en af ham i 1882 udstedt Erklæring, hvori han udtaler, at han ophører med Tilskudet. Foreningen vil eventuelt kræve Pensionskassen ophævet.

Arbejdet genoptoges den 23. Oktbr. I Strejken deltog ca. 70 Mand.

Dansk Skibstømmerforbund har erhvervet De samvirkende Fagforbunds Tilslutning til en Anmodning om at kunne opsige Overenskomsten hos en Mester i Esbjerg, og til at søge Minimallønnen forhøjet fra 38 Øre til 40 Øre pr. Time. Vedkommende Mester beskæftiger 45 Mand. Den nuværende Overenskomst udløber den 1. Februar 1906.

Dansk Stenarbejderforbund meddelte i Januar Maaned d. A., at man ønskede

en Overenskomst gennemført for Hugning af Monumenter hos 3 Stenværksejere i Rønne, og hertil gav Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund sit Samtykke.

Forbundet meddeler os imidlertid nu, at man, grundet paa den i Faget herskende Stilstand, og paa Grund af den fremrykkede Aarstid, har vedtaget at stille Sagen i Bero indtil videre.

Tekstilarbejderne. Det Forslag, som 8 Mands-Udvalget den 25. Oktober blev enig om at indstille til de respektive Organisationers Bestyrelser, har følgende Ordlyd:

1. Der gøres et Forsøg paa at lade de stedlige Fagforeninger træde i Underhandling med de enkelte Fabriker om *Løbspørgsmaalene*, saavel for daglønnede som for akkordlønnede Arbejders Vedkommende.

2. Om Overenskomstens almindelige Bestemmelser skal der ikke mellem de lokale Fagforeninger og Fabrikerne finde nogen Forhandling Sted. Forhandlingen herom skal føres mellem Tekstilfabrikantforeningen og Dansk Tekstilarbejderforbund.

3. De stedlige Fagforeninger og de enkelte Fabriker har Ret til at enes om, hvorvidt der paa de Bomuldsvæverier, som har Skudskala, fremtidig skal regnes efter en Skuds eller en 4 Skuds Skala.

For de Bomuldsvæveriernes Vedkommende, hvor der ikke hidtil har været Bestemmelser om Skudskala, kan der mellem Fabrikerne og de lokale Fagforeninger træffes Aftale om, hvorvidt Skudskala skal indføres eller ikke.

Naar der paa Klædefabriker ikke i Forvejen eksisterer Bestemmelser om Skudskala, skal den til enhver Tid gældende Væveløn forhøjes forholdsvis, saafremt der af Fabriken forlanges flere Skud, end der var bestemt.

I ovennævnte Forhandlinger skal et passende Antal — dog ikke under to — af de respektive Fabrikers Arbejdere deltage.

Underudvalgets Forslag er godkendt saavel af Arbejdsgiverforeningen som De samvirkende Fagforbund, dog med den Henstilling, at Forhandlingerne mellem de enkelte Fabrikanter og deres Arbejdere søges afsluttede i Løbet af 8 Dage, og saavel denne Henstilling som Underudvalgets Forslag er tiltraadt af Fabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet.

Allerede i Mandags — den 30. Oktober — paabegyndtes Forhandlinger for nogle Fabrikers Vedkommende, men da Priskuranterne er ret kompli-

cerede, vil hele Ugen gaa med til disse Forhandlinger.

I Underudvalgets Forslag har Fabrikkerne gjort en Indrømmelse med Hensyn til Skudskalaen, og man tør vel haabe, at de vil fortsætte med Indrømmelser ogsaa paa Akkordpriserne og paa de faste Arbejderes Løn. Efter den Stilling, enkelte Fabrikker alt har indtaget under Fabrikforhandlingerne, kunde det ganske vist se ud, som om de kun forhandlede paa Skrømt, men vi vægrer os dog, indtil videre, ved at tro, at noget saadant skulde være Tilfældet.

Det er jo ikke givet, at der ved den særlige Forhandling vil kunne opnaas Enighed om Lønningerne for *alle* Fabrikker eller om alle Lønninger paa de enkelte Fabrikker; eventuelle Uoverensstemmelser skal da søges afgjort ved Forhandling mellem Bestyrelserne for Fabrikkerne og Arbejdernes Organisationer. Til dem henvises ogsaa Forhandlingen om de almindelige Bestemmelser, som Flervævesystemet, Bedømmelsesudvalg eller Tillidsmandssystemet m. m. Hvis der ogsaa ved denne Forhandling bliver uafgjorte Stridspunkter tilbage, skal disse søges afgjort ved Tolvmandsudvalget, som træder sammen, naar Bestyrelsernes Forhandlinger er afsluttede.

Lock-out'en i Sverrig

Lørdag den 28. Oktober afsluttede Mæglingskomitéen i Stockholm sit Arbejde, efter at den var bleven enig om et Forslag til Overenskomst, indeholdende Regler for Behandling af faglig Strid, Bestemmelser om Minimalløn, Akkordarbejde, Arbejdstid, Overarbejde m. m. Komitéen udtaler i en Skrivelse til de interesserede Parter, at det Forsøg, som blev gjort med at lade Fabrikker og Arbejdere selv forhandle om Minimallønnen, ikke har ført til det ønskede Resultat. For flere Værksteders Vedkommende havde Parterne ikke kunnet blive enige. Disse Forhandlinger har dog været Komitéen til Nytte, da det dermed er blevet muligt at samarbejde de af Arbejderne

fremstætte Krav med Fabrikernes Tilbud.

Af det fra Mæglingskomitéen udsendte Forslag til Overenskomst, fremsætte vi enkelte af de vigtigere Bestemmelser. I Reglerne for Behandling af faglig Strid er anvist, hvorledes de interesserede Parter under opstaaende Stridigheder skal søge disse bilagt gennem Forhandling eller eventuelt ved Voldgift. I Bestemmelserne om Minimallønninger er det fastsat, at alle Arbejdere, saavel Faglærte som Arbejds-mænd, skal være sikrede en Minimal-løn. Dennes Størrelse fastsættes efter Forholdene i de forskellige Byer og Værksteder, og fastsættes særskilt for Fagarbejdere og særskilt for Arbejds-mænd. Berettigede til Minimallønnen er Fagarbejdere, som har arbejdet ved Faget i 4 Aar og er fyldt 21 Aar, samt Arbejds-mænd der ere fyldte 21 Aar. En højere Minimalløn kan fastsættes for Fagarbejdere, som har været 7 Aar ved Faget og er fyldt 24 Aar. Dygtigere og mere betroede Arbejdere *skal* have højere Løn end Minimallønnen.

Da de enkelte Fabrikker og deres Arbejdere ikke har kunnet enes om Minimallønningerne, har Komitéen taget Tyren ved Hornene paa den Maade, at den, med Hensyn til Minimallønningernes Størrelse, har inddelt Landet i 3 Distrikter. Stockholm med Omegn hører til 1. Distrikt og her er Minimallønnen foreslaet sat til 36 Øre pr. Time for Fagarbejdere og 32 Øre for Arbejds-mænd. I 2. Distrikt henholdsvis 30 Øre og 28 Øre, og i 3. Distrikt henholdsvis 28 Øre og 25 Øre pr. Time. Det sidste Distrikt omfatter kun nogle faa mindre Byer.

Angaaende Akkordarbejde har man truffet Bestemmelse om, at det bør anvendes i alle saadanne Tilfælde, hvor det er muligt at gennemføre Akkordberegning. Ved alt Akkordarbejde skal Arbejdernes Timeløn være garanteret.

Den ordinære Arbejdstid fastsættes ved Overenskomst for hvert Værksted eller Plads; den maa ikke være højere end til 57 Timer om Ugen, og ikke nogen Dag længere end 10 Timer. Den 1. Maj har Arbejderne Ret til at

holde fri, naar dette meddeles til Arbejdsgiveren Dagen forud.

Overarbejde betales med 25 % for de første 2 Timer og med 50 % for den øvrige Tid. Søndagsarbejde og Helligdagsarbejde betales med 25 % for Arbejde paa Værkstedet og 100 % for Arbejde udenfor Værkstedet.

Ved Rejser for Værkstedets Regning faar Arbejderne fri Rejse og 2 Kr. pr. Dag til Fortæring; skal Arbejderen overnatte, ydes der ham yderligere 50 Øre for hver Nat. Overenskomsten skal have Gyldighed til den 1. Januar 1908 og derefter et Aar ad Gangen, medmindre den opsiges af en af Parterne med 6 Maaneders Varsel.

Saaftremt Overenskomsten godkendes af Parterne, skal Arbejdet genoptages den 13. November. Meddelelse om, hvorvidt Parterne har godkendt Overenskomsten eller ikke, skal gives den 9. November. I Tilfælde af, at Overenskomsten godkendes, skal en Repræsentant for hver af de 4 Forbund — Jærn- og Metalarbejderne, Arbejds-mændene, Træarbejderne og Formerne — samt en Repræsentant for Landsorganisationen og et tilsvarende Antal Repræsentanter for Arbejdsgiverne træde sammen i Stockholm, for at underskrive Overenskomsten.

Da Mæglingskomitéen er fuldt ud enig om det foreliggende Forslag, synes der at være Mulighed for at bringe Lock-out'en til en Afslutning, men som det fremgaar af ovenstaaende, kan det dog tidligst ske den 13. November.

Vi maa derfor opfordre Organisationerne til endnu i nogen Tid, at fortsætte med Indsamlingen til de udelukkede Arbejdere i Sverrig; thi enhver vil kunne sige sig selv, at de nu, efterat Kampen har varet i over 4 Maaneder, har Hjælp behov i saa stor Udstrækning, som vi er i Stand til at yde den. Allerede den smukke Maade, hvorpaa de har ført Kampen og hvorved de har været i Stand til at tiltvinge sig et Forslag som det, der nu foreligger, gør dem fortjent til vor Anerkendelse, og vor materielle Støtte, lige til det sidste.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 299,00. Aarhus 240,00. Assens 45,00. Assens Mariager 121,00. Esbjerg 120,00. Frederikssund 22,25. Frederiksværk 6,65. Hadsten 11,75. Horsens 105,75. Hillerød 29,25. Maribo 38,25. Nykøbing Mors 80,00. Nyborg 24,80. Næstved 73,15. Odder 21,00. Randers 183,50. Ringsted 26,00. Ringkøbing 12,25. Skanderborg 45,90. Skjelskør 25,50. Silkeborg 64,00. Stubbekøbing 25,30. Varde 27,00. Vejle 59,00. Viborg 56,00.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Hasle, Bornholm 25,00. Hedehusene 19,00. Hellebæk 14,00. Højslev Teglværksarb. 27,00. Kastrup 55,00. Kerteminde 7,75. Slagelse 31,50. Københavnske Afdelinger, Fabrikarbejderne 260,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Kuskene 150,00. Kbhv.s Banegaards private Arbejdere 16,50. Lager- og Pakhusarbejderne 150,00. Oliemøllerne 45,00. Teglværksarbejderne 50,00. Toldbodarbejderne 50,00.

Billedskærerne 25,00. Belysningsvæsenets Haandværkerf. 50,00. Cigarsortererne 51,00. Filehuggerne 4,50. Glasmagerne Kastrup 10,50. Granithuggerne 18,00. Jærn- og Metalsliberne 23,50. Karetmagernes Fagi. 25,00. do. Klub paa Jærnbanen 13,25. do. ved Sporvejene 7,50. do. Trævarearb. 1,75. Kedel- og Maskinpasserne Kbhvn. Afdl. 93,75. Kurvemagerne 50,00. Lohgarverforb. 43,00. Malernes Fagi. 250,00. do. paa D. S. B. 5,25. Metaltrykkerne 26,00. Murersvendenes Understøttelsesforen. 2800,00. Murerforbundets Afdeling Frederikssund 13,25. Opsynsmændenes Org 12,00. Pottemagerne 17,50. Pakkassarbejderne 12,50. Savværks- og Maskinsnedkerne 250,00. Skibstømmerforb. Afdl. Esbjerg 12,00. Frederikshavn 9,00. Helsingør 7,00. København 25,00. Snedkerne og Stolemagerne 250,00. Slagteriarb. 25,00. Sporvejs- og Omnibusfunktionærerne 400,00. Skotojssarbejderforb. Afdl. Kbhvn. 325,00. Mørke 8,50. Ordrup 13,00. Saksøbing 4,00. Tobaksarbejderforbundet Enigheden 1500,00. Træsko- og Læstarbejderne 8,75.

Endvidere er indkommet paa Kuponbøger: Skotojssarbejd. Fagi. Bog 5168 5,00. Bog 5170 16,20. Træsko- og Læstarbejdernes Fagforen. Bog 4452 12,50. Bog 5226 3,75. Bog 5227 13,50. Bog 5308 1,75. Kleinsmedesvendeforen. Bog 5212 15,00.

Bidraglisten er afsluttet den 1. November.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20

KØBENHAVN DEN 11. NOVEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Jærnindustrien; Tekstilarbejderne). — Kongresser (Den faglige Landsorganisation i Østerrig. — Bidrag til de Udelukkede.

Lønbevægelser og Konflikter

Jærnindustrien. Under 21. Oktober erindrede Hovedbestyrelsen for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund vort Forretningsudvalg om, at den mellem Forbundet og Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien bestaaende Overenskomst udløb den 1. Februar 1906, og at der i den Anledning havde fundet en Række Drøftelser Sted indenfor Hovedbestyrelsen. Spørgsmaalet om, hvorvidt man ønskede at opsiges eller ikke, vilde dog være afhængig af, hvorledes Sammenslutningen vilde stille sig til Afgørelsen af en Række Stridsspørgsmaal, der var oppe i Faget, hvorfor Bestemmelse om Opsigelse først kunde træffes i sidste Øjeblik. Hvis Opsigelse skete, vilde Forbundet kræve Forhandling om en Forkortelse af Arbejdstiden og om en Forhøjelse af Minimallønnen. Forbundet forespurgte sluttelig, om vort Forretningsudvalg vilde give sin Tilslutning til, at Opsigelse eventuelt fandt Sted. Forbundet anmodede om Svar til den 28. Oktober.

Et Par Dage efter meddelte Forbundet, at Parterne var enedes om at udsætte Opsigelsesdagen, og den 1. November kunde Forbundets Formand meddele, at man, under de ovenfor omtalte Afgørelser, var gledet ind paa en Forhandling om en ny Overenskomst, samt at Forhandlingen havde ført til Oprettelsen af en saadan, hvorfor Begæringen om Tilladelse til at opsiges den bestaaende Overenskomst bortfaldt.

Den ny Overenskomst har følgende Ordlyd:

1) De nugældende Overenskomster mellem »Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund« og »Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien«, oprindeligt sluttede Januar 1902, forlænges for et Tidsrum af fem Aar, saaledes at de tidligst kan opsiges til Ophør 1. Februar 1911.

2) Fra 1. November 1906 forkortes den normale Arbejdstids Længde i Vintermaanederne November, December, Januar og Februar med $\frac{1}{2}$ Time daglig, saaledes at den i de nævnte Maaneder bliver $9\frac{1}{2}$ Time, som lægges indenfor Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften.

Fra 1. November 1907 forkortes den normale Arbejdstids Længde i de samme Vintermaaneder, November, December, Januar og Februar, yderligere med $\frac{1}{2}$ Time daglig, saaledes at den i de nævnte Maaneder bliver 9 Timer daglig, som lægges indenfor Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften.

Forkortelsen af den normale Arbejdstids Længde sker efter Arbejdernes Ønske, og naar Arbejdsgiverne imødekommer dette, er begge Parter enige om, at Arbejderne ikke skal kunne forlange Gennemførelsen heraf godtgjort ved Lønforhøjelse.

Ved Bestemmelsen af, paa hvilken Tid af Dagen Arbejdstidens Forkortelse skal falde, skal Arbejderne høres. De kan rejse Paataale i Henhold til »Regler for Behandlingen af faglig Strid« for en Mangel paa Hensyntagen hertil, der ikke er tilstrækkelig begrundet i Virksomhedens Tarv.

3) For Medlemmer af »Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund« paa de under »Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien« hørende Værksteder, som har været Svende i et Aar, forhøjes Minimallønnen fra 1. Juli 1906 til 34 Øre pr. Time og fra 1. Juli 1908 til 35 Øre pr. Time.

4) For Udlærlinge i det første Aar efter udstaaet Læretid, som er Medlemmer af »Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund«, forhøjes Minimallønnen, som nu er 31 Øre, fra 1. Juli 1908 til 32 Øre.

5) Nærværende Overenskomst skal ikke være til Hinder for, at Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund enes om en anden Ordning af Arbejdstiden.

Begge Organisationer er enige om, ved fremtidige Optryk af Fælles Værkstedsregler eller Overenskomsterne af Januar 1902, at

ændre disse i Overensstemmelse med nærværende Overenskomst.

København, den 31. Oktober 1905.

For Dansk Smede- og Maskinarbejder-Forbund

J. A. HANSEN,
Formand.

For Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærindustrien.

ALEX. FOSS,
Formand.

I Overenskomst af 17. Maj d. A. mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Sammenslutningen indenfor Jærindustrien er bl. a. den nuværende Minimalløn for Arbejdsmænd paa Støberier, Maskinfabriker og Skibsværfter i København bestemt til at skulle gælde til 1. Februar 1907, og da Minimallønnen — 30 Øre — for en stor Del af Arbejdsmændene ogsaa er Normalløn, er det let forstaaeligt, at de ønsker denne Minimalløn forhøjet fra det nævnte Tidspunkt. Men da de mente, at en Fællesoptræden i 1907 fra Arbejdsmænds og Smedes Side, vilde være bedre egnet til at hidføre en Overenskomst, end naar de optraadte hver for sig overfor Arbejdsgiverne, henstillede Dansk Arbejdsmandsforbund til vort Forretningsudvalg, at »afgøre om det vilde være rigtigt at henstille til Smedene, at disse ikke sluttede nogen Overenskomst med Jærnfabrikkerne, der skulde være ud over 1. Februar 1907.«

Paa Mødet den 31. Oktober, hvor denne Henstilling forelaa til Behandling, oplystes det, at der var Forhandlinger i Gang mellem Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund og »Sammenslutningen«, og da Forretningsudvalget ikke under disse Forhold mente, at burde rette Henvendelse til det nævnte Forbund, overdroges det til Formanden at undersøge Sagen.

Som foran omtalt, meddelte Formanden for Smedeforbundet Dagen efter De samvirkende Fagforbunds Formand, at Forbundet havde indgaaet den ovenstaaende Overenskomst.

Vort Forretningsudvalgs Skrivelse til Dansk Arbejdsmandsforbund angaaende denne Sag, indeholder, vedrørende Forretningsudvalgets Opfattelse af, om det kan være rigtigt eller ikke at opfordre et Fag til at undlade at slutte Overenskomst paa et bestemt Tidspunkt, bl. a. følgende:

»Vort Forretningsudvalg vil dog ikke undlade at tilføje, at hvorvel det kunde være ønskeligt, at der kom til at bestaa en fælles Aftale mellem de indenfor Jærindustrien bestaaende Arbejderorganisationer om Lønevælgelser i Jærindustriens forskellige Fag, eventuelt med en samlet Optræden, tror man dog ikke, at det vilde have været berettiget, hverken overfor Smedene eller noget andet Fag, hvis man under de nuværende Forhold, hvor et saadant Samarbejde endnu ikke finder Sted, vilde have grebet ind og traadt hindrende i Vejen for Afslutning af en Overenskomst, som Organisationen iøvrigt var tilfreds med.

Om der indenfor de forskellige Forbund, der har Medlemmer indenfor Jærindustrien, er Stemning for en snævrere Alliance, som den nævnte, ved vort Forretningsudvalg ikke, men hvis dette skulde være Tilfældet og man skulde ønske vort Forretningsudvalgs Bistand, vil vi gerne yde en saadan.«

Tekstilarbejderne. Det Forsøg der er gjort med at lade de stedlige Fagforeninger træde i Underhandling med de enkelte Fabrikkerne om Lønsprogsmaalene, har ikke hidført nogen nævneværdig Forandring i Tekstilstrejken.

Der har været forhandlet om Lønnen paa 35 Fabrikker, men der er kun opnaaet hel eller delvis Enighed paa 8 Fabrikker, de øvrige Steder har Fabrikkerne enten helt afvist Arbejdernes Krav om Forhøjelse af Lønnen, eller de har kun villet gøre saa smaa Indrømmelser, at Arbejdernes Repræsentanter har anset det for unyttigt at fortsætte med Forhandlingerne; ja, man har endog Fabrikker, bl. a. Linnedvarefabriken i København, som har haft Dristighed nok til at forlange Lønnen nedsat.

Naar Resultatet af disse Forhandlinger er blevet saa tarveligt; kan dette sikkert tilsktives Fabrikantforeningens Bestyrelse. Man har den stærkt mistænkt for, at have givet Medlemmerne en bestemt Parole at gaa efter, og dette bestyrkes ved, at Fabrikantforeningens Bestyrelse, uagtet man i Underudvalget var enig om, indtil videre, at lade det Materiale der var indsamlet, angaaende Lønningerne i Tekstilfaget og andre Fabriksfag ligge, dog alligevel har givet sig til at »bearbejde« det, men med et Resultat der er ganske misvisende.

For det første, ved man ikke hvilke Lønninger Fabrikkerne har opstillet. For en enkelt Fabrikants Vedkom-

mende, har det dog kunnet konstateres, at han har taget Lønningerne for et mindre Antal af de bedste Arbejdere paa Fabrikken, for et vilkaarligt Antal Arbejdstimer, og det fremkomne Resultat har han divideret med det samlede Timetal, og atter multipliceret med 60, for paa denne usædvanlige og ganske utilladelige Maade at konstatere den paagældende Arbejders Ugeførtjeneste. Helligdage, Ventetid og øvrige Standsninger er ladet ude af Betragtning. Denne Fabrikant forlangte nu ogsaa Lønnedsættelse. I Stedet for at opstille Lønningerne i Grupper, saaledes at man kunde faa et Billede af de forskellige Arbejderses Førtjeneste, og dermed kontrollere hvorledes de nuværende Priskuranter virker, har man slaaet alle Lønninger i Sæk, og deraf uddraget noget, som kaldes »Gennemsnitsløn«. Hvis man ikke kendte det virkelige Forhold, maatte man faa det Indtryk, at Tekstilarbejderne var ganske godt situerede med den Løn, de havde før Strejken kom til Udbrud.

Dette Monstrum af en Statistik udsendt Fabrikantforeningens Bestyrelse under Forhandlingerne til Fabrikkerne, og disse maa formodentlig være blevet saa forbausede over, at de har betalt saa høje Lønninger, at de ikke har fundet Anledning til at gøre Arbejderne Indrømmelser.

Efter de saaledes ret resultatløse Forhandlinger, samledes Bestyrelserne for Fabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet til Møde Tirsdag den 7. November i København, og det første Resultat af Mødet er blevet, at man er bleven enig om at gøre et nyt Forsøg paa at komme til Enighed for de Fabriker, hvor dette endnu ikke er sket. Beretning om Resultatet af de nye Forhandlinger skal foreligge senest Tirsdag den 14. ds., og saaledes, at det oplyses paa hvilke Punkter man er bleven enig, og paa hvilke ikke. Det maa yderligere fastslaaes af en Generalforsamling, hvilke Punkter den har sanktioneret. Desuden har Forbundet rettet Henvendelse til de Afdelinger, hvor der ved den første Forhandling er opnaaet Enighed, om at forelægge Resultatet til Godkendelse for en Generalforsamling.

Bestyrelserne har derefter forhand-

let om de almindelige Bestemmelser Tirsdag, Onsdag og Torsdag. Om man her kan naa til en Forstaaelse, er, da dette skrives, ret tvivlsomt. Angaaende Indførelse af et Tillidsmandssystem, som det, der findes i Jærindustrien, har Forbundet fremsat et detailleret Forslag, men dette modsætter Fabrikkerne sig bestemt. De har derimod stillet følgende Forslag, som muligvis, med nogle Ændringer, kunde benyttes i et andet Fag, men næppe i en Tekstilfabrik. Det lyder:

Naar Materialer, Redskaber etc. er mindre gode, tilsikres der Væveren den Gennemsnitsløn, som han i de foregaaende 4 a 5 Uger har tjent pr. Uge, eller der ydes ham en passende Godtgørelse.

Ved Undersøgelse af nævnte Forhold bringes følgende Fremgangsmaade i Anvendelse:

Væveren henvender sig med sin Klage til Mesteren paa Fabrikken, der da skal anstille en nøjagtig Undersøgelse og afhjælpe de paa-klagede Mangler. Føler Arbejderen sig ikke tilfredsstillet ved Mesterens Afgørelse, forelægger han sin Klage for Fabrikanten eller dennes Repræsentant, og forsaavidt han heller ikke finder dennes Bestemmelse tilfredsstillende, henvender han sig til den stedlige Fagforenings Repræsentanter, der da vil have at forhandle med Firmaet. Opnaaes der derefter ikke Enighed mellem de to Parter, henvises Klagen til Tekstilfabrikantforeningens Bestyrelse og Fagforbundets Forretningsfører, som da maa træffe den endelige Afgørelse.

Men det værste er dog, at Tekstilfabrikkerne midt under Forhandlingerne foranlediger Arbejdsgiverforeningen til at holde Hovedbestyrelsesmøde i Onsdags, for at overveje om der skal træffes »yderligere Foranstaltninger« i Anledning af Tekstilarbejderstrejken.

Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse har vedtaget at bemyndige Forretningsudvalget til, hvis de nuværende Forhandlinger skulde vise sig resultatløse, at sammenkalde til en ekstraordinær Generalforsamling, der har at tage endelig Beslutning om Arbejdsgiverforeningens Indgriben for at bringe Strejken til Ophør.

Det er ganske enestaaende, at den ene Part midt under en Forhandling, paa saa officiel Maade, som det sker her, truer med en Udvidelse af Konflikten, men vi vægrer os dog ved at tro, at Arbejdsgiverforeningen skulde være bleven saa afsindig, at den laver Lock-out, for at tvinge de slet lønnede

Arbejdere og Arbejdersker i Tekstilfaget til at underkaste sig Fabrikanternes Tilbud. I saa Fald maa der blive Krig paa Kniven!

Efterskrift. Ved Redaktionens Slutning erfares, at det ved Forhandlingerne mellem Bestyrelserne dog er lykkedes at blive enig om de fleste af de almindelige Bestemmelser, deriblandt om Arbejdernes Adgang til at klage over daarlige Materialier osv.

Fællesforhandlingerne fortsættes Tirsdag den 14. ds., til hvilken Tid Resultatet af de genoptagne Separat-Forhandlinger med de enkelte Fabrikanter skal foreligge.

Kongresser

Den faglige Landsorganisation i Østerrig afholder en ekstraordinær Kongres den 8.—10. December d. A., hvor der skal træffes Afgørelse i en Strid mellem Landsorganisationens Bestyrelse og Bestyrelsen for de bøhmiske Fagforeninger om de to Bestyrelses Stilling overfor de over hele Østerrig udbredte Fagforbund.

Denne Strid er opstaaet, fordi Bøhmerne forlanger Anerkendelse og Dannelse af selvstændige nationale Fagforenings-Centraler, hvori kan optages alle, som tilhører den paagældende Central Nationalitet, medens Bestyrelsen for den østerrigske Landscentral erklærer, at den ubetinget maa fastholde den af de østerrigske Fagforeningskongresser vedtagne Beslutninger om at Fagforeningsbevægelsen skal centraliseres for hele Østerrig.

Hvis Bøhmernes Standpunkt skulde blive det raadende, maatte den nuværende Centralisation udstykkes i maaske en halv Snes mindre Centralorganisationer efter Medlemmernes *Sprog*, hvilket atter vil sige, at de enkelte Fagforbund af Metalarbejdere, Træarbejdere osv. maatte udstykkes i smaa Forbund efter Medlemmernes Sprog.

De i Østerrig bestaaende Sprogforskelligheder vanskeliggør i høj Grad Organisationsarbejdet, men Organisationernes Fremgang synes at godtgøre, at saavel Forbund i de enkelte Fag, som en Landsorganisation for hele Østerrig er gennemførlig.

En Adskillelse maa derfor anses som ensbetydende med en Splittelse; vi vil haabe, at det maa lykkes Kongressen at forhindre en saadan.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aarhus 560,00. Aalborg 160,30. Esbjerg 95,00. Fakse 113,15. Hadsten 13,55. Køge 60,00. Maribo 53,50. Middelfart 85,75. Næstved 115,75. Nykøbing F. 43,50. Nyborg 17,25. Odense 85,95. Randers 150,00. Skive 65,00. Slagelse 161,97. Sorø 30,00. Svendborg 29,75. Silkeborg 55,00. Vejle 68,50. Viborg 74,60.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Ballerup 1. Bidrag 24,00. 2. do. 24,00. Brabrand 15,00. Fredensborg 20,00. Hedehusene 19,00. Københavnske Afdelinger, Brænderiarbejderne 67,00 Kokes- og Saltværksarb. 100,00. Fabriksarbejderne 130,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Jærnbanearb. B. 98,50. Jærnbanearb. M. 10,85. Kuskene 150,00. Kbhv.s Banegaards private Arbejdere 33,00. Marmor- og Granitliverne 10,00. Petroleumsarbejderne 60,00. Oliemøllerne 25,00. Renovationsarbejderne 60,00. Sukkerhusarbejderne 45,00. Tagpap-, Asfalt- og Isoleringsarbejderne 20,00. Teglværksarbejderne 50,00. Toldbodarbejderne 50,00. Trælagerarbejderne 162,00. Ølftapningsarbejderne 50,00.

Bager- og Konditorforbundet 500,00. Bryggeriarb. 131,00. Bødkerforeningen 130,00. Elektrikerforbundet 37,00. Filehuggerne 4,00. Frihavnsarbejderne 350,00. Glasmagerne Frederiksberg 25,00. Gørtler- og Metalarbejderforbundet 142,00. Hvidgarverforbundet 16,50. Karetmagernes Fagf. 50,00. do. fagl. Klub 7,75. do. Trævarearb. 1,75. Kedel- og Maskinpa-serne Kbhvn. Afdl. 93,75. Korkskærerne og Sortererskerne 60,00. Kbhvn.s kommunale Arbejderforbund 100,00. Ligkistesnedkerne 28,25. Lohgarverforb. 43,00. Malernes Fagf. 250,00. do. paa D. S. B. 5,00. do. i Hørsholm 10,00. Murerforbundets Afdeling Kbhvn. 1200,00. do. Frederikssund 6,50. Murarbejdsmandenes Fagforening 100,00. Pakkassarbejderne 12,50. Savværks- og Maskinsnedkerforbundets Afdl. Brabrand 20,75. Mallings 15,00. Viby 16,00. Skibstømmerforb. Afdl. Esbjerg 12,00. København 25,00. Stege 9,50. Skotøjsarbejdernes Fagf. 325,00. Skræderforb. Kbhvn. Afdl. 61,75. Snedkerforb. Afdl. Helsingør 56,20. do. i Tarm 20,75. Stukkatøerne 35,00. Tøbaksarbejderforbundets Afdl. Thisted 6,00. Trædrejernes Fagforening 30,00. Træsko- og Læstearbejderne 9,00.

Endvidere er indkommet paa Kuponbøger: ved Brandfolkene paa Frederiksberg Bog 5127 6,25. Bog 5128 4,40.

Bidraglisten er afsluttet den 8. November.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21

KØBENHAVN DEN 18. NOVEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den engelske almindelige Fagforeningskongres. — Lønbevægelser og Konflikter (Tekstilarbejderne; Typograferne). — Lock-out'en i Sverrig — Bidrag til de Udelukkede.

Kongresser

Den engelske almindelige Fagforeningskongres, d.v.s. den Fagforeningskongres, som indkaldes af den saakaldte *parlamentariske Komité*, fandt Sted i Dagene den 4.—9. September i *Hanley*, Hovedsædet for den engelske Lerindustri. Den var besøgt af 457 Delegerede, som repræsenterede *halvanden Million* Fagforeningsmedlemmer. Trods den endnu stærke Deltagelse, taber disse Kongresser dog mere og mere i Betydning, fordi de efterhaanden bliver overflødiggjorte ved de to Organisationer, som de selv har kaldt til Live, nemlig: »General Federation of Trade Unions» (De samvirkende Fagforbund) og »Labor Representation Committee» (Udvalget for Arbejderrepræsentation i kommunale Raad og Parlament). Den førstnævnte Organisation opstod efter at den parlamentariske Komité i 1897 havde vist sig ude af Stand til at yde virksom Bistand under den store Maskinarbejderstrejke, og den anden Organisation er med Naturnødvendighed vokset frem af de britiske Arbejders let forstaaelige Utilfredshed med de liberale og konservative »Arbejdervenners» Vanrøgt af Arbejdernes kommunale og politiske Interesser.

De fleste Arbejderrepræsentanter i Parlament og Byraad tilhører det liberale Parti; disse og deres Tilhængere har derfor søgt at faa en Sammensmeltning i Stand, og Forslag herom forelaa ogsaa paa Kongressen, men en Sammensmeltning af de tre Orga-

nisationer er ikke mulig, da den gamle Institution, den parlamentariske Komité, har overlevet sig selv, medens de to andre har deres Opgaver bestemt afstukne, idet den ene arbejder for en faglig, den anden for en politisk Centralisation af de britiske Arbejders Magt.

Den parlamentariske Komités Kongresser, hvoraf den sidste var den 38. i Rækken, har vel en overvejende *politisk* Karakter, men de mange, gennem Aarene vedtagne Resolutioner, har for det meste kun været døde Bogstaver, fordi Arbejderne manglede politisk Organisation og politisk Enhed. Denne Mangel skal nu søges afhjulpen ved Udvalget for Arbejderrepræsentation.

Følgende Karakteristik af Kongressen, som indeholdtes i det engelske, liberale Blad »Reynolds Newspaper« er ret skarp, men den er næppe langt fra at være fuldt ud rigtig. Bladet skriver:

Hanley-Kongressens virkelige Betydning ligger deri, at den har bevist, at den almindelige Fagforeningskongres er en afdanket Institution, og en Organisation, der ligger i de sidste Trækninger. Nu, da den er berøvet sin politiske Kraft, har den mistet sin Eksistensberettigelse. Fagforeningernes Medlemmer anse den ikke længere for et Middel til at fremme deres Interesser eller til at lede Fremskridtet. Det er ikke til at undres over, at man hørte saa mange Delegerede spørge: Hvad tjener alle vore Diskussioner til?

Da Sekretæren for Droskekuskene talte om Kuskenes Fordringer til Arbejdsgiverne, lo Kongressen. Taleren lo til Slutning selv med og udtalte: Hvor kan man overhovedet bevare Alvoren paa denne Kongres?

De almindelige Forhandlinger bragte ikke noget nyt. Dertil var der i og for sig ikke noget at sige, hvis Kongressen, gennem den parlamentariske Komité, havde Udsigt til en Gang at bringe de *gentagne* Beslutninger ud i

Livet; men af de anførte Grunde maa dette anses for ugørligt, da Arbejdet for de britiske Arbejdes politiske, sociale og økonomiske Fremgang er overgaaet til de to andre Organisationer.

Der vedtoges nogle Beslutninger om *Arbejderbeskyttelse* i enkelte Fag. En Beslutning om Indførelse af en lovfæstet *8-Timersdag* vedtoges næsten enstemmig. Bomuldsspinderforbundets Sekretær, ASHTON, var dog Modstander deraf. En Nedsættelse i Arbejdstiden vilde, efter hans Mening, svække de engelske Tekstilfabrikanter i Konkurrencen paa Verdensmarkedet. Fire Femtedele af den engelske Tekstilproduktion gik til Udlandet, derfor burde Arbejdstiden ikke forkortes.

Kongressen forlangte en Forbedring og Udvidelse af *Ulykkesforsikringen*, samt at denne overtoges af *Staten*. Dette bekæmpedes af Parlamentsmedlem SHACKLETON — ogsaa en Tekstilarbejder — da han var bange for at Arbejdsgiverne i saa Fald vilde være mindre interesserede i at forebygge Ulykkestilfælde.

En Resolution om Indførelse af *Voldgifts- og Mæglingsudvalg* ved Staten til Udjævning af faglige Stridigheder, forkastedes med 765,000 mod 673,000 repræsenterede Stemmer. Forslaget var indbragt af Dokarbejdernes Sekretær, BEN TILLET, som for nogle Aar siden og atter i Fjor, søgte et Forslag om *tvungen Voldgift* efter australsk Mønster vedtaget paa Kongressen. Det nu foreliggende Forslag var et helt andet, hvorfor det ogsaa fik mange flere Stemmer. Forslaget fordrer Oprettelsen af Voldgifts og Mæglingsudvalg i alle Industricentre, men Benyttelsen deraf skulde være frivillig. Alle Talerne, med Undtagelse af Bjærgarbejderne, udtalte sig for Forslaget.

Resolutionen til Fordel for *Frihandel* imod Chamberlains Toldpolitik vedtoges med 1,253,000 Stemmer mod 26,000 Stemmer.

Kongressen beskæftigede sig denne Gang mindre med Spørgsmaalet om *Fagforeningernes retslige Stilling*. Den vedtog efter en kortere Debat en Resolution, hvori man fordømmer Regeringens Stilling under dette Spørgsmaals Behandling i Parlamentet.

Da den hidtilværende Sekretær i den parlamentariske Komité, Bjærgarbejder SAM WOODS, paa Grund af vedvarende Sygdom nedlagde sit Hværv, skulde der foretages Valg af en ny. Til Sekretær valgtes daværende Sekretær i Baadebyggernes Forbund og Medlem af Federationens (De samvirkende Fagforbunds) Forretningsudvalg, STEADMAN. Denne er ikke Socialdemokrat, men han modarbejder dog ikke Socialdemokratiet. Han er Liberal og Parlamentskandidat for det liberale Parti; han understøttes som saadan *ikke* af Udvalget for Arbejderrepræsentation.

Et saadant Forhold er karakteristisk for den endnu herskende Forvirring i engelsk Arbejderpolitik. Her i Danmark og alle andre Steder, hvor Arbejdernes Politik gaar op i en socialdemokratisk Enhed, vilde man aldrig gaa med til, at Formanden for en af Arbejderne selv oprettet Institution, ved Valg lod sig opstille af et borgerligt Parti, der i mange Forhold maa gaa imod de Fordringer, Arbejderne som saadanne maa stille til Samfundet.

Men det klarer jo ogsaa op i England!

Lønbevægelser og Konflikter

Tekstilarbejderne. Vi meddelte i sidste Numer, at det ved Forhandlingerne mellem Bestyrelserne for Fabrikantforeningen og Forbundet var lykkedes at opnaa Enighed om de fleste af de almindelige Bestemmelser, deriblandt Arbejdernes Adgang til at klage over daarligt Materiale m. m. Den sidstnævnte Bestemmelse har nu følgende Ordlyd:

Naar en Arbejder mener at have Grund til Klage, enten over daarligt Materiale, daarlig Behandling eller andre Aarsager, har han Ret til at henvende sig til Mesteren, der skal anstille en nøjagtig Undersøgelse om Klagens Berettigelse og afhjælpe de paaklagede Mangler.

Føler Arbejderen sig ikke tilfredsstillet ved Mesterens Afgørelse, forelægger han sin Klage for Fabrikanten eller dennes Repræsentant, og forsaavidt han heller ikke finder dennes Afgørelse tilfredsstillende, henvender han sig til den stedlige Fagforenings Repræsentanter, der da i et Antal af højst to vil have at forhandle med Firmaet og være berettiget til at føre Vidner, samt eventuelt at forlange en Besigtigelse. Det skal dog i *paatragende*

Tilfælde staa Arbejderen frit ved sin første Henvendelse til Fabrikanten at lade sig assistere af en Repræsentant for Fagforeningen. Opnaas der derefter ikke Enighed mellem de to Parter, henvises Klagen til Tekstilfabrikantforeningens Bestyrelse og Tekstilarbejderforbundet, som da maa træffe den endelige Afgørelse. Dette skal dog ikke være til Hinder for, at det i enkelte Stridsspørgsmaal staa saavel Tekstilfabrikantforeningen som Tekstilarbejderforbundet frit at lade Sagen gaa til Voldgift.

Resultatet af de genoptagne Separat-Forhandlinger skulde foreligge Tirsdag den 14. ds., og Bestyrelsernes Forhandlinger skulde genoptages samme Dag, for at søge Enighed opnaaet om den resterende Del af de almindelige Bestemmelser og om de Divergenspunkter, der endnu maatte være tilbage fra Separat-Forhandlingerne.

Af de sidste synes der at være ikke saa ganske faa. Indtil Torsdag Aften var man kun enig om Lønningerne paa følgende Fabriker:

I København: Geismar, Neubert, Klem & Kryger, O. V. Müller, Ruben, Flensborg & Sebbelow. *Brde:* Modeweg & Son. *Aalborg:* Kjær Mølle og De forenede Tekstilfabriker. *Hjørring:* Hjørring Dampværeri. *Odense:* Mogenssen & Dessau.

Ganske vist er der blandt de nævnte Fabriker flere, der beskæftiger mange Arbejdere, men blandt de Fabriker, der er tilbage, er der saa betydelige Virksomheder som Crome & Goldschmidt i Horsens og Fabrikerne i Vejle.

Bestyrelserne for Fabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet forhandlede Torsdag om Lønningerne paa Hørsholm og Skodsborg Klædefabriker, men uden at blive færdige dermed. Forhandlingerne fortsattes Fredag og fremdeles.

Der synes at være nogen Udsigt til en Ordning, men mere kan man ikke sige.

Enten Bestyrelserne bliver enige eller ikke, skal Resultatet af deres Forhandlinger forelægges det Tolvmandsudvalg, hvori ogsaa Repræsentanter for Hovedorganisationerne har Sæde. Forhandlingerne kan altsaa dog ikke strande, forinden det har vist sig, at heller ikke dette Udvalg kan bringe Enighed tilveje.

Typograferne. I Begyndelsen af denne Maaned paabegyndte et Fællesudvalg, bestaaende af Repræsentanter for Dansk

Typografforbund og Repræsentanter for Provinzbogtrykkerens Organisation, en Forhandling om en ny Minimaltarif for Provinserne, og efter tre Dages Forhandling var der opnaaet Enighed i Udvalget om en fælles Indstilling til Organisationerne. Forslaget, som byder Arbejderne en ret væsentlig Forbedring af de bestaaende Forhold, vil i den nærmeste Tid blive forelagt de respektive Organisationer til Godkendelse.

Minimaltariffen i København udløber af sig selv til Nytaar. Der er i den Anledning nedsat en Tarifkommission til at udarbejde nyt Forslag til Overenskomst.

Lock-out'en i Sverrig

Torsdag den 9. ds. overrakte saavel Værkstedforeningen som Landssekretariatet Resultatet af de i Organisationerne foretagne Afstemninger over Mæglingskomiteens Forslag til Finansministeren og Indenrigsministeren, der havde foranlediget Mæglingen. Forslaget var godkendt baade af Værkstedforeningen og af Arbejdernes Organisationer; i de sidste har dog et Antal af 2714 stemt imod.

Repræsentanterne, som skulde underskrive Overenskomsten, samledes samme Dag under Landshøvding HAMILTONS Forsæde, for at forhandle om Bestemmelserne angaaende Formen for Stridens Afvikling og Arbejdets Genoptagelse.

Efter en længere Forhandling enedes Parterne om enkelte Tillægsbestemmelser til Overenskomsten, angaaende Tiden for Arbejdets Optagelse, Antagelsen af Arbejderne m. m. Det bestemtes bl. a., at forsaavidt der er Værksteder, som ikke straks har Brug for alle deres Arbejdere, eller som har Brug for flere Arbejdere, end der har meldt sig, skal de vedkommende Arbejdsgivere straks give Værkstedforeningens Kontor i Stockholm Meddelelse herom. Værkstedforeningen skal derefter træde i Forbindelse med de paagældende Forbund, for at en Fordeling af den, paa enkelte Steder, overtallige Arbejdskraft kan finde Sted.

Arbejdere, som ikke melder sig eller

ikke antages ved Lock-out'ens Afslutning, skal fortrinsvis antages efterhaanden, som der bliver Brug for Arbejdere. Denne Bestemmelse har Gyldighed til 15. Februar 1906. Efter Lock-out'ens Afslutning maa der ingen Blokade eller Boykoting finde Sted.

Overenskomsten er underskrevet af Repræsentanter for de fire i Konflikten inddragne Fagforbund — Jærn- og Metalarbejderforbundet, Arbejdsmandsforbundet, Træarbejderforbundet og Formerforbundet — og af Formanden for Landsorganisationen, samt af Repræsentanter for Værkstedsforeningen. Arbejdet er, i Følge Bestemmelsen, optaget Mandag den 13. ds. i det Omfang, som Forholdene tillod det. Der har dog paa enkelte Fabriker været nogle Vanskeligheder paa Grund af, at de paa-gældende Arbejdsgivere enten har villet vrage mellem deres tidligere Arbejdere, eller endog har averteret efter uorganiserede Arbejdere eller Medlemmer af »de Gules« Forening.

Om Enkeltheder i det vundne Resultat er vi ikke i dette Øjeblik i Stand til at udtale os nærmere. Vi vil derom afvente en Udtalelse fra Landsorganisationen i Sverrig. Det tør dog slaas fast, at de svenske Jærnfabrikanters Formaal med Lock-out'en: Standsning af Arbejderorganisationernes Indflydelse paa Løn- og Arbejdsvilkaarene, er gjort grundigt til Skamme. I Stedet for gaar Organisationerne kraftigt styrkede ud af Kampen, og der er, saavidt vi kan se, ved den opnaede Ordning tilvejebragt en Operationsbasis for en *jævnlig* Forbedring af Kaarene for Arbejderne i den svenske Jærnindustri, hvilket atter vil bevirke, at Organisationerne vil stige i Vækst, Sammenhold og Indflydelse.

Til dette Resultat har *de* danske Arbejdere, som har ydet deres Hjælp, bidraget i ikke ringe Grad, baade ved de Beløb de har ydet, og ved den store moralske Støtte, der ligger deri. De fortjener en Tak derfor.

Da Regnskabet skal afsluttes, anmoder vi om, at de bevilgede og indsamlede Beløb maa blive indbetalt snarest til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal.

Fællesorganisationerne anmodes om

saa hurtigt som muligt at indsende de ved Indsamlingen benyttede Kvitteringsbøger, samt de eventuelt modtagne Kontrol- og Kuponbøger.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aarhus 215,00. Aalborg 195,75. Fredericia 81,20. Glostrup 10,00. Hadsten 12,00. Helsingør 149,55. Herning 82,75. Hillerød 64,25. Holstebro 100,00. Holbæk 71,25. Kolding 125,90. Maribo 29,30. Nyborg 14,35. Næstved 111,90. Odder 29,00. Roskilde 46,25. Ringkøbing 15,00. Rønne 30,00. Skanderborg 38,05. Stege 15,00. Svendborg 67,50. Varde 22,75. Vejle 64,70. Viborg 77,70. Vordingborg 8,63.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Frederiksværk 40,00. Hasle, Aarhus, 8,13. Hede-husene 20,00. Holeby 20,00. Slagelse 22,75. Voldby 9,00. Københavnske Afdelinger, Bagerkuskene 48,00. Kokes- og Saltværksarb. 100,00. Fabrikarbejderne 200,00. Garveri, Hud- og Skindarbejderne 69,00. Jord- og Betonarbejderne 500,00. Kuskene 1050,00. Kbhvs Banegaards private Arbejdere 17,25. Marmor- og Granitliberne 20,00. Mælkeriarbejderne 234,00. Oliemøllerne 21,00. Orlogsværftsarbejderne 50,00. Sukkerhusarbejderne 50,00. Teglværksarbejderne 50,00.

Billedskærerne 13,50. Brostenshuggerne i Sandvig 15,00. Bødkerforeningen 65,00. Cigar-sortererne 74,00. Elektropletarbejderne 25,00. Elektrikerforbundet 37,00. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne, Kastrup 30,00. Granithuggerne 18,00. Hvidgarverforbundet 17,00. Jærn- og Metalsliberne 23,50. Karetmagerne 32,50. Trævarearb. 1,75. Kedel- og Maskinpasserne Kbhvn. Afdl. 93,75. Lohgarverforb. 43,00. Malernes Fagf. 250,00. do. paa D. S. B. 5,00. Metaltrykkerne 26,00. Pottemagerne 17,50. Pakkesearbejderne 12,50. Savværks- og Maskinsnedkerforbundets Afdl. Kbhvn. 250,00. Brabrand 19,75. Hinnerup 21,00. Skibstømrerforb. Afdl. Esbjerg 12,00. Frederikshavn 9,00. Helsingør 11,00. København 25,00. Skotøjsarbejdernes Afdl. i Mørke 11,00. Skrædernes Fagf. af 1873 200,00. Snedkernes og Stolemagerens Fagforening 250,00. Snedkerne i Bø-gense 11,60.

Endvidere er indkommet paa Kuponbøger: Fællesorganisationen i Lyngby Bog 5181 25,00. Bog 5182 2,50. Fabrikarbejderne Bog 5126 10,65. Københavns Banegaards private Arbejdere Bog 5027 1,45. Bog 5028 1,00. Bog 5029 8,50. Bog 5030 3,50.

Bidragslisten er afsluttet den 15. November.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22

KØBENHAVN DEN 25. NOVEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lock-out'en i Sverrig — Lønbøvelser og Konflikter (Tekstilarbejderne; Lønbøvelser i Tyskland 1904) — Statistik, Samfundsførhold (Aldersdomstøttelse i 1903). — Fængselshjælpen. — Meddelelser (De danske Fagblades Fælleskorrespond.). — Bidrag til de Udelukkede.

Lock-out'en i Sverrig

Landsorganisationen i Sverrig har tilsendt De samvirkende Fagforbund følgende Skrivelse:

Til

De samvirkende Fagforbund i Danmark!

Vi har herved den Glæde at meddele, at den langvarige Kamp indenfor den mekaniske Værkstedindustri er afsluttet med et for Arbejderne gunstigt Resultat.

Den 10. Juni udelukkedes samtlige Arbejdere paa de mekaniske Værksteder, efter at vore Organisationer en Maaned tidligere havde set sig nødsaget til at gaa angrebsvis til Værks ved at erklære partielle Strejker, for derved at fremtvinge en længe eftertragtet Overenskomst med Sverigs Værkstedsforening angaaende Af-taler om bestemte Minimallønninger m. m.

I henholdsvis 6 og 5 Maaneder har disse Tusinder af Arbejdere kæmpet en forbitret Kamp mod de kapitalstærke Værkstedsejere. Til Slut maatte de dog give efter for vor Udholdenhed og Styrke.

Ved flere Lejligheder har udenforstaaende Personer søgt at tilvejebringe en Tilnærmelse mellem de stridende Parter, men disse Forsøg er strandede paa Værkstedsforeningens diktatoriske Erklæringer, at Striden først skulde være afsluttet, forinden Foreningen gik til Forhandling.

Et Par af Regeringens Medlemmer greb da ind, og der blev valgt en Komité, og den 28. Oktober forelaa Resultatet af denne Komités Arbejde i Form af Forslag til en samlet Overenskomst mellem Parterne. Dette Forslag blev ved en Urafstemning godkendt af Arbejderne med 2501 Stemmers Majoritet, d. v. s. med 5215 Stemmer mod 2714. Af forskellige Grunde har ikke alle Arbejdere deltaget i denne Afstemning. Efterat Værkstedsforeningen ligeledes har godkendt Forslaget, undertegnedes Overenskomsten den 9. November, at gælde til den 1. Januar 1908, hvorefter det bestemtes at Arbejdet skulde optages den 13. November.

Gennem denne Overenskomst, hvoraf For-

slag tidligere er tilsendt Eder, er Minimal-lønsprincippet sluttelig blevet gennemført, og der er fastsat bestemte Minimallønninger, hvorigennem hele Lønskalaen er blevet stigende opad. I denne fælles Overenskomst, som paa en Gang er blevet gældende for hele denne store Industri, er ordnede Forhold blevet indført for Akkordarbejde, Overarbejdsbetaling, Arbejde udenfor Værkstederne m. m., og den ordinære Arbejdstid er fastsat til *højest 57 Timer om Ugen*.

Resultatet af den store Kraftprøve med den stærke Værkstedsforening er saaledes det allerbedste, og Arbejderne kan nu med For-trøstning til Fremtiden atter gaa til Arbejdet. Vore Organisationer staar stærke og ubesejrede, og de gaar uden Tvivl nu en kraftig Udviklingstid i Møde.

Til dette lykkelige Resultat for de svenske Arbejdere, har Klassebrødrene i Eders Land bidraget gennem den store Støtte, som de har givet i Form af økonomisk Hjælp. *Æren af Resultatet tilkommer saaledes ogsaa Eders Lands organiserede Arbejdere*, sammen med de Kæmpende og Bidragydende i Sverig, og vi bringer herved Alle og Enhver en varm og oprigtig Tak for den enestaende Solidaritet, som de har vist os i denne Strid. *En Tak for de store Ofre, som de har bragt til Fordel for de svenske Klassekammerater.*

Vi føler os forvissede om, at Sverigs Arbejdere vil glæde sig over at kunne komme til at yde Gengæld, hvis Forholdene en Gang skulde blive saaledes, at det behøves.

Med denne Tak, som vi anmoder Eder om at bringe videre til alle Bidragydere, med-deler vi, at vi ikke længere behøver den økonomiske Hjælp, som hidtil saa beredvilligt er ydet af Eder, hvorfor Indsamlingen hermed kan ophøre.

Med endnu en Tak til Eder alle, føjer vi et:
Leve den internationale Arbejderbevægelse!

For Landssekretariatet:

HERM. LINDQVIST.

I Tilslutning til den svenske Lands-organisations Skrivelse, bringer vi paa De samvirkende Fagforbunds Vegne alle danske Arbejdere, som har fulgt vor Opfordring om at yde Bidrag til vore kæmpende Klassefæller i Sverig, vor varmeste Tak.

Til Trods for, at der, omtrent sam-

tidig, udbrod en omfattende Konflikt blandt Værerne her i Danmark, som danske Arbejdere har maattet støtte, og som de fremdeles støtter med regelmæssige Bidrag, har det dog været muligt at sende de udelukkede Arbejdere i Sverige saa betydelige Beløb hver Uge, lige til det sidste, at de kunde bringe Sejren hjem.

De danske Arbejdere saa, at Svenskerne Sejr ogsaa var deres Sejr, og de handlede derefter!

Da Regnskabet skal afsluttes, anmoder vi om, at modtagne Kontrol- og Kuponbøger maa blive indleveret og opgjort hurtigst muligt; Fællesorganisationerne i Provinserne anmodes om ligeledes at indsende de af dem benyttede Kvitteringsbøger. Alt Indsamlingen vedrørende bedes sendt til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1.

Idet vi atter takker for den udviste Offervillighed, erklærer vi hermed Indsamlingen til Værksteds-Lock-out'en i Sverige for sluttet.

Med solidarisk Hilsen:

Forretningsudvalget

for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Lønbevægelser og Konflikter

Tekstilarbejderne. Bestyrelserne for Tekstilfabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet har, siden den 14. ds., hver Dag forhandlet om Lønnin-gerne for de forskellige Fabriker, paa hvilke der ikke ved de lokale Forhandlinger var opnaaet Enighed. Af det foreliggende Resultat af Forhandlingerne synes der at være nogen Mulighed for, at der kan opnaas Enighed mellem Parterne i en ikke alt for fjærn Fremtid.

Der er indtil nu, foruden de i sidste Numer nævnte Fabriker, opnaaet Enighed om Lønnen paa følgende Fabriker:

H. Mikkelsens Dampvæveri, Odense, Vejle Bomuldsspindier, Vejle o. Odense, Winfeld-Hansens Spindier, Vejle, Vejle Dampvæveri, Helsingørs Væveri, Skodsborg Klædefabrik, Bondegaard & Hansens mekaniske Væverier i Vejle, Fredericia Tæppefabrik, Holm & Voigts Eftfg. i Aarhus, Krygers Klædefabrik og Bomuldsspindier i Odense, Hørsholm Klædefabrik og Aarhus Dampvæveri.

Der er saaledes indtil nu opnaaet Overenskomst om Lønnen for 23 Fabriker.

Tilbage er følgende Fabriker, om hvilke der forhandles videre:

Crome & Goldschmidts Fabriker i Horsens og Ribe, F. C. Madsens Dampvæveri i Horsens, Grenaa Dampvæveri, og De forenede Linnedvarefabriker i København og Randers.

Blandt de almindelige Bestemmelser, hvorom der skal forhandles videre, naar Lønforhandlingerne for de enkelte Fabriker er tilende, er der Arbejdstiden, 3 og 4 Vævesystemet m. m.

Lønbevægelser i Tyskland 1904. Af en Statistik over Lønbevægelser i Tyskland i 1904 hidsætter vi nedenstaaende Uddrag.

Følgende Antal Arbejdere naaede en Forkortelse af Arbejdstiden pr. Uge:

Arbejdere	Timer	Arbejdere	Timer
626	1/2	25,928	
649	1	11,672	6
136	1 1/4	445	7
1,533	1 1/2	342	7 1/2
700	2 1/2	690	9
86	2 3/4	80	10
20,709	3	21	11
746	3 1/2	1020	12
8	3 3/4	23	16
294	4	344	18
152	4 1/2	150	26
289	5	4	36
25,928		40,719	

Følgende Antal Arbejdere naaede en Forhøjelse af Lønnen pr. Uge:

Arbejdere indtil			
3,412	Arbejdere indtil	0,50	Mk.
15,368	—	0,60	— 1,00
37,746	—	1,10	— 1,50
25,028	—	1,60	— 2,00
9,979	—	2,10	— 2,50
15,350	—	2,60	— 3,00
6,056	—	3,10	— 3,50
4,705	—	3,60	— 4,00
1,562	—	4,10	— 4,50
560	—	4,60	— 5,00
77	—	5,10	— 5,50
777	—	5,60	— 6,00
11	—	6,10	— 6,50
87	—	6,60	— 7,00
4	—		12,00
650	—	?	
121,380			

Statistik, Samfundsforhold

Aldersomsunderstøttelse i 1903. Ifølge Meddelelse fra *Indenrigsministeriet* er der af Kommunerne, i Henhold til Lov Nr. 96 af 23. Maj 1902, udredet følgende Beløb til Aldersomsunderstøttelse i Regnskabsaaret fra den 1ste Januar 1903 til den 31. Marts 1904.

	Kr. Øre
Københavns Kommune	1,697,144.46
<i>Amtsraadskrædsene med tilhørende Købstæder:</i>	
Københavns Amtsradsreds.	308,705.84
Roskilde —	141,699.73
Frederiksborg —	270,261.58
Holbæk —	369,834.30
Sorø —	381,421.57
Præstø —	428,069.37
Bornholm —	93,223.34
Maribo —	336,262.79
Odense —	307,185.88
Assens —	124,756.91
Svendborg —	369,303.50
Hjørring —	296,161.79
Thisted —	287,237.47
Aalborg —	332,418.46
Viborg —	317,471.83
Randers —	431,149.92
Aarhus —	334,822.76
Skanderborg —	368,875.45
Vejle —	451,624.69
Ringkøbing —	345,999.89
Ribe —	282,402.49
Færø Amt	5,379.95
Christiansø	679.38
I Alt 8,282,093.35	

Af ovennævnte Beløb har Statskassen udredet Halvdelen.

Fængselshjælpen

I April 1902 stiftedes Foreningen »Fængselshjælpen«, bl. a. med det Formaal at skaffe løsladte Fanger Beseftigelse. I September s. A. modtog De samvirkende Fagforbund fra Fængselshjælpen en Skrivelse, hvori den anmodede om at faa tilsendt Meddelelse, hver Gang der udbrod Arbejdsstandsning indenfor de forskellige Fag. Anmodningen begrundedes med, at Fængselshjælpen ikke ønskede at anbringe Folk paa Steder, hvor der var Konflikt. Vort Forretningsudvalg opfordrede den Gang Organisationerne til at give Selskabet Oplysning om opstaaede Konflikter indenfor de enkelte Organisations Omraade.

Fængselshjælpen oplyser nu, at den, i den første Tid efter Opfordringen, jævnlig modtog Meddelelser om Arbejdskonflikter i forskellige Fag, men at disse er ophørt igen, og udtaler, at Fængselshjælpen maa fralægge sig alt Ansvar, hvis den skulde komme til at sende Folk til Arbejdspladser, hvor Arbejdet er nedlagt, uden at dette er Selskabet bekendt.

Hertil har vort Forretningsudvalg svaret, at man atter vil gøre Organisationerne opmærksom paa det nævnte Forhold, og anmode dem om, saavidt muligt, at sende Fængselshjælpen Meddelelse om opstaaede Konflikter, men gør dog samtidig opmærksom paa, at naar Foreningen erklærer, at den under de nævnte Forhold maa fralægge sig alt Ansvar, er Sagen ikke saa lige at gaa til, som det maaske kan se ud til for Udenforstaaende, hvorfor Forretningsudvalget har henstillet til Foreningen, dels at have sin Opmærksomhed henvendt paa Bladene, dels, og navnlig i hvert enkelt Tilfælde, hvor der kan være Tvivl, at Fængselshjælpen spørger det paagældende Forbund eller Forening, da det ikke er alle Konflikter, der kommer frem i Pressen.

Da Fagforeningerne imidlertid har den største Interesse af, at Fængselshjælpen ikke sender Folk til Steder, hvor Organisationerne har iværksat Arbejdsstandsning, har vort Forretningsudvalg atter, i et særligt Cirkulære, opfordret Organisationerne til at sende Fængselshjælpen Meddelelse om Arbejdsstandsning, naar en saadan er iværksat.

Fængselshjælpen's Kontor er: Skindergade 21, 2. Kbhvn. K. Aabent Kl. 8—2. Tlf. 8678.

Men Fængselshjælpen har denne Gang tillige henvendt sig til De samvirkende Fagforbund angaaende et andet Forhold, der kommer i Betragtning ved Anbringelsen af de løsladte Fanger i privat Arbejde.

De paagældende Personer, der kan være Tale om at anbringe, staar som oftest i Gæld til deres faglige Organisation. Fængselshjælpen har da ogsaa hidtil betalt saavel Indskud som gammel Gæld til de paagældende Fagforeninger. Det sidste har Fængselshjælpen, i sin Egenskab af velgørende Institu-

tion, dog anset for at ligge udenfor dens egentlige Formaal, men da Beløbene hidtil kun har været smaa, har man dog set bort herfra. Men da der indtraf et Tilfælde, hvor det resterende Kontingent til Organisationen udgjorde en Sum af over 80 Kroner, nægtede Fængselshjælpen at betale, og henstillede derimod til den paagældende Fagforening at lade den omhandlede Arbejder begynde med Arbejdet, og derefter modtage ugentlige Afdrag, indtil Gælden var betalt. Dette vilde Organisationerne ikke gaa ind paa.

Hvorvidt der senere er truffet en Ordning i den af Fængselshjælpen ønskede Retning, eller paa anden Maade, ved vi ikke. Fængselshjælpen har nu meddelt vort Forretningsudvalg, at den anser en Stilling som den anførte som meget uheldig for de løsladte Fanger, da disse, i Stedet for gennem Arbejde at blive i Stand til atter at skaffe sig Opholdet, og derved blive fjærnet fra Fristelsen til atter at komme paa Afveje, saa at sige tvinges til igen at begaa en Forbrydelse for at faa Tag over Hovedet og Mad til at putte i Munden.

Fængselshjælpen udtaler, at den, som hidtil, hvis det ønskes, er villig til at betale Indskud til Fagforeningerne for sine Klienter, hvorimod Foreningen maa betragte det som liggende udenfor sin Virksomhed at betale Klienternes Gæld til Fagforeningerne.

Ogsaa i Anledning af dette Forhold er der tilsendt Organisationerne et Cirkulære, hvori vort Forretningsudvalg udtaler, at det mener, at den foreliggende Sag fortjener alvorlig Overvejelse i Organisationerne, og tillader sig derfor at henstille, at man under lignende Forhold som ovennævnte, tager saa læmpeligt paa de Vedkommende, som Forholdene tillader det.

Meddelelser

De danske Fagblades Fælleskorrespondance. Hr. TH. STAUNING, Redaktør af Tobaksarbejderforbundets Fagblad, har tilsendt de Organisationer, som udgiver Fagblade, Meddelelse om, at han, forsaavidt et tilstrækkeligt Antal Organisationer slutter sig til hans Tanke, for moderat Betaling vil levere Fagbladene Artikler om Emner, der har almindelig Interesse for alle Fag.

I denne Fælleskorrespondance vil han bl. a. behandle følgende Emner: Arbejdstiden, Arbejdsløsheden, Arbejderbeskyttelse, Arbejderhygiejne, Lovgivning vedrørende Arbejdsforhold, Voldgiftsdomstole, Arbejderstatistik m. m. Endvidere Artikler og Meddelelser om Forhold, der gøres til Genstand for Omtale i Arbejdskøbernes Fagblade og Tidsskrifter, samt om Begivenheder, der foregaar i Udlandet, og om Kongressers og andre Repræsentationers Beslutninger af almindelig Interesse for Fagforeningerne. Endelig vil der blive bragt Artikler om den Del af Literatur og Kunst, der særlig har Ærinde til Fagbladenes Læsere.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 202,75. Aarhus 225,00. Frederiksværk 3,50. Hadsten 11,35. Holbæk 17,50. Horsens 194,20. Køge 60,00. Nyborg 18,75. Nykøbing M. 95,50. Næstved 73,65. Odense 172,00. Odder 20,25. Randers 194,00. Ringkøbing 18,50. Skive 74,00. Silkeborg 69,55. Vejle 210,50. Viborg 96,20.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforb. Afdelinger: Bandholm 20,00. Birkerød 25,00. Brabrand 15,00. Farum 10,00. Frederiksværk 40,00. Hedehusene 20,00. Højslev Teglværksarb. 21,25. Kastrup 55,00. Moselund 50,00. Seest 12,50. Slagelse 17,75. Vejle F. 75,00. Københavnske Afdelinger, Belysningsarbejderne 500,00. Brænderiarbejderne 69,00. Kokes- og Saltværksarbejderne 45,00. Fabriksarbejderne 255,00. Jærnbearbejderne M. 9,60. Kbhvn.s Banegaards private Arbejdere 34,00. Natvægterne 40,00. Petroleumsarbejderne 35,00. Tagpap-, Asfalt- og Isoleringsarb. 20,00. Trælagerarb. 100,00.

Bagerforbundets Afdl. Birkerød 4,00. Bryggeriarbejderne Esbjerg 3,25. Bødkerforeningen 65,00. Filehuggerne 4,00. Glasmagerne, Kastrup 13,00. Gørtler- og Metalarbejderforbundet 120,00. Kedel- og Maskinpassernes Kbhvn.s Afdl. 93,75. Kommunale Arbejderforbundet 200,00. Malerne i Fredericia 15,50. Modelarbejderne 40,00. Murerforb. Afdel. Frederikssund 13,00. Grenaa 20,00. Mariager 20,00. Skjelskør 7,50. Savværks- og Maskinmedkerne i Malling 10,00. Skotojsarbejderne i Kbhvn. 1300,00. Skråderforb. Afdl. Kerteminde 5,00. Kvindelige Herreskrædere 21,12. Skibstømmerforb.s Afdl. Esbjerg 12,50. Helsingør 4,50. København 25,00. Sporvejs- og Omnibusfunktionærerne 500,00. Stukkatørerne 35,00. Slagteriarbejderne 25,00. Stenarbejderforbundet 4,00. Træsko- og Læstarbejderne 11,25.

Endvidere er indkommet paa Kuponbøger: Brænderiarbejdere Bog 5120 3,50. Fabriksarbejdere Bog 5184 5,35.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23

KØBENHAVN DEN 2. DECEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Kobbersmedene i København og Provinserne; Skotøjarbejderne i København; Tekstilarbejderne). — Arbejdsløsheden i Tyskland i 2. og 3. Kvartal 1905. — Arbejdsløsheden i Danmark i September Maaned 1905. — Meddelelser (Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark fra 1871 til 1900). — Bidrag til de Udelukkede.

Lønbevægelser og Konflikter

Kobbersmedene i København og Provinserne. I Oktober Maaned fandt der, efter Anmodning fra Kobbersmedenes Forbund, en Sammenkomst Sted mellem Repræsentanter for Forbundet og for Kobbersmedemestrene i *København*, for at forhandle om en Overenskomst for Kobbersmedearbejde, da en saadan ikke hidtil har bestaaet mellem Organisationerne.

Det er nu lykkedes at opnaa Enighed om en Løntarif, hvorved der er opnaaet gode Forbedringer. Minimallønnen er 40 Øre pr. Time; for ny Udlærte det første Aar, 38 Øre pr. Time. Overenskomstens Varighed er sat til 5 Aar.

Forbundet har 17 Medlemmer beskæftiget hos de vedkommende Mestre.

Forbundet agter nu ogsaa at søge nævnte Løntarif gennemført hos Kobbersmedemestrene i Aarhus, Horsens, Kolding og Esbjerg, som beskæftiger 25 Mand.

Forretningsudvalget har givet sit Samtykke til, at Forbundet indleder Forhandling med Centralforeningen for Blikkenslagere og Kobbersmedemestre i Jylland om Sagen.

Skotøjarbejderne i København. I Oktober modtog Forretningsudvalget Meddelelse fra Dansk Skotøjarbejderforbund om, at dets Afdeling i København havde indledet Forhandling med Foreningen af københavnske Skotøjsfabrikanter for at søge Priskuranten revideret.

Det var Forbundets Hensigt at søge Sagen afgjort uden Opsigelse af Overenskomsten, og saaledes at de Punkter, hvorom der opnaedes Enighed, gled ind i Priskuranten, samt at denne, som hidtil, betragtedes som løbende for et Aar ad Gangen, med 3 Maanedes Opsigelse til Ophør en 15. Januar.

Et Fællesudvalg forhandlede ogsaa paa dette Grundlag, og det lykkedes Udvalget at komme tilrette om en Fællesindstilling til de respektive Organisationer. Indstillingen gik ud paa, at Minimallønnen for mandlige Arbejdere paa 20 Aar og derover, som nu er 30 Øre pr. Time, forhøjes til 35 Øre pr. Time. Hidtil har der ingen Minimalløn været fastsat for Arbejdere under 20 Aar, men Fællesudvalget var enigt om at foreslaa, at Minimallønnen for disse blev sat til 25 Øre pr. Time for Arbejdere fra 18 til 19 Aar, og 27 Øre for Arbejdere fra 19 til 20 Aar. Paa Akkordtariffen er det nærmest kun en Omlægning af Priserne, der er foretaget.

For Naadlernes Vedkommende er Minimallønnen nu 20 Øre, og for andre Kvinder i Naadleriet 15 Øre pr. Time. Disse Lønninger foreslog Fællesudvalget at give et Tillæg af 2 Øre pr. Time.

Naar Hensyn tages til, at ca. Halvdelen af Fagets Udøvere arbejder i Tidløn, maa det indrømmes, at Lønnen, selv med de opnaaede Fordele, ikke er synderlig høj. Forbundets Afdeling i København godkendte dog Indstillingen, idet man gik ud fra, at man stod sig ved at tage smaa Skridt ad Gangen, naar disse kunde opnaas ved Forhandling, fremfor at kaste Faget ud i en ødelæggende Strid.

Men Fabrikantforeningen godkendte ikke Indstillingen. Den forlangte tilføjet, at *Overenskomsten skulde gælde*

i 3 Aar. Da der, som nævnt, er forhandlet netop paa Grundlag af det Bestaaende og uden at Priskuranten var opsagt, ansaa Forbundet et saadant Forlangende, navnlig naar Hensyn tages til de smaa Indrømmelser, der er opnaaet, for at være uberettiget, og nægtede at indgaa paa Fabrikanternes Forlangende.

Priskurantens Opsigelse udsættes dog i 10 Dage, for at give Fabrikantforeningen Adgang til at afholde en ny Generalforsamling, og mulig vedtage Fællesudvalgets enstemmige Indstilling.

Forbundet modtog imidlertid Opsigelse af en Overenskomst, som var indgaaet med Aktieselskabet Hertz's Skotøjsfabrik i 1900, da Firmaet stod udenfor Fabrikantforeningen. Firmaet ønskede Overenskomsten reguleret og ved Forhandling blev man ogsaa enig herom, saaledes at nogle Akkordpriser blev nedsat, medens andre blev forhøjede. Firmaet gjorde dog Overenskomsten afhængig af, at der ogsaa opnaaedes Enighed med Fabrikantforeningen om den almindelige Overenskomst.

Fabrikantforeningens Generalforsamling fastholdt imidlertid sin Fordring om Overenskomstens Varighed i 3 Aar. Forbundet har derfor anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsigte Overenskomsten.

Forretningsudvalget har meddelt Forbundet:

.. at man, under Hensyn til, at Fabrikanterne har forkastet Fællesudvalgets Indstilling om nogle mindre Forandringer i den bestaaende Overenskomst uden at denne opsiges, fordi de fordrer Overenskomsten forlænget for 3 Aar, kan tiltræde Anmodningen om, at Overenskomsten opsiges, for derved at søge Fællesudvalgets Indstilling indført.

Forbundets Afdeling har derefter paa en Generalforsamling vedtaget at opsigte Overenskomsten, hvilket er blevet meddelt Fabrikantforeningen. Denne har derefter meddelt Forbundet, at den nu anser Fællesudvalgets Indstilling som bortfaldet.

Tekstilarbejderne. Det københavnske Eftermiddagsblad, »Ekstrabladet«, meddelte i Onsdags, at Væverstrejken var afsluttet, og at Arbejdet skulde genoptages Fredag den 1. December; men

dette var, som saa meget andet af det Ekstrabladet har bragt om Strejken, fuldstændig paa Siden af det virkelige Forhold.

Siden vor sidste Meddelelse, er Tekstilarbejderforbundets Bestyrelse dog bleven enige paa saa godt som alle Punkter, undtagen om *Overenskomstens Varighed*.

For de opnaaede Enkeltheder, kan vi ikke i dette Øjeblik gøre Rede, men det kan dog siges, at der paa flere Steder er opnaaet væsentlige Forbedringer.

Fabrikanterne forlanger nu, at Overenskomsten skal gælde mindst i 5 Aar, med Udløbstid den 1. December 1910, eller en senere 1. December, medens Arbejderne ikke har villet binde sig for mere end 3½ Aar, med Udløb den 1. Juli 1909 eller en senere 1. Juli.

Tekstilarbejderforbundets Afdelinger holder i disse Dage Generalforsamlinger for at tage Stilling til de af dets Bestyrelse udarbejdede Lønningsforslag for de enkelte Fabriker; Meddelelse om disse Generalforsamlings Beslutninger skal være indsendt til Forbundet senest Lørdag den 2. December, Morgen.

Et Møde af Tolvmandsudvalget, hvori ogsaa Repræsentanter for Hovedorganisationerne har Sæde, og som skal søge de eventuelle tilbageværende Stridspunkter fjærnede, kunde derfor for Arbejdernes Skyld godt være afholdt Lørdag. Men Fabrikanterne har erklæret, at de ikke er i Stand til at deltage i dette Møde førend Tirsdag, da de først skal have afholdt en Generalforsamling.

Som Sagerne staar, er der nok Udsigt til, at en Ordning kan komme i Stand i den nærmeste Tid, idet vi ikke kan tænke os, at Fabrikanterne ønsker at forlænge Konflikten paa Spørgsmaal om Overenskomstens Varighed. Men den absolutte Sikkerhed derfor foreligger først, naar Overenskomsten er endelig undertegnet af begge de stridende Parter, og det vil, i bedste Fald, ikke kunne ske, forinden Fabrikanterne har holdt Generalforsamling og Tolvmandsudvalget derefter har holdt Møde, hvilket formentlig vil finde Sted Tirsdag den 5. December.

Arbejdsløsheden i Tyskland i 2. og 3. Kvartal 1905

Fagene	2. Kvartal				3. Kvartal			
	Medlemsantal ved Kv. Slutning		Arbejds- løst tilfælde i 2. Kv. 1905 i pCt.	Arbejds- løst Dag i 2. Kv. 1905 i pCt.	Medlemsantal ved Kv. Slutning		Arbejds- løst tilfælde i 3. Kv. 1905 i pCt.	Arbejds- løst Dag i 3. Kv. 1905 i pCt.
	Ialt	deraf Kvinder			Ialt	deraf Kvinder		
Bagere	8754	1	19 ₃₉	8 ₃₁	8307	3	21 ₃₄	9 ₃₀
Billedskærere	4794		44 ₃₀	8 ₃₇	4828		47 ₃₀	10 ₃₄
Bjergarbejdere	130000		0 ₁	0 ₂	125600		0 ₁₁	0 ₃₀
Bogbindere	16057	5680	11 ₃₇	3 ₃₁	16823	6305	13 ₃₂	2 ₃₄
Bryggeriarbejdere	20988	109	7 ₃₂	2 ₃₀	21627	114	4 ₃₇	2 ₃₀
Cigarsorterere	1642	160	6 ₃₇	3 ₃₁	1771	255	6 ₃₃	1 ₃₀
Forgyldere	1760	82	12 ₃₂	2 ₃₁	1779	82	4 ₃₁	0 ₃₀
Formstikkere	523		4 ₃₀	4 ₃₀	534		13 ₃₀	1 ₃₅
Frisører	1434		30 ₃₀	11 ₃₅	1540		46 ₃₅	12 ₃₂
Glarmestre	4552		21 ₃₀	2 ₃₅	4689		25 ₃₅	2 ₃₀
Glasarbejdere	8202	100	2 ₃₀	0 ₃₁	8714	158	1 ₃₇	0 ₃₁
Gravører, Cicelører	2312		12 ₃₅	4 ₃₇	2303		12 ₃₁	3 ₃₀
Handelsmedhjælpere	4594	2188	1 ₃₇	0 ₃₀	4946	2290	1 ₃₅	0 ₃₇
Handskemagere	3035	34	5 ₃₇	1 ₃₈	3109	62	4 ₃₅	1 ₃₀
Hattemagere	5000	800	17 ₃₀	4 ₃₀	5252	922	9 ₃₀	1 ₃₁
Kobbersmede	3655		45 ₃₅	2 ₃₇	3853		23 ₃₀	3 ₃₂
Konditorer	1952	561	12 ₃₈	4 ₃₈	2224	878	9 ₃₄	4 ₃₂
Lithografer	11700		9 ₃₀	3 ₃₇	14597		10 ₃₅	3 ₃₃
Læderarbejdere	6339		3 ₃₅	1 ₃₁	6664	18	2 ₃₅	0 ₃₈
Maskinister og Fyrbødere	10000		7 ₃₅	1 ₃₇	10000		4 ₃₁	1 ₃₃
Metalarbejdere	212755	7718	6 ₃₅	1 ₃₇	222875	8275	5 ₃₅	1 ₃₀
Møllere	3418		11 ₃₅	3 ₃₁	3807		11 ₃₅	2 ₃₇
Nødestikkere	381		13 ₃₁	1 ₃₀	360		12 ₃₈	0 ₃₀
Porcellænsarbejdere	9464	792	2 ₃₈	1 ₃₇	10294	799	2 ₃₄	1 ₃₈
Porteføljearbejdere					3526	375	2 ₃₁	0 ₃₀
Sadelmagere	5400	133	15 ₃₀	2 ₃₂	5700	159	14 ₃₃	2 ₃₀
Smede	15700		12 ₃₁	2 ₃₀	16000		12 ₃₇	1 ₃₂
Tapetsere	6747	71	28 ₃₈	1 ₃₀	6372	67	27 ₃₀	1 ₃₇
Transportarbejdere	44963	963	4 ₃₅	0 ₃₈	48150	1104	5 ₃₃	0 ₃₈
Træarbejdere	114160	937	13 ₃₀	1 ₃₀	123037	1067	14 ₃₄	1 ₃₈
Trykkeriarbejdere	6766	3725	11 ₃₀	1 ₃₀	7358	4198	12 ₃₅	0 ₃₀
Typografer	40060		11 ₃₅	5 ₃₇	41217		16 ₃₀	6 ₃₅
Typografer (Elsas-Lothring.)	896		3 ₃₇	1 ₃₇	915		6 ₃₀	3 ₃₅
Værftsarbejdere	4427		3 ₃₅	0 ₃₃				
	712430	24054	7 ₃₈	1 ₃₀	738771	27131	7 ₃₀	1 ₃₄

I April Kvartal

var Arbejdsløsheden opgivet i Procenttal af de paagældende Organisations Medlemsantal, som anført paa nedenstaaende Tabel over nogle Fagorganisationer.

Det samlede Antal Arbejdsløshedstilfælde i disse 33 Organisationer var i 2. Kvartal 56,338 (i Januar Kvartal 61,308).

Paa den sidste Dag i Kvartalet, (30. Juni), var der 9726 Arbejdsløse, deraf 219 Kvinder.

De nævnte Organisationer har i April Kvartal udbetalt:

Til Arbejdsløse paa Stedet 419,440 Kr.
- - - - - Rejse 145,470 -

I Juli Kvartal

var det samlede Antal Arbejdsløshedstilfælde i 33 Organisationer 58,806.

Paa den sidste Dag i Kvartalet var der 8659 Arbejdsløse, deraf 232 Kvinder. Der udbetaltes:

til Arbejdsløse paa Stedet 417,342 Kr.
- - - - - Rejse 193,252 -

Arbejdsløsheden

i Danmark i September Maaned 1905.

Der foreligger Oplysninger fra 44 Organisationer med ialt 32,688 Medl.

Heraf havde 30 Organisationer med tilsammen 31,464 Medlemmer, den 30.

September, 1937 Arbejdsløse eller 6,1 pCt. 14 Organisationer, med tilsammen 1224 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maanedens Arbejdsled. Dage	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maanedens Arbejdsled. Dage	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejds-m., Rand.						75
Bagere	204	4372	180	66	1316	50
Barberer o. Frisør	24	425	15			
Billedskærere . . .	7	60				
Brolæggere	35			12		
Bryggeriarb.	3		3			
Bødkere	6	117	1	25	367	15
Elektrikere	3	27		1	3	
Filehuggere	5	25	1			
Forgyldere						
Formere	46	812	37	54	853	42
Frihavsarbejd.						
Gas- og Vandarb.	6	48				
Glasarbejdere . . .	24	312	7			
Gørtl. o. Metalar.	16	207	9	6	90	4
Hattearbejdere . . .				12	288	12
Hvidgarvere	5	120	6	2	52	3
Instrumentmag., kirurgiske						
do. mek. og opt.						
Karetmagere	16	431	14	2	18	1
Kedel-o. Maskinp	27	561	22	6	152	6
Korkskærere	10	120	10			
Kridt- o. Savonierstensarb.						
Kurvmagere						
Litografer	13	215	10	6	94	3
Lohgarvere	1	12				
Marm., Kalk o. Sandstenshug						
Mineralvandsarb	4	26	4			
Murere			100			50
Murarbejdsmd.	100	2600	100			
Møllere	2	52	2	2	46	3
Pottemagere						
Sadelm. o. Tapets	31	132	29	62	240	51
Savværksarb. og Maskinsnedker	30	437	13	22	340	12
Sejlmagere						
Skibstømrere	43	732	13	93	413	90
Skifferdækkere . . .	3	40	3			
Skræderfb. Dansk Skraatobaksarb.			126			125
Smede-o. Maskin.			339	2	52	2
Stukkatører		90				96
Sukker-, Choc.	10					
Biskuitarbejd.				4	26	4
Trælastarbejdere		1400				
Tømrere			102			147

Meddelelser

Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark i Tiden fra 1871 til 1900 ved I. JENSEN

og C. M. OLSEN. Af dette Værk, der giver en fuldstændig Vejledning med Hensyn til den danske Fagforeningsbevægelse, er der endnu et mindre Restoplæg tilbage.

Foruden en fyldig historisk Oversigt fra »Internationales« Dage, over Tidsrummene 1871—78, 1878—89, 1890—98, De samvirkende Fagforbunds Dannelse og den store Lock-out, er der en Specialoversigt, indeholdende følgende Afsnit:

Fagforeningernes Stiftelsesaar, deres Antal og Medlemsantal, Fagforbundene, Fagforeningerne udenfor Forbundene, De lokale Fællesorganisationer, Fagforeningskontingenter, Understøttelser, Arbejdstid og Arbejdsløn.

Bogladepriisen for dette Værk, der er at betragte som grundlæggende for senere Historiskrivning om vore Fagforeninger, er kun 1 Krone, men for Organisationernes Medlemmer er Prisen kun 50 Øre + Porto, naar Rekvizition om det ønskede Antal Eksemplarer indsendes til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal, København K.

Vi opfordrer Forbundene og disses Afdelinger, samt de lokale Fællesorganisationer, til at gøre deres Medlemmer opmærksom paa nærværende, og til at modtage Bestillinger paa Bogen.

Bidrag til de Udelukkede

Ved de lokale Fællesorganisationer.

De samvirkende Fagforeninger i Aalborg 108,75. Aarhus 116,17. Assens Mariager 163,75. Faxe 89,00. Fredericia 148,05. Grenaa 37,25. Haslev 20,15. Herning 3,25. Hillerød 39,00. Holstebro 50,00. Horsens 20,80. Kolding 102,05. Nyborg 20,00. Nykøbing F. 58,25. Næstved 23,00. Odder 14,95. Ringsted 30,00. Roskilde 22,00. Skanderborg 59,90. Slagelse 103,75. Stubbekøbing 15,35. Svendborg 156,50. Vordingborg 8,30.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforb. Afdelinger: Bandholm 40,00. Hasle, Bornholm 16,00. Kerteminde 10,00. Køge 9,00. Vejen 4,75. Københavnske Afdelinger: Jærnbaneanbejd. Afd. B. 228,25. Kbhvns Baneg. prv. Arb. 7,00. Renovationsarbejderne 60,00. Sandlosserne 15,00. Sukkerhusarbejderne 50,00.

Billedskærerne 70,00. Elektrikerforb. 74,00. Granithuggerne 20,00. Karetmagerne, Sporv. Afdl. 3,75. Kedel- og Maskinpasserne i Køge 5,00. Kurvmagere 15,00. Murerne i Struer 10,00. Opsynsmændene 8,25. Skraatobaksarbejderne 23,50.

Slagteriarbejderforb. Afdel., Horsens 84,25. Thisted 22,00. Dansk Typografforbund 31,55.

Endvidere er indkommet paa Kuponbog 5168, 2,00. 5169, 5,70 fra Skotøjsarbejdernes Fagforening.

E. SVENDSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24

KØBENHAVN DEN 9. DECEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Repræsentantskabsmøde. — Lønbevægelser og Konflikter (Malerforbundet; Tekstilarbejderne). — Adressefortegnelse over danske Fagforbund og enkeltstaaende Foreninger i Fag, hvor der ikke findes Forbund.

Repræsentantskabsmøde

Repræsentantskabet for De samvirkende Fagforbund er ved særlig Skrivelse indkaldt til Møde Mandag den 11. December Kl. 10 Formiddag i Rømersgade 22.

Dagsordenen er foreløbig fastsat saaledes:

1. Tekstilarbejderkonflikten.
2. Den nuværende Stilling.
3. Sømændene og Søfyrbøderne.
4. Kedel- og Maskinpasserforbundet og Københavns kommunale Arbejderforbund.
5. Anmodning fra Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation om Optagelse.

Naar Forretningsudvalget har indkaldt Repræsentantskabet til Møde allerede nu, er det navnlig sket, fordi Forretningsudvalget ønsker at give Repræsentantskabets Medlemmer Adgang til at blive nøjere bekendt med hele den nuværende Stilling.

Ved Tekstilarbejderstrejken, som nu er heldig afsluttet, har De samvirkende Fagforbund paadraget sig en ret betydelig Gæld, som er fremkommet ved, at det paalignede Strejkebidrag, 25 Øre pr. Uge for heltbetalende og 12½ Øre for halvtbetalende Medlemmer, kun gennemsnitlig har indbragt 11,779 Kr. 90 Øre pr. Uge, hvorimod Udgiften har været gennemsnitlig 16,935 Kr. 5 Øre. Der har saaledes været et Underskud af 5,155 Kr. 15 Øre pr. Uge, som er dækket ved Laan hos forskellige Organisationer, hvilke Laan er lovet tilbagebetalt snarest muligt efter Tekstilarbejderstrejkens Afslutning. An-

gaende den foretagne Paaligning henvises iøvrigt til de under Strejken udsendte Cirkulærer.

Repræsentantskabet vil nu komme til at tage Bestemmelse om, paa hvilken Maade Beløbet skal paalignes Organisationerne.

Det vil ligeledes komme til at beskæftige sig med Spørgsmaal vedrørende Lønbevægelserne i den kommende Tid. Der er indtil nu givet 14 Organisationer, med tilsammen ca. 6400 Medlemmer, Sanktion til at søge deres Løn- og Arbejdsforhold forbedrede. Desuden foreligger der Anmodning fra Dansk Skræderforbund om Sanktion til at opsigte Overenskomsten for Provinserne for ca. 900 Medlemmer, og det er os bekendt, at der i flere Fag er Forhandlinger i Gang med Arbejdsgiverne, som muligvis kan medføre Opsigelse af de bestaaende Overenskomster. At nogle københavnske Organisationer, hvoraf de fleste staa udenfor De samvirkende Fagforbund, paatænker at søge Arbejdstiden nedsat til 9 Timer til Foraaret, kan man heller ikke lade upaaagtet.

Paa Grund af disse Forhold, paa Grund af Gælden, og for at erfare, hvorledes man fra de forskellige Sider indenfor De samvirkende Fagforbund ser paa hele den foreliggende Situation, mener Forretningsudvalget, at det er af stor Nødvendighed, at Repræsentantskabet nu beskæftiger sig med disse Sager under et.

Foruden ovennævnte Spørgsmaal kommer Mødet ogsaa til at beskæftige sig med en Sag angaaende Restance af paalignede Strejkebidrag, som Sømændenes Understøttelsesforening og Søfyrbødernes Forbund har paadraget sig. Mødet maa tage Beslutning om, hvor-

vidt de nævnte Organisationer, af Hensyn til de særlige Forhold, der har været raadende for Sømændene og Søfyrbøderne siden Konflikten i 1902, for en begrænset Tid kan indtage en Særstilling indenfor vor Centralorganisation.

Endvidere kommer Mødet til at beskæftige sig med en Sag om hvorvidt Københavns kommunale Arbejderforbund har været berettiget til at optage de kommunale Kedel- og Maskinpassere i København, som er udtraadt af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, skønt Forbundet havde nedlagt Protest derimod.

Sporvejs- og Omnibusfunktionærerens Organisations Anmodning om Optagelse i De samvirkende Fagforbund vil ogsaa blive behandlet.

Den angivne Dagsorden er ganske vist ikke endelig, da Repræsentanterne har Ret til at stille Forslag dertil, men det kan næppe antages, at Repræsentantskabet vil kunne overkomme Behandlingen af ret meget mere, end der alt er opstillet, da det, af flere Hensyn, ikke vil være muligt at udstrække Forhandlingerne til om Aftenen.

Repræsentantskabets Medlemmer opfordres til at møde Mandag Morgen præcis Kl. 10 Formiddag i Rømersgades store Sal, hvor Mødet afholdes.

Lønbevægelser og Konflikter

Malerforbundet agter at opsigte Overenskomsterne for Aalborg, Middelfart, Kallundborg, Roskilde, »Scandia« i Randers og »Vulcan« i Maribo til Ophør den 1. April 1906. Forretningsudvalget har sanktioneret Opsigelsen.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 160 Medlemmer.

Tekstilarbejderne. Ved Forhandlingerne den 5. December i Tolvmandsudvalget naaede man saa endelig til en Afslutning af Tekstilarbejderstrejken. Ved Mødet, der ogsaa formelt dannede en Afslutning paa de Forhandlinger, der, paa Foranledning af Formændene for Hovedorganisationerne, var paabe-

gyndt den 7. Oktober, og hvorom vi har holdt Organisationerne bekendt, vedtoges følgende:

Efter at der i Henhold til Ottemands-Udvalgets Forslag af 25. Oktober 1905 har været fort Forhandlinger mellem de enkelte Fabrikant og de stedlige Fagforeninger af Tekstilarbejdere og mellem Repræsentanter for Tekstilfabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet, er disse Parter enedes om alle Priskuranter og almindelige Bestemmelser, og om disse Forhold er der oprettet særlige Dokumenter, hvoraf hver af Parterne har et Eksemplar.

Om Forholdene paa De forenede Linnedvarefabrikers Randers Afdeling, samt om Varigheden af den mellem Tekstilfabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet indgaaede Fællesoverenskomst, var der dog ikke opnaaet Enighed.

I den Anledning har der i Dag fundet et Møde Sted i Arbejdsgiverforeningen af de Repræsentanter, der deltog i Mødet den 7. Oktober d. A.

Angaaende Randers opnaaedes der Enighed i Henhold til et udfærdiget Særdokument, som paa Mødet underskrevs af Formændene for Tekstilfabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet.

Iøvrigt enedes man om følgende:

Den paa Mødet den 28. November 1905 vedtagne Forkortelse af Arbejdstiden med 3 Timer om Ugen eller $\frac{1}{2}$ Time om Dagen i 4 af Aarets Maaneder, skal finde Sted i Aarene 1906 og 1907, og derefter skal denne Forkortelse af Arbejdstiden for de nævnte Fabriker udvides til 6 af Aarets Maaneder.

Første Punktum i § 11 i de almindelige Bestemmelser skal lyde saaledes:

»Nærværende Overenskomst er gældende indtil den med 3 Maaneders forudgaaende Varsel af en af Parterne opsiges til Ophør en 1. Januar; dog kan den ikke opsiges tidligere end til Ophør den 1. Januar 1911.

Strejken hæves, og Arbejdet genoptages Fredag Morgen den 8. ds, saavidt muligt af samtlige Arbejdere paa de samme Steder, hvor de var beskæftigede ved Konflikten Begyndelse. Alle Arbejdere, som senest den 12. December 1905 har meldt sig til Arbejde paa de Fabriker, hvor de ved Strejkens Udbrud var beskæftigede, skal saavidt muligt genantages. De Arbejdere, der har meldt sig som foran nævnt og ikke straks kan komme i Arbejde paa deres tidligere Arbejdssted, skal i de første 3 Maaneder have Fortrinsret ved Antagelse af nye Arbejdere.

Paa Hattfabriken paa Brede skal Arbejdet genoptages Torsdag Morgen den 7. ds. For disse Arbejdes Antagelse gælder de samme Regler, som foran for Tekstilarbejderne anført.

København, den 5. December 1905.

N. ANDERSEN. C. M. OLSEN.

Tiltrædes af:

For Tekstilfabrikantforeningen:

EDM. DAVERKOSEN, THEODOR NEUBERT,
HARRY DESSAU, J. ROSKJÆR, A. B. JEPPESEN,
C. I. MÜLLER.

For Tekstilarbejderforbundet:

J. J. MOLLER, J. P. JOHANSEN ARNSKOV, N. NIELSEN, A. ANDERSEN, A. ANDERSEN, CHR. RASMUSSEN, VALD. MADSEN, BETZY JENSEN, C. LARSEN, L. HEMPEL, H. VOSS.

Den langvarige Konflikt er altsaa nu endt, og den er endt paa en Maade, som Tekstilarbejderne kan være bekendt. De har ikke opnaaet, hvad de ønskede, eller moralsk havde Krav paa at faa gennemført, men de har — naar man ser deres Stilling under ét — opnaaet store Fordele og de har bevaret deres Organisation frelst gennem alle Skær.

Vi skal senere komme tilbage til en Omtale af Konfliktens Resultater. For i Dag bringer vi kun en Tak til samtlige Organisationer, fordi de saa trofast har været med til at bringe et af vore daarligst lønnede og mest vilkaarligt behandlede Fag et godt Skridt fremad.

Adressefortegnelse

over danske Fagforbund
og enkeltstaaende Foreninger i Fag, hvor
der ikke findes Forbund.

(Hvor intet Bynavn er anført, er Organisationens
Hjemsted København.)

I. Forbund.

Københavns kommunale Arbejderforbund, Sprøjtefører C. Pedersen, Brandstationen. Valby.

Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark, Fru Olivia Nielsen, Rømersgade 22.

Dansk Arbejdsmandsforbund, M. C. Lyngsie, H. C. Andersensgade 14, St. Bager- og Konditorforbundet i Danmark, Z. Friis, Raadmandsgade 40, 4. Sal.

Blikkenslagerforbundet i Danmark, C. Lythjohan, Gothersgade 154, Kld.

Bogbinderforbundet i Danmark, H. Olesen, Rømersgade 22.

Dansk Brolæggerforbund, Ludv. Olsen, Godthaahsvej 48.

Bryggeriarbejdernes Forbund, Carl Hansen, Hans Tausensgade 3.

Bødkerforbundet i Danmark, A. Andersen, Linnésgade 26, St.

Dansk Børstebinderforbund, I. Rasmussen, Prinsessegade 69 B. 5. Sal.

Drejerforbundet i Danmark, N. P. V. Larsen, Brammingegade 10, 4. Sal.

Dansk Elektrikerforbund, Vald. Petersen, Østre Fasanvej 49, 2. Sal.

Forgyldeforbundet i Danmark, Georg Nielsen, Alexandravej 16.

Dansk Formerforbund, I. C. Suhr, Rømersgade 20, St. o. G.

Farmaceutisk Medhjælperforening, H. Huus, Raadhuspladsen 14 A.

Dansk Gartnerforbund, I. M. Sørensen, Henrik Ibsensvej 43, 3. Sal.

Dansk Glasarbejderforbund, Aug. Larsen, Jyllandsvej 3, 2. Sal.

Guld- Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund, A. Wellenberg, Vesterbrogade 134 A, 5. Sal.

Gørtler- og Metalarbejder-Forbundet i Danmark, H. Ladewig, Langelandsvej 24, 4. Sal.

Handskemagerforbundet, L. Nielsen, Birkegade 15 B, 4. Sal.

De danske Handels- og Kontormedhjælperes Centralorg., Aage Hyllested, Kongensgade 3, Esbjerg.

Hattearbejderforbundet i Danmark, Th. Sundby, Kronborggade 14, 4. Sal.

Dansk Hvidgarverforbund, C. Meissner, Sct. Hansgade 14, 3. Sal.

Dansk Jernbaneforbund, N. P. Christensen, Sønder Boulevard 50, 3. Sal.

Dansk Jern- og Metalsliberforbund, Viktor Hansen, Fiskergade 17, 2. Sal.

Dansk Karetmagerforbund, E. Olsen, Langelandsvej 30, 3. Sal.

Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, N. Chr. Larsen, Thorsgade 19, 1. Sal.

Keramisk Forbund i Danmark, A. Flodin, Toftegaards Allé 10, Valby.

Kobbersmedenes Forbund i Danmark, I. Christensen, Kastrupvej 21. S.

Korkskærernes og Sortererskærernes Forbund i Danmark, V. Nørregaard, Istedgade 121, 3. Sal.

Dansk Litografisk Forbund, Em. Jensen, Charlottesgade 43, 2. Sal.

Lohgarvernes Forbund i Danmark J. Johnsen, Flensborggade 45, 1. Sal.

Malerforbundet i Danmark, Rudolf Poulsen, Rømersgade 22.

Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund, Hans Jacobsen, Freunds-gade 15 St.

Murerforbundet i Danmark, H. Rasmussen, Aaboulevard 80, 2. S.

- Dansk Mølleriarbejderforbund, M. H. Dalby, Nannasgade 16, 2. S.
- Papirfabrikarbejdernes Forbund, I. Christoffersen, Fredensvej 104, Næstved.
- Dansk Rebslageriarbejderforbund, Fr. Vogelius, Gethersvej, Randers.
- Skand. Sadelmager og Tapetsererforbund, I. P. Jønson, Gerdasgade 2, Valby.
- Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund i Danmark, O. Madsen, Ewaldsgade 6.
- Dansk Skibstømmerforbund, E. F. Christensen, Ungarnsgade 9, 3. Sal.
- Dansk Skotøjarbejderforbund, Laur. Jørgensen, Rømersgade 22.
- Skraatobaksarbejdernes Forbund i Danmark, O. Jørgensen, Norgesgade 1, 2. Sal.
- Dansk Skræderforbund, William P. Arup, Rømersgade 22.
- Dansk Slakteriarbejderforbund, William Larsen, Drewsensvej 38, Silkeborg.
- Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, I. A. Hansen, Larslejstræde 1, Stuen.
- Snedkerforbundet i Danmark, Carl Gran, Rømersgade 22, 3. Sal o. G.
- Dansk Stenarbejderforbund, I. P. Lund, Smedegade 32, Rønne.
- Sukkervare- Chokolade- og Biskuitarbejdernes Forbund i Danmark, P. G. Pedersen, Sct. Jørgens Forstad 31, Odense.
- Syernes Forbund, Emma Petersen, Istedgade 95, 2. Sal.
- Søfyrbødernes Forbund i Danmark Laur. Jensen, Toldbodgade 8, St.
- Sømændenes Forbund i Danmark, V. S. Andersen, Toldbodgade 11, Kj.
- Dansk Tekstilarbejderforbund, I. I. Møller, Guldbergsgade 3, 1. Sal o. G.
- Tjenestetyendeforbundet, Sophus Hansen, Tingvej 43, 4. Sal.
- Tobaksarbejderforbundet i Danmark, Ferd. Møller, Rømersgade 22.
- Dansk Typografforbund, V. Petersen, Gammel Strand 46, 2. Sal.
- Dansk Tømmerforbund, C. From-Petersen, Tagensvej 27, 3. Sal.
- Barnhavevognsarbejdernes Fagforening, Th. Bade, Sindshvilevej 8.
- Billedskærernes og Dekorationsbilledhuggernes Fagforening, A. Lindow, Cypersvej 12.
- Bladbudenes Organisation, Fru Sophie Nielsen, Birkegade 15 B. 4. Sal.
- Filehuggernes Fagforening, A. Rosenkrantz, Absalonsgade 13, 4. Sal.
- Gas- og Vandarbejdernes Fagforening O. Frederiksen, Aggersborggade 2. 5
- Glarmestersvendenes Fagforening, O. Johansen, Voldgade 9, 1. Sal.
- Handelsfolkernes Forening, I. F. Jensen, Vævergade 8, 1. Sal.
- De chirurgiske Instrumentmageres Fagforening, I. Hegelund, Lavendelstræde 16.
- Fagforening for mekaniske og optiske Instrumentmøgere, N. Munthesen, Edlevej 1, Hellerup.
- Kellnernes faglige Forening, V. Bauerfeind, Gothersgade 49 2. Sal.
- Kurvemagernes Fagforening, P. Danielsky, Korsgade 10 A, 5. Sal,
- Metaltrykkernes Fagforening, L. N. Tranemose, Godthaabsvej 26, 4 Sal.
- Ovnsætternes Fagforening, Fr. Wejnoldt, Halmtorv 42, 1. Sal.
- Pottemagernes Fagforening, Fr. Poulsen, Langgade 75 B. 2. Sal. Valby.
- Sejlmagernes Fagforening, C. Heiden, Rosenborggade 10 1. Sal.
- Skifferdækkernes Fagforening, H. Schele, Holger Danskesvej 29 A., 1. Sal.
- Skorstensfejersvendenes Fagforening, E. Andersen, H. C. Andersensgade 6.
- Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation, N. Hansen, Yrsasvej 8.
- Stukkatorernes Fagforening, F. W. Jensen, Holtegade 11 1. Sal.
- Telefonarbejdernes Fagforening, V. H. Nielsen, Holmbladsgade 60, 4. Sal.
- Københavns Tjenestepigeforening, Frk. Marie Christensen, Rosenborgg. 13.
- Uhrmagernes Fagforening, Ad. Sørensen, Ravnsborggade 6, 1. Sal.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, I. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

Enkeltstaaende Fagforeninger.

Barber- og Frisørsvendenes Fagf., W. Reinwall-Hansen, Rømersgade 22.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25

KØBENHAVN DEN 16. DECEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Repræsentantskabsmødet.

Repræsentantskabsmødet

Repræsentantskabet afholdt, som tidligere bebudet, ekstraordinært Møde Mandag den 11. December d. A. i Rømersgade 22, Festsalen, med følgende Dagsorden:

1. Tekstilarbejderkonflikten.
2. Den nuværende Stilling.
3. Sømændene og Søfyrbøderne.
4. Kedel- og Maskinpasserforbundet og Københavns kommunale Arbejderforbund.
5. Anmodning fra Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation om Optagelse.
6. Forslag fra en Repræsentant (Formanden for Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejdernes Forbund).
7. Forespørgsel fra Papirfabrikarbejdernes Forbund.

Formanden, MARTIN OLSEN, aabnede Mødet.

Til Dirigent valgtes Murerforbundets Forretningsfører, HENRIK RASMUSSEN.

Pkt. 1. Formanden gjorde Rede for den nylig afsluttede Tekstilarbejderkonflikt, og den dermed forbundne Hattemagerstrejke paa Brede. For den Solidaritet, som Hattearbejderne her havde udvist, uagtet de ikke kunde vente noget Udbytte for dem selv, naar Konflikten en Gang sluttede, var den samlede Organisation Hattearbejderne Tak skyldig.

Kort før Tekstilarbejderstrejken udbrød, var der udbrudt Lock-out i Jærindustri i Sverrig, og da vi havde stor Interesse i, at begge Konflikter fik en for Arbejderne akceptabel Udgang, gjaldt det om at skaffe Penge paa samme Tid til dem begge. Dette

lykkedes paa den Maade, som Organisationerne kendte.

Formanden rettede en Tak til Organisationerne, fordi de har holdt ud med deres Bidrag, baade til Tekstilarbejderne og til de Udelukkede i Sverrig.

Da vi i sin Tid indenfor De samvirkende Fagforbund vedtog den planmæssige Strejkeunderstøttelse, gik man ud fra, at Kuponbøgernes Tid i det væsentligste maatte være forbi, da man ikke kan forlange, at de samme Medlemmer skal betale to Gange til samme Konflikt.

Under Tekstilarbejderkonflikten har frivillig Indsamling dog ikke helt kunnet undgaas, hvilket sikkert i nogen Grad har skadet Indsamlingen til Sverrig.

Forretningsudvalget har dog været betænkelig ved at røre ved Sagen, medens Konflikten fandt Sted, men det vil muligvis fremdrage Spørgsmaalet paa den kommende Generalforsamling, hvor det da sikkert vil lykkes at finde en tilfredsstillende Ordning.

Til Lock-out'en i Sverrig var der, gennem De samvirkende Fagforbund, afsendt 133,000 Kroner til Landsorganisationen. Sadelmager- og Tapetsererforbundet, Maskin-, Støberi- og Skibsværftsarbejdernes Fællesforbund, Tømrerforbundet, Arbejdsmandenes Fagforening i Hobro og Havnearbejdernes Fagforening i Helsingør havde tilsendt den svenske Landsorganisation ialt 17,195 Kr. Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund havde sendt det svenske Jærn- og Metalarbejderforbund 123,751 Kr. 50 Øre; Formerforbundet i Danmark havde sendt det svenske Formerforbund 6,000 Kr., og Snedkerforbundet havde, foruden dets Afdelingers Bidrag gennem De samvirkende Fagforbund, sammen

med Bygningssnedkerne i København tilsendt det svenske Træarbejderforbund 5,500 Kr.

Ialt var der her fra Danmark ydet Svenskerne et Beløb af 285,446 Kr. 50 Øre.

Tekstilarbejderkonflikten havde kostet De samvirkende Fagforbund 373,733 Kr., Hattemagerstrejken 2,664 Kr.; ialt 376,397 Kr.

Det Beløb, der var indkommet eller som ventedes at indkomme ved den for 22 Uger foretagne Paaligning, udgjorde 255,945 Kr. Underskudet var saaledes 120,451 Kr. De resterende Bidrag fra Organisationerne vil formentlig andrage 11,500 Kr.

Rebslageriarbejderforbundet havde stillet Forslag om Gældens Afvikling paa den Maade, at der fortsat paalignes Organisationerne 25 Øre for helt og 12 $\frac{1}{2}$ Øre for halvtbetalende Medlemmer pr. Uge, indtil Gælden var betalt.

Efter en Udregning, foretagen paa Grundlag af Gennemsnittet af det Antal Medlemmer, hvoraf Organisationerne har betalt Strejkebidrag under Tekstilarbejderkonfliktens hele Løb, vilde der til Dækning af Gælden kræves et Bidrag pr. Medlem af 2 Kr. 30 Øre for heltbetalende og 1 Kr. 15 Øre for halvtbetalende Medlemmer.

Formanden foreslog, paa Forretningsudvalgets Vegne, at Gælden paalignedes i Overensstemmelse hermed.

Dette tiltraadtes af Repræsentantskabet, hvorefter der, uden Diskussion, enstemmig vedtoges følgende:

Gælden paalignes Organisationerne med et samlet Beløb, beregnet efter Gennemsnittet af det Antal Medlemmer, hvoraf der er indbetalt Bidrag under Strejken. Beløbet skal være indbetalt senest den 1. Februar 1906.

Formanden meddelte, at der snarest, i Overensstemmelse med det vedtagne, vilde blive tilsendt hvert enkelt Forbund, eller enkeltvis indmeldt Forening Meddelelse om Størrelsen af det Beløb, der efter den vedtagne Beregning og efter 2 Kr. 30 Øre pr. heltbetalende og 1 Kr. 15 Øre pr. halvtbetalende Medlem vilde være at indbetale til Dækning af Gælden.

Pktne. 2 og 7 behandledes under et.

Formanden indledede med en Oversigt, bygget paa de i sidste Numer af »Arbejderen« givne Oplysninger om Lønbevægelser i den kommende Tid. Han mindede om den paa Generalforsamlingen i April angaaende Arbejdstiden vedtagne Resolution og dennes Konsekvenser, som stod i Forbindelse med den nuværende Stilling.

I Diskussionen om de to Punkter deltog, foruden Formanden, Papirfabrikarbejder S. CHRISTOFFERSEN, Typograf LAUR. JENSEN, Bødker ANTON ANDERSEN, Typograf RASMUSSEN, Odense, Savværksarbejder O. MADSEN og M. C. LYGSIÉ.

Formanden forelagde, paa Forretningsudvalget Vegne, og Repræsentantskabet vedtog, en Resolution, hvori indeholdtes et af Typograf Laur. Jensen fremsat Forslag. Gennem denne Resolution udtaler Repræsentantskabet sig i Tilslutning til Generalforsamlingens Beslutning vedrørende Arbejdstiden, og den omtaler den nuværende Stilling, idet den bl. a. henviser til den Omstændighed, at københavnske Organisationer, som staar udenfor vor samlede Organisation, ved deres Beslutninger kan komme til at gribe forstyrrende ind i den sidstes Virksomhed.

Papirfabriksarbejdernes Forb. havde opstillet to Spørgsmaal vedrørende Arbejdstiden paa Papirfabrikerne. De toges tilbage, efter at der fra Formandens Side var givet en foreløbig Besvarelse.

Pkt. 3. Spørgsmaalet om Sømændenes og Søfyrbødernes Restance behandlede derefter.

FORMANDEN omtalte disse Organisationers Forhold, som dog nu syntes at skulle bedre sig. Angaaende Restancen oplystes det, at Søfyrbøderne skyldte Sømændene 780 Kr. Man kunde ikke beholde Organisationer i De samvirkende Fagforbund, som ikke betalte deres Kontingent. Under disse Omstændigheder, og for dog at have *nogen* Forbindelse mellem Hovedorganisationen og de to Forbund, foreslog Forretningsudvalget, at man foreløbig stillede dem efter Beslutningen paa Delegeretmødet i 1898, hvorefter de kun skulde betale Administrationsbidraget, men iøvrigt hverken yde eller

nyde Bidrag i De samvirkende Fagforbund. Dermed fulgte, at de mistede deres Ret til at have Sæde i Repræsentantskabet, og at de, naar de atter vilde indtræde som fuldt ydende og nydende i De samvirkende Fagforbund, igen maatte vente i et Aar, for at opnaa fulde Rettigheder.

Formanden for Søfyrbødernes Forbund, LAUR. JENSEN, udtalte, at det var umuligt for Forbundet, under de nuværende Forhold, at afbetale noget paa dets Gæld til De samvirkende Fagforbund, men man haabede dog senere at blive i Stand dertil. Medlemmerne vilde gaa deres Vej, hvis der blev paalignet dem Ekstrakontingent til Strejken.

Fru OLIVIA NIELSEN fraraadede at give Organisationerne Ret til at staa som ikke-betalende.

LYNGSIE udtalte, at Bestyrelserne for de to Organisationer skulde forelægge denne Sag for Medlemmerne, og fremhæve Vanskelighederne ved at faa de øvrige Arbejdere til at tro paa deres Solidaritetsfølelse, naar de ikke vilde være med til at bære Byrderne.

Kasserer SVENDSEN udtalte gentagne Gange sin Tvivl om det heldige i, at organisere Søfyrbøderne paa det Grundlag, at de ikke behøvede at betale Kontingent til Organisationen.

Former SUHR og Bødker ANDERSEN mente, at de Organisationer, hvis Medlemmer midlertidig tager Arbejde som Søfyrbødere, maa kræve, at disse Medlemmer melder sig ind i Søfyrbødernes Organisation.

FORMANDEN foreslog de to Organisationers Repræsentanter at trække sig tilbage for at overveje, om det var muligt at fremkomme med et Forslag, der kan muliggøre Organisationernes Forbliven i De samvirkende Fagforbund.

Da de erklærede sig villige hertil, udsættes Behandlingen af dette Punkt.

Pkt. 4. FORMANDEN gjorde Rede for den mellem Kedel- og Maskinpasserforbundet og Københavns kommunale Arbejderforbund opstaaede Uoverensstemmelse om sidstnævnte Forbunds Berettigelse til at optage Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening som en Afdeling under sig.

Spøjtfeører PETERSEN, Formand for Københavns kommunale Arbejderforbund, og Kabelodder JENSEN forsvarerede Optagelsen. Formanden for Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, N. CHR. LARSEN, bestred førstnævnte Forbunds Ret til at optage Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening. Efter en indgaaende Diskussion, hvori Cigarsorterer STAUNING, Fru OLIVIA NIELSEN, Maskinarbejder OTTO SCHMIDT, Bødker E. SVENDSEN, Kedelpasser NIELSEN og Arbejdsmand ABRAHAMSEN deltog, vedtoges følgende:

Repræsentantskabet opfordrer Hovedbestyrelserne for nævnte Organisationer til at træde sammen, for at søge en Løsning af den bestaaende Uoverensstemmelse med Hensyn til de kommunale Fyrbødere, eventuelt i Forbindelse med en Repræsentant for Forretningsudvalget. Opnaas ikke Enighed, forelægges Sagen atter paa det ordinære Repræsentantskabsmøde i April 1906.

Pkt. 3 behandledes atter.

Bødker ANTON ANDERSEN stillede følgende Forslag, som enstemmigt vedtoges:

Som Følge af Oplysninger, der er fremkommet fra Formanden for Søfyrbødernes Forbund, om at Medlemmer af andre Organisationer, som tager Arbejde som Søfyrbødere, er utilbøjelige til at indmelde sig i Søfyrbødernes Forbund, opfordrer Repræsentantskabet Organisationerne til at paalægge saadanne Medlemmer at melde sig ind i Søfyrbødernes Forbund, saalænge de arbejder i nævnte Fag.

Angaaende Sømændenes og Søfyrbødernes Stilling til De samvirkende Fagforbund vedtoges, med Tilslutning af de to Organisationers Formænd, følgende Beslutning:

Sømændenes og Søfyrbødernes Organisationer vedbliver som hidtil at tilhøre De samvirkende Fagforbund, imod at de, fra den 1. Januar 1906, søger deres Kontingent forhøjet og derefter hurtigst muligt afvikler deres Gæld.

Pkt. 5. Det vedtoges enstemmigt at optage Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation.

Organisationens Formand, A. HANSEN, som var tilstede, takkede for Optagelsen.

Pkt. 6. Af Medlem af Repræsentant-

skabet, P. JOHANSEN, Formand for Støber-, Maskin- og Skibsværftsarbejdernes Afdeling af Dansk Arbejdsmandsforbund, var følgende Punkt forlangt indsat paa Dagsordenen:

Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Overenskomst med Arbejdsgivere i Jærindustrien i Danmark, vedrørende Forkortelsen af Arbejdstiden i Vintermaanederne.

FORMANDEN meddelte, at Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, I. A. HANSEN, var kommet til stede ved Mødet, efter Anmodning af Forretningsudvalget.

P. JOHANSEN omtalte den, efter hans Mening, uheldige Indflydelse, som Smedenes senest afsluttede Overenskomst, navnlig med Hensyn til Arbejdstidens Forkortelse, havde for Støberiarbejds-mændene, idet disse kom til at lide et Løntab, naar den forkortede Arbejdstid traadte i Kraft den 1. November 1906. Der burde fra De samvirkende Fagforbunds Side have været rettet Henvendelse til Smedene. Taleren anbefalede Repræsentantskabet at paalægge Organisationer, hvis Medlemmers Virksomhed griber ind i andre Fag, at de ved fremtidige Lønbevægelser skal søge Fællesforhandling med andre Fag.

Støberiarbejds-mændene i København ventede at faa Hjælp fra De samvirkende Fagforbund til at kræve en Erstatning for eventuelt Løntab, under Henvi-sning til, at Formanden for Centralisationen i Maj d. A. havde været med til Afslutning af Arbejds-mændenes Overenskomst.

Formanden udtalte sin Tilfredshed med Johansens Udtalelser om Organisationernes Samarbejde ved fremtidige Forhandlinger. Forretningsudvalget havde ingen Ret i Henhold til Lovene til at gribe ind i en Forhandling, naar det paagældende Fag ikke søgte Støtte hos Landsorganisationen. Han henviste til det Svar,*) Forretningsudvalget i November har givet Dansk Arbejdsmandsforbund om den samme Sag.

I. A. HANSEN udtalte sin Glæde over, at det ikke var Dansk Arbejdsmands-

forbund, men kun en enkelt af dets Afdelinger, der havde rettet dette Angreb paa Smedenes Overenskomst. Han fandt det rimeligt, om Støberiarbejderne forlangte en Forhøjelse af deres Time-løn, hvis Overenskomsten kom til at virke ufordelagtig for dem. Endvidere omtalte I. A. Hansen Fælles-Værksted-reglerne, og de Ofre, Smedene havde bragt, for at faa Værksted-reglerne ændrede. Baade Smedene og Støberiarbejderne kan forlange disse Regler ændrede, da man ikke var bunden til dem for en bestemt Tid.

Efter nogen Diskussion vedtoges følgende Beslutning:

Repræsentantskabet anser det for ønskeligt, at der mellem de forskellige Organisationer, der har Medlemmer indenfor den samme Industri, plejes Samarbejde under Lønbevægelser eller andre Forhold, hvor dette kan være af Betydning for enkelte eller samtlige Fag indenfor Industrien.

Maaden, hvorpaa et saadant Samarbejde skal finde Sted, maa fastsættes ved Forhandling mellem de interesserede Organisationer.

*

Med anmeldt Forfald var følgende Medlemmer af Repræsentantskabet fra-værende: Skotøjsarbejder N. F. MARCUSSEN, Esbjerg, og Tekstilarbejder A. ANDERSEN, Fredericia, og Fru BETZY JENSEN, Helsingør.

Uden anmeldt Forfald: Arbejdsmand A. JENSEN, Forgylder GEORG NIELSEN, Gartner J. P. LARSEN, Sølvarbejder A. WELLENBERG, Porcellænsdrejer A. FLODIN, Korkskærer V. NØRREGAARD, Litograf E. JENSEN, alle af København; Rebslager F. WOGELIUS, Randers og Sukkervarearbejder P. G. PETERSEN, Odense.

Efterat Forhandlingsprotokollen var oplæst og godkendt, hævdedes Repræsentantskabsmødet.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, I. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

*) »Arbejderen« Nr. 20, II Aargang.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26

KØBENHAVN DEN 23. DECEMBER 1905

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Malerne i Østifterne; Sadelmagerne i København; Skotøjarbejderne i København). — Arbejdsanvisning. — Meddelelser (Lønbevægelser i 1905; Til Repræsentantskabets Medlemmer; Rettelse). — Arbejdsløsheden i Danmark i Oktober 1905. — Lock-out'en i Sverrig.

Lønbevægelser og Konflikter

Malerne i Østifterne. Det vil erindres, at Malermestrenes Forening i Odense, for at frigøre sig for den mellem Centralforeningen af Malermestre i Østifterne og Malerforbundet indgaaede Overenskomst, efter forskellige Krumspring udtraadte af Centralforeningen. Der var dog 2 Mestre, som ikke længere havde Lyst til at følge Hr. Hauptmann paa de vilde Baner, men tiltraadte Overenskomsten, og i Modsætning til de andre Mestre antog de deres tidligere Arbejdere. En saadan Handling kunde dog ikke gaa ustraffet hen; de ekskluderedes begge af den lokale Mesterforening i Odense.

De to Meste, som saaledes loyalt bøjede sig for den indgaaede Overenskomst, mente at kunne finde Beskyttelse hos Centralforeningen og søgte sig begge optaget som Medlemmer af denne. Centralforeningens Generalforsamling nægtede imidlertid at optage de to Mestre med den Motivering, at det ikke vilde se godt ud, at man optog dem, saalænge de stod som ekskluderede af Malermestrenes Forening i Odense.

Sagen er dermed gledet ind i et nyt Spor, fordi den af Centralforeningen tagne Beslutning utvivlsomt indeholder et Brud paa Forliget af 5. September 1899, nemlig sidste Stykke i 2. Punkt, der lyder saaledes:

Det vedtages derhos, at det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Ar-

bejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staar udenfor de to nævnte Hovedorganisationer eller have udmeldt sig af dem, under Strid med nogen af disse, eller af de under dem hørende Organisationer understøttes af nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part.

Malerforbundet har derfor anmodet De samvirkende Fagforbund om at indanke Sagen for Den permanente Voldgiftsret.

Forretningsudvalget, som har givet Malerforbundet Medhold i dets Opfattelse, har under 13. ds. sendt Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening en saalydende Skrivelse:

Fra Malerforbundet har vi modtaget Meddelelse om, at d'Hrr. Malermestre Rasmussen og Aagaard i Odense, som i sin Tid blev ekskluderede af Malermesterforeningen i Odense, fordi de, i Modsætning til denne, bøjede sig for den mellem Fællesforeningen af Danmarks Malermestre og Malerforbundet i Danmark, paa Odense-Foreningens Vegne indgaaede Overenskomst om fremtidige Løn- og Arbejdsforhold i Malerfaget i Odense, og at de samme Herrer, efter at Malermesterforeningen i Odense var udtraadt af Centralforeningen af Malermestre i Østifterne, har ansøgt Centralforeningens Generalforsamling om Optagelse, men at de har modtaget et afslaaende Svar.

I Følge et Referat i Fællesforeningens Medlemsblad er det enstemmig vedtaget ikke at optage de to nævnte Malermestre, saalænge de staar som ekskluderede af Odense-Foreningen, og en af Talerne har motiveret Nægtelsen paa følgende Maade:

Det vil overfor Odense-Foreningen ikke se godt ud, at vi optager de to Herrer, og det kan ogsaa let medføre uheldige Konsekvenser.

Malerforbundet føler sig brøsthølden ved det af Centralforeningen indtagne Standpunkt, fordi dette aabenbart indeholder en Støtte for de Mestre i Odense, som paa Trods af alt modsætter sig den indgaaede Overenskomst, og da Forbundet anser det for ulovligt i Henhold til Forliget af 5. September 1899 at yde Mesterforeningen i Odense den nævnte Støtte, forlanger det Sagen indanket for den permanente Voldgiftsret.

Vort Forretningsudvalg giver Malerforbundet Ret i denne Opfattelse og støtter sig i saa

Henseende, foruden til Forliget af 5. September 1899, til den permanente Voldgiftsrets Kendelse af 29. Oktober 1901, hvor det, med Hensyn til sidste Punktum i Forligets Pkt. 2, erklæres for hævet over enhver Tvivl, at der ved Ordet »understøtte« sigtes til enhver Handling, der direkte kan styrke den paagældende Part eller svække den anden Part i dens Evne til at føre Striden.

Da den af Centralforeningen foretagne Handling, at nægte de to nævnte Malermestre Optagelse, fordi de i Modsætning til de øvrige Malermestre i Odense respekterer den mellem Parterne indgaaede Overenskomst, maa siges at indeholde en direkte Styrkelse af den ene Part og en Svækkelse af den anden Parts Evne til at føre Striden, agter vi at indbringe Sagen for den permanente Voldgiftsret.

I Henhold hertil tillader jeg mig at henstille, at der i Medfør af Overenskomsten af 5. September 1899, Punkt 10, afholdes et Møde om Sagen mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg. Jeg tillader mig at anmode det ærede Forretningsudvalg om at fastsætte Tid og Sted for et saadant Mødes Afholdelse. Man vilde sætte Pris paa, om Mødet kan finde Sted Mandag eller Tirsdag i næste Uge.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

Den 18. ds. fandt det i Skrivelsen omtalte Møde Sted mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer. Mødet endte dog uden Resultat, idet Formanden for Arbejdsgiverforeningen erklærede, at Arbejdsgiverforeningen ingen Ret havde til at blande sig i Spørgsmaal, som det foreliggende.

Sagen er derefter indbragt for den permanente Voldgiftsret.

Sadelmagerne i København. Den Overenskomst, som blev indgaaet mellem Sadelmagerlavet og Sadelmagernes Fagforening i København i April Maaned i Fjor, synes ikke at have virket paa tilfredsstillende Maade. Allerede i Foraaret søgte Forbundet at komme bort derfra, men i sidste Øjeblik enedes Parterne dog om at forny Overenskomsten til April 1906, og om at tage hele Lønspørgsmaalet op til Behandling i Fællesudvalg, og saaledes, at dette kunde være færdigt med sit Arbejde til November i Aar.

Forbundet meddeler nu, at Forhandlingerne er afsluttede uden Resultat. Mestrene forlanger nemlig, at Priskuranten skal klassificeres med 3 Priser, saaledes at den nuværende bliver første Klasses Akkordpriser.

Da Mestrenes Forlangende, hvis det skulde føres ud i Livet, vil medføre en Lønnedsættelse af 5—10 Øre pr. Time, har Forbundet naturligvis ikke kunnet modtage dette, men har anmodet Forretningsudvalget om Tilsagn om Støtte, saafremt en Konflikt ikke kan undgaaes til 1. April næste Aar.

Vort Forretningsudvalg har meddelt Forbundet, at man ikke har noget imod, at det fører Forhandling med Mestrene, for derved at søge tilvejebragt en for Sadelmagerne i København tilfredsstillende Ordning af Løn- og Arbejdsforholdene, men at Forretningsudvalget ikke allerede nu ser sig i Stand til at afgive Løfte om Strejkeunderstøttelse den 1. April, da man med Hensyn til Strejke, her som overfor alle andre Fag, forbeholder sig at tage Stilling til den Tid, Strejken ønskes erklæret.

Skotøjarbejderne i København. Fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening modtog vi under 14. ds. en Skrivelse, hvori der, efter Anmodning fra Foreningen af københavnske Skotøjfabrikanter, foresloges afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Fabrikantforeningen og Dansk Skotøjsarbejderforbund. Et saadant Møde fandt derefter Sted den 18. ds., og det lykkedes her at opnaa Enighed om, at Parterne skal genoptage Forhandlingerne ved et Fællesudvalg paa højest 5 Medlemmer fra hver Side, for at søge opnaaet Enighed om den fremtidige Overenskomst i Faget. Fællesudvalget skulde træde sammen Onsdag den 20. ds. Kl. 10 Formiddag i Haandværkerforeningens Lokaler.

Arbejdsanvisning

Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor. Virksomheden i 1904 har ifølge den af Kontoret udsendte Beretning omtrent haft samme Omfang som i 1903. Forskellen paa Antallet af de anviste Pladser i 1903 og 1904 er ialt en Opgang af 190. Tager man den mandlige og den kvindelige Afdeling hver for sig, bliver der for Mændenes Vedkommende en Nedgang

paa 1631, for Kvinderne en Forøgelse af 1821.

Der har i Aarets Løb ialt til Kontoret henvendt sig 23,220 Arbejdsgivere og 37,015 Arbejdere. De anviste Pladsers Antal udgjorde 23,916.

De anviste Pladser fordeler sig, som følgende Tabel udviser, paa de forskellige Erhverv:

	Mænd	Kvinder
<i>Immateriel Virksomhed</i>	9	20
<i>Landbrug og Gartneri</i>	1069	477
<i>Haandværk og Industri:</i>		
1. Tilvirkn. af Næringsmidler.	381	355
2. Tekstilindustri	56	189
3. Beklædningsindustri	425	1724
4. Jorda: bd., Bygn.-og Møbelind.	3297	27
5. Trævareindustri	237	32
6. Læderindustri	27	2
7. Forarb. af Sten, Ler, Glas	173	«
8. do. af Metal og Maskin.	1445	132
9. Kemisk og teknisk Industri.	135	87
10. Papirindustri	75	26
11. Indust. i lettere og kunst. Retn.	96	160
12. do. Erhverv u. nærmere Ang.	13	«
<i>Handel og Samfærdsel:</i>		
1. Forretningspersonale	1663	123
2. Pengeomsætn. og Forsikring	21	«
3. Hoteller og Restauranter	169	1807
4. Kommissionsvirksomhed	439	13
5. Alm Landtransport	47	«
6. Jærnbane- og Sporvejsdrift	32	«
7. Telefonvæsen	12	«
8. Søtransport	32	«
<i>Andre Erhverv</i>	208	8674
Tilsammen	10061	13855

Af Mændene var 4070 faglærte, 5991 ufaglærte. Af Kvinderne var 1843 faglærte, medens 12012 var ufaglærte.

Aldersstatistiken udviser, at over 50 pCt. af den anviste Arbejdskraft vare Mennesker i Alderen 20—30 Aar.

Meddelelser

Lønbevægelser i 1905. Hvert Aar, i Slutningen af December Maaned, udsender De samvirkende Fagforbund til samtlige Fagforbund og enkeltstaaende Fagforeninger et Spørgeskema, hvori der søges Oplysning om Organisationernes Virksomhed, med Hensyn til de i Aarets Løb førte Lønbevægelser. Der spørges om Antallet af Medlemmer, der har været i Lønbevægelse, hvormange af disse der har opnaaet Fordel, samt om Medlemmerne

har maattet erklære Strejke eller har været udelukket, og om hvor stort det årlige Udbytte har været for samtlige Deltagere. Der spørges endvidere, om der fra Arbejdsgivernes Side er gjort Forsøg paa at nedsætte Lønnen og om saadanne Forsøg er lykkedes.

Der søges ligeledes Oplysning om, hvormeget de danske Organisationer har ydet til Strejkende og Udelukkede, baade til egne Medlemmer og til Medlemmer af andre Fag her i Landet, samt Udlandet.

Hensigten med at søge disse Oplysninger er for det første, paa Grundlag heraf, at give en Aarsoversigt til Partipressen over den faglige Bevægelse i 1905, og dernæst senere at benytte dem til en Beretning over Fagforeningsbevægelsen i Danmark, som De samvirkende Fagforbund lader udarbejde hvert andet Aar til Generalforsamlingen.

Da det maaske paa dette Tidspunkt af Aaret for nogle Organisationer kan være forbunden med Vanskelighed at give Oplysning om, hvormeget der er ydet i Understøttelse til Konflikter i indeværende Aar, hvorimod man muligvis vilde foretrække at vente hermed til Aarsregnskabet for 1905 er afsluttet, gør vi opmærksom paa, at det godt kan lade sig gøre at udsætte Besvarelserne af disse Spørgsmaal til i Begyndelsen af 1905.

Derimod anmodes Organisationerne indtrængende om, at besvare Spørgsmaalene om Lønbevægelser i 1905, der paa Skemaet, staar opført med Numrene 1—6, fordi disse nødvendigvis skal benyttes til Aarsberetningen til Partipressen.

Organisationer, som ikke har indsendt Skemaet, bedes indsende dette senest den 27. ds.

Til Repræsentantskabets Medlemmer. Stemmesedlerne angaaende Valget af Medlemmer og Suppleanter til den permanente Voldgiftsret, bedes indsendt senest den 27. ds., i Stedet for som angivet den 1. Januar 1906.

Rettelse. I Referatet i »Arbejderen« Nr. 25 af Repræsentantskabsmødet den 11. December er under Punkt 3, indløbet en meningsforstyrrende Fejl. Der

staar, »at Søfyrbøderne skyldte Sø-mændene 780 Kr.«

Der skulde staa: *Søfyrbøderne skyldte 975 Kr. og Sømændene 780 Kr.*

Arbejdsløsheden

i Danmark i Oktober Maaned 1905

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejds., Rand.						70
Bagere	208	4533	183	72	1485	55
Barberer o. Frisør	25	515	18			
Barnevognsarb. . .						
Billedskærere . . .	13	140	4			
Brolæggere			35			12
Bryggeriarb.	1	5	1			
Bødkere	4	88	2	34	600	21
Elektrikere	9	106	1	2	28	
Farmaceuter	19	589	19	11	341	11
Filehuggere	3	12				
Forgyldere						
Formere	80	1137	56	79	1202	67
Frihavnsarbejd. . .						
Gas- og Vandarb.						
Gørtl. o. Metalar.	12	153	7	3	56	2
Handskemagere . .	6	186	6			
Hattearbejdere . .	4	104	4	12	312	12
Hvidgarvere	3	88	3	3	62	3
Instrumentmag., mek. og opt. . .	1	21	1			
Karetmagere	24	511	18	9	132	7
Kedel-o. Maskinp.	27	648	19	5	139	5
Kørkskærere	10	260	10			
Kurvemagere						
Lohgarvere	1	12	1			
Marm., Kalk o. Sandstenshug	13	132	5			
Metaltrykkere . . .	5	61	2			
Mineralvandsarb.	5	26	5			
Murere			80			106
Murarbejdsmd. . . .	90	2340	90			
Møllere	5	90	1	3	26	2
Papirfabrikarb. . .	1	26	1			
Pottemagere						
Rebslagere				31		31
Sadelm. o Tapets	32	134	32	65	265	64
Savværksarb. og Maskinsnedker	26	106	17	40	376	16
Sejlmagere						
Skibstømrere	32	168	3	129	390	20
Skræderfb. Dansk			126			125
Skraatobaksarb. . .				1	26	1
Smede-o. Maskin.			555			148
Stenarbejdere . . .						
Stukkatorer	12	250				
Sukker-, Chokol. Biskuitarbejd.				6	26	6
Trælstarbejdere		800				

For Oktober foreligger Oplysninger om Arbejdsløsheden fra 45 Organisationer med tilsammen 30,711 Medlemmer.

Heraf havde 33 Organisationer med ialt 26,685 Medlemmer 2089 Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned. 12 Organisationer med tilsammen 4026 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den 30. Oktober.

Lock-out'en i Sverrig

Ved de lokale Fællesorganisationer.

Aalborg 30,00. Assens 76,00. Assens, Mariager 7,80. Esbjerg 161,18. Glostrup 48,71. Hadsten 10,80. Helsingør 175,44. Holstebro 150,20. Hjørring 45,75. Kallundborg 10,50. Kolding 87,48. Korsør 23,90. Maribo 48,90. Middelfart 98,50. Naksvog 95,30. Nykøbing M. 39,45. Nykøbing F. 18,25. Randers 93,75. Ringsted 47,00. Rønne 44,50. Skjelskør 20,25. Stege 36,00. Viborg 10,10.

Ved Forbund og enkeltst. Foreninger.

Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdelinger: Hellebæk 12,00. Stege 11,35. Nørre Sundby Havnearb. 3,00. Københavns Fabrikarbejdere 192,00. Cokes- og Saltværksarb. 48,50. Havnearbejderne 45,18. Jord- og Betonarb. 44,15. Sukkerhusarbejderne 295,00. Trælagerarbejderne 150,00.

Dansk Jærnbaneforbund 573,23. Kvindelige Herreskrædere 12,00. Litografisk Forb. 72,71. Savværks- og Maskinsnedkernes Forb.s Afdl. Brabrand 6,50. Hinnerup 6,50. Hillerød 19,25. Viborg 12,00. Skotøjarbejdernes Afdl. i Mørke 11,25. Sakskøbing 3,00. Skræderne, Løgstør 5,75. Slagteriarbejderne, Kolding 5,75. Thisted 3,25. Tobaksarbejderne Thisted 5,00. Typograferne i Børgense 3,00.

Endvidere er indkommet paa Kuponbøger: Konditornes Fagf. Bog 4451 8,65. Bog 5309 8,00. Bog 5310 6,85. Smede- og Maskinarbejdernes Forbund Bog 5076 23,25. Bog 5080 2,80. Klejnsmedeforeningen Bog 5212 4,00.

Til den 20. December.

E. SVENDREN,

NB. Fællesorganisationerne anmodes om hurtigst muligt at indsende Kvitteringsbøger og Kuponbøger, som ere benyttede ved Indsamlingen.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 * KØBENHAVN DEN 30. DECEMBER 1905 * 2. AARGANG

**Gid vore Organisationers Arbejde i det nye Aar maa
krones med Held, til Gavn for Arbejderne!**

INDHOLD: Arbejdsraadet. — Lønbevægelser og Konflikter (Dansk Rebslageriarbejderforbund; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund). — Kongresser (De østerrigske Fagforeninger; Hættearbejderne i Østerrig). — Adresser paa Formændene for de lokale Fællesorganisationer i Danmark.

Arbejdsraadet

Samtidig med at Fabrikloven af 11. April 1901 traadte i Kraft, er der, i Henhold til samme oprettet et saakaldt »Arbejdsraad«, som er tildelt forskellige Opgaver.

Arbejdsraadet bestaar af en af Kongen udnævnt Formand og 8 af Indenrigsministeren udnævnte Medlemmer. Af disse skal der være mindst 3 Arbejdsgivere og mindst 3 Arbejdere, og mindst 1 af hver skal være bosat udenfor København. Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund har Ret til at bringe 3 Personer i Forslag til hver af de 3 Arbejdsgiver- og Arbejderpladser i Raadet, altsaa 9 Personer fra hver Side, og Ministeren er bunden til at vælge Arbejdsgiver- og Arbejdermedlemmerne i Raadet blandt de saaledes foreslaaede.

Arbejdsraadets Medlemmer, som alle er valgt paa 6 Aar, er følgende:

Raadmand GUSTAV PHILIPSEN, *Formand*, Folkethingsmændene, Skibslæge H. RØRDAM og Husmand POUL CHRISTENSEN.

Arbejdsgiverne i Raadet er: Smedemester C. WEITEMEYER, Snedkermester CHR. CHRISTENSEN, begge af København, og Direktør E. SVENDSEN af Odense.

Arbejderne i Raadet er: Maskinarbejder CHR. LUDVIG JENSEN, Cigararbejder A. CHRISTIANSEN, begge af Kø-

benhavn, og Væver A. ANDERSEN af Horsens.

Arbejdsraadets Formands Adresse er: Jærnbanegade 6. Kbhvn. B.

Arbejdsraadets Virksomhed er navnlig bestemt ved §§ 8 og 24 i Fabrikloven. Efter den førstnævnte Paragraf paa-ligger det Arbejdsraadet at gøre Indstilling til Indenrigsministeren om de Regulativer angaaende Lokalernes Størrelse, Indretning, Belysning, Opvarmning, Ventilation osv., som skal være gældende for de enkelte Arter af Fabriker og Værksteder, og allerede deri ligger der et ret stort Arbejdsfelt for en hygiejnisk Højnelse af Arbejdslokalernes Indretning.

Saavidt det kan skønnes, støder denne Virksomhed fra Arbejdsraadets Side paa Hindringer fra en Kant, hvor man ikke burde vente det, nemlig fra Fabrikdirektoratets Side, men dette vil Arbejdsraadet næppe lade sig opholde af.

Arbejdsraadet kan efterhaanden faa en ikke ringe Indflydelse paa en fortsat Arbejderbeskyttelseslovgivning, naardet vil hævde den vigtige Stilling, der er givet det efter Lovens § 24. Denne lyder i sin Helhed saaledes:

Arbejdsraadet træder i Virksomhed i de i nærværende Lov udtrykkelig omtalte Tilfælde.

Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet kan æske Arbejdsraadets Erklæring om Spørgsmaal, der vedrøre hans Embedsgerning.

Arbejdsraadet kan efter eget Initiativ optage til Drøftelse Sager, der falde indenfor nærværende Lovs Omraade, og udtale sig om dem, saavel overfor Regeringen som overfor Tilsynet. Raadet er navnlig berettiget til overfor Indenrigsministeren at fremsætte Ønsker og Forslag vedrørende Lovgivningen om Arbejderbeskyttelse.

Arbejdsraadet har aarlig til Indenrigsministeren at afgive en Beretning om sin Virksomhed, samt angaaende alle de Industrien vedrørende Anliggender, der have tiltrukket sig Raadets Opmærksomhed i det forløbne Aar. En tilsvarende Beretning afgives af Direktøren for Arbejds- og Fabrikstilsynet. Beretningerne trykkes og tilstilles Rigsdagen, ligesom de skulle findes til Salgs i Boghandelen for en af Indenrigsministeren fastsat Lav Betaling.

Det er navnlig Slutningen af Paragrafens 3. Stykke, som er af Betydning for Fremtiden; thi Arbejdsraadet kan, naar det vil, optage til Behandling og fremsætte Forslag for Indenrigsministeriet angaaende al Slags Arbejderbeskyttelse. Efter Forholdenes Natur vil Raadet i sine eventuelle Bestræbelser dog vel, ved Siden af sin Virksomhed for Tilvejebringelse af de før omtalte Regulativer, i al Fald foreløbig begrænse sig til Forhold vedrørende Arbejdstiden. Men her er ogsaa nok at gøre, baade med Hensyn til Kvinders, unge Menneskers, Børns og voksne, mandlige Arbejderses Arbejdstid.

*

I Følge Arbejdsraadets sidst afgivne Beretning, som omfatter Tiden fra April 1904 til Marts 1905, er Raadet indtraadt som Medlem af *Den internationale Forening for lovordnet Arbejderbeskyttelse*, der har Sæde i Basel.

Blandt de Sager, som har foreligget Raadet til Behandling, kan nævnes: »Forslag til Lovbestemmelse om Arbejde i Brød- og Kagebagerier«. Efter at det af Raadet tidligere udarbejdede Forslag har været forelagt Indenrigsministeriet, har Fabrikdirektøren fremsat Ønske om Ændringer i Raadets Udkast. Arbejdsraadet har derefter i August 1904 tilstillet Ministeriet et ændret Lovforslag. Om dette Forslag har der været ført Forhandling mellem Fabrikdirektøren og *Den danske Bagerstands Fællesorganisation* — mærkværdig nok ikke med *Bagerforbundet* — og senere er Forslaget behandlet i Raadet, som i det væsentligste har kunnet tiltræde det nu foreliggende Udkast.

Indenrigsministeren fremlagde derefter i Februar 1905 for Rigsdagen »Forslag om Lov om Arbejde i Brød- og Kagebagerier samt Konditorier«. Forslaget blev i Landstinget henvist til et Udvalg, som dog ikke fik afgivet Betænkning.

Fra Indenrigsministeriet har Raadet haft til Erklæring et af »Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk« fremsat Forslag til Ændring i Lov om Lærlingeforholdet af 30. Marts 1889. Raadet har vedtaget en Række Udtalelser om, hvorledes Bestemmelserne i nævnte Lov burde ændres, og for at opnaa en alsidig Oplysning af Spørgsmaalet, har Raadet henvendt sig til forskellige Organisationer — bl. a. til De samvirkende Fagforbund — om en nærmere Udtalelse om Sagen.

I Henhold til den ovenfor omtalte Beføjelse har Arbejdsraadet optaget Spørgsmaalet om Indskrænkning i Arbejdstiden for Personalet paa *Beværningssteder* til Drøftelse i Raadet. Da der imidlertid ikke her i Landet foreligger statistiske Oplysninger om Arbejdsforholdene i Beværterfaget, har Raadet til nærmere Belysning af Sagen udvirket, at saadanne skaffes tilveje.

I Henhold til Fabriklovens § 8 har Raadet udarbejdet et Udkast til Regulativ for *Cigar- og Tobaksfabriker*, endvidere et Udkast til Regulativ for *Tekstilfabriker* samt til Regulativ for *Vaskerier, Valkerier og Farverier*. Raadet har derhos Regulativer for flere andre Virksomheder under Udarbejdelse.

•

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Rebslageriarbejderforbund fremsatte i September Maaned Forslag til Rebslagermestre i Jylland om, at Minimallønnen fra 1. Januar 1906 hævedes fra 30 til 33 Øre pr. Time, og udbad sig Svar herpaa senest den 15. December d. A. Til den fastsatte Tid var der fra 69 Mestre, som der var rettet Henvendelse til, kun indløbet Svar fra 5 Mestre.

Forbundet har derfor anmodet De samvirkende Fagforbund om, og faaet Sanktion til at nedlægge Arbejdet den 1. Januar 1906 hos de Mestre, som ikke til den Tid har tiltraadt Fordringen.

De paagældende Mestre beskæftiger tilsammen 47 Svende.

•

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund har anmodet om Sank-

tion til at opsigte de bestaaende Vedtægter om Løn- og Arbejdsforhold for København, Aarhus og Brabrand til Ophør den 1. April 1906, og til at fremsætte Krav om højere Løn, og for Københavns Vedkommende tillige om en Indskrænkning af Arbejdstiden fra 10 til 9 Timer.

Forretningsudvalget har meddelt Forbundet Sanktion til at fremsætte de nævnte Fordringer for Arbejdsgiverne.

Kongresser

De østerrigske Fagforeningers ekstraordinære Kongres afholdtes, som tidligere omtalt i Nr. 20 af »Arbejderen«, i *Wien* den 8.—10. December. Kongressen var foranlediget, fordi Bøhmerne forlangte Anerkendelse og Danelse af saa mange Fagforenings-Centraler i Østerrig, som der er Nationaliteter.

298 Delegerede, som repræsenterede 63 Forbund med 239,262 Medlemmer var tilstede, foruden Medlemmer af Fagforeningernes Hovedledelse.

Fagforeningskommissionen i Prag, der er oprettet af sproglige Hensyn, men som territorial Ledelse for de bøhmiske Afdelinger af Fagforbund, der omfatter hele Østerrig, har villet gennemtvinge den overfor omtalte Ordning, for paa den Maade selv at opnaa Anerkendelse som Centralledelse, til Skade for Enheden i de østerrigske Fagorganisationer.

Det viste sig imidlertid, at der var saa godt som ingen Tilslutning til en saadan Splittelsespolitik, idet kun 2364 repræsenterede Stemmer var for Deelingen, medens 197,202 var imod; 30,680 repræsenterede Stemmer afholdt sig fra Afstemningen, og 9010 var fraværende.

Der vedtoges derefter *enstemmig* en Resolution, hvorefter Rigskommissionen for de østerrigske Fagforeninger udvides med 4 Medlemmer — fra 12 til 16 — for at Bøhmen, Mähren, Galizien og Kystlandet kan faa hver en speciel Repræsentant i den samlede Kommission. De 12 Medlemmer, der danner Forretningsudvalg, skal bo, hvor Rigskommissionen har Sæde, f. T. i *Wien*.

Kongressen har dermed hævdet, at der ikke maa rokkes ved den hidtilværende Centralisation af de østerrigske Fagforeninger, og at en national Deling er stridende mod Fagorganisationernes sande Interesse, samt at de bøhmiske Organisationer skal have den Indflydelse, der kan tilkomme dem. Kongressens Resultat er saaledes det, som man haabede, at det maatte blive.

Hattearbejderforeningerne i Østerrig holdt deres 4. Kongres den 3.—5. December i *Wien*. Foruden af Unionsbestyrelsen var de 9 Territorialforeninger repræsenterede af 22 Delegerede. Tysklands Hattearbejderforbund, den bøhmiske Forening, der staar udenfor Unionen, den østerrigske faglige Rigskommission og den nederøsterrigske Partiorganisation var repræsenterede ved hver én Delegeret.

Af *Beretningen om Virksomheden siden Paaske 1903* nævnes: Der er gennemført et betydeligt Antal Strejker og andre Lønbevægelser. Bl. a. har Damefilthatte-Arbejderne opnaaet en Priskurant. Forskellige Angreb paa Lønnen var slaet tilbage. I alle Fabriker i *Wien*, med Undtagelse af 2 større Fabriker, var der opnaaet en Forkortelse af Arbejdstiden til 9 Timer. Medlemstallet var nu 2473; siden December 1902 var der tilkommet 349 mandlige og 255 kvindelige Medlemmer. Indtægten var 127,018 Kr., *) Udgiften 106,083 Kr., deraf til Arbejdsløse paa Stedet 61,381 Kr., til Rejsende 12,627 Kr., Undervisning og Retsomkostninger 2926 Kr., og til Unionens Fagpresse i tysk, bøhmisk og ungarsk Sprog 14,457 Kr. Strejkekassen havde haft en Indtægt af 30,989 Kr. og en Udgift af 15,855 østerrigske Kroner.

Kongressens vigtigste Beslutning var den, der gik ud paa en fuldkommen Sammenslutning af de 9 Unionsforeninger til et samlet *Forbund*. Angaaende Bidragenes og Understøttelsernes Størrelse kunde der dog ikke blive Enighed, hvorfor disse Spørgsmaal henvistes til den ny Forbundsbestyrelses Overvejelse.

*) Østerrigske Kroner = Kr. 0,76 dansk Mønt.

Adresser paa Formændene

for Arbejdernes lokale Fællesorganisa-
tioner i Danmark.

Aalborg: Chr. Clemmensen, For-
samlingsbygningen Algade.

Aarhus: Murer Jens Jensen, Nørre
Allé 87.

Assens: C. Jensen, Kindhestegade 11.

Assens pr. Mariager: Smed L. P.
Nielsen, Adr. Smed R. Hansen, Cim-
bria pr. Mariager.

Esbjerg: Typograf Chr. Ørvad,
Rolfsgade 7.

Faxe: Fyrbøder M. Hansen, Faxe
Ladeplads.

Fredericia: Trikotagehandler Henrik
Hansen, Danmarksgade 28.

Frederikshavn: Maskinarbejder C.
Dupont, Hedemarksgade.

Frederikssund: Chr. Asmussen.

Frederiksværk: Fr. Frederiksen,
Torvet.

Glostrup og Omegn: H. C. Han-
sen, Jærnbanevej 11. Glostrup.

Grenaa: Væver J. P. Andersen,
Østergade.

Hadsten: Skomager R. Stomph.

Haslev: Ole Nielsen, Ulrichsgade.

Helsingør: Typograf J. P. Larsen,
Stengade 80.

Herning: Slagter V. A. Brøndum.

Hillerød: Arbejdsmand H. P. Jen-
sen Alléen.

Hjørring: Bødker Poulsen, Tofte-
gade 12.

Holbæk: W. Nikolajsen, »Social-De-
mokraten«s Kontor.

Holstebro: Murer I. P. Pedersen,
Enghavevej.

Horsens: Typograf G. Andersen,
Karolinelundsvej 15.

Hørsholm: C. Jensen.

Kallundborg: Johs. Petersen, We-
delsgade 9.

Kolding: Tømrer L. Bram, War-
mingsgade.

Korsør: Murer Chr. Svarre, Hal-
skovsvej 19.

København: C. M. Olsen, Nørre
Farimagsgade 47.

Køge: J. Sørensen, Niels Juelsgade 7.

Lynby: Jul. Petersen, Lundtoftevej.

Lemvig: Skræder Joh. Andersen,
Østergade.

Maribo: J. F. Løfgren, Nørregade.
Middelfart: H. P. Rasmussen.

Nakskov: N. D. Hansen, Heesvej 14.

Nyborg: K. Hvidtfeld, Blegdams-
gade 2.

Nykøbing F. Bager H. I. Hansen,
Engvej 5.

Nykøbing. M: Smed B. Kristof-
fersen, Aagade.

Næstved: A. M. Kristensen, »Syd-
sjællands Social-Demokrat«.

Nørresundby: I. M. Nielsen, Ve-
stergade 65.

Odder: Maskinsnedker J. Chr. Jen-
sen, Holsteinsgade 4.

Odense: H. P. Petersen, Vester-
brogade 57, 2. Sal.

Præstø: Kedelsmed Chr. Petersen,
Tubæk pr. Præstø.

Randers: Chr. Bach, Vestergrave 3.

Ribe: I. P. Gram.

Ringkøbing: Cigararbejder P. V.
Andersen, Bredgade.

Ringsted: Slagter Niels Hansen,
Dagmarsgade 76.

Roskilde: Snedker A. Jensen, Ring-
stedgade 60.

Rønne: Typograf C. M. Blomberg,
Almegade 9.

Skanderborg: Skræder Claudius
Pedersen, Lillegade 22.

Skelskør: Murer P. Hansen, Næst-
vedvej.

Silkeborg: S. Sejersen, Vintervej.

Skive: Murer J. K. Jensen, Dyrskue-
pladsen 279. Ø.

Slagelse: Skomager H. P. Larsen,
Smedegade 25.

Sorø: Fr. Christoffersen, Saxovej 148.

Stege: A. Wivel, Lindemark pr. Stege.

Storeheddinge: Garver C. Jensen,
Skøringen.

Svendborg: Cigararbejder F. Nico-
lajsen, Sct. Hansvej 4 a.

Thisted: A. S. J. Nielsen, Møllevejen.

Varde: Fabrikarbejder Niels M. Uhd,
Nørrevoldgade.

Vejle: I. M. Kirkegaard, Nørregade 5.

Viborg: S. Gjørup, Skottenborg 10.

Vordingborg: Skræder A. Frølan-
der, Strandgade.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28

KØBENHAVN DEN 6. JANUAR 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Fagforeningerne i Norge Maj 1903—Juli 1905 — De Danske i Nordamerika og Redaktør Sofus Nebbe. — Arbejdsløsheden i Danmark i November Maaned 1905. — Lønbevægelser og Konflikter (Skotojarbejderne i København; Dansk Skræderforbund; Snedkernes og Stolemagernes Fagforening).

Fagforeningerne i Norge

Maj 1903 — Juli 1905.

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge havde til Kongressen, som afholdtes i Kristiania i Sommer, udgivet en Beretning over Virksomheden fra 15. Maj 1903 til 1. Juli 1905.

Efter Beretningen havde Landsorganisationen i 1903 224 Foreninger med 7,941 Medlemmer, men ved Slutningen af Juni 1905 300 Foreninger og 14,989 Medlemmer. Det forøgede Antal Medlemmer og Foreninger skyldes, foruden en jævn Tilgang af Medlemmer til Organisationerne, ogsaa Indmeldelsen af Jern- og Metalarbejderforbundet, Møbelsnedkerforbundet og en Del enkelte Foreninger. I Beretningen udtales, at der maa etableres et inderligt Samarbejde mellem den faglige og den politiske Del af Arbejderbevægelsen, og at Fagorganisationen maa bygges paa socialdemokratisk Grundlag.

Ved Forhandling mellem Sekretariatet og Centralbestyrelsen for Norsk Arbejdsgiverforening vedtoges i 1902 en Overenskomst om Forligsraad og Voldgiftsretter, som traadte i Kraft den 1. November s. A. Ved Mægling i Forligsraadet er en Del Stridigheder blevet bilagt, og forsaavidt har Overenskomsten vist sig meget fordelagtig, baade for Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer. I Beretningen udtales, at Arbejdsgiverne ikke altid har overholdt Overenskomsten, og der henvises saaledes til, at Arbejdsgiverne i *Bergen*

under en Konflikt ved de mekaniske Værksteder, i Strid med Overenskomsten, udelukkede Formerne ved Værkstedet, skønt der ingen Strid var mellem Firmaet og Formerne. Der har senere været ført en Del Forhandlinger mellem Parterne, men da det ikke lykkedes at komme til Forstaaelse, har Sekretariatet opsagt Overenskomsten.

Lønbevægelserne belyses ved en detailleret Statistik. Der har været en Række Konflikter indenfor forskellige Forbund og Foreninger. Til at dække Udgiften ved disse Konflikter har der i 1903 været paalignet Medlemmer 7 ugentlige Bidrag à 20 Øre, 9 à 25 Øre, og 2 à 50 Øre, ialt 4 Kr. 65 Øre pr. Medlem. I 1904 var der paalignet 18 Bidrag à 25 Øre eller 4 Kr. 50 Øre pr. Medlem. I 1905, til 1. Juli, 10 Bidrag à 25 Øre, ialt 2 Kr. 50 Øre pr. Medlem. I disse 2½ Aar har Organisationerne indbetalt gennemsnitlig 9 Øre for heltbetalende og 4½ Øre for halvtbetalende Medlemmer om Ugen.

Foruden dette Ekstrakontingent har Organisationerne, efter Henstilling fra Sekretariatet, i 1903 betalt 50 Øre pr. Medlem til at dække et Beløb, som forskudsvis var udbetalt til de udelukkede svenske Arbejdere.

Beretningen giver ogsaa en Oversigt over Arbejdsløsheden. Af 12,184 Medlemmer var 1,208 arbejdsløse i Januar Maaned 1904, hvilket svarer til 6,4 pCt. I Februar var af 12,016 Medlemmer 1,195 arbejdsløse, i Marts var af 12,084 Medlemmer 1,237 arbejdsløse. I de efterfølgende Maaneder gaar Arbejdsløsheden betydeligt ned, indtil den igen i Oktober forøges meget stærkt, og i December er der af 11,904 Medlemmer 1,413 arbejdsløse med 19,007 tabte Arbejdsdage.

I 1905 har Arbejdsløsheden været større end i de tilsvarende Maaneder i 1904. Der har saaledes i Januar af 11,349 Medlemmer været 1,815 arbejdsløse, i Februar var af 13,566 Medlemmer 1,594 arbejdsløse, i Marts var af 13,561 Medlemmer 1,299 arbejdsløse.

Ved Udgangen af 1902 bestod de faglige Organisationer — indenfor og udenfor Landsorganisationen — af 13 Fagforbund og 6 enkeltstaaende Foreninger, ialt 286 Fagforeninger med 12,813 Medlemmer. Ved Udgangen af Aaret 1901 havde disse Organisationer en samlet Formue af 105,538 Kr.

I 1904 havde 14 Fagforbund med 310 Afdelinger og 18 enkeltstaaende Foreninger, ialt 328 Fagforeninger med 16,227 Medlemmer; ved Aarets Udgang havde de en Formue paa 295,250 Kr.

I Strejkeunderstøttelse har Organisationerne i 1902 udbetalt 23,578 Kr. 14 Øre og i 1904 84,083 Kr. 97 Øre. Til Rejsende og Arbejdsløse er der i 1902 udbetalt 31,912 Kr. 24 Øre, og i 1904 49,873 Kr. 61 Øre. Til Fagblade er der i 1902 udbetalt 7,633 Kr. 33 Øre og i 1904 10,411 Kr. 41 Øre.

Beretningen giver gennem Tabeller yderligere Oplysninger om hver enkelt Organisations vigtigste Indtægter og Udgifter, om Kontingentets Størrelse m. m.

De Danske i Nordamerika

og

Redaktør Sofus Neble.

Under den store Lock-out her i Landet i 1899 modtog De samvirkende Fagforbund fra Danske i Amerika 68,378 Kr. At det blev muligt at indsamle et saa stort Beløb, skyldtes i høj Grad Hr. Redaktør SOFUS NEBLE, idet han, gennem det af ham i Omaha, Nebraska, udgivne Blad «Den danske Pioner», som har en meget stor Udbredelse blandt Danskerne i Nordamerika, stadigt opfordrede disse til at yde de Udelukkede i Danmark kraftig Støtte. Direkte ved Hr. Neble modtog De samvirkende Fagforbund 35,504

Kr. Det øvrige Beløb, 32,874 Kr., som vi modtog paa anden Maade fra Nordamerika, maa ogsaa i det væsentlige tilskrives Hr. Nebles Virksomhed.

Da Hr. Neble for Tiden opholder sig her i Landet, mente Forretningsudvalget, at man burde benytte Lejligheden til at bringe Hr. Neble, og gennem ham de danske Bidragydere i de forenede Stater, de organiserede danske Arbejderes Tak for den ydede Understøttelse under Lock-out'en, og at den bedste Maade, hvorpaa dette kunde ske, var at indbyde Hr. Neble og Hustru til en festlig Sammenkomst med Organisationernes Bestyrelser. En saadan Sammenkomst fandt Sted den 15. December f. A. i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22. Den talte ca. 100 Deltagere.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, C. M. Olsen, talte ved Bordet for Hr. Neble, og mindede om, at denne ikke alene under Lock-out'en i 1899, men ogsaa under de store Fagkampe i 1885 og 1889, havde været virksom for at skaffe Bidrag til de Udelukkede i Danmark. Olsen bragte Neble en Tak for hans Virksomhed, og bad ham gennem sit Blad bringe denne Tak videre til de Landsmænd, der havde fulgt hans Opfordring om at støtte de Udelukkede.

Redaktør Neble takkede for Indbydelsen og bragte en Hilsen og Tak fra de Danske i Amerika. Hvad der var ydet, var givet med Glæde, fordi vi saa, at Menneskerettigheder blev traadt under Fødder.

Derefter talte Borgmester Jensen, Folketingsmændene P. Knudsen og Harald Jensen.

Senere paa Aftenen holdtes der atter Taler, hvorunder ogsaa Hr. Neble havde Ordet for at tale om Danskernes Stilling i Amerika.

Hr. Neble var glad for den Opmærksomhed, der her var vist ham, og vi tvivler ikke om, at det ved denne Sammenkomst er lykkedes yderligere at besegle det gode Forhold mellem Danskerne paa denne og paa den anden Side af Atlanterhavet.

Arbejdsløsheden

i Danmark i November Maaned 1905

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejds-m., Rand.						75
Barberer o. Frisør			16			
Barnevognsarb. .						
Bryggeriarb. . . .	2	36	2	5	47	5
Bødkere	5	93	1	33	566	27
Elektrikere	15	241	10			
Farmaceuter	10		10	2		2
Forgyldere						
Formere	82	1115	52	71	1153	59
Frihavnsarbejd. .						
Glasarbejdere . . .	7	160	5			
Gørtl. o. Metalar.	20	299	15	3	54	2
Handskemagere . .	4	104	4			
Hattearbejdere . .	7	118	6	12	322	12
Instrumentmag. . .						
mek. og opt.						
Kærtmagere	19	133	16	15	344	14
Kedel-o. Maskinp	24	425	18	6	145	6
Korkskærere	13	300	10			
Kurvemagere						
Lohgarvere				2	50	2
Marm.-, Kalk o. . .						
Sandstenshug	6	48	3	1	26	1
Metaltrykkere . . .	2	34	1			
Mineralvandsarb	5	26	5			
Murere			129			300
Mølleriarbejdere . .				6	84	4
Ovnsættere	7	90	7			
Papirfabrikarb. . .	1		1	2	36	2
Pottemagere						
Sadelm. o. Tapets	61	1586	55	30	780	21
Savværksarb. og						
Maskinsnedker . . .	21	342	8	29	613	22
Sejlmagere	8	79	1			
Skotøjsarbejdere . .	54	646	38			
Skræderfb. Dansk			126			125
Stenarbejdere . . .						
Sukker-, Choccol.						
Biskuitarbejd.				3	26	3
Stukkatorer	18	300				
Tømrere			125			414
Snedkere o. Tømrere, Bornholm						2
Trælstarbejdere . .		400				

Der foreligger Oplysninger fra 39 Organisationer med tilsammen 25,476 Medlemmer. Heraf havde 29 Organisationer med ialt 24,732 Medlemmer 1764 Arbejdsløse den 20. November. 10 Organisationer med ialt 744 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned.

Lønbevægelser og Konflikter

Skotøjsarbejderne i København. I Henhold til den ved Fællesmødet den 18. December f. A. tagne Beslutning, har der ved et Par Møder været forhandlet mellem Repræsentanter for Foreningen af københavnske Skotøjsfabrikanter og Dansk Skotøjsarbejderforbund om en ny Overenskomst for Faget.

Fabrikanterne fastholdt imidlertid, som Betingelse for at indgaa paa de tilbudte Forhøjelser af Minimallønnen og enkelte Akkordpriser, at Overenskomsten skulde fornyes for et Tidsrum af 3 Aar. Forbundets Repræsentanter modsatte sig heller ikke en saadan Varighed, men de krævede som Ækivalent herfor Indrømmelser fra Fabrikanterne paa forskellige Punkter. Helt uvillige til at vise Imødekommen var Fabrikanterne ikke, de tilbød saaledes bl. a. at hæve Naadlernes og de unge mandlige Arbejders (19—20 Aar) Minimalløn henholdsvis fra 22 til 23 Øre og 27 til 28 Øre pr. Time, men dog saaledes, at Forhøjelsen først indtraadte i det tredje Aar. Disse Indrømmelser var dog for smaa for Forbundets Repræsentanter, og da Fabrikanterne erklærede ikke at kunne strække sig videre, endte Forhandlingen uden Resultat.

Den 29. December f. A. har der derefter paany været forhandlet i et Fællesudvalg mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, og her lykkedes det efter et Møde paa 5 Timer at opnaa Enighed om forskellige andre Forbedringer, saaledes som det fremgaar af følgende, paa Mødet vedtagne Overenskomst:

Fredag d. 29. December 1905 sammentraadte Repræsentanter for Foreningen af Københavns Skotøjsfabrikanter og Dansk Skotøjsarbejderforbund med Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, og enedes man om at godkende vedhæftede Overenskomst*) som gældende for det første Aar fra 15. Januar 1906 at regne, hvorhos man enedes om følgende Tilføjelser:

1) Den samlede Overenskomst har Gyldighed i 3 Aar, regnet fra 15. Januar 1906 og kan altsaa ophøre den 15. Januar 1909 eller en senere 15. Januar, saafremt den fra en af Siderne er bleven opsagt mindst 3 Maaneder i Forvejen, altsaa senest den 15. Oktober.

2) Fra 15. Januar 1907 sker følgende yderligere Forhøjelser:

* Er refereret i Arbejderen Nr. 23, 2. Aargang.

- a. Pinding af Pige- og Damestøvler 1 Øre pr. Par.
 - b. Laktaanæser i Dame- og Herrearbejde 2 Øre pr. Par, Laktaanæser i Dreng- og Pigearbejde 1 Øre pr. Par.
 - c. Minimaltimelønnen for øvede Naadlersker paa 18 Aar og derover ansættes til 23 Øre; samme Løn erholder Kvinder paa 18 Aar og derover, som selvstændig arbejder ved Bindingsmaskiner.
 - d. Minimaltimelønnen for andre i Fabrikerne beskæftigede Kvinder over 18 Aar ansættes til 18 Øre; hertra undtages dog de, der er beskæftigede ved Lagerarbejde, f. Eks. Snøring, Glansning, Forsaaleindlægning o. l., for hvilke ingen Minimalløn er fastsat.
 - e. Minimaltimelønnen for unge Mennesker mellem 19 og 20 Aar ansættes til 28 Øre.
- 3) Fra 15. Januar 1908 forhøjes de under c. og d. nævnte Minimallønninger med 1 Øre pr. Time.

Begge Organisationers Godkendelse forbeholdes.

N. ANDERSEN. C. F. MADSEN.
S. JOHNSEN. LAURIDS JØRGENSEN

Overenskomsten er Onsdag den 3. Januar godkendt saavel af Fabrikantforeningen som af Dansk Skotøjsarbejderforbunds Afdeling i København.

Dansk Skræderforbund har blandt Medlemmer i Provinsafdelingerne ladet foretage Afstemning om, hvorvidt den nuværende Priskurant i Provinserne skal opsiges til Ophør til 1. April 1906. Resultatet heraf er blevet, at det er vedtaget med overvældende Majoritet at opsiges Overenskomsten.

Forbundets Hovedkrav til Mestrene er Indførelse af obligatoriske Værksteder med gratis Værkstedspads og Sysager. Arbejdstiden, som nu er ca. 12 Timer, ønskes indskrænket til 10 Timer, og desuden ønskes Lønnen for det finere Arbejde forhøjet med 7—10 pCt.

Forretningsudvalget har imødekommet en fra Forbundet fremsat Anmodning om Sanktion til at opsiges Overenskomsten og til at fremsætte de nævnte Krav.

Snedkernes og Stolemageres Fagforening i København har ved Overenskomst med Snedkerlavet, senest i 1899, faaet fastslaet, at alt Arbejde, som egnede sig til Akkordberegning, skulde betales efter en vedtagen Akkordtarif; tvungen Akkord var dermed gennemført som Lønningsprincip. Overenskomsten fastsætter desuden en Mindste-

løns af 34 Øre i de første fire Uger en Svend arbejder paa en Arbejdsplads, og derefter 36 Øre pr. Time. Saafremt en Svend paa Akkord efter Prislisten har en højere Timefortjeneste, skal denne være ham garanteret paa Arbejder udenfor Priskuranten.

Siden den sidste Overenskomst traadte i Kraft er Møbelformerne imidlertid undergaaet saa store Forandringer, at kun en forholdsvis ringe Del af Møbelarbejdet i København kan udføres paa Akkord efter Priskuranten. I Følge en foretagen Undersøgelse arbejder kun ca. en Tredjedel af Medlemmerne i Akkord, og deraf atter kun Halvdelen — eller en Sjettedel af alle Medlemmerne — i Akkord efter Priskuranten.

Mestrene har i de senere Aar systematisk forsøgt at faa Arbejdet udført paa Timeløn. Under de Forsøg, der fra Mestrenes Side er gjort for at holde Lønnen nede og fra Forbundets Side paa at holde den oppe, har det flere Gange truet med alvorlige Konflikter i Faget, hvilken Stilling i Længden var uholdbar for begge Parter.

Paa Forslag af Snedkerlavet blev der derfor nedsat et Fællesudvalg, som allerede i nogen Tid har arbejdet paa at tilvejebringe Priser for moderne Møbler, og der synes ogsaa at være nogen Udsigt til, at der ad fredelig Vej kan tilvejebringes en tidssvarende Prisliste. Det har imidlertid ikke været muligt at tilendebringe Arbejdet inden den 1. Januar d. A., til hvilket Tidspunkt den nu bestaaende Ordning skulde opsiges, hvis den skal ophøre den 1. April, og da Snedkerlavet ikke har villet gaa med til at udsætte Tidspunktet for Opsigelsen, har Snedkerforbundet anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsiges den gældende Overenskomst til Ophør den 1. April 1906.

Forretningsudvalget har titraadt Anmodningen.

Af ca. 1000 Snedkere og Stolemagere i København er ca. 700 beskæftigede hos Lavsmestre.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, I. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29

KØBENHAVN DEN 13. JANUAR 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Dom af Den permanente Voldgiftsret i Malerfaget. — Ny Erstatningsdom. — Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejderne i København).

Dom

af

Den permanente Voldgiftsret angaaende Malerkonflikten i Odense.

Som meddelt i »Arbejderen« Nr. 26 har De samvirkende Fagforbund paa Malerforbundets Vegne indklaget Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening som Hovedorganisation for Centralforeningen af Malermestre i Østifterne for Den permanente Voldgiftsret, paa Grund af, at Centralforeningen har støttet Malermesterforeningen i Odense, med hvem Malerforbundet vedvarende ligger i Strid. Som det var at vente, har Voldgiftsretten dømt Centralforeningen for Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899.

Dommen, som er afsagt den 4. Januar, har følgende Indhold:

Efter at Malersvendene i Odense og flere andre Købstæder den 1. April 1904 havde nedlagt Arbejdet, fordi det ikke var lykkedes at opnaa Overenskomst om de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold, og efter at et Forslag til Overenskomst, hvorom der den 26. August f. A. opnaaedes Enighed mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, vel var blevet tiltraadt af Malerforbundet, men forkastet af Centralforeningen af Malermestre i Østifterne, hvorfor Strejken fortsattes, blev der om sider af Repræsentanter for Fællesforeningen af Danmarks Malermestre og Malerforbundet den 8. April 1905 afsluttet endelig og bindende Overens-

komst, hvorefter Arbejdet skulde genoptages den 10. April. Uagtet Centralforeningen efter Bemyndigelse blandt andet fra Foreningen af Malermestre i Odense ved en Generalforsamlings Beslutning havde overdraget Fællesforeningen at forhandle og endelig ordne Sagen med Malerforbundet, nægtede Malermesterforeningen i Odense at bøje sig for den nævnte, ogsaa paa dens Vegne, afsluttede Overenskomst, hvorfor Konflikten dersteds fortsattes, medens Arbejdet genoptoges den 10. April i alle de andre Byer.

Senere Forhandlinger mellem, paa den ene Side Malerforbundet og De samvirkende Fagforbund og paa den anden Side Fællesforeningen og Arbejdsgiverforeningen — hvilken sidstnævnte Forening erklærede ikke at ville modsætte sig, at Overenskomsten i alle dens Punkter traadte i Kraft, men dog ikke udtrykkelig at ville godkende den — førte ikke til noget Resultat, idet Malermesterforeningen i Odense fastholdt sin Vægning ved at respektere Overenskomsten.

Den 7. Maj meddelte Arbejdsgiverforeningen dernæst De samvirkende Fagforbund, at Odense Malermesterforening var udtraadt af Centralforeningen og dermed af Arbejdsgiverforeningen.

To Malermestre i Odense, Aagaard og Rasmussen, følte sig imidlertid forpligtede til at rette sig efter den lovlige afsluttede Overenskomst, men blev af den Grund ekskluderet af Odenseforeningen. Og da de derefter henvendte sig til Centralforeningen med Anmodning om Optagelse i denne, ifølge hvis Love »enhver Maler kan blive Medlem, naar han er i Besiddelse af sine borgerlige Rettigheder og driver

selvstændig Næring, nægtedes der dem dels af Centralforeningens Formand og Næstformand, dels ved Beslutning af dens Generalforsamling den 3.—4. September f. A. Optagelse, saalænge de var ekskluderede af Odenseforeningen.

I den Anledning har De samvirkende Fagforbund indbragt Sagen for den permanente Voldgiftsret og paa-staaet Arbejdsgiverforeningen paa Centralforeningens Vegne idømt Bøde og Sagsomkostninger for Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899, idet den har gjort gældende, at Centralforeningen ved at nægte at optage de to af Odenseforeningen ekskluderede Medlemmer har støttet denne i dens uberettigede Modstand mod den den 8. April 1905 indgaaede Overenskomst og derigennem i dens stadig bestaaende Konflikt med Malerforbundet, og at Centralforeningen derved har handlet i Strid med September-Overenskomstens Punkt 2, sidste Punktum, der bestemmer, at »det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staar udenfor de to nævnte Hovedorganisationer eller har udmeldt sig af dem, under Strid med nogen af disse eller af de under dem hørende Organisationer understøttes af nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part«.

Herimod har Arbejdsgiverforeningen indvendt, at den selv ikke har ydet Odenseforeningen eller Centralforeningen nogen Støtte og end ikke har vidst, at sidstnævnte havde nægtet de to Mestre Optagelse, samt at den ikke kan indrømme, at Centralforeningens Optræden har gaaet ud paa at støtte, eller har støttet Odenseforeningen i dens endnu bestaaende Strid med Malerforbundet.

Voldgiftsretten er enig med Arbejdsgiverforeningen i, at denne selv ikke har foretaget noget i denne Sag, der er i Strid med September-Overenskomsten, specielt ikke derved, at den ikke udtrykkelig har villet godkende Overenskomsten af 8. April 1905, efter at Odenseforeningen havde nægtet at respektere den.

Ligeledes foreligger der intet, som

viser, at Centralforeningen ved sin Nægtelse af at optage de to ekskluderede Mestre har haft til direkte Formaal at støtte Odenseforeningen.

Men derimod skønner Retten ikke, at det med Føje kan nægtes, at Centralforeningen faktisk har støttet Odenseforeningen og styrket den i dens Evne til at fortsætte dens endnu bestandig bestaaende Strid med Malerforbundet, ved at foretage et efter den citerede Bestemmelse i dens Love saa ekstraordinært Skridt som at nægte Optagelsen af de to Mestre, udelukkende af den Grund, at de var ekskluderede af Odenseforeningen, fordi de ikke vilde gaa med til at nægte at respektere en paa deres og deres Kollegers Vegne lovlige indgaaet Overenskomst, som blandt andet gik ud paa, at det længe nedlagte Arbejde skulde genoptages.

Og *da* fremdeles Odenseforeningens Handlemaade i denne Sag, tværtimod September-Overenskomstens i dens § 9 udtrykkelig udtalte Forudsætning om en Samvirken til »rolige, stabile og gode Arbejdsforhold«, endog maa siges at have modvirket dette Formaal, samt *da* det derfor maatte have været ventet, at Centralforeningen med alle til dens Raadighed staaende Midler havde søgt at retlede Odenseforeningen, i Stedet for at styrke den i dens nævnte Handlemaade, og *da* endelig dette er sket, efter at sidstnævnte Forening havde udmeldt sig af Centralforeningen, og dermed af Arbejdsgiverforeningen, findes Centralforeningen, som en »ved September-Overenskomsten forpligtet Part«, at have gjort Brud paa denne, hvorimod der efter samtlige Omstændigheder ikke findes tilstrækkelig Føje til at idømme den nogen Bøde.

I Henhold til ovenstaaende og med Bemærkning, at September-Overenskomstens § 10 udtrykkelig hjemler, at en Hovedorganisation, som selv ikke har gjort Brud paa Overenskomsten, kan indklages paa en underordnet Organisations Vegne, naar denne formenes at have gjort Brud paa den, afsiges følgende

Kendelse:

Ved at støtte Foreningen af Maler-mestre i Odense under dens Strid

med Malerforbundet efter dens Udmeldelse af Centralforeningen af Malermestre i Østifterne, har denne Forening gjort Brud paa Bestemmelsen i § 2, sidste Stykke, i Overenskomsten af 5. September 1899.

Arbejdsgiverforeningen bør inden en Maaned fra Dato paa Centralforeningens Vegne til Voldgiftsretten betale 50 Kr. i Sagsomkostninger.

*

Det skal blive interessant at se, hvorledes Sagen nu vil udvikle sig. Hvis Centralforeningen har blot en lille Smule mere Agtelse for Afgørelser end Malermester-Foreningen i Odense har, vil den straks optage de to Mestre, der har søgt Optagelse. Muligvis kan dette da give Stødet til at flere Mestre i Odense følger efter. Der er nok en Del af dem, der er kede af den flove Situation, hvori Malermester Hauptmanns geniale Ledelse efterhaanden har bragt dem.

Ny Erstatningsdom

Hof- og Stadsretten har den 11. December f. A. afsagt Dom i en Sag, der var anlagt af Glarmester OLAF C. MADSEN mod CHR. HANSEN, som Formand for Glarmestersvendenes Fagforening. Chr. Hansen er bleven idømt en Bøde paa 100 Kr. til Statskassen, samt en Erstatning til Olaf C. Madsen, som skal fastsættes af udmeldte Mænd, dog ikke udover 5000 Kr.

Grunden til Sagsanlægget fra Madsens Side skyldes nogle Artikler, som Hansen har ladet indrykke i Social-Demokraten den 8., 17. og 23. April 1902, og hvori han, foruden at meddele, at de hos Madsen arbejdende Medlemmer af Glarmestersvendenes Forening har nedlagt Arbejdet, fordi Madsen havde antaget udenfor Organisationen staaende Svend, advarede Glarmestersvendene imod at tage Arbejde hos Madsen, førend Forholdene var ordnede.

I Artiklerne navngaves de Arbejdere, som havde optaget Arbejdet paa Madsens Værksted, og om nogle af dem sagdes, at de vare lige saa daarlige til Professionen som i deres Forhold

overfor de organiserede Glarmestersvende, samt at Bygherrerne nok var lige saa utilfredse med deres Arbejde, som Arbejderne af de forskellige Fag paa Bygningerne med deres Opræden m. m.

Madsen har paastaet Hansen, i dennes Egenskab som Formand for Glarmestersvendenes Fagforening, anset med en Bøde for Krænkelse af Privatlivets Fred og tilpligtet at betale ham en Erstatning af 5000 Kr. eller et ved Rettens eller uvillige Mænds Skøn fastsat Beløb, med Renter deraf 5 pCt. aarligt fra Forligsklagens Dato den 29. April 1902, for den Skade, som han paastaar at have lidt ved Artiklernes Fremkomst.

Overretten har givet Olaf C. Madsen Medhold, og dømt Chr. Hansen i dennes Egenskab som Formand, baade for Krænkelse af Privatlivets Fred og idømt ham Erstatning til Madsen.

Overrettens Kendelse er saalydende:

Indstævnte Chr. Hansen bør til Statskassen bøde 100 Kr., eller, saafremt denne Bøde ikke fuldt betales, hensættes i simpelt Fængsel i 10 Dage.

Saa bør han og som Formand for Glarmestersvendenes Fagforening til Citanten, Glarmester Olaf C. Madsen, at betale et saadant Beløb, dog ikke udover 5000 Kroner, hvortil uvillige, af Retten, paa hans Bekostning, udmeldte Mænd ansætte det Tab, som er tilføjet Citanten ved de ovenanførte Artikler i Social-Demokraten, med Renter af Beløbet 5 pCt. aarlig fra den 29. April 1902 til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 100 Kr.

Overretssagfører Drejer bør til Københavns Fattigvæsens Hovedkasse bøde 60 Kr. *) Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse, og Dommen i det Hele at efterkomme under Adfærd efter Loven.

Saavidt det kan ses, er Glarmestersvendenes daværende Formand bleven idømt Erstatning, fordi han har henvendt sig til *Glarmestersvendene* i al Almindelighed, i Stedet for at indskrænke sin Henvendelse til at gælde for *Medlemmerne* alene. Om Nødvendigheden heraf har Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund udtalt sig udførligt i Cirkulære af 13. Februar 1905, aftrykt i »Arbejderen« Nr. 35, 1. Aargang.

Bøden for Krænkelse af Privatlivets Fred vilde han dog ikke være bleven fri for, selv om Meddelelserne havde været rettet til Medlemmerne alene,

*) For utilbørlig Forhaling af Sagen.

men de Bøder, der idømmes herfor, er sjældent af væsentlig Størrelse.

Derimod forekommer det os dog, at der nok kunde være Anledning for Organisationernes Formænd til at rette sig efter de i det nævnte Cirkulære givne Raad, der støtter sig til juridiske Slutninger, og vi opfordrer derfor samtlige Formænd til atter at tage Cirkulæret eller Nr. 35 af »Arbejderen« i forrige Aargang frem og nøje gennemlæse, hvad der dér er sagt om dette Forhold.

Fuldkommen sikker paa hvorledes Domstolene vil dømme, kan man naturligvis aldrig være, men enhver Organisationsleder har dog en Pligt, baade mod Organisationen og mod sig selv, til, *saavidt muligt*, at undgaa, at der tildømmes de Arbejdsgivere, hvormed der er Konflikt — og som i Reglen er de daarligste Arbejdsgivere — Erstatningsbeløb, som dog i sidste Instans skaffer Arbejderne en Udgift. Dette kan i mange Tilfælde undgaaes, naar man vil rette sig efter de i det omtalte Cirkulære givne Raad.

*

Vi benytter her Lejligheden til at minde de Organisationer — saavel Forbund som Forbundsafdelinger og Fagforeninger udenfor Forbundene — som ikke endnu har tilsendt vort Forretningsudvalg Udskrift af de Domme, der, lige siden Organisationens Oprettelse, er overgaaet Organisationen angaaende deres Forhold overfor Arbejdsgivere **under Konflikter**, om snarest at indsende disse Udskrifter. Herom findes ogsaa nærmere Motivering i det omtalte Cirkulære.

*

Det mest sandsynlige er, at Højesteret, i Glarmestersagen vil komme til samme Resultat, som Hof- og Stadsretten er kommen til, men for dog at sikre sig Muligheden af en Prøvelse for Højesteret, hvis man bestemmer sig derfor, har Glarmestersvendenes Fagforening udtaget Appelstævning. En Sag skal være indgivet til Højesteret senest et Aar efter Appelstævningens Dato; i modsat Fald bliver Overrettens Dom ved Magt.

Lønbevægelser og Konflikter

Jord- og Betonarbejderne i København. I de sidste Maaneder har der været ført Forhandling mellem Dansk Arbejdsmandsforbunds største Afdeling, Jord- og Betonarbejdernes Afdeling og Entreprenørforeningen, særlig om en Forbedring af Akkordtariffen paa de laveste Punkter, og saaledes at den gjordes effektiv ved Indførelse af *tvungen Akkord*. Priskuranten skulde allerede have været opsagt den 1. Oktober f. A. til Ophør den 1. April d. A., men man er fra den ene Gang til den anden enedes om at udsætte Opsigelsen, sidste Gang til Mandag den 15. Januar.

Parterne var ogsaa blevet enige paa alle Punkter, med Undtagelse af Spørgsmaalet om Overenskomstens Varighed. Entreprenørerne har forlangt, at denne skal vare fra 1. April d. A. til 1. April 1911, altsaa i 5 Aar. Arbejdernes Repræsentanter i Fællesudvalget har villet gaa med til en Varighed af 3 Aar, men heller ikke længere, da de ikke kan erkende, at den tvungne Akkord byder Arbejderne saa store Fordele, som Entreprenørerne paastaar; i hvert Fald vil det kun være den mindre Del af Arbejderne, der kan komme til at nyde godt af Priskuranten, da den største Del af Arbejdet maa udføres paa Timeløn. Denne, som er 35 Øre, bliver ikke forandret.

Da Parterne ikke har kunnet blive enige om Varigheden, har Dansk Arbejdsmandsforbund anmodet De samv. Fagforbund om Sanktion til at opsigte Overenskomsten, for at søge den nye Overenskomst fastsat til en Varighed af 3 Aar, og denne Anmodning er tiltraadt.

Jord- og Betonarbejderne holdt Generalforsamling i Søndags om Sagen, men de blev ikke færdige med Forhandlingerne, hvorfor der fortsættes Søndag den 14. ds. Der er altsaa endnu Tid for Entreprenørerne til at erklære sig for de 3 Aar, og i saa Fald er Spørgsmaal om Opsigelse bortfaldet. Afdelingen tæller ca. 2600 Medl.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30

KØBENHAVN DEN 20. JANUAR 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Sporvejsfunktionærerne. — Lønbevægelser og Konflikter (Jord- og Betonarbejdere; Dansk Reblageriarbejderforbund). — Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger.

Sporvejsfunktionærerne

Den 1. Juli f. A. vedtog Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation ved skriftlig Afstemning paa Linierne, med 1002 Stemmer mod 137, at opsigte det da gældende Lønregulativ til Ophør den 1. Januar 1906.

Under de Forhandlinger, som derefter fandt Sted mellem Repræsentanter for det københavnske og det frederiksbergske Sporvejselskab paa den ene Side og Repræsentanter for Funktionærernes Organisation paa den anden Side, naaede man ikke til fuld Enighed.

Arbejdstiden, som var 61 Timer ugentlig for Konduktører paa 1-Etages Vogne samt for Konduktører og Kuske paa Hestevogne, og 59 Timer for Konduktører paa 2-Etages Vogne og for Vognstyrere, forlangte Funktionærerne nedsat til højst 55 Timer for hele det kørende Personale. Selskaberne tilbød under Forhandlingerne henholdsvis 60 Timer og 57 Timer, medens Funktionærerne ændrede deres Fordring til henholdsvis 57 Timer og 55 Timer.

Af det meget omfattende Forslag, som Funktionærerne havde forelagt, fremhæves Fordringen om en Begyndelsesløn for det ikke kørende Personale af 1080 Kr. aarlig, stigende efter 12 Aars Forløb til 1320 Kr. Den hidtilværende Begyndelsesløn var 1080 Kr. stigende til 1200 Kr. efter 10 Aars Forløb. Selskaberne tilbød her Slutningslønnens (1200) Indtræden efter 6 Aars Forløb. Endvidere vilde de gaa med til en Nedsættelse i Arbejds-

tiden for det ikke kørende Personale med en halv Time; til Udbetaling af fuld Løn under Sygdom i de første halvanden Maaned, og halv Løn i de næste halvanden Maaned. Reserverne vilde de give en mindre Lønforhøjelse.

De nævnte Indrømmelser var i det væsentlige hvad Selskaberne tilbød, og de erklærede, at de ikke kunde strække sig videre. Med Hensyn til Arbejdstiden foreslog de Funktionærerne at opfordre Københavns Kommunalbestyrelse til at træffe Afgørelse, hvortil den er berettiget ifølge den mellem Københavns Kommune og det københavnske Selskab oprettede Kontrakt. Men da Selskabet tidligere havde erklæret, at de for en af Kommunen fastsat Nedsættelse i Arbejdstiden maatte foretage en tilsvarende Nedsættelse i Lønnen, var denne Vej ikke fremkommelig for Øjeblikket. Under Forhandlingerne naaede man ikke at komme ind paa de fleste af de andre af Funktionærerne opstillede Fordringer, paa hvilke de iøvrigt var villige til at gøre Indrømmelser.

Selskaberne erklærede, at de af dem gjorte Indrømmelser vilde medføre en Udgift af ca. 80,000 Kr. om Aaret, men Funktionærerne mener, at denne Angivelse er altfor høj.

Selskaberne ønskede Overenskomstens Varighed fastsat til 3 Aar, eventuelt kun til 1. August 1908, hvis Københavns Kommune til den Tid overtager Københavns Sporveje. Denne Varighed vilde Funktionærerne gaa med til, forudsat at der var Samstemning om Overenskomstens Indhold, men dette var jo ikke Tilfældet.

Natten mellem den 28. og 29. December vedtog Funktionærernes Generalforsamling i Forsamlingsbyg-

ningen paa Enghavevej at fastholde det af deres Repræsentanter under Forhandlingerne indtagne Standpunkt, og ved et nyt Forhandlingsmøde mellem Parterne den 30. December fastholdt Selskaberne *deres* Standpunkt. Direktøren for det københavnske Selskab, LARSEN, beklagede ved Forhandlingernes Slutning, at Enighed ikke kunde opnaas. Hvis Selskaberne fik deres Forhold til Kommunerne (Sammenslutningen mellem de to Selskaber) ordnet, vilde han, uanset Overenskomstens Varighed, optage Spørgsmaalet om en yderligere Indskrænkning af Arbejdstiden. Hvis det nu kom til Konflikt maatte der regnes med, at for hver ny Funktionær (Skruebrækker), der kom ind under Konflikten, vilde der gaa en af de ældre Funktionærer ud af Selskabernes Tjeneste.

Til Natten mellem den 30. og 31. December var der indkaldt til en ny Generalforsamling i Arenatheatret. Paa denne skulde der tages Bestemmelse om, hvorvidt Arbejdet skulde nedlægges, for paa den Maade at søge de ikke bevilgede Fordringer gennemført. Efter den Stemning, der havde været paa Generalforsamlingen paa Enghavevej, var der mest Udsigt til Strejke, helst fra den 31. om Morgen. Men da Funktionærerne, som modtager deres Løn forud den 1. og 15. i hver Maa- ned, havde modtaget Løn for den 31. December, vilde en Standsning om Morgen allerede kunne have beredet Vanskeligheder af juridisk Art.

En Sporvejsstrejke i København maatte det af mange Grunde være ønskeligt at søge undgaaet, med mindre der forelaa meget dybtgaaende Aarsager dertil. Ved en Virksomhed, der i den Grad som Sporvognstrafiken, hver Dag kommer i direkte Berøring med en betydelig Del af Befolkningen, føles en Arbejdsstandsning daglig og stærkere, og Befolkningen, ogsaa *Arbejderbefolkningen*, vil derfor være mere kritisk i sin Dom om en Sporvejsstrejke, end den vil være overfor Konflikter i andre, det daglige Liv mere fjærntliggende Virksomheder.

En Sporvejsstrejke vilde, som en hver anden Strejke, selvfølgelig af de

andre Befolkningsklasser blive lagt hele Arbejderklassen til Last, men dette vilde være uden Betydning, naar der, som nævnt, havde foreligget meget dybtgaaende, almene Aarsager, som der maatte voves en Kamp for at faa fjærned, og *hvis Striden stod om disse Aarsager*.

Saadanne Aarsager er vistnok tilstede, men det var ikke om *dem*, Striden stod. Den ene af det københavnske Selskabs Direktører, Hr. FABER, er ved forskellige Lejligheder optraadt uforskammet overfor Funktionærer; det samme Selskab forcerer Kørehastigheden for at spare Udgifter til Elektricitet, og ved Udarbejdelse af Køreplanerne indskrænkes Funktionærernes Opholdspauser ved Endestationerne til næsten intet o. s. v. Disse Forhold har efterhaanden skabt Bitterhed blandt Funktionærerne, og man tager næppe fejl, naar man siger, at det var den derved fremkaldte Uvillie, der var Understrømmen i den tilstedeværende Tilbøjelighed til at erklære Strejke.

Men officielt var der Uoverensstemmelser om Løn og Arbejdstid, vel navnlig om den sidste, og det er afgjort, at Arbejdstiden, ikke mindst for Vognstyernerne, er for lang, ogsaa med de af Selskaberne tilbudte 57 Timer. Men det maatte vistnok overvejes, om man ikke, af Hensyn til de mangeartede Forhold, der her maatte gøre sig gældende, foreløbig kunde gaa med til det tilbudte lille Fremskridt for en Del af Funktionærerne, og saa søge andre Forbedringer gennemført i næste Omgang, derunder de omtalte uheldige Forhold, der havde givet Anledning til den stærke Uvillie hos Funktionærerne, men som ikke nu kunde gøres til Grundlag for Strejke.

Spørgsmaal om Sanktion til Opsigelse af Sporvejsfunktionærernes Overenskomst eller om Strejketilladelse, har, efter Forholdets Natur, ikke foreligget for De samvirkende Fagforbund. Det vil erindres at Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation først blev optaget i vor Landsorganisation ved Repræsentantskabsmødet den 11. December f. A. Men Landsorganisationen kan ikke være

lige gyldig Tilskuer ved *nogen* Arbejdsstandsning, der ved sit Omfang eller sin Karakter skærer sig ind i den offentlige Debat, og dermed paavirker vor Bevægelse i Almindelighed; og da kan det ikke, uanset om den paagældende Organisation har erkendt sin Solidaritetspligt, og derfor staar indenfor Landsorganisationen, eller om den holder sig udenfor. Dertil er Landsorganisationens offentlige Ansvar for stort.

Under dette Hensyn, og da Sporvejsfunktionærernes Organisation dog var indmeldt, mente Formanden for De samvirkende Fagforbund, MARTIN OLSEN, sig forpligtede til at gribe ind, for at prøve, om det endnu vilde være muligt at tilvejebringe en Ordning, som kunde anbefales Funktionærerne til Vedtagelse. Han fik, sent om Aftenen, Lørdag den 30. Decbr., et Møde i Stand med Formændene for de to Selskaber, Bankdirektørerne LARSEN og HEIDE. Han søgte at faa de to Formænd til at gøre yderligere Indrømmelser paa Arbejdstiden og paa Lønnen for det faste, ikke kørende Personale o. v. s., men uden Held. Han foreslog da, under Forbehold af Funktionærernes Tilslutning, at de gjorde Indrømmelser tilførtes Overenskomsten, men at Parterne kun bandt sig for *et Aar*, i Modsætning til de to Selskaberne forlangte *tre Aar*. Dette gik d'Hr. Larsen og Heide efter en længere Forhandling endelig med til, under Forudsætning af, at det tiltraadtes af det københavnske Selskabs Bestyrelse; Hr. Heide erklærede, at det frederiksbjergske Selskab, uagtet det havde krævet Overenskomst med en lang Varighed, vilde rette sig efter det københavnske. Denne Forhandling sluttede Kl. 11 $\frac{1}{2}$ Lørdag Aften.

Fra Kl. 12 til over 2 havde Olsen derefter Møde med Bestyrelsen for Funktionærernes Organisation, som til en Begyndelse var stemt for Strejke, men sluttelig vedtog at forelægge og anbefale Generalforsamlingen følgende Forslag til Beslutning:

Generalforsamlingen beslutter at tiltræde det af Forhandlingerne mellem Selskaberne og Organisationens Bestyrelse fremgaaede Tilbud fra Selskabernes Side, dog under den Forudsætning, at Overenskomstens Varighed for denne Gang foreløbig sættes til et Aar.

Efter en lang Diskussion forkastedes Resolutionen, hvorefter man gik til Afstemning paa Spørgsmaalet for eller imod Strejke.

For at kunne erklære Strejke kræves, at mindst *tre Fjerdedele* af *Medlemmerne* stemmer derfor, det var altsaa kun Ja-Stemmerne, der havde Betydning, og da der er 1220 Medlemmer, skulde mindst 915 stemme for Strejken, for at denne kunde sættes i Værk. Da der ikke var Sandsynlighed for at et saadant Tal kunde naas, foreslog Bestyrelsen, for det Tilfælde, at Strejke ikke vedtoges, *at falde tilbage paa Resolutionen*.

Dette vedtoges.

Efter den foretagne Optælling, der først sluttede efter Kl. 5, havde 562 stemt for Strejke, 341 havde stemt imod; Resten havde afgivet blanke Stemmesedler eller undladt at stemme.

Funktionærernes Organisation har derefter meddelt Selskaberne, at den tiltræder Overenskomsten for et Aar, med de gjorde Indrømmelser.

Vi er af den Overbevisning, at det var til Held for Arbejderne, at der ikke blev Sporvejsstrejke i København denne Gang. Det, der *i bedste Fald* kunde vindes, stod næppe i rimeligt Forhold til Risikoen; thi da det altid er vanskeligt at rejse nye Krav og Stridspunkter under en Konflikt, navnlig her, hvor Offentligheden vilde tage stærkt Parti, vilde Funktionærernes Krav om Fjærnelsen af de omtalte Aarsager til deres Uvillie — Direktør Fabers Opræden, Kørselen — næppe kunne have fundet deres Afgørelse under en Strejke, en *kortvarig* Strejke, som en Sporvejsstrejke vistnok maatte blive.

Vi tror, Sporvejsfunktionærerne er i Stand til at faa disse Forhold rettede *uden* Strejke. Netop fordi Offentligheden er saa overmaade stærkt interesseret i, at der ikke sker Standsning af Sporvejsdriften, vil den være lydhor overfor Funktionærernes Paatale af et Selskabs Overgreb i det daglige Arbejdsforhold, og der vil, hvis det københavnske Selskab fremdeles gaar frem som hidtil, ved de Midler, der staar til Funktionærernes Raadighed — deres egen Organisation, De samvirkende Fagforbund, vor Presse, vor

Gruppe i Kommunalbestyrelsen — kunne øves en saadan Indvirkning paa en vanskelig Sporvejsdirektion, at den maa øve Retfærdighed.

Derpaa vil Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation nu rette sine Bestræbelser, og den vil, naar det sker paa den rigtige Maade, blive kronet med Resultat.

Lønbevægelser og Konflikter

Jord- og Betonarbejderne i København fortsatte deres Generalforsamling i Søndags. Bestyrelsens Forslag om at tiltræde det af Repræsentanter for Entreprenørerne og Arbejderne i Fællesskab udarbejde Forslag, saaledes at Varigheden fastsattes til 3 Aar i Stedet for, som af Entreprenørerne forlangt, til 5 Aar, forkastedes, hvorimod man vedtog ikke at opsigte Priskuranten til Ophør i Aar.

Antallet af Medlemmer, som har stemt, var forholdsvis ringe, men da Afgørelsen i det foreliggende Spørgsmaal er af stor Betydning, er den Mulighed ikke udelukket, at der vil blive afholdt en ny Generalforsamling.

Dansk Rebslageriarbejderforbund har nu gennemført sit Krav om en Forhøjelse af Minimallønnen fra 30 til 33 Øre pr. Time og 50 pCt. for Overarbejde, hos 37 Mestre, der beskæftiger 65 Svende. De Mestre, der er tilbage, beskæftiger saa godt som ingen Svende. Hos et Par Mestre er Arbejdet nedlagt.

Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeföreninger

De ovennævnte Foreninger har udsendt Beretning om Virksomheden for 1904—1905.

Regnskaberne for Rejsekasserne udviser en samlet Indtægt og Udgift af henholdsvis 22,034 Kr. 54 Øre og 19,822 Kr. 24 Øre mod i Fjor 19,872 Kr. 50 Øre og 20,430 Kr. 83 Øre, altsaa en større Indtægt af 2,162 Kr.

4 Øre og en mindre Udgift af 608 Kr. 59 Øre.

Understøttelsernes Antal har været 4,510, hvilket er 605 mindre end i Fjor.

Sygekasserne har haft et Underskud af 1,629 Kr. 23 Øre.

Understøttelsernes Beskaffenhed for de rejsende Medlemmer bestaar dels i Logi, dels i Forplejning. Nedenstaaende Oversigt viser hvad der ydes de rejsende i de forskellige Byer.

Aalborg	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Aarhus	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Assens	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Fredericia	1 à 2 Døgns Ophold.
Frederikshavn,	Logi og for 50 Ø. Forplejning.
Grenaa	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Helsingør	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Herning	Logi og Forplejning.
Hillerød	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Hjørring	Logi og Forplejning, $\frac{1}{5}$ - $\frac{1}{12}$ 50 Ø. $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{5}$ 1 Kr.
Holbæk	Logi og $\frac{3}{4}$ Døgns Forplejning.
Horsens	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Kallundborg	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Kerteminde	$\frac{1}{5}$ Døgns Forplejning.
Køge	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Korsør	For 60 Øre Forplejning.
Kolding	Logi og for 75 Øre Forplejning.
Middelfart	Forplejning for 70 Øre.
Nakskov	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Nyborg	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Nykøbing S.	Logi og Kaffe.
Nykøbing M.	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Næstved	Logi i $\frac{1}{2}$ Aar 85 Ø.; i $\frac{1}{2}$ Aar 35.
Odense	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Præstø	Logi og Forplejning for 75 Ø.
Randers	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Ringkøbing	Logi og $\frac{3}{4}$ à 1 Døgns Ophold.
Roskilde	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Rudkøbing	Logi og Kaffe, 1 Kr. t. Nakskov, 75 Øre til Svendborg.
Skanderborg	Logi og $\frac{1}{2}$ Døgns Forplejning.
Skive	Pengehjælp?
Silkeborg	Logi og for 50 à 75 Ø. Forpl.
Skelskør	Logi og 1 Døgns Ophold.
Slagelse	Logi og $\frac{1}{2}$ Døgns Forplejning.
Sorø	Logi og delvis Forplejning.
Svendborg	Logi og 1 Døgns Forplejning.
Thisted	1 Døgns Forplejning.
Varde	Forplejning for 75 Øre.
Vejlø	1 Døgns Forplejning.
Vordingborg	Forplejning for 75 Øre.
København*	

*) I København er der endnu ingen Rejseforening. De enkelte Medlemmer, der findes, indbetaler deres Kontingent til Værten i St. Peders Gæsteljem.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 47, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31

*

KØBENHAVN DEN 27. JANUAR 1906

*

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Elektrikerne i København; Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund; Murerne i Provinserne; Typograferne). — Meddelelser (Den permanente Voldgiftsret; Universitetets Prisspørgsmaal for Aaret 1905—06).

Lønbevægelser og Konflikter

Elektrikerne i København. I Juni Maaned i Fjor modtog De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg Meddelelse fra Dansk Elektrikerforbund om, at der mellem Installatørforeningen og Forbundet var opstaaet Uoverensstemmelse angaaende den for København gældende Overenskomst. I denne er det fastslaet, at der for Arbejde, som udføres udenfor den By, i hvilken en Arbejder er antaget, skal betales 2 Kr. 35 Øre pr. Dag for hver af Ugens 7 Dage, saafremt Arbejdet varer mere end en Uge. Installatørforeningen mente sig imidlertid ikke forpligtet til at rette sig efter denne Bestemmelse, da Arbejdsgiverforeningen ikke havde godkendt Overenskomsten, og da et af dens Medlemmer kun vilde betale sine Arbejdere 2 Kr. pr. Dag for udenbys Arbejde, og Elektrikerens Organisation klagede derover, nægtede Installatørforeningen at paalægge den paagældende Arbejdsgiver at betale Overenskomstens Paalydende.

Den bestaaende Overenskomst blev i 1899 tildels udarbejdet af et Fællesudvalg, men da der var Punkter, hvorom dette ikke kunde blive enig, besluttedes det i Organisationerne, at lade disse Punkter afgøre af en Voldgift med *bindende Virkning* for begge Parter. Elektrikerne kunde derfor ikke erkende, at Overenskomstens Gyldighed skulde være afhængig af Arbejdsgiverforenin-

gens Godkendelse; forøvrigt var Installatørforeningen end ikke Medlem af Arbejdsgiverforeningen, da den nævnte Beslutning blev truffen.

Forretningsudvalget maatte give Elektrikerforbundet Ret i dets Opfattelse af Overenskomsten, og tilsendte den 23. Juni i Fjor Arbejdsgiverforeningen Opfordring om at foranledige Installatørforeningen til at overholde Overenskomsten, eventuelt formaa den til at lade Striden afgøre ved Fagets Voldgiftsret, hvilket Installatørforeningen ogsaa havde undslaaet sig for. Arbejdsgiverforeningen nægtede imidlertid begge Dele under Henvisning til, at den ikke havde godkendt Overenskomsten.

Der har i den Anledning senere om Sagen været udvekslet en Del Skrivelser mellem Hovedorganisationerne, uden at det dog paa den Maade lykkedes at komme til Forstaelse.

Endelig afholdtes der den 16. Januar d. A. et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Parterne, og efter en længere Forhandling opnaaede Forbundet at faa Overenskomsten fuldt ud anerkendt.

Den ved Mødet opnaaede Overenskomst er saalydende:

Ved et Møde i Dag i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg samt for Installatørforeningen og Dansk Elektrikerforbund enedes man om følgende:

Fremtidig betaler Medlemmer af Installatørforeningen i Kostpenge Kr. 2,35, saaledes som Voldgiftskendelsen af 8. Januar 1900 § 3 bestemmer.

Parterne er enige om, at Bestemmelserne i § 5 ikke er til Hinder for, at Parterne deltager i en af Hovedorganisationerne paabudt Arbejdsstandsning.

Begge Parter er enige om at paabegynde en Revision af den gældende Overenskomst, uden at dette for nogen af Parternes Ved-

kommende skal betragtes som en Opsigelse af den.

København, den 16. Januar 1906.

KASPAR ROSTRUP. C. M. OLSEN.

LUDVIG LUND. JOHAN HOWITZ.

E. SØRENSEN.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund har for sin Afdeling i Randers, som bestaar af ca. 20 Guld- og Sølvarbejdere, anmodet om Sanktion til at opsigte den bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. Maj d. A., for at søge gennemført en forbedret Priskurant for Sølvarbejde, og Forbedring af forskellige Punkter i Regulativet. Forretningsudvalget har imødekommet Forbundets Anmodning.

Murerne i Provinserne. Som meddelt i »Arbejderen« Nr. 11, 9. September 1905, havde Murerforbundet opsagt Overenskomsten i 17 Provinsbyer til Ophør den 1. Februar d. A., for at søge en højere Minimalløn samt tvungen Akkord gennemført.

De vedkommende Byer er følgende: Aarhus, Fredericia, Grenaa, Helsingør, Haslev, Køge, Korsør, Nyborg, Naksø, Rudkøbing, Randers, Silkeborg, Skanderborg, Svendborg, Vejen, Vejle og Thisted.

Timelønnen i Vejen og Rudkøbing er 35 Øre, i Haslev 38 Øre og i de øvrige Byer 40 Øre. Der arbejdes kun i Akkord i Randers, Aarhus og Helsingør, samt tildels i Køge, Korsør og Naksø, men slet ikke i de øvrige Byer.

Lørdag den 20. Januar fandt der i Horsens en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Centralforeningen af Murer- og Tømrermestre i Jylland og Østifterne, og Repræsentanter for Murerforbundet; her opnaedes Enighed om at hæve Lønnen i de fleste af de 16 Byer med 2 Øre, i de andre med 1 Øre pr. Time. Akkordarbejde og øvrige Arbejdsforhold forbliver uforandrede. Overenskomstens Varighed er fastsat til 1. Februar 1907.

Typograferne. Som tidligere meddelt blev i Begyndelsen af November f. A. et Fællesudvalg af Delegerede for Typograferne og for Bogtrykkerne og Bladudgiverne enige om et Forslag til

en ny Tarif for *Provinserne*. Forslaget vedtoges kort efter af »Dansk typografisk Forening« (Provinstypograferne) og af »Organisationen af Bladudgivere i Provinsen«; senere har Provins-Bogtrykkerens Forening ogsaa tiltraadt Forslaget.

Den nye Overenskomst indeholder bl. a. følgende Forbedringer:

Ugelønnen, der er delt i fire Klasser efter Byernes Størrelse eller særlige Forhold, og som før var 19, 20, 21 og 22 Kr., forhøjes nu med 2 Kr. til henholdsvis 21, 22, 23 og 24 Kr.

Akkordbetalingen pr. 1000 Bogstaver, som for Fraktur og Antikva (danske og latinske Typer) har været mindst 29—31, 30—32, 31—33 og 32—34 Øre, er forhøjet med 3 Øre for alle Poster. Hvor Arbejdet overvejende er Akcidens- og Bogarbejde, gælder de højeste Minimalpriser, saavel paa Akkord som paa fast Løn.

Den opnaaede Lønforhøjelse kan formentlig ansættes til ca. 10 pCt.

Naar Arbejdstiden ligger indenfor Tidsrummet Kl. 7 Morgen til 8 Aften, er den daglige ordinære Arbejdstid 9 Timer. Forlægges Arbejdstiden udover Kl. 8 Aften, maa den samlede ordinære Arbejdstid kun være 8½ Time daglig; hvis den lægges udover Kl. 10 Aften, maa den kun være 8 Timer.

Desuden indeholder Tarifen Bestemmelse om Overarbejde og om forskellige Tillæg samt en Læringseskala.

Den ny Overenskomst er traadt i Kraft den 1. Januar d. A. Den kan ikke opsiges til Ophør forinden den 1. Juli 1909.

*

I *København* arbejdes der endnu efter den gamle Tarif, der udløb den 1. Januar; det er ikke endnu lykkedes at tilvejebringe Enighed om en ny.

Forinden den af de københavnske Afdelinger af Typografforbundet nedsatte Tarifkommission var færdig med sit Tarifforslag, fremsendte Københavns Bogtrykkerforening et saadant, men da dette Forslag paa flere Punkter indeholdt betydelige Forringelser, blev det forkastet paa en Fællesgeneralforsamling, som afholdtes den 19. November f. A. Der vedtoges derefter, med alle Stemmer mod 1, følgende af Tarif-

kommissionens Medlemmer og den københavnske Fællesbestyrelse foreslaede Resolution.

Fællesgeneralforsamlingen den 19. November vedtager som Hovedfordring ved den kommende Tarif at opstille Kravet om 8 Timersarbejdsdagen, da dette Kravs Opfyldelse alene er i Stand til at skaffe virkelige Forbedringer for Fagets Arbejdere.

Der har derefter fundet Forhandlinger Sted mellem Repræsentanter for de københavnske Organisationer under Typografforbundet og Københavns Bogtrykkerforening, og i de første Dage af Januar var der i den samlede Tarifikommission opnaaet Enighed om en Fællesindstilling, hvoraf vi fremhæver følgende Punkter:

Den nuværende Arbejdstid paa 9 Timer for Dagarbejdere nedsættes straks til 8½ Time, og fra 1. Januar 1910 til 8 Timer. For Natarbejdere var den ordinære Arbejdstid forud ikke over 8 Timer.

For Værksættere forhøjes den nuværende Minimalløn af 24 Kr. fra 1. Januar 1907 med 1 Kr., og fra 1. Januar 1910 atter med 1 Kr. til 26 Kr. Akkordarbejdet stiger straks med 2 Øre pr. 1000 Bogstaver, og fra 1. Januar 1910 igen med 2 Øre, hvorved Prisen bliver 42 Øre og 44 Øre henholdsvis for »danske« og latinske Bogstaver. Bladsætternes Minimalløn, som nu er 28 Kr., forhøjes ikke. Akkorden forhøjes nu med 1 Øre, og den 1. Januar 1910 atter med 1 Øre pr. 1000 Bogstaver.

Ogsaa for de andre Branchers Løn- og Arbejdsforhold indføres der enkelte Forbedringer.

Om Maskinsætternes Forhold har Kommissionen ikke kunnet enes, hvorfor den har foreslaaet at udskyde dette Spørgsmaal til en senere Forhandling.

I »Typograf-Tidende« for den 6. Januar, hvor Forslaget er refereret i sine Hovedtræk, udtales:

Som man vil se af Forslaget er 8 Timersdagen naaet fra 1. Januar 1910. Dette er naturligvis et stort Resultat, men den er købt med en 8-aarig Tarifperiode, i hvilket Tidsrum der ikke gives Arbejderne Adgang til væsentlige Forbedringer i deres Kaar. Der er ganske vist ikke i det oprindelige Forslag forlangt Forhøjelser, men naar den ene Times Forkortelse ikke kunde være blevet gennemført straks, kunde man have ventet af Princi-

palerne, at de var gaaet med til større Indrømmelser paa Minimallønnen, end Tilfældet er. Ogsaa paa andre Punkter har Forslaget Mangler, som momentvis betyder Forrykkelse af de bestaaende Forhold.

Imidlertid — Medlemmerne har jo med stor Enstemmighed forlangt 8 Timers Dagen, og har erklæret at ville bringe Ofre for at opnaa den, hvilket har sat sit Præg paa det foreliggende Forslag; men der er paa den anden Side ingen Tvivl om, at de Ofre, som skulde være bragt for at gennemføre Forkortelsen med Magt, vilde være blevet betydeligt større, og har man at vælge herimellem, kan Valget ikke være tvivlsomt.

Til den 14. Januar var der indkaldt til Fælles-Generalforsamling for de københavnske Afdelinger af Typografforbundet i Tivolis Koncertsal. Men forinden denne Generalforsamling blev der, dels af Brancheafdelingerne, dels af Personaler fra enkelte Trykkerier, holdt Møder for at drøfte det nye Tarifforslag, og paa alle disse Møder blev der protesteret imod Forslaget. Dette blev da ogsaa forkastet paa Generalforsamlingen den 14. Januar med 941 Stemmer mod 321.

Der vedtoges derefter følgende:

Da det fremlagte Tarifforslag ikke opfylder de Krav, der forlanges gennemført i en ny Tarif, beslutes det at indlede nye Forhandlinger med Københavns Bogtrykkerforening. Disse Forhandlinger skal være tilendebragte inden 1. Februar 1906.

Efter Vedtagelsen af denne Resolution valgtes der et nyt Udvalg paa 7 Medlemmer til eventuelt at deltage i Forhandlingerne med Delegerede fra »Københavns Bogtrykkerforening«.

»Dansk Typografforbund« har senere meddelt Bogtrykkerforeningen hvilke Ændringer Arbejderne ønsker tilført Tarifforslaget, men Foreningen overgav Sagen til »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«.

Paa dennes Foranledning blev der i Tirsdags afholdt et Fællesmøde af Medlemmer af Arbejdsgiverforeningens og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, Bestyrelserne for Typografforbundet og Bogtrykkerforeningen samt Bogtrykkernes Medlemmer af Tarifikommissionen og de paa Typograffernes Generalforsamling den 14. Januar valgte Kommissionsmedlemmer. Efter en længere Forhandling vedtoges følgende:

Paa et den 23. Januar 1906 afholdt Møde mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund, Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund, vedtoges det at optage fornyet Forhandling mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund, med det Formaal at naa til en endelig Overenskomst, der saavidt mulig kan tilfredsstille begge Parter.

Forhandlingerne paabegyndes Lørdag den 27. ds. Repræsentanterne for begge Organisationer skal møde med Mandat til at træffe endelig og bindende Overenskomst.

N. ANDERSEN. C. M. OLSEN.

LANGKJÆR. VICTOR PETERSEN.

Typografernes Delegerede har derefter, ved en blandt Forbundets københavnske Medlemmer foretagen Afstemning, skaffet sig det fornødne Mandat til at afslutte Overenskomst. Der skal dermed ikke afholdes ny Generalforsamling for at tage Stilling til det Resultat, den samlede Kommission eventuelt bliver enig om.

Meddelelser

Den permanente Voldgiftsret. Til Medlemmer og Suppleanter af den permanente Voldgiftsret for Aaret 1906 har De samvirkende Fagforbund valgt følgende:

Til Medlemmer:

D'Hrr. Landstingsmand, Bageribestyre C. C. ANDERSEN, J. A. HANSEN, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Raadmand Cand. jur. GUSTAV PHILIPSEN.

Til Suppleanter:

D'Hrr. Bestyrer for Mursvendenes Aktieselskab, SOPHUS ANDERSEN, Folkethingsmand, Bryggeribestyre SIGVALD OLSEN og Overretssagfører OSKAR JOHANSEN.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har valgt følgende:

Til Medlemmer:

D'Hrr. Overretssagfører J. L. BUSCH, Malermester VILH. HANSEN og Ingeniør N. C. MANBERG.

Til Suppleanter:

D'Hrr. Direktør S. C. HAUBERG, Murremester LYTHANS PETERSEN og Overretssagfører C. V. SCHIERBECK.

Til Formand har Voldgiftsretten

genvalgt Borgmester H. A. JACOBI og til Næstformand Overretsassessor Dr. jur. C. USSING.

Universitetets Prisspørgsmaal for Aaret 1905—1906. Blandt de Spørgsmaal, Universitetet har udsat til Prisbesvarelse, fremkommer under Punkt 3, »Statsvidenskab«, følgende:

»En Fremstilling og Vurdering af de nyere Bestræbelser for at bilægge Arbejdskonflikter ved Voldgift.«

Afhandlingen, der kan affattes i det danske Sprog, skal være skrevet med en tydelig Haandskrift; den maa kun være betegnet med Motto eller Mærke, medens Forfatterens Navn, Fødselsdag og Aar angives i en vedlagt, lukket Konvolut, der er betegnet med samme Motto eller Mærke som Afhandlingen. Denne indsendes til Universitetets Rektor inden 1. December 1906.

Adgangen til at deltage i Konkurrencen om Prisedaillen er ikke indskrænket til akademiske Borgere, men staar aaben for enhver, som paa den Tid, Prisopgaven besvares, ikke er over 30 Aar og heller ikke har opnaaet fast kongelig Ansættelse. Paa Ydersiden af ovennævnte Konvolut maa findes følgende Erklæring: »Ved Afgivelse af denne Besvarelse er Forfatteren ikke fyldt 30 Aar, og har ikke opnaaet fast kongelig Ansættelse«. Forefindes denne Erklæring ikke, vil Afhandlingen ikke blive bedømt.

De indleverede Eksemplarer af Besvarelserne indlemmes i Universitetets Arkiv.

Da den Mulighed ikke er udelukket at der blandt vore mange Medlemmer kan være nogle, der har Evne, Tid og Lyst til at beskæftige sig med den foreliggende Opgave, anmode vi om at ovenstaaende maa blive bekendtgjort i saa stor Udstrækning som man finder Anledning til, enten ved Optagelse i Fagblade eller ved Oplæsning paa et Møde.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32

KØBENHAVN DEN 3. FEBUAR 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Samfundshjælp til Arbejdsløse i Norge. — Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne; Dansk Slagteriarbejderforbund; Karetmagerforbundet; Glasarbejderne; Tobaksarbejderne i København; Typograferne). — Arbejdstiden (Arbejdstid i Kanada; Det tyske Malerforbund).

Samfundshjælp til Arbejdsløse i Norge

Ligesom her i Danmark har Arbejdsorganisationerne i Norge med Styrke krævet Samfundets Hjælp til Arbejdsløse.

Efter gentagne Andragender lykkedes det endelig Arbejdernes faglige Landsorganisation, sammen med den socialdemokratiske Partiorganisation, at faa Stortinget til i 1903 at vedtage en Opfordring til Regeringen om at overveje hvorvidt, og i bekræftende Fald, hvilke Foranstaltninger der antages at burde træffes til Fremme af private eller kommunale Arbejdsløshedskassers Oprettelse og Virksomhed, hvorhos Regeringen opfordredes til, eventuelt, at fremsætte Forslag til en hensigtsmæssig Ordning.

Regeringen nedsatte i den Anledning en Kommission, bestaaende af Professor OSKAR JÆGER som Formand, Bogtrykker C. GRØNDAHL og Formanden for Det norske Jærn- og Metalarbejderforbund, M. ØRMESTAD. Komiteen nedsattes den 11. Juni 1904 og har allerede nu kunnet forelægge sit Arbejde i Form af en meget omfangs- og indholdsrig Betænkning, der er et helt lille socialpolitisk Arkiv, indeholdende en Mængde Oplysninger om Forsøg, der er gjort paa de forskellige Steder med at komme Arbejdsløse til Hjælp ved offentlige Midler.

Komiteen har bl. a. haft den Opgave at behandle Spørgsmaal, og eventuelt

udarbejde Forslag om, hvorvidt Arbejdsløshedskassers Oprettelse og Virksomhed bør søges fremmet gennem Bidrag af Kommunen eller Statskassen eller begge Dele, samt om Bidragene alene bør gives til Fagforeningernes Kasser, eller om de bør ydes til private Arbejdsløshedskasser, og hvilke nærmere Betingelser der bør stilles til Kasserne, for at der skal kunne gives dem Stats- eller Kommunebidrag.

Komiteens Indstilling indeholder et Udkast til en Lov om Stats- og Kommunebidrag til norske Arbejdsløshedskasser. Det hviler paa det af det danske Socialdemokrati og forøvrigt af Arbejderne i alle Lande krævede Princip, at de offentlige Tilskud *kan* ydes direkte til Arbejdernes egne Understøttelseskasser for Arbejdsløse. Nu maa det kun ønskes, at den norske Regering vil gøre dette Princip til sit, og at Stortinget derefter vil tiltræde samme.

Efter Udkastet kan en Understøttelseskasse for Arbejdsløse, uanset om den er knyttet til en Fagforening eller ikke, naar den er anerkendt berettiget af Regeringen, af Statskassen for hvert Kvartal erholde godtgjort *Trediedelen* af de Beløb, som den har udbetalt til sine Arbejdsløse, som er bosat i Landet. Udkastet fastsætter ingen Maximalgrænse for Statens Bidrag. Hvis en Arbejdsløshedskasse er knyttet til en Fagforening, skal Kassen føre særskilt Regnskab, og Midlerne skal holdes strengt adskilte fra Foreningens andre Midler; den skal være forpligtet til at optage Arbejdere, som ikke er Medlemmer af Fagforeningen; saadanne Medlemmer af Understøttelseskassen skal dog kunne paalægges et Tillæg til det almindelige Kontingent til Kassen, forsaavidt Administrationen bestrides

af Fagforeningen. Ministeriet (Departementet for Søfart, Handel og Industri) afgør Stridigheder mellem de Forsikrede og Kasserne angaaende Lovmedholdigheden af de af disse fattede Beslutninger. Hvor der i en Kommune findes kommunalt Arbejdsanvisningskontor, skal de Arbejdsløse, for at komme i Betragtning ved Statstilskuddet, være anmeldt paa det nævnte Kontor. Kasserne kan underkastes et kommunalt Tilsyn. Af de Tilskud, Staten yder, kan denne paaligne Kommunerne to Trediedele. Den eventuelle Lov tænkes foreløbig at skulle gælde til 1. Januar 1910.

Det af Kommissionen forelagte Udkast hidsættes nedenfor i dets Ordlyd:

Udkast

til

lov om stats- og kommunebidrag til norske arbejdsledighedskasser.

§ 1. Alle norske arbejdsledighedskasser, som opfylder de i nærværende lov opstillede betingelser, har adgang til at erholde refunderet af statskassen en trediedel af de pengebeløb, hvormed de understøtter sine her i landet bosatte forsikrede. Saadan refusion foretages kvartalsvis af vedkommende regeringsdepartement.

§ 2. Andragende om at blive anerkjendt som berettiget til at erholde refusion indsendes til departementet, ledsaget af et exemplar af vedkommende arbejdsledighedskasses love. Saafremt departementet finder, at disse ikke staar i strid med nærværende lov, skal andragendet indvilges. Paa samme maade forholdes, om der senere foretages forandringer i kassens love.

§ 3. To trediedele af de beløb, staten saaledes udbetaler, bliver af departementet en gang aarlig at udligne paa de herreds- og bykommuner, hvori de, der har modtaget arbejdsledighedsunderstøttelse, sidst har havt bopæl 1 aar itræk. Forsaavidt dette ikke kan oplyses, eller de understøttede overhovedet ikke har boet 1 aar itræk i nogen norsk kommune, bærer staten den hele udgift. Spørgsmaalet om refusionspligt paahviler nogen kommune, og i tilfælde hvilken, afgøres af departementet.

§ 4. De beløb, hvoraf en arbejdsledighedskasse i henhold til § 1 kan forlange refusion, maa være udbetalt som stedlig understøttelse eller som rejse- eller flytningsbidrag til uforskyldt arbejdsløse, men arbejdsløse personer. Som uforskyldt ansees ikke arbejdsløshed, der er forarsaget ved streik eller lockout.

§ 5. Er vedkommende arbejdsledighedskasse knyttet til en forening, skal den føre særskilt regnskab. Dens midler, der skal holdes adskilte fra foreningens midler, maa kun anvendes til dækkelse af dens egne forpligtelser og kan ikke af foreningens kreditorer gøres til gjenstand for arrest, exekution eller udpantning. Heller ikke kan der for gjæld paahvilende no-

gen, som er forsikret i en saadan kasse, søges dækning i den forsikredes krav paa kassen.

§ 6. Enhver til en forening knyttet arbejdsledighedskasse maa, for at erholde refusion, give personer, tilhørende de samme fag som kassens medlemmer, adgang til at forsikre sig paa lige vilkaar med disse, selv om de ikke er medlemmer af foreningen. De her nævnte forsikrede erholder dog ikke ret til at være med i afgørelser angaaende kassens love eller til at deltage i kassens ledelse, medmindre foreningen herom fatter beslutning. Desuden kan kassen, forsaavidt dens administration bestrides af vedkommende forening, paalægge saadanne forsikrede en forhøielse af den ordinære kontingent med 10 procent til dækning af administrationsudgifter, og, hvis dette viser sig utilstrækkeligt, med departementets billige forhøje den med et yderligere tillæg, der ikke maa overstige 15 procent.

§ 7. Findes nogen, som enten er eller har forlangt at blive forsikret i en af de i denne lov omhandlede arbejdsledighedskasser, at en af kassens styre i hans sag fattet beslutning ikke er lovmedholdig, kan han paaklage den til departementet.

§ 8. En arbejdsledighedskasse, hvis andragende om refusionsret er indvilget, maa ikke udbetale understøttelse til nogen arbejdsledig, som opholder sig i en kommune, hvor der er offentligt arbejdsanvisningskontor, førend vedkommende er anmeldt paa dette kontor som arbejdssøgende. Undlades dette, mister arbejdsledighedskassen retten til at faa noget refunderet af den saaledes udbetalte understøttelse. Saasart den arbejdsledige paany faar arbeide, anmeldes ogsaa dette til kontoret.

§ 9. De arbejdsledighedskasser, som modtager refusion efter nærværende lov, skal ved udgangen af hvert kvartal indsende opgaver til departementet over den i kvartalet udbetalte arbejdsledighedsunderstøttelse, ledsaget af de bilag og oplysninger, som departementet bestemmer. Saasart opgaverne er fundet at være i orden, foregaar den i § 1 nævnte refusion.

§ 10. En gang om aaret indsender vedkommende arbejdsledighedskasser til departementet beretning om sin virksomhed og ekstrakt af sine regnskaber.

§ 11. De i denne lov omhandlede arbejdsledighedskasser skal maanedlig til kommunistyret i de kommuner, hvor der er udbetalt arbejdsledighedsunderstøttelse, indsende opgaver herover efter et af departementet fastsat schema.

§ 12. Kommunestyret kan opnævne et tilsyn, bestaaende af en eller flere personer, til nærmere at granske de modtagne opgaver, og kan beslutte, at disse skal sendes direkte til tilsynet. Opnævnelsen gjælder for 3 aar, og enhver kan nægte at modtage gjenvalg i saa lang tid, som han har forrettet som tilsynsmand. Kommunestyret eller det af dette opnævnte tilsyn har ogsaa adgang til at øve kontrol med, at refusion kun ydes for beløb, som af arbejdsledighedskasserne er blevet udbetalt i overensstemmelse med nærværende lovs § 3, og kan i dertil fornøden udstrækning gjøre sig bekendt med arbejdsledigheds-

kassernes bøger og regnskaber, samt afkræve kassernes styre de oplysninger, som findes nødvendige. Tilsynet udfører sit arbejde i henhold til en af kommunestyret med departementets godkendelse fastsat forretningsorden (instrux). I tilfælde af uenighed mellem kommunestyret eller tilsynet og en arbejdsledighedskasse om retmæssigheden af en udbetalt understøttelse, forelægges Sagen for departementet til afgørelse.

§ 13. De i § 9 nævnte opgaver maa være indsendt til departementet 6 uger efter kvartalets udgang, de i § 11 nævnte til kommunestyret 14 dage efter maanedens udløb. I modsat fald tabes retten til refusion.

§ 14. Denne lov træder i kraft den 1ste januar 1906 og forbliver gjældende til 1ste januar 1910.

Ovenstaaende er altsaa foreløbig kun et *Udkast* fra den nedsatte Komité, men saa vidt os bekendt, er der Udsigt til, at den norske Regering vil fremlægge Udkastet, maaske i en lidt ændret Form, for Stortinget, som sit *Forslag*, og som saadant vil det have de bedste Chancer for ogsaa at blive ophøjet til *Lov*.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmændene paa Cementfabrikerne havde, som bebudet i »Arbejderen« for 4. November f. A., opsagt de med Fabrikanterne indgaaede Overenskomster til Ophør den 1. Februar. I den Anledning har der i Januar været ført Forhandlinger i København mellem Parterne, med det Resultat, at Fabrikanterne tilbød en Forhøjelse af 2 Øre paa Timelønnen, saaledes at denne bliver 30 Øre for Aalborg-Fabrikerne og 28 Øre for Fabrikerne ved Mariager Fjord, med en Varighed for Overenskomsten af 4 Aar; endvidere tilbødes der enkelte Tillæg paa Akkordpriser.

Arbejdernes Repræsentanter ved Forhandlingerne erklærede sig villige til at gaa ind paa den tilbudte Timeløn, hvorimod de vilde have Spørgsmaalet om Varigheden forelagt Cementarbejderne. Disse har nu, ved deres Generalforsamlinger vedtaget at gaa ind paa en ny Overenskomst med den nævnte Varighed.

Dansk Slagteriarbejderforbund agter at søge en Overenskomst gennemført paa Kammerows Tarmrenseri i *Nørresundby*,

saaledes at Arbejdstiden bliver fra Kl. 6—6 med 2 Timers Hvile- og Spisetid, samt Fastsættelse af en Minimalløn og Betaling for Over- og Helligdagsarbejde. Arbejdstiden er nu 13 à 13½ Time daglig.

Fabriken beskæftiger 10—12 Mand.

Forretningsudvalget har paa Forbundets Anmodning givet sit Samtykke til at de nævnte Fordringer fremsættes for Arbejdsgiveren.

Glasarbejderne. Dansk Glasarbejderforbund afholdt i Slutningen af forrige Aar Delegeretmøde, paa hvilken det vedtoges at opsigte den mellem Glasværkerne og Forbundet bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. April d. A., og denne Beslutning er ved en Afstemning blandt Medlemmerne enstemmig blevet godkendt. Løntarifens er 6 Aar gammel for Flaskemagernes Vedkommende; Hvidglasmagernes Løntarif er langt ældre.

Forbundet agter at stille Fordring om et mindre Tillæg af 10 Øre pr. 100 Flasker for Flaskemagernes Vedkommende og 6 pCt. Tillæg for Hvidglasmagerne. Endvidere ønskes Erstatning for de Timer, der gaar tabt for Arbejderne, naar Fabriken af en eller anden Grund indstiller Arbejdet, og man ønsker en anden Affattelse af forskellige Punkter i Overenskomsten.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 260 Medlemmer.

Forretningsudvalget har efter derom fremsat Anmodning sanktioneret, at Overenskomsten opsiges, og at Forbundets Fordringer fremsættes som Forhandlingsgrundlag.

Karetmagerforbundet agter at opsigte den for Vejle bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. Maj d. A. Forbundet vil fremsætte Krav om en Minimalløn af 32 Øre for Svende det første Aar efter udstaaet Lære og derefter 35 Øre, og om Afskaffelse af Kost og Logi hos Mestrene.

Forretningsudvalget har godkendt, at Overenskomsten opsiges, og at Fordringerne fremsættes.

Tobaksarbejderne i København. Den for Tobaksarbejderne i København be-

staaende Overenskomst blev efter en langvarig Strejke oprettet i Aaret 1900, og den fornyedes i 1903 for 3 Aar. Tobaksarbejderforbundet ønsker nu indført nogle Forbedringer for de daarlignst stillede Medlemmer, navnlig Tilberederne, og desuden ønsker man gennemført en Læringseskala. En saadan bestaar allerede for enkelte Fabriker.

Forbundet har i den Anledning anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsigte Overenskomsten og til at fremsætte sine Krav, hvilket er tiltraadt af Forretningsudvalget.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 900 Medlemmer.

Typograferne. I vort sidste Numer meddelte vi, at der ved en Afstemning blandt de københavnske Medlemmer af Dansk Typografforbund var givet de nyvalgte Medlemmer af Tariffkommissionen Mandat til at træffe endelig Afgørelse om en ny Tarif sammen med Bogtrykkernes Delegerede. Den samlede Kommission afholdt sit første Møde Lørdag den 27. Januar, og Forhandlingerne har været fortsat hver Dag, indtil Parterne i Torsdags Aftes maatte gaa fra hinanden uden at være bleven enige.

Det var dog saaledes, at man faktisk var enig baade om Løn- og Arbejdsforhold og om Overenskomstens Varighed osv., men Bogtrykkernes Repræsentanter opstillede i sidste Øjeblik, som Betingelse for at gaa med til de sidst gjorde Indrømmelser, at der af de Bogtrykkere, som staar udenfor Københavns Bogtrykkerforening, enten skulde forlanges et ugenligt Kontingent indbetalt for hver Arbejder, som beskæftiges, eller at den afsluttede Tarif-Overenskomst kun kunde indføres hos Bogtrykkere, som staar udenfor Københavns Bogtrykkerforening, efter særlig Overenskomst i hvert enkelt Tilfælde, mellem Mestrenes og Arbejdernes Organisationer. Dette kunde Arbejderne ikke gaa med til. Det er en Selvfølge, at de, ikke mindre end Bogtrykkerforeningens Medlemmer, vil forlange Tarifen indført ogsaa paa Trykkerier, hvis Ejere staar udenfor Københavns Bogtrykkerforening, og der foreligger ingen særlige Grunde til at tro, at Typogra-

ferne ikke skulde være i Stand til at gennemføre Tarifen overalt. Vi forstaar derfor heller ikke, at Bogtrykkerne i fuldt Alvor har kunnet gøre den hele Tarif-Vedtagelse fra deres Side afhængig af, at en saa urimelig Fordring honoreres.

Af den Grund nærer vi ogsaa det Haab, at de foreløbig strandede Forhandlinger atter vil blive genoptaget. Bogtrykkerforeningens Stilling er for uholdbar til at den kan paaregne Støtte fra Arbejdsgiverforeningens Side.

Efterskrift. Efter en Konference mellem Formændene for Hovedorganisationerne og for Typografernes og Bogtrykkernes Organisationer Fredag Eftermiddag, er der fastsat nyt Møde af den samlede Tariffkommission til Lørdag Kl. 1.

Arbejdstiden

Arbejdstid i Kanada. Efter en Statistik i Kanada, udarbejdet af den kanadiske Regerings statistiske Bureau, fremsættes følgende Oversigt for 1904—1905 angaaende Arbejdstiden i Jærn- og Metalfagene.

Fag	Den daglige Arbejdstid i Timer			
	over 10	10	9	8
	i nedenst. Antal Byer			
Jernarbejdere.....	1	36	6	
Maskinarbejdere.....		59	12	
Smede.....		87	10	
Kedelsmede.....		35	10	
Formere.....	1	50	10	1
Metalpolerere.....		23	3	1
Blikarbejdere.....		28	13	3
Skibbyggere.....		17	6	

Det tyske Malerforbund har i 106 Byer gennemført Overenskomster, indeholdende Bestemmelser om Arbejdstidsforkortelse. Af disse har dog 66 en Arbejdstid af 10 Timer og derover, medens 18 Byer har 9½ Time og 22 har 9 Timer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 33

*

KØBENHAVN DEN 10. FEBRUAR 1906

*

2. AARGANG

INDHOLD: Arbejdsløsheden (De samvirkende Fagforbunds Andragende til Lovgivningsmagten; Antallet af Arbejdsløse i Danmark i December Maaned 1905; Arbejdsløsheden i Norge 1905. — Lønbewægelser og Konflikter (Mølleriarbejderne i Hadsten; Sukkervare-, Chocolate- og Biskuitarbejdernes Forbund; Tekstilarbejderne; Typograferne i København). — Agitation paa Bornholm. — Gensidighedsreglerne.

Arbejdsløsheden

De samvirkende Fagforbunds Andragende til Lovgivningsmagten. Da den af Regeringen nedsatte Forsikringskommission fremdeles lader vente paa sig, har Forretningsudvalget anset det nærværende Tidspunkt for at være det rette til at minde Regering og Rigsdag om den paa Generalforsamlingen i April vedtagne Resolution angaaende Statshjælp til Arbejdsløse. Dette er sket ved Indsendelse af følgende Andragende:

Til Regering og Rigsdag!

De danske Arbejderses faglige Landsorganisation, »De samvirkende Fagforbund i Danmark«, som bestaar af 47 Landsforbund i forskellige Fag med 964 Afdelinger og 14 enkeltvis indmeldte Foreninger, tilsammen 978 Fagforeninger med 67,503 Medlemmer, afholdt den 20. og 21. April 1905 sin ordinære Generalforsamling i Arbejdernes Forsamlingsbygning paa Enghavevej i København. Generalforsamlingen, som bestod af samtlige Forbunds Hovedbestyrelser samt Repræsentanter for de enkeltvis indmeldte Foreninger og for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i 60 Byer, vedtog enstemmigt nedenstaaende Beslutning, som vi herved tillader os at meddele den høje Regering og Rigsdag med Anmodning om, at der maa blive taget Hensyn til de i Beslutningen fremsatte Udtalelser.

Beslutningen er saalydende:

Da ethvert Menneske har en Ret til at eksistere, og da Samfundet har en Interesse i, at Arbejdskraften bevares i den længst mulige Tid, men da Arbejderne i det kapitalistiske Samfund i Reglen kun oppebærer en Løn, der knapt nok er tilstrækkelig for Tilvejebringelsen af det nødvendige til Livets Ophold i den Tid, deres Arbejdskraft benyttes, og da de af den Grund ofte synker ned i Nød og Elendighed, naar de ere forhindrede i at afhænde deres Arbejdskraft, anser Generalforsamlingen det som en Pligt for Samfundet at træffe saadanne Foranstaltninger, at Arbejderne derved beskyttes imod den uforskyldte Nød, der paaføres dem ved Arbejdsløsheden.

Samfundet har alt for længe forsømt den Pligt, det har til at træde hjælpende til overfor Arbejderne under Arbejdsløshed. Den vedtagne Lov af 29. Marts 1904, der hjemler Kommunerne Ret til at faa godtgjort af Statskassen Trediedelen af de Beløb, som de i et Regnskabsaar har ydet de frie Fattiggasser i Provinserne eller til velgørende Foreninger i København, kan ikke paa langt nær tilfredsstille de Krav om Hjælp, som de Arbejdsløse har Ret til at stille.

Ved i stor Udstrækning at oprette Understøttelseskasser for Arbejdsløse har Arbejderne vist, at de for deres Vedkommende gerne vil medvirke til at hjælpe deres arbejdsløse Kamerater. Men den Hjælp, der paa den Maade, kan ydes de Arbejdsløse, er for begrænset, baade med Hensyn til Hjælpens Størrelse og til dens Varighed.

Generalforsamlingen opfordrer derfor Lovgivningsmagten til snarest muligt at vedtage en Lov, hvorved der af Statskassen stilles et passende Beløb til Raadighed for Arbejderorganisationer, som har oprettet, eller senere maatte oprette Understøttelseskasser for deres arbejdsløse Medlemmer. I Lighed med, hvad der sker for andre Samfundsklasser, som modtager Statstilskud til deres Virksomhed, bør et Tilskud til Understøttelseskasser for Arbejdsløse indbetales til og administreres af Arbejdernes egne Organisationer, da disse, med det indgaaende Kendskab de hver for sig har til Fagets og Arbejdernes Forhold, bedre end andre vil være i Stand til at anvende Midlerne efter deres Formaal. Generalforsamlingen kan, baade med Hensyn til dette Punkt og til de øvrige Punkter, som danner Grundlaget for det af Socialdemokraterne i

Folketinget gentagne Gange indbragte Lovforslag, slutte sig til dette Forslag og udtaler Ønsket om at se det gennemført snarest.

Arbejderne kan ikke slaa sig til Ro med en Henviisning til, at den af Folketinget nedsatte Forsikringskommission har Spørgsmaalet til Behandling. Efter Generalforsamlingens Mening har denne Behandling allerede været alt for længe, hvorfor den opfordrer Lovgivningsmagten til ikke at afvente Kommissionens Betænkning, men derimod, saa snart ske kan, fremme det nævnte Lovforslag.

Generalforsamlingen opfordrer Arbejderne som Statsborgere til overalt, hvor de ved Valg til Rigsdagens to Ting eller paa anden Maade kan faa Lejlighed dertil, at gøre deres Indflydelse gældende, for at søge dette vigtige Arbejderanliggende fremmet.

Ved Resolutionens Vedtagelse regnedes der med den Mulighed, at Socialdemokraterne i Folkethinget vilde forelægge deres tidligere Forslag om Statstilskud til Fagorganisationernes Understøttelseskasser for Arbejdsløse. Vi er bekendt med, at dette ikke er sket, fordi man havde Grund til at vente, at der fra Forsikringskommissionens og derefter fra Regeringens Side, paa et tidligere Tidspunkt af indeværende Rigsdagss mling vilde fremkomme Forslag, sigtende til Spørgsmalets Løsning, og af samme Aarsag har De samvirkende Fagforbunds Ledelse ikke tilstillet Lovgivningsfaktorerne Meddelelse om Landsorganisationens Beslutning.

Men da Arbejderne i Danmark endnu forgæves venter paa en Tilkendegivelse af, hvad den nævnte Kommission agter at foreslaa, og hvorledes den højtærede Regering stiller sig til hele Sagen, har de anset det for nødvendigt, gennem deres Landsorganisation at bringe deres berettigede Krav om Statshjælp til uforskyldt Arbejdsløse i Erintring, hvorfor man, paa De samvirkende Fagforbunds Vegne, tillader sig at rette en indtrængende Opfordring til den høje Regering og den høje Rigsdag om, inden den nuværende Rigsdagsamling er gaet til Ende, at vedtage en Lov med det her omtalte Formaal.

København, den 31. Januar 1906.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:

C. M. OLSEN,
Formand.

C. F. MADSEN.

*

Andragendet er indbragt i Landstinget ved C. C. ANDERSEN, i Folkethinget ved MARTIN OLSEN.

Antallet af Arbejdsløse

i Danmark i December Maaned 1905

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejds-, Rand.						100
Barnevognsarb..						
Bogbindere	68	387	21	15	330	15
Brolæggere	50			15		
Bryggeriarb.	3	48	3	5	87	5
Bygningssnek..		1813	80			
Elektrikere	12	285	17	1	14	1
Formere	46	493	42	56	1227	36
Farmaceuter ...			6			4
Frihavnsarbejd..						
Forgyldere						
Glarmestre	12		12			
Gørtl. o. Metalar.	26	402	22	12	91	12
Handskemagere.	5	146	5			
Hattearbejdere..	9	188	9	17	442	17
Hvidgarvere ...	5	122	5	4	118	4
Karetmagere ...	24	532	20	21	525	20
Kedel-o.Maskinp	27	437	19	12	295	11
Keramikere		14	1			
Korkskærere ...	70	1270	70			
Kurvemagere ...						
Lohgarvere						
Marm., Kalk o..						
Sandstenshug	21	264	18	1	25	1
Metaltrykkere ..	11	112	11			
Mineralvandsarb	3	24	3			
Murarbejdsmd. .	100	2500	100			
Murere			200			700
Mølleriarbejdere	5	140	3	2	50	2
Ovnsættere	12	230	12			
Papirfabrikarb..				3	78	2
Pottemagere ...						
Rebslagere				28		28
Savværksarb. og						
Maskinsnedker	28	525	19	72	507	45
Sejlmagere	21	206	21			
Skibstømrere ...	72	401	33	6	60	6
Skifferdækkere..						
Skraatobaksarb.	1	1	1			
Snedkerforb.		2505	127		1208	114
Stenarbejdere ...						
Stukkatorer		56	8			
Sukker-, Chokol.						
Biskuitarbejd.				4	24	4
Søfyrbødere ...						
Trælastarbejdere		1600				
Tømrere			195			603

Der foreligger Oplysninger fra 42 Organisationer med et samlet Medlems-

antal af 26,266. Deraf havde 32 Organisationer med ialt 24,655 Medlemmer den 31. December 2813 Arbejdsløse. 10 Organisationer med ialt 1611 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse paa sidste Dag.

Arbejdsløsheden i Norge i 1905. Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge har optaget en Statistik over Arbejdsløsheden i 1905, omfattende et gennemsnitligt Medlemstal af 15,700. Af disse var 8050 gifte; Antallet af disses Børn under 15 Aar var 18,270.

I Organisationerne i Sæsonfagene har Arbejdsløsheden selvfølgelig været størst. Murerne har haft 24 pCt., Malerne 10,₆, Arbejdsmændene 7,₇, Typograferne 5,₀, Jærn- og Metalarbejderforbundet 2,₁, Formerforbundet kun 0,₈ pCt. i Gennemsnit. Af de enkelte Foreninger i Kristiania har Murarbejdsmændene haft 28,₂, Handskemagerne 11,₇, Hattemagerne 3,₄ pCt.

Det samlede Antal tabte Arbejdsdage paa Grund af Arbejdsmangel har været 152,765, som svarer til 3,₅ pCt. af det hele Antal Arbejdsdage.

I Almindelighed har Arbejdsløsheden været størst om Vinteren, Typograferne har dog haft flest Arbejdsløse i August og September, derefter i Januar; Bogbinderne havde flest i Juli, Handskemagerne i Juni og Juli, Hattemagerne i Juli og August.

Arbejdsløshed af andre Aarsager, saasom Vejrforhold, Konflikt, Sygdom, Alderdom, Militærtjeneste osv. udviser et samlet Antal tabte Arbejdsdage af 150,911 og en Ledighedsprocent af 3,₅. Sygdom og Militærtjeneste har været de Aarsager, der har medført det største Antal arbejdsledige Dage. Arbejdsløshed af de her nævnte forskellige Aarsager har været størst i Sommeren og Efteraarsmaanederne.

Lønbevægelser og Konflikter

Mølleriarbejderne i Hadsten har ved Forhandling med Arbejdsgiverne opnaaet en lille Lønforhøjelse af 50 Øre mere om Ugen pr. Mand samt 5 Øre

mere pr. Time for Overarbejde. Overenskomstens Varighed er fastsat til 1. April 1907 og har tilbagevirkende Kraft fra 1. April 1905.

Sukkervare-, Chokolade- og Beskuitarbejdernes Forbund har ved Forhandling gennemført en ny forbedret Overenskomst for »Fællesforeningens« Chokoladefabrik i Kolding.

Tekstilarbejderne. Dansk Tekstilarbejderforbund har, efter derom fremsat Anmodning, faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at søge gennemført Overenskomster paa Brødrene Lunds Fabriker i Herning samt hos Aktieselskabet C. Olesen & Co.s Plydsfabrik i Kastrup. Der bestaar for Tiden ingen Overenskomst med de vedkommende Fabriker.

Lønbevægelsen paa de to Fabriker vil omfatte ca. 100 Arbejdere.

Forbundet meddeler, at Klædefabrikant Chr. Juncker i Randers har op sagt den bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. April d. A.

Fabriken beskæftiger ca. 80 Arbejdere.

Typograferne i København har nu faaet en Overenskomst med deres Arbejdsgivere i Stand. I en lille Efterskrift i vort sidste Numer kunde vi meddele, at de afbrudte Forhandlinger skulde genoptages i Lørdags, og ved et Møde, der varede fra Kl. 3 Lørdag Efterm. til Kl. 4 Søndag Morgen, opnaaedes der endelig Enighed om en ny Tarif. Foruden de af en tidligere Tarifkommission vedtagne Bestemmelser om Løn og Arbejdstid — som findes refererede i »Arbejderen« for 27. Januar — er der opnaaet nogle yderligere Tillæg for Akkordarbejde samt forskellige andre Forbedringer. Til Gengæld har den nye Forhandling bragt nogle Ændringer, som krævedes af Bogtrykkerne. Varigheden sattes, som tidligere, til 8 Aar.

Det vil erindres, at den nye Tarifkommission havde fuldt Mandat til at træffe endelig og bindende Afgørelse om en ny Tarif; der kunde altsaa ikke forandres ved, hvad der nu var fastsat og underskrevet. Tirsdag den 6. Februar blev Resultatet af Tarifkommissionens

Arbejde for en Fælles-Generalforsamling af Medlemmer af de københavnske Afdelinger af Typografforbundet.

Agitation paa Bornholm

Dansk Stenarbejderforbund meddelte i Decemr Maaned f. A., at Lønforholdene blandt Stenhuggerne paa Bornholm var saa elendige, som tænkes kunde. Der bestaar ganske vist en Priskurant for Stenhuggerarbejde, men ikke desmindre betales der paa et Stenhuggeri for enkelte Arbejder indtil 50 pCt. under Prisen, og paa andre Steder betales ogsaa betydeligt mindre end fastsat i Overenskomsten.

Naar saadanne Forhold eksisterer, skyldes det Arbejdernes slette Organisation. Efter den sidste langvarige Strejke er der en Del Stenarbejdere, som er gledet ud af de organiserede Arbejders Rækker, men der er dog ogsaa en Del, som fremdeles i Organisationer ser den eneste Mulighed for en Forbedring af deres Stilling. Hovedbestyrelsen for Stenhuggerforbundet ønskede, for mulig at faa genrejst Organisationer, at foretage en Agitation paa forskellige Pladser, men da Samfærdselsmidlerne paa Bornholm endnu er ret primitive, er det meget kostbart at agitere paa Bornholm. Forbundet, som ikke raader over store Midler, ønskede derfor Støtte af De samvirkende Fagforbund, saaledes at man sendte en Taler til de nævnte Møder og tildels afholdt Udgifter ved disse Møders Afholdelse. Forretningsudvalget indvilligede i Forbundets Anmodning, dog saaledes at Møderne ogsaa blev tilgængelige for andre Arbejdere.

Der er derefter afholdt Møder i *Altinge* den 17. Januar; dette var besøgt af ca. 250 Mennesker. Efter det offentlige Mødes Slutning afholdtes et Møde for Stenhuggerne, og Stemningen syntes at være ret gunstig for Organisationer. Den 18. Januar afholdtes Møde i *Nakso* med ca. 150 Deltagere, og den 19. Januar var der Møde i *Rønne*, som var besøgt af ca. 100 Mennesker.

Formanden for Dansk Arbejdsmands-

forbund, *LYNGSIE*, skulde have talt ved Møderne, men da han blev forhindret, talte Formanden for Fabriksarbejdernes Organisation, *SOPHUS MORTENSEN*, i hans Sted.

Stenarbejderforbundet har senere meddelt Forretningsudvalget, at Agitationen har bragt nogen Røre i Faget, og at der næres grundet Haab om, at dette vil blive til Gavn for Organisationer.

Meddelelser

Det ordinære Repræsentantskabsmøde i De samvirkende Fagforbund afholdes Onsdag den 11. April i København. Det kunde have været ønskeligt, til Repræsentantskabsmøde at have benyttet Skærtorsdag eller Langfredag, men dette lod sig ikke gøre, da der paa disse Dage skal være Partikongres, og flere af Repræsentantskabets Medlemmer skal være nærværende paa Partikongressen.

Den egentlige Indkaldelse til Mødet skal, i Henhold til Forretningsordenen, ske mindst 3 Uger før Mødets Afholdelse, og Repræsentantskabets Medlemmer har Ret til, senest 8 Dage før Møde at stille Forslag til Dagsordenen. Vi henstiller dog til Repræsentanterne, at de snarest muligt indsender deres eventuelle Forslag, for at de allerede kan blive taget med paa den Dagsorden, der udsendes sammen med den egentlige Indkaldelse til Mødet.

Gensidighedsreglerne

Dansk Glasarbejderforbund har nu ogsaa tiltraadt Gensidighedsreglerne for Medlemmernes Overgang fra den ene Organisation til den anden. De er nu tiltraadt af 22 Organisationer med 15,814 Medlemmer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34

KØBENHAVN DEN 17. FEBRUAR 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Fra Rusland.

Fra Rusland

For Arbejderorganisation var Rusland hidtil et lukket Land, for saa vidt man ved Organisation forstaaer en ved lovlig Ret bestaaende Sammenslutning af Arbejdere, med det Formaal at forbedre Arbejdernes Forhold. Derimod har der nok bestaaet Forbindelser med et vist organisatorisk Tilnit, men da disse Forbindelser baade har været af forholdsvis ringe Udstrækning og har maattet holdes skjult, og da de efter Forholdets hele Natur fortrinsvis maatte have *politisk* Karakter og Øjemed, kan man sige sig, at den faglige Organisation tidligere slet ikke kunde faa Lov at fæste Rod i Rusland.

Men Udviklingen er nu en Gang stærkere end Personerne og deres »Systemer«. Kapitalismen, som baade er Betingelsen og Nødvendigheden for Arbejdernes Organisation i moderne Forstand, har i Rusland som overalt boret sig ind i Erhvervslevet og Produktionen, fortrængt Smaadriften og skabt en Storindustri, et moderne økonomisk System midt i et overlevet politisk System, hvis Hovedhjørnestein er Selvherskermagten, og hvis øvrige Fundament bestaar af Soldater, Politi, Undertrykkelse, Straffe, Præster, slet Oplysning og en moralsk fordærvet Embedsstand. Og trods al Presse-, Telegram-, og Brev-Censur, trods Opretholdelsen af et Bogstavsystem, der er saa afvigende fra det vesteuropæiske, at allerede dette er egnet til fuldstændig at isolere det russiske Folk, har dog Kultur og Oplysning vestfra, navnlig importeret ved landflygtig russisk In-

telligens, banet sig Vej til alle Egne af det russiske Rige.

I en Gæring af saa modsatte, hver for sig kraftige Elementer, maatte det komme til et kraftigt Sammenstød, naar den ydre Anledning kom. Det blev den morderiske Krig i Østasien mellem Rusland og Japan, der gav Stødet til det første Udbrud, Søndag den 22. Januar 1905 i St. Petersborg, »den blodige Søndag«, og efter den Tid har Rusland jo været Skuepladsen for Folkerejsninger, der, omend de foreløbig er kvalt i Blod, dog vil blusse op paany, hvis de russiske Magthavere da ikke ret snart yder det russiske Folk et klækkeligt Afdrag paa den Frihedsgæld, hvori de staaer til Folket.

Under det Røre, der blev vakt ved Begivenhederne i Januar i Fjor og senere, haabede de mest fremskredne Arbejdere, at der nu skulde være bleven skabt Betingelser for, at Fagorganisationer dog vilde blive taalt, og den tilstedeværende Trang til faglig Organisation omsattes hurtigt i Forsøg paa Dannelsen af Fagforeninger. Saadanne Forsøg er sikkert bleven gjort i alle de større Byer, men der foreligger os kun Oplysninger angaaende St. Petersborg.

Men ogsaa de Organisationer, der under Forholdene i Fjor og endnu kan skabes i de forskellige Fag, maa, ved Siden af eller spærere forud for deres økonomiske Formaal, have et direkte *politisk* Formaal: Opnaelsen af Valgret, Forenings-, Forsamlings-, og Pressefrihed; thi uden disse Goder vil Fagforeningernes fortsatte Bestaaen og Vækst være umulig. Derfor har det i fornemlig Grad været, og vil sikkert foreløbig vedblive at være Fagforeningernes Opgave at organisere *den politiske Strejke*.

I St. Petersburg opstod der i Løbet af sidste Sommer Fagforeninger i en Mængde Fag, og der viste sig meget snart Trang til ogsaa at samle de enkelte Foreninger i en Centralisation. Om Dannelsen af Landsforbund i de enkelte Fag kunde der fornuftigvis endnu ikke være Tale; man traadte da sammen for at danne en lokal Fællesorganisation. Dette skete den 30. September i Fjor (efter vor Tidsregning), og efter en længere Diskussion vedtoges det at oprette en Fællesrepræsentation, bestaaende af 3 Repræsentanter fra hver Forening, uanset dennes Størrelse.

Paa Repræsentationens første Møde vedtoges det at oprette et Fællesorgan under Navn af »*Det faglige Forbund*«. Omkostningerne hertil skulde foreløbig dækkes ved frivillige Bidrag fra de tilsluttede Organisationer. Senere har man oprettet en Bestyrelse, bestaaende af 9 Medlemmer, som altsaa er Hovedledelsen for Fagforeningerne i St. Petersburg.

Foreningerne i følgende Fag har sluttet sig til den lokale Fællesorganisation:

Arbejdere ved Apotheker og Materialhandler, Avisekspedienter, Barberer og Frisorer, Belysningsarbejdere, Bundtmagere, Konfektionssyversker, Elektrikere, Farmaceuter, Fotografmedhjælpere, Gartnere, Gulvbonere, Handelsmedhjælpere, Hattemagere og Kasketmagere, Jærnbantfunktionærer- og arbejdere, Kontormedhjælpere, Linnedsyversker, Maskinstrykkere, Metalarbejdere, Post- og Telegraffunktionærer, Rørlæggere, Skibsbygnings- og Havnearbejdere, Skomagere, Skorstensfejere, Skræddere, Stukkatorer, Tekstilarbejdere, Tjenestetyende, Tobaksarbejdere, Trykkeriarbejdere (Sætttere, Trykkere osv.), Trædrejere, Uhrmagere.

Foruden i de nævnte Fag bestaar der i St. Petersburg Foreninger for Arbejdere ved Krudtværkerne, Bagere og Konditore, Farveriarbejdere, Kellnere, Kokke, Hospitalsfunktionærer, Droskekuskem. fl. Der mangler desværre Talangivelser for Organisationerne, med Undtagelse af Kokkenes Forening, der opgives at tælle 500 Medlemmer.

Som de stærkeste Organisationer nævnes Farmaceuternes, Farveriarbejdernes og Kellnernes Foreninger.

Trykkeriarbejdernes Organisation har sat sig i Forbindelse med Typografer i andre Byer og ladet foretage en al-

mindelig Undersøgelse angaaende Lønninger og andre Forhold for Sætttere, Trykkere, ikke faglærte Trykkeriarbejdere osv. Under russiske Forhold er dette Arbejde forbunden med store Vanskeligheder. Naar Resultatet en Gang kommer til at foreligge, vil det være det første statistiske Arbejde fra en russisk Fagorganisation.

Under Virvaret i Fjor, hvor Magthaverne følte sig overrumplede af den mægtige Strejkebevægelse, og derfor for svage i Øjeblikket til at optræde mod det aabenlyse Organisationsarbejde saa hensynsløst, som det var deres Ønske, trivedes Foreningerne godt. De store iblandt dem oprettede deres egne Kontorer, hvor nye Medlemmer optoges og hvor Medlemmerne kunde henvende sig; Centralsekretariatet havde sit Kontor Pantaleimonowski 2, Soliavoï gorodok i St. Petersburg. Men senere, efter at Reaktionen igen er kommen til Kræfter, har Politiet uden videre lukket Fagforeningernes Kontorer og arresteret Organisationslederne.

Derfor er der nu den samme Vanskelighed som i tidligere Dage for Afholdelsen af Møder og Dannelsen af Foreninger, men den Interesse for Organisation og den Forstaaelse af dens Betydning, som nu en Gang er kaldt til Live blandt Arbejderne i St. Petersburg, er trods de dermed forbundne Farer for Deltagerne, men navnlig for Indbyderne til de hemmelige Møder, stadig Drivfjederen til et livligt Organisationsarbejde, som giver Politiet fuldt op at bestille.

Saaledes har de kommunale Arbejdere og Funktionærer i St. Petersburg i længere Tid været virksomme for Oprettelsen af et Forbund, men Politiet har hver Gang sprængt deres Generalforsamling. Man vil nu sende et udarbejdet Lovudkast til hver enkelt af de 10,000 Mænd, der har erklæret at ville tiltræde, og hvis Flertallet udtaler sig skriftlig derfor, vil man betragte Forbundet som dannet.

Men Tryk avler Modtryk, og Politiets Iver skærper Opfindsomheden hos de organisationsivrige Arbejdere. Saaledes var Formanden for Kokkenes Forening, der var Kok hos selve Ministerpræsidenten, WITTE, dristig nok

til at tromme sine Medlemmer sammen til Møde i Ministerens Hus. Det kostede ham hans Plads, men Mødet var afholdt og de nødvendige Beslutninger tagne.

Kort før Jul afholdtes der, i et Lokale, et Møde af Kokkepiger, men ogsaa her var Politiet paa Færde og jog de mødte Kvinder fra hinanden. Men disse begav sig resolut til en større Badeanstalt, løste Badebiller og fortsatte deres Møde i en af Badesalene. De fik her heldigt ført deres Forhandlinger til Ende og fik vedtaget at opstille fem Fordringer til deres Arbejdsgivere. Politiet kom igen paa Spor efter dem, men da Politiet indtraf i Badeanstalten, fandt det kun badende, men ingen forhandlende Kokkepiger.

Hvor der er Vækst tilstede, vil Sejren komme, og heri er alle Lønarbejdere paa hele Kloden interesserede.

*

Gennem det internationale socialistiske Bureau i Bryssel blev der i Januar Maaned i Aar udsendt en Opfordring til Arbejderne i alle Lande om overalt at afholde Møder eller Demonstrationer den 21. eller 22. Januar, for at mindes den blodige Søndag, og der rettedes samtidig en Opfordring om at komme vore kæmpende russiske Brødre til Hjælp med Pengebidrag.

Opraabet har været omtalt i Dagspressen, men da det giver en sammentrængt historisk Fremstilling af det sidste Aars store Begivenheder i Rusland, hidsætter vi det nedenfor i Oversættelse.

I det nævte Bureau, eller Komité, er samtlige Lande repræsenterede ved et eller to Medlemmer. Belgiens to Repræsentanter danner Forretningsudvalg sammen med den antagne Sekretær. Foruden Forretningsudvalget bestaar Bureauet af følgende Personer:

Argentina: A. Cambier, M. Ugarte. **Australien:** H. Dierks. **Bulgarien:** G. Kirkow, Y. Sakasow. **Bøhmen:** A. Nemeč, F. Soucup. **Danmark:** P. Knudsen, C. M. Olsen. **England:** H. Hyndmann, I. Keir Hardie. **Forenede Stater:** D. de Leon, M. Hillquit. **Frankrig:** J. Jaurès, E. Vaillant. **Holland:** P. Troelstra, H. van Kol. **Italien:** E. Ferri, F. Turati. **Japan:** Sen Katayama. **Luxemborg:** Dr. Welter. **Norge:** A. Eriksen, Olav Kringen. **Portugal:** A. Guccio. **Serbien:** V. Stoyanowitch. **Spanien:** P. Iglesias, F. Mora. **Sveits:** O. Rapin. **Sverrig:** H. Branting, C. Wickman. **Tyskland:** A. Bebel, P. Singer. **Ungarn:** E. Garami, I. Weltner. **Østrig:** Dr. V. Adler, F. Skaret.

Opraabet har følgende Ordlyd:

Til Arbejderne i alle Lande!

Den 22. Januar bliver det et Aar siden, at Kejser Nikolaj den 2. og hans Raadgivere lod Arbejderne i St. Petersburg nedsable. Ubevæbnede og bønfuldende om en Afslutning paa en ødelæggende Krig bad de om Indførelse af de almindeligste Folkerettigheder.

Den Dag — den 22. Januar — betegner et afgørende Tidspunkt i den russiske Revolutionens Historie.

Denne Dag har aabnet Øjnene paa Folket. Den har brudt Illusionen for alle dem, der endnu troede paa Zarens Løfter om at gøre Godt. Den har sluttelig udfordret til den yderste Kamp; til en Kamp paa Liv og Død mellem Arbejderklassen og et Regimente, som forlængst er bleven fordømt af alle.

Forgæves søger Zarismen at undgaa sin Skæbne, idet den anstifter nye Forbrydelser: den mobiliserer Kosakkerne, organiserer og bevæbner de sorte Bander, den ophidser lyske Individuer mod Jøder, Armeniere og de Inteligente, alle de, som ved deres Anskuelse, Nationalitet eller Race viser sig som Fjender af Bureaukratiet og Absolutismen.

Denne skændige Politik er i Løbet af Aaret bleven mødt af det revolutionære Proletariat med de mest mønsterværdige Anstrængelser, som nogensinde er blevet anvendt af et Folk i dets Befrielseskamp.

Hele Riget er grebet af en vedvarende Revolution. Den ene Strejke følger efter den anden. Der forløber ikke en Maaned, uden at der gøres nye Anstrængelser for at fravriste Zaren Indrømmelser, som forbereder hans Fald, og tilsidst gør dette undgaaeligt.

I de efter den 22. Januar nærmest følgende Dage nedlagde 600,000 Mand Arbejdet i Polen, og denne Arbejdsstandsning omfattede snart hele Riget, under Løsenet »Død eller Frihed«. Kalaieff dræbte Storfyrst Sergius. Arbejderklassen forkastede Schidlowsky-Kommissionens svage Forsøg. Der udbrod Bondeuroligheder og Landbefolkningen bemægtigede sig Godserne, hvis Besiddere gemte sig i Byerne. Matroserne paa »Potemkin« sluttede sig til de kæmpende Folk og hejste »Internationales«. Fane paa Zarens Skibe. Soldater, som daglig bliver talrigere, vægrede sig ved at skyde paa deres Brødre. Overkommandoen prisgiver paa den skammeligste Maade den mandschuriske Hær til den dybeste Elendighed, og vover ikke at kalde den tilbage. For første Gang træder politiske Partier frem for Offentligheden. Man giver dem Løfter, man bebuder dem Indrømmelser. Zaren forkynnder som sin »urokkelige Villie« at ville indkalde en Nationalforsamling; men en raadgivende Forsamling, som kun er udvalgt blandt de Adelige og de Besiddende, med Udelukkelse af hele Arbejderklassen og det »videnskabelige Pak«. Han lader Revolutionens uforglemmelige Helte, som f. Eks. Wassilew, Gerschkwitch, Casprzak, Krause, Khmelnitsky og Nikoforow samt deres Venner hænge. Han lader Petroff, Toff, Adamenko, Tchorny, Motcheslover og deres Kammerater fra den oprørske Flaade skyde. Men

Martyrernes Blod er velsignelsesrigt. Den stadig tiltagende socialistiske Bevægelse forener i en fælles Kraftanvendelse eller ved en Magt, der river alt med sig, Byernes Proletariat, Folket ude paa Landet, og de liberale Elementer i Borgerstanden. I alle store Byer udbræder almindelig Strejke. Samfærdselsvejene bliver afbrudte. Rusland bliver afskaaren fra Forbindelse med den øvrige Verden. Gennem Jærnbanefunktionærernes Strejke bliver Regeringen truffet i Hjærtet af dens Livskraft, og efter nogle Dages unyttig Modstand har Nikolaj den 2. ved sit *Manifest af 30. Oktbr.* højtidelig anerkendt sit Nederlag, idet han har bebudet nye Indrømmelser.

Aaret 1905's Historie har for hele Verden klargjort den russiske Socialismes Betydning. Den har virkeliggjort den paa den internationale Kongres i Paris 1889 fremsatte Profeti: Den revolutionære Bevægelse vil triumfere i Rusland som en Arbejderbevægelse, eller ogsaa vil den aldrig triumfere. Men nu er, takket være Proletariatets Ofervillighed, Hengivelse og Heltetod, Triumfen sikker. Overalt i Evropa ryster Zarismens uafhjælpelige Sammenstyrning alle Reaktionen's Støtter i deres Grundvolde. Men Værket er ikke fuldent. Selv om Revolutionen i Hjørnerne er der, saa skal Revolutionen som Kendsgerning dog først nu begynde. Forinden den russiske Socialisme kan fejre en afgørende Sejr, maa Proletariatet endnu føre maaned- — maaske aarelange Kamp.

I disse Kamp, som ogsaa er vor Kamp, maa det russiske Proletariat kunne bygge paa, saavel vor moralske Bistand, som paa økonomisk Understøttelse fra hele det internationale Socialdemokrati.

Vi er overbeviste om, at vort Forslag om at mindes den 22. Januar, vil finde en gunstig Modtagelse overalt, hvor den socialistiske Bevisthed er vakt.

Parolen er altsaa:

Mandagen den 22. Januar eller i hvert Fald den foregaaende Dag (Søndag), skal alle Foreninger, som tilhører det socialistiske Parti, foranstalte Massemøder og, hvor det er muligt, afholde Demonstrationstog. De paagældende Talere skulle minde om vore russiske Brøders heltedige Kamp, og foranstalte en Pengeindsamling, for derigennem at støtte dem, der kæmper mod Zaren og for Frihedens hellige Sag. De indsamlede Bidrag skulle sendes enten til Centralorganisationen for de tilsluttede Partier eller til det internationale socialistiske Bureau.

Ned med Selvherskerdømmet! Leve den internationale Socialisme!

Forretningsudvalget (Belgien):

EDOUARD ANSEELE. EMILE VANDERVELDE.
CAMILLE HUYSMANS,
Sekretær.

*

I de forskellige Lande, navnlig i Tyskland, er der i Løbet af det sidste Aar indsamlet større Beløb, som gen-

nem det internationale Bureau er bleven tilstillet Russerne. Fra Danmark er der sendt ca. 500 Kr., hvoraf langt den største Part er indsamlet blandt Tobaksarbejderne. Det er givet, at vore russiske Brødre har haft haardt Brug for alle de Midler, som kunde ydes dem, men paa Grund af, at vi herhjemme maatte sætte alle Kræfter ind paa at skaffe Penge til Tekstilarbejderne og til de Udelukkede i Sverrig, maatte man for Danmarks Vedkommende, den Gang, se bort fra en almindelig Indsamling til Fordel for Russerne.

Heller ikke nu mente Forretningsudvalget for de samvirkende Fagforbund, at det vilde være rigtigt at rette Opfordring til Organisationerne i Danmark om at yde Bidrag til Rusland, da Sommerens Byrder endnu mærkes. Da det paa den anden Side dog heller ikke kunde gaa an, at Danmark holdt sig helt tilbage, har Forretningsudvalget vedtaget at tilsende Bureauet i Bryssel et Beløb af 1000 Kroner til Hjælp til de nødlidende russiske Klassebrødre. Summen er kun ringe i Forhold til den tilstedeværende Trang, men nogle Saar vil den dog kunne bøde.

Det er store Ting, der er foregaaet i Rusland. Selvherskermagten har følt sig nødsaget til at gøre nogle Indrømmelser til Folkets Frihedskrav. Men den har allerede fortrudt det og er i Færd med at atter at inddrage hvad den har givet fra sig, og nu hævner den sig med Mord og Straffe paa Arbejderne og deres Forbundsfæller. Men Tyranniet *kan* ikke mere kvæle Frihedsspirene. Store Dele af det russiske Folk er vaagnet til Bevisthed om deres Værd og Magt, og før eller senere maa Herskerforrettighederne vige for Menneskerettighederne.

Gid dette ske snart! Følgerne deraf vil komme til at kendes langt udenfor Ruslands Grænser.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35

KØBENHAVN DEN 24. FEBRUAR 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Brolæggerne og Brolægningsarbejdsmændene. — Lønbevægelser og Konflikter (Børstenbinderforbundet; Malerne i Østifterne).

Brolæggerne og Brolægningsarbejdsmændene

I de senere Aar har der hersket et noget spændt Forhold mellem Brolæggerne og Brolægningsarbejdsmændene i København.

Medens Forholdet vel nu er dette, at Arbejderne, saa godt som overallt, lønnes direkte af Arbejdsgiveren uden Mellemstre eller Mellemænd, har i Brolæggerfaget, for de fleste Arbejder, Arbejdsmændenes Dagløn været indeholdt i Svendenes Akkordpriser. Dette medførte, at det i Reglen ikke var Entreprenørerne, men Svendene, der baade antog Arbejdsmændene i Arbejde og udbetalte dem deres Løn; Brolæggerne var altsaa Arbejdsmændenes Arbejdsgivere.

For at søge hidført en Forandring af dette, baade gammeldags og uheldige Forhold, udarbejdede Jord- og Betonarbejdernes Afdeling i København i 1901 et Forslag til en Akkordtarif for Brolægningsarbejdsmænd. Forslaget blev tilsendt Entreprenørforeningen med Anmodning om Forhandling, men Entreprenørerne nægtede en saadan under Henvisning til, at deres Overenskomst med Brolæggersvendenes faglige Afdeling var bygget saaledes, at Svendene af deres Akkordpriser skulde lønne Arbejdsmændene.

Brolæggersvendene paastod imidlertid, at det væsenligst kun var for Reparationsarbejdets Vedkommende, at Arbejdsmændenes Løn var indbefattet i deres Akkordpriser, da Arbejdslønnen var til at udskille for det nye Arbejdes Vedkommende. Jord- og Beton-

arbejdernes Afdeling henvendte sig derfor atter til Entreprenørforeningen, som nu erklærede sig villig til at forhandle om Akkordpriser for Arbejdsmænd ved nyt Arbejde, naar Svendenes Priskurant udløb. Afdelingen søgte derefter at blive enig med Svendene om Akkordpriser for Reparationsarbejder samt om, at Brolæggerne, ved at opsiges deres Overenskomst med Entreprenørerne, skulde frigøre sig for Pligten til at lønne Arbejdsmændene af deres Akkordpriser for nyt Arbejde; men Enighed om disse Ting naaedes ikke.

I Februar Maaned 1902 modtog Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund Meddelelse fra Dansk Arbejdsmandsforbund om de ovenfor nævnte Forhold, med Anmodning om at ville foranledige, at de ønskede Forhandlinger kom i Stand med Entreprenørforeningen og Brolæggersvendenes faglige Afdeling.

Forretningsudvalget tilskrev Brolæggerne og udbad sig en skriftlig Fremstilling af Spørgsmaalet, set fra Brolæggers Side. Som Svar herpaa meddeltes, at man ikke kunde gaa med til at indføre Akkord for Arbejdsmændene for Reparationsarbejde ved Gader, og heller ikke for nyt Arbejde for private, t. Eks. i Gaarde.

Paa Forretningsudvalgets Foranledning fandt der et Fællesmøde Sted den 17. Marts 1902 mellem Repræsentanter for Arbejdsmændene ved Brolægning og Brolæggerne, samt et Medlem af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

Parterne enedes da om at udtale, at der burde foretages en Adskillelse mellem Akkordpriserne for Arbejdsmændenes og Brolæggers Arbejde ved nye Gader og saadanne gamle

Gadestrækninger, som under Brolægningsarbejdet afspærres ved Nat og Dag.

Efter Opfordring fra Forretningsudvalget opgav Dansk Arbejdsmandsforbund i en Skrivelse af 22. Marts 1902, de Krav man ønskede at Brolæggerne skulde indgaa paa; disse var saalydende:

1. At Brolæggerne tilpligtes at løse sig fra Arbejdsgiverstillingen.

2. At Brolæggerne endvidere tilpligtes at imødekomme Arbejdsmandenes Fordring om Akkordfortjeneste, derved, at de, indtil det bliver Arbejdsmandene muligt at stille Krav overfor Arbejdsgiverne, giver Arbejdsmandene en Part paa 20 % af det Akkordoverskud, som fra og med 1. Oktober d. A., og til 1. April n. A., indvindes i Akkorder, hvori Arbejdsmand deltager, ved Opgravning, Tilfyldning, Opbrydning, Regulering, Stødning eller andet i Brolæggerstødens samlede Akkord indbefattet Arbejde.

Forslaget motiveredes bl. a. med, at Brolæggerne, trods det, at de var gjort bekendt med, at Arbejdsmandene ikke vilde vedblive at arbejde for Timeløn alene, alligevel fastholdt, at de fremdeles vilde udrede Arbejdsbetalingen til Arbejdsmandene, og at Brolæggerne derfor selv maatte udrede det Løntilæg som Arbejdsmandene krævede.

Forretningudvalget meddelte den 27. Maj 1902 Brolæggerne, efter at der var gjort adskillige Forsøg paa at tilvejebringe en Løsning af Striden, at Arbejdsmandene og Brolæggerne, hver for sig burde meddele Entreprenørerne, at de fra den 1. April 1903 ønskede den nugældende Lønningsmaade forandret derhen, at Arbejdsmandene saavel som Brolæggerne lønnedes direkte af Entreprenørerne, og at Brolæggerne saaledes maatte opsigte Overenskomsten.

Den 16. Juni 1902 meddelte Brolæggerne, at en Generalforsamling havde vedtaget at udtale, at man ikke mente Arbejdsmandene berettigede til at forlange Brolæggerne til at opsigte deres Overenskomst, men at man ikke havde noget imod, at Arbejdsmandene søgte deres Kaar forbedrede.

Da dette Svar ikke indeholdt en Tilkendegivelse af, at man vilde opsigte Overenskomsten og da Forretningsudvalget havde faaet det Indtryk, at Brolæggerne ikke ønskede at imødekomme Opfordringen, henstilledes til Dansk Arbejdsmandsforbund at fore-

tage de Skridt, som den maatte anse fornødne i Sagen.

Forretningsudvalget hørte saa intet mere til Sagen før den 29. Januar 1904, da Brolæggernes faglige Afdeling meddelte, at Entreprenørforeningen havde opsagt Overenskomsten til Ophør den 1. April 1904, og den 1. Maj s. A. meddelte de atter, at man ved Forhandling var blevet enig om en ny Overenskomst. Der gjortes endvidere opmærksom paa, at der havde været forhandlet mellem Entreprenørerne og Arbejdsmandene, og at der var opnaaet Enighed om Akkordpriser for Arbejdsmandene, angaaende nye eller større Arbejder, hvorimod Forholdet angaaende Reparationsarbejde var forblevet uforandret.

Forretningsudvalget havde efter disse Meddelelser god Grund til at antage, at den langvarige Strid mellem Arbejdsmandene og Brolæggerne nu var bilagt, og man blev derfor ikke lidt overrasket, da Spørgsmaalet om Brolæggernes Stilling til Brolægningsarbejdsmandene atter blev rejst paa Repræsentantskabsmødet den 19. April 1905 af den daværende Formand for Jord- og Betonarbejdernes Afdeling, H. P. LASSEN. Denne hævdede, at det gamle Forhold endnu bestod, uagtet der mellem Entreprenørerne og Arbejdsmandenes Organisation var oprettet en Overenskomst.

Repræsentantskabet vedtog i den Anledning følgende Resolution:

Repræsentantskabsmødet vedtager, at Forretningsudvalget paalægger Brolæggerforbundet — da dennes Medlemmer, i Henhold til deres Overenskomst med Entreprenørerne, kan paatage sig Arbejde i Entreprise, og derved staar som en Hindring for, at Arbejdsmandene for dette Arbejde kan faa ordnede Lønforhold indført — at arbejde for, at naar Tiden for Overenskomsten mellem Brolæggerforbundet og Entreprenørforeningen udløber, at opsigte denne og samtidig paalægge Brolæggerne at søge Overenskomsten rettet derhen, at Arbejdsmandenes Løn ikke medregnes i Brolæggernes Akkordpriser.

Forretningsudvalget meddelte under 8. Maj 1905 Brolæggerne den tagne Beslutning. Som Svar herpaa modtog Forretningsudvalget den 19. Maj Meddelelse om, at Brolæggerne ingen Indflydelse havde haft paa den mellem Arbejdsmandene og Entreprenørerne

oprettede Overenskomst, og at de ikke kunde indgaa paa en Forandring af det bestaaende Forhold, forsaavidt angik Reparationer af Gaarde og Gader, hvor der ikke er afspærret om Natten og hvor Brolæggerne tager Del i alt forefaldende Arbejde.

Mellem Bestyrelserne for Jord- og Betonarbejdernes Afdeling og Brolæggernes faglige Afdelinger er der senere optaget nogle Forhandlinger, som resulterede i en Overenskomst, gaaende ud paa, at Arbejdsmændene ikke maatte udføre Brolæggernes Arbejde; til Gengæld maatte Brolæggerne kun beskæftige organiserede Arbejdsmænd.

Uagtet denne Overenskomst var der dog nogle Arbejdsmænd, som udførte Brolæggernes Arbejde, hvilket medførte, at de to Organisationers Formænd endes om at paatale dette Forhold i »Social-Demokraten«; dette medførte atter, at Sagen kom frem paa en Generalforsamling af Jord- og Betonarbejdere, og her vedtoges det at ophæve Overenskomsten. Brolæggerne blokerede derefter de vedkommende Entreprenører.

Hele dette Forhold bevirkede at Dansk Arbejdsmandsforbund anmodede Forretningsudvalget for De samv. Fagforbund om atter at tage Affære i Sagen. Forretningsudvalget indbød saa Repræsentanter for Parterne til et Fællesmøde den 28. September 1905 hvor man endes om at nedsætte et Udvalg, bestaaende af 4 Repræsentanter fra hver Side, med det Formaal at søge en for begge Parter tilfredsstillende Ordning gennemført.

Fællesudvalget har derefter afholdt Møder den 1. og 14. November f. A. og den 3. Januar d. A. Paa det sidste Møde opnaaedes Enighed om et Forslag til Overenskomst, hvorved Dansk Brolæggerforbund bl. a. forpligtede sine Medlemmer til at udbetale Arbejdsmændene de Priser, som er fastsat i Brolæggernes Priskurant af 27. Marts 1904 for Arbejdsmændenes Arbejde, dog saaledes, at Brolæggerne, hvis de deltager i Arbejdsmændenes Arbejde i den vedkommende Akkord, faar Part i Beløbet for det Antal Timer, som de har deltaget i Arbejdsmændenes Arbejde m. m. Dansk Arbejdsmands-Forbund

skulde forpligte sine Medlemmer til ikke at paatage sig Udførelsen af Brolægningsarbejde ved nye Gader eller paatage sig Brolægningsarbejde i Entreprise, hvor Medhjælp skal benyttes.

I Overenskomsten udtales som en Selvfølge, at saavel Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund som Dansk Brolæggerforbund i Almindelighed ikke arbejder sammen med uorganiserede Arbejdere.

Brolæggernes faglige Afdeling godkendte dog ikke nævnte Forslag til Overenskomst, men for at imødekomme Arbejdsmændenes Ønske om en anden Ordning af Arbejdsforholdet, vedtog man at opsigte Overenskomsten med Entreprenørerne, dog kun paa den Betingelse, at Dansk Arbejdsmandsforbund for Fremtiden forbyder sine Medlemmer at udføre Brolæggernes Arbejde.

Jord- og Betonarbejdernes Afdeling har derefter paa en Generalforsamling den 11. Januar d. A. vedtaget følgende Beslutning:

I Betragtning af de foreliggende Forhold, og navnlig under Hen-yn til, at der nu foreligger et reelt Tilbud fra Brolæggerforbundets Side, vedtager Generalforsamlingen at modtage Brolæggerforbundets Tilbud af 7. ds. og at indgaa paa deres i samme Tilbud stillede Krav, dog med Forbehold af, at den tidligere Aftale om at Brolæggervendene kun maa beskæftige organ. Arbejdsmænd, opretholdes.

Efter at der saaledes er opnaaet Enighed mellem de to Parter, har Brolæggerforbundet under 10. Januar d. A. meddelt De samvirkende Fagforbund, at det har opsagt den med Brolægningsentreprenørerne bestaaende Overenskomst:

Dansk Arbejdsmandsforbund har under 8. ds. meddelt os, at der nu er nedsat et Priskurantudvalg, som ved Henvendelse til Entreprenørerne vil søge Arbejdsmændenes Arbejdsforhold ændrede.

Ved Hjælp af en ny Priskurant, hvorved Brolægningsarbejdsmændene kommer til at staa i et direkte Arbejdsforhold til Entreprenørerne og ved Hjælp af den iøvrigt mellem Brolæggernes og Arbejdsmændenes Organisationer truffne Aftale, vil der være banet Vej for et godt Samarbejde i Fremtiden mellem de to Grupper af Arbejdere.

Lønbevægelser og Konflikter

Børstenbinderforbundet har, med Forretningsudvalgets Samtykke, opsagt den for Faget, for hele Landet gældende Overenskomst til Ophør den. 1. Marts d. A. og forsøgt at faa en Forhandling med Børstefabrikantforeningen om højere Løn og kortere Arbejdstid.

Fabrikantforeningen har imidlertid afslaaet Forhandlingen om det af Forbundet udarbejdede Forslag til Overenskomst, under Henviisning til den udenlandske Konkurrence, og til at de nugældende Lønninger for Børstenbindere efter dens Mening er fuldt paa Højde med Lønnen i de bedst stillede Fag, hvorfor Foreningen henstiller, at den nugældende Overenskomst fornyes til gunstigere Tider.

Under Hensyn til, at kun en Fjerdedel af de mandlige Arbejdere i Børstenbinderfaget har en Ugeløn paa 23 Kr. eller derover, medens en anden Fjerdedel har mellem 20 og 23 Kroner og Halvdelen under 20 Kroner, og at kun en Fjerdedel af de kvindelige Arbejdere har over 12 Kr. pr. Uge, Halvdelen mellem 10 og 12 Kroner og en Fjerdedel under 10 Kr. har Forbundet ikke kunnet gaa med til Fabrikanternes Forlangende og har derfor anmodet De samvirkende Fagforbund om at tage sig af dets Sag.

Forretningsudvalget har derefter under 20. ds. henstillet til Fabrikantforeningen at optage en Forhandling for at se om en Overenskomst skulde være mulig, og det har tilbudt at deltage i en saadan Forhandling, ved et af sine Medlemmer.

Malerne i Østifterne. Den permanente Voldgiftsret afsagde som bekendt Kendelse angaaende Forholdet mellem Centralforeningen af Malermestre i Østifterne og Malermesterforeningen i Odense, og Retten udtalte i Kendelsen, at Centralforeningen, ved at nægte de to af Odenseforeningen ekskluderede Malermestre Optagelse i Centralforeningen, havde støttet Malermesterforeningen i Odense, og derved gjort Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899.

I Følge Meddelelse af 18. ds. fra Malerforbundet, har den ene af de to

Malermestre, Hr. AAGAARD, paany anmodet om Optagelse, men Centralforeningen har svaret ham, at den én Gang tagne Beslutning staar ved Magt og kun kan forandres ved en ny Generalforsamlings-Beslutning.

Malerforbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om atter at tage Affære i Sagen, og Forretningsudvalget har derefter under 20. ds. tilsendt Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

*Til Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.*

Efter at »Den permanente Voldgiftsret« havde konstateret, at Centralforeningen af Malermestre i Østifterne, ved at nægte Malermestrene Aagaard og Rasmussen Optagelse, støttede Malermesterforeningen i Odense, og derved handlede i Modstrid med Overenskomsten af 5. September 1899, Paragraf 2, sidste Stykke, havde vi formentlig Grund til at gaa ud fra, at det ærede Forretningsudvalg vilde drage Omsorg for, at Centralforeningen straks ophørte med denne Støtte, ved at annullere den mod de to Mestres tagne Beslutning og derefter optage dem i Centralforeningen, naar de anmodede derom. Malerforbundet har imidlertid meddelt os, at Hr. Malermester Aagaard paany har anmodet om Optagelse i Centralforeningen, men at dennes Formand har meddelt ham, at den én Gang tagne Beslutning endnu staar ved Magt og fremdeles staar ved Magt endnu mindst et halvt Aar, idet Spørgsmaalet om Optagelse ikke vil blive behandlet i Centralforeningen før tidligst i sidste Halvdel af August eller første Halvdel af September Maaned.

Samtidig med at vi nedlægger en bestemt Protest mod, at Centralforeningen af Malermestre i Østifterne sidder den af Den permanente Voldgiftsret afsagte Dom overhørig, tillader jeg mig at opfordre det ærede Forretningsudvalg til, saa snart ske kan, at drage Omsorg for, at Centralforeningen straks ophører med at støtte Malermesterforeningen i Odense, ved at paalægge den at optage de to ekskluderede Malermestre.

Forventende Deres ærede Svar osv.

*

Der har atter, paa Foranledning af Malermesterforeningen i Odense, været forhandlet den 21. ds. mellem Repræsentanter for denne Forening og for Arbejderne, men uden at der er naaet et Resultat. Konflikten i Odense fortsættes altsaa uforandret.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, I. S., København K. Tel. 3544

Trykt hos J. Heuriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36

KØBENHAVN DEN 3. MARTS 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Glasarbejdernes Organisationsret og Fyns Glasværk. — Arbejdstiden (International Undersøgelse angaaende Arbejdstiden; 8-Timersdagen i den tyske Rigsdag). — Lønbevægelser og Konflikter (Lock-out'en paa Schønning & Arves Gummifabrik)

Glasarbejdernes Organisationsret og „Fyns Glasværk“

Vi har tidligere *) omtalt Forholdene paa Fyns Glasværk, hvor man, siden en Konflikt i 1893, gennem Enkeltmandskontrakter forbyder Glasarbejderne at være Medlem af en Fagforening; derimod har Glasværket ikke kunnet hindre, at Arbejdsmændene paa Værket har organiseret sig i Tilslutning til Dansk Arbejdsmandsforbund, og der er ogsaa mellem dette og Glasværket oprettet Oyerenskomst om Løn- og Arbejdsforholdene.

I 1893 stod den bekendte Vinhandler og frikonservative Landstingsmand, F. W. Hey, som Ejer af Fyns Glasværk; senere er dette blevet sammensluttet med Aarhus Glasværk og et Glasværk i Sydsverrig i et Aktieselskab under Navn af »De forenede Glasværker«, men saavel paa Værket i Aarhus som paa det svenske Værk, er Glasarbejderne organiserede.

Paa Fyns Glasværk regerer der en schlesisk Hyttemester ved Navn BROCKS. Den samme Mand var ogsaa teknisk Leder af Fabriken under Konflikten i 1893, og med sit nære Kendskab til de tyske Forhold og under den daværende slettere Organisation blandt de tyske Glasarbejdere, var det ham en forholdsvis let Sag at skaffe Skruebrækkere fra Tyskland.

De fleste af disse er dog nu forsvundne fra Fabriken, og for *Flaske-*

magernes Vedkommende er de bleven erstattet, dels med yngre Folk, som har lært paa Værket, dels med Glasarbejdere, der tidligere har været Medlemmer af Dansk Glasarbejderforbund, medens de arbejdede paa andre Glasværker her i Landet. For *Hvidtglas-* *magerne* Vedkommende har Forholdet udviklet sig i en mindre heldig Retning. Den omtalte Hyttemester har, efter hvad der oplyses, efterhaanden samlet en hel Del af sin Familie i Hvidtglas-mageriet, ikke som almindelige Glasarbejdere, men derimod som *Mestre*, der hver for sig paatager sig Akkorder for Glasværket og udfører Arbejdet med Medhjælpere, som de lønner med en lavere Betaling, medens Mellemstrene selv stryger en Fortjeneste ind, der er flere Gange større end den, hvormed de lønner deres Udbytningsobjekter. For *Slibernes* Vedkommende gør sig lignende Forhold gældende.

Af voksne Glasarbejdere beskæftiger Fyns Glasværk 20 Flaskemagere, 32 Hvidtglas-magere og 21 Slibere med henholdsvis 14, 16 og 4 Lærlinge. Af Arbejdsmænd er der ca. 50, af kvindelige Arbejdere ca. 60 og af Arbejdsdrenge ca. 25. Den samlede Arbejdsstyrke udgør dermed ca. 240 Personer.

Af alle disse har dog, saavidt vi har kunnet bringe i Erfaring, kun de 20 *Flaskemagere* og 16 af *Hvidtglas-* *magerne* Kontrakt, men blandt de sidstnævnte er samtlige Mellemstere.

For nogle Aar tilbage har Hr. Hey nok kaldt alle de kontraktbundne Folk sammen til et Møde og spurgt dem, om de ønskede at fritages for Kontrakterne. Nogle af Flaskemagerne var frimodige nok til at udtale sig imod Kontrakterne, men Mellemstrene og de af dem afhængige Arbejdere be-

*) »Arbejderen«, 1. Aargang, Nr. 7.

herskede Mødet, og da dette jo holdtes under selve Fabrikejerens Forsæde, blev der kun 8 Stemmer for Kontrakternes Afskaffelse, hvorefter Hr. Hey med et vist Skin af Grund kunde erklære, at Flertallet ikke ønskede at blive løst fra Kontrakterne.

I 1904 forhandlede Dansk Glasarbejderforbund med de 20 Flaskemagere om det samme Kontraktspørgsmaal. 18 af Flaskemagerne anmodede da Forbundet skriftlig om at rette Henvendelse til Glasværkets Ledelse med det Formaal at faa en bestemt Paragraf taget ud af Kontrakterne. I denne Paragraf (§ 5) hedder det:

Der antages kun Arbejdere, der ikke er Medlemmer og ej heller under Arbejdet bliver Medlemmer af nogen organiseret socialistisk Fagforening, og som inden deres Antagelse ved Værket afgiver Erklæring herom.

Hvis man kom af med denne Bestemmelse, var Forbudet mod at tiltræde Organisationen samtidig ophævet, og man vilde da slide Kontrakten som den var, i hvert Fald foreløbig.

Men Hr. Hey, der nu havde ombyttet sin Stilling som eneste Indehaver af Værket med Stillingen som Formand i Bestyrelsen for Aktieselskabet »De forenede Glasværker«, svarede benægtende.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, hos hvem Glasarbejderforbundet forespurgt, om det vilde være villigt til at optage en Forhandling med Hr. Hey om Sagen, svarede, at Forretningsudvalget forinden maatte betinge sig, at de kontraktbundne Arbejdere erklærede sig villige til at opsigte deres Kontrakter, hvis dette viste sig nødvendigt for at hævde Organisationsretten.

Sagen hvilede saa atter noget, men for at bringe den paa Gled, søgte Glasarbejderforbundet ved et Møde d. 17. Februar d. A. at faa de *ikke-kontraktbundne* Hvidtglasmagere og Slibere til at indtræde i Forbundet, og dette lykkedes dog saa vidt, at 25 indmeldte sig og dannede en Afdeling for Odense, men da de mødte paa Arbejdet, forlangte Hyttimesteren Hvidtglasmagerne til at underskrive paa, at de vilde udtræde af Organisationen, og da de nægtede dette, blev de uden videre jaget

paa Porten. Sliberne derimod, som man muligvis havde stærkere Brug for i Øjeblikket, afskedigede man ikke, men da Sliberne ikke under disse Forhold ønskede at være anderledes stillet end deres Kammerater, gjorde de Følgeskab med dem. En svensk Sliber ved Navn *Wiinberg*, har dog senere genoptaget Arbejdet.

En Konflikt med Fyns Glasværk var saaledes i fuld Gang.

En Henvendelse fra Glasarbejderforbundets Side til Hr. Hey og senere til Direktør VALD. HANSEN, i Anledning af det passerede, fik et negativt Resultat, idet Hr. Hey erklærede, at man »principmæssigt« ikke vilde beskæftige organiserede Arbejdere, og Hr. Vald. Hansen erklærede sig i samme Retning.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, til hvem Sagen nu blev indberettet, tilsagde Glasarbejderforbundet sin Støtte, og det overdrog til Formanden for De samv. Fagforbund at gribe ind, for at søge Organisationsretten respekteret paa det oftnævnte Glasværk.

I den Anledning henvendte Formanden sig til Hr. Hey, og traf med ham Aftale om en Sammenkomst d. 23. ds. i Rigsdagen, men Hr. Hey kom ikke til Landstingsmøde den Dag og var heller ikke til at træffe, hverken paa hans Bopæl, i Glasværkets Udsalg eller i hans Vinhandel i København. Dagen efter meddelte man i hans Bopæl, at han var rejst til Sverrig. Hr. Hey maatte altsaa opgives foreløbig.

Søndag den 25. Februar afholdtes der et Møde i »Folkets Hus« i Odense, hvortil samtlige Arbejdere paa Glasværket var indbudt, og hvor Formanden for De samvirkende Fagforbund holdt det indledende Foredrag. Der vedtoges enstemmig følgende Resolution:

De forsamlede Arbejdere paa Fyns Glasværk forlanger for sig Retten til at organisere sig i Lighed med, hvad der er gældende for Landets øvrige Arbejdere og i Henhold til Landets Love. Forsamlingen bemyndiger »Dansk Glasarbejderforbund« til at forhandle med Glasværket for at skaffe denne Ret respekteret og dermed faa den nuværende Konflikt bilagt.

Dagen efter gik Martin Olsen til Direktør Vald. Hansen, men denne fastholdt, under den meget lange Samtale,

at Fyens Glasværk ikke agtede at anerkende Glasarbejdernes Organisation. *Tidspunktet var ikke kommet endnu.* Da Olsen anmodede om at Hyttemesteren maatte komme til Stede, meddelte Direktøren, at Hr. Brocks paa Forhaand havde bedet sig fritaget herfor, og at dette derfor ikke kunde lade sig gøre. Foreløbig var der altsaa intet Resultat, men Olsen bebudede, at han vilde komme igen, muligvis vilde han opsøge Hyttemesteren, og i hvert Fald vilde han søge Hr. Hey, for at foranledige, at denne optog en Forhandling.

Samme Aften var der særligt Møde med de kontraktbundne Flaskemagere. Resultatet af Mødet var, at foreløbig 15 af de 20 Flaskemagere tiltraadte og underskrev følgende Beslutning:

De forsamlede Flaskemagere erklærer sig villige til, naar »Dansk Glasarbejderforbund og eventuelt andre Organisationer vedtager Arbejdsstandsning ved »De forenede Glasværker« for at gennemføre Organisationsretten paa »Fyns Glasværk«, da at opsige vore Kontrakter med »Fyns Glasværk«.

Den 27. Februar søgte Olsen Hyttemesteren, Hr. Brocks, paa hans Villa, nær ved Glasværket. Der blev sagt, at han maatte komme igen, og da Olsen kom anden Gang, blev der endelig meddelt ham, at Hyttemesteren *ikke vilde* tale med ham, og at Hr. Brocks var gaaet til Sengs. Paa gentagne indtrængende Anmodninger, hvorefter der hver Gang gik Bud til Hyttemesteren, var det gentagne Svar, at han ikke vilde, og nu heller ikke kunde tale med Olsen, da han, efter at Olsen første Gang havde henvendt sig i Villaen, havde faaet en saa voldsom Hjærtetanken, at han vilde udsætte sig for Fare, hvis han gav sig til at tale med Olsen. Denne maatte da foreløbig gaa med uforrettet Sag, men han bebudede, at han vilde komme igen en anden Gang, fordi han var bleven overbevist om, at det var Hyttemesteren, der var den virkelige Hindring for, at Arbejderne paa Fyns Glasværk kunde faa Frihed til at tiltræde deres Fagforening.

Denne Opfattelse er senere bleven bekræftet paa en saadan Maade, at ingen Tvivl er mulig, men det er en Selvfølge, at saavel Hr. Hey, som de andre, der fra Glasværkets Side har

haft med denne Sag at gøre, ogsaa maa bære deres Del af Ansvaret og af de Følger, som den Strid, der er paatvunget Arbejderne, kan faa.

Ved en senere Samtale mellem Hr. Hey og Olsen, har den første lovet at søge foranlediget at Hr. Brocks drages med ind i Forhandlingerne.

Det maa haabes, at den hele Af-fære kan ordnes ad Forhandlingens Vej. Hyttemesteren har nok erklæret, at han vil forlade Fabriken, hvis Arbejdernes Organisationsret anerkendes, og da han er en meget dygtig Mand, er det forklarligt, at Værket i nogen Grad vil rette sig efter ham.

Af alt det foregaaende vil man have set, at han ogsaa er en syg Mand og tillige, maaske paa Grund af hans Sygdom, en meget fanatisk Mand, men der for en Mand uden Argumenter, og han vil dog vistnok, naar der endelig bliver Mulighed for at faa forklaret for ham, at at der en meget stor Forskel paa 1893 og 1906, og at *han* ikke kan fjerne denne Forskel ved sin Stridighed, kunne tvinges til at indse, at Fyns Glasværk *ikke kan* føre Striden mod Arbejdernes Organisationsret til Ende med Sejr for sig.

Paa den anden Side kan heller ikke Landsorganisationen ønske at føre en stor og kostbar Kamp, hvorunder andre Arbejdere paa Fyns Glasværk og maaske ogsaa paa Aarhus Glasværk kan blive draget med ind, og hvor Spørgsmaal om Boykotting af Produkter, udgaaede fra de i Glasværket Interesserede, maatte tages op.

Men hvis Striden kommer, da er det fordi Fyns Glasværk har fremkaldt den; ikke fordi Arbejderne har villet den.

Der er nu foreløbig Vaabenstilstand, men under en saadan har man Tid til at styrke sine Forsvarsmidler. Af disse er en udvidet Organisation det bedste. Der vil derfor Mandag den 5. Marts blive afholdt et Møde i Odense for de paa Glasværket arbejdende *Kvinde*, for at faa saa mange som muligt af disse til at indmelde sig i Det kvindelige Arbejderforbund.

For at forebygge Misforstaaelse, gør vi opmærksom paa, at en Strejke af Arbejdsdrene paa Fyns Glasværk, som blev sluttet Mandag den 26. Fe-

bruar, er uden Forbindelse med Glasarbejdernes Konflikt.

Arbejdstiden

International Undersøgelse angaaende Arbejdstiden. Ved den internationale Fagforeningskonference i *Amsterdam* i Fjor vedtoges det, paa Forslag af De samvirkende Fagforbund, at der i Aaret 1906, i de forskellige Lande, som har sluttet sig til det internationale Sekretariat, skal foretages en Undersøgelse angaaende Arbejdstidens Længde; en saadan Undersøgelse skal dermed ogsaa foretages for Danmarks Vedkommende. Naar Resultatet fra de enkelte Lande foreligger, vil det af det internationale faglige Sekretariat blive samlet og bearbejdet, hvorefter det vil blive optaget i den aarlige, internationale Fagforeningsberetning. Man vil derigennem faa en god Vejledning til Bedømmelsen af hvor langt Arbejderne i de forskellige Lande har nærmet sig Ottetimersdagen.

Ved det af det danske Folkething, angaaende Socialdemokraternes Forslag om Indførelse ved Lov af en daglig Arbejdstid paa højst 8 Timer nedsatte Udvalg, hvoraf *LYNGSIE* og *MARTIN OLSEN* ere Medlemmer, er der paa disses Foranledning sket Henstilling til den paa-gældende Minister, at der, paa Skemaerne til den forestaaende *Industritælling*, optages en Rubrik med Spørgsmaal til de enkelte Arbejdsgivere om Arbejdstiden i deres Virksomhed, og denne Henstilling er taget til Følge. Ad denne Vej vil der nu for Danmarks Vedkommende blive tilvejebragt en Oversigt, betydeligt mere omfattende og nøjagtigere end vi selv var i Stand til at skaffe os den; de Oplysninger, der kan faas gennem Statens statistiske Bureau kommer til at gælde for *alle* Arbejdere, baade de organiserede og de uorganiserede. Foruden den Fordel, at vi har været i Stand til at lægge Arbejdet over paa Staten, opnaar vi altsaa tillige et grundigere Resultat.

8-Timersdagen i den tyske Rigsdag. Den tyske socialdemokratiske Rigsdagsfraktion har indbragt følgende Forslag til Beslutning:

Rigsdagen opfordrer de forbundne Regeringer til snarest at forelægge Rigsdagen et Lovforslag, hvorved den daglige Arbejdstid for alle i Løn-, Arbejds- og Tjenesteforhold i Industri-, Handel- og Samfærdselsvæsen beskæftigede Personer, med passende Overgangsfor skrifter, fastsættes til højst 8 Timer daglig og Frihed Lørdag Eftermiddag.

I Virksomheder med kontinuerlig Drift saavel som i underjordiske Virksomheder, skal en Arbejdstid af højst 8 Timer være tilladt, og i underjordiske Virksomheder, hvor Temperaturen overstiger 28 Grader Celsius, kun højst 6 Timer.

Lønbevægelser og Konflikter

Lock-out paa Schønning & Arvès Gummifabrik. Den 12. Februar afskedigede Direktøren for Aktieselskabet af ovenstaaende Navn, Hr. *SCHÖNNING* ca. 40 kvindelige Arbejdere, fordi de havde indmeldt sig i Det kvindelige Arbejderforbund. Da de mandlige Arbejdere, som tilhører Fabriksarbejdernes Organisation, nægtede at udføre de Arbejder, som Kvinderne havde forladt, blev ogsaa de sat paa Gaden.

Det saakaldte »kristelige« Fællesforbund var straks i Virksomhed for at forsyne Fabriken med Skruebrækkere, men Kvaliteten af disse har næppe staaet i et passende Forhold til det kristelige Forbunds gode Villie til at forandre fattige Arbejdere i at skaffe sig et Værn mod Vilkaarligheder gennem deres Organisation, hvorfor Direktøren ogsaa var ret villig til at optage en Forhandling, da De samvirkende Fagforbunds Formand foreslog ham en saadan.

Ved Forhandlingerne, der førtes af Direktøren og Formændene for begge Arbejderorganisationerne og strakte sig over flere Dage, opnaedes der en gennemgaaende Lønforhøjelse for saavel mandlige som kvindelige Arbejdere. Samtlige Udelukkede genantoges i deres tidligere Pladser, og de Skruebrækkere, som det »kristelige« Forbund havde sendt, maatte alle forlade Fabriken.

Arbejdet genoptoges Mandag den 19. Februar.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel. 3541

Frykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37

KØBENHAVN DEN 10. MARTS 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Fagforeningerne i Svejts. — Lønbewægelser og Konflikter (Børstenbinderforbundet; Glasarbejderne paa Fyns Glasværk; Skræderne i Provinserne). — Meddelelser. — Arbejdsløsheden i Januar Maaned 1906.

Fagforeningerne i Svejts

I Svejts, hvor der, ligesom i Danmark, er fuld Forenings- og Forsamlingsfrihed samt Pressefrihed, og hvor der er et udstrakt, kantonalt og kommunalt Selvstyre, havde Fagorganisationerne i saa Henseende de bedste Betingelser for en hurtig Udvikling.

Men Arbejderbevægelsen, saavel den faglige som den politiske, har dog ogsaa her haft store Vanskeligheder at kæmpe med. Vi sigter her navnlig til den i Svejts bestaaende Sprogforskellighed — der er jo baade tyske, franske, italienske og ræto-romanske Svejtsere — og den brogede Blanding af alle Nationer, som findes i Svejts's industrielle Arbejderbefolkning.

Folketællingen i Svejts i Aaret 1900 udviser et Indbyggerantal af 3,385,023 Personer, hvoraf 383,424 eller ca. 13 pCt. er Udlændinge. I Tyskland, hvor derdog ogsaa opholder sig forholdsvis mange Fremmede, er kun 2 pCt. af Indbyggerantallet Udlændinge.

Et Eksempel fra et enkelt Fag viser endnu tydeligere Internationaliteten blandt Arbejderne i Svejts:

Af 4372 Medlemmer i Maler- og Gibserforbundet var kun 2246 Svejtsere, medens 2126 tilhørte andre Nationer, nemlig 982 Tyske, 540 Italianere 357 Østerrigere, 161 Danske, 51 Fransk-mænd, 17 Russere, 7 Hollændere, 4 Svenske, 3 Luxemborgere, 1 Normand, 1 Amerikaner, 1 Serber og 1 Rumæ-nier.

Svejts ligger saa at sige paa Lande-vejen mellem flere af de større europæiske Lande, og da dets Naturskønheder altid udøver en dragende Magt paa de unge Arbejdere, der vil se sig om i Verden, er det ikke saa underligt, at Befolkningen er blevet saa broget, som den er. Men denne Omstændighed er selvsagt en Hindring mere, for at faa de enkelte Arbejdere til at-gaa op i en Organisations højere Enhed.

*

Allerede til Nytaar 1881 oprettedes der i Svejts, af de derbestaaende Fagforeninger en Centralisation med Sæde i *Genf.* («Der allgemaine schweizerische Gewerkschaftsbund») Centralisationens Organ var den endnu bestaaende »Arbejderstimme«, der dog udkom i *Zürich*. Forud derfor havde der bestaaet et svejtsisk Arbejderforbund, der omfattede politiske og faglige Arbejderorganisationer mellem hinanden, og havde til Organ den livligt skrevne »Tagwacht«, hvis Redaktør var den endnu levende Veteran, Arbejdersekretæren GREÜLICH.

I 1884 blev Forbundssædet forlagt til *Zürich* og i 1902 til *Bern*, hvor det endnu befinder sig, og hvor »Arbejderstimme« ligeledes udgaar.

Følgende Tal viser Væksten af de svejtsiske Fagforeninger indenfor Centralisationen indtil December 1905.

	Antal Afdelinger	Antal Medlemmer
1882	17	450
1884	19	522
1888	84	3350
1889	102	4400
1891	196	6950
1893	197	9500
1898	310	16470
1902	512	27097
1905	618	48000

Det er ganske vist en stor Stigning, der er foregaaet i de forløbne 25 Aar — dertil kommer endda forskellige Forbund, som Skrædernes, Tekstilarbejdernes, Malernes og forskellige Jærnbaneorganisationer, som staar udenfor Landsorganisationen — men der findes desværre endnu i Svejts mange uorganiserede Industrierbejdere.

Alene i Uhrindustrien beskæftiges et stort Antal mandlige og kvindelige Arbejdere. For hvert af de Kantoner, hvor der drives Uhrmageri, nævner vi nedenfor Antallet af Arbejdere tilligemed det samlede Antal Personer af den svejtsiske Befolkning, der lever af Uhrfabrikationen.

Bern	19,157	44,956
Neuenburg...	14,629	34,029
Waadt.....	2,827	6,247
Solothurn....	2,795	5,631
Genf.....	2,416	5,335
Freiburg.....	597	1,395
Basel-Land...	375	790
Schaffhausen.	154	384

Til en Begyndelse var det de fremmede Arbejdere, navnlig de tyske Arbejdere, der udgjorde Flertallet i Fagforeningerne. De svejtsiske Arbejdere tilhørte kun en politisk Forening, Grütliforeningen, forsaavidt de i det hele taget var organiserede. Men i Tidens Løb har dette Forhold forandret sig til det bedre, saaledes at det overvejende Flertal i Fagforeningerne nu bestaar af svejtsiske Arbejdere.

Fra Begyndelsen var Fagforenings-Forbundet til en vis Grad Centralorganisation for de enkelte Fagforeninger, idet mange saadanne tilhørte den direkte som Afdelinger.

Senere opstod der Fagforbund indenfor de enkelte Fag, saaledes at Landsorganisationen i sin nuværende Form nærmere kan sammenlignes med De samvirkende Fagforbund i Danmark.

»Arbejderstimme« er ligeledes gennemgaaet forskellige Forandringer. Indtil 1887 udkom den en Gang om Ugen, derfra og til 1902 to Gange om Ugen, fra 1902 igen 1 Gang om Ugen. Bladet har bestandig været Organ for Fagforenings-Forbundet, men det har tillige indtil 1897 været Organ for det svejtsiske Socialdemokrati. Nu,

efter at der er opstaaet selvstændige socialdemokratiske Blade, er det ganske vist i Hovedsagen et Fagforeningsorgan, men det redigeres fremdeles i socialdemokratisk Aand, og beskæftiger sig levende med Arbejderpolitik.

Trods den bestaaende, ret udstrakte Pressefrihed, har »Arbejderstimme« dog ogsaa været Genstand for Processer og Domme; saavidt vides har den højeste Straf, der er overgaaet dens skiftende Redaktører, dog ikke oversteg 14 Dages Fængsel.

*

Det forløbne Aar har været et ganske usædvanligt Kampaar for den svejtsiske Arbejderstand. Den svejtsiske Fagforeningsbevægelses Historie har ikke kunnet opvise Mage dertil.

En Statistik over Konflikter og Lønbævælgelser i det forløbne Aar giver følgende Billede:

	Strejker	Lønbævælgels.	Blokkade	Lock-out'er	Ialt
Januar.....	3	3	3	1	10
Februar.....	9	12	8	1	30
Marts.....	15	21	3	1	40
April.....	10	15	2	2	29
Maj.....	17	24	2	1	44
Juni.....	6	17			23
Juli.....	17	20	6		43
August.....	10	33	10		53
September...	7	12	4	1	24
Oktober.....	8	7			15
November...	5	11		2	18
December....	3	17	4		24
Ialt....	110	192	42	9	353
I 1904.....	53	48	18	5	124

Der blev kæmpet i alle Dele af Landet i næsten alle Fag og Industrier og af ca. 10,000 Arbejdere. Kampene førtes ikke for intet; de medførte gode Resultater, saasom Forkortelse af Arbejdstiden, Lønforhøjelser, Fastsættelse af Minimalløn, Tillæg for Overarbejde, Frihed den 1. Maj. Tarifieroverenskomster o. s. v. Forkortelse af Arbejdstiden til 10, 9½ og 9 Timer bringer Millioner af Fritimer, og Lønforhøjelserne udgør Millioner af Kroner.

Disse betydelige Resultater har for mange tilfulde vist Nyttens og Nødvendigheden af den faglige Organisation, og den svejtsiske Fagforeningsbe-

vægelse har derfor ogsaa haft et stort Opsving i det forløbne Aar. Saaledes har Metalarbejderforbundet haft en Fremgang fra 7000 til 12000 Medlemmer. Træarbejderforbundet er gaaet frem fra 3000 til 5000 Medlemmer, og andre Forbund er blevet styrkede i tilsvarende Grad.

Aaret 1906 synes ogsaa at skulle blive et Kampaar, og dette vil sikkert ogsaa befordre og styrke Fagforeningsbevægelsen i Svejts.

Lønbevægelser og Konflikter

Børstenbinderforbundet forhandler siden den 1. Marts ved sine Repræsentanter, med Delegerede for Børstefabrikantforeningen. Den gamle Overenskomst udløb den 1. Marts, men Parterne er enige om, at der arbejdes videre efter den, i hvert Fald saa længe der forhandles. Det var Meningen, at Forhandlingerne skulde være sluttede i indeværende Uge, men dette naas maaske ikke.

Glasarbejderne paa »Fyns Glasværk«. Situationen paa »Fyns Glasværk« er tilsyneladende den samme, men den er det næppe i Virkeligheden.

De 15 Flaskemagere, der havde underskrevet den i sidste Numer anførte Erklæring, har senere været under et saa stærkt Pres fra Fabriksledelsens Side, at flere af dem begyndte at vakle og forlangte deres Underskrift paa Erklæringen annulleret. Natten mellem 3. og 4. Marts har de dog holdt et Møde, hvor de vedtog at indgaa til Fabriksledelsen og forlange indført de samme Løn- og Arbejdsforhold, som er gældende paa de andre Flaskefabriker her i Landet.

I Mandags holdt Formanden for »Det kvindelige Arbejderforbund i Danmark«, Fru OLIVIA NIELSEN, Møde i Odense for kvindelige Arbejdere paa Glasværket, for at faa dem til at indtræde i Forbundet. Forud for Mødet havde Fabriksledelsen været rundt hos Kvinderne og truet dem med Afsked, som vovede at gaa til Mødet. Som Følge deraf havde mange ladet sig

skræmme, og Mødet var derfor svagt besøgt, hvorfor det heller ikke endnu lykkedes at faa dannet en Afdeling af Forbundet. Men Forsøget vil blive gentaget.

Hyttemesteren, Hr. BROCKS, er rejst fra Odense — dog kun foreløbig. Hr. HEY har meddelt, at Brocks er rejst til Aarhus, og at han derfra rejser til Glasværket i *Rördala* i Sydsverrig, som ogsaa hører ind under »De forenede Glasværker«. Han menes at blive borte i 6 Uger, i hvilken Tid der forhaabentlig kan opnaas en Ordning uden Hyttemesterens Medvirkning.

Der er nemlig nu, mellem Formanden for »De forenede Glasværkers« Bestyrelse, Hr. Hey, og Formanden for De samvirkende Fagforbund paa-begyndt en Forhandling, hvori, hvis der derved tilvejebringes et Grundlag for et Forslag, senere vil blive inddraget flere Repræsentanter for Parterne.

Skræderne i Provinserne. Dansk Skræder har, som tidligere meddelt, forelagt Centralforeningerne af Skrædermestre i Jylland og Fyen og i Østifterne Fordring om Indførelse af Værksteder, hvor saadanne ikke findes, og om gratis Værkstedsplads og Sysager, Indskrænkning af Arbejdstiden til 10 Timer, samt nogle faa Procents Forhøjelse for enkelte finere Arbejder.

Den 4. Februar samledes Repræsentanter for Parterne til Møde i Aarhus, men Mestrene nægtede at forhandle paa Grundlag af Svendenes Forslag, og ved et senere Møde den 1. Marts i København er man heller ikke kommet hinanden nærmere.

Ved det sidste Møde forelaa der et Udkast fra Mestrene til en fremtidig Ordning, men da dette Udkast indeholdt væsentlige Lønnedsættelser fra 10 til 30 pCt. for det almindelige Arbejde, og ikke indeholdt noget Tilbud paa Spørgsmaalet om Værksteder, kunde Svendene ikke tiltræde det.

Under Forhandlingerne tilbød Mestrene nok et Tillæg af 5 pCt. for Hjemmearbejde, men de fastholdt deres Fordring om Nedsættelser, saavel som deres Modstand mod tvungen Indførelse af Værksteder, og sluttelig

naede de saavidt, at de *nægtede at forhandle om deres eget Udkast*, naar Arbejderne ikke paa Forhaand vilde frafalde deres Krav om Værksteder.

Begge Parter har derefter indberettet Sagen til deres respektive Hovedorganisationer, og som Følge deraf har Arbejdsgiverforeningen foreslaaet De samvirkende Fagforbund, at der afholdes et Fællesmøde mellem Medlemmer af Hovedorganisationernes Forretningsudvalg, samt Repræsentanter for de to Centralforeninger af Skrædermestre og for Skræderforbundet.

Et saadant Møde vil finde Sted Mandag den 12. Marts Kl. 11 Form.

Meddelelser

Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark i Tiden fra 1871 til 1900 ved I. JENSEN og C. M. OLSEN. Af dette Værk, der giver en fuldstændig Vejledning med Hensyn til den danske Fagforeningsbevægelse, er der endnu et mindre Restoplag tilbage.

Foruden en fyldig historisk Oversigt fra »Internationale» Dage, over Tidsrummet 1871—78, 1878—89, 1890—98, De samvirkende Fagforbunds Dannelse og den store Lock-out er der en Specialoversigt, indeholdende følgende Afsnit:

Fagforeningernes Stiftelsesaar, deres Antal og Medlemstal, Fagforbundene, Fagforeningerne udenfor Forbundene, De lokale Fællesorganisationer, Fagforeningskontingentet, Understøttelser, Arbejdstid og Arbejdsløse.

Boglædeprisen for dette Værk, der er at betragte som grundlæggende for senere Historiskrivning om vore Fagforeninger, er kun 1 Krone, men for Organisationernes Medlemmer er Prisen kun **50 Øre** + Porto, naar Rekvision om det ønskede Antal Eksemplarer indsendes til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 47, 1. Sal, København K.

Vi opfordrer Forbundene og disses Afdelinger, samt de lokale Fællesorganisationer, til at gøre deres Medlemmer opmærksom paa nærværende, og til at modtage Bestillinger paa Bogen.

Arbejdsløsheden

Antallet af Arbejdsløse

i Danmark i Januar Maaned 1906

Der foreligger Oplysninger fra 36 Organisationer med et samlet Medlemstal

af 29,991. Heraf havde 30 Organisationer med ialt 26,569 Medlemmer den 31. Januar 4,076 Arbejdsløse. 6 Organisationer med tilsammen 3422 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbejds m., Rand.						125
Barberer o. Frisør	21	443	17			
Barnevognsarb.						
Billedskærere...	14	228	11			
Brolæggere....	60			15		
Bryggeriarb....	4	48		7	117	
Elektrikere....	27	276	27	2	21	1
Forgyldere....						
Gas- og Vandarb.	18	382	18			
Glarmestre....	19		17			
Handskænnagere.	4	104	4			
Hattearbejdere..	8	174	5	25	580	20
Hvidgarvere...	4	85	3	2	47	2
Instrumentmag., mek. og opt. .						
Kedel-o.-Maskinp	25	410	18	16	409	16
Kurvemagere...	2	52	2			
Litografer.....	19	370	8	5	92	2
Lohgarvere....				2	42	2
Marm., Kalk o.. Sandstenshug	12	167	7	1	25	1
Murere.....			200			1400
Møllere.....	4	110	4	7	176	8
Ovnsættere....	12	179	9			
Papirfabrikarb..	1	6	1	1	12	1
Pottenagere...						
Savværksarb. og Maskinsnedker	32	676	22	148	1085	33
Skibstømrere...	117	720	29	32	231	
Skotøjsarbejdere	103	1869	103	55	1182	44
Skræderfb. Dansk			160			150
Skraatobaksarb..	2	38	1			
Smede-o.-Maskin.			470			190
Snedkere o. Tømrere, Bornholm				8		
Stenarbejdere...						
Stukkatorer....	4	21	4			
Sukker-, Chokol. Biskuitarbejd.	1	26	1	23	598	23
Søfyrbødere...						
Tømrere.....			236			681

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38

KØBENHAVN DEN 17. MARTS 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Samfundshjælp til Arbejdsløse i Danmark. — Meddelelser.

Samfundshjælp til Arbejdsløse i Danmark

Den ved Lov af 27. Marts 1903 nedsatte Kommission til Overvejelse af Spørgsmaalet om en almindelig Invaliditets- og Alderdomsforsikring, til hvem ogsaa Spørgsmaalet om Samfundshjælp til Arbejdsløse var henvist, har nu afgivet Betænkning med Forslag angaaende det sidst nævnte Emne.

Kommissionens Forslag, der er bygget over et lignende Grundlag som Sygekasseloven af 12. April 1892, har følgende Ordlyd:

§ 1. Ved Arbejdsløshedskasser forstaaes i denne Lov Foreninger af Personer, der som Lønarbejdere ere knyttede til et eller flere bestemte Fag (f. Eks. Handel, Industri, Haandværk, Landbrug, Beværtningsnæring, Transportvirksomhed, Jordarbejde) og have sluttet sig sammen for ved bestemte Bidrag at sikre hverandre gensidig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed, der ikke er begrundet ved de i § 13 ommeldte Aarsager.

En Arbejdsløshedskasse maa ikke have andre Formaal end det i denne Paragraf nævnte.

§ 2. Enhver Arbejdsløshedskasse har Ret til at faa offentlig Anerkendelse og den dermed forbundne Støtte af det Offentlige, naar den fyldestgør de i denne Lov indeholdte Forskrifter, og dette efter Indstilling fra Arbejdsløshedsspektøren godkendes af Indenrigsministeren.

Anerkendelse meddeles af Indenrigsministeren og offentliggøres af denne.

Anerkendte Arbejdsløshedskasser have Ret til at optage Medlemmer, der kun yde Bidrag til Kassen, men ikke have Ret til Hjælp af denne.

§ 3. Begæring om Anerkendelse indsendes til Arbejdsløshedsspektøren, ledsaget af:

- 1) et Eksemplar af Kassens Vedtægt,
- 2) Fortegnelse over Medlemmerne med Angivelse af disses Alder og Livsstilling samt om, hvorvidt de paagældende maa anses som Sæsonarbejdere

3) Udskrift af den Beslutning, i Henhold til hvilken Anerkendelse søges, samt

4) for saa vidt det ikke er en ny oprettet Kasse, det sidste Aars Regnskab.

§ 4. For at faa og beholde offentlig Anerkendelse maa en Arbejdsløshedskasse have mindst 50 Medlemmer. Under særlige Omstændigheder kan Indenrigsministeren dog ogsaa meddele Anerkendelse til Kasser med et mindre Medlemstal.

En Arbejdsløshedskasse skal enten være knyttet til et eller flere bestemte Fag eller være stedlig begrænset.

§ 5. Kun Lønarbejdere, hvis økonomiske Kaar give dem Adgang til Statshjælp gennem en anerkendt Sygekasse, kunne være nydende Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser. Dog skulle de ved denne Lovs Ikrafttræden bestaaende Kasser, som inden 6 Maaneder indgive Begæring derom, have Adgang til Anerkendelse saaledes, at ogsaa de af Kassernes Medlemmer, der ikke opfyldte ovenstaaende Betingelser, men som — inden Loven stadfæstes — ere optagne i vedkommende Kasse, kunne være nydende Medlemmer af samme. For Præmier, der ere erlagte af saadanne Medlemmer, tilkommer der imidlertid ikke Kassen noget Tilskud af det Offentlige.

Aldersgrænserne for Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse bestemmes ved sammes Vedtægt. Dog maa ingen kunne optages som Medlem, forinden han er fyldt 18 Aar eller — bortset fra Overflytning fra en anerkendt Arbejdsløshedskasse til en anden — efter at han er fyldt 60 Aar.

Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse som nydende Medlem kan ikke nægtes nogen, naar han fyldestgør de ovenfor foreskrevne Betingelser (jfr. dog § 6) og henholdsvis er knyttet til det eller de Fag, for hvilke Kassen er bestemt, eller bosat indenfor sammes Omraade. Personer, der ikke er Lønarbejdere, og hvis økonomiske Kaar ikke give dem Adgang til Statshjælp gennem en anerkendt Sygekasse, kunne, hvis de iøvrigt opfyldte de nødvendige Betingelser, forde sig optagne i en anerkendt Arbejdsløshedskasse som bidragydende Medlemmer saaledes, at der tilkommer dem Ret til at være nydende Medlemmer, saasnart samtlige de i saa Henseende fornødne Betingelser ere til Stede; opfylder et hidtilværende nydende Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse ikke længere de i saa Henseende foreskrevne Betingelser, vil han kunne overgaa til at være bidrag-

ydende Medlem med Ret til — uanset hans Alder, men iøvrigt under Tilstedeværelsen af de fornødne Betingelser — i sin Tid paany at kunne blive nydende Medlem. Størrelsen af de paagældende Medlemmers Aarsbidrag bliver at fastsætte i vedkommende Kasses Vedtægt. Ved eventuel Overgang fra bidragydende til nydende Medlem indtræder Pligt til at betale Præmie som saadan.

Om nogen efter Bestemmelserne i nærværende Paragraf kan være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse og med hvilken Medlemsret, afgøres af Arbejdsløshedsinspektøren; den af sidstnævnte truffne Afgørelse kan indankes for Indenrigsministeren, der afgør Sagen efter forud indhentet Erklæring fra det i § 18 ommeldte Arbejdsløshedsnavn.

§ 6. I en anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt kan bestemmes, at Kassens Bestyrelse kan nægte at optage Personer, der af legemlige eller moralske Grunde maa anses uskikede til regelmæssig Erhvervsvirksomhed eller til Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater. Ligeledes kan det i Vedtægten bestemmes, at Kassens Bestyrelse skal være berettiget til at udelukke saadanne Personer fra Medlemsret i Kassen. De af Kassens Bestyrelse i Henhold til denne Paragraf truffne Afgørelser kunne dog af vedkommende indankes for det i § 18 ommeldte Navn, der træffer sin Afgørelse under Hensyn til de i det enkelte Tilfælde særlig foreliggende Forhold.

§ 7. Ingen maa samtidig nyde Medlemsret i mere end en anerkendt Arbejdsløshedskasse. Er nogen ved sin Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse Medlem af en ikke-anerkendt, skal han samtidig med Optagelsen anmelde det for Bestyrelsen for førstnævnte Kasse. Lignende Anmeldelse skal straks ske, dersom et Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse tillige har eller erhverver Medlemsret i en ikke-anerkendt. Intet Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse kan ved at indtræde i flere Arbejdsløshedskasser sikre sig en større daglig Pengehjælp end $\frac{2}{3}$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det eller de paagældende Fag eller indenfor Kassens Omraade.

Overtrædelse af de i foranstaaende Stykke indeholdte Bestemmelser saavel som Svig mod Kassen medfører Tab af Medlemsretten.

§ 8. I en anerkendt Arbejdsløshedskasse skal den aarlige Præmie (heri indbefattet det i § 9 ommeldte Tilskud fra det Offentlige) være fastsat saaledes, at den efter de forhaandenværende Erfaringer maa antages at være tilstrækkelig til at yde Medlemmerne i paakommende Tilfælde den i Vedtægten fastsatte Understøttelse, hvilken dog maa være af en saadan Størrelse, at den kan anses for at kunne være af Betydning for disse. Eventuelt Ekstrabidrag skal kunne opkræves i Forhold til Kassens skiftende Behov.

Kassens Indtægt og Formue skal holdes strengt afsondret fra andre Foreningers Midler og maa hverken som Laan eller Gave tilflyde andre Foreninger eller anvendes i uvedkommende Ojemed.

§ 9. Til de anerkendte Arbejdsløshedskasser udredes aarlige af Statskassen et Tilskud, sva-

rende til en Trediedel af de paagældende Kassers samlede, i Henhold til § 8 fastsatte, Præmiebeløb, jfr. dog § 5, 1ste Stykke, dog ikke udover 250,000 Kr. Tilskuddet fordeles blandt Kasserne i Forhold til Præmiebeløbene.

Et Medlems Opholds- eller Forsørgelseskommune er berettiget til uden Samtykke af højere Myndighed at yde et Tilskud til Bestridelsen af hans Præmie for det løbende Regnskabsaar, dog ikke udover en Sjettedel af Præmien. Kommuner, i hvilke anerkendte Arbejdsløshedskasser have Hovedsæde eller Afdelinger — i hvilken Henseende Københavns og Frederiksberg Kommuner blive at anse som én Kommune — ere berettigede til, ligeledes uden Samtykke af højere Myndighed, at yde et Tilskud til den eller de paagældende Kasser, dog at Kommunens Tilskud ikke for nogen Kasses Vedkommende for et enkelt Regnskabsaar maa overstige en Sjettedel af Præmierne for de af Kassens Medlemmer, for hvilke Kommunen var Opholdskommune den nærmest forudgaende 31. Marts.

§ 10. For at en Arbejdsløshedskasse kan gøre Krav paa Tilskud fra det Offentlige for det forløbne Aar, maa den inden Udgangen af Maj Maaned indsende til Arbejdsløshedsinspektøren Regnskab for det forløbne Aar, regnet fra 1. April til 31. Marts, Beretning om Kassens Virksomhed for samme Tidsrum, Fortegnelse over Kassens Medlemmer, samt Angivelse af den af hvert enkelt Medlem indbetalte Andel af Præmien og vedkommende Medlems Opholdskommune den 31. Marts.

Efter at de fra Kasserne modtagne Oplysninger ere gennemgaaede af Arbejdsløshedsinspektøren, foranlediger han det hver Arbejdsløshedskasse tilkommende Tilskud fra Statskassen for det forløbne Regnskabsaar anvist til Udbetaling ved vedkommende offentlige Kasse.

§ 11. Omfanget og Arten af den af Kassen ydede Understøttelse afgøres af Kassens Bestyrelse i hvert enkelt Tilfælde. Understøttelsen kan udredes som:

- 1) Rejsehjælp.
- 2) Huslejhjælp.
- 3) Dagpenge.
- 4) Hjælp in natura.

I gennemsnitlig daglig Understøttelse (Huslejhjælp, Dagpenge og Hjælp in natura) maa, forsaavidt Kassen er faglig begrænset, ikke ydes udover $\frac{2}{3}$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det eller de paagældende Fag, forsaavidt Kassen er stedlig begrænset ikke udover $\frac{2}{3}$ af den almindelige Arbejdsløshedsindtægt for Kassens Omraade. Understøttelsen maa dog i intet Tilfælde udgøre under 50 Øre eller udover 2 Kr. daglig.

Saaftremt et Medlem, der er berettiget til Understøttelse som Følge af Arbejdsløshed, efter Anvisning af Kassens Bestyrelse (jfr. § 13 Nr. 8) eller af egen Drift overtager et Arbejde, for hvilket der ydes ham et Vederlag, som er ringere end den fornævnte Maximumunderstøttelse, skal Kassen kunne supplere hans Indtægt op til dette Beløb.

Understøttelse ydes ikke til nogen, forinden han i mindst et Aar har været Medlem af Kassen og betalt sit skyldige Kontingent. Un-

derstøttelse tiltaas heller ikke for de første 6 Dage, i hvilke en Arbejdsløshed har vedværet — en Frist, der efter Vedtægtens nærmere Bestemmelser vil kunne forhøjes indtil 15 Dage. Den i foregaaende Punktum anførte Bestemmelse kommer dog ikke til Anvendelse, naar Understøttelsen tiltaas alene som Rejsehjælp.

For Kasser, der tælle Sæsonarbejdere blandt deres nydende Medlemmer, kan det af Indenrigsministeren — efter forud indhentet Erklæring fra det i § 18 ommeldte Nævn — fastsættes, at Understøttelse paa visse nærmere bestemte Tider af Aaret ikke skal kunne ydes Kassens Medlemmer eller de paagældende Sæsonarbejdere, forinden Arbejdsløshedens Varighed har strakt sig over et længere Antal Dage end 15, og i saa Fald hvor stort et Dageantal.

§ 12. Rejsehjælp, der tiltaas nogen efter foregaaende Paragraf, maa ikke overskride det Beløb, der vilde kunne ydes som Dagpenge efter Kassens Vedtægt i 12 paa hinanden følgende Maaneder.

§ 13. En anerkendt Arbejdsløshedskasse maa ikke yde Understøttelse:

1. Under Strejke eller Lock-out til Personer, der omfattes af samme,
2. til Medlemmer, hvis Arbejdsløshed er forarsaget ved Sygdom eller Arbejdsudygtighed, saalænge Sygdommen eller Arbejdsudygtigheden vedvarer,
3. til Medlemmer, hvis Arbejdsløshed hidrører fra, at de uden fyldestgørende Grund have forladt deres Arbejde, eller maa anses forskyldt ved overdreven Nydelse af berusende Drikke eller ved Ufordragelighed overfor Arbejdsgivere eller Arbejdskammerater,
4. til Medlemmer, der aftjene deres Værnepligt,
5. til Medlemmer, der afsone en dem ikendt Straf.
6. til Medlemmer, der hendside i Varetagtsarrest.
7. til Medlemmer, der oppebære fast Fatigunderstøttelse.
8. til Medlemmer, der vægre sig ved at overtage et af Kassens Bestyrelse anvist Arbejde, som svarer til deres Evne.

Nægter vedkommende Kasses Bestyrelse i Tilfælde af et Medlems Arbejdsløshed at yde ham Understøttelse under Henviisning til Bestemmelserne i foranstaaende Nr. 1—3 og 7—8, skal den af Bestyrelsen i saa Henseende truffe Afgørelse af paagældende kunne indankes for det i § 18 ommeldte Nævn, der træffer sin Afgørelse under Hensyn til de i det enkelte Tilfælde særlig foreliggende Forhold.

§ 14. I en anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt skal Størrelsen af Understøttelsen i 12 paa hinanden følgende Maaneder være fastsat til at udgøre et Beløb, som mindst svarer til en Dagpengeydelse for 70 Dage.

Har et Medlem i Løbet af højest 3 paa hinanden følgende Regnskabsaar modtaget en saa stor Understøttelse af Kassen, som svarer til en Dagpengeydelse for 210 Dage, maa der ikke ydes ham yderligere Understøttelser af Kassen, førend han i et derefter følgende helt

Regnskabsaar har været Medlem af Kassen og betalt de for dette Tidsrum skyldige Præmier

§ 15. Tilsynet med de anerkendte Arbejdsløshedskasser overdrages en Arbejdsløshedsinspektør, der i aarligt Vederlag erholder et Honorar af 3.000 Kr.

For saa vidt den nuværende Sygekasseinspektør maatte overtage Stillingen som Arbejdsløshedsinspektør, bliver han at behandle i Overensstemmelse med Bestemmelsen i Lov af 5. Januar 1851 § 3.

Det fornødne Beløb til Medhjælp og Kontorhold for Arbejdsløshedsinspektøren bevilges ved de aarlige Finanslove.

Ved indtrædende Ledighed i Stillingen som Arbejdsløshedsinspektør kan det ved kongelig Resolution fastsættes, at Stillingen ikke paany bliver at besætte, samt at Tilsynet med de anerkendte Arbejdsløshedskasser henlægges under den i Henhold til Lov Nr. 85 om anerkendte Sygekasser af 12. April 1892 udnævnte Inspektør, hvis Lønning samtidig forhøjes til 5.000 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar med 500 Kr. aarlig regnet fra hans Udnævnelse i bemeldte Stilling — til 6.500 Kr. aarlig.

§ 16. Enhver anerkendt Kasse sender 1 Tillidsmand til et Aarsmøde; tæller en Kasse over 1000 Medlemmer, har den Ret til at sende 2 Tillidsmænd og der ud over 1 Tillidsmand for hvert fulde Antal 1000 Medlemmer. Tillidsmændene vælges blandt Kassernes Medlemmer af vedkommende Bestyrelser. Paa Aarsmødet forhandles der under Arbejdsløshedsinspektørens Forsæde om Kassernes Virksomhed og Samarbejde, ligesom der af Tillidsmændene af deres Midte udvælges 6 til at tiltræde Arbejdsløshedsnævnet tilligemed 6 Suppleanter (§ 17). Medlemmerne af Nævnet tilligemed deres Suppleanter vælges for et Tidsrum af 6 Aar, første Gang paa det senest 2 Aar efter Lovens Ikrafttræden samentrædende Aarsmøde, saaledes at Halvdelen af Nævnets Medlemmer og Suppleanter fratræder efter 3 Aars Virketid; hvem der skal fratræde efter de første 3 Aar, bliver at afgøre ved Lodtrækning mellem de valgte.

Et Medlem (Suppleant) af Nævnet fratræder som saadant, naar han ophører at være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse; Valg af et nyt Medlem (Suppleant) i hans Sted bliver at foretage paa det nærmest paafølgende Aarsmøde.

§ 17. Til at virke som Medlemmer og Suppleanter af Arbejdsløshedsnævnet, indtil Valg er foregaaet i Overensstemmelse med Bestemmelsen i § 16, vælger Indenrigsministeren det fornødne Antal Personer.

§ 18. Arbejdsløshedsnævnet bestaar af de i § 16, jfr. § 17, ommeldte Medlemmer samt af Arbejdsløshedsinspektøren som Formand.

Foruden de i nærværende Lov særlig nævnte Beføjelser og Forpligtelser har Nævnet den Opgave at danne Bindeleddet mellem de enkelte Kasser, fastsætte Regler for deres Samvirken, herunder Regler for Overflytning af Medlemmer fra en Kasse til en anden, og saa vidt gør ligt sørge for Ensartethed i Reglerne for Kassernes Understøttelser.

Den fornødne Bevilling til Nævnet, herunder Dagpenge og Rejseudgifter til Nævnets

valgte Medlemmer, fastsættes ved de aarlige Finanslove.

Naar Nævnet skønner, at en anerkendt Arbejdsløshedskasse uden direkte at overtræde Lovens Forskrifter dog i sit Forhold til sine Medlemmer eller til andre Arbejdsløshedskasser virker paa en for Arbejdsløshedskasseinstitutionen i dens Helhed uheldig Maade, indstiller Arbejdsløshedsinspektøren til Indenrigsministeren, hvorvidt Anerkendelsen for en saadan Arbejdsløshedskasse bør bortfalde.

§ 19. En anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt skal indeholde Oplysninger om følgende Punkter:

1. Kassens Navn, Hjemsted, Formaal og Omraade, Medlemmernes Optagelse, Rettigheder og Pligter, herunder det gensidige Ansvar og dettes nærmere Ordning,
2. Generalforsamlingen og Bestyrelsen samt disses Myndighed,
3. Regnskabsvæsen og Revision, Anbringelse af Kassens Midler, Reservefondet, samt Overskuddets Anvendelse ved Kassens Opløsning,
4. Vedtægtens Forandring.

Den Afgørelse, der i Overensstemmelse med Vedtægten træffes angaaende Anvendelsen af en Kasses Overskud ved dens Opløsning, har kun Gyldighed, naar den godkendes af Arbejdsløshedsinspektøren. Overskuddet kan ingensinde deles mellem Medlemmerne.

Arbejdsløshedsinspektørens Samtykke udfordres til enhver Forandring af Vedtægten. Dog kan hans Afgørelse indankes for Indenrigsministeren.

§ 20. Arbejdsløshedsinspektøren gennemgaar de fra Kasserne indsendte Aarsregnskaber og fører i det hele Tilsyn med de anerkendte Arbejdsløshedskasser, ligesom han er dem behjælpelig med fornøden Oplysning og Vejledning og yder sin Bistand til Oprettelsen af nye Kasser. Han skal til enhver Tid have Adgang til at gøre sig bekendt med Kasserens Bøger, Regnskaber og hele Virksomhed.

Arbejdsløshedsinspektøren afgiver hvert Aar Beretning til Indenrigsministeren om de anerkendte Kassers Virksomhed. Et Uddrag heraf bliver at offentliggøre paa den af Indenrigsministeren foreskrevne Maade.

§ 21. For saa vidt en Kasses Bestyrelse ikke holder sig nærværende Lovs Forskrifter efterrettelig, eller dens Virksomhed befindes ikke at foregaa i Overensstemmelse med de for samme gældende Bestemmelser eller under lagtagelse af den fornødne Paapasselig-
hed og Orden, og Kassen ikke efterkommer de i denne Anledning af Arbejdsløshedsinspektøren givne Anvisninger, kan Indenrigsministeren efter Arbejdsløshedsinspektørens Indstilling lade Anerkendelsen bortfalde.

§ 22. De Dokumenter, som vedrørende Forsikringen maatte oprettes mellem de anerkendte Arbejdsløshedskasser og deres Medlemmer, ere stempelfri.

§ 23. Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft 3 Maaneder efter dens Bekendtgørelse i Lovtidende; dog kan § 15 sættes i Kraft tidligere efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse.

Forslag til Lovens Revision bliver at fremsætte for den i Aaret 1912 sammentrædende ordentlige Rigsdag.

*

Foranstaaende Forslag er, saavidt os bekendt, blevet tilvejebragt efter stærke Brydninger indenfor Kommissionen, og endda er det foreløbig kun et Arbejde, som Regeringen kan vende op og ned paa eller gøre til sit, ganske som den finder for godt. Kommissionens Forslag er ikke helt i den Aand, som Arbejderne maatte ønske, men det maa dog haabes, at Regeringen, naar den skal til at fremsætte sit Forslag til en Ordning af Spørgsmaalet om Samfundshjælp til Arbejdsløse i Danmark, i hvert Fald ikke vil afvige fra Kommissions-Forslaget i en for Arbejderne mere uheldig Retning.

Forslaget fra Kommissionen fremkommer paa et Tidspunkt, hvor det ikke vil være muligt at faa et Regeringsforslag til Behandling paa Rigsdagen. De kommende *Folkethingsvalg* vil være helt afgørende for, om der i næste Rigsdagssamling skal komme til at foreligge Rigsdagens Forslag om Samfundshjælp til vore Arbejdsløse eller ikke.

Meddelelser

Privat statistisk Laboratorium har tilsendt os følgende:

Privat statistisk Laboratorium kan se tilbage paa sit første Aars Virksomhed; denne har været af den Art, at Laboratoriets Eksistensberettigelse synes beviset. Vort Formaal var og er at yde Bistand ved alle Slags statistiske Undersøgelser, til hvis Udførelse sagkyndig Hjælp er nødvendig. I det forløbne Aar tror vi da ogsaa, at Laboratoriet har været til god Hjælp for alle de Personer og Institutioner, der har henvendt sig til det angaaende de mest forskelligartede statistiske Arbejder. Der er saaledes sket Henvendelser fra Læger og Lærere, Gesandtskaber og Konsulater, Amter og Kommunalraad, *Fagforeninger*, Handelsforeninger, Landbrugsforeninger m. fl., men da der stadig i visse Kresse synes at mangle Kendskab til Laboratoriet, tillader vi os igen herved at henlede Opmærksomheden paa det, idet vi samtidig meddeler, at Laboratoriet er flyttet fra 36, Kronprinsessegade til **Aagade** (Aaboulevardens Forlængelse) **102. Telefon 27659.**

NIC. HERTEL WULFF,
cand. mag.
Ass. i Finansministeriet.

EDV. PH. MACKPRANG,
cand. mag.

SVEN TRIER,
cand. mag.

Ass. ved Univ.'s statistiske Laboratorium.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39

*

KØBENHAVN DEN 24. MARTS 1906

*

2. AARGANG

INDHOLD: Butikslukningen. — Lønbevægelser og Konflikter (Formerne; Glasarbejderne; Sadelmagerne i København; Skræderne i Provinserne. — Meddelelser.

Butikslukningen

Under 23. December f. A. modtog De samvirkende Fagforbund fra Indenrigsministeriet et Udkast til Forslag til »Lov om Tidspunktet for Lukning om Aftenen af Butiker og Lagere m. m.« med Anmodning til Forretningsudvalget om at udtale sig om samme.

Udkastets § 1 gaar bl. a. ud paa følgende: Køb og Salg paa Gader, Torve, offentlige Pladser og i Handlendes, Fabrikanters og Haandværkeres Butiker og Lagere maa i Tidsrummet fra 1. Oktober til 31. Marts ikke finde Sted Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag efter Kl. 8 Aften. Kunder, der paa det paa-budte Tidspunkt for Butikers eller Lageres Lukning befinder sig i samme, kunne dog ekspederes ogsaa efter Kl. 8 Aften.

Paa Forslag af en Kommunebestyrelse, kan det ved en af Indenrigsministeren godkendt Vedtægt fastsættes, at Butiker og Lagere ogsaa lukkes Kl. 8 Aften, fra 1. April til 30. September.

Bestemmelserne finder dog ikke Anvendelse paa Apotheker, Konditorier, Kagebagerier samt Udsalg af Aviser fra Kiosker, Jærnbanestationer og lignende Steder.

I Følge Forslagets § 2 skal det dog være tilladt at holde aabent til Kl. 10 Aften i den nærmeste Uge forud for Paaske- og Pintse-Søndag, de sidste 14 Dage forud for 1. Juledag, Aftenen forud for Store Bededag og Kristi Himmelfartsdag samt paa Dage for Afholdelse af Dyrskuer og Markeder.

Forretningsudvalget har under 20. Januar d. A. sendt Indenrigsministeriet

nedestaaende Svar, hvori man navnlig omtaler Uheldigheden af det ovenfor omtalte Stykke af Udkastets § 2.

Det højtærede Ministeriums Skrivelse af 23. December 1905 samt Udkast til Forslag om Lov for Tidspunktet for Lukning om Aftenen af Butikker og Lagre m. v., har vi rigtig modtaget.

Som Svar paa samme tillader man sig at meddele, at Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund sympathiserer med det i Udkastet tilstræbte Formaal: Begrænsning af Butiks- og Lagerpersonalets Arbejdstid. Uden at komme ind paa Udkastets Enkeltheder iøvrigt, tillader man sig at gøre opmærksom paa, at Bestemmelsen i § 1, 2det Stykke, vistnok for en Del kan ophæve den tilsigtede Virkning. Endvidere tror man, at det vilde være heldigt, om der gennem den eventuelle Lov kunde træffes Bestemmelse om, at Varer ikke efter Kl. 8 af Personalet maa udbringes til Kunderne.

Loven vil, hvis den vedtages, kun faa ringe Betydning for Organisationer tilhørende De samvirkende Fagforbund; her kan nærmest kun blive Tale om Arbejdere, der er beskæftigede paa Lagere, og deres Antal er jo ikke meget stort. Loven har derimod mere Interesse for Handels- og Kontormedhjælperne, og Indenrigsministeriet har da ogsaa, samtidig med at det sendte det nævnte Udkast til Loven til De samvirkende Fagforbund, sendt dette til Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger. Centralisationens Hovedledelse har derefter sendt Indenrigsministeriet en Skrivelse, hvoraf det fremgaar, at man ønsker, at Lukketiden bør fastsættes ensartet for hele Aaret, hvorefter man kan tiltræde Forslaget om en lovbestemt Lukning Kl. 8 Aften. Hovedbestyrelsen udtaler dog et Haab om, at der i Overensstemmelse med et tidligere Andragende til Ministeriet fra Organisationen, om lovbestemt Lukning, maa

blive indflettet en Bestemmelse i Loven om, at de forskellige Kommunalbestyrelser har Ret til, gennem en af Ministeriet godkendt Vedtægt, at fastsætte en tidligere Lukning, til Eksempel fra Kl. 7 Aften, særlig i Betragtning af, at Lukning Kl. 8 Aften allerede er gennemført i mange Byer. Fredag Aften anses det for tilstrækkelig at holde aabent *én* Time senere end de andre Aftener.

Fra Bestemmelsen om, at Kunder, der befinder sig i Butiker eller Lagere ved Lukketid, kan ekspederes efter Kl. 8, tager Centralisationen bestemt Afstand, fordi man, ligesom De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg, mener at en saadan lovmæssig Bestemmelse vil gøre Loven illusorisk, og at den bl. a. kan medføre, at større Ekspeditioner paabegyndes ved Lukketiden og fortsættes til langt ud over denne. Centralisationen mener endvidere, at man uden Skade kan undlade at holde aabent udover Kl. 8 Aften Ugen forud for Paaske og Pintse-Søndag, da disse Højtider ikke kræver nogen Udvidelse af Arbejdstiden. Angaaende Lovens Gennemførelse i det praktiske Liv, henstilles til Ministeriet at lade Tilsynet hermed sortere under Fabrikstilsynet, indtil man maatte anse det for formaalstjenligt at oprette selvstændige Inspektørposter for Handels- og Kontorvirksomheder.

Handelsmedhjælpernes Centralorganisation holdt den 26. Februar et offentligt Møde i København, hvor Organisationens Formand, AAGE HYLLESTED, *Eshjerg*, indledede en Diskussion om Lukkesagen og andre Forhold vedrørende Handels- og Kontormedhjælperne.

Lønbevægelser og Konflikter

Formerne. Mellem Sammenslutningen af Fabrikanter indenfor Jernindustrien og Formerforbundet har der været forhandlet om en Overenskomst for Formerne for hele Landet. Disse Forhandlinger medførte dog intet Resultat, navnlig fordi Sammenslutningen ikke vilde strække sig saa langt med Minimal-Timelønnen, som Formerne krævede. Formerne forlangte 45 Øre som Mind-

steløn for København og 40 Øre for Provinserne, men Fabrikanterne vilde kun gaa med til 35 Øre saavel for København som Provinserne. Formerforbundet lod dog foretage en almindelig Afstemning blandt Medlemmerne over et Forslag til Overenskomst, som var det tilbudt af Sammenslutningen, men Forslaget blev næsten einst. forkastet.

Nogen Tid efter opstod der Strid blandt Formerne hos JENS LANGE i Svendborg, fordi Firmaet, som saa ofte tidligere, havde antaget et større Antal Arbejdsmand til Oplæring ved Formerarbejde til en meget lav Løn. Da Firmaet ofte har afskediget større Antal udlærte Formere for at gøre Plads for de saakaldte Lærlinge, nedlagde Formerne Arbejdet paa egen Haand. Arbejdet blev dog snart efter genoptaget, hvorefter der, i Henhold til de mellem Formerforbundet og Sammenslutningen af Fabrikanter indenfor Jernindustrien bestaaende Regler for Behandling af faglig Strid, blev optaget en Forhandling mellem Parterne, men det lykkedes ikke at opnaa Enighed.

Formerforbundet meddelte derfor under 7. Marts Sammenslutningen, at det agtede at forelægge Afdelingen i Svendborg Forslag om Arbejdsstandsning hos L. Lange, H. P. Jensen & Co. (Jens Lange), og at man ligeledes agtede at forelægge Afdelingen i Odense Forslag om Arbejdsstandsning hos Firmaet K. Brandt, hvor der gjorde sig et lignende Forhold gældende som i Svendborg. Under 14. Marts meddelte Forbundet atter Sammenslutningen, at de vedkommende Afdelinger havde vedtaget Forslaget om Arbejdsstandsning, og at denne vilde blive iværksat den 22. Marts, saafremt der ikke forinden var tilvejebragt en Ordning med Hensyn til Spørgsmaalet om Arbejdsmandene.

Konflikten kom dog ikke til Udbrud; thi ved en Forhandling den 16. Marts mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund samt for Jernindustriens Sammenslutning og Dansk Formerforbund opnaaedes Enighed om følgende:

De anmeldte Formerstrejker i Svendborg og Odense tilbagekaldes, og en Forhandling

om en almindelig Overenskomst, herunder de Spørgsmaal, der har foranlediget Strejke-truslerne, optages paany, idet Parterne tilsikrer hinanden gensidig rolige Arbejdsforhold, saa længe Forhandlingerne staar paa. Begge Parter er enige om at anmode Hr. J. A. Hansen om at deltage i Forhandlingerne.

Paa Mødet oplæstes der en Skrivelse fra »Sammenslutningen« til Arbejdsgiverforeningen, hvori der anmodedes om Tilladelse til at foretage Former-Lock-out den 31. Marts, forsaa-vidt Formerne skulde bringe deres Strejker i Svendborg og Odense til Udførelse.

Glasarbejderne. Dansk Glasarbejderforbund har, efter at det havde opsagt den bestaaende Tarif til Ophør den 1. Maj d. A., søgt Forhandling med de enkelte Fabrikanter — Fabrikantforeningen er opløst — men kun Direktionen for »Kastrup Glasværk« vilde forhandle. De andre Glasværker — Frederiksberg, Aalborg og Aarhus — erklærede, at de ikke vilde indtræde i nogen Forhandling, forinden Forbundet havde opnaaet Overenskomst med Kastrup Værk, men at de dog heller ikke vilde forpligte sig til at gaa ind paa det, hvorom der maatte blive Enighed mellem Forbundet og det sidst nævnte Glasværk.

Forhandlingerne mellem disse Parter er imidlertid endt uden Resultat, hvorfor Glasarbejderforbundet, efter forud indhentet Tilslutning fra Forretningsudvalget for De samv. Fagforbund, har meddelt Fabrikanterne, at Glasarbejderne forlader Arbejdet den 3. April, hvis der ikke til den Tid er opnaaet Overenskomst om de fremtidige Forhold.

Sadelmagerne i København. I April 1904 afsluttede Sadelmagerne i København en Overenskomst med Sadelmagerlavet, hvori indeholdtes nogle, i Fællesskab udarbejdede Akkordpriser, som forsøgsvis skulde være gældende for et Aar.

Det viste sig imidlertid ret snart, at Priskuranten ikke virkede efter sit Formaal; den blev kun anvendt i meget ringe Udstrækning. Arbejderne forlangte derfor, da Prøveaaret var udløbet, Minimal-Timelønnen, som var 40 Øre, forhøjet til 45 Øre. Sadelmagerlavet nægtede imidlertid at gaa med

til nogen som helst Forhøjelse, og Resultatet blev sluttelig, at man atter fornyede Overenskomsten for et Aar.

Sadelmagerne har nu atter fremsat Krav om en Minimalløn af 45 Øre pr. Time. Mestrene er gaaet med til 42½ Øre pr. Time, men forlanger til Gengæld Ret til at lønne de unge Svende, det første Aar efter udstaaet Lære, med en Løn, som de selv maatte bestemme, hvorhos de fordrer, at Overenskomsten skal gælde i 4 Aar. Herpaa kunde Sadelmagerne ikke indgaa, og da det ved en Forhandling i Arbejdsgiverforeningen den 14. Marts, mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, ikke lykkedes at opnaa Overenskomst, har Sadelmager- og Tapetsereforbundet, med Forretningsudvalgets Samtykke, meddelt Arbejdsgiverforeningen, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning hos Sadelmagerlavets Medlemmer i København, fra 1. April d. A., saafremt der ikke forinden er opnaaet Overenskomst.

Ved den nævnte Forhandling tilbød Forbundet at gaa med til en Timeløn af 43 Øre, under Forudsætning af, at Minimallønnen for Ungsvende bliver 30 Øre, og at Overenskomstens Varighed bliver 3 Aar.

Skræderne i Provinserne. Som tidligere oplyst, skulde der den 12. Marts afholdes Møde mellem Repræsentanter for Skrædermestrenes Centralforeninger og Skræderforbundet samt de to Hovedorganisationer, for at det kunde blive prøvet, om man var i Stand til atter at faa de afbrudte Forhandlinger i Gang. Dette lykkedes, og man vedtog, at de nye Forhandlinger skulde være sluttede senest den 15. Marts, samt at der, for det Tilfælde, at man ikke endnu til den Tid var bleven enig om de fremtidige Løn- og Arbejdsvilkår, skulde tilkaldes Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

Formanden for Skrædermestrenes Centralforening for Jylland og Fyn, Hr. Skrædermester NIELS CHRISTENSEN, Aarhus, udtalte ved Mødet, at Mestrene paa Forhaand maatte erklære, at de ikke vilde gaa med til Indførelse af obligatoriske Værksteder i Skræderfaget i Provinserne, medens Formanden for Dansk

Skræderforbund, Hr. PETERSEN-ARUP, ligesaa bestemt erklærede, at Skræderne nu maatte have Værksteds-Spørgsmaalet løst for Provinsernes Vedkommende. Om Akkordpriserne og andre Forhold vilde Mestrene derimod nok forhandle nu, hvilket jo var et Fremskridt mod tidligere, da de havde forlangt, at Svendene skulde frafalde ethvert Krav med Hensyn til Værkstederne, forinden der overhovedet kunde være Tale om Forhandling.

Parterne forhandlede derefter den 12., 13. og 14. Marts, og de blev enige om de fleste af Akkordpriserne, men om Hovedspørgsmaalet, Værkstederne, var man bestandig lige fjærrt fra hinanden.

Den 15. Marts samledes Parterne, i Overensstemmelse med Forudsættin-gerne, atter med Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvir-kende Fagforbund. Efter en langvarig Forhandling, hvorunder der fremkom flere, men lige uantagelige Forslag, gik Forbundets Delegerede, for at vise, at det for dem mindre gjaldt om, *hvornaar* Værkstederne skulde indføres, end om at faa slaaet fast, at de *skulde* indføres, med til følgende:

Værstederne indføres i alle Byer senest den 1. April 1909 og leveres frit af Arbejdsgiveren. Saafremt en Arbejder af Sundheds- eller andre Hensyn ikke kan sidde paa Værksted, kan han erholde Tilladelse til at sidde hjemme, ved Overenskomst mellem Underafdelingerne, men erholder da en Værkstedsgodtgørelse af 5 pCt.

Sysager leveres frit af Mesteren. Foretrækker han at lade Arbejderen levere det, ydes der denne en Godtgørelse herfor af 35 Øre for en Frakke og 15 Øre for en Vest eller et Par Benklæder.

Efter at dette Tilbud var fremsat, fastholdt Mestrene ikke mere, at de ikke vilde gaa med til Værksteders Indførelse, men de udtalte, at de ikke havde Mandat til at gaa ind derpaa. De udbad sig derfor Forslaget, tillige-med de andre Ting, hvorom der var Enighed, tilsendt skriftlig, for at de paany kunne forelægge Sagen for en Fælles-Generalforsamling for begge Centralforeningers Medlemmer; denne Generalforsamling skulde finde Sted i Odense den 25. ds. For alle Tilfældes Skyld enedes Parterne om at lade deres Bestyrelser mødes i Odense den 26. Marts, for eventuelt at opsætte og un-

derskrive Overenskomst. En Repræ-sentant for hver af Hovedorganisatio-nerne skulde være med. For at Skræ-derne, om fornødent, kan nedlægge Arbejdet fra den 1. April hos Central-foreningernes Medlemmer, har det søgt og faaet Strejkesanktion hos De sam-virkende Fagforbund.

Det afhænger altsaa nu af Mestrenes Generalforsamling den 25. Marts, om der skal være Konflikt i Skræderfaget i Provinserne eller ikke. Da Værksteder er indført saa godt som overalt paa Øerne og i de fleste jyske Byer — Aarhus er længst tilbage —, og da Sy-sager ogsaa leveres frit hos mange Mestre, samt da ikke saa ganske faa Skrædermestre staar udenfor Central-foreningerne, skulde Sandsynligheden vel tale for, at Mestrene ikke ønsker at hidføre en Kamp.

I samtlige Provinsbyer har Skræder-forbundet ialt 948 Medlemmer. Deraf regnes kun 441 at arbejde hos Med-lemmer af Centralforeningerne, medens 507 Medlemmer menes at arbejde for andre Arbejdsgivere i Skræderfaget.

Meddelelser

Til Repræsentantskabets Medlemmer.

Repræsentantskabet afholder ordinært Møde Onsdag den 11. April d. A., Kl. 10 Formiddag i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22, den store Sal.

Dagsordenen er foreløbig ansat saa-ledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Aarsregnskabet.
3. Den nuværende Stilling.
4. Forsikringskommissionens For-slag om anerkendte Arbejds-løsheds-kasser.

Repræsentanter, der ønsker at frem-sætte Forslag til Repræsentantskabs-mødet, maa indsende disse senest den 1. April d. A. til De samvirkende Fag-forbunds Kontor, N. Farimagsg. 49, 1.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40

*

KØBENHAVN DEN 31. MARTS 1906

*

2. AARGANG

INDHOLD: Arbejdstiden og Majdemonstrationen. — Lønbewægelser og Konflikter (Glasarbejderne; Pianofortarbejderne; Rebslageriarbejderne; Skræderne i Provinserne).

Arbejdstiden og Majdemonstrationen

I Anledning af den forestaaende *Majdemonstration* har De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg tilsendt samtlige Fagorganisationer i Danmark et Opraab, hvori bl. a. indeholdes følgende:

Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i April 1905 vedtoges en Resolution, hvori der bl. a. udtales, at da man anser en Forkortelse af Arbejdstiden for at være et af de bedste Midler til at hæve Arbejderklassen aandeligt og socialt, og da den stigende Anvendelse af Maskiner gør Arbejdet mindre sammensat og derfor mindre aandsudviklende, men mere trættende end tidligere, og da Storbyernes voksende Størrelse paalægger Arbejderne et Tillæg til Arbejdstiden ved de forøgede Vejlængder til og fra Arbejdsstedet, er Kravet om en Forkortelse af den nuværende, gennemsnitlige Arbejdstid paa 10 Timer nødvendig og berettiget.

I Resolutionen gøres endvidere opmærksom paa, at i mange Fag i Mellem- og Vesteuropa og i Nordamerika er Arbejdstiden kortere end i Danmark, og at Arbejdstiden i Australien endog er nede paa 8 Timer.

Resolutionen fastslaar, at Kravet om en ved Lov fastsat 8-Timers Maksimalarbejdsdag fremdeles bør fremsættes for Lovgivningsmagten, og den opfordrer Fagorganisationerne til at tage

Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse op til Diskussion, og udtaler, at de Fag, hvori Arbejdet er mest sundhedsfarligt, og hvor Arbejdsdelingen er stærkest, bør være blandt de første, der søger Arbejdstiden nedsat.

I Overensstemmelse med den nævnte Beslutning er der atter i Aar indbragt Forslag i Rigsdagen om en 8-Timers-Lov, men ligesom tidligere har navnlig Landboernes Repræsentanter vist sig uvillige til at beskæftige sig med Spørgsmaalet. Men Modstanden mod dette Krav bliver dog noget svagere Aar for Aar. Arbejderne skal blot i stadig stigende Grad vise deres Interesse for Spørgsmaalet, og navnlig give Interessen Udslag i kraftig Tilslutning til *Demonstrationen den 1. Maj for Indførelsen af en ved Lov fastsat 8-Timers Maksimalarbejdsdag*.

Flere Fagorganisationer, som har faaet nye Overenskomster gennemført, har samtidig forsøgt at gennemføre en kortere Arbejdstid. Dette er blandt andet lykkedes for Dansk Typografforbund, idet Arbejdstiden i København, som tidligere var 9 Timer daglig for Dagarbejdere, nu er nedsat til 8½ Time, om 4 Aar vil den blive nedsat til 8 Timer. Typograferne har dermed naaet en 8-Timers Arbejdsdag. Flere andre Fag har ligeledes opnaaet Indrømmelser paa deres Krav om Forkortelse af Arbejdstiden.

Maskinernes stadige Indtrængen paa næsten alle Omraader og den deraf følgende permanente Arbejdsløshed gør det nødvendigt, at der, saavel ad Lovgivningens Vej som ved direkte Krav fra Fagorganisationernes Side til Arbejdsgiverne, arbejdes for en Indskrænkning af Arbejdstiden. Det gælder imidlertid om, ved alle til Raadighed staa-

ende Midler, at bibringe Arbejderne den rette Forstaaelse af den vidtrækkende Betydning det har for deres Sundhed, at Arbejdstiden forkortes, og at det muliggøres dem, at skaffe sig mere Tid til aandelig Udvikling og Tid til Hvile.

Det gælder ogsaa om at vække den offentlige Mening for Kravet om 8-Timers-Arbejdsdagen, for derved at gøre det lettere at gennemføre Forordningen om en 8-Timers Maksimalarbejdsdag i Rigsdagen. Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund opfordrer derfor atter i Aar samtlige Organisationer i de forskellige Byer til at foranstalte en Demonstration

Tirsdag den 1. Maj

for Indførelse af en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag paa 8-Timer.

I Følge en af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund foretagne Undersøgelse fremgaar det, at der den 1. Maj 1905 var Procession i Gaderne i 31 Byer, hvori deltog 568 Foreninger med 40,275 Deltagere. Der var Dagmøde i 23 Byer med 49,800 Deltagere, og Aftenmøde i 30 Byer med 13,290 Deltagere. Dette Tal maa i Aar kunne bringes op, og navnlig maa der kunne foranstaltes Procession gennem Gaderne og Friluftsmøder i langt flere Byer end i Fjor. Fagorganisationerne opfordres indtrængende til, i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger og gennem Arbejdernes lokale Fællesorganisationer at foretage de fornødne Forberedelser til *Demonstrationen den 1ste Maj*; særligt med Hensyn til Processionen gennem Gaderne, hvortil Politiets Tilladelse skal indhentes.

Fællesorganisationerne anmodes om, saavidt muligt, fortrinsvis at drage stedlige Kræfter frem som Talere ved *Majdemonstrationen*.

Festtegn og Sange kan erholdes til Anskaffelsesprisen ved Rekvisition hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal. København K.

*

Det af Socialdemokraterne, ved MARTIN OLSEN som Ordfører, i Folkethin-

get gentagende indbragte Forslag, har følgende Ordlyd:

§ 1. For alle Personer af begge Køn over 14 Aar, der som Arbejdere, Medhjælpere eller Lærlinge udføre Arbejde i andres Tjeneste ved Haandværks- og Fabriksdrift, Land- og Vandbygningsarbejder, Jernbaneanlæg og lignende Arbejder, Handel, Transportvæsen, Kontorvirksomhed, samt for alle i Statens og Kommunens Tjeneste staaende Personer fastsættes den daglige Arbejdstid til højst 8 Timer, deri ikke indbefattet Spise- og Hviletid.

I saadane Virksomheder, som ifølge deres Natur kræve baade Dag- og Natarbejde, skal Arbejdet udføres af forskellige Hold Arbejdere paa en saadan Maade, at den virkelige Arbejdstid for hver enkelt Arbejder (Medhjælper eller Lærling) ikke overstiger 8 Timer i Døgnet.

I Virksomheder, der ere afhængige af elementære Drivkræfter, som virke uregelmæssigt, kan Arbejdstiden forlænges ud over 8 Timer i Døgnet, dog maa den virkelige Arbejdstid for hver enkelt Arbejder ikke overstige 48 Timer i en Uge.

§ 2. Den i § 1, første Stykke, nævnte Arbejdstid gælder ligeledes for de i andres Tjeneste ved Land- og Skovbrug samt Mejeri- og landbrugsbekæftigede Arbejdere (Medhjælper eller Lærling) af begge Køn over 14 Aar. Dog undtages herfra for Landbrugets Vedkommende huslige Arbejder samt alle Arbejder, der direkte vedrøre Avlingen af Landbrugsprodukter, saasom Pløjning, Saaning, Kreaturrøgt, Hø- og Kornhøst samt Indbjærgning deraf og desuden Hjemkørsel af Tørv.

Derimod skal den i § 1, første Stykke, nævnte Arbejdstid være gældende for Vej-arbejde, Mergling, Tørveskæring, Dræning, Grøftegravning og lignende Arbejder, for saa vidt disse udføres som *særligt Erhverv*.

§ 3. Handels- og Passagerfartøjer skulle bemændes saaledes, at den normerede Tjeneste i Magsvejr ikke overstiger 8 Timer i Døgnet.

§ 4. I alle saadane Tilfælde, hvor Naturbegivenheder af anden Art end de i § 1, sidste Stykke, anførte, eller Ulykkestilfælde, samt for Skibsfartens Vedkommende tillige Sygdom eller Dødsfald paa Rejsen, bringe Forstyrrelse ind i de paagældende Virksomheder eller kræve forøget Arbejde, kan for det Arbejde, der angaar saadanne Tilfælde, de i denne Lov indeholdte Bestemmelser midlertidigt sættes ud af Kraft, indtil Aarsagen til Arbejdstidens Forlængelse kan fjernes eller ikke længere er til Stede.

Endvidere ere denne Lovs Bestemmelser ikke gældende over for saadanne Arbejdsvirksomheder, der have til Formaal at forebygge truende Ulykkestilfælde, Redning af Menneskeliv og Gods fra overhængende Fare eller deslige.

§ 5. Paa Indenrigsministeriets Foranstaltning indhentes der snarest mulig saadanne Oplysninger med Hensyn til de i § 2 nævnte Virksomheder, at der paa Grundlag deraf kan udarbejdes Regler for Arbejdstidens mulige Begrænsning i de i den nævnte Paragraf anførte Undtagelsestilfælde. Saadanne Regler blive nærmere at fastsætte ved Lov.

Ligeledes indhentes der paa samme Maade og i samme Øjemed Oplysninger med Hensyn til Fiskeriet.

§ 6. For Overtrædelse af denne Lov straffes vedkommende Arbejdsgiver med Bøder fra 20 til 200 Kr., samt en Tillægsbøde af 5 Kr. for hver Arbejder, der i hans Tjeneste har arbejdet ud over den i Loven fastsatte Tid, naar Overtrædelsen er sket med Arbejdsgiverens eller dens Vidende, der paa Arbejdsgiverens Vegne fører Tilsyn med Arbejdet. I Gentagelsestilfælde og under skærpene Omstændigheder kan Straffen stige til simpelt Fængsel indtil 3 Maaneder og Tillægsbøden for hver i Strid med Loven beskæftiget Arbejder til 10 Kr.

Overtrædelse af denne Lov paatales af det offentlige og behandles, for saa vidt Straffen ikke antages at ville overstige Bøder, som offentlige Politisager.

§ 7. Denne Lov træder i Kraft 6 Maaneder efter, at den har været bekendtgjort i Lovtidenden.

Takket være det Liv, der ved De samvirkende Fagforbunds Initiativ siden Kongressen i Amsterdam 1904 atter rører sig om Majdemonstrationen, kan man gaa ud fra, at der i Aar vil blive en stærk Deltagelse i Demonstrationerne i Udlandet.

I Frankrig, hvor Fagforeningerne paa deres Kongres i *Bourges* i September 1904 vedtog, at der fra 1. Maj 1906 ikke maatte arbejdes mere end 8 Timer, har der, lige siden Kongressen, været ført en Agitation for 8-Timersdagen med en *Udholdenhed*, der er ganske usædvanlig under franske Himmelstrøg.

Baade i Paris og i andre Byer afholdes der jævnlig stærkt besøgte Møder med 8-Timersdagen som Dagsorden. De franske Fagforeninger er ikke paa langt nær saa solide som vore; for at bøde herpaa søger Fagorganisationerne at rejse en »Stemning«, og efter det Omfang Agitationen i Frankrig har taget, maa det ikke komme helt overraskende, hvis de franske Arbejdere fra Maj Maaned tildemonstrerer sig en Forkortelse i Arbejdstiden.

Paa Møder i Paris i Februar d. A. vedtoges følgende Beslutning:

At afvente, at de nuværende Magthavere skulde fremkomme med Forslag om en 8-Timers Arbejdsdag og en ugentlig Fridag, vilde kun være en usikker Forhaabning, og til ingen Nytte for Arbejderne, fordi en saadan Lov, som alle andre saakaldte Arbejderlove, vilde komme til at indeholde saadanne Paragrafer om Lovens Anvendelse, og om Udstedelse af

særlige Forordninger, at Lovens Bestemmelser i Virkeligheden vilde blive tomme Ord, eller dog svækkes meget væsentlig.

Proletariatet føler sig derfor overbevist om, at det i denne Sag selv maa handle for at opnaa bedre Kaar og større Frihed. Vi maa fordoble vore Anstrengelser, og af al Magt søge at paavirke vore Kammerater af begge Køn til energisk Arbejde med dette Formaal for Øje. I denne Hensigt opfordre vi derfor alle vore Partifæller til at mødes Søndag den 4. Marts Kl. 2 Eftm., og fremdeles de følgende Søndage, for at vi, den 1. Maj, i Enighed kan nægte fremtidig at arbejde mere end 8 Timer daglig, og for at vedtage Indførelsen af en ugentlig hel Fridag, — og det med Bevarelse af vor tidligere Arbejdslov.

Man kan være enig med vore franske Partifæller i, at det ikke kan hjælpe at vente paa, at de herskende Klasser af sig selv skal give Arbejderne en 8-Timers-Lov. Men vi tror ogsaa, at en saadan Lov aldrig vil komme, naar Arbejderne ikke gennem deres Repræsentanter i de lovgivende Forsamlinger selv fremsætter Krav om, eller selv udarbejder og forelægger saadanne Love.

Lønbevægelser og Konflikter

Glasarbejderne. Da Forhandlingerne med Aktieselskabet »Kastrup Glasværk« ikke har ført til et Resultat, og da Indehaverne af de andre Glasværker rent ud har nægtet at forhandle, vil de Glasarbejdere, der har opsagt deres Pladser med 14 Dages Varsel, forlade Arbejdet den 3. April, hvis der ikke forinden er opnaaet Overenskomst.

Pianofortearbejderne. Hos Pianofabrikant H. HINDSBERG nedlagde Pianofortearbejderne Arbejdet den 7. Marts, fordi Fabrikanten misligholdt den mellem ham og Pianofortearbejderforeningen af 1873 oprettede Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold.

Hr. Hindsberg har for nogen Tid siden indmeldt sig i Fabrikanternes Forening; men da hans egen Overenskomst med Fagforeningen fremdeles bestaar, indtil den udløber efter lovlige Opsigelse, kunde Arbejderne ikke finde sig i, at Hr. Hindsberg uden videre trak af Lønnen for visse Arbejder, og da Fagforeningens Henvendelse i den

Anledning blev uden Virkning, nedlagdes Arbejdet.

Fabrikantforeningen har nu meddelt, at den vil udelukke samtlige Medlemmer af Fagforeningen den 5. April, hvis Arbejdet ikke genoptages forinden den nævnte Dag, men Arbejdsgiverforeningen siger dog, at den er villig til at yde sin Medvirkning til at faa Sagen ordnet ved et Fællesmøde af Repræsentanter for Parterne og for Hovedorganisationerne.

Et saadant Møde vil finde Sted den 2. April.

Rebslugeriarbejderne i Svendborg har nu, efter at Arbejdet har været nedlagt hos Fabrikant EVALD i 7 Uger, gennemført deres Krav om en Minimalløn af 33 Øre pr. Time. Lønnen i Svendborg for Rebslugere er i det sidste Aar hævet fra 25 til 33 Øree pr. Time.

Skræderne i Provinserne. I Henhold til den trufne Aftale samledes der den 26. ds. i Odense Repræsentanter for Mestrenes Centralforeninger, for Skræderforbundet og for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund. Den 25. ds., Søndag, havde Centralforeningerne haft Fælles-Generalforsamling i Odense for at tage Stilling til det af Skræderforbundet, i det sidste Numer af »Arbejderen« omtalte Tilbud, til en læmpelig Afvikling af Spørgsmaalene angaaende Værksteder og Sysager.

Ved Forhandlingerne den 26. ds. blev man enig om alle Punkter paa nær de to nævnte.

Med Hensyn til Værkstedsspørgsmaalet var der Enighed om Hovedsagen: Fri Værksteders Indførelse senest den 1. April 1909, ligesom man ogsaa var enig om, at der, under visse Forhold, maatte gøres Undtagelser med enkelte Arbejdere, og at Spørgsmaal herom maatte afgøres af Mestres og Svendes lokale Underafdelinger, med Appel til Centralforeningernes og Forbundets Bestyrelser. Men Mestrene forlangte, at alle Specialitetsarbejdere paa *Forhaand*, og uden at en Afgørelse som den fornævnte havde fundet Sted, skulde have Lov at arbejde hjemme, og da dette vilde være en

Forringelse af de nuværende Forhold, hvor mange af Specialitetsarbejderne sidder paa Værksted, kunde Arbejderne ikke gaa med dertil.

Angaaende Levering af Sysager tilbød Arbejderne sluttelig en Ordning, hvorved nubestaende Forhold ikke maatte forringes — i mange Byer leverer nemlig Mestrene alle Sysager frit — og paa Steder, hvor der nu ikke betales Svenden for Sysager, skulde det, naar Arbejderen tillægger disse Ting, ydes ham en Betaling af 20 Øre for en Frakke, 10 Øre for Benklæder og 10 Øre for Veste. Mestrene bød her henholdsvis 15 Øre, 10 Øre og 5 Øre *overalt*, hvormed den nuværende fulde Levering af Sysager hos mange Mestre eller nubestaende højere Betaling derfor bortfalder. Da dette ogsaa var en væsentlig Forringelse for Arbejderne paa saadanne Steder, kunde Forbundet ikke gaa med dertil.

Det forekommer os ugørligt for Mestrene at fastholde det af dem indtagne unaturlige Standpunkt. Skræderforbundet har ganske vist givet fornødent Strejkevarsel, saaledes at Arbejdet for den Sags Skyld kan nedlægges den 1. April hos Centralforeningernes Medlemmer. Vi kan dog ikke tro, at Arbejdsgiverforeningen vil give Skrædermestrene Lov til at styrte Faget ud i en Konflikt, da der ikke er mere imellem dem og Svendene end Tilfældet er.

Vort Forretningsudvalg har derfor ogsaa, for at give Mestrene Adgang til at ombestemme sig, foreslaaet Arbejdsgiverforeningen, at der forinden 1. April finder en ny Forhandling Sted. Forslaget er akcepteret, og Mødet afholdes Lørdag den 31. ds. Kl. 12 i København.

*

Efterskrift. Mødet Lørdag bliver alligevel ikke til noget, da Skrædermestrenes Formand, Hr. NIELS CHRISTENSEN i Aarhus, erklærer, at Mestrene ikke »kan« give Møde. Der bliver altsaa Strejke.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41

KØBENHAVN DEN 7. APRIL 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Børstenbinderne; Dansk Forgylderforbund; Glasarbejderne; Pianofortearbejderne; Sadelmagerne i København; Skræderne i Provinserne; Snedkerne og Stolemagerne i København; Tekstilarbejderne). — Naar de Unge rejser.

Lønbevægelser og Konflikter

Børstenbinderne. Ved vort Forretningsudvalgs Medvirkning lykkedes det at faa optaget Forhandlinger mellem Børstefabrikantforeningen og Børstenbinderforbundet, og efter at en Række Møder mellem Parterne har været afholdt, er det lykkedes at opnaa Overenskomst. I Følge Overenskomsten er Arbejdstiden nedsat fra 10 til 9½ Time daglig; desuden er der opnaaet nogle mindre Lønforhøjelser i Fagets forskellige Brancher.

Overenskomstens Varighed er fastsat til 4 Aar.

Dansk Forgylderforbund har erhvervet De samvirkende Fagforbunds Samtykke til at indlede Forhandling med Foreningen af danske Listefabrikanter om en Indskrænkning af Arbejdstiden til 9 Timer daglig, en mindre Forhøjelse af Akkordpriserne paa enkelte af de daarligst betalte Lister, og Forhøjelse af Timelønnen for Søndags- og Overarbejde. Lønbevægelsen vil omfatte 45 Medlemmer.

Glasarbejderne. Siden vor sidste Meddelelse, har der atter været forhandlet mellem Repræsentanter for Dansk Glasarbejderforbund og Direktøren for Aktieselskabet, »Kastrup Glasværk«, men denne Gæng med det Resultat, at en for Arbejderne fordelagtig Overenskomst opnaaedes. Under dette Selskab hører baade Kastrup og Hellerup Glas-

værk, og da Forhandlingerne afsluttedes forinden den 3. April, blev Arbejdet ikke standset paa disse to Værker.

Ejerne af Frederiksberg, Aalborg og Aarhus Glasværker havde nægtet at forhandle, hvorfor Arbejdet blev standset paa disse Værker den 3. April Kl. 1, Middag. Allerede den 4. April har dog de to førstnævnte Værker meldt sig til en Forhandling, og der er, mellem Frederiksberg og Aalborg Glasværker paa den ene Side, og Dansk Glasarbejderforbund paa den anden Side, den 5. April underskrevet en Overenskomst, der er tilsvarende den, der gælder for Kastrup Glasværk.

Aarhus Glasværk holder sig endnu tilbage. Dette Glasværk er under samme Ledelse som »Fyns Glasværk«.

Paa »Fyns Glasværk« er Forholdene ikke undergaaet nogen Forandring, saaledes som det var ventet.

Ved en Sammenkomst den 17. Marts i København mellem Formanden for Aktieselskabet, Hr. HEY, Direktør VALD. HANSEN og Formanden for De samvirkende Fagforbund, var der Enighed om, at man, uden at nogen af Parterne skulde erklære sig for Sejerherre, skulde optage Arbejdet paa den Maade, at Sliberne gik i Arbejde straks, og Glas-magerne naar den reparerede Ovn kunde tages i Brug. Arbejderne maatte ikke forlanges til at udtræde af Organisationen; der skulde antages saa mange, som der var Brug for.

I Henhold til denne Overenskomst meldte Sliberne sig til Arbejdet Mandag den 19. Marts; ved denne Lejlighed erklærede Direktøren, at der ingen af Glas-magerne vilde komme i Arbejde, naar Ovnen var tjenlig, da man havde Folk nok dertil. Da dette Standpunkt fra Di-

rektør Hansens Side var ganske i Strid med den om Lørdagen truffede Overenskomst, gik Sliberne naturligvis ikke i Arbejde, og Konflikten vedvarer derfor.

Pianofortearbejderne. Ved et Møde den 2. April, mellem Repræsentanter for Arbejdere og Arbejdsgivere i Pianofaget og for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, foreslog Arbejdsgiverforeningens Formand, at Parterne optog en Realitetsforhandling om Konfliktpunkter hos Fabrikant HINDSBERG, hos hvem der er Strejke. Men dette nægtede Fabrikantforeningens Formand paa det bestemteste; han krævede Arbejdet optaget først, i modsat Fald skulde samtlige Pianofortearbejdere kastes paa Gaden den 5. April. Ved at erklære Strejke hos Hindsberg, havde Fagforeningen gjort Brud paa den *bestaaende Overenskomst* om Behandlingen af faglige Stridigheder, og et saadant Brud vilde Fabrikantforeningen paa ingen Maade finde sig i.

Men Snedkerforbundets Forretningsfører benægtede, at en saadan Overenskomst eksisterede, og at den følgende heller ikke kunde være brudt. Og da Pianofabrikantforeningens Formand skulde fremlægge den paabe-ræbte »Overenskomst«, viste det sig, at den havde *hverken Dato eller Underskrifter*, og han har heller ikke senere kunnet finde det underskrevne Eksempel, som han dog paastod at have hjemme.

Efter denne kolossale Vandgang, havde Fabrikantforeningen, uagtet det vistnok maa anses for givet, at begge Parter hidtil har regnet med Overenskomsten som eksisterende, meddelt, at den nok vil optage en Realitetsforhandling om Konfliktpunkterne hos Hindsberg, og at den bebudede Lock-out derfor udsattes.

Dette forhindrede dog ikke, at Fabrikantforeningen desuagtet lukkede deres Fabriker den 5. om Morgenen.

Hvad det næste Træk i denne Forvirring vil blive, maa afventes.

Sadelmagerne i København. Den af Sadelmager- og Tapetsererforbundet bebudede Strejke hos Sadelmagemestrene

i København den 1. April d. A. kom ikke til Udbrud. Ved nye Forhandlinger mellem Parterne er der opnaaet følgende Resultat: Timelønnen er hævet fra 40 til 43 Øre, og fra 1. April 1908 hæves Minimallønnen til 44 Øre pr. Time. Søndags- og Overarbejde hæves med 5 à 10 Øre, og dette Tillæg skal ogsaa betales Akkordarbejdere.

Unge Svende skal det første Aar efter Læretidens Udløb have en Timeløn af mindst 30 Øre.

I *Viborg* er Timelønnen forhøjet med 4 à 5 Øre pr. Time, Lønnen er nu 32 Øre for blandet Arbejde og 35 Øre for Møbelarbejde.

I *Silkeborg* er Timelønnen hævet fra 25—28 og 30 Øre til 30—33 og 35 Øre.

I *Thisted* afskaffes Kost og Logi, og en ret god Priskurant er gennemført. Timelønnen er fra 30 til 35 Øre.

Skræderne i Provinserne. Arbejdet er altsaa nedlagt af Skræderforbundets Medlemmer hos samtlige Medlemmer af Skrædermestrenes Centralforeninger i Jylland og Fyn og i Østifterne, samt hos enkelte Mestre udenfor Centralforeningen, som ikke har villet gaa ind paa Forbundets Priskurant-Udkast, som en foreløbig Ordning. Saavidt man kan skønne er der ca. 600 Mand i Strejke.

Men der er langt fra Glæde over Konflikten hos Centralforeningernes Medlemmer, navnlig er Mestrene i de Byer, hvor Værksteder allerede er indført, og hvor Sysager leveres frit af Mesteren, forbitrede over, at de skal have Strejke i deres Virksomheder, fordi Mestrene i enkelte andre Byer, særlig i *Aarhus*, vil være fri for de samme Forhold. Det er blot noget sent, at d'Hrr. ytrer deres Utilfredshed.

Det forlyder, at Skræderlavet i København og de københavnske Fabrikker af Herreklæder skal lave Lock-out overfor de københavnske mandlige og kvindelige Herreskrædere, for at støtte Skrædermestrene i Provinserne. Vi er dog tilbøjelig til at tro, at Arbejdsgiverforeningen ikke for Tiden vil række Haand til noget saadant.

Snedkerne og Stolemagerne i København. Der har i længere Tid været ført Forhandlinger mellem Snedkerlavet og Møbelsnedkerne i København om en ny Lønordning, deriblandt en Forhøjelse af den nuværende Minimalløn, der var 36 Øre pr. Time for Arbejdere, der har været Svende i et Aar og derover.

Da man ikke har kunnet faa tilendebragt Forhandlingerne inden Overenskomstens Udløb, havde Snedkerforbundet, med De samvirkende Fagforbunds Billigelse, meddelt Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdet vilde blive nedlagt den 6. April af de Medlemmer af Snedkerforbundet, som arbejdede hos Lavs-mestrene i København, hvis man ikke inden den Tid var kommen til Forstaaelse om en ny Løn- og Arbejdsordning.

Det vil dog ikke komme til Arbejdsstandsning. Det nedsatte Fællesudvalg har nemlig i Tirsdags Aftes afsluttet sit omfattende Arbejde med en Fællesindstilling, som, efter Bestyrelsernes anbefaling, vedtoges Onsdag Aften af Generalforsamlingerne i Snedkernes og Stolemagerens Fagforening og i Snedkerlavet.

Den nye Ordning fastsætter en Arbejdstid paa $9\frac{1}{2}$ Time og en Minimal-løn af 40 Øre pr. Time, men Lønnen skal væsentligst være baseret paa Akkordsatser, der skal anvendes, medmindre særlige Forhold paabyder en anden Lønningsmaade. Om Akkordsatserne for de almindelige Møbler er man enig, hvorimod man ikke er naaet til at blive færdige med Akkordsatserne for Møbler i de nyere Stilarter. Derom skal der føres særlig Forhandling i Løbet af Sommeren; Forhandlingerne skal være endelig afsluttede senest den 1. September. Skulde man ikke blive enig om Akkordpriserne, er Parterne atter stillede frit den 1. September.

Det er et vanskeligt Arbejde at udarbejde Priskurant for moderne Møbler, til Rettesnor for alle Værksteder; men det maa være overladt til en senere Forhandling angaaende hvert enkelt Værksted, at fastsætte en højere, eventuelt en lavere Pris end Normal-Prisen, alt efter de Fordringer, der stilles til Arbejdets Udførelse. Til Trods for Vanskelighederne næres der dog fra

begge Sider godt Haab om, at man ogsaa vil komme over dem, saaledes at man den 1. September kan staa med en hel Ordning.

Tekstilarbejderne har gennemført nye og forbedrede Overenskomster hos Brødrene LUND i Herning og hos Fabrikant CHR. JUNCKER i Randers.

Naar de Unge rejser

Det er nu atter ved den Tid, at de Unge, som har Lyst og Videbegærlighed nok til at ønske sig udenfor den hjemlige Kakkellovnskrog, faar Uro over sig og overvejer med sig selv og deres Paarørende om de nu ogsaa virkelig tør vove sig ud. Vi opfordrer vore Læsere til at tilraade de unge Arbejdere, i saa stort Omfang som muligt, at vove Forsøget. Det er ikke farligt. Tværtimod. Det er overmaade let for enhver ung Mand, det vil han indrømme, naar han først er kommen ud. Og det gode ved Sagen er, at endnu ingen har fortrudt, at de fulgte et Raad om at rejse lidt ud i Verden for at se sig om. Et Par Aars Ophold i Udlandet — eller endnu bedre, lidt mere — tilfører de allerfleste Erfaring og Oplysning, som de ikke kan lære sig til, men som senere hen bedre sætter dem i Stand til at bedømme Tildragelser og Forhold i andre Lande.

En Hovedbetingelse for, at en ung Arbejder nu om Dage skal kunne begaa sig i det Fremmede, er at han har været Medlem indtil sin Afrejse af sin Fagorganisation herhjemme. Forbundene i en stor Del Fag her i Danmark har Gensidighed angaaende Rejseunderstøttelse, med tilsvarende Organisationer i Udlandet, men selv om en saadan Gensidighed ikke formelt er oprettet, vil en Medlemsbog, der er fuldstændig i Orden, dog skaffe sin Indehaver en venlig Modtagelse hos Udlandets organiserede Arbejdere, og i de fleste Tilfælde tillige en Rejsehjælp.

Foruden dette er der de skandinaviske Foreninger i Udlandet. Mange af disse er gamle Foreninger, men ogsaa de

har maattet gennemgaa en moderne Ud-
vikling, idet det nu betragtes som en
Selvfølge, at Medlemmer, som kan til-
høre en Fagforening, tilhører en saa-
dan.

Disse Foreninger danner en Centra-
lisation, som opretholder en Under-
støttelseskasse for rejsende Medlem-
mer.

Der følger her en

Adressefortegnelse over skandinaviske Foreninger i Udlandet

Svejs

Arbon: am Bodensee, Restaurant »zum
Park« bei Schweigel.

Basel: Restaur. »Sumsander«, Rhein-
gasse 19.

Bern: Restaurant Lötschberg, Aaberger-
gasse 43.

Genf: Hôtel »du Cerf«, Rue Rous-
seau 34.

Davos Platz: Hôtel »Löwen«, Rat-
hausstrasse.

Kreuzlingen: Malermester P. Jørgensen,
Hauptstrasse 12.

Lausanne: Restaurant »Suisse«, Halle 5.

Luzern: Hotel »Bären«, Pfistergasse.

Schaffhausen: Restaurant »zum Ster-
nen«, Webersgasse 38.

Sct. Gallen: Restaurant »Blumenegg«,
Kornhausstrasse.

Tyskland

Berlin: Restaurant A, Martin, Alte Ja-
cobsstrasse 103.

Bremen: Restaurant »Diercks«, Ecke
Wester- und Brautstrasse.

Cöln a. R.: Restaurant »zum Schwartz-
wald«, Streitzeugsgasse 37.

Dresden: »Waulundur«, Restaurant
»zum Gänsedieb«, Victoriastrasse 30.

Düsseldorf: Restaurant »zum diecker
Jean«. Ecke Jahn- und Fürster-
waldstrasse.

Frankfurt a. M.: Nordisk Forening,
Ecke Lützou- und Yorkstrasse.

Hamborg: A. Heitmann, Gr. Neumarkt 21.

Harburg: Restaurant »zum Lüssenhopp,
Erster Bergstrasse 7.

Leipzig: Restaurant »Sauerbier«, Ecke
Lange- og Kohlgartenstrasse.

Mainz: Restaurant »zum Thaurus«,
Rheinstrasse 37.

Manheim: Restaurant »zum Erbprin-
zen«, O. 5.

München: Restaurant »zum Walhalla«,
Ecke Augusten- und Briennenstrasse.

Neumünster: O. Petersen, Kloster-
strasse 2³.

Nürnberg: »Veit Stoss«, Egidenplatz 24.

Stuttgart: Restaurant »zum Blumenan«,
Ludwigstrasse 28, a.

Vegesack: Restaurant, M. Borjes, Sedan-
platz 7.

Frankrig

Paris: »La société scandinave«, Rue
du Louvre 20.

England

London: Den fri Diskussionsforening,
Mr. S. Serner, Charlottestreet 107. W.

Østrig

Wien: Schönbrunnerstrasse 27. 5. Bzk.

*

»Foreningen for berejste Haandvær-
kere« yder unge Arbejdere, der vil
rejse til Udlandet, al fornøden Vejled-
ning. Foreningens Forretningsfører, Hr.
Barnevognsfabrikant FR. NIELSEN, Nør-
rebrogade 18 B, St., København N.,
besvarer mundtlige og skriftlige Fore-
spørgsler, de sidste dog kun, naar
Svarporto vedlægges. Den af Forenin-
gen udgivne *Rejsehaandbog*, der inde-
holder mange nyttige Oplysninger for
de unge Rejsende, faas à 1 Kr. 50 Øre
hos Hr. Nielsen. Ved Forsendelse af
Bogen maa Porto, 4 Øre, betales
ekstra.

Vi tillader os, at anmode Formæn-
dene for Fællesorganisationerne og
Fagforeningerne om ved det først-
kommende Møde, at gøre Medlem-
merne opmærksom paa det her an-
førte.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, København

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42

KØBENHAVN DEN 14. APRIL 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Ungarske Fagforeninger i 1905. — Lønbevægelser og Konflikter (Remisearbejderne; Skræderne i Provinserne). — Arbejdsløsheden i Tyskland i 4de Kvartal 1905. — Kongresser (Den svejtsiske Fagforeningskongres; En international Tekstilarbejderkonference) — Meddelelser. — Arbejdsløsheden i Danmark i Februar Maaned 1906.

Ungarske Fagforeninger i 1905

Nedenfor gengive vi et Uddrag af en Beretning af S. IASZAI, Formand for Arbejdernes faglige Landsorganisation i Ungarn:

Aaret 1905 har været et Kampaar for de ungarske Arbejdere. Paa Grund af, at de politiske Demonstrationer havde lagt Beslag paa alle Kræfter, nærede man den Anskuelse, at den faglige Bevægelse skulde blive forsvundet. Det viste sig dog, at de faglige Organisationer, med Hensyn til Medlemsantal og indre Styrke, har gjort store Fremskridt, tiltrods for, at den politiske Krise havde frembragt en uønsket Tilbagegang i det økonomiske Liv. For disse Resultater kan man til dels takke den ungarske Arbejdsgiverforening, som gjorde alt for at ødelægge Arbejderorganisationerne, men som derved kun opnaaede den modsatte Virkning.

Ved Hjælp af Lock-out'er vilde Arbejdsgiverforeningen nedsætte Arbejdslønnen og forlænge Arbejdstiden. Det første Angreb fra Arbejdernes Side var Snedkermestrenes Lock-out overfor 2000 Arbejdere i Budapest. Arbejdsgiverne regnede allerede med en heldig Udgang for denne Lock-out, fordi de mente, at Arbejderne var svækkede ved de mange Strejker og af Mangel paa Fortjeneste. Desuagtet endte Lock-out'en med en Fiasko for Arbejdsgiver-

verne. Paa samme Maade gik det Bygmestrene, der gennem en Lock-out vilde oprette det Nederlag, som de havde lidt i 1904. Resultatet af Lock-out'en blev imidlertid en Styrkelse af Fagforeningerne og en Opnaelse af gunstigere Overenskomster.

Desuden opstod der mange Angrebstrejker, men kun en Del af disse førte til det ønskede Resultat. Den betydeligste af disse Strejker var Jern- og Metalarbejdernes, som tiltrods for de Kæmpendes Udholdenhed dog ikke førte til Sejr.

Det største Resultat, som det forløbne Aar har at opvise, er Oprettelsen af et Landarbejderforbund, efter samme Mønster som de industrielle Arbejderorganisationer. I Betragtning af, at Ungarn fortrinsvis er et Agerdykningsland, har dette Forbund en overordentlig stor Betydning for den ungarske Arbejderbevægelse.

Med Landarbejderforbundets Dannelse har man paabegyndt at samle det baade politisk og økonomisk undertrykte Proletariat paa Landet. Endvidere har følgende seks Fag dannet Forbund, nemlig: Tømmerne, Tekstilarbejderne, Barbererne, Arbejderne ved Fremstilling af Næringsmidler, Mølleriarbejderne og Læderarbejderne

Metalarbejderforbundet er i 1905 gaaet frem fra 10,000 til 18,000 Medlemmer, hvilket er saa meget glædeligere, som Faget har haft en 5 Ugers Strejke, der berørte ca. 25,000 Arbejdere.

Bygningsarbejderforbundet (Jord- og Betonarbejdere samt Murarbejdsmænd) har haft en Tilvækst af 7000 Medlemmer i det forløbne Aar.

Træarbejderforbundet kan se tilbage paa et betydningsfuldt Aar, idet Snedkernes store Lønkamp fandt sin Af-

slutning i 1905. Denne Kamp havde været over et Aar, og kostede Forbundet 106,400 Kroner. Ved Overenskomsten opnaaede Snedkerne en 9-Timers Arbejdsdag, en Lønforhøjelse af fra 10 til 15 pCt., samt en ensartet Arbejdsordning. Ogsaa blandt Trædrejere, Karetmagerne og Tapetsererne blev der ført en Del Strejker, som alle endte til Fordel for Arbejderne. Forbundets Medlemsantal er steget med 4,750.

Typograferne, Skriftstøberne og Trykkeriarbejderne, som staar samlede i et Forbund, tæller nu 7000 Medlemmer, hvilket er 85 pCt. af Fagets Udøvere i Ungarn. I det forløbne Aar er der opnaaet en Lønforbedring af 2 Kr. pr. Uge, ligesom Akkordbetalingen er hævet 8 à 10 pCt. Forbundet yder nu Understøttelse til baade Arbejdsløse, Rejsende, Syge, ved Dødsfald, ved Invaliditet, og til Enker og Faderløse. Formuen i Forbundet er over 400,000 Kr.

Skrædernes Landsorganisation har ogsaa haft en Række Konflikter, som kun i to Tilfælde endte ugunstigt for Arbejderne.

Bogbinderforbundet har ført en betydningfuld Kamp i Budapest. Efter en Strejke, som varede 14 Dage, og som omfattede Halvdelen af Bogbinderne, er det lykkedes Arbejderne at opnaa en 9 Timers Arbejdsdag og en Regulering af Ugelønnen, samt af Lærlingeforholdene. Paa Akkordarbejdet er der opnaaet en Forhøjelse af 10—15 pCt. Medlemsantallet er steget fra 1400 til 1600.

Ungarns Tømrerforbund, der tæller 3000 Medlemmer, har opnaaet en Arbejdstid paa $9\frac{1}{2}$ Time og en Time-løn af ca. 40 Øre.

Af ovenstaaende Beretning vil det ses, at den faglige Bevægelse i Ungarn tiltrods for de økonomiske og politiske Kriser har gjort gode Fremskridt.

De ungarske Arbejdere har meget at takke deres Fagforeninger for, og de vil stadig gaa frem paa den nu betraadte Vej.

Lønbevægelser og Konflikter

Remisearbejderne ved Københavns Sporvejselskab rettede allerede ved Aarets Begyndelse gennem deres Organisation, »Støberi-, Maskin- og Skibsværftarbejdsmandenes Fællesforbund« under Dansk Arbejdsmandsforbund, Anmodning til Sporvejselskabet om en Forhøjelse af Timelønnen for Nat-arbejde og en ugentlig Fridag. Remisearbejdernes Beskæftigelse bestaar hovedsagelig i at rense og vaske Sporvognene og i Rangering af Vognene.

Sporvejselskabet svarede slet ikke paa Arbejdernes Henvendelse; først da det blev rykket tredie Gang, fik Arbejdernes Organisation Oplysning om, at Selskabet var blevet Medlem af Arbejdsgiverforeningen, og at det underhandlede med Sammenslutningen indenfor Jærnindustrien om Optagelse i denne, og at dette var Grunden til, at der ikke var givet Svar tidligere, samt at man ikke var i Stand til at forhandle med Remisearbejderne, forinden Selskabets Indmeldelse i Sammenslutningen var i Orden.

Herpaa kunde Arbejderne ikke vente, og de nedlagde derfor Arbejdet den 6. Marts i et Antal af ca. 50.

Ved den Forhandling, der nu optoges, og hvori Repræsentanter for Jærnindustriens Sammenslutning deltog, krævede Selskabet, at Minimal-Timelønnen ikke maatte sættes højere end til 30 Øre, som den i Jærnindustrien i København gældende Minimalløn, men da Timelønnen hidtil har været 35 Øre, kunde Arbejderne naturligvis ikke gaa med til Arbejdsgivernes Fordring, selv om de, som de tilbød, vilde yde det manglende som »Smuds-penge«.

Ved et Møde den 16. Marts gik dog Arbejdernes Repræsentanter ind paa at foreslaa Remisearbejderne at genoptage Arbejdet under en foreløbig Ordning, hvorefter der skulde forhandles videre om en endelig Ordning. Dette tiltraadte Arbejderne, og Arbejdet genoptoges den 17. Marts.

Siden den Tid er der forhandlet gentagende. Selskabet har holdt fast paa, at der, paa Papiret, skulde finde en Nedsættelse Sted, men ved et Møde

den 7. ds. gik det endelig med til, at Lønnen fastsættes saaledes:

A. Indenfor den normale ugentlige Arbejdstid:

- For Søndage 35 Øre pr. Time.
- For Søn- og Helligdage 45 Øre pr. Time.
- For Sønnetter 40 Øre pr. Time.
- For Søn- og Helligdagsnætter 50 Øre pr. Time.

B. Udover den normale ugentlige Arbejdstid:

- For Søndage og Nætter for de første 4 Timer 50 Øre pr. Time, derefter 70 Øre - -
- For Søn- og Helligdage og Nætter fra Kl. 6 Morgen til 4 Eftm. 50 Øre pr. Time.
- fra Kl. 4 Eftermiddag til 6 Morgen 70 Øre pr. Time.

Den samlede Overenskomst, der senere er godkendt af Arbejderne, indeholder 11 Punkter. Den er undertegnet paa Arbejdsgiverforeningens, De samvirkende Fagforbunds, Dansk Arbejdsmandsforbunds og Aktieselskabet »De københavnske Sporvejs« Vegne.

Skræderne i Provinserne. Den 10. April afholdtes et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Dansk Skræderforbund og Centralforeningerne for Jylland og Fyn og for Østifterne, hvor det lykkedes at opnaa Overenskomst, saaledes at Strejken afsluttes Lørdag den 14. ds.

Det, der væsenligst var Parterne imellem, var Værkstedsspørgsmaalet og Tillæg af Sysager. Der er nu opnaaet Enighed om, at Mestrene skal levere Sysager eller yde en Godtgørelse af 65 Øre pr. Klædning, som deles saaledes: 35 Øre for en Frakke, 15 Øre for et Par Benklæder og 15 Øre for en Vest. Ugesvende faar enten Sysager leverede eller en Godtgørelse af 1 Kr. pr. Uge.

Værkstederne skal indføres i alle Byer senest den 1. April 1909, og de leveres frit af Arbejdsgiverne.

Arbejdere, der ere svagelige, og som daarligt kan taale at sidde paa Værksted, samt Specialtetsarbejdere, skal der dog kunne gives Tilladelse til at sidde hjemme; de skal da have en Godtgørelse af 5 pCt. udover Akkordprisen. Det bliver dog i hvert enkelt Tilfælde de lokale Mæglingsudvalg, eventuelt

Hovedledelserne for Dansk Skræderforbund og Skrædermestrenes Centralforeninger, der afgør Spørgsmaal om, hvorvidt de Vedkommende skal kunne erholde Ret til at arbejde hjemme eller ikke.

Priskuranten, de almindelige Bestemmelser, Regulativ og Overenskomst, samt hvilke Byer der skulde flyttes op i en højere Lønklasse, var Parterne enige om i Forvejen. Ved Forhandlingerne den 10. ds. blev dog Fredericia rykket fra 3. Klasse op i 2. Klasse, fra den 1. April 1909 at regne.

Arbejdsløsheden i Tyskland i 4de Kvartal 1905

Fagene	Medlemsantal v. Kv. Slutning		Arbløst. 4. Kv. 05 i pCt.	Arbl. sidst Dag 4. K05 i pCt.
	Ialt	Deraf Kvinder		
Bagere	8940	30	22,75	8,75
Billedskærere	4808		48,70	12,70
Bjergarbejdere	105060		0,71	0,72
Bogbindere	18159	7128	13,78	2,75
Bryggeriarbejd.	23227	148	3,76	1,71
Bødkere	5368		11,73	3,72
Cigarsorterere	1839	270	5,78	1,71
Forgyldere	1820	82	10,75	3,71
Formstikkere	528		0,70	0,71
Frisører	1527		44,78	15,78
Glamestere	4949		22,73	5,71
Glasarbejdere	9378	98	1,78	0,70
Gravør o. Cicelør	2347		10,78	2,78
Handelsmedhj.	5905	3088	2,70	1,70
Handskemagere	3108	63	3,75	0,77
Hattearbejdere	5666	1062	12,72	3,76
Kobbersmede	3851		22,72	3,75
Konditorer	2551	98 5	11,73	5,71
Litografer	15333		9,77	3,72
Læderarbejdere	6859	36	4,70	1,73
Maskin. o. Fyrb.	65996	6970	2,75	1,76
Metalarbejdere	260305	8838	4,70	1,71
Mølleriarbejdere	4130		8,74	2,71
Nodestikkere	359		5,76	0,78
Porcellænsarb.	11320	1161	3,70	2,70
Porteføljearb.	3586	371	2,72	0,76
Sadelmagere	5940	169	13,78	2,78
Skomagere	26164	3511	4,70	1,74
Smede	16700		8,74	1,72
Tapetserere	6764	59	22,78	10,73
Tobaksarbejdere	17573	6882	1,73	0,73
Transportarbejd.	51061	1218	4,78	1,72
Træarbejdere	131257	1673	13,71	2,76
Trykkeriarbejd.	7848	4403	10,76	1,71
Typografer	41929		12,72	4,71
do. (Elsas-Loth.)	931		5,70	1,73
	883086	48245	6,70	1,70

I Oktober Kvartal 1905 var Arbejdsløsheden opgivet i Procenttal af de paagældende Organisationer, som anført paa ovenstaaende Tabel over nogle Fagorganisationer.

Det samlede Antal Arbejdsløshedstilfælde i disse 36 Organisationer var i 4. Kvartal 62,255 (i 3. Kvartal 58,806).

Paa den sidste Dag i Kvartalet var der i de samme Organisationer 15,075 Arbejdsløse, deraf 371 Kvinder.

De nævnte Organisationer har i Oktober Kvartal udbetalt:

Til Arbejdsløse paa Stedet 412,269 Kr.
 - - - - - Rejse 90,870 »
 ialt 503,139 Kr.

Kongresser

Den svejtsiske Fagforeningskongres finder Sted i *Basel* i Paaskedagene. I Dagene forud derfor afholder flere Fagforbund deres Kongresser, bl. a. er dette Tilfældet med Metalarbejderne, Træarbejderne, Skotøjsarbejderne og de kvindelige Arbejdere.

En international Tekstilarbejderkonference afholdes i *Bryssel* i Dagene den 19.—21. April.

Meddelelser

Fagforbundets Kongresser. Da Forretningsudvalget af forskellige Grunde vil sætte Pris paa at erfare, hvilke Fagforbund der i 1906 afholder Kongres, anmodes Formændene for de forskellige Organisationer om at meddele os, om deres Forbund afholder Kongres i Aar, samt oplyse paa hvilke Dage og i hvilken By Kongressen afholdes. Meddelelserne vil efterhaanden, som vi modtager dem, blive optaget i „Arbejderen“.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Februar Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra 37 Organisationer med tilsammen 21,529 Medlemmer. Deraf havde 27 Organi-

sationer, med ialt 17,786 Medlemmer, 2511 Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned. 10 Organisationer med ialt 3743 Medlemmer, havde ingen Arbejdsløse den sidste Februar.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm., Lyngby o. Hørsholm..				400		
do, Randers ...						100
Bagere o. Kondit.	189	4036	177	98	2088	87
Barberer o. Frisør	25	434	17			
Barnevognsarb..						
Brolæggere	60		60	15		15
Bryggeriarb. ...	9	112		6	57	
Elektrikere	11	246	9	3	60	2
Filehuggere	6	36				
Forgyldere						
Gas- og Vandarb.	18	394	13			
Glarimestre	16		16			
Gørtl. o. Metalar.	30	502	20	13	194	6
Handskemagere ..	4	112	4			
Hattearbejdere ..	6	137	6			
Hvidgarvere ...	4	88	4	2	45	2
Instrumentmag., mek. og opt.						
Karetmagere ...	10	93	2	14	114	2
Kedel-o. Maskinp	28	549	25	23	546	23
Kurvemagere ...						
Lohgarvere				1	24	1
Murere			200			1000
Mølleriarbejdere	6	90	5	11	174	4
Ovnsættere		20	2			
Papirfabrikarb..				2	48	2
Pottemagere ...						
Sadelm o Tapets	145	3930	140	60	1650	56
Savværksarb. og Maskinsnedker	53	446	19	73	922	35
Sejlmagere	11	66	1			
Skibstømrere ...	40	281	14	10	66	7
Skotøjsarbejdere	80	2040	59	48	901	39
Skræderfb. Dansk			155			150
Skraatobaksarb..	2	14	1			
Snedkere o. Tømrere, Bornholm				4		
Stenarbejdere ...	10	120	5			
Sukker-, Choccol.						
Biskuitarbejd.	1	24	1	23	552	23
Tilskærere	5	50	2			

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel.: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Ramsgade 22, København

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43

KØBENHAVN DEN 21. APRIL 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Repræsentantskabsmødet.

Repræsentantskabsmødet

Repræsentantskabet afholdt, som tidligere anmeldt, sit aarlige Møde den 11. April d. A. i Rømersgade 22, med følgende

DAGSORDEN:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Aarsregnskabet.
3. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund og Københavns kommunale Arbejderforbund.
4. Den nuværende Stilling.
5. Forsikringskommissionens Forslag om anerkendte Arbejdsløshedskasser.
6. Fra Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund:
 - a. Andre Organisationers Stilling til uorganiserede Kedel- og Maskinpassere.
 - b. Bør andre Organisationer slutte Overenskomst for Kedel- og Maskinpassere.

Formanden, C. M. OLSEN, aabnede Mødet og bød de Tilstedeværende Velkommen.

Murerforbundets Forretningsfører, H. RASMUSSEN, valgtes til Dirigent.

SEKRETÆREN foretog Opraab af Repræsentanternes Navne.

1. FORMANDEN aflagde *Beretning over Virksomheden*. Af Beretningen fremsættes følgende:

I Overensstemmelse med den paa Generalforsamlingen i April f. A. tagne Beslutning, har Forretningsudvalget over Virksomheden ladet udarbejde en Beretning, som er tilstillet de forskellige Organisationer.

Paa Repræsentantskabsmødet i December blev der vedtaget en Resolution, hvori der, navnlig af Hensyn til Bevægelsen i Bygningsfagene i København, paalagdes nogen Forsigtighed. Organisationerne havde ogsaa fulgt denne Opfordring; det var dog lykke-

des at opnaa betydelige Fordele for en Række Fag, uden Arbejdsstandsning. Dette var saaledes Tilfældet med Skotøjsarbejderne, der for de mandlige Arbejderes Vedkommende havde faaet Mindstelønnen hævet fra 30 til 35 Øre pr. Time. Kvinderne i Skotøjsindustrien havde ligeledes faaet Lønnen forbedret. Sporvejsfunktionærerne i København havde faaet den ugentlige Arbejdstid noget nedsat og faaet Lønnen forbedret for nogle af Medlemmerne; en truende Sporvejsstrejke var afværget.

Typograferne havde gennemført en Overenskomst, hvorved Arbejdstiden for Dagarbejdere blev nedsat fra 9 Timer til 8½ Time, og fra 1. Januar 1910 nedsættes den til 8 Timer; med Hensyn til Lønnen er der ligeledes opnaaet Forbedringer. Iøvrigt var der ved Forhandling gennemført forbedrede Overenskomster for Murerne i flere Provsbyer, Børstenbinderne i hele Landet, Sadelmagerne i København, Snedkerne og Stolemagerne i København, Glasarbejderne paa Hellerup og Kastrup Glasværker; efter kortvarige Strejker var der ligeledes gennemført Overenskomster med Glasværkerne i Aalborg og paa Frederiksberg. Paa Glasværket i Aarhus var Arbejdet fremdeles nedlagt. Paa Fyns Glasværk, hvor der i længere Tid havde været Strid angaaende Organisationsretten, var der endnu Konflikt.

De københavnske Møbelsnedkeres Overenskomst manglede endnu Bestemmelser om Priserne for moderne Møbler, og den bortfaldt helt, hvis der ikke til den 1. September d. A. var opnaaet Enighed om disse Priser, men da man var enig om Hovedparten, vilde det manglende formentlig ogsaa kunne opnaas uden Strid.

Skræderne i Provinserne nedlagde Arbejdet den 1. April d. A., efter at det havde vist sin umuligt at opnaa Overenskomst. Forholdene var dog allerede nu bragt i Orden ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, saaledes at Arbejdet skulde genoptages den 14. April.

Malerstrejken i Odense, som havde varet i ca. 2 Aar, var afsluttet. Formerne forhandler for Tiden med Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien om en Overenskomst for hele Landet.

Pianofortearbejderne havde nedlagt Arbejdet hos Fabrikant Hindsberg i København, fordi denne nægtede at overholde en mellem ham og Fagforeningen tidligere indgaaet Overenskomst. Pianofabrikantforeningen, hvoraf Hindsberg nu var bleven Medlem, havde derefter foretaget Lock-out mod de hos dens Medlemmer arbejdende Pianofortearbejdere. I Konflikten var inddraget 192 Arbejdere.

Følgende Fag forhandler for Tiden om nye Overenskomster:

Brolæggerne og Brolægningsarbejdsmændene i København, Forgyldeerne i hele Landet, Formerne i hele Landet, Jørd- og Betonarbejderne i København, Karetmagerne i Vejle, Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne i forskellige Byer. Sølvpolererne i Randers, Tobaksarbejderne for hele Landet og Rebslæggerne i Esbjerg,

Desuden var der indenfor de enkelte Forbund en Del Lønbevægelser, som Forbundene førte uden Landsorganisationens Mellemskomst.

Forhandlingerne i de københavnske Bygningsfag syntes at forløbe paa tilfredsstillende Maade. Der var opnaaet Enighed for Tømrernes, Blikkenslagernes og Mursvendenes Vedkommende, og der var Udsigt til det samme for Murarbejdsmændene.

I Henhold til tidligere fremsat Ønske, havde Forretningsudvalget faaet Opfordring fra Arbejdsgiverforeningen til at deltage i et Fællesmøde med Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og de forskellige Bygningsfag, for at forhandle om en samlet Ordning for Bygningsfagene. Mødet havde givet

Stødet til at det fornævnte Resultat naaedes.

Beslutningen paa Generalforsamlingen i April f. A. angaaende Arbejdstiden havde været et Ord i rette Tid. Flere Fag har rejst Krav om en Indskrænkning af Arbejdstiden, og, som Beretningen viste, var der opnaaet Indrømmelser paa nævnte Omraade. Arbejdsgiverforeningens Modstand mod enhver Indskrænkning i Arbejdstiden kunde, med den seneste Tids Begivenheder for Øje, siges at være brudt, baade principielt og i Virkeligheden.

Formanden omtalte de Erstatningsdomme, der er overgaaet Organisationerne, og henstillede, at man nøjedes med at rette sine Meddelelser og Opfordringer angaaende Konflikter, alene til Organisationens Medlemmer.

Gensidighedsreglerne var tiltraadt af 22 Organisationer med tilsammen ca. 16,000 Medlemmer.

Skrædernes Fagforening af 1873 havde, paa Opfordring af Arbejdernes Fællesorganisation i København, besluttet at genindtræde i Dansk Skræderforbund. Pianofortearbejderne var paany indmeldt i Snedkerforbundet og Belysningsfunktionærernes Organisation var atter indtraadt i Københavns kommunale Arbejderforbund. Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation var optaget i De samvirkende Fagforbund.

Marmor-, Kalk- og Sandstenschuggerens Forbund havde anmeldt sin Udtrædelse. Det vilde i Stedet udvide sine internationale Forbindelser med Stenarbejderne i andre Lande, i Forventning om, at det herved skulde lykkes at forhindre Indførsel af Stenarbejde fra Udlandet; dette Maal vilde ikke kunne naas. Internationale Forbindelser var udmærkede, naar de skete i Tilslutning til den stærkest mulige Forbindelse med Indlandets Arbejdere, men man overvurderede dem, naar man troede dem i Stand til at gøre de nationale Forbindelser overflødige.

Forretningsudvalget havde, angaaende Stillingen til de Organisationer, der staar udenfor De samvirkende Fagforbund, vedtaget foreløbig at se Tiden an. Da der endnu synes at herske en Del Uklarhed om De samvirkende

Fagforbund, vilde det formentlig være formaalstjenligt at lade afholde Foredrag i Organisationerne om De samvirkende Fagforbunds Betydning; muligt burde der udgives en Pjece, omhandlende vor faglige Landsorganisation.

Enkelte Organisationer resterede endnu med deres Bidrag til Afvikling af den Gæld, De samvirkende Fagforbund havde paadraget sig ved Tekstilarbejderstrejken. Da Landsorganisationen af den Grund endnu staar i Gæld til de Forbund, hos hvem Laanene i sin Tid er modtagne, vilde det være ønskeligt, om de resterende Organisationer snarest kunde indbetale de skyldige Beløb.

Medlemsantallet var for Tiden 71,464, hvilket er 3961 flere, end ved Generalforsamlingen i April f. A.

Idet Formanden iøvrigt henviste til den trykte Beretning, sluttede han med at udtale det Haab, at det i stigende Grad maatte gaa op for Arbejderne i Danmark, at det først og fremmest gælder om at holde sammen og hjælpe hverandre i den Kamp, der stadig maa føres.

Der paafulgte en omfattende og livlig Diskussion, som dog i mindre Grad drejede sig om Virksomheden end om Forhold, der af Formanden var bleven omtalt i Beretningen. I Diskussionen deltog følgende Talere:

LYNGSIE, Cigararbejder F. MØLLER, Former ARNOLD NIELSEN, Porcellænsdrejer FLODIN, Maskinarbejder OTTO SCHMIDT, Maskinsnedker O. MADSEN, Fru ANDREA BROCHMANN, Væver I. I. MØLLER, Fru EMMA PETERSEN, I. P. JØNSEN, Papirfabrikarbejder LARSEN, Fru OLIVIA NIELSEN, Søfyrbøder JÆPELT, Støberiarbejdsmand JOHANSEN, Sporvejsfunktionær HANSEN, Kasserer E. SVENDSEN, Væver ANDERSEN, Arbejdsmand HANS NIELSEN, Arbejdsmand H. P. LASSEN og Smed A. JOHANSEN.

LYNGSIE omtalte bl. a. Erstatningsdommene, som efter hans Mening i nogen Grad kunde neutraliseres ved en energisk Procedure. De af Smedene og i Bygningsfagene i København oprettede Overenskomster berørte i væsentlig Grad Arbejds mændene.

EMMA PETERSEN og ANDREA BROCH-

MANN henviste til de Vanskeligheder, der var forbundne med Organiseringen af de kvindelige Arbejdere. De organiserede mandlige Arbejdere, der har Hustruer eller Døtre blandt de kvindelige Arbejdere, burde i højere Grad end nu paavirke disse til at indtræde i deres Organisationer.

FLODIN og O. MADSEN henstillede at der, naar Forretningsudvalget gav Sanktion til en Lønbevægelse, ikke samtidig toges Forbehold med Hensyn til en eventuel Arbejdsstandsning.

I. P. JØNSEN forespurgte, om der ikke for Forretningsudvalget vilde være Anledning til at søge indført en effektiv Revision af Kasser og Regnskaber i de forskellige Organisationer.

Papirfabrikarbejder LARSEN ønskede Landsorganisationens Bistand for sin Organisation til Gennemførelse af en Arbejdstid paa 8 Timer for de Arbejdere, der nu arbejdede 12 Timer, skiftevis ved Dag- og Natarbejde. Han havde ingen Tro til Arbejdsraadets Bistand i denne Sag.

FORMANDEN svarede de forskellige Talere. Det vilde være urigtigt at tage Stilling til Spørgsmaal, der ikke laa for i Øjeblikket. Arbejds mændene i Jærindustrien og i Bygningsindustrien burde have den samme Arbejdstid som den, der gjaldt for de andre Arbejdere. Det vilde ikke være muligt, uden at udsætte den samlede Organisation, at give Sanktion til Strejke samtidig med at Sanktion til Opsigelse eller Underhandling gives. Der var lang Tid mellem Opsigelsen og Overenskomstens Ophør. Forretningsudvalget kunde overveje de af Jønsen fremsatte Revisionsbetragtninger.

Virksomheden godkendtes enstemmigt.

2. Regnskabet for Aaret 1905 balancerer med 561,257 Kr. 47 Øre. Der var til Strejkeunderstøttelser anvendt ialt 520,359 Kr. 61 Øre, deraf 377,359 Kr. 61 Øre i Danmark og 143,000 Kr. til Udlandet. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

3. Formanden gjorde Rede for Forhandlinger, der har været ført mellem Kedel- og Maskinpassernes Forbund, og Københavns kommunale Arbejderforbund, angaaende Spørgsmaalet om

hvilken af de nævnte Organisationer Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening skal tilhøre. Disse Forhandlinger var endt uden Resultat. Forretningsudvalget havde derefter henstillet til Parterne, at Sagen afgøres paa den Maade, at Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening bliver staaende i Københavns kommunale Arbejderforbund, og at det nuværende Forhold, hvor det er overladt til hver enkelt Kedelpasser under Københavns Kommune, om han vil tilhøre Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening af 1898 eller Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds københavnske Afdeling, bibeholdes.

Henstillingen var først tiltraadt af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, senere af Repræsentanter for Københavns kommunale Arbejderforbund; for de sidstes Vedkommende dog under den Forudsætning, at de kommunale Fyrbøderes Organisation alene fik Ret til at forhandle med Københavns Magistrat om Løn- og Arbejdsforhold, og at Kedelpassere, som indtræder i Kommunens Arbejde, skal indtræde i den kommunale Kedelpasserforening. Da dette var andre Spørgsmaal end dem, der forelaa til Afgørelse, foreslog Forretningsudvalget Repræsentantskabet at tage Beslutning i Henhold til den af Forretningsudvalget overfor Parterne foreslaaede Ordning.

Efter en Diskussion, hvori bl. a. Formanden for Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, N. CHR. LARSEN, og Fyrbøder BENTSEN deltog, vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg, bestaaende af de nævnte samt d'Hrr. CARL GRAN og I. P. JØNSON. Udvalget skulde forelægge Resultatet af sit Arbejde senere paa Mødet.

Det lykkedes dog ikke Udvalget at opnaa Enighed. Det vedtoges derfor at henvise Sagen til endelig Afgørelse ved Forretningsudvalget.

4. Da de Forhold, som det var tænkt at behandle under dette Pnkt, var behandlede under Punkt 1, udgik Punkt 4 af Dagsordenen.

5. Formanden omtalte Forsikringskommissionens Forslag om anerkendte

Arbejdsløhedskasser. Han henstillede, at man diskuterede Forslaget, men at man undlod at fatte Bøslutning paa nærværende Tidspunkt.

P. KNUDSEN, der er Medlem af Forsikringskommissionen, gav nogle overleverede Oplysninger, og han tilraadede Organisationerne at indrette sig saaledes, at de straks kunde faa Anerkendelse, naar Loven traadte i Kraft, og saaledes straks blive delagtige i Tilskudet.

Smed A. JOHANSEN paapegede det vanskelige i, efter Lovforslaget at yde Støtte til udenlandske Kolleger, og det uheldige i, at Bestyrelserne havde Mynighed til at fastsætte Understøttelsen, samt at nægte Understøttelse til Medlemmer, der selv er Skyld i Arbejdsløsheden. Johansen henstillede til Forretningsudvalget at lade forespørge hos Organisationerne om hvad der muligt kan være at bemærke til Forslaget.

Efter nogen Diskussion, hvori endvidere deltog Slagteriarbejder LARSEN, Bødker A. ANDERSEN, Typograf HVIDTFELDT og Bogbinder LARSEN, vedtoges det at henvise Sagen til Forretningsudvalgets Overvejelse og videre Foranstaltning.

6. Formanden for Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, N. CHR. LARSEN, henstillede, at naar der paa Arbejdspladser findes uorganiserede Kedel- og Maskinpassere, at dette da maa blive meddelt Forbundet, samt at andre Organisationer ikke slutter Overenskomster for Kedel- og Maskinpassere.

Henstillingerne toges til Efterretning.

Fraværende uden anmeldt Forfald: Arbejdsmand POULSEN, Gartner J. M. SØRENSEN, Litograf E. JENSEN og Sømand ANDERSEN.

Fraværende med anmeldt Forfald: Sukkervarearbejder P. G. PETERSEN, Arbejdsmand SOPHUS MORTENSEN og P. MIKKELSEN, Drejer LARSEN og Smed F. J. WEBER.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44

*

KØBENHAVN DEN 28. APRIL 1906

*

2. AARGANG

INDHOLD: Majdemonstrationen. — Ulykkesforsikringsloven. — Lønbevægelser og Konflikter (Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund). — Meddelelser.

Alle Mand ud til Majdemonstrationen!

PAA Tirsdag den 1. Maj mønstrer Arbejderne i alle Lande atter deres Tropper. De rykker ud fra Fabrikker og Værksteder og Arbejdspladser og marscherer under deres røde Faner overalt, hvor Klasseaanden er vaagnet blandt Arbejderne. De fejrer Dagen hver paa den Maade, som Forholdene tillader eller nødvendiggør, men alle Steder med det udtalte Formaal: at demonstrere for 8-Timersdagen, for Verdensfreden og for Arbejdernes almindelige Klassekrav.

Hvert Land har desuden et eller flere enkelte Spørgsmaal, som er brændende for det paagældende Lands Arbejdere, og som de i første Linie maa søge gennemført. Dette gælder navnlig for Lande, hvor Valgretsspørgsmaalet er i Forgrunden, t. Eks. i Sverrig, i Rusland, i Østrig og flere andre Lande.

I Frankrig vil Dagen denne Gang blive Vidne til Demonstrationer for Arbejdstidens Forkortelse, som næppe nogensinde før. Der er allerede store Strejker i Gang, baade blandt Typograferne og i andre Fag i Frankrig, for at gennemføre en forkortet Arbejdstid. Dagene efter den 1. Maj vil sikkert bringe endnu flere Fagkampe med det samme Formaal.

Herhjemme har vi allerede i den forløbne Del af indeværende Aar været i Stand til at faa Arbejdstiden nedsat i flere Fag, og denne Bevægelse vil sikkert blive fortsat.

Uden at der bestaar nogen international Plan om *netop nu* at kræve Arbejdstiden nedsat, kan der konstateres en almindelig Bevægelse i den Retning, og saa vidt det kan ses, krones Bevægelsen de fleste Steder med det Resultat, at Arbejdstiden forkortes med en halv eller en hel Time.

Hvad dette betyder som social Løftelse for Arbejderne i Fremtiden, kan erfares ved Sammenligning mellem Generationerne af Arbejdere nu og for 30 Aar siden.

Ogsaa Arbejderne i Danmark vil være med til at udraabe Arbejdernes fælles Krav til de danske Magthavere. Ogsaa de vil møde paa Tirsdag under deres røde Faner og med deres Fyndsprog paa Bannere og Standarter, for at minde Overklassen om, at deres Udbytningsobjekter i stigende Grad kræver Rettigheder, som nu forholdes dem. Ogsaa de er med i det internationale Verdenskor, der gennem Mødernes Beslutninger fordrer større Andel i Livets Goder; i de økonomiske og kulturelle Fremskridt, som vor Tid har bragt til Veje, men som nu kun nydes af et Faatal af Befolkningen.

Blandt de Krav, som vi her i Danmark maa stille i Forgrunden ved Siden af de nævnte, fremhæver vi Fordringen om en snarlig Løsning af Spørgsmaalet om *Statstilskud til vore Arbejdsløse*.

*

*

*

Følgende *Resolution* maa fremsættes til Beslutning ved alle vore Møder den 1. Maj:

I Overensstemmelse med Socialdemokratiets Program og Beslutninger paa de internationale Kongresser fordrer Forsamlingen, at den forøgede Produktivitet, som det menneskelige Arbejde har nu i Forhold til tidligere, skal komme Arbejderne til Gode gennem en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag, som i de økonomisk fremskredne Lande bør fastsættes til 8 Timer i Døgnet.

Til Støtte for denne Fordring udtaler Forsamlingen følgende:

Den nuværende længere Arbejdstid og den stærke Arbejdsdeling bevirker i en stor Mængde Fag, at Arbejderne overanstreges, deres Sundhed ødelægges, og deres Livsvarighed forkortes.

I Modsætning dertil bringer 8 Timers Arbejdsdagen følgende Fordele:

8 Timers Arbejdsdagen formindsker Arbejdsløsheden og skaffer ved den forøgede Efterspørgsel efter Arbejdskraft Betingelser for en Forhøjelse af Arbejdslønnen.

8 Timers Arbejdsdagen forøger Arbejdernes Købeevne og fremkalder derved forøget Produktion og Omsætning.

8 Timers Arbejdsdagen skaffer Arbejderne den nødvendige Tid til Hvile og Rekreation samt til Udvikling af deres Familieliv.

8 Timers Arbejdsdagen beskytter Arbejdernes Helbred samt fremmer deres Arbejdsdygtighed og aandelige Udvikling.

Forsamlingen anser endvidere 8 Timers Arbejdsdagen som gennemførlig af følgende Grunde:

I flere Stater og Kommuner er den allerede gennemført, dels ved alle Stats- og Kommune-Arbejder og dels som almindelig Regel for vedkommende Landsomraade.

Den er endvidere gennemført ved private Bestræbelser i mange Arbejdsfag og Virksomheder i Ind- og Udlandet.

Principet om en Begrænsning af Arbejdstiden til visse Tider daglig er gennemført i saa godt som alle Lande og i de allerfleste Arbejdsfag, og Erfaringen har vist, at de Fag, der arbejder med den korteste Arbejdstid, i Reglen byder Arbejderne de gunstigste økonomiske Vilkaar.

Endelig er Fordringen om den 8 Timers Arbejdsdag international. Den stilles af Arbejderne i alle økonomisk fremskredne Lande, og vil derfor ikke træde hindrende i Vejen for det enkelte Lands Konkurrencedygtighed.

I Henhold til de saaledes anførte Grunde slutter Forsamlingen sig til det af Socialdemokratiets Repræsentanter i Rigsdagen forelagte Lovforslag om en 8 Timers Arbejdsdag, og retter en energisk Opfordring til Regeringen og Rigsdagen om snarest mulig at gennemføre dette Forslag.

Angaaende Arbejdsløsheden udtaler Forsamlingen, at Samfundet har en Pligt til at træffe Foranstaltninger, hvorved Arbejderne beskyttes mod den uforskyldte Nød, som paaføres dem ved Arbejdsløshed, og opfordrer derfor Lovgivningsmagten til snarest at vedtage en Lov, hvorved der af Statskassen stilles et passende Beløb til Raadighed for Arbejderorganisationer, som har oprettet eller senere maatte oprette Uderstøttelseskasser for deres arbejdsløse Medlemmer, og paa den Maade, at Tilskudet indbetales til og administreres af Arbejdernes egne Organisationer.

Ulykkesforsikringen.

Fuldmægtig ved Arbejder-Forsikringsraadet, Hr. cand. mag. V. L. FABER, giver, i det af ham redigerede »Tidsskrift for Arbejderforsikring«, følgende *Vink vedrørende*

Anvendelsen af Ulykkesforsikringsloven af 7. Januar 1898.

Hr. Faber skriver:

Da der ret forstaaeligt endnu hos mange Arbejdsgivere og Arbejdere er noget Ukendskab til Stede med Hensyn til Ulykkesforsikringslovgivningens Detailbestemmelser og den

Praksis, der har udviklet sig ved Behandlingen af herhen hørende Sager, vil efterfølgende Bemærkninger vedrørende Anvendelsen af Ulykkesforsikringsloven af 7de Januar 1898 maaske kunne gøre nogen Nytte.

I.

Anmeldelse af Ulykkestilfælde.

I Henhold til Ulykkesforsikringslovens Bestemmelser*) skal ethvert Ulykkestilfælde i de under Loven hørende Virksomheder, som antages at ville medføre Krav efter denne Lov, af Virksomhedens Indehaver eller den, som paa hans Vegne paa Tidspunktet for Ulykkestilfældet forestaar samme, snarest muligt og senest inden 8 Dages Forløb anmeldes til Arbejderforsikrings-Raadet (Højbroplads 5, København). Denne Anmeldelse, der ledsages af den behandelende Læges Attest, skal ske af *Arbejdsgiveren umiddelbart* til Raadet, og denne Fremsendelse kan ikke overlades til det Forsikringselskab, hvori der er tegnet Forsikring for den paagældende Arbejder.

Anmeldelsen og Lægeerklæringen affattes ved Udfyldning af de af Raadet foreskrevne Blanketter. For hver tilskadekommen eller omkommen Person udfyldes særskilte Blanketter. Saafremt Ulykkestilfældet formenes at have medført en Broklidelse, benyttes en særlig for denne Lidelse indrettet Blanket til Lægeerklæring. Indtræder Døden som Følge af Ulykkestilfældet, inden noget Lægetilsyn har fundet Sted, træder en legal Dødsattest i Stedet for Lægeerklæringen.

Den her omhandlede Lægeerklæring (Lægeerklæring I) betales af Arbejdsgiveren, medmindre vedkommende Forsikringselskab har overtaget denne Forpligtelse. Ifølge den af Indenrigsministeriet fastsatte Takst er Honoræret for denne Attest 2 Kroner.

Samtidig med at Anmeldelse sker til Raadet, bør der, til Underretning for Forsikringselskabet, til dette indsendes en Afskrift af den af Arbejdsgiveren udfyldte Anmeldelsesblanket.

Det er af Betydning, at de i Anmeldelsesblanketten stillede Spørgsmaal besvares saa fyldigt og nøjagtigt som muligt. Navnlige maa Arbejdet, hvorved Ulykken skete, selve Begivenheden og de nærmere Omstændigheder ved denne beskrives nøjagtigt og udførligt.

De i Anmeldelsen givne Oplysninger om Arbejdet, hvorved Ulykken skete, bør være af den Beskaffenhed, at Raadet, som Regel, paa Grundlag af disse, uden at indhente yderligere Oplysninger, kan afgøre, hvorvidt Virksomheden indgaar under Loven. I denne Henseende skal Opmærksomheden eksempelvis henledes paa, at det ikke er tilstrækkeligt at anføre, at Ulykken skete ved Bygningsarbejde, idet ikke alt Bygningsarbejde henhører under Loven. Det maa oplyses, om Arbejdet angik en Bygning under Opførelse, Ombygning, Forandring eller Nedrivning, eller om Arbejdet var et Reparationsarbejde. Det maa endvidere angives, hvortil den paagældende Bygning anvendtes eller skulde anvendes, om den havde eller skulde have ud over 1 Etage med Tagkvist, f. Eks. Frontespice eller Beboelses-

kælder. Ved Reparationsarbejde maa det tillige oplyses, om dette udførtes indvendig i Bygningen uden Benyttelse af Stillads eller hvad dermed kan ligestilles; jfr. Lovens § 4 A, 4 a og b. Ved Vejarbejde maa der gøres Rede for Beskaffenheden og Omfanget af dette Arbejde, idet kun Vejanlæg, hvortil Raadet henregner Omlægnings- og Istandsættelsesarbejder, der have et saadant Omfang, at de kunne stilles i Linje med saadant Anlæg, indgaar under Loven. Ved Jordarbejde maa dettes Art nærmere angives, f. Eks. Dæmningsanlæg, Udgravningsarbejde, Opfyldningsarbejde, Kloakanlæg. Ved Ladning og Losning af Varer maa det oplyses, hvorvidt det paagældende Arbejde udførtes af Arbejdsgiveren for egen Regning eller mod Betaling for andre; jfr. Lovens § 4 A, Nr. 8 sammenholdt § 3 a. Ved alt Arbejde, udenfor Arbejde i Fabriker og fabrikmæssigt drevne Værksteder, der ere undergivne Fabriktilsyn i Henhold til Maskinbeskyttelsesloven af 12te April 1889, er det derhos af Vigtighed at faa oplyst, hvorvidt der ved samme anvendes Maskineri, som sættes i Bevægelse ad mekanisk Vej (Damp, Gas, Elektricitet), jfr. Lovens § 4 B sammenholdt med § 1. I saadanne Tilfælde, hvor der paa Ulykkesstedet udføres andet Arbejde end det, hvorved Ulykken skete, eller hvor dette kun er en Del af et større Hele, kan det ofte være af Betydning, at dette Forhold bliver klargjort i Anmeldelsen.

Ved Beskrivelsen af selve Ulykkestilfældet og de nærmere Omstændigheder ved dette, maa der gøres Rede for alle Enkeltheder ved den stedfunde Begivenhed og dens nærmere og fjernere Aarsager. Det maa endvidere herunder oplyses, om der foreligger nogen, og i saa Fald hvilken Grund til at antage, at den Tilskadekomne eller Omkomne, ved Forsæt eller grov Ugatsomhed selv er Skyld i Ulykkestilfældet.

Som anført er Anmeldelsespligten begrænset til saadanne Ulykkestilfælde, som antages at ville medføre Krav efter Loven, d. v. s. Tilfælde, som antages at ville medføre en Nedsettelse af Arbejdssevnen af over 13 Ugers Varighed. Der paahviler, som Følge heraf, ikke Arbejdsgiveren nogen Forpligtelse til at anmelde Ulykkestilfælde, der formenes at være saa ubetydelige, at den Tilskadekomne i en nær Fremtid vil være fuldstændig helbredet uden blivende Følger af Beskadigelsen. Skulde paa den anden Side et Ulykkestilfældes videre Forløb vise, at det er af alvorligere Beskaffenhed end fra først af antaget, bør Anmeldelse ufortøvet indsendes til Arbejderforsikrings-Raadet, ledsaget af en Meddelelse om Grunden til Anmeldelsens sene Fremkomst.

Ved Afgørelse af, om Anmeldelse skal finde Sted eller ej, maa den behandelende Læges Skøn over Tilfældets Forløb i første Række være afgørende. Da dette Skøn imidlertid, ifølge Sagens Natur, ofte vil være usikkert, bør man dog, for at være paa den sikre Side, f. Eks. anmelde Tilfælde, om hvilke Lægen udtaler, at de antagelig vil være afsluttede uden Invalditet efter $1\frac{1}{3}$ —2 Maaneders Forløb. I det hele bør i alle Tvivlstilfælde Anmeldelse altid foretrækkes for Ikke-Anmeldelse.

*) Jfr. § 14 i Lov af 7de Januar 1898 samt §§ 15 og 17 i Lov om Tillæg til samme af 15de Maj 1903.

Tilsidesættelse af Anmeldelsespligten straffes ifølge Ulykkesforsikringslovens § 21 med Bøder indtil 200 Kroner.

Undlader en Arbejdsgiver at anmelde et under Loven hørende Ulykkestilfælde, er dette dog ikke til Hinder for, at den tilskadekomne kan rejse Krav paa Erstatning, naar saadant sker inden Udløbet af et Aar efter den Dag, Ulykkestilfældet er indtruffet*). Paa den anden Side fortaber en Arbejder Ret til Erstatning efter denne Lov, saafremt han ikke rejser Krav, inden der er gaaet et Aar efter Ulykkestilfældet. Arbejderen bør derfor altid inden Udløbet af denne Frist forsinde sig om, at Anmeldelse er sket til Raadet.

I Forbindelse med disse Bemærkninger om Anmeldelse af Ulykkestilfælde, skal til Slut nævnes de Tilfælde, hvor en af Raadet afsluttet eller afgjort Sag kan genoptages til fornyet Behandling. Dette kan ske, naar Raadet med Hensyn til et for det anmeldt Ulykkestilfælde har tilkendegivet Parterne, at dette maa anses for *afsluttet* uden at medføre Følger, der komme ind under Loven, dog kan Krav i Anledning af samme ikke rejses ud over et Aar efter Tilkendegivelsens Dato. Genoptagelse af en Sag kan endvidere finde Sted, naar Raadet ved sin Afgørelse af Sagen udtrykkelig har givet til Kende, at denne kun er en foreløbig Afgørelse. Begæring om Genoptagelse af en saadan Sag skal af den tilskadekomne fremsendes til Raadet inden Forløbet af 2 Aar efter den første Afgørelse. Endelig skal nævnes, at en af Raadet truffen Afgørelse vedrørende en Virksomheds eller et Ulykkestilfældes Henhøren under Loven kan indankes for Indenrigsministeriet, samt at Ministeriet kan henvise en af Raadet afgjort Sag til fornyet Provvelse for dette, saafremt Raadet ved Sagens Behandling har forsømt den i Loven foreskrevne Fremgangsmaade. Fristen for Indankning til Ministeriet er 14 Dage fra den om Raadets Afgørelse givne Underretning.

Lønbevægelser og Konflikter

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund har gennemført en ny Overenskomst paa C. Lunds Savværk i Varde, hvormed Lønsatserne er bragt i Højde med dem, der er gældende i andre jyske Byer. Ligeledes er Forholdene ordnede paa Hellerup Læstefabrik.

I Sorø og Køge er det ikke lykkedes at opnaa Overenskomst, og det er derfor meddelt Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdet vil blive nedlagt den 2. Maj i Sorø, og den 1. Juni i Køge, saafremt der ikke til den Tid er opnaaet Overenskomst.

Meddelelser

Organisationerne gøres opmærksom paa, at Indbetaling af Administrationsbidraget for 1ste Halvaar 1906 skal finde Sted inden Udgangen af April Maaned.

Tidsskrift for Arbejderforsikring. I April Maaned d. A. paabegyndes 2den Aargang af »Tidsskrift for Arbejderforsikring«. Som tidligere omtalt her i »Arbejderen« bringer Tidsskriftet saglige Afhandlinger og Meddelelser vedrørende Arbejderforsikringen i alle dens mange Foreninger.

I vore Dage, hvor den sociale Forsikring og Forsørgelse indtager en mere og mere fremskudt Plads i Samfundslivet, og hvor der paa dette Omraade, ved Lovbestemmelser, stadig gives nye Forskrifter angaaende Rettigheder og Pligter, som det for Arbejderne har Betydning at kende, vil et Tidsskrift, der har til Opgave at holde sine Læsere à jour med, hvad der i saa Henseende sker, formentlig have en Plads at udfylde. Den Tilslutning hos Fagforeningerne, — der jo paa dette Omraade indtager en vejledende Stilling overfor Arbejderne —, som Tidsskriftet hidtil har kunnet glæde sig ved, tør vel ogsaa tages som et Vidnesbyrd om, at man har indset Nyttens af at have et saadant Organ. Da der imidlertid endnu er mange Foreninger, som ikke holder Tidsskriftet, tillader vi os at henlede disses Opmærksomhed paa dette. Tidsskriftet udkommer en Gang om Maaneden og koster 2 Kroner halvaarligt, frit tilbragt. Det kan bestilles gennem Postvæsenet, gennem Boghandelen samt paa Tidsskriftets Kontor: Holsteinsgade 49, 4. Sal, København Ø.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

*) Jfr. Tillægslovens § 13.

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45

KØBENHAVN DEN 6. MAJ 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Marmor- og Granitsliberne og Stenhuggersvendene. — Lønbevægelser og Konflikter (Bagernes og Konditernes Forbund; Kobbersmedenes Forbund; Malerforbundet; Pottemagernes Fagforening; Tekstilarbejderforbundet).

Marmor- og Granitsliberne og Stenhuggersvendene

Marmor- og Granitsliberne i København nedlagde Arbejdet den 17. April hos Medlemmer af Stenhuggermestrenes Forening.

Overenskomsten var opsagt med 3 Maaneders Varsel til Ophør den 1. April, men paa Grund af Udsættelse fra Mestrenes Side kunde det første Forhandlingsmøde ikke finde Sted før end den 7. April d. A. Mestrene havde tidligere erklæret, at de egentlig ikke havde noget væsenligt at indvende mod det af Marmor- og Granitsliberne fremsatte Forslag; men de erklærede nu, at de kun kunde forhandle om den ene Halvdel af Priskuranten, da de om den anden Halvdel, som angik »Kantning«, allerede i Marts havde sluttet Overenskomst med Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund.

Marmorliberne hævder, at de tidligere, hver Gang de har skullet røre ved Priserne, har henvendt sig til Stenhuggersvendene, men at disse intet har villet have dermed at gøre, udover dette, at der har været talt om enkelte Priser, medens det paastaas fra Svendenes Side, at en saadan Henvendelse ikke er sket. En tidligere Formand, som havde været i Stand til at oplyse nærmere herom, er desværre død.

Da Sliberne altsaa alene har haft Overenskomst med Stenhuggermestrene om Hugning, Kantning, Slibning og Polering, og da der ikke, hverken fra Mestrenes eller fra Svendenes Side,

var blevet meddelt dem noget om, at Stenhuggersvendene nu ogsaa ønskede Priser for de nævnte Arbejder tilføjet deres Priskurant, protesterede Marmor- og Granitsliberne mod den indgaaede Overenskomst og forlangte i hvert Fald den med Svendene indgaaede Overenskomst at se, men dette nægtede Mestrene. Dette samme skete, da Slibernes Formand senere henvendte sig til Stenhuggersvendenes Formand med den samme Anmodning.

Under disse Omstændigheder sprængtes Forhandlingerne, og Arbejdet blev saa nedlagt den 17. April.

Dansk Arbejdsmandsforbund har derefter, under 18. April, anmodet De samvirkende Fagforbund om at skaffe oplyst, hvorledes Overenskomsten for Kantningsarbejdet ser ud, og støtter sig i saa Henseende til en Skrivelse fra Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund, hvori der, angaaende den foreliggende Sag, henvises til De samvirkende Fagforbund.

I Henhold til den nævnte Anmodning udbad Forretningsudvalget sig den 20. April hos Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund en Fremstilling af Sagen, samt et Eksemplar af den indgaaede Overenskomst.

Den 24. April sammenkaldtes Parterne til et Møde sammen med Repræsentanter for Forretningsudvalget, og paa dette Møde blev den omstridte Overenskomst forelagt af Stenhuggerne.

Stenhuggernes Repræsentanter hævdede, at Priserne for »Kantning« vare forhøjede med 8 à 10 pCt.; men dette blev bestridt af Sliberne, som paastod, at der paa flere væsentlige Punkter endog var foretaget Nedsættelser.

Paa Mødet blev det oplyst, at der

forelaa Aftale mellem Stenhuggersvendene og Mestrene om at Stenhuggerne for Fremtiden skulde have Eneret paa Hugning og Kantning. I et Brev fra Stenhuggermesterforeningens Formand til Dansk Arbejdsmandsforbund udtales vel, at to ældre Arbejdere, der i en meget lang Aarrække har været beskæftiget ved Kantning og Slibning, ogsaa fremdeles skulde have Ret til at udføre de samme Arbejder, men Formanden har senere overfor Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund erklæret, at Skrivelsen var at forstaa derhen, at alle andre Ikke-faglærte Arbejdere for Fremtiden ikke skulde have den tidligere Ret til at udføre disse Arbejder. Nogen endelig og bindende, skriftlig Erklæring om Svendenes fremtidige Eneret forelaa dog ikke endnu, og Formanden for De samvirkende Fagforbund henstillede derfor til Stenhuggernes Formand at henvende sig til Mestrenes Formand for at foranledige, at den nævnte Overenskomst heller ikke kom i Stand. Dette blev lovet, ligesom Stenhuggernes Repræsentanter erklærede nu at ville forelægge Sagen for deres Bestyrelse og derefter give Meddelelse om Beslutningen den paafølgende Dag.

Forretningsudvalget afholdt atter Møde den 26. ds., hvor Sagen behandlede. Tilstede var Repræsentanter for begge de interesserede Parter. Stenhuggernes Repræsentanter oplyste, at der ikke var foretaget nogen Henvendelse til Mestrene angaaende Retten til Arbejdet, fordi deres Organisations Bestyrelse henholdt sig til en Generalforsamlings-Beslutning, hvorefter der ikke maatte gives Afkald paa den omtalte Eneret.

Efter en meget indgaaende Diskussion om Sagen, vedtog Forretningsudvalget følgende Henstilling, som tiltraadtes af begge Parter, og som man lovede at anbefale til Vedtagelse:

Stenhuggerne indgaar paa, saalænge Strejken varer, ikke i større Omfang end før Strejken at udføre saadant Arbejde, som, forinden Strejken iværksattes, er bleven udført af Marmor- og Granitsliberne.

Der optages en Forhandling mellem Stenhuggerne og Sliberne om Forslag til en fælles Priskurant for det omstridte Arbejde.

Parterne søger en Forhandling med Me-

strene, for at søge opnaaet en samlet Overenskomst.

Svar fra Parterne om, hvorvidt de tiltræder nærværende Forslag, bedes tilsendt De samvirkende Fagforbund senest Lørdag den 28. ds. Kl. 10 Formiddag.

Indtil den Tid fremsætter ingen af Parterne Bladmeddelelser, der har til Hensigt at ned sætte Organisationerne eller de enkelte Medlemmer:

Det sidste Stykke i Forslaget var medtaget af Hensyn til, at begge Parter i »Social-Demokraten« hver fra deres Synspunkt havde omtalt Striden i Faget, og Forretningsudvalget mente, at der maatte holdes inde med Angrebene, saalænge Forretningsudvalgene forhandlede Sagen med dem.

Fra Dansk Arbejdsmandsforbund modtog Forretningsudvalget under 27. April følgende Svar:

Til De samvirkende Fagforbund.

Det ærede Fagforbunds Forslag af 26. ds. til en Ordning mellem Sandstenschuggernes Forbund og vor Marmor- og Granitsliber-Afdeling har vi overvejet og behandlet, hvorefter vi meddele følgende:

Punkt 1 kan vi tiltræde med Bemærkning om, at vi hermed anser betonet hvad det ærede Fagforbund mener, at der under Strejker i andre Fag bør være Pligt for Arbejds mændene.

Forslagets 2det og 3die Stykke kunde vi ogsaa tiltræde, jvf. at vi aldrig har haft noget imod og i mange Aar stadig, men forgæves, har søgt Samarbejde med Svendene vedrørende Fastsættelse af Priser for Kantning, Slibning, Boring og Samling af Møbel- og Butiksarbejde; vi maa dog her gøre opmærksom paa, at under den foreliggende Situation, hvor Sandstenschuggernes Forbund har truffet Overenskomst med Mesterforeningen om, at de skal have Eneret til Udførelse af Kantningsarbejde og Fortrinsret til Slibearbejdet, og for denne ualmindelige Begunstigelse har etableret en ny og lavere Priskurant for vort Arbejde, end den vi hidtil har haft med Mestrene, og yderlig lavere end den, vi som Krav har fremsendt til Mesterforeningen for Tiden, er enhver Ordning umulig, med mindre Sandstenschuggernes Forbund for det første giver Afkald paa deres Ene- og Fortrinsret til Arbejdet, og for det andet enten fremskaffer deres ny og lavere Priskurant annulleret til Fordel for hvad vi og dem maatte blive enige om, eller at Sandstenschuggernes Forbund, ved at gøre vor Afdelings Strejke saa effektiv som muligt, hjælper til med at tvinge Mesterforeningen til at annullere den ny og lavere Priskurant.

Skulde der ikke blive opnaaet en Overenskomst, maa vi herved anmode De samvirkende Fagforbund om at foranledige, at der ikke lægges os Hindring i Vejen for i Social-Demokraten, paa sædvanlig Maade, at arbejde for vor Strejkes Effektivitet.

Det ærede Fagforbunds Meddelelse om, hvorvidt en Ordning herefter tilvejebringes, imødeses snarest, og udbeder vi os i al Fald et bestemt Svar paa det ærede Fagforbunds Stilling til vor sidst nævnte Anmodning.

For Marmor- og Granitlibernes Fagforening:

J. JENSEN.

Med solidarisk Hilsen

P. F. V.

LYNGSIE.

Fra Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund indløb den 29. April følgende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget for

De samvirkende Fagforbund i Danmark,

Formand Hr. C. M. Olsen.

Jeg skal hermed tillade mig at, meddele det ærede Forretningsudvalg, at vi har afholdt Generalforsamling Lørdag den 28. ds., og der behandlet det af Dem givne Forslag.

Generalforsamlingen vedtager, at vi fortsætter med det i Forslaget nævnte Arbejde, men ere villige til at nedsætte et Udvalg for sammen med Marmor og Granitliberne at føre den Forhandling med Mesterforeningen videre, som Sliberne har paabegyndt med Hensyn til Slibning. Hvad angaar Hugning, fastholder Generalforsamlingen, at det absolut kun maa udføres af Stenhuggere, dog maa vi pointere, at saafremt Mestrene forlanger at vi selv skal slibe vort Arbejde, maa vi udføre det saavel slebet som poleret.

Dette vort Standpunkt fastholder vi, idet vi saavel som andre Haandværks eller faglærte Fag, maa have Ret til at udføre det Arbejde som enhver af os haver udstaaet en Læretid af 5 Aar for.

For Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund.

H. JAKOBSEN,

Formand.

Det vil af denne Skrivelse ses, at Stenhuggerne har forkastet første Stykke af Forslaget, og at de saaledes alene vil have Ret til at udføre de Arbejder, som Sliberne tidligere har haft i deres Overenskomst, og som de nu strejker for at opnaa Forbedringer paa. Under disse Omstændigheder maa Forretningsudvalgets Forsøg paa Mægling foreløbig betragtes som bristede, og under 30. April er der derfor tilsendt Dansk Arbejdsmandsforbund følgende Skrivelse:

Til Dansk Arbejdsmands Forbund.

Modtaget æret Skrivelse af 27. ds.

Da vi under Dags Dato fra Marmor- Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund har modtaget et i Realiteten afslaaende Svar paa vort Forslag af 26. ds., ses det ikke, at der under det derved opstaaede Forhold, kan være noget til Hinder for, at det ærede Forbund, ligesom

tidligere, gennem Social-Demokraten, meddeler hvad der maatte anses for egnet til at belyse Marmorlibernes Konflikt, for dermed at søge denne bragt til Ophør.

En Afskrift af Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbunds Svar vedlægges.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

*

Det er i højeste Grad beklageligt, at en Strid, som den ovenfor omtalte, kan opstaa mellem organiserede Arbejdere her i Danmark.

Kampen for Tilværelsen er haard nok for alle Arbejdere, men det maatte ikke gerne, her i vort ret gennemorganiserede Land, komme dertil, at denne Kamp føres aabenlyst indenfor Arbejderklassens egne Rækker; af Arbejdere mod Arbejdere.

I mange Industrier og Fag kan der opstaa Grænsetilfælde, og dette vil navnlig ske, hvor faglærte og ikke-faglærte Arbejdere beskæftiges Side om Side. Men Produktionsformen — om der skal arbejdes ved Maskin- eller Haandkraft — saavel som Produktionens Omfang og Arbejdsdelingen bestemmes *ikke* af Arbejderne; derover raader de, der ejer eller forvalter Produktionsmidlerne, saasom Fabrik eller Værksted, Maskiner, Værktøj, Raa- og Hjelpestoffer og sidst, men ikke mindst: Pengene.

Arbejdernes Kampe for de bedst mulige Arbejdsbetingelser bør derfor føres netop mod dem, der ejer Produktionsmidlerne og bestemmer, hvorledes Produktionen skal foregaa, og ikke mod andre. Og Hovedbestræbelserne bør rettes paa, at der for Arbejdet opnaas den bedst mulige Løn, og i det hele de bedst mulige Arbejdsbetingelser, samt at disse strængt overholdes af alle dem, der udfører Arbejdet.

Lige Betingelser, lige Løn for lige Arbejde. Dette var altid Arbejdernes faglige Hovedinteresse og vil blive ved at være det, saalænge den nuværende Klassesdeling og Lønarbejdet bestaar, og det er enhver organiseret Arbejders første Pligt at vaage over, at denne Interesse ikke krænkes.

Vi tror, at alle bevidste Arbejdere vil være enige med os i disse Hovedbetragtninger. Og er man dette, maa

der ogsaa, med lidt god Villie, kunne blive Enighed om et Samarbejde, saavel i det ovenfor omhandlede, som i andre Tilfælde, der maatte indtræffe i Fremtiden.

Vi har derfor heller ikke opgivet Haabet om, at det skal lykkes at bringe Stenhuggersvendenes og Marmorslibernes Organisationer til at samarbejde paa en for begge Parter tjenlig Løsning af den foreliggende Strid. Thi den kan kun deres fælles *Arbejdsgivere*, men ikke en eneste tænkende Arbejder have Glæde af.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagernes og Konditernes Forbund har tilsendt Bestyrelsen for Fyns Stifts Bagermesterforening et Udkast til Løn- og Arbejdsregulativ, hvori er fremsat Krav om Mindsteløn, og en begrænset Arbejdstid.

Lønbevægelsen omfatter ca. 80 Mand.

Kobbersmedenes Forbund har ved Forhandling opnaaet en Overenskomst med Centralforeningen for Kobbersmede og Blikkenslagermestre i Jylland. Minimallønnen er fastsat til 40 Øre pr. Time, og for unge Svende, det første Aar efter Læretidens Ophør, til 35 Øre pr. Time.

Angaaende Akkordpriserne er det overladt til hvert enkelt Værksted at træffe Afgørelse.

Overenskomsten træder i Kraft den 1. Maj 1906 og kan kun opsiges til Ophør en 1. Januar med 3 Maaneders Varsel, første Gang til Ophør den 1. Januar 1909.

Malerforbundet har opsiget de med Fabrikkerne »Scandia« i Randers, og »Vulcan« i Maribo bestaaende Overenskomster, hvis Gyldighed udløb den 1. April.

Den 3. April afholdtes et Fællesmøde med Repræsentanter for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jernindustrien, Fabrikernes Direktører og Mestre og Repræsentanter for Forbundet. Ved Mødet oplyste Arbejdsgiverne, at man i Jernindustrien intet Hensyn tog til, hvad der var gældende i Ma-

le-faget, navnlig vedrørende Minimallønnen. Med Hensyn til Akkordsatser kunde det i Hovedsagen overlades Fabrikkerne selv at bestemme sig. Mødet sluttede med at det overdroges Direktøren for »Scandia« og Repræsentanter for Arbejderne paa samme Fabrik at forsøge, om der mellem disse, senest til den 1. Maj, kunde opnaas Enighed om Akkordpriserne.

Dette lykkedes dog ikke, og Forbundet har derfor anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning, for derved at søge fremkaldt en Afgørelse af Sagen.

Forretningsudvalget har imødekommet Forbundets Anmodning.

Pottemagerens Fagforening har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at indlede Forhandling med Mestrenes Forening om et nyt Regulativ.

Foreningen fremsætter Krav om en Regulering af de bestaaende Løn- og Arbejdsforhold.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 45 Mand.

Tekstilarbejderforbundet har ved Forhandling med Fabrikant I. Petersen, Helsingør, afsluttet en ny Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold, hvorved der er opnaaet en gennemgaaende mindre Forhøjelse af Lønnen; denne er bragt i Overensstemmelse med de af Fabrikantforeningen indgaaede Løntarifer.

Forbundet har erhvervet De samvirkende Fagforbunds Samtykke til at forelægge »Svendborg Tekstilfabrik« og »Svendborg Klædefabrik« Forslag til Overenskomster.

De to Fabrikker beskæftiger ca. 50 voksne Arbejdere.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, I. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 46

KØBENHAVN DEN 13. MAJ 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Formerne; Nedbrydningsarbejderne i København). — Paa-ligning af Strejkebidrag. — Arbejdsløsheden i Danmark i Marts Maaned 1906.

Lønbevægelser og Konflikter

Formerne. I »Arbejderen« Nr. 39 meddelte vi, at der, ved en Forhandling den 16. Marts mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, samt for Jernindustriens Sammenslutning og Dansk Formerforbund i Anledning af en bebudet Formerstrejke hos H. P. JENSEN, L. LANGE & Co. i *Svendborg* (Jens Lange) var bleven Enighed om, at Parterne, saalænge der forhandlede om en almindelig Overenskomst, gensidig skulde tilsikre hinanden rolige Arbejdsforhold.

I Slutningen af April er der atter udbrudt Strid blandt Formerne hos det samme Selskab, men denne Gang paa dets Fabrik i Aarhus, paa Grundlag af, at Selskabet har ladet Formning af et bestemt Arbejde (Radiatorrør) udføre af ikke faglærte Arbejdere og til en Betaling, der vel var den samme som Formernes, men saaledes, at de ikke-faglærte Folk selv skulde udføre visse Hjelpearbejder, hvilket Arbejde antagelig udgør ca. 1½ Time daglig.

Formerforbundets Afdeling forespurgte hos sin Hovedbestyrelse, der svarede, at der efter dens Skøn ikke var andet at gøre end at standse Arbejdet, da Selskabet, ved den nævnte Fordeling af Arbejdet, formentlig havde overtraadt den ovenfor omtalte foreløbige Overenskomst af 16. Marts.

Arbejdet blev altsaa nedlagt uden lagttagelse af de i Reglerne for Behandling af faglig Strid indenfor Jærindustrien anførte Bestemmelser.

For mulig at faa en Ordning tilvejebragt angaaende den foreliggende Sag, og angaaende Forholdet i Almindelighed mellem Formerne og Arbejdsmændene, har Dansk Arbejdsmandsforbund, efter en Konference den 1. Maj i Aarhus mellem Formanden for dette Forbund og Formerforbundet, samt Formændene for Arbejdsmændenes og Formændenes Afdelinger i Aarhus, under 2. Maj tilsendt Formerforbundet en Skrivelse, hvori udtales, at Arbejdsmændene ikke maa udføre det omstridte Arbejde, uden at forlange fuldt ud den Betaling og den gratis Medhjælp, som Formerne har faaet ved dette Arbejde. Forbundet anbefaler iøvrigt, at der mellem de to Forbund optages en Forhandling angaaende Fastsættelsen af bestemte Priser for det Arbejde, som Jernfabrikantene er tilbøjelige til at forlange Arbejdsmændene til at udføre billigere end Svendene, og opfordrer endelig Formerne til, under disse Forhold, at genoptage Arbejdet.

Dette Forslag forkastedes dog paa en Generalforsamling i Formernes Afdeling i Aarhus den 4. Maj. Formerne krævede, at de to Arbejdsmænd skulde forlade det omstridte Arbejde, hvorefter de var villige til at optage en Forhandling, som af Dansk Arbejdsmandsforbund foreslaaet. Formerforbundets Forretningsudvalg har derefter paa et Møde i Søndags vedtaget at arbejde for, at der ikke lægges ikke-faglærte nogen Hindring i Vejen for at udføre Formerarbejde, naar de indtræder i Formernes Organisation.

Spørgsmaalet om Arbejdsmændenes og Formernes Stilling henstaar altsaa uafgjort, og det er, i hvert Fald foreløbig, trængt noget tilbage af »Sam-

menslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jærnindustrien, idet denne, med sin sædvanlige Ekspeditid i den Retning, har anmodet Arbejdsgiverforeningen om Samtykke til at iværksætte Lock-out paa samtlige Jernstøberier under Fabrikantforeningerne.

Fra Arbejdsgiverforeningen har De samvirkende Fagforbund i den Anledning under 5. Maj d. A. modtaget en saalydende Skrivelse:

Fra Jærnindustriens Sammenslutning har vi i den sidste Tid flere Gange modtaget Klager over, at der af Formere er etableret Arbejdsstandsninger i Strid med de gældende Voldgiftsregler hos Medlemmer af Sammenslutningen, og ved Skrivelser af 28. f. M. og 3. ds. meddeler Sammenslutningen, at der efter Ordre af Dansk Formerforbund nu er iværksat Strejke hos Firmaet L. Lange, H. P. Jensen & Co., Aarhus, ligeledes i Strid med Voldgiftsreglerne.

I Anledning heraf har Jærnindustriens Sammenslutning forlangt Arbejdsgiverforeningens Samtykke til at iværksætte Lock-out for samtlige Jernstøberier under Jærnindustriens Sammenslutning beskæftigede Formere, der er Medlemmer af Dansk Formerforbund, og i Henhold hertil agter man at forelægge en dertil kompetent Forsamling Forslag til at iværksætte den nævnte Lock-out fra og med Lørdagen den 19. ds., saafremt der ikke forinden den Tid tilvejebringes en for Jærnindustriens Sammenslutning tilfredsstillende Ordning.

Samtidig tillader man sig at spørge det ærede Forretningsudvalg, hvorvidt den af Formerforbundet iværksatte Strejke er anmeldt for og godkendt af De samvirkende Fagforbund.

P. F. V.

N. ANDERSEN.

Efter Forholdets hele Natur har vort Forretningsudvalg ikke været i Stand til at godkende den skete Formerstrejke, men det har selvfølgelig desuagtet følt sig forpligtet til at gribe ind, og det har derfor, efter forudgaaet Aftale mellem Formanden for Jærnindustriens Sammenslutning og vor Formand, foreslaet Arbejdsgiverforeningen en Sammenkomst om Sagen Torsdag den 10. Maj.

Mødet fandt Sted som foreslaet. Jærnfabrikterne erklærede paa Mødet, at de nu ikke ønskede Arbejdet genoptaget hos det omtalte Firma i Aarhus, selv om Formerne vilde vedtage det. Man maatte nu have Kauteler og en almindelig Overenskomst for at hindre en Gentagelse af den foregaa-

ede pludselige Formerstrejke. Da Arbejdsmændene er den tredie Part i denne Sag, vedtoges det at fortsætte Mødet Mandag den 14. Maj og opfordre Dansk Arbejdsmandsforbund til at lade sig repræsentere ved dette Møde.

Former-Lock-out'en vil vistnok blive vedtagen paa Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelsesmøde den 12. ds., men der foreligger en Mulighed for, at dens Iværksættelse kan blive udsat til efter den 19. Maj, hvis der ved de fortsatte Forhandlinger viser sig god Udsigt til Opnaaelsen af en almindelig Ordning, og den bortfalder selvfølgelig helt, hvis en saadan Ordning naas.

Nedbrydningsarbejderne i København.
Den 2. Maj nedlagde de ved Nedbrydning af gamle Bygninger i København beskæftigede Arbejdsmænd Arbejdet. Denne Arbejdsstandsning er iværksat i Henhold til en Beslutning, der er taget paa et Møde af ca. 500 Nedbrydningsarbejdere den 30. April, og som gaar ud paa følgende:

At dette Arbejde er forbunden med stor Risiko, hvad de mange Ulykkestilfælde daglig beviser.

at det endvidere er sundhedsfarligt og at Udgiften til Arbejdstøj er større, end ved alm. Arbejde,

at man som oftest mangler passende Opholdsrum til at indtage Maaltiderne i, og den knapt tilmaalte Løn derved yderlig forringes.

Derfor kræver Forsamlingen, at der for Nedbrydningsarbejde fra 6 Morgen til 6 Aften fra og med den 2. Maj betales en Timeløn af 45 Øre og for Overarbejde forhøjes denne Timeløn til 60 Øre. Og endvidere henstiller Forsamlingen til Arbejdsgiveren, at han lader sine Folk forsikre for Dagpenge for en Tid, der ligger forud for den, fra hvilken Ulykkesforsikringen hjemler en tilskadekommet Arbejder Ret til Understøttelse.

Og vedtager vi, at hvor Arbejdsgiverne nægter at indgaa paa de her nævnte Krav, da indstilles Arbejdet fra og med den 2. Maj, Kl. 6 Morgen.

I Anledning af denne Strid, har De samvirkende Fagforbund under 4. ds., fra Arbejdsgiverforeningen modtaget en Skrivelse, der er saalydende:

*Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.*

Saa vel fra Københavns Vognmandsforening som fra Entreprenørforeningen og Murerlavet har Arbejdsgiverforeningen modtaget Meddelelse om, at Jord- og Betonarbejderne har

standset Arbejdet uden Varsel hos Medlemmer af ovennævnte Foreninger, fordi disse ikke vilde betale en Timeløn af 45 Øre for Nedrivningsarbejde, i Stedet for de ved Overenskomsten stiplede 35 Øre.

I den Anledning har Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse i sit Møde i Dag vedtaget at forelægge den senere paa Dagen sammentrædende Generalforsamling Forslag om, at der iværksættes Lock-out overfor Medlemmer af Jord- og Betonarbejdernes Afdeling, eventuelt overfor Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund, for saa vidt der ikke forinden er truffen en tilfredsstillende Ordning.

P. H. V.

N. ANDERSEN.

Jord- og Betonarbejderne erklærer, at Strejken er iværksat uden Organisationens Medvirkning, og da den udbrød, var langt den største Del af Arbejderne uorganiserede. Naar der i Skrivelser fra Arbejdsgiverforeningen henvises til en Overenskomst, der fastsætter 35 Øre pr. Time for Nedbrydningsarbejde, oplyser Dansk Arbejdsmandsforbund, at dette er urigtigt, da der ingen Overenskomst bestaar for dette Arbejde. Iøvrigt forekommer det mærkeligt, at de vedkommende Arbejdsgiverorganisationer ikke har søgt en Forhandling med Dansk Arbejdsmandsforbund, forinden de lader Arbejdsgiverforeningen udstøde Lock-out-Trusel.

Arbejdsgiverforeningens Skrivelse angiver ikke noget Tidspunkt for Lock-out'ens Ikrafttræden. Foreningens Hovedbestyrelse træder sammen Lørdag den 12. Maj.

Samme Dags Eftermiddag, efter Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelsesmøde, samles Repræsentanter for Murerlavet, Entreprenørforeningen og Vognmandsforeningen. Det er, fra De samvirkende Fagforbunds Formands Side, henstillet til Arbejdsgiverforeningen, at der sker Forhandling med Arbejdsmændenes Organisation, som, uagtet den maa fralægge sig Ansvaret for den opstaaede Konflikt, dog vil være villig til at yde sin Medvirkning til Tilvejebringelsen af en Overenskomst angaaende Nedbrydningsarbejdet.

Paaligning af Strejkebidrag

Forretningsudvalget har udsendt følgende Cirkulære:

De samv. Fagforbund
i Danmark.

København, d. 8.-5. 1906.

Cirkulære Nr. 8-1906.

Til Organisationerne under De samv. Fagforbund

I Februar d. A. oprettede de ikke-kontraktbundne Hvidtglasarbejdere og Slibere paa Fyns Glasværk en Fagforening for Odense, hvori der indmeldte sig 25 Medlemmer; men da de mødte paa Arbejde den næste Dag, forlangte Hyttemesteren, at de skulde underskrive en Erklæring om, at de atter vilde udmelde sig af Organisationen, og da de nægtede dette, blev de afskediget.

Da der her foreligger et aabenbart Angreb paa Organisationsretten, tilsagde Forretningsudvalget Glasarbejderne Støtte.

Formanden for De samvirkende Fagforbund har gjort flere Forsøg paa at faa Striden løst, og det saa ogsaa en Tid ud til at disse Bestræbelser skulde krones med Held. Ved en Sammenkomst den 17. Marts mellem Formanden for Aktieselskabet »De forenede Glasværker«, Hr. Hey, Direktøren Hr. Vald. Hansen og vor Formand, var det saaledes lykkedes at opnaa Enighed om, at Sliberne skulde gaa i Arbejde straks, og Glasarbejderne, naar Ovnene kunde tages i Brug, og at der ikke maatte lægges Arbejderne Hindringer i Vejen for at tilhøre deres Organisation. Men da Sliberne skulde begynde Arbejdet, erklærede Hr. Vald. Hansen, at der ingen Glasmagere vilde komme i Arbejde. Sliberne begyndte derfor ikke paa Arbejdet og Striden fortsættes fremdeles.

Glasarbejderforbundet, som havde opsagt den med Glasværkerne bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. April d. A., lykkedes det at opnaa Overenskomst med Kastrup og Hellestrup Glasværker, og efter faa Dages Strejke ogsaa med Aalborg og Frederiksberg Glasværker. Paa Aarhus Glasværk har Glasarbejderne strejket siden 1. April og Striden fortsættes fremdeles. Dette Glasværk er under samme Ledelse som Fyns Glasværk. I Striden er inddraget 71 Arbejdere.

*

Den 1. April d. A. nedlagde Skræ-

derne i Provinserne Arbejdet, efter at det havde vist sig umuligt ved Forhandling at opnaa en tilfredsstillende Overenskomst. Strejken, hvori der var inddraget 662 Medlemmer, afsluttedes dog allerede efter 14 Dages Forløb, efter at der ved et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter var opnaaet Enighed om Divergenspunkterne.

*
Pianofortearbejderne hos Fabrikant Hindsberg i København nedlagde, i et Antal af 31 Mand, Arbejdet den 7. Marts, fordi Fabrikanten brød den mellem ham og Pianofortearbejdernes Fagforening bestaaende Overenskomst. Denne Strid har medført, at Piano-fabrikantforeningen fra den 5. April har udelukket de hos dens Medlemmer beskæftigede Pianofortearbejdere. Lock-out'en, der omfatter 156 Medlemmer, fortsættes fremdeles.

*
De her omtalte Konflikter — Glasarbejderstrejken, Skræderstrejken og Piano-Lock-out'en — er alle godkendt af Forretningsudvalget. Til Lørdag den 5. Maj var der udbetalt 10,847 Kr. i Understøttelse til vedkommende Organisationer. For at kunne faa det udlagte Beløb dækket, og for fremdeles at kunne opfylde Forpligtelserne overfor Snedkerne og Glasmagerne, har Forretningsudvalget vedtaget at udskrive 3 Strejkebidrag à 15 Øre for heltbetalende og 7½ Øre for halvtbetalende Medlemmer. Dette Beløb vil formentlig give tilstrækkeligt til Dækning af de udbetalte Understøttelser og til Betaling af den løbende Understøttelse foreløbig. Det første Bidrag regnes for Ugen 6.—12. Maj, de andre Bidrag for de to næstpaafølgende Uger. Saafremt Organisationerne ville foretrække at indbetale de tre Bidrag paa en Gang, i Stedet for i 3 Gange, er intet til Hinder herfor.

Vedlagt følger et Skema til Ugeopgørelse.

P. F. V.
C. M. OLSEN

C. F. MADSEN

Arbejdsløsheden i Danmark i Marts Maaned 1906.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Barberer o. Frisor	24	468	18			
Blikkenslagere..	75	2000	75	27	702	27
Broløggere	40	1040	40	15	390	15
Bryggeriarb.	6	121	6	2	21	2
Elektrikere	18	318	11	2	51	2
Farmaceuter....	5	150	5	3	90	3
Filehuggere....	7	35				
Forgyldere.....						
Formere	23	409	19	31	276	26
Glarimestre....			7			
Gørtl. o. Metalar.	36	473	19	5	121	3
Hattearbejdere..	5	105	5			
Hvidgarvere ...	4	110	3	4	115	4
Kæretmagere ...	2	20		12	264	6
Kedel-o.Maskinp	29	713	24	15	351	14
Korkskærere ...	2	26	1			
Kurvmagere....						
Lohgarvere				4	94	2
Marm-, Kalk o.						
Sandstenshug	12	186	1	1	12	
Metaltrykkere ..	8	98	5			
Murere			242			651
Mølleriarbejdere				4	120	2
Papirfabrikarb..				3	42	1
Pottemagere ...						
Savværksarb. og						
Maskinsnedker	28	501	13	51	1280	40
Sejlmagere	10	35	1			
Skibstømrere ...	4	50	2	37	192	7
Skifferdækkere..	4	40	3			
Skraatobaksarb..	1	21	1	1	26	1
Skotøjsarbejdere	89	1520	23	38	714	27
Stenarbejdere...	4	79	4			
Stukkatorer		37	5			
Sukker-, Chocol.						
Biskuitarbejd.						
Trælastarbejdere	89	1998	59			
Tømrere.			263			389

Der foreligger saaledes Oplysninger fra 35 Organisationer med tilsammen 23,163 Medlemmer. Af disse havde 30 Organisationer, med ialt 22,936 Medlemmer, 2077 Arbejdsløse den 31. Marts.

5 Organisationer med tilsammen 227 Medlemmer, havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Marts Maaned.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, I. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47

KØBENHAVN DEN 19. MAJ 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerne i København; Formerne; Malerne; Nedbrydningsarbejderne i København). — Kongresser (Murerforbundet).

Lønbevægelser og Konflikter

Bødkerne i København har ved Forhandling med Bødkerlauget faaet forhøjet Ugelønnen fra 25 til 27 Kr.; for Udearbejde — ved Skibe, Smørkældere e. l. — er Lønnen 5 Kr. pr. Dag. Endvidere er en Del Arbejde, som udføres i Akkord, forhøjet ret betydeligt. Paa Fabrikerne er Ugelønnen ligeledes mindst 27 Kr.

Overenskomsten traadte i Kraft den 1. Maj.

Formerne. Den 14. ds. fandt der en Sammenkomst Sted mellem Repræsentanter for Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jernindustrien, Formerforbundet, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund. Der opnaaedes dog ikke noget endeligt Resultat.

Fabrikanterne forlanger, at Formerne skal indgaa paa en almindelig Overenskomst for hele Landet, hvilket Formerne ogsaa er villige til, men der er Uoverensstemmelse om enkelte Punkter, bl. a. om Minimallønnen og om Voldgiftsreglernes Varighed.

Parterne — Sammenslutningen og Formernes Repræsentanter — enedes ved Mødet om at søge Mandat hos deres Organisationer til at indgaa endelig og bindende Overenskomst, og et saadant Mandat er tilvejebragt.

Forhandlingerne optages paany Fredag den 18. ds., ved et Udvalg paa fem Medlemmer fra hver Side — fem Formere og fem Fabrikanten — eventuelt

med Tilkaldelse af en Repræsentant fra hver af Hovedorganisationerne.

Hvorvidt Overenskomst kan naas, kan man, da dette skrives, ikke have nogen begrundet Mening om.

Malerne. Efter at det havde vist sig umuligt at opnaa en tilfredsstillende Overenskomst for Malerne paa Fabrikerne »Vulcan« i Maribo og »Scandia« i Randers, har Malerforbundet under 4. ds. meddelt Arbejdsgiverforeningen, at det agtede at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om Arbejdsstandsning paa de to nævnte Fabriker den 19. ds., saafremt der ikke inden den Tid opnaaedes en Overenskomst. Begge Fabriker er nu samlede under et Selskab.

Paa Foranledning af De samvirkende Fagforbund fandt der, den 12. ds., en Sammenkomst Sted mellem Fabrikerne Direktør Hr. BRUUN og Repræsentanter for Malerforbundet, men ogsaa dette Møde endte uden et endeligt Resultat. Der opnaaedes ganske vist Enighed om Akkordpriserne, og da kun en ringe Del af Arbejdet udføres paa Timeløn, spiller denne forsaavidt mindre Rolle. Jernindustriens Sammenslutning angiver, at kun 4 pCt. af Arbejdet udføres i Timeløn, og at dette er fordelt paa flere Arbejdere. Af 25 Svende paa »Scandia«, angives de 6, naar de udfører Timelønsarbejde, at have en Timeløn paa 35 Øre, 15 har 37 Øre og 4 har 40 Øre, hvilke Lønninger Lederen har tilbudt at forhøje, men man nægter »af principielle Hensyn« at gaa med til den af Malerforbundet forlangte Forhøjelse af Minimallønnen.

Forbundet har derefter meddelt Ar-

bejdsgiverforeningen, at Arbejdet vil blive nedlagt den 19. ds.

Men denne Meddelelse har Arbejdsgiverforeningen straks under 12. Maj besvaret med følgende Lock-out-Trusel:

*Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark*

Jeg tillader mig herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at man i Følge Anmodning fra Jærindustriens Sammenslutning agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der, for saa vidt den af Malerforbundet til den 19. ds. bebudede Strejke paa Fabrikerne »Scandia« i Randers og »Vulcan« i Maribo skulde træde i Kraft, erklæres Lock-out i det Omfang, som maatte være fornødent, for at bringe den nævnte Strejke til Ophør.

P. F. V.
N. ANDERSEN

Dagen efter, den 13. Maj, modtog vort Forretningudvalg følgende Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen:

*Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.*

I Fortsættelse af vor Skrivelse af G. D. tillader jeg mig herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vor Hovedbestyrelse — i Henhold til Bemyndigelse af Generalforsamlingen den 4. ds. — i sit Møde i Gaar enstemmig har vedtaget, at der, saafremt den til den 19. ds. bebudede Malerstrejke paa Fabrikerne »Scandia« i Randers og »Vulcan« i Maribo træder i Kraft, erklæres Lock-out fra og med Onsdag den 6. Juni overfor de hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Malerforbundet i Danmark, samt overfor samtlige andre organiserede Arbejdere, der beskæftiges paa de ovennævnte Fabriker:

P. F. V.
N. ANDERSEN

Som et sidste Forsøg paa at opnaa en mulig Ordning af den foreliggende Strid, og navnlig fordi denne af Jernfabrikanterne er koblet sammen med Konflikten blandt Formerne, afholdes der Fredag den 18. ds. atter et Møde mellem Fabrikenes Direktør, Hr. BRUUN, og Formanden for Malerforbundet Hr. RUDOLF POULSEN.

Nedbrydningsarbejderne i København. Vi meddelte i »Arbejderen« Nr. 46, at Nedbrydningsarbejderne i København havde standset Arbejdet den 2. Maj, og at Arbejdsgiverforeningen af den Grund havde sendt De samvirkende

Fagforbund en Skrivelse, hvori der fremsættes Trusel om Lock-out mod Medlemmer af Jord- og Betonarbejdernes Afdeling, eventuelt overfor øvrige Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund.

Forbundet har, angaaende denne Sag, sendt De samvirkende Fagforbund en Skrivelse, hvoraf vi citerer følgende:

»Forsaa vidt der ved »Jord- og Betonarbejdernes Afdeling« tænkes paa vor Afdeling af samme Navn, da er det urigtigt at gøre denne ansvarlig for Arbejdsstandsningen. Hverken vi eller vor Afdeling har taget nogen som helst Beslutning eller udstedt noget Paalæg om Arbejdsstandsning ved Nedrivningsarbejdet, allerede af den Grund, at der ved dette Arbejde, der er det mest svinske og ubehagelige, samt forholdsvis daarligst betalte Arbejde i København, ikke var flere end nogle ganske enkelte af vore Medlemmer beskæftigede.

Den Arbejdsstyrke, der beskæftiges ved Bygningsnedrivning, var Folk, samlet sammen af Entreprenørerne alle Steds fra, og at gøre vort Forbund eller vor Jord- og Betonarbejder-Afdeling ansvarlig for Handlinger fra de Folks Side, som d'Hrr. Entreprenører selv har antaget, og nu bag efter ikke kan enes med, er dog vist lidt formeget af det Gode.

Efter en Omtale af Konflikten og af den mellem Jord- og Betonarbejderne og Entreprenørerne bestaaende Overenskomst af 1901, som ikke har Bestemmelser vedrørende Nedbrydningsarbejde, slutter Skrivelsen saaledes:

»Da den foreliggende Standsning af de store Nedrivningsarbejder imidlertid ogsaa er ubehagelig for os, for saa vidt, som det snart kan standse Arbejdet for andre af vore Afdelingers Medlemmer, og da derhos de hidtil uorganiserede Nedbrydningsarbejdere nu efter Strejken kommer dryssende ind i vor Organisation, har vi intet imod, at forhandle med Arbejdsgiverne om en Overenskomst for Nedbrydningsarbejdets Vedkommende«.

Vort Forretningsudvalg tilsendte nu den 10. Maj, Arbejdsgiverforeningen, som Svar paa dennes ganske uhjemlede Lock-out-Trusel, en Skrivelse, hvori man hævder, at den skete Arbejdsstandsning er Dansk Arbejdsmandsforbund ganske uvedkommende, men iøvrigt henvises til, at Forbundet er villigt til at optage en Forhandling med Arbejdsgiverne om en Overenskomst for Nedbrydningsarbejde.

Til Trods herfor modtog De sam-

virkende Fagforbund en den 12. Maj dateret Skrivelse, saalydende:

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 4. ds. tillader jeg mig herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vor Hovedbestyrelse — i Henhold til den af Generalforsamlingen den 4. ds. givne Bemyndigelse — i sit Møde i Dag enstemmig har vedtaget at iværksætte Lock-out overfor Medlemmer af »Jord- og Betonarbejdernes Afdeling« i København fra og med Mandag Morgen den 21. ds., saafremt der ikke forinden er opnaaet en tilfredsstillende Ordning af Strejken ved Nedbrydningsarbejdet i København, samt, hvis dette ikke fører til det forventede Resultat, at der da yderligere iværksættes Lock-out overfor Medlemmer af »Dansk Arbejdsmandsforbund« fra og med Onsdag Morgen den 6. Juni.

P. F. V.:

N. ANDERSEN.

Men ikke nok hermed. For at gøre Skridtet fuldt ud, har Arbejdsgiverforeningen endvidere draget *Murararbejdsmændenes Fagforening*, der som bekendt staar udenfor Dansk Arbejdsmandsforbund og dermed tillige udenfor De samvirkende Fagforbund, ind i Hvirvlen, ved ogsaa at true denne Forenings Medlemmer med Lock-out, hvis de uorganiserede Nedbrydningsarbejderes Strejke, der er Murarbejdsmændene lige saa uvedkommende, ikke ophører. Truslen var, lige som den, der blev tilsendt De samvirkende Fagforbund, dateret den 12. Maj:

Foreningen svarede den 14. Maj, at

»vi ikke har hverken Lod eller Del i Iværksættelsen af Strejken ved Nedbrydningsarbejdet, og da dette Arbejde er udenfor vort Virkeomraade, tror vi heller ikke, at vi vil kunne faa nogen Indflydelse paa Strejkens Ophør, og vi maa derfor betragte Hentydningen til Lock-out imod os af denne Aarsag som ganske ubeføjet«.

Ikke desto mindre modtog Murarbejdsmændenes Fagforening under 15. Maj en Skrivelse af følgende Indhold:

Til Murarbejdsmændenes Fagforening.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 12. ds. tillader jeg mig herved at meddele, at en dertil kompetent Forsamling enstemmig har vedtaget, at udelukke samtlige hos Medlemmer af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening beskæftigede Medlemmer af Murarbejdsmændenes Fagforening fra og med Onsdag Morgen den 6. Juni, saafremt den ved Nedbrydningsarbejdet i København iværksatte Strejke ikke forinden maatte være hævet.

P. F. V.:

N. ANDERSEN.

Arbejdsgiverforeningens Behandling af Murarbejdsmændenes Fagforening er en ypperlig Illustration til den Paa-stand, som gaar ud paa, at man blot skal rive sig løs fra sit Forbund og fra Landsorganisationen, da man i saa Fald i Ro kan gaa sine egne Veje, og samtidig spare sin Hjælp til kæmpende Klassefæller i andre Fag eller Organisationer. Behandlingen af Murarbejdsmændene viser, at dette Regnestykke er galt.

Saa vel dette Tilfælde, som andre fra indeværende Foraar viser tydeligt nok, at *Arbejdsgiverne* ingen Hensyn tager til, at en Arbejderorganisation har isoleret sig fra de andre Organisationer. I et givet Tilfælde slaar Arbejdsgiverorganisationen, uden Spor af moralske Skrupler, ned paa *Arbejderne*, hvor den end finder dem og uanset *hvor* de staar, naar den derved mener at kunne fremme sine Formaal.

Arbejdsgiverforeningens Optræden overfor Murarbejdsmændene vil derfor, bedre end de mest overbevisende *Ord* om Solidaritetspligt, minde Organisationer, der gaar omkring med Separationstanke og andre egoistiske Tilbøjeligheder, om, at de *aldrig* maa slippe Forbindelsen med deres Klassekammerater i andre Organisatiner, da Erfaringen viser, at saadanne Tilbøjeligheder, foruden at være ukammeratlige, kan straffe sig førend nogen aner det.

*

Af hele den foreliggende Situation — Lock-out-Truslerne overfor Arbejdsmændene, Formerne og Malerne — fremgaar det, at Arbejdsgiverne vil have en *stor* Konflikt, hvis der overhovedet bliver Konflikt. De gaar vel ud fra, at Arbejdernes Modstand ikke er saa stærk, lige efter de sløje Aar siden 1900, og at der straks ved Begyndelsen af den indeværende Opgangsperiode skal gives Arbejderorganisationerne en Følelse af Arbejdsgiverforeningens Styrke, for at hindre Fremkomsten af altfor mange Krav.

Hvis denne Formodning er rigtig, tyder Forholdet paa, at der atter er ved at brede sig et *Overmod* indenfor Arbejdsgiverforeningen, og at Over-

modet, lige som i 1899, er ved at skyde over Maalet.

Men der er dog en Forskel fra 1899. Thi, formodentlig med Erindringen om dette for Arbejderne i Danmark saa stolte Aar for Øje, er der ogsaa Røster, der kræver *Forhandling* med Arbejderne, og disse Røster har fremkaldt et Forhandlingstilbud til De samvirkende Fagforbund, som Landsorganisationen selvfølgelig har modtaget.

Som Følge deraf fandt der Tirsdagen 17. ds. et Møde mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, Murerlavet, Entreprenørforeningen og Vognmandsforeningen paa den ene Side og for De samvirkende Fagforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund paa den anden Side.

Dette Møde nedsatte et snævrere Udvalg paa tre Medlemmer fra hver Side, med den Opgave at søge en Ordning for Arbejdets Genoptagelse, samt eventuelt fastsætte en for Fremtiden gældende Løn for Nedbrydningsarbejde i København. Dette Udvalg skulde forelægge Resultatet af sit Arbejde for det større Udvalg Fredag den 18. ds.

Arbejdsgiverforeningens Næstformand, Hr. ROSTRUP, udtalte ved Mødet den 17. ds., at hans Forening maatte ønske saavel den her omtalte Konflikt som Formernes og Malernes Forhold ordnede samtidig. For Nedbrydningsarbejdets Vedkommende tyder det paa, at Overenskomst kan naas, hvilket nok vil paavirke Afgørelsen af de andre Sager i fredelig Retning.

Kongresser

Murerforbundet afholdt sit 13. ordinære Delegeretmøde i Dagene 28.—30. Januar, d. A. i »Folkets Hus« i Odense.

Der var mødt 87 Delegerede, som repræsenterede 60 Afdelinger. For det svenske Murerforbund var mødt FRITS LARSEN, Malmø, for det norske Murerforbund SVERRE IVERSEN, Kristiania, og

som Repræsentant for finske Murere, JUHU PULS.

Forbundets Forretningsfører, HENRIK RASMUSSEN, aflagde Beretning om Virksomheden. Overenskomsten var opsagt i 20 Byer, og der var opnaaet Enighed om ny Lønordning i 11 Byer. Da der for fire Byers Vedkommende, henimod Marts Maaned, ikke var opnaaet Enighed, bebudede Arbejdsgiverne Lock-out, saafremt der ikke inden 11. Marts var opnaaet Overenskomst. Lock-out'en blev ikke iværksat, hvorimod der i den ene af disse Byer, opnaaedes en Forhøjelse af Timelønnen.

Centralforeningen havde fremsat Forslag om Regulering af Løn- og Arbejdsforholdene for samtlige Provinsbyer; den var baseret paa en samlet Overenskomst, som skulde gælde i flere Aar. Forslaget drøftedes paa et Møde mellem Repræsentanterne for Centralforeningen og Murerforbundet, men Mødet endte uden Resultat.

Forbundet tæller nu 68 Afdelinger, med tilsammen 4800 Medlemmer.

Virksomheden godkendtes enstemmig, Regnskabet ligeledes.

Derefter vedtoges nogle Ændringer i Lovene.

Delegeretmødet vedtog en Resolution, hvorefter det paalægges saavel Hovedbestyrelsen som Afdelingerne og de enkelte Medlemmer af al Kraft at virke for Gennemførelsen af Akkord samt Forhøjelse af Timelønnen, saaledes at den kan komme paa Højde med hvad der tjenes, naar der arbejdes i Akkord.

Et Forslag om Oprettelse af en Rejsekasse for Medlemmer af Murerforbundet i Danmark, forkastedes.

Det vedtoges at afholde næste Delegeretmøde i Vejle 1909, enten i Juni eller Juli Maaned.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48

KØBENHAVN DEN 26. MAJ 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Formerne; Malerne paa »Scandia« og »Vulcan«; Nedbrydningsarbejderne). — Marmor- og Granitsliberne og Stenhuggersvendene. — Kongresser (Københavns kommunale Arbejderforbund).

Lønbevægelser og Konflikter

Formerne. Som meddelt i »Arbejderen« Nr. 47 skulde et Fællesudvalg forhandle Fredag den 18. Maj om en Overenskomst for Formerne. Kl. 9 Formiddag samledes Repræsentanter for Jærnindustriens Sammenslutning og Formerforbundet og forhandlede til henad Middag, uden at komme til noget Resultat.

Kl. 2 samledes Parterne atter, og havde da tilkaldt Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund. Der forhandlede nu til Kl. 6, uden at der var opnaaet Overenskomst. Forhandlingerne fortsattes i Lørdags.

Angaaende Minimallønnen, hvorom der var mest Uoverensstemmelse, kunde der ikke opnaas Enighed, idet Fabrikkerne fastholdt kun at ville betale 35 Øre pr. Time. Formerne tilbød at ville gaa med til en Minimalløn af 38 Øre for hele Landet, mod at der blev ydet Garantier for, at bestaaende, højere Lønninger ikke nedsattes. For at komme ud over dette vanskelige Punkt, enedes Parterne til Slutning om helt at udelade Bestemmelserne om Minimallønnen; man var dog enig om, at en Forhandling herom kan optages, naar Formerne ønsker det.

Da Arbejdsgiverforeningen havde koblet Formersagen sammen med Spørgsmaalene om Nedbrydningsarbejdernes og Malernes Forhold, vedtog man, under Forbehold af Hovedorganisationernes Billigelse, at Former-

strejken i Aarhus skulde ophøre Mandag Morgen, at den bebudede Former-Lock-out skulde aflyses, og at de undertegnede Overenskomster skulde træde i Kraft straks. Da Formerne imidlertid ikke ønskede at være bunden til den indgaaede Overenskomst, hvis de alligevel skulde kastes paa Gaden fra Mandag Morgen, forlangte de tilføjet, at Overenskomsten bortfaldt, hvis Arbejdsgiverforeningens Tiltrædelse deraf ikke kom til at foreligge samme Dag.

Ved et senere paa Dagen afholdt Møde angaaende Malerne blev Overenskomsten tiltraadt af Hovedorganisationerne, hvorved altsaa Formerstrejken i Aarhus hæves, Former-Lock-out'en aflyses og Overenskomsten træder i Kraft.

Malerne paa »Scandia« og »Vulcan«. Der forhandlede atter i Fredags mellem Direktionen paa »Scandia« og »Vulcan« om en Overenskomst for Malerne paa de to Fabriker. Angaaende Akkordpriserne og en Forhøjelse af de personlige Lønninger for de nuværende Malere paa »Scandia« var der forud opnaaet Enighed, men Jærnindustrien fastholdt, at Minimallønnen for Malerne af de ofte omtalte »principielle Hensyn« ikke maatte overstige 35 Øre.

Malerforbundet, der har Priskurant for Vognmalerarbejde i København, med en Minimalløn af 44 Øre pr. Time, havde forlangt denne Løn gennemført for Malerarbejde paa de to nævnte Waggonfabriker, men tilbød senere at gaa med til en Timeløn, som den, der er gældende for Malere i Randers og Maribo, henholdsvis 40 Øre og 42 Øre; men Jærnindustrien vilde ikke betale den samme Løn som Malermestrene.

Da Malerforbundet selvfølgelig har

en Pligt overfor Mestrene til at søge de samme Lønninger gennemførte overalt, ogsaa indenfor Jærnindustrien, hvor Malerarbejde udføres, tilbød Malerforbundet at ville frafalde Fordringen, hvis der kom til at foreligge Erklæring fra Formændene for Centralforeningerne af Malermestre i Jylland og i Østifterne og fra Oldermænden for Malerlavet i København, gaaende ud paa, at de ikke ønskede, at Forbundet skulde forlange den paa de to Fabriker gældende Minimumløn forhøjet. Centralforeningernes Formænd afgav en saadan Erklæring, Oldermænden for Malerlavet ikke, hvorfor Malerforbundet fastholdt sin Fordring om samme Timeløn, som hos Mestrene i de paagældende Byer.

Om denne Sag forhandlede der Lørdag Aften fra Kl. 6 til Midnat, men uden at Parterne nærmede sig hinanden. Da dette Spørgsmaal var af forholdsvis mindre Betydning end de to andre Sager — Nedbrydningskonflikten og Formerkonflikten — enedes man sluttelig om at udsætte den bebudede Strejke paa »Scandia« og »Vulcan« til Mandag den 28. ds. om Morgen, saavel som den dermed i Forbindelse staaende Maler-Lock-out, hvorved der opnaedes, at de to andre Konflikter løstes uafhængig af Malerkonflikten. Om denne vil der nu Lørdag den 26. ds. blive prøvet en ny Forhandling, men der er ganske vist ikke meget Haab om en fredelig Udgang.

Nedbrydningsarbejderne. Ved de fortsatte Forhandlinger i Fredags blev Parterne enige om, at Arbejdet ved Nedrivning af gamle Bygninger i København skulde genoptages Mandag Morgen den 21. Maj til de Priser, der betales, da Arbejdet standsedes. De fleste Steder var Arbejdsgivere og Arbejdere den Gang enige om en Timeløn af 40 à 45 Øre, men Arbejdet maatte indstilles, fordi Vognmændene, i Henhold til Beslutning i deres Bestyrelse, havde standset Kørselen hos de Arbejdsgivere, der var gaaet ind paa at betale den højere Timeløn.

Overenskomsten skulde dog først tiltrædes af Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, der begge var repræsenterede i det større Udvalg,

som havde nedsat Underudvalget, ved hvem Overenskomsten var udarbejdet.

Det større Udvalg holdt Møde i Lørdags Kl. 3, hvor De samvirkende Fagforbund for sit Vedkommende tiltraadte Overenskomsten; det samme skete senere paa Aftenen ved Arbejdsgiverforeningen, efter at man var bleven enig om at udsætte Malerstrejkerne paa »Scandia« og »Vulcan«, og dermed udløse disse fra Forbindelsen med Formerkonflikten og Nedbrydningsarbejdernes Konflikt.

Den indgaaede Overenskomst har følgende Ordlyd:

1. Arbejdet genoptages Mandagen den 21. ds. Kl. 6 Morgen til de Priser, der betales, da Arbejdet standsedes.
2. De paagældende Organisationer optager straks Forhandling om en Forhøjelse af Timelønnen for Nedbrydningsarbejde, idet det erkendes, at dette Arbejde er særlig ubehageligt og sundhedsfarligt. Endvidere optages til Forhandling et Ønske fra Arbejdernes Side om, at Ulykkesforsikringen tegnes saaledes, at der ogsaa ydes Dagpenge for de første 13 Uger efter Ulykkestilfældet. Disse Forhandlinger skal være tilendebragte inden den 1. Juli d. A.
3. Vognmandsforeningens Forbud af 3. Maj mod Kørsel fra Nedrivning ophæves samtidig med Arbejdets Optagelse.
4. Dansk Arbejdsmandsforbund anerkender, at den for Entreprenørforeningen gældende Priskurant af 9. April 1901 er gældende for Vognmandsforen., saalænge denne er gyldig.
5. Parterne anerkender, at den stiplede Timeløn i Prisfortegnelsen af 9. April 1901 iøvrigt gælder for alt andet almindeligt Arbejdsmands-Arb., for hvilket der ikke ved Overenskomst er fastsat nogen højere Timeløn.

Undertegnede Medlemmer af det nedsatte Underudvalg forpligter os til at anbefale ovenstaaende Ordning til Vedtagelse af de to Hovedorganisationer.

København, den 18. Maj 1906.

P. MIKKELSEN. J. JØRGENSEN. LYNGSIE.
J. J. BRUUN. WERNER. HENR. D. PETERSEN.

Ovenstaaende Overenskomst tiltrædes:

København, den 19. Maj 1906.

For Murerlavet:
J. J. BRUUN.

For Entreprenørforeningen:
BIRD.

For Københavns Vognmandsforening:
HENR. D. PETERSEN.

For Dansk Arbejdsmandsforbund:
P. MIKKELSEN. SOPHUS MORTENSEN. LYNGSIE.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mestertforening:
KASPAR ROSTRUP.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
C. M. OLSEN.

Marmor- og Granitsliberne og Stenhuggersvendene

I »Arbejderen« Nr. 45 omtalte vi udførlig den opstaaede Strid mellem Marmor- og Granitsliberne, og Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne, samt de Forsøg, vort Forretningsudvalg har gjort for at hidføre en Forstaaelse mellem Parterne, for at disse foreløbig var bristede, fordi Stenhuggersvendene havde forkastet et af Forretningsudvalget fremsat Mæglingforslag.

For dog ikke at lade noget Middel til Stridens Løsning uforsøgt, tilsendte Forretningsudvalget, under 5. Maj, Stenhuggerne en Skrivelse, hvori der siges, at den af Forbundet tagne Beslutning i høj Grad har vanskeliggjort Forretningsudvalget Forsøg paa Mægling i Striden, men da man gaar ud fra, at det dog ligger i alle Parters Interesse at faa Sagen afgjort paa en tilfredsstillende Maade, og da det forudsættes, at der muligvis kunde ligge Misforstaaelser til Grund for den af Stenhuggersvendene tagne Beslutning, henstilledes det, at der gaves Repræsentanter for Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund Adgang til at belyse Sagen ovenfor Forbundets Medlemmer, for mulig paa den Maade at komme til en Forstaaelse.

Under 7. Maj, har Forretningsudvalget imidlertid modtaget en Skrivelse fra Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund, indeholdende et Afslag paa Forretningsudvalgets Forslag. Skrivelsen er saalydende:

Som Svar paa modtagne Skrivelse af 5. ds. tillader jeg mig at meddele, at vort Forbund fastholder sit i Skrivelse af 28. f. M. meddelte Standpunkt, idet vi mener, at vi der have tilbudt Arbejdsmandenes Forbund alt, hvad vi som faglærte kunde strække os til.

Vi finder efter dette ikke Anledning til at indkalde til flere Generalforsamlinger angaaende denne Sag.

Forretningsudvalget har derefter behandlet Sagen paa to Møder, henholdsvis den 8. og 18. Maj, og her taget Stilling til Sagen.

Det er saaledes vedtaget at nægte Marmor-, Kalk og Sandstenshuggernes Forbund Adgang til oftere at omtale den af Marmor- og Granitsliberne

iværksatte Strejkei »Social-Demokraten« paa en Maade, der vanskeliggør disse at gennemføre deres Krav. Endvidere har Forretningsudvalget vedtaget en Udtalelse, der bestemt tager Afstand fra det af Stenhuggerne indtagne Stede. Under 19. Maj er der tilsendt det nævnte Forbund en saalydende Skrivelse, hvori den nævnte Beslutning indeholdes:

Til Marmor-

Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund.

Paa Forretningsudvalgets Møde i Gaar forelaa den mellem det ærede Forbund og Marmor- og Granitslibernes Fagforening værende Strid til Behandling, og jeg tillader mig at meddele, at Forretningsudvalget enstemmig vedtog følgende Beslutning i Sagen:

I Anledning af Striden mellem Marmor- og Granitsliberne og Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne, udtaler Forretningsudvalget følgende:

Der er ingen, der bestrider eller har bestridt Stenhuggersvendenes Ret til at udføre Arbejder, hvortil de er oplært, heller ikke saadanne Arbejder, som findes anført i Marmor- og Granitslibernes Priskurant. Derom er der altsaa ingen Strid.

Den foreliggende Uoverensstemmelse er ene og alene opstaaet, fordi Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund har sluttet Overenskomst med Stenhuggermestrene om Arbejder, som hidtil alene har været optaget i Marmor- og Granitslibernes Overenskomst, og det paa et Tidspunkt, hvor Stenhuggersvendene var vidende om, at Sliberne havde opsagt og forhandlede om deres Overenskomst, for at søge den gjort tydeligere og for at faa den forbedret paa enkelte Punkter.

Den Handling, Stenhuggersvendene paa den Maade har udvist mod Sliberne, maa betegnes som i højeste Grad illoyal. Da Stenhuggerne har forkastet et af Forretningsudvalget fremsat Mæglingforslag til Sagens Ordning, og da endelig Stenhuggersvendenes Bestyrelse nu endog har nægtet Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund Adgang til at belyse Sagen overfor Forbundets Medlemmer paa et Møde, udtaler Forretningsudvalget sin stærkeste Misbilligelse af Stenhuggersvendenes Stilling i den foreliggende Sag, og tilsiger Sliberne sin Støtte i den Kamp, som de fører for Opnaaelsen af en Overenskomst.

Ovenstaaende Beslutning vil, i Henhold til derom truffen Vedtagelse, blive optaget i Meddelelsesbladet »Arbejderen«, og hvis vi ikke fra det ærede Forbund hører noget, der er i Stand til at bringe en Forandring deri, tillige i »Social Demokraten«, i Morgen Søndag den 20. ds.

Stenhuggerne havde intet at meddele, som kunde hidføre en Forandring i Striden, og som Følge deraf blev ovenstaaende Beslutning meddelt i

»Social-Demokraten« Søndag den 20. Maj.

I en Skrivelse af 19. Maj fra Stenhuggerne spørges, om det kan paa-
staas, at Forbundet, fra Sliberne eller
andre, har faaet skriftlig Meddelelse
om, at Sliberne havde opsagt deres
Priskurant, og der menes, at Sagen
kunde have faaet en anden Vending,
hvis Forbundet havde modtaget noget
skriftligt fra Sliberne.

Under Forhandlingerne om Sagen
er det imidlertid blevet konstateret, af
Stenhuggerne, selv om de ikke har
modtaget en *skriftlig* Meddelelse om,
at Sliberne havde opsagt deres Over-
enskomst, dog var vidende herom.

»Flere Medlemmer« af Marmor, Kalk-
og Sandstenshuggernes Forbund har i
Anledning af Striden i et Blad, der er
saa arbejderfjendtligt som vel muligt,
nemlig »København«, indrykket en Ar-
tikel, der har den aabenbare Hensigt
at skade Arbejderpartiet ved de fore-
staaende Folketingsvalg.

Artiklen var indsendt til »Social-De-
mokraten«, og dens Forfatter var den
17. Maj blevet oplyst om, at den vilde
blive forelagt Forretningsudvalget paa
Mødet den 18. Maj, men han erklærede
ikke at ville vente.

Marmor- og Granitslibernes Fagfor-
ening har nu til Arbejdernes Fælles-
organisation i København indgivet For-
slag om at ekskludere Marmor-, Kalk-
og Sandstenshuggernes Forbund i Kø-
benhavn af Fællesorganisationen.

Kongresser

Københavns kommunale Arbejdsfor-
bund afholdt sin Kongres den 24. Fe-
bruar i København.

Forinden Dagsordenen behandledes
vedtog Kongressen at genoptage Be-
lysningsfunktionærernes Organisation
paa et af De samvirkende Fagforbunds
Forretningsudvalg foreslaaet Grundlag,
hvorefter der blev givet Belysnings-
funktionærernes Delegerede Adgang
til Kongressen.

Formanden, Sprøjtefører PEDERSEN,
aflagte Beretning, hvorunder han navn-
lig dvælede ved den for Arbejdere og

Funktionærer under Københavns Kom-
mune foretagne Lønreform.

Efter en længere Diskussion vedto-
ges en Resolution, hvori udtales, at Kon-
gressen, ihvorvel den erkender, at Ma-
gistraten og Borgerrepræsentationen
har behandlet det af Forbundet ind-
sendte Andragende om en Forbedring
af Løn- og Arbejdsforhold ret tilfreds-
stillende, dog maa beklage, at der ikke
er taget tilstrækkelig Hensyn til de
mandlige og kvindelige Arrestfunktio-
nærers og til Brændfolkenes Ønsker.

Virksomheden godkendtes enstem-
mig. Regnskabet ligeledes.

Det vedtoges fremtidig at udsende
en trykt Beretning om Virksomheden.

En gammel Strid mellem Københavns
kommunale Arbejderforbund og »Kø-
benhavns kommunale Arbejderforbund
af 1899«, som ogsaa var under Debat,
gav Anledning til en Beslutning, hvori
det sidst nævnte opfordres til at slutte
sig til de kommunale Arbejdsmands
Organisation.

Det vedtoges, under visse Betingel-
ser, at indskyde et Beløb af 1000 Kr.
i Bladet »Funktionæren«.

Der bevilgedes et mindre Beløb til
Oprettelsen af et Kontor for Forbundet.

Til Formand genvalgte Sprøjtefører
C. Pedersen ved Akklamation.

Følgende Forbund afholder deres
Kongres i indeværende Aar:

Dansk Arbejdsmandsforbund den
16. Juli og følgende Dage i »Folkets
Hus«, Jagtvejen, København.

Dansk Tekstilarbejderforbund den
2.—4. Juni i »Folkets Hus«, Odense.

Dansk Skotøjsarbejderforbund den
22.—24. Juli i Forsamlingsbygningen
i Rømersgade, København.

Dansk Slagteriarbejderforbund den
24. og 25. Juni i »Folkets Hus« i Odense.

*

Andre Forbund, som ligeledes af-
holder deres Kongres i Aar, bedes
meddele dette til »Arbejderen«s Re-
daktion.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49

KØBENHAVN DEN 2. JUNI 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Dansk Karetmagerforbund; Dansk Mølleriarbejder-Forbund; Papirfabrikarbejder-nes Forbund; Det tyske Tekstilarbejderforbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Malerne paa »Scandia» og »Vulcan»; Pottemagernes Fagforening). — Adresser paa de faglige Landsorganisationer i de enkelte Lande.

Kongresser

Dansk Karetmagerforbund afholdt sin 7. Kongres Skærtorsdag, Langfredag og Paaskelørdag i *Maribo*.

Der var foruden Hovedbestyrelsen mødt 20 Delegerede, som repræsenterede 14 Afdelinger med tilsammen 385 Medlemmer. 5 Afdelinger var ikke repræsenterede.

Forbundets Forretningsfører, EM. OLSEN, aflagde *Beretning* om Forbundets Virksomhed siden Kongressen i Randers 1904. I flere af Forbundets Afdelinger havde der været Lønbevægelser, disse var de fleste Steder forløbet fredeligt, idet man ved Forhandlinger havde formaaet at hæve Lønnen. Kun hos en enkelt Mester i Aarhus og hos en Mester i Hillerød havde det været nødvendigt at etablere Arbejdsstandsning; denne havde dog begge Steder været af kort Varighed, og var endt med Sejr for Arbejderne.

I Vejle havde den derværende Afdeling opsagt Overenskomsten til Op-hør 1. Maj.

I København er der i dette Foraar rejst Krav om tvungen Akkord, og overfor Aktieselskabet N. Larsens Vognfabriker, for hvilken Virksomhed en særlig Prislister er gældende, er der rejst Krav om Akkord paa Hjularbejde, hvilket hidtil har været betalt med Timeløn. Et Forslag til Prislister er tilstillet Selskabet. Trævarefabrikant Sandberg, Gl. Kongevej, København, og

Karetmager Wittrop, Aalborg, samt nogle Landmestre i Aarhus og Randers Omegn var blokerede for Tilgang af Forbundets Medlemmer, da de nægtede at underskrive den for Faget gældende Prislister. Ligeledes er Smedemester Jensen, Nykøbing Mors, blokeret, fordi han nægtede at udbetale et af vore Medlemmer fortjent Arbejds-løn.

Forbundets Virksomhed godkendtes enstemmig.

Forretningsføreren fremlagde Forbundets *Regnskab* for Aarene 1904 og 1905. Efter en kort Diskussion godkendtes Regnskabet enstemmig.

Forslag om Rejse- og Understøttelses-kassen var stillet af Aarhus Afdeling og Hovedbestyrelsen. Forslaget vedtoges med alle St. mod 2. Indbetalingen til Kassen begynder 1. Juli 1906, og Udbetalingen til Arbejds-løse 1. Januar 1907. Understøttelse kan nydes i indtil 36 Dage i et løbende Aar og beregnes efter den Tid, Vedkommende har været Medlem. Kontingentet fastsattes til 20 Øre ugentlig pr. Medlem.

Forslag om ensartet Regnskabsførelse og Indførelse af Kvitteringsmærker vedtoges.

En af Hovedbestyrelsen stillet Resolution, som udtaler, at det paalægges ved fremtidige Overenskomsters Oprettelse at virke hen til en Indskrænkning af Arbejdstiden, vedtoges enstemmig.

Det vedtoges, at Fagbladet fremtidig skal udgaa kvartaarlig.

Næste Kongres afholdes i København.

Dansk Mølleriarbejder-Forbund afholdt sin 10. Kongres Skærtorsdag og Langfredag i *Esbjerg*.

Der var, foruden Hovedbestyrelsen,

mødt 16 Repræsentanter for 14 Afdelinger. 5 Afdelinger havde ingen Repræsentanter sendt. Det svenske Forbund var repræsenteret ved EMIL OHLSOHN.

Forbundets Formand, DALBY, aflagde *Beretning* om de sidste 2 Aars Virksomhed. Der var opnaaet Lønforbedringer paa Møller i Nakskov, Maribo, Nykøbing F., Assens, Aarhus, Hadsten, Aalborg og Esbjerg. I den samlede Merfortjeneste faar ca. 100 Medlemmer Andel. Paa Munke Mølle i Odense havde Møllerne tabt Strejken. Arbejderne dér var lønnet med fra 13 indtil 18 Kr. ugentlig.

Roskilde og Køge Afdelinger forhandlede om Afskaffelse af Søndagsarbejdet eller Ekstrabetaling derfor.

Der var sket Henvendelse til Indenrigsministeren om at forbyde Handel med Foderstoffer om Søndagen, for paa den Maade at skaffe Landsbysvendene den nødvendige Søndagsfrihed. Afdelingerne i Odense, Kallundborg og Vordingborg var sygnet hen, men i Hillerød var der dannet en ny og der var en under Opsejling i Frederikssund.

Virksomheden godkendtes.

Forbundets Regnskaber godkendtes efter en kort Diskussion.

Maribo og Esbjerg Afdelinger havde stillet Forslag om Oprettelse af en Arbejdsløshedskasse og Rejsekasse. Efter at et nedsat Udvalg havde behandlet Forslagene, vedtoges efter en lang Debat at paabegynde Indbetalingen til en saadan fra 1. Juli 1906 og at lade Udbetalingen af Understøttelse begynde den 1. Juli 1907. Kontingentet til Understøttelseskassen fastsattes til 40 Øre pr. Medlem om Maaned og Maksimum for Udbetaling af Understøttelse i et løbende Aar fastsattes til 35 Kr. pr. Medlem.

Det vedtoges at lade Medlemsbladet udgaa en Gang maanedlig som hidtil.

Kontingentet fastsattes til 1 Kr. 15 Øre maanedlig pr. Medlem fordelt paa Administrationskassen, Strejkekassen og Arbejdsløshedskassen, og dertil kun benytte en Slags Kontingentmærker som Kvittering i Medlemsbogen.

Det paalagdes Hovedbestyrelsen at arbejde hen til at oprette Løn- og

Arbejdsregulativer paa alle Provinsmøller, og saavidt mulig med ens Opsigelsestid. Endvidere at udarbejde et Agitationsskrift til Brug ved Agitationen paa Landsbymøllerne. Hertil vedtoges det at benytte Medlemsbladet. Der skal skaffes statistiske Oplysninger om, hvormange Arbejdstimer Mølleriarbejderne har aarligt. Medlemmerne skal opfordres til at meddele Fagforeningernes Tillidsmænd, naar de forlader et Arbejde og der derved bliver Plads ledig. Det vedtoges, at søge ordnede Forhold indført paa de danske Dampmøller og paa Havnemøllen i København.

Til Forbundets Formand genvalgte M. DALBY.

Papirfabrikarbejdernes Forbund afholdt Kongres den 13. og 14. April i Odense. Der var mødt 35 Delegerede og 11 Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Forbundets Formand, S. CHRISTOFFERSEN, aflagde *Beretning* om Virksomheden for det siden 1903 forløbne Tidsrum. Den 1. April 1903 havde Forbundet opsagt Overenskomsten med »De forenede Papirfabriker«, til Ophør den 1. Juni, men de opnaaede Resultater stod ikke i Forhold til det, man havde haabet at faa gennemført. Taleren omtalte Lock-out'en paa Dalum, der var iværksat, fordi Arbejderne havde nægtet at aflæse en Del Vognladninger Kul og Træmasse, som var losset i Odense Havn, af det derværende Havnelav. Paa Fabrikerne paa Frederiksberg og Silkeborg havde der været nogle mindre Stridigheder angaaende foretagne Afskedigelser.

Paa Frederiksberg havde der været Arbejdsstandsning i 2½ Dag. De to Sager var ordnet tilfredsstillende.

Forbundets Medlemstal var i de forløbne 3 Aar steget til 811, hvilket var ca. 200 mere end for 3 Aar siden.

Efter en lang Diskussion om Virksomheden, sattes denne under Afstemning, 10 stemte for, 24 imod.

Regnskabet godkendtes enstemmig.

Der vedtoges en Del Ændringer til Loven.

Det vedtoges enstemmig at tilsende De samvirkende Fagforbund følgende Udtalelse:

Papirarbejderforbundets Kongres i Odense, bestaaende af 46 Repræsentanter, udtaler, at da Arbejdsforholdene paa Papirfabrikerne i de senere Aar har udviklet sig saaledes, at der nu paakræves en Arbejdstid paa 8 Timer, saa tillader Kongressens Medlemmer sig herved at fremsende en Opfordring til »De samvirkende Fagforbund« om, at der gives os Sanktion og Støtte til at opsiges Overenskomsten med »De forenede Papirfabriker« og »Frederiksberg Papirfabrik« fra 1. Juni 1906 til Udløb den 1. September samme Aar, i Overensstemmelse med Ovenstaaende og i Henhold til og paa Grundlag af de nuværende Lønninger«.

Det vedtoges at søge afskaffet alt Arbejde af unge Mennesker under 18 Aar, undtagen i Bøttemageriet paa Silkeborg-Fabriken.

De af De samvirkende Fagforbund foreslaaede Gensidighedsregler for Medlemmers Overtrædelse i en anden Organisation vedtoges.

Forslag om Oprettelse af en Pensionskasse med Støtte fra De forenede Papirfabriker, forkastedes.

Til Forretningsfører valgtes L. P. JENSEN, Holte.

Næste Kongres afholdes i København.

Det tyske Tekstilarbejderforbund holdt sin 8. Generalforsamling den 14.—17. April i *Mühlhausen* i Thüringen. 149 Repræsentanter var tilstede. Det østerrikske Forbund havde sendt to Delegerede.

Af Beretningen fremgaar bl. a. følgende: Ved Kongressen i 1904 blev Ugekongtingentet forhøjet med 10 Øre. Af den Grund sank Medlemstallet, i Løbet af et halvt Aar, fra 58,761 til 50,514, men derefter var der atter Opgang, saaledes at der i Begyndelsen af 1905 atter var 58,520 Medlemmer, i Slutningen af 1905 var der 77,808 Medlemmer, og nu var der ca. 80,000. Ved Urafstemning var det bleven forkastet med 67,710 Stemmer mod 7414 at indføre Arbejdsløshedsunderstøttelse i Forbundet. Der havde været 24 Angrebs- og 18 Forsvarstrejker samt 21 Lock-out'er, i disse Konflikter havde deltaget 37,766 Medl. Fra 1. Okbr. 1903 til 31. Decbr. 1905 har der været en samlet Indtægt af 2,179,313 Mark, en Udgift af 2,084,406 Mark.

Generalforsamlingen vedtog, angaaende Arbejdsløshedsunderstøttelse, en Beslutning, hvorefter det paalægges

Forbundsledelsen at fremkomme med Beretninger og Forslag til næste Kongres. Vedrørende *Tarifoverenskomster* og *Strejketaktik* vedtoges en meget specificeret Beslutning, indeholdende Regler for Hovedindholdet i fremtidige Overenskomster med Arbejdsgiverne.

Det nuværende Kontingent, der var 30 Pfg. pr. mandlige og 20 Øre pr. kvindelige Medlemmer, vedtoges det at bibeholde som Minimalkontingent. Medlemmerne kan frivillig indtræde i højere Kontingentklasse paa 40 og 50 Pfg. med tilsvarende Rettigheder.

Den næste Generalforsamling finder Sted i 1908 i *Leipzig*.

Lønbevægelser og Konflikter

Malerne paa »*Scandia*« og »*Vulcan*«. Lørdag den 26. Maj forhandlede der atter mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Jernindustriens Sammenslutning, og Malerforbundet angaaende Malerne paa »*Scandia*« og »*Vulcan*«.

Det saa i Begyndelsen ud til, at det ikke skulde lykkes at opnaa Overenskomst. Malerforbundet fastholdt sit Krav om, at Minimallønnen skulde være 40 Øre pr. Time, og »Sammenslutningen« erklærede paa sin Side ikke at ville gaa højere end til 35 Øre.

Malerforbundet tilbød da helt at se bort fra en Minimalløn, og i Stedet fastsætte en Udbetaling som Forskud paa Akkorder, hvilken Udbetaling foresloges fastsat til 24 Kr. pr. Uge for fulde 60 Arbejdstimer. Om alt saadant Arbejde, som ikke findes nævnt i Prislister, skulde der slutes særlig Akkord.

Dette tiltraadte »Sammenslutningen« s Repræsentanter i Princippet, men de vilde ikke gaa højere med Udbetalingen end til 21 Kr. pr. Uge. Ved fortsatte Forhandlinger opnaaedes der dog endelig Enighed om, at forhøje den nuværende Udbetaling med 10 % i Lighed med den Forhøjelse, der var fastsat for Akkordpriserne. Udbetalingen bliver derefter 23 Kr. 10 Øre pr. Uge, svarende til 38½ Øre pr. Time,

altsaa paa det nærmeste det, Forbundet krævede som Minimalløn.

De mellem Malerforbundet og Jernindustriens Sammenslutning, for Skibsværfterne gældende Regler for Behandling af faglig Strid bliver gældende for Malerne paa »Scandia« og »Vulcan«.

Overenskomsten kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Februar, dog ikke til Ophør før den 1. Februar 1909.

De bebudede Strejker og Lock-out'er bortfalder dermed.

Pottemagerens Fagforening har ved Forhandling med Pottemagermestrens Forening opnaaet Overenskomst om en ny Priskurant for Faget. Den træder i Kraft den 1. Juli d. A., og den byder Fagets Udøvere ret betydelige Fordele.

I Pottemagerfaget arbejdes der saa godt som ikke efter Tidløn; naar dette en sjælden Gang sker, erholder Arbejderen udbetalt sin Gennemsnitsfortjeneste.

Adresser

paa

de faglige Landsorganisationer i de enkelte Lande.

Amerika. *Sam Gompers*, American Federation of Labor, D. C. 423—425 G. Street. N. W. Washington. D. C.

Argentina. *Hector Mattei*, Federation Obrera Argentina, Saranti 896. Buenos Aires.

Australien. a. New South Wales, *Sam Smith*, Court of Arbitration, Members Chambers, Kingstreet. Sidney.

b. Queensland, *A. Hinchcliffe*, Trades Hall. Brisbane.

c. South-Australia, *S. F. Wallis*, Trades Hall, Grote Street. Adelaide.

d. Victoria, *St. Barker*, Trades Hall, Lygon Street. Melbourne.

Belgien. *A. Octors*, Commission Syndicale, Rue Joseph Stevens (Maison du Peuple). Brüssel.

Bulgarien. *Gr. Wassilew*, Centralkommission der Gewerkschaften Bulgariens, Ul Maria, Louisa 45. Sofia.

Danmark. *C. M. Olsen*, De sam-

virkende Fagforbund, Nørre Farimagsgade 49, København K. (Telegram-Adresse: Fagforbund, København.)

England. *J. Mitchell*, General Federation of Trade Unions, 168—170 Temple Chambers, Temple Avenue. London. E. C.

Finland. *Yrjös Sirola*, Finska Arbetarepartiets Styrelse, Hahnögatan. Helsingfors.

Frankrig. *V. Griffuelles*, Confederation générale du Travail, Citi Rivierin 10. Paris Xme.

Holland. *G. van Erkei*, Nationaal Arbeids-Secretariaat in Nederland, Rozengracht 164. Amsterdam.

Italien. Segretariato centrale delle Federazioni di resistenza, Via Crocefissa 15. Milano.

Japan. *G. Yamane*, Kingsley Hall, Kanda, Tokio.

Norge. *A. Pedersen*, Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge, Youngsgaden 13. Kristiania.

Serbien. *G. Pawitsewils*, Verband der Gewerkschaften Serbiens, Radnicke Novine. Belgrad.

Spanien. *Vincente Banio*, Union General de Trabajadores, Relatores 24. Madrid.

Svejts. *F. Thies*, Der Schweizer. Gewerkschaftsbund, Lilienweg 20. Bern.

Sverrig. *Hermann Lindquist*, Landssekretariatet, Folkets Hus, Barnhusgatan 14. Stockholm.

Tyskland. *C. Legien*, Die Generalkommission der Gewerkschaften Deutschlands, Engel Ufer 15. Berlin SO 16.

Ungarn. *Jaszai Samu*, Ungarländischer Gewerkschaftsrat, Kerepesi-út 32. Budapest.

Østrig. *A. Hueber*, Die Gewerkschaftskommission Oesterreichs, Mariahilferstrasse 89 A. Wien VI.

Det internationale faglige Sekretariat: *C. Legien*, Engel Ufer 15, Berlin SO 16.

Det internationale socialistiske Sekretariat: *Camille Huysmans*, Maison du Peuple, Rue Joseph Stevens. Bryssel.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50

KØBENHAVN DEN 9. JUNI 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Strejker i Finland. — Lønbevægelser og Konflikter (Glasmagerne). — Kongresser (Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund) — Adresser paa tyske Fagforbund. — Meddelelser.

Strejker i Finland

De store Begivenheder i Rusland havde for en Tid afledet Opmærksomheden fra, hvad der foregik i Finland, men netop dette har Finnerne vidst at udnytte til deres Fordel, og til ikke alene at bede den russiske Guvernør om at forsvinde, men ogsaa til baade at tilbageerobre deres Selvstyre og til at forbedre dette ved Indførelse af lige og direkte Valgret for Mænd og Kvinder fra 24-Aars Alderen, kun med den — mere formelle end reelle — Indskrænkning, at de i personlig Skat mindst skal have betalt henholdsvis 2 og 1 Mark finsk. Der indføres *Et-kammer*, Valget hertil sker efter Forholdstal. Hermed har de finske Arbejdere, som ved en politisk Massestrejke, i November f. A. bragte det gamle Styre til Fald, lagt den politiske Grund for et fremtidigt frugtbart Arbejde.

Saasnt det nationale Rydningsarbejde var fuldført, meldte Arbejderne sig med deres *økonomiske* Krav til de finske Arbejdsgivere, men saa var det, her som alle vegne, forbi med Fællesfølelsen, og den faglige Kamp er derfor i flere Fag i fuld Gang i Finland.

Nogen faglig Centralisation, som man kender den her i Landet og i andre Lande, har endnu ikke kunnet skabes. Man er i Færd dermed, og den faglige Landsorganisation vil derfor nok snart være en Kendsgerning, ogsaa i Finland, men indtil dette sker, har Partiledelsen taget Sagen i sin Haand.

Vort Forretningsudvalg har den 19. Maj modtaget nedenstaaende Skrivelse:

SOCIALDEMOKRATINEN
PUOLUE SUOMESSA
PUOLUEHALLINTO

HELSINKI

Finlands kæmpende Arbejdere sender deres Hilsen til Kammeraterne.

Hos os har denne Vinter været en Tid med stærk Vækkelse, men ogsaa med hæftig Kamp. Foruden Valgretsreformen, som har holdt Sindene i Spænding og tvunget Proletariatet til at ruste sig, for, om det skulde behøves, ved Generalstrejke at skaffe sig politiske Grundrettigheder, har der hele Vinteren igennem, baade her og der, været Stridigheder, ved hvilke de strejkende Arbejdere, næsten uden den ringeste Hjælp, har maattet udkæmpe deres Strid mod Sult og Vold og kapitalistisk Vilkaarlighed.

Arbejdernes Tillidsmænd har, siden vi har faaet oprettet gensidig Understøttelse mellem Fagorganisationerne, næret noget for stor Tillid til Organisationernes Styrke. I mange Tilfælde er det dog lykkedes at undgaa Strejker, men Arbejdsgivernes udfordrende Holdning og talrige Trusler og delvis iværksatte Lock-out'er har drevet Masser af Arbejdere ud af Arbejdet, og tvunget andre Arbejdere til at strejke. I Særdeleshed ser Strejkerne i Tammerfors truende ud. To Tekstilfabriker og senere en Maskinfabrik med over 2000 Arbejdere har allerede strejket i over 6 Uger. Strejken er kommet til Udbrud paa Grund af Arbejdernes Solidaritetsfølelse. Arbejdsgiverne har opsagt hele Afdelinger, fordi de begyndte at anse Fagforeningsbevægelsen for farlig.

Samtidig med at vi bede Eder at advare Jern- og Metalarbejderne mod at rejse hertil, tillader vi os at anmode om lidt Understøttelse til de strejkende Arbejdere, da vore egne Midler, paa Grund af de stadige Strejker, ere udtømte.

Efter Opfordring af Strejkekomiteén og den lokale Fagorganisation i Tammerfors

YRJÖS SIROLA,
Partisekretær,

Hahnögatan. Helsingfors.

Vort Forretningsudvalg vedtog paa sit Møde den 23. Maj, at efterkomme den i Skrivelsen fremsatte Anmodning om Støtte og bevilgede *et Tusind Kroner*, som derefter er afsendt til Finland.

Lønbevægelser og Konflikter

Glasmagerne. Konflikterne hos »De forenede Glasværker«, (Vinhandler HEY i Odense), »Fyns Glasværk« og Glasværket i Aarhus vedvarer.

Hr. Heys Hyttemester i Odense, BROCKS, har forsikret, at han nok skal skaffe tysk eller svensk Erstatning for de Slibere, der i Februar Maaned gjorde fælles Sag med de Glasarbejdere der blev lukket ud, fordi de havde dannet Fagforening, men han har ikke kunnet skaffe de fornødne Skruebrækkere.

I Aarhus. hvor Arbejdet blev nedlagt den 3. April, fordi Hr. Hey og hans Direktør, Hr. VALD. HANSEN, nægtede at forhandle med Dansk Glasarbejderforbund om en ny Tarif, staar Arbejdet ogsaa fremdeles stille.

Angaaende Aarhus har der dog i den sidste Tid været ført Forhandlinger med det Resultat, at der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, svarende til den, der er indgaaet med de andre Glasværker her i Landet, men da Glasarbejderne i Aarhus ikke vilde lade deres udelukkede og strejkende Kammerater i Odense i Stikken, og da saavel Glasarbejderforbundet som De samvirkende Fagforbund maatte ønske *den hele Konflikt* med Hr. Hey løst, forinden Arbejdet genoptoges i Aarhus, er dette blevet ham meddelt.

Glasarbejderforbundets Repræsentanter, som deltog i Forhandlingerne, lovede dog at forelægge Forbundets Medlemmer Spørgsmaalet om en delvis Løsning af Konflikterne. Men da Hr. Hey eller hans Direktør under Forhandlingerne med Forbundet ikke er veget tilbage for at tilspidse Konflikten yderligere ved paa Fyns Glasværk at forlange et større Antal Arbejdere, som *ikke hidtil har været bundne ved Hr. Heys Slavekontrakter*, til ogsaa at binde sig til disse, har Forbundets Medlemmer allerede af den Grund maattet nægte Hr. Heys Ønske om at faa Aarhus-Værket i Gang og lade Striden florere videre paa Fyns Glasværk. Og derj har de sikkert alle organiserede Arbejdes Medhold.

Grunden til fortsat — og *eventuelt udvidet* — Konflikt er alene Hr. Heys og hans Direktørs dobbeltbundede

Holdning. Efter lange Omsvøb erklærer de sig ved de tidligere Forhandlinger*) villige til at respektere Organisationsretten, men da de skal til at staa ved deres Ord, søger de at komme udenom det ved, trods alle Aftaler, at holde Flertallet af de i Organisationen indtraadte Arbejdere ude fra Glasværket i Odense. Og mens der nu atter forhandles, viser de igen deres middelalderlige Fanatisme i Organisations-spørgsmaalet ved at binde endnu flere Arbejdere til de ildesete Kontrakter.

Paa den Maade kan man naturligvis ikke holde Arbejderne for Nar. Dette burde Hr. Hey kunne forstaa.

Thi foran alt andet gaar Arbejdernes Ret til at organisere sig; alt hvad Hr. Heys Arbejdere forlanger er kun Respekt herfor. Vil Hr. Hey som alle andre Arbejdsgivere, der forstaa deres Tid, imødekomme sine Glasværksarbejdere fuldt og ærligt paa dette Punkt, saa er Konflikten hurtigt sluttet; men udenom Organisationsretten er der ingen Vej.

Kongresser

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund afholdt sin 5. Kongres den 11.—13. Maj i Aarhus. Der var, foruden Hovedbestyrelsen, mødt 48 Delegerede.

Forbundets Formand, O. MADSEN, aflagde *Beretning*. Der var, siden sidste Kongres, tilkommet 10 Afdelinger med ca. 400 Medlemmer.

I de sidste 2 Aar var der gennemført nye Lønregulativer i de fleste Afdelinger; denne Lønbevægelse var særlig kommen Skæreriarbejderne i Provinserne til gode, og Lønnen var stegen med fra 2 til 5 Øre pr. Time, og var nu fra 28 til 33 Øre pr. Time. Derimod havde Fabrikkerne været meget umedgørlige, hvor det drejede sig om Lønforbedringer ved Maskinerne.

I det anførte Tidsrum var Forbundet indtraadt i »Dansk Træarbejdersekretariat« og ligeledes i den »Internationale Træarbejder-Union«, som blev stiftet i Amsterdam i August 1904.

Regnskabet for de forløbne 3 Aar

*) Se »Arbejderen« Nr. 41, 2. Aargang.

udviste en Indtægt af Kr. 38,353,05, og en Udgift af Kr. 34,538,98. Til Konflikter i eget Fag var udbetalt Kr. 13,570,80, og iflg. Paaligning til »De samv. Fagfb.« Kr. 7,574,20; desuden var der i frivillige Bidrag til Konflikter udbetalt Kr. 1,244,46.

Efter en kort Diskussion, under hvilken en Resolution, gaaende ud paa, at der skal plejes Samarbejde mellem de faglige og politiske Organisationer, for at faa Landarbejderne organiserede, blev vedtaget, godkendtes Beretning og Regnskab enstemmigt.

Kongressen behandlede forskellige af Hovedbestyrelsen stillede Forslag, hvoraf nævnes:

Det vedtoges, at *Medlemmer, som bliver arbejdsløse paa Grund af Konflikter i andre Fag*, har Ret til Strejkeunderstøttelse. Dog skal Hovedbestyrelsen tage Beslutning derom i hvert enkelt Tilfælde.

Det vedtoges at opsiges »Fællesregulativet« med Foreningerne for Provins-sværker.

Efter Indstilling af et af Kongressen derom nedsat Udvalg, vedtoges det at oprette en *Arbejdsløsheds-kasse* indenfor Forbundet. Kontingentet til denne bliver 10 Øre ugenlig pr. Medlem. Indbetalingen begynder 1ste Oktober d. A. 3 Maaneder derefter paabegyndes Udbetalinger, 1 Kr. pr. Dag i indtil 56 Dage i et løbende Aar, til arbejdsløse Medlemmer, som har været i Forbundet mindst 52 Uger. Kassen administreres af Forbundet. Regnskabet føres uafhængig af Forbundsregnskabet. Understøttelsen kan ogsaa nydes af rejsende Medlemmer.

Der vedtoges forskellige Lovforandringer, blandt andet en saadan, der forandrer Forbundets Navn til »Dansk Træarbejderforbund« med følgende Undertitel: »Forbund for de ved Træforarbejdnings-Maskiner og de i Forbindelse dermed beskæftigede Arbejdere«. Der vedtoges endvidere Ændringer og Tilføjelser til Lovene, som gik ud paa at skabe fastere Former for Forholdet mellem Afdelinger og Forbund, samt Fællesregler for Afdelingerne.

Angaaende De samvirkende Fagforbund vedtoges en Resolution, hvori henvises til Lønbevægelsen i Faget.

I en Beslutning angaaende Forbundets fremtidige Virksomhed udtales det, at der, sideordnet med Agitation for Tilslutning til Forbundet, bør arbejdes hen imod en kortere Arbejdstid og en Højnelse af Mindstelønsatserne, som omtrent overalt var for lave i Forhold til andre Træarbejderfags Lønninger, og til det farefulde Arbejde, hvormed Størsteparten af Forbundets Medlemmer er beskæftigede.

Til Formand genvalgte O. MADSEN. Næste Kongres afholdes 1909 i København.

Adresser

paa tyske Fagforbund

- Arbejdere i Restaurationer o. lign.** Hugo Pöttsch, Elbingerstrasse 21. *Berlin* N. O. 18.
- Asfaltarbejdere.** Fr. Weiglin, Beusselstrasse 19. *Berlin* N. W. 87.
- Bagere.** O. Allmann, Maxstrasse 6 pt. *Hamburg* 23.
- Barberer.** Fr. Etzkorn, Osterstrasse 166. *Hamburg* 19.
- Billedskærere.** P. Dupont, Solmstrasse 33, 2. *Berlin* S. W. 29.
- Bjergarbejdere.** H. Sachse, Wiemelhauserstrasse 38-40. *Bochum*.
- Blomster-, Fjer- og Bladarbejdere.** Frau Emma Ihrer, Schlossstrasse 8, 1. *Pankow bei Berlin*.
- Bogbindere.** E. Kloth, Kottbuserdamm 23, 1. *Berlin* S. 59.
- Brolæggere.** A. Knoll, Wincleffstrasse 16, 1. *Berlin* N. W. 21.
- Bryggeriarbejdere.** G. Bauer, Burgstrasse 9, 1. *Hannover*.
- Buntmagere.** Ernst Schubert, Wahldorferstrasse 13. *Hamburg* 22.
- Bygningsarbejdere** (Murarbejds-, Jord- og Betonarbejdere). Gustav Behrendt, Bremerreihe 25. *Hamburg-St. Georg*.
- Bødkere.** C. Winkelmann, Hankenstrasse 21-22. *Bremen*.
- Cigarsorterere.** C. Arnhold, Marktstrasse 127, Hths. *Hamburg* 6.
- Fabriksarbejdere.** A. Brey, Burgstrasse 9, 1. *Hannover*.
- Forgyldere.** Heinrich Späthe, Wilsnacherstrasse 39. *Berlin* N. W. 5.
- Formstikkere.** C. Schubert, Dianastrasse 22, part. *Waidmannslust bei Berlin*.

Gartnere. Georg Schmidt, Metzgerstrasse 3. *Berlin* N. 37.

Glarmestre. Herm. Eichhorn, Schützenstrasse 8 a. *Karlsruhe*.

Glasarbejdere. E. Girbig, Gosslerstrasse 29, 2. *Berlin* O. 17.

Gravører og Cicelører. Ernst Brückner, Mariannenplatz 5, Hof 1. *Berlin*.

Handels- og Transportarbejdere. O. Schumann, Engelufer 21, *Berlin* S. O. 16.

Handelsmedhjælpere. Max Josephsohn, Marktstrasse 136. *Hamburg* 6.

Handskemagere. W. Ripekohl, Tilsiterstrasse 40, 2. *Berlin* O. 34.

Hattemagere. A. Metzschke, Kreuzstrasse 7. *Altenburg* S-A.

Havnearbejdere. I. Dörring, Gänsemarkt 35, 1. *Hamburg*.

Jærnbanefunktionærer. H. Jochade, Ausschläger-Allé 32. *Hamburg* 27.

Kobbersmede. F. Bischoff, Friedenstrasse 4, *Hamburg* 23.

Konditorer. C. Völk, Seilerstrasse 32, 4. *Hamburg* 4.

Kontormedhjælpere. Gustav Bauer, Dänenstrasse 1, 1. *Berlin* N. 58.

Kommunale Arbejdere. Albin Mohs, Winterfeldstrasse 24. *Berlin* W. 30.

Kunstdrejere. Carl Lohse, Kasernenstrasse 63. *Dusseldorf*.

Lager- og Pakhusarbejdere. Franz Reinsdorff, Markt 17. *Leipzig-Lindenau*.

Litografer. O. Silier, Anklamerstrasse 27, 1. *Berlin* N. 28.

Læderarbejdere (Garvere). H. Mahler, Engelufer 15, 4. *Berlin* S. O. 16.

Malere. A. Tobler, Schmalenbeckerstrasse 17, 2. *Hamburg-Barmbeck*.

Maskinister og Fyrbødere. K. Kirschnick, Pückerstrasse 45. *Berlin* S. O. 33.

Metalarbejdere. A. Schlicke, Röttestrasse 16, b. *Stuttgart*.

Murere. Th. Bömelburg, Besenbinderhof 56. *Hamburg* 7.

Musikere. Gottlieb Fauth, Hellkamp 33, 3. *Hamburg* 19.

Møllere. H. Käßler, Zwickauerstrasse 12. *Altenburg* S-A.

Nodestikkere. M. Löblich, Thalstrasse 27, 1. *Leipzig*.

Porcelænsarbejdere. Georg Wollmann, Rosinenstrasse 3, Seitenflüg. 2. *Charlottenburg*.

Porteføljarbejdere. H. Weinschild, Waldstrasse 8, 1. *Offenbach a. M.*

Pottemagere. A. Drunsel, Engelufer 15. *Berlin* S. O. 16.

Sadelmagere. P. Blum, Adalbertstrasse 56. *Berlin* S. O. 16.

Skibstømrere. W. Müller, Bankstrasse 144. *Hamburg* 17.

Skiferdækkere. G. Diehl, Brückenstrasse 31. *Frankfurt a. M.*

Skomagere. J. Simon, Fenitzplatz 4. *Nürnberg*.

Skrædere. H. Stühmer, Kopenickerstrasse 32, 1. *Berlin* S. O. 16.

Slagtere. Paul Hensel, Dragonerstrasse 15. *Berlin* C. 54.

Smede. F. Lange, Herderstrasse 2. *Hamburg-Uhlenhorst*.

Stenarbejdere. Paul Starke, Gr. Fleischerstrasse 14. *Leipzig*.

Stukkører. Chr. Odenthal, Am Holsteinischen Kamp 39 A, 2. *Hamburg* 22.

Sømænd. Paul Müller, Hafenstrasse 116, 1. *Hamburg-St. Pauli*.

Tapetserere. L. Grünwaldt, Steindamm 99, 2. *Hamburg-St. Georg*.

Tekstilarbejdere. C. Hübsch, Andreasstrasse 61. *Berlin* O. 27.

Tobaksarbejdere. Carl Deichmann, Marktstrasse 18, 3. *Bremen*.

Træarbejdere. C. Kloss, Adlerstrasse 43. *Stuttgart*.

Trykkeriarbejdere. Frau Poula Thiede, Elbingerstrasse 27, 4. *Berlin* N. O. 18.

Typografer. E. Döblin, Chamissoplatz 5, 3. *Berlin* S. W. 29.

Typografer (Elsas-Lothr.). A. Schmoll, Langgasse 146. *Strassburg*.

Tømrere. F. Schrader, Fesslerstrasse 28, 1. *Hamburg-Barmbeck*.

Meddelelser

Administrations- og Strejkebidrag. De Organisationer, som endnu ikke har indbetalt Administrationsbidraget for 1ste Halvaar 1906, bedes berigtige dette senest den 15. Juni.

De til Glasmagerne og Pianofortearbejdernes Konflikter paalignede 3 Bidrag à 15 Øre for Helbtalende og 7½ Øre for Halvtbetalende bedes ligeledes indbetalt senest den 15. ds.

Kassereren.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51

KØBENHAVN DEN 19. JUNI 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Marmor- og Granitsliberne og Stenhuggersvendene. — Lønbevægelser og Konflikter (Glasmagerne). — Meddelelser.

Marmor- og Granitsliberne og Stenhuggersvendene.

»En Redegørelse

fra Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund i Danmark« er Tite-len paa et Cirkulære, som det nævnte Forbund har omsendt til forskellige Organisationer, dog ikke til De samvirkende Fagforbund.

Cirkulæret er af følgende Indhold:

Til alle organiserede Haandværkere, som dette maatte komme i Hænde.

Da vi gentagne Gange af Marmor- og Granitsliberne er bleve angrebne i »Social-Demokraten«, uden at vi kunde faa Lov til at forsvare os, ser vi os nødsagede til at ud-sende denne Redegørelse tor at oplyse om Forholdene. Som det er bekendt, er der jo Strejke mellem de saakaldte Marmorslibere eller rettere Arbejdsmændene ved Stenhugger-faget, og vi bliver i denne Anledning beskyldte for »illoyale« af den Grund, at vi Stenhugger-svende fortsætter vort Arbejde; men dette kan der dog, skulde vi synes, ikke siges noget til, da det Arbejde, hvorom der strides, er Stenhuggerarbejde, som Arbejdsmændene Tid efter anden har tilranet sig; en skønne Dag lavede disse en Organisation, hvorigennem de tilbød Principalerne at udføre noget af vort Arbejde langt under den Pris, vi fik for at udføre det.

Vi skal nu Punkt for Punkt — uden at ty til Udflugter eller usande Paastande — nævne, hvorledes hele denne Sag har udviklet sig.

Til Oplysning tjener da følgende: Naar det paastaas, at Stenindustrien er forholdsvis ny herhjemme, maa vi protestere, idet vi har Beviser for og Papirer paa, at vort Fag har eksisteret fra 1752, og at der fra den Tid ogsaa er lavet saavel Møbel- som Bygnings-arbejde, førstnævnte dog finere udført end nutildags, hvor det er blevet en Del forluset grundet paa, at ikke-faglærte Arbejdere i de sidste Aaringer har udført dette. Det paastaas

tillige, at der her i Byen i 1864 eller før den Tid ikke eksisterede et eneste Firma, som beskæftigede sig med Møbelarbejde; vi beklager, at slige Paastande kan fremkomme, da de kun bidrager til at stille Fagets Ud-øvere i et daarligt Lys overfor Offentligheden; — vi oplyser, at et Firma for ca. 9 Aar siden holdt 100-Aars Jubilæum for sin Forretnings Tilblivelse, og at der hos dette Firma saavel den Gang som nu er lavet baade Møbel- og Butiksarbejde i Marmor foruden andet Faget vedrørende Arbejde, der alt udførtes af faglærte Stenhuggersvende.

I 1864 kom her til Byen en Franskmand, som oplærede Arbejdsmænd til at slibe Mar-mor; dette kunde Mestrene af Hensyn til Konkurrencen ikke roligt se paa, hvorfor de ogsaa indførte saadan Arbejdskraft; men efter nogle Aars Forløb begyndte Arbejdsfolkene i denne Branche ogsaa at hugge Marmorplader. Svendene optog den Gang en Kamp med de Forretninger og de Folk, som bar sig saaledes ad, men maatte trække det korteste Straa og se paa, at en Del af det Arbejde, som tilhørte vort Fag, vandrede over til Folk, som ikke ofrede nogen Læretid herpaa, men kun paa Grund af den billige Arbejds-løn, de tilbød sig for, fik overladt dette Arbejde, som de senere tildels lærte at udføre.

I 1891 dannede disse Folk en Afdeling under »Arbejdsmændenes Forbund«, og i 1892 fik de oprettet en Priskurant, dog kun vedrørende Slibingen, hvilket Svendene den Gang ikke søgte at forhindre, da de ligesom nu intet har imod, at Arbejdsmændene ud-fører Slibingen. I 1899 bad Arbejdsmændene om at laane vor Priskurant for at de kunne beregne Profiler efter samme Skala, som vi har; denne Skala forekommer ogsaa i deres Priskurant med Beregning af Led for Profil-arbejde med Hensyn til Platter, Staffer og Karnisser; — men nu skete det mærkelige, at disse Folk bag Stenhuggernes Ryg indfattede Hugning (saavel af Profil- som af Pladear-bejde) i deres Priskurant, og det endda til langt lavere Priser end de, Svendene fik for samme Arbejde, der for Pladernes Vedkom-mende blev betalt efter Overenskomst. Pris-nedsættelsen var ved denne Lejlighed (for saavel Profilarbejde som det øvrige indfattede) meget stor i Forhold til vor Priskurant, og desuden var Timelønnen for noget Arbejdes Vedkommende 20 Øre og for andet 10 Øre lavere pr. Time, hvilket kan bevises ved vore Priskuranter af nyere og ældre Datoer; f. Eks.

kan anføres, at de tilbød Hugning af en Karnis ($\frac{3}{4}$ tyk) som vedføjede: [redacted] for en Pris af 56 Øre pr. løb. Al., men efter vor Priskurant skal der betales 150 Øre pr. løb. Al. for dette Arbejde; det samme lave Forhold gør sig gældende ved de øvrige Profiler i Plader. Enhver rettænkende Haandværker vil kunne forstaa, at vi ikke saa med blide Øjne paa, at vi som faglærte Folk saaledes blev tilsidesatte; vi foreholdt Arbejdsmændene det urigtige i, at de bar sig saaledes ad, og vi indsendte en Klage herom til »De samvirkende Fagforbund«, men fik kun det Svar, at det i Forhold til andre Afdelinger indenfor »Arbejdsmændenes Forbund« maatte betragtes som en god Timeløn for vort Fags Arbejdsmænd. Da Svendene fik dette Svar vil man kunne forstaa, at dette Indgreb fra Arbejdsmændenes Side skabte uheldige Forhold indenfor vort Fag, idet vi, for at kunne faa noget at bestille ved nævnte Arbejde, maatte arbejde efter deres Priskurant; vi gav da de Folk, der beskæftigede sig ved Hugning og brugte samme Værktøj som vi, det Tilbud, at de inden et halvt Aar kunde gaa i Forbundet i $1\frac{1}{2}$ Aar og derefter aflægge den Svendeprobe, som vi fordrer for Optagelse i vort Forbund (vi fordrer ellers en Læretid af 5 Aar); men dette vort Tilbud ignoreredes, idet kun én efterkom dette. Med Henblik herpaa syntes vi dog nok, at vi som andre faglærte Arbejdere maa have Ret til selv at ordne vore Forhold indenfor Fagets Ramme.

Som enhver kan forstaa affødte disse Forhold fra Arbejdsmændenes Side en stor Arbejdsløshed indenfor vor Ramme, og vi, som havde ofret en Læretid, maatte gaa og se paa, at Faget blev baade forfusket og ødelagt af daarlige Forhold. Vi forsøgte da at faa en Forhandling i Gang med Mestrene om at lade dette Arbejde tilhøre os; men nej, det kunde ikke ske mere; vi var saaledes berøvet en Del af vort Fag. Gang paa Gang søgte vi efter Generalforsamlingers Beslutninger og efter Medlemmernes Ønske at forhandle med Mestrene om dette Punkt, da Arbejdsløsheden var stor indenfor vore Rækker og da Medlemmerne selvfølgelig følte sig tilsidesatte ved at se andre udføre deres Arbejde. Sidste Gang vi henvendte os til dem var 31. Juli 1905, og vi modtog 20. December samme Aar en Skrivelse, hvori Mesterforeningen meddelte, at den ikke havde noget imod, at vi udførte dette Arbejde. — Senere nedsattes et Udvalg for at føre denne Sag til Ende, dog hovedsagelig for Hugningens Vedkommende.

Sliberne paastaar, at vi vil have Monopol paa dette Arbejde; men de maa dog kende det Tilbud, som vi har sendt »De samvirkende Fagforbund« til Løsning af denne Strid; dette Tilbud, der sendtes som Svar paa det Forslag, der blev givet os fra Forretningsudvalget, lød saaledes:

Jeg skal hermed tillade mig at meddele det ærede Forretningsudvalg, at vi har afholdt Generalforsamling den 28. April d. A.; paa denne behandledes det af Udvalget givne Forslag.

Generalforsamlingen vedtog, at vi skulde fortsætte med det i Forslaget nævnte Arbejde, men er villige til at nedsætte et Udvalg for sammen med Sliberne at føre den Forhandling videre, som Sliberne har paabegyndt

med Hensyn til Slibning. — Hvad angaar Hugning fastholder Generalforsamlingen, at det absolut kun maa udføres af Stenhuggere; dog maa vi pointere, at saaræmt Mestrene forlanger, at vi selv skal slibe vort Arbejde, maa vi udføre det saavel sleet som poleret.

Dette vort Standpunkt fastholder vi, idet vi saa vel som andre Haandværkere eller faglærte Fag maa have Ret til at udføre det Arbejde, som enhver af os har udstaaet en Læretid af 5 Aar for.

For Marmor-, Kalk- og Sandstønhuggernes Forbund:

H. JACOBSEN,

Formand.

Som nævnt heri med Hensyn til Hugning vil vi ikke mere tillade, at nogen beskæftiger sig hermed, før han har udstaaet sin Læretid og aflagt den Svendeprobe, som fordres i vore Love; men med Hensyn til Slibning og Polering maa de ikke-faglærte for os tage alt hvad de kan faa; det maa dog staa os frit for ogsaa at udføre Slibning af vort Arbejde, naar det gøres nødvendigt og Mestrene forlanger det af os, da der kan forekomme Arbejder, som ingen ikke-faglært Arbejder kan udføre.

Det er højest mærkværdigt, at den Strejke, som Sliberne har erklæret, kan sanktioneres, da det med deres Forhandling om Priserne for Slibning gik meget godt, indtil de naaede til Hugning; Mestrene meddelte dem da, at det var Stenhuggernes Arbejde, men de vilde nu med Magt tiltvinge sig Retten til det af dem en Gang røvede Arbejde.

Det er jo meget beklageligt, at det netop skulde træffe sig saaledes, at vi først fik underskrevet Tilføjelsen til vor Priskurant for Hugning og Slibning af nævnte Arbejde paa dette Tidspunkt, nemlig den 24. Marts; men vi havde ikke faaet nogen officel Meddelelse fra Sliberne om, at de havde opsagt deres Priskurant, vi havde kun hørt det Mand og Mand imellem, og vi mener ikke, at det er vor Pligt (særlig paa den Maade, paa hvilken de havde tilvendt sig vort Arbejde), at henvende os til dem, da Arbejdet dog er vort, og vi længe nok har virket hen til, at faa det tilbage; men det kunde næsten se ud til, at vort lille Fag, der kun tæller ca. 80 Medlemmer, skulde dikteres af »Arbejdsmændenes Forbund«, som staar bag ved Sliberne, hvad vi maa og ikke maa.

Paastanden om, at vore Priser skulde være mindre end Arbejdsmændenes, passer ikke; Priserne er hævede ikke saa lidt paa det Værksted, hvor de fleste Slibere var beskæftigede, og vi har ikke fra Sliberne set nogen Priskurant, der er bedre end deres tidligere. — Naar vi ikke før har haft nogen Priskurant for Møbelarbejde i Marmor, da kommer det af, at vi som praktiske Folk har indset vor Fordel ved at have dette Arbejde efter Overenskomst, fordi Marmoret, som anvendes her til, er meget ueensartet, hvorfor man ikke i alle Tilfælde kan tjene til en anstændig Dagløn ved dette Arbejde; vi har dog haft Pris paa Pladearbejde, nemlig Gravplader, og har tildels arbejdet efter denne, indtil Arbejdsmændene som nævnt nedsatte Priserne.

Naar der fra Formanden for Sliberne i enkelte Artikler er nævnt, at vi har forsvaret os i »Dannebrog« og andre Blade, er dette rigtigt; men vi maa beklage, at vi har været nødsagede dertil, idet vi i »Social-Demokra-

ten ikke har kunnet faa optaget nogen Redegørelse, trods det, at vi staar i De samvirkende Fagforbund og er Kontrahent til Social-Dem. Da vi ikke mere vil henvende os til Bladene, er det at denne Redegørelse fremkommer, idet vi synes, det er lige haardt nok at stemple et helt Fags Udøvere som uhæderlige Arbejdere.

Vi haaber, efter denne vor sandfærdige Redegørelse, at alle faglærte Arbejdere vil se Sagen i et andet Lys end hidtil, da det ikke alene er vort, men mange andre Fag, som Arbejdsmændene griber mere og mere ind i; der er Tilfælde, hvor vi har haft ca. 33 pCt. Arbejdsløse, medens Sliberne alle har staaet i Arbejde, saa enhver kan jo nok forstaa, at vi holder fast paa det Arbejde, vi nu har faaet tilbage:

For Marmor-, Kalk- og
Sandstenhuggernes Forbund i Danmark:

H. JACOBSEN,
Formand.

Naar vi har aftrykt ovenstaaende Cirkulære, er det dels for at give det en større Udbredelse end det ellers kan ventes at faa, dels for at knytte et Par Bemærkninger dertil.

Vi skal slet ikke komme ind paa en Værdsættelse af det historiske Tilbageblik, som optager en stor Del af Redegørelsen. Det har, efter vor Mening, ingen afgørende Betydning for en Bedømmelse af den nuværende Strid mellem Sliberne og Stenhuggerne. Vi skal kun anføre følgende:

Den 26. April lovede Stenhugger-svendenes Repræsentanter at anbefale deres Medlemmer, at disse ikke, saa længe Strejken blandt Marmorsliberne varer, skulde udføre Hugning, Kantning og Slibning af Marmor i *store Omfang*, end før Strejken. Hvilket altsaa vilde sige, at de Arbejdere, der før Strejken havde udført visse Arbejder, som fandtes opført i Marmor- og Granitslibernes Priskurant, kunde vedblive med at udføre *disse* Arbejder, men at Arbejdere, der *efter* Strejken havde begyndt paa Hugning, Kantning og Slibning af Marmor, skulde ophøre med dette Arbejde saa længe Strejken varer. Sliberne og Stenhuggerne skulde derefter i Fællesskab udarbejde et Forslag til en Priskurant til Forelæggelse for Mestrene.

Som bekendt forkastede Stenhugger-svendenes Generalforsamling den 28. April dette Forslag, hvis Vedtagelse

dog vilde have været i Stand til at bringe de to Arbejdergrupper til at samarbejde.

Vort Forretningsudvalg anmodede senere Stenhugger-svendenes Organisation om Tilladelse til at lade Repræsentanter for Forretningsudvalget møde sammen med Medlemmerne af Marmor-, Kalk- og Sandstenhuggernes Forbund, men ogsaa dette nægtede man, med den Motivering, at man fandt »ikke Anledning til at indkalde til flere Generalforsamlinger angaaende denne Sag«.

Først derefter vedtog vort Forretningsudvalg sin Beslutning af 18. Maj, hvori det hedder:

Der er ingen, der bestrider eller har bestridt Stenhugger-svendenes Ret til at udføre Arbejder, hvortil de er oplært, heller ikke saadanne Arbejder, som findes indført i Marmor- og Granitslibernes Priskurant. Derom er der altsaa ingen Strid.

Den foreliggende Uoverensstemmelse er ene og alene opstaaet, fordi Marmor-, Kalk- og Sandstenhuggernes Forbund har sluttet Overenskomst med Stenhuggermestrene om Arbejder, som hidtil alene har været optaget i Marmor- og Granitslibernes Overenskomst, og det paa et Tidspunkt, hvor Stenhugger-svendene var vidende om, at Sliberne havde opsagt og forhandlede om deres Overenskomst, for at søge den gjort tydeligere og for at faa den forbedret paa enkelte Punkter.

Stenhugger-svendenes Redegørelse synes, at tyde paa, at de ønsker Striden fortsat. Vi beklager dette i høj Grad. Hverken Stenhugger-svendene eller andre Arbejdere kan høste Gavn deraf. Arbejderne i alle Fag og Brancher maa bringe Ofre for at Arbejderklassens Fællesfølelse og Enighed kan styrkes, thi dette er den første Betingelse for Arbejderklassens Sejr og Fremskridt i enhver Retning.

Skulde vi imidlertid have taget fejl af Hensigten med den omtalte Redegørelse, vilde det kun glæde os. Og i saa Fald vil vort Forretningsudvalg sikkert, som forhen, yde sin gode Medvirkning til, at det Skilte atter kan bøje sig sammen.

Lønbevægelser og Konflikter

Glasværkerne. Konflikterne paa Glasværkerne i Aarhus og Odense, »De

forenede Glasværker«, er endt som de maatte ende, nemlig med Sejr for Arbejderne.

Det eneste Punkt i den langvarige Strid med »Fyens Glasværk«: *Organisationsretten*, er fuldt gennemført ved Indgaelse af nedenstaaende Overenskomst. Denne maa i sin Helhed betragtes som en Samling af Overgangsbestemmelser, gældende indtil der i næste Omgang kan gennemføres fuldt ud de samme Forhold, som paa de andre Glasværker. Dette er ved Overenskomsten dog allerede nu sket for Flaskemagerens Vedkommende.

Overenskomsten har følgende Ordlyd:

Mellem »De forenede Glasværker« og »Dansk Glasarbejder-Forbund« er der D. D. for de paa Aktieselskabets Værker i Aarhus og Odense beskæftigede Flaskemagere indgaaet Overenskomst om Tarif med tilhørende almindelige Bestemmelser, som begge vedlægges.

Endvidere er man enig om følgende:

Strejken i Aarhus og den nuværende Konflikt paa »Fyns Glasværk« hæves straks.

Af de Glasmagere og Slibere, som har nedlagt Arbejdet paa »Fyns Glasværk« eller som Selskabet har afskediget, antager Selskabet saa mange, som det har Anvendelse for; hvis ikke alle kan tages i Arbejde straks, antages Resten fortrinsvis indenfor et Tidsrum af 3 Maaneder fra Dato.

I Aarhus optages Arbejdet af samtlige Arbejdere, som har nedlagt Arbejdet den 3. April d. A.

De nuværende Kontrakter for Flaskemagerne paa »Fyns Glasværk« bortfalder efter lovlig Opsigelse fra Fabrikens Side, til Ophør senest fem Uger fra Dato.

De af de andre Arbejdere paa »Fyns Glasværk«, som har Kontrakter, løses fra disse efter lovlig og skriftlig Opsigelse, naar de overfor Fabriken udtaler Ønske derom, uden at de af den Grund kan afskediges.

Med Hensyn til Indtrædelse i Organisationen er Arbejderne stillede frit. Glasarbejderforbundet erklærer sig villig til at optage alle de nu paa »Fyns Glasværk« beskæftigede Arbejdere.

De nugældende Akkordpriser for Hvidtglasmagere og Slibere bliver de samme som nu, og betragtes som løbende sammen med den for Flaskemagerne gældende Overenskomst. Den i Flaskemagerens Tarif anførte Bestemmelse vedrørende Toldloven gælder ogsaa her. Glasarbejderforbundet maa ikke lægge Hindringer i Vejen for en Glasmagers Ydeevne.

Selskabet vil arbejde hen til, at Fordelingen af Lønninger mellem Mestre, Forblæsere og Ballotmagere fremtidig sker paa en for de to sidstnævnte Grupper mere fordelagtig Maade.

Twistigheder mellem »De forenede Glasværker« og Dansk Glasarbejderforbund angaaende

de i nærværende Overenskomst omhandlede Forhold skal, saafremt den opstaaede Tvist ikke finder sin Løsning ved Forhandling, afgøres ved Voldgift i Henhold til § 18 i Overenskomsten med Flaskemagerne.

København, den 11. Juni 1906.

De forenede Glasværker: Dansk Glasarbejder Forbund:
VALDEMAR HANSEN AUG. LARSEN

Det vil sikkert erindres, at »De forenede Glasværker« endnu indtil for kort Tid siden stod meget fast paa, ikke at ville beskæftige organiserede Glasarbejdere paa deres Glasværk i Odense. Men da Glasarbejderforbundet sammen med Landsorganisationen krævede Organisationsretten respekteret i Odense, forinden Arbejdet genoptoges i Aarhus, og da Aarhus-Værket maatte i Gang nu, hvis ikke de andre Glasværker helt skulde tage Kunderne fra Selskabet, maatte dette endelig give sig.

Spørgsmaalet om Kontraktens Ophør i Odense er nu kun et Tidsspørgsmaal, da Flaskemagerens Kontrakter skal opsiges af Selskabet, medens Hvidtglasemagerne, uden at risikere Afskedigelse, kan opsiges deres Kontrakter naar som helst. At dette snarest sker, vil Glasarbejdernes Organisation foranledige.

Meddelelser

Administrations- og Strejkebidrag. De Organisationer, som endnu ikke har indbetalt Administrationsbidraget for 1ste Halvaar 1906, bedes berigtige dette inden Udgangen af denne Maaned.

De til Glasmagere og Pianofortearbejdernes Konflikter paalignede 3 Bidrag à 15 Øre for Heltbetalende og 7½ Øre for Halvtbetalende bedes ligeledes indbetalt inden Udgangen af denne Maaned.

Kassereren.

Gensidighedsreglerne. Papirfabrikarbejdernes Forbund har tiltraadt Gensidighedsreglerne for Medlemmernes Overgang fra den ene Organisation til en anden. Reglerne er nu tiltraadt af 23 Organisationer med circa 16,500 Medlemmer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos I. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52

KØBENHAVN DEN 23. JUNI 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund; Pianofortearbejderne; Typograferne). — Marmor- og Granit-sliberne og Stenhuggersvendene. — Arbejds-løsheden i Danmark i April Maaned 1906.

Lønbevægelser og Konflikter

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund har vedtaget at opsigte det bestaaende Løn- og Arbejdsregulativ for Guldarbejderne, inden den 1. Juli til Ophør den 1. Oktober d. A.

Det nugældende Regulativ er gennemført i 1901, og Minimallønnen er i det 1., 2., 3. og 4. Aar efter Læretiden, henholdsvis 17, 19, 21 og 23 Kr. ugentlig.

Arbejderne forlanger nu et Tillæg til Lønnen af 1 Kr. for de 3 første Aar efter udstaaet Lære, og 2 Kr. Tillæg det 4de Aar.

Arbejdstiden, der er 10 Timer daglig, med Undtagelse af fire Sommermaaned, hvor den er 9 $\frac{1}{2}$, forlanges nedsat til 9 $\frac{1}{2}$ Time daglig hele Aaret.

Forretningsudvalget har sanktioneret at Overenskomsten opsiges, og at de nævnte Krav fremsættes.

Pianofortearbejderne. Den 7. Marts nedlagde Arbejderne hos Pianofabrikant HINDSBERG Arbejdet, fordi denne misligholdt en for hans Fabrik gældende Overenskomst, og den 5. April lukkede de andre Fabrikanter deres Fabriker under Henvisning til, at Fagforeningen, ved at lade sine Medlemmer nedlægge Arbejdet hos Hindsberg, havde gjort Brud paa en bestaaende Overenskomst om Behandling af faglige Stridigheder. At Eksistensen af en saadan Overenskomst blev bestridt af Arbejderne og ikke har kunnet dokumenteres af Fabrikanterne, samt at

disse havde bebudet at ville udsætte deres Lock-out, og at der mellem Formændene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund endda var aftalt Møde, hvor der skulde forhandles om Forholdene hos Hindsberg, var altsammen Ting, som Pianofabrikanterne satte sig ud over. De havde meget travlt for at faa den Lock-out i Gang.

Efter Opfordring fra Arbejdsgiverforeningen afholdtes der den 13. ds. et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og for Pianofortearbejderne og Fabrikanterne. Det blev ved dette Møde tilstrækkelig godtgjort, at den hele Lock-out hviler paa det allerløseste Grundlag. Fabrikantforeningens Formand, Hr. SØREN JENSEN, erklærede nemlig, at man, uagtet der var tilbudt en Udsættelse af Lock-out'en, for at der kunde forhandles, dog havde besluttet at lukke, fordi man havde »hørt«, at der paa en Generalforsamling i Fagforeningen skulde være bleven fremsat en nedsættende Ytring om Fabrikantforeningen.

Efter nogle Timers Forhandling enedes Parterne om nedenstaaende, der saa godt som noget viser, hvor megen Uklarhed der ligger til Grund for Pianofabrikanternes hele Krig:

Der nedsættes et Fællesudvalg, bestaaende af 5 Repræsentanter for hver af Parterne, for at optage en Forhandling om samtlige Overenskomster indenfor Faget, og for at tilvejebringe Klarhed over, hvad Parterne er enige om i disse Overenskomster, samt for at tilvejebringe Enighed, hvor denne maatte mangle.

Endvidere søger Udvalget opnaaet Enighed om Betingelserne for Arbejdets Genotagelse, samt om Prislisten hos Hr. Hindsberg.

Denne Overenskomst er undertegnet af d'Hrr. N. Andersen, Søren Jensen, Carl Gran og Martin Olsen paa deres

respektive Organisationers Vegne, Fabrikantforeningen og Pianofortearbejderforeningen har senere valgt deres Repræsentanter, som derefter har begyndt at forhandle.

*

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund, som havde en halv Snes Medlemmer i Arbejde paa de lukkede Fabriker, var repræsenteret paa Mødet ved den københavnske Afdelings Formand, C. A. Schmidt. Denne overgav til Fabrikantforeningens Formand et Forslag til en fremtidig Ordning for hans Organisations Medlemmer paa Pianofabrikkerne.

••

Typograferne. Under 18. Maj modtog Forretningsudvalget fra Dansk Typografforbund Meddelelse om, at der var opstaaet Strid mellem Bladet »København«s Udgever, WITZANSKY, og Typograferne, fordi Witzansky nægtede at yde Betaling for »staaende Rubriker«.

Disse Rubriker skal, i Henhold til en Tilførsel til Tariffkommissionens Protokol, betales, som af Typograferne forlangt, og Forretningsudvalgene for Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund, som den 27. Februar d. A. afholdt Møde om Sagen, gav ogsaa Typograferne Medhold. Witzansky nægtede at bøje sig for den trufne Afgørelse, under Paabe-ræelse af, at den Overenskomst, der blev sluttet i den første Tariffkommission, og hvortil Protokollen hørte, ikke var bleven godkendt af Typograferne, og at den, som Følge heraf, var bort-falden. Typografernes Repræsentanter i den anden Tariffkommission hævder dog, at man ogsaa her var enig om, at der skulde ydes Betaling for staaende Rubriker i Henhold til den nævnte Protokol. Ved et Fællesmøde den 2. Maj mellem Forretningsudvalgene for de nævnte Organisationer erklærede Bogtrykkerforeningens Repræsentanter, at man nu, foranlediget af Witzanskys Vægring, vilde lade Sagen prøve af Foreningens Medlemmer i Tariffkommissionen. Men da der hengik over 2 Uger, uden at Forbundet hørte videre til Sagen, blev denne indberettet til De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg.

I den Anledning foreslog Forretningsudvalget, under 23. Maj, Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne. Under 25. Maj meddelte Arbejdsgiverforeningen, at »Tariffkommissionen« var indkaldt til Møde den 30. Maj, og man henstillede derfor at udsætte et eventuelt Fællesmøde, indtil Resultatet af Tariffkommissionens Møde forelaa. Dette tiltraadtes af saavel vort Forretningsudvalg som af Typografforbundet.

Men den 1. Juni modtog vi nedens-taaende Afskrift af en Skrivelse fra Bogtrykkerforeningen til Arbejdsgiverforeningen, tilligemed en Opfordring fra den sidst nævnte til at lade Sagen afgøre som omtalt i Bogtrykkerforeningens Skrivelse. Denne var saalydende:

KØBENHAVNS
BOGTRYKKERFORENING

Den 31. Maj 1906.

Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

I Anledning af Deres ærede Forespørgsel angaaende Dagbladet »Københavns« Nægtelse af at godtgøre Sætterne staaende Rubriker, skal jeg herved meddele, at Københavns Bogtrykkerforenings Forretningsudvalg i Forbindelse med Foreningens Delegerede i Tariffkommissionen har afholdt et Møde for at komme til Klarhed over, hvad der for det omhandlede Spørgsmaals Vedkommende under Tarifforhandlingerne maatte betragtes som fastslaaet.

Mødets Resultat blev, at man enedes om at udtale, at da

- 1) den Protokol, hvortil Dansk Typografforbund henviser, indeholder en Bestemmelse om, at den forkastes eller vedtages sammen med Tarifen (som bekendt blev Tarifen forkastet), og da
- 2) der ikke i den endelige, med bindende Mandater forsynede Tariffkommission er truffet nogen Afgørelse om, at denne akcepterede den tidligere Kommissions Protokol, og da
- 3) det, selv om det kunde tænkes, at den første Kommissions Protokol, uanset Tarifforkastelsen, fremdeles var gældende, maa betragtes som tvivlsomt, hvorvidt en Protokolltilførsel, der er optaget som Forklaring eller Rettesnor for Bestemmelser, som overhovedet ikke findes i Tarifen, er ubetinget forpligtende, mener Forretningsudvalget at være stillet overfor et Spørgsmaal, som det ikke kan afgøre.

For imidlertid at bringe denne Sag til en Afslutning, tillader man sig at foreslaa, at den henvises til Behandling ved Fagets Voldgiftsret, og saafremt denne Afgørelsesmaade akcepteres, men det ikke desto mindre ønskes, at Dagbladet »København« midlertidig, indtil Dom

falder, betaler de omstridte Rubriker, vil der intet være til Hinder herfor, og Betalingen vil da blive ydet fra den Dag, den nugældende Tarif traadte i Kraft, naturligvis under Forudsætning, at der gøres Krav paa Tilbagebetaling af det formentlig for meget erlagte Beløb, saafremt Voldgiftsrettens Dom ikke giver Dansk Typograf Forbund Medhold.

Med Højagtelse

Københavns Bogtrykkerforenings Forretningsudvalg.
H. LANGKJÆR.

Af Skrivelsen vil det ses, at det ikke er hele Tarifkommissionen, der har været samlet, saaledes som det var forudsat baade af De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen, men kun den ene Halvdel, nemlig Principalerne, og da Forretningsudvalget ikke har kunnet godkende de i Skrivelsen fremsatte Betragtninger, og heller ikke Forslaget om at lade Sagen afgøre af Fagets Voldgiftsret, navnlig af Hensyn til, at Forretningsudvalgene for de to Organisationer har været enige om Opfattelsen af den foreliggende Sag, forlangte Forretningsudvalget derfor atter Afholdelse af et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter.

Et saadant har derefter fundet Sted den 8. Juni. Det lykkedes imidlertid ikke at opnaa Overenskomst, men Principalerne erklærede dog, at det vilde blive paalagt Witzansky at betale de »staaende Rubriker«, medens man forbeholdt sig at indbringe Sagen for Fagets Voldgiftsret.

Da Sagen i Virkeligheden var bilagt og afgjort ved de to Forretningsudvalgs Afgørelse af 27. Februar, protesterede Typografernes Repræsentanter mod Sagens Indbringelse for Voldgiftsretten, men da man kun ønsker at faa de »staaende Rubriker« betalt, og da dette nu vil finde Sted, er Hensigten naet.

Hvad der skal ske, hvis Bogtrykkerne Organisation, ved at indbringe en allerede afgjort Sag for Voldgiftsretten, vil prostituere sig mere end den alt har gjort, er det forbeholdt Fremtiden at afgøre. Vi tør dog spaa, at Bogtrykkerforeningen, ved at stille denne Sag yderligere paa Spidsen, ikke vil kunne høste hverken Anseelse eller Fordele.

Marmor- og Granitsliberne og Stenhuggersvendene

Vi har tidligere meddelt, at Marmor- og Granitslibernes Fagforening havde forlangt Marmor- Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund ekskluderet af »Arbejdernes Fællesorganisation i København«.

I den Anledning afholdt Fællesorganisationen i København den 14. ds. et Møde, der var besøgt af ca. 500 Bestyrelsesmedlemmer. Efter at Parterne hver for sig havde forelagt Sagen, og en Række Talere, der alle udtalte sig dadlende om »Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund«s Stilling i denne Sag, havde haft Ordet, vedtoges enstemmig følgende Beslutning:

Efter at Fællesmødet er gjort bekendt med Aarsagerne til den herskende Strid mellem Marmorlibernes og Stenhuggernes Organisationer, udtaler Fællesmødet følgende:

Opstaaende Grænsestridigheder mellem de forskellige Grupper eller Organisationer af Arbejdere bør søges ordnede mellem Arbejdernes Organisationer indbyrdes.

Naar det af praktiske Hensyn er fornødent at drage Arbejdsgiverne med ind i Forhandlingerne om saadanne Forhold, bør dette kun ske efter fælles Aftale mellem de i Sagen interesserede Arbejderorganisationer.

Fællesmødet misbilliger, at den nævnte Fremgangsmaade ikke er bleven fulgt af Stenhuggerne i den her omhandlede Sag; den opstaaende Strid mellem to Grupper af Arbejdere indenfor den samme Industri, vilde da sikkert være undgaet.

Fællesmødet misbilliger, at Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund har forkastet det af De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg fremsatte Forslag af 26. April, angaaende Medlemmernes Stilling under Slibernes Strejke og om et Samarbejde mellem Parterne for at bringe Strejken til Ophør, og det misbilliger ligeledes, at Forbundet har nægtet det nævnte Forretningsudvalg Adgang til at forhandle og belyse hele Sagen ved et Møde for Forbundets Medlemmer. Fællesmødet udtaler iøvrigt sin Tilslutning til det af De samvirkende Fagforbund i denne Sag indtagne Standpunkt.

I Overensstemmelse med disse Udtalelser opfordrer Fællesmødet Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund til at tiltræde det omtalte Forslag af 26. April, dog med den Ændring, at Stenhuggerne, inden 8 Dage og saa længe Strejken varer, ophører med at udføre Arbejder, som fandtes opført i Slibernes Priskurant, og at de straks søger sig løst fra deres Særoverenskomst med Mestrene, og senest den 22. ds. giver Fællesorganisationens Forretningsudvalg Meddelelse om Tiltrædelsen.

Hvis saadan Meddelelse ikke foreligger til det nævnte Tidspunkt, udslettes Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund af Arbejdernes Fællesorganisation i København.

*

Stenhuggersvendene holdt Generalforsamling den 16. ds., hvor de vedtog at indbyde De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg til et nyt Møde den 19. ds. Her var der mødt tre af Forretningsudvalgets Medlemmer, deriblandt Formanden. Denne opfordrede, paa Forretningsudvalgets Vegne, Stenhuggerne til at tiltræde Forslaget af 26. April, ændret derhen, at de fra den 23. ds., og saa længe Strejken varer, ophører med Arbejde, som fandtes anført i Slibernes Priskurant, og at de søger sig løst fra deres Særoverenskomst med Mestrene, og han tilsagde De samvirkende Fagforbunds Støtte overfor de Følger, der maatte opstaa deraf.

Under Mødet udtalte et af Forbundets Medlemmer, at der jo ikke endnu havde fundet nogen Forhandling Sted mellem Sliberne og Stenhuggerne, og at en saadan mulig burde prøves, hvoraf Formanden for De samvirkende Fagforbund tog Anledning til at stille Forslag i den Retning. Forslaget vedtoges, og der fandt, i Overenstemmelse hermed, et Fællesmøde af fire Stenhuggersvende og fire Slibere Sted den 21. ds., men desværre uden at Parterne kom hinanden nærmere, end de var i Forvejen.

De samvirkende Fagforbund har senere i en Skrivelse opfordret Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund i Overensstemmelse med deres Formands Udtalelse paa Mødet den 19. ds., men uden Held. Forbundet er altsaa nu udslettet af Arbejdernes Fællesorganisation i København.

Arbejdsløsheden

i Danmark i April Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra 38 Organisationer med tilsammen 22,475 Medlemmer. Heraf havde 26 Organisationer, med ialt 21,222 Medlemmer,

1287 Arbejdsløse den sidste Dag i Maaned.

12 Organisationer med tilsammen 1253 Medlemmer, havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i April Maaned.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. -Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaned	Arbejdsled. -Dage	Sidste Dag
Arbm., Randers.						50
Bagere	152	3132	132	102	1956	77
Barberer o. Frisør	25	366	10			
Blikkenslagere..		1400	75		1200	50
Bogbindere	70	565	16	13	218	8
Brolæggere	20			8		
Bygningssnedk..	152		106			
Elektrikere	9	107	5	2	44	1
Farmaceuter	6		5	4		4
Formere	16	210	9	23	263	15
Filehuggere	5	30	1			
Gørtl. o. Metalar.	21	299	8	7	76	3
Handskemagere .	3	66	3			
Hattearbejdere..	4	78	2	1	22	1
Hvidgarvere ...	4	88	3	4	88	4
Instrumentmag., mek. og opt. .						
Keramikere						
Kedel-o.Maskinp	20	360	16	17	325	11
Korkskærere ...	2	42	2			
Kurvemagere ...						
Lohgarvere				3	48	2
Metaltrykkere ..	6	98	4			
Mineralvandsarb.	2	21	2			
Murere			50			133
Møllere	5	110	3	8	161	6
Ovnsættere	3	21	6			
Pottemagere ...						
Sadelm. o Tapets		1100	50		550	25
Savværksarb. ...	50	372	9	186	1246	24
Sejlmagere	3	18				
Skifferdækkere..	1	10				
Skraatobaksarb.	1	21	1			
Snedkere o.Tøm- rere, Bornholm						
Stukkatorer						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.				1	12	
Sømænd						
Trælastarbejdere		2100				
Tømrere			170			185

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSERBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 53

KØBENHAVN DEN 30. JUNI 1906

2. AARGANG

INDHOLD: Politisk Massestrejke i Østrig. — Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i Fyns Stift; Skibssnedkerne i København; Skræderne; Skibsbygningsarbejderne ved Clydefloden i Skotland). — Kongresser (Dansk Rebslageriarbejderforbund; Dansk Tekstilarbejderforbund). — »Arbejderen«.

Politisk Massestrejke i Østrig

Ledelserne for de faglige og de politiske Organisationer i Østrig har udstedt følgende Opraab:

Partifæller,

Arbejdere og Arbejdersker i hele Østrig!

Arbejdet paa Valgreformen bliver opholdt i Valgretsudvalget gennem en snigende, men ikke derfor mindre tydelig Obstruktion. Valgrettens Fjender vil ikke have, at Udvalget skal arbejde. Man synes at tro, at Arbejderne roligt og taalmodigt skal finde sig i at Valgreformen hindres, og at de vil lade dette gaa hen uden Kamp. Det bliver mere og mere øjensynligt, at vi bliver nødt til at bevise, at det modsatte er Tilfældet.

Arbejdere! I kunne være forvissede om, at eders Tillidsmænd har Øjnene aabne, og at de ikke vil forsømme det rigtige Tidspunkt. Desværre synes det *ikke at ville gaa af uden store Ofre*. Men det er en af vore vigtigste Pligter, at gøre disse Ofre saa smaa, som muligt.

Af den Grund har Partiledelsen besluttet først at give et *Advarselssignal*, og kun i yderste Nødsfald at gribe til den almindelige Massestrejke.

Derfor vil der — saafremt Sagerne vedblivende gaar som nu — i en af de allernærmeste Uger indtræde en *Arbejdshvile af 3 Dage i Wien og kun i Wien*. Wien er Midtpunktet, og Æren og Pligten fordrer, at den gaa i Spidsen.

Til Arbejderne i alle Fag og i alle Landsdele udenfor Wien udgaar herved den Advarsel, at de, uden Hensyn til, hvad der end maatte ske i Wien, under ingen Omstændigheder indlader sig paa en Massestrejke, forinden den dertil bemyndigede Ledelse har givet Tegnet dertil.

Den første — og sidste — Advarselssignal skal *udelukkende udgaa fra Wiens Arbejderstand*.

Naar de Herrer i Valgreformudvalget vægrer sig ved at arbejde for Folkets Ret, *saa lader Arbejderne Arbejdet hvile* for at erobre Folkets Ret. Vi vil faa at se, hvem der holder længst ud.

Tidspunktet for Wiener-Stejken og alt nærmere vil blive bekendtgjort i rette Tid. Denne foreløbige Offentliggørelse skal hovedsagelig tjene til at gøre det klart for Partifællerne i alle Landets Dele, at de skal *forholde sig rolige*, saalænge Wiener-Strejken varer, og der maa med den strengeste Disciplin holdes fast ved, at der foreløbig arbejdes videre alle Steder udenfor Wien.

Partifæller i alle Dele af Landet! Behersk eders Utaalmodighed og vent roligt til Turen kommer til Eder! Til Wiens Arbejdere behøver vi ikke at sige et Ord til Opfordring. De vil glade bringe det Offer, som Tabet af en halv Arbejdsuge er, og de vil i fuldeste Maal opfylde deres Kamppligt; derom er vi fuldt forvissede.

Østrigs Arbejdere vil ikke ved smudsige Intriger lade sig bedrage for deres Ret. Selv om Kronen vil taale, og en lille Bande af Junkere, Advokater og Pjalteproletarer ikke tager Hensyn til dens Vilje, som denne Gang falder sammen med Folkets Vilje og Rettigheder; selv om Regeringen vil se paa, at dens skønne Taler og Forsikringer bliver forhaandede — Arbejderne vil ikke bøje sig for Privilegiepakket, de vil kæmpe med alle Midler og til det yderste for den almindelige, lige og direkte Valgret.

Partifæller. I ved nu, hvad vi for den nærmeste Tid ventet af Eder. Gør Eders Pligt!

FERDINAND SKARET, ANTON NEMEC,
IGNAZ DASZYNSKI,

for det østerigske Socialdemokratis Hovedledelse.

ANTON HUEBER, E. PERNERSTORFER,
Formand for Formand for
Arbejdernes faglige Lands- den socialdemokratiske
organisation i Østrig. Rigsdagsgruppe.

Den faglige Ladsorganisations Centralorgan »Die Gewerkschaft« indeholder endvidere følgende:

*Arbejdere i Østrig,
rustet Eder til Massestrejken!*

Torsdag den 14. Juni samledes i Typografernes Bygning i Wien den af

Ledelsen for det østrigske Socialdemokrati indkaldte Rigskonference, som beskæftigede sig med Valgreforment og med den politiske Massestrejke. Konferencen var besøgt af 107 Delegerede af alle Nationer i Østrig, deriblandt 60 fra Landsdele udenfor Neder-Østrig. Repræsenteret var alle politiske Landsorganisationer og samtlige store Fagforbund. Konferencen begyndte Kl. 9 om Formiddagen og varede med en kort Afbrydelse til Kl. 7 om Aftenen.

Forsædet førtes af Partifællerne TOMSCHIK, Wien, og SOUKUP, Prag. Efter en lang og meget livlig Diskussion angaaende Betingelserne for Massestrejkens Anordning og alle dens organisatoriske Enkeltheder, fattedes der enstemmigt følgende Beslutning:

»Konferencen erklærer sig indforstaaet med det af Partiets Hovedledelse og Fraktionen den 10. Juni offentliggjorte Manifest; erklærer sig altsaa indforstaaet med den umiddelbare Bebudelse af Massestrejken, henholdsvis en eventuel forudgaaende Arbejdshvile paa 3 Dage i Wien.

Konferencen opfordrer de organiserede Arbejdere i alle Brancher i hele Østrig til *uført* at træffe de sidste Forberedelser til Massestrejke i det størst mulige Omfang.

Fuldmagt til at træffe de nødvendige Anordninger til Massestrejken og til straks, naar det er nødvendigt, at udgive Parolen til dens Begyndelse, overdrages til en Centralkomité i Wien, bestaaende af Medlemmer af Partiledelsen, Fagforeningernes Hovedledelse og Rigsdagsfraktionen.

Ledelsen i hver enkelt Landsdel lægges i Hænderne paa én eneste, paa samme Maade sammensat Landsdels-Komité, som har at sætte sig i umiddelbar Forbindelse med de stedlige Komitéer.

Konferencen paalægger Centralkomitéen det fulde Ansvar for, at det rigtige Tidspunkt ikke forsømmes, og at Massestrejken, trods alle dermed forbundne Ofre, bliver proklameret, saasnart der i den parlamentariske Behandling maatte indtræde en saadan Standsning, at Valgretslovens Virkeliggørelse alvorligt trues.

Bagerforbundet har derfor anmodet om Sanktion til at standse Arbejdet hos Medlemmerne af Fyns Stifts Bagermesterforening, for derved at søge Overenskomsten gennemført.

Forretningsudvalget vedtog dog, forinden det tog Stilling til Spørgsmaalet om Arbejdsstandsning, at foreslaa Arbejdsgiverforeningen et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Fyns Bagermesterforening og Bagerforbundet, for at søge Sagen ordnet paa den Maade. Arbejdsgiverforeningen oplyser nu, at ikke den nævnte Bagermesterforening, men nok en Del af dennes Medlemmer tilhører Arbejdsgiverforeningen, gennem »Centralforeningen af Bagermestre i Østifterne«, og at den vil henvende sig til den sidstnævnte Forening, og til »Den danske Bagerstands Fællesorganisation«, med Forespørgsel om de vil tage Affære i Sagen.

Skibssnedkerne i København. Ved Forhandling og et Par Dages Strejke er det i dette Foraar lykkedes Snedkerforbundet at blive enig med »Københavns Flydedok« og »Burmeister & Wain«, om en Akkordprisliste for Skibssnedkerarbejde. hvorved Lønnen er hævet med ca. 10 %, ligesom Prislisten omfatter flere Arbejder end tidligere. Man naaede dog ikke at faa fastsat nogen Mindsteløn eller Udbetaling for Værfternes Snedkere. Forbundet har gjort Forsøg paa at faa fastslaaet en Garanti for en Mindstefortjeneste paa Arbejde, som ikke findes anført i den gældende Prisliste, men Værfterne har henvist Forbundet til Jernindustriens Sammenslutning. Minimallønnen er i Praksis 40 Øre, men Forbundet kræver 45 Øre.

Jernindustriens Sammenslutning har meddelt Forbundet, at den er utilbøjelig til at fastsætte højere Timeløn end den, der er gældende for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, hvorefter Snedkerforbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at Skibssnedkerne agter at iværksætte Arbejdsstandsning, paa de to nævnte Skibsværfter, forsaavidt der ikke forinden er opnaaet Overenskomst om Spørgsmaalet.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i Fyns Stift. Ved Forhandling mellem Repræsentanter for »Fyns Stifts Bagermesterforening« og »Bager- og Konditorforbundet« var det lykkedes at opnaa Enighed om et Løn- og Arbejdsregulativ for Bagere i nævnte Landsdel. Bagermestrenes Forening har imidlertid forkastet Overenskomsten, og

Forretningsudvalget har imødekommet Forbundets Amodning. Paa de to Værfter arbejder der for Tiden ca. 200 Snedkere, deraf tilhører ca. 170 Snedkerforbundet, Resten Bygningssnedkernes Fagforening.

Skræderne. Ved Forhandling mellem Repræsentanter for Skræderlavet i København og Dansk Skræderforbund, er der oprettet en ny Overenskomst for *Leverancearbejde* (Uniformer), hvorved Lønnen er hævet med gennemsnitlig 10 à 12 %. Desuden er der tilført Overenskomsten Priser paa Arbejde, som ikke tidligere fandtes i Priskuranten.

Skibsbygningsarbejderne ved Clydefloden i Skotland. Der har i lang Tid været forhandlet mellem Repræsentanter for Arbejdsgivere og Arbejdere paa de store Skibsbyggerier ved Clyde, om Udbetaling af Lønnen *hver Uge*, i Stedet for, som nu, hver 14. Dag. Da 19 forskellige Forbund er interesserede i Sagen, er Ledelsen af Bevægelsen overdraget til Landorganisationen (General Federation of Trade Union) i Forbindelse med en større Kommission, valgt af de interesserede Organisationer. Bevægelsen omfatter ca. 40,000 Arbejdere af de forskellige Fag.

I December i Fjor gik Parterne fra hinanden uden at have opnaaet Enighed, da Ejerne af Skibsbyggerierne fastholdt Fjortendages-Udbetalingen. Deres Ordfører sagde: »Vi har ingen Indvendinger at gøre mod Uge-Udbetalingen, men vi gør Modstand af Hensyn til vore Pligter imod de tre Interesser: vor Industri, vore egne Medlemmer og os selv, og som *Købmænd* er denne Betragtning afgørende for os.«

Efter dette Møde er der foretaget en Urafstemning blandt de Medlemmer i de paagældende Organisationer, som arbejder ved Clyde-Værfterne, men kun 16,069 har stemt for, om fornødent, at gennemføre den ugentlige Udbetaling ved Strejke, og 2,728 har stemt derimod, medens over Halvdelen af de interesserede Arbejdere har undladt at stemme. Dette udlægger Arbejdsgiverne — og vel næppe med Urette — som et Tegn paa, at Arbejderne ikke vil sætte meget ind paa Sagens Gennemførelse.

I Marts fandt der en ny Forhandling Sted, men da Arbejdsgiverne erklærede ikke at have Mandat til at træffe Afgørelse, ansattes der nyt Møde til April. Paa dette kan der heller næppe være truffen endelig Afgørelse, da Dagbladene i saa Fald nok havde bragt Meddelelse.

Kongresser

Dansk Rebslageriarbejderforbund afholdt sin 6. Kongres i Slagelse 1. og 2. Pinsedag. Foruden Hovedbestyrelsen var der mødt 12 Repræsentanter.

Forbundets Forretningsfører, F. VOGELIUS, Vejle, aflagde *Beretning* om Virksomheden siden sidste Kongres. Medlemstallet var steget fra 133 til 197. Der var opnaaet ikke saa ganske faa Fordele for Medlemmerne, hvad angik Løn- og Arbejdsforhold. Forretningsføreren omtalte navnlig de Lønforhøjelser, der havde fundet Sted fra 1. Januar 1906, og som havde bragt de paagældende Medlemmer en samlet Merindtægt af ca. 7,500 Kr. aarlig.

Regnskabet udviste en Kassebeholdning i Forbundet af 752 Kr. 85 Øre, og i Strejkekassen af 2968 Kr. 22 Øre.

Beretning og Regnskab godkendtes enstemmig. En Delegeret bragte under Kongressens Tilslutning Hovedbestyrelsen og specielt Forretningsføreren en Tak for ihærdigt Arbejde.

Det vedtoges, at et tidligere nedsat Udvalg i Løbet af 2 Maaneder skal fremkomme med Forslag til en *Arbejdsløshedskasse*. Forslaget sættes under almindelig Afstemning i Afdelingerne.

Der vedtoges et Antal Beslutninger vedrørende administrative Forhold og Arbejdsforhold.

Til Formand for Forbundet genvalgte F. Vogelius ved Akklamation. Næste Kongres afholdes i *Odense* i Pinsen 1908.

Dansk Tekstilarbejderforbund afholdt sin 11. Kongres den 2.—4. Juni i »Folkets Hus« i Odense. 68 Repræsentanter var tilstede, deraf to særlig indbudte (Formanden for det svenske

Tekstilarbejderforbund, JANSON, og for De samvirkende Fagforbund, disses Sekretær, C. F. MADSEN). 18 Afdelinger med 3700 Medlemmer var repræsenterede; 7 Afdelinger havde ingen Repræsentanter sendt. Kongressen, der egentlig var en ekstraordinær Kongres, konstituerede sig som ordinær Kongres med alle dennes Opgaver. Den ordinære Kongres i 1907 bortfalder dermed.

Forretningsføreren, J. J. MØLLER, aflagde *Beretning* om Virksomheden siden sidste Kongres. Han omtalte udførligere den store Lønkamp i 1905 og redegjorde for de Motiver, der under forskellige Situationer i den lange Kamp havde været bestemmende for Hovedbestyrelsens Handlemaade. Taleren omtalte ligeledes den store Hjælp, Tekstilarbejderne havde faaet af andre Organisationer gennem De samvirkende Fagforbund, samt Hattemagerens solidariske Optræden paa Brede Fabriker, hvor Fabrikkerne havde gjort flere mislykkede Forsøg paa at splitte Arbejdernes Organisation.

Sluttelig gav Forretningsføreren en Oversigt over Forbundets økonomiske Forhold, og oplæste Regnskabet for det sidste Kvartal.

Efter Beretningen førtes en Diskussion om Virksomheden. De fleste Talere udtalte sig anerkendende om Hovedbestyrelsens, specielt om Forretningsføreren, Arbejde under den vanskelige Situation, og kun fra enkelte Afdelingers Delegerede udtaltes der Utilfredshed med det opnaaede Resultat ved Strejkens Afslutning. En indkommen Resolution af nedenstaaende Indhold vedtoges enstemmig med 44 Stemmer:

Kongressen udtaler sin Anerkendelse af Hovedbestyrelsens Ledelse af Forbundet siden sidste Kongres, derunder ganske særligt dens Ledelse og Afslutning af den store Strejke i 1905.

Samtidig bringer Kongressen De samvirkende Fagforbund og de under denne Organisation hørende Forbund og Foreninger en Tak for hele den loyale Maade, hvorpaa de under Strejken har understøttet os, saavel pekuniært som moralsk.

Kongressen godkender dernæst Beretningen om Virksomheden og gaar over til næste Sag paa Dagsordenen.

Under Behandlingen af særlige Forslag drøftedes mange forskellige Sager.

Det vedtoges at udarbejde et *forbedret Statistikmateriale*, saaledes at der ikke alene fremskaffes en Lønstatistik men ogsaa en Varestatistik. Ligeledes vedtoges det at gøre det til en Pligt, saavel for Medlemmer som for Afdelinger, at skaffe det fornødne Statistikmateriale bearbejdet og hvert Kvartal indsende en Oversigt til Forbundet.

Der vedtoges et af Svensk Tekstilarbejderforbund tiltraadt, af Dansk Tekstilarbejderforbunds Hovedbestyrelse stillet Forslag om Gensidighed mellem de to Forbund. Ved dette Forslags enslydende Vedtagelse paa de to Landes Kongresser er der skabt en *Svensk-Dansk Tekstilarbejder-Union*, som kan blive af uvurderlig Nytte for de to Landes Arbejdere indenfor Tekstilindustrien.

Det paalagdes Hovedbestyrelsen ogsaa at søge et mere intensivt Samarbejde med Tyskland, end tidligere har fundet Sted, og det vedtoges, at Udlændinge, der har staaet i deres Lands Organisation, faar Anciennitet efter det Antal Aar, Vedkommende har tilhørt en Tekstilarbejderorganisation.

Lovene underkastedes en gennemgribende Revision, og som nye Opgaver optoges *Arbejdsløsheds-Understøttelse* samt Flyttehjælp til gifte Medlemmer.

Til Forretningsfører genvalgtes med Akklamation J. J. MØLLER. Næste Kongres afholdes i *Vejle* i Paasken 1910.

Arbejderen

Med nærværende Numer af *Arbejderen*, som er det sidste af Bladets 2den Aargang, følger en Indholdsfortegnelse over samtlige i Aargangen indeholdte Artikler.

Vi anbefaler gentagende at lade Aargangen **indbinde**; først da vil Organisationerne kunne have Nytte af Bladet, naar de i Fremtiden vil søge Oplysning om de forskellige Ting, — Adresser, Oversigter, Omtale af Lønbøvelser, Kongresser, Understøttelsesformaal osv. — som Aargangen indeholder.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Heuriksen, Rømersgade 22, Kbhvn